

סדרת כתבי רבינו האר"י זצ"ל

ס פ ר

ש ע ר ה כ ו נ ו ת

חלק ראשון

הוא השער הששי

מן השמונה שערים המפורסמים ובו מבואר הכונות של ברכות השחר וציצית ותפילין והקדישים והתפילות של כל ימות החול. אשר חיבר הרב הגדול האלקי מוה"ר חיים וויטאל זצ"ל כפי מה שקיבל מפי רבו המקובל האלקי הרב הקדוש רבינו יצחק לוריא אשכנזי זיע"א אשר דיבר בקדשו כפי הקבלה האמיתית שקיבל מפי אר"הו ז"ל.

והוא מכתבי הקודש שסידר הרב מוה"ר שמואל וויטאל זצ"ל. ולהיות כי ראינו שבכרך אחד אי אפשר להכליל גם הכונות של שבת ומועדים לכן חלקנו אותם לשני חלקים.

עם ספר

י פ ה ש ע ה

מכבוד הרב הגדול קדוש יאמר לו מוה"ר שלמה בכ"ר יהודה הכהן זצ"ל.

עם הוספות:

הגהות ומראה מקומות על רוב מאמרי חז"ל בש"ס ובזוהר הקדוש ומכל כתבי רבינו האר"י זיע"א בעץ חיים ושמונה שערים ומספר עץ החיים עם פנים מאירות ומסבירות ותלמוד עשר הספירות למרן האר"י הלוי אשלג זיע"א בעהמ"ח ספר הסולם פירוש על הזוהר. מלוקטים ומסודרים ע"י הרב בעהמ"ח ספר מעלות הסולם על תיקוני הזוהר שליט"א.

לוח ראשי תבות וקיצורים

א

בעזרת השם. בעוה"ב : בעולם הבא. בעוה"ז : בעולם הזה. בעוה"ר : בעונותינו הרבים. בעה"ח : בעץ החיים. בע"כ : בעל כרחו. בע"מ : בעל מנת. בע"ש : בערב שבת. בעש"ק : בערב שבת קודש. בע"ת : בעל תשובה. ב"פ : ב' פעמים. בפ"ע : בפני עצמו. ברהמ"ז : ברכת המזון. בר"ת : בראשי תיבות. ב"ש : ב' שלישים. בשכמל"ו : ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. בת"ת : בתפארת.

ג

ג"א : גירסא אחרת (גרסא אחרת נוסח אחר) ; ג' אלפים ; ג' אמצעיות. גו"ע : גולגלתא ועינים. ג"י : גימטריה, (צרופי האותיות למספרן). ג"ט קר"ע פ"ח : (ז' תיקוני רישא) גולגלתא לבנה, טלא דבדולחא, קרומא דאוריא, רעוא דמצחא, עמר גאק, פקוחו דעינין, חוטמא. ג"ע : גן עדן ; גלוי עריות. ג"ע אח"פ : גולגלתא עינים, אוון, חוטם, פה. ג"פ : ג' פעמים. ג"ר : ג' ראשונות. ג"ש : גורה שוה. ג"ת : ג' תחתונות.

ד

ד' : דף. ד"א : דבר אחר ; דרך אמת. ד"ה : דברי הימים ; דבור המתחיל. דהו"ג : דהוד וגבורה. דו"ג : דבר ונוקבא. דו"ק : התכונן היטב ; דייק. ד"ו : דפוס וולצבר. דהו"ל : דברי חכמינו זכרם לברכה. דט"ר : דט' ראשונות. דכ"ו : דכל זה. דלפי"ז : דלפי זה. ד"מ : דפוס מנטובא ; דרך משל ; דיני ממונות, דבר מצוה. דנת"א : דנקודות, תגין, אותיות. דע"כ : דעל כן ; דעל כרחק. דע"ס : דעשר ספירות. דעסמ"ב : דעיב סיג מיה בין. דפ"ו : דפוס ישן. דצח"מ : דומם, צומת, חי, מדבר. ד"ק : דפוס קרימונה. ד"ש : דרכי שלום. ד"ת : דברי תורה, דין תורה. דת"י : דעת, תפארת, יסוד.

ה

הי"ע : השם ירחם עליה. האר"י : האלקי רבינו יצחק. ה"ג : ה' גבורות. ה"ה : הוא הדין ; הרי הוא ; הלא היא. שני ההי"ן של שם הוי"ה. הה"ד : הוא הוא דכתיב. ה"ח : ה' חסידים. ה"י : היה. הי"ם : הוד, יסוד, מלכות. (ג' אותיות משם אלהים). ה"ל : הוי ליה למימר. ה"מ : ה' מקיפים ; הני מילי. ה"נ : הכא גמי. הנו' : הנוכר. הבל"ל : הנוכר לעיל ; הנוכר למעלה. ה"ס : הוא סוד. ה"פ : הכי פשיטו ; הי פעמים ; הי פרופין ; הכי פירושה. ה'ק' : הקדוש. ה"ק : הכי קאמר ; ה' קצות. הקב"ה : הקדוש ברוך הוא. הקסה"ז : הקדמת ספר הוהר. ה"ר : ה' ראשונות ה' ראשונה. הרמ"ק : האלקי רבינו משה קורדובירו. השי"ת : השם יתברך. ה"ת : ה' תתאה. ה' תחתונות. התפ"א : התפשטות א'. התפ"ב : התפשטות ב'.

א"א : אברהם אבינו ; אי אספר ; אריך אנפין ; אריך אפים. אב"א : אהור באהור. אב"ג : אבא בכח גדולה. אב"ע : אצילות בריאה יצירה עשיה (ד' עולמות בעליונים). א"ג : אין גורסים ; ארבע גלויות. א"ד : אינו דומה ; איכא דאמרי (יש אומרים). אדה"ר : אדם הראשון. אדל"ג : אפשר ולא גרסינן. א"ה, או"ה, אדה"ע : אומות העולם. אה"ל : אור הלבנה. אר"א : אבא ואמא ; אחד ואחד. אר"ח : אור חומר. אר"י : אור ישר. אר"ן : ארץ ישראל. אר"מ : אור מקיף. אר"נ : אריך ונוקבא. אר"פ : אור פנימי. אחב"פ : אהור בפנים. אח"ו : אחר זה. אחז"ל : אמרו חכמינו זכרם לברכה. אח"כ : אחר כך ; אחרי כן. אח"פ : אוון חוטם פה. א"כ : אם כן ; אינו כדאי ; אין כאן. אכמ"ל : אין כאן מקומו להאריך. א"ל : אמר ליה. אל"ה : ג' אותיות משם אלהים. אמ"ר : אור מים רקיע. אנ"כ : אורות נצוצין כלים. א"ס : אין סוף. אע"ג : אף על גב. אע"פ : אף על פי. אעפ"כ : אף על פי כן. א"צ : אינו צריך. אצ"ל : אין צריך לומר. א"ק : אדם קדמון (שם עולם) ; אין קץ ; אמר קרא (כתוב במקרא). אקב"ו : אשר קדשנו במצותיו וצונו. א"ר : אמר רב ; אל רחום. ארגמ"ן : אוריאל, רפאל, גבריאל, מיכאל, נוריאל (שמות מלאכים). ארמ"ע : אש, רוח, מים, עפר (ארבע יסודות העולם). אשל"י : אדום, שחור, לבן, ירוק. א"ת : זום תאמר ; אל תאמר ; אל תקרא ; אי תימא. א—ת (האותיות מן א עד ת). א"ת ב"ש : אחד מצרופי אותיות הא"ב (הראשונה עם האחרונה, השניה עם זו שלפני האחרונה וכן הלאה). את"ל : אם תמצא לומר. אתעד"ל : אתערותא דלעילא. אתעדל"ת : אתערותא דלתתא.

ב

ב"א : בראשית א' ; בן אדם ; בנין אכ ; בו"ך אתה. בא"ד : באמצע דבור. באב"ע : באצילות, בריאה, יצירה, עשיה. באד"ר : באורא רבא. באדר"ו : באורא זוטא. בא"י : ברוך אתה ה'. ב"ב : בראשית ב'. בג"ד : בגין דא בג"ה : בינה גבורה הוד. בג"כ : בגין כך. ב"ד : בית דין. בד"א : כמה דברים אמורים ; בדרך אחרת. בדו"ר : בחזילו ורחימו. ב"ה : בית המקדש ; בין השמשות. בהכ"נ : בית הכנסת. ב"המ"ק : בית המקדש. בוצד"ק : בוצינא דקרדנותא. בחי' : בחינה. בחי"א : בחינה א'. בחי"ב בחי"ג בחי"ד : בחינה ב' גי' ד'. בי"ע : בריאה, יצירה, עשיה. בכ"מ : בכל מקום ; בכמה מקומות. במ"א : במקום אחר. במ"ר : במדרש רבה. ב"ג : בר נש. ב"ן : מספר (שם הויה במילוי ההי"ן) בס'. בספר. בס"ד : בספרא דצניעותא ; בסיעתא דשמיא. בסו"ה : בסוד הכתוב. ב"ע : בריאות עולם. בע"א : בענף א'. בע"ה :

מאזנים, עקרה, קשת, גדי, זלי, רגים, ט"ת : ט
תחתונות

י"א : יש אומרים ; יש אוסרים ; ירא אלהים ; ירחמנו
אל. יא"י : ישוב ארץ ישראל. יא"ל : יש אם למקרא
יש אם למסורת ; יזכרם אלהים לטובה. י"ג : יש
גורסים ; יין גפן ; מספר. י"ד : יש דורשים. י"ה :
(ב) אותיות הראשונות משם הויה). יה"א : ג מלואים
של שם הויה וידין ההין אלפינן. יה"ב, יוהכ"פ : יום
הכפורים. יה"ה : יהי רצון. יו"כ : יום כפור. יו"ש :
ימין ושמאל. יחג"ן : יחידה, חיה, נשמה, רוה, נפש.
י"ט : יצר טוב ; יש טעם ; יום טוב. יו"ט : יום
טוב. יול"א : יתברך ויתעלה לעולם אמן. יי"י : רמו
על יחוד הויה ואדני. יי"י : יברכך יאר ישא. יכ"ק :
יום כפור קטן. י"ל : יש לומר. י"מ : יש מפרשים ;
יש מקומות ; יציאת מצרים. י"ס : יוד ספירות ; יש
ספרים ; יש סוברים. יס"ג : יש ספרים גורסים.
יצה"ט : יצר הטוב. יצה"ר : יצר הרע. יש"א :
ימין, שמאל, אמצע. ישסו"ת : ישראל סבא ותבונה.
ית' : יתברך ; יתעלה. ית"ש : יתברך שמו.

כ

כ' כבוד. כ"א : כי אם ; כל אחד ; כך אומר ; כתוב
אחד ; כלל אחד. כ"א"א : כתוב אחד אומר. כ"א"א :
כל אחד ואחד ; כל איש ואיש. כ"א"ל : כל אומה
ולשון. כ"אז"ל : כך אמרו חכמינו וזכרם לברכה.
כ"ב : אותיות התורה. כ"ג : כהן גדול. כ"ד : כדי
דבור ; כל דבר ; כך דרשו. כ"ד"א : כמה זאת אמר ;
כדא דאת אמרת. כ"ד"ש : כדרך שאמרו. כ"ה : כתוב
הכא. כ"ה"א : כן הוא אומר. כ"ה"ג : כהן גדול ;
כהאי גוונא. כ"ה"ג : כל המוסיף גורע. כ"ה"ג : כן
היא נוסחת. כ"ה"ק : כתבי הקודש. כו' וכו' : וכולה ;
(לאמור) על הקורא לגמור כל הפסוק או המאמר,
שחובא רק חלק ממנו). כו"כ : כך וכך. כו"פ : כלל
ופרט. כו"פ"כ : כלל ופרט וכלל. כ"ז : כל זה ; כל
זמן ; כף זכות ; כלי זיין. כ"ח : כלי חיצון ; כתר
חכמה. כח"ב : כתר, חכמה, בינה. כחב"ד : כתר,
חכמה, בינה, דעת. כח"ב תו"מ : כתר, חכמה, בינה,
תפארת ומלכות. כ"י : כנסת ישראל ; כתב יד ; כן
ירבו. כ"כ : כל כך, כמו כן ; כתוב כאן. כ"ל"ז :
כלי זיין. כ"ל"י : כהן, לוי, ישראל. כ"מ : כל מה ;
כל מקום ; כן מצאתי ; כן משמע ; כן מוכח. כ"מ"ד"א :
כמה זאת אמרת. כ"מו"ש : כמו שכתוב. כ"מ"ש"א :
כמו שאתה אומר. כ"מ"ש"ה : כמו שאמר הכתוב. כ"נ :
כן נאמר ; כן נראה. כ"נ"ג : כנסת הגדולה. כ"נ"ו :
כנוצר. כ"נ"י : כנסת ישראל. כ"נ"ל : כנוצר לעיל ;
כן נראה לי. כ"נלע"ד : כן נראה לפי עניות דעתי.
כ"ס"ה"כ : כסא הכבוד. כ"ע : כולי עלמא ; כתר
עליון. כ"פ : כלי פנימי ; כל פנים ; כך פרשו.
כ"צ"ל : כן צריך לאמור, להיות, לבאר. כ"ק : כלי
קודש. כ"ש"ד : כל שכן ; כבוד שמו ; כל שעה ; כבוד
שבת. כ"ש"ד : כללו של דבר. כ"ש"כ : כל שכן.
כ"שו"ש : כל שעה ושעה ; כל שנה ושנה. כ"ש"ט :

דאכ"מ : ואין כאן מקומו. דאכמ"ל : ואין כאן מקום
להאריך. דאל"כ : ואם לא כן ; ואכתב לרעך כמור.
דבעוה"ר : ובעונותינו הרבים ובש' ובשעה. דגו' :
וגימור (ראה וכו'). דוד"ק : דייק (כמו התבונן היטב,
לדייק בשעת העיון ולא בקרוב). דד"ל : דני למבין.
דל"ב : ודי לחכימא ברמיזא. והמ"י : והשכיל יבין.
דזה"ד : וזה הדין. דז"ל : וזה לשונו. וכה"א : וכן
הוא אימר. וכו' : וכולה ; וכולי. (כמו וגומר, סימן
להמשיך את המאמר או המספר עד הסוף, אף אם אין
סיפו נזכר בכתב). ול"ב : ולי נראה. ונלע"ד : ונראה
לפי עניות דעתי. וע"ד : ועל דא. ועד"ז : ועל דרך
זה. ועכ"ו : ועם כל זה ; ועל כל זה. ו"ק : ו' קצוות.
וש"ג : ושם נסמך. ו"ת : ו' תחתונות. ות"י : ותיקונים.

ז

ז"א : זעיר אנפין ; זכות אבות ; זה אומר. זאה"ל :
זכור אותו האיש לטוב. זא"ז : זה אצל זה ; זה אל
זה ; זה את זה ; זה אחר זה (וכן זו). זב"ז : זה בזה.
זה"ז : זמן הזה. זה"ש : זה הוא שאמר. זו"ן : זעיר
וגוקבא. זה לשונו ; זכרו (זכרונו) לברכה. זל"ז : זה
לוה. ז"ח : זהר חדש. זכ"ל : ז' כוכבי לכת. זלמ"ז :
זה למטה מזה ; זה למעלה מזה. ז"מ : ז' מלכים.
זמ"ז : זה מזה. זמ"ן גק"ט : סדר ששת סדרי המשנה ;
זרעים, מועד, נשים, נזיקין, קדשים, טהרות. ז"ס : זה
סוד. ז"ע : זה ענין. זעה"א : זקני עם הארץ. זע"ז :
זה על זה. ז"פ : ז' פעמים. זצ"ל : זכר צדיק לברכה.
ז"ק : זרע קודש ; זקף קטן. ז"ש : זה שכתב ; שאמר.
ז"ת : ז' תחתונות. זת"ז : זה תוך זה ; זה תחת זה.

ח

ח' : חלק ; חדש. ח"א : חלק א' ; חכמים אומרים ;
חד אמר. ח"ב : חלק ב' ; חכמה בינה. חב"ד : חכמה,
בינה דעת. חבת"ם : חכמה, בינה, תפארת, מלכות.
ח"ג : חלק ג' ; חלוסי גרסאות. ח"ד : חלק ד'. חד"ר :
חסד דין רחמים. ח"ה : חלק ה' ; חלול ה'. חה"ש :
חלול השם. חה"מ : חול המועד. ח"ו : חלק ו' ; חסד
ואו ; חס ושולם. חו"ג : חסדים וגבורות. חוה"מ : חול
המועד. חוהמ"ס : חול המועד סוכות. חוהמ"פ : חול
המועד פסח. חו"ל, ח"ל : חוץ לארץ. ח"ז : חלק ז' ;
חדש זה. חז"ל : חכמינו וזכרם לברכה. חח"ן : חכמה
חסד נצח. חכ"א : חכמים אומרים. חל"ה : חלק לעולם
הבא. חנ"ה : חנוכה הבית. חנכ"ל שצ"ם : שבעה
כוכבי הלכת ; חמה, נגה, כוכב, לבנה, שבתאי, צדק,
מאדים. ח"ס : חכמה שתימאה. ח"ע : חיי עולם.
חע"ה : חיי עולם הבא. חש"ח : חולם, שורק, חיריק.

ט

ט"א : טור א' ; טעם אחד. טו"ר : טוב ורע. ט"מ :
טומאת מת ; טעמא מאי ; טעמי מקרא. טנת"א :
טעמים, נקודות תיגון, אותיות. ט"ס : ט' ספירות.
ט"ר : ט' ראשונות. טש"ת, סא"ב, מע"ק, גד"ד :
י"ב המולות ; טלה, שור, תאומים, סרטן, אריה, בתולה.

כחר שם טוב. כש"ש : כמו שכתבתי שם. כ"ת : כחר
תורה. כתה"ק : כתבי הקודש. כתחז"ל : כתקון
חכמינו זכרם לברכה.

ל

ל"א : לשון אחר. לא"א : לא אמרו אלא. ל"ב :
מספר. לבנ"ה : ל"ב נתיבות החכמה. ל"ג : לא
גרסינן. ל"ד : לאו דוקא ; לפי דעת ; לא דמי. לד"א :
לדעת אחרים ; לדבר אחר. לד"ה : לדברי הכל. ל"ה :
לבנת הספיר ; למען השם. לה"פ : לחם הפנים. לו"ל :
לפני ולפנים. לו"ו : לשון זכר. לזעי"צ : לזכר עולם
היי צדיק. ל"כ : לא כתוב ; לא כן. לכא"א : לכל
אחד ואחד. לכ"ל : לכן נראה לי. לכ"ע : לכולי עלמא.
לכ"ש : לא כל שכן. ל"מ : לא מצאתי. למה"ד :
למה הדבר דומה. ל"נ : לי נראה ; לשון נקבה. לנ"ל :
לכן נראה לי. לע"ע : לעת עתה. לעסמ"ב : לעי"ב,
ס"ג. מ"ה : ב"ן. לעת"ל : לעתיד לבוא. לפ"ג : לפרט
נדול. לפמש"ה : לפני משורת הדין. לפ"ע : לפי
ענינו. לפע"ד : לפי עניות דעתי. לפ"ק : לפרט קטן.
לפ"ש : לפי שעה. ל"צ : לא צריך. ל"ש : לא שנו ;
לא שגא ; לא שייך ; ליל שמורים. לשה"ר : לשון
הרע. לש"ש : לשם שמים. ל"ת : לא תעשה.

מ

מ"א : מקום אחר ; מקום אחד ; מדרש אגדה ; מלכים
א ; מים אחרונים ; מנהג אבותינו. מאה"ג : מאור
הגדול ; מאור הגולה. מארו"ל : מאמר רבותינו זכרם
לברכה. מ"ב : שם מ"ב אותיות ; מה בכך ; מתן
בטתה. מב"ד : מיתת בית דין ; משיח בן דוד. מב"ו :
מלך בשך ודם ; מתנת בשר ודם. מב"י : משיח בן
יוסף. מ"ג : מתחור גדול (כ"א שנים) ; מ"ד : מין
דוכרין ; מאן דאמר ; מאי דכתיב ; מי דמי ; מה
דעתך ; מי דבש. מד"א : מאן דאמר ; משום דרכי
אמורי. מדה"ד : מדת הדין. מדה"ג : מדרש הנעלם.
מדה"ר : מדת הרחמים. מד"ש : מפני דרכי שלום.
מ"ה : מספר היה במילוי אלפין ; משום הכי ; מלך
העולם ; מלאך המות. מה"ד : מדת הדין. מהל"ל : מה
תוה לית למימר. מה"מ : מלאך המות ; מלך המשיח ;
מנא הני מילי. מה"נ : מדרש הנעלם. מה"ש : מלאכי
השרת. מו"ל : מוציא לאור. מול"מ : מטי ולא מטי.
מח"מ : מעלה ומטה ; משא ומתן ; מגע ומשא. מו"ס :
מוחא סתימאה. מוצי"ט : מוציא יום טוב. מוצש"ק :
מוציא שבת קודש. מו"ש : מוצאי שבת. מ"ז : משנה
ז'. מחז"ל : מאמר חכמינו זכרם לברכה. מ"ט. מקה
סעות. מטטרון"ן : שם מלאך. מ"י : ב' אותיות משם
אלהים. מכ"ש : מכל שכן. מ"ל : מנא לן. מלה"ד :
משל למה הדבר דומה. מלה"ש : מלאכי השרת. מל"ת :
מצות לא תעשה ; מסיח לפי תומו. מ"מ : מכל מקום ;
מארי מתניחין ; מארי מתיכתא ; מאי משמע ; מראה
מקום ; מת מצוה ; משנה מקום. ממ"ה : מלך מלכי
המלכים. ממ"ן : ממה נפשך. מ"ן : מין נוקבין.
מנ"מ : מאי נפקא מינה ? מ"ס : מדת סדום ; מר
סבר ; מוחא סתימאה. מסה"ז : מסורת הזהר. מ"ע :

מצות עשה ; מראית עין ; מצות ערוה. מע"ה : מעלה
עליו הכתוב. מע"ט : מעשים טובים. מעל"ע : מעת
לעת (יום שלם). מ"צ : משיח צדק. מצפ"ץ : שם
הויה באותיות א"ת ב"ש. מרע"ה : משה רבינו עליו
השלום. מ"ש : מה שכתוב ; מאי שגא. משא"כ :
מה שאין כן. מש"כ : מה שכתוב כאן. מ"ת : משנה
תורה ; מתן תורה. מת"ל : מה תלמוד לומר.

נ

נ"א : נוסחא אחרינא ; נביאים אחרונים. נא"כ : נאמר
כאן. נג"ע, ר"ע : נפילים, גבורים, ענקים, רפאים,
עמלקים. נ"ה : נצח הוה. נה"י : נצח הוה, יסוד. נהי"מ :
נצח, הוה, יסוד, מלכות. נ"נ : נע ונד ; נעשה ונשמע.
נוק' : נוקבא. נח"ש : נדוי, חרם, שמתא. נ"ל :
נראה לי. נ"מ : נפקא מינה. נ"נ : נח נפש. נ"ע :
נוקבי עינים ; נשמתו עדן ; נוחו עדן. נ"צ : נחמת
ציון. נק' : נקרא. נ"ר : נפש רוח ; נחת רוח ;
נביאים ראשונים. נר"ן : נפש, רוח, נשמה. נרבח"י :
נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה. נש"ב : נ' שערי בינת
נ"א : נקודות, תגין, אותיות.

ס

ס"א : ספרים אחרים ; סטרא אחרא ; סתרי אותיות.
ס"ב : סימן ברכה. ס"ג : (הוי"ה במילוי יודין ואלף
בואו) ; סנהדרין גדולה. ס"ד : סוף דבר ; סלקא
דעתך. סד"א : סלקא דעתך אמינא. סו"ה : סוד
הכתוב. סו"ס : סוף סוף. ס"י : סימן. ס"י : ספרים
ישנים ; ספר ישן ; סימן יפה ; ספר יצירה. ס"ל :
סח לי ; סבירה ליה. ס"מ : סטרא מסאבותא. ס"נ :
סכנת נפשות. ס"ע : סדר עבודה. ס"פ : סוף פסוק.
ספ"י : סבר פנים יפות. ספ"י : ספירה. ס"ת : ספר
תורה ; סתרי תורה ; סוף תיבה.

ע

ע' : עיין. ע"א : ענף א' ; עמוד א' ; עיין
אחר. עאכ"כ : על אחת כמה וכמה. ע"ב :
(הייה במילוי יודין) ; שם ע"ב. עבג"מ : עור, בשר,
גידין, עצמות, מוחא. ע"ג : ענף ג' ; עבודת גלולים ;
על גב. ע"ד : על דבר ; על דרך ; על דעת. עד"ה :
על דרך הכתוב ; על דרך האמת. האמור. עד"ו : על
דרך זה. עד"מ : על דרך משל. עד"ר : על דרך רמז.
ע"ה : עליו השלום ; עשרת הדברים ; עם הארץ ;
עין הרע ; עבד ה'. עה"ב : עולם הבא. עה"ו : עולם
הזה. עה"ח : עץ החיים. עה"ד : עין הרע. עה"ש :
עליו השלום. עו"א : עובדי אלילים. עוה"ב : עולם
הבא. עוה"ו : עולם הזה. עומ"ש : עול מלכות שמים.
עו"ג : עתיק ונוקבא. ע"ז : עבודה זרה ; על זה ; עם
זה ; עבר זמננו. ע"ח : עץ חיים. ע"ט : על טעם ;
עצה טובה ; עין טובה. ע"י : עיין ; עילאין. ע"י :
על ידי ; על יד. עי"א : על ידי אחרים. עיה"ק : עיר
הקודש. עיו"ט : ערב יום טוב. עיו"כ : ערב יום
כסור. עיו"ו : על ידי זה. עי"מ : עבור, יניקה, מוחין.
עיקת"ו : עיר קדשנו תבנה ותכונן. ע"כ : על כן ;
עד כאן ; עד כמה ; עבודת כוכבים ; עבד כנעני.

דִּין ר"ג : ריש גלותא. רדל"א : רישא ולא אתידע.
 ר"ה : ראש השנה. רה"י : רשות היחיד. רה"ק :
 רוח הקודש. רה"ר : רשות הרבים. ר"ח : ראש חדש.
 רח"ו : ר חיים וויטאל. ר"י : רבי יהודה ; רבי יצחק ;
 רבי יוסי. רי"ן : מספר. ר"ל : רחמנא לשויב ;
 רחמנא ליצלן ; ראה לומר ; רצוני לומר. ר"מ : ראש
 מתיבתא ; רעא מהימנא ; ריש מתיבתא. רמ"ח :
 מספר. רמ"ק : ר משה קורדובירו. רע"מ : רעיא
 מהימנא. רפ"ח : מספר. רשב"י : ר שמעון בר
 יוחאי. רשר"ד : ראה, שמיעה, ריה, דבור. ר"ת :
 ראשי תיבות. רת"ס : ראש, תוך, סוף.

ש

ש"י : שורה, שעה. ש"א : שמואל א ; שליש אמצעי ;
 שליש א. ש"ב : שמואל ב ; שער ב. שבי"ב :
 שכירת כלים. ש"ג : שער ג ; שיעור ג. שג"ע : של
 גן עדן. שה"ש : שיר השירים. שו"ש : ששון
 ושמה. שו"ת : שאלות ותשובות. ש"ח : שנת
 חג ; שבת חנוכה. שי"ל : שיש לאמר ; שיש לברך.
 ש"כ : מספר. שכ"א : שכל אחד. שכאו"א : שכל
 אחד ואחד. שמרשב"י : שער אמרי רבי שמעון
 בן יוחאי. ש"נ : שם נסמן. שנגלה"ה : שורש, נשבה,
 גוף, לבוש, היכל. שנא"ן : (ר חיות המרכבה) שור,
 גשר, אריה, אדם. שס"ה : מספר. ש"ע : שליש
 עליון ; שמנה עשרה ; שמיני עצרת. ש"צ : שליח
 צבור. שצ"ם חנבל"ל : (וי כוכב לכת) שבתאי, צדק,
 מאדים, חמה, נוגה, כוכב, לבנה. ש"ר : שלוש רגלים ;
 שם ר' ש"ש : שם שמים. ש"ת : שמחת תורה ;
 שליש תזתון.

ת

ת"א : תרגום אונקלוס ; תרוץ אחד. תא"מ : תהלים,
 איוב, משלי. ת"ד : תיקונא דיקנא. תה"ד : תפלת
 הדרך. תה"ר : תהומא רבא. תה"ש : תפלת השחר.
 ת"ו : תם ונשלם. תובב"א : תבנא יתכונן במהרה
 כימינו אמן. תובי"ל : תם ונשלם ברוך ה' לעולם.
 תוה"ק : תורתנו הקדושה. תו"מ : תפארת ומלכות ;
 תרומות ומעשרות ; תיכף ומיד. ת"ו, שלב"ע : תם
 ונשלם שבה לאל בורא עולם. תושב"כ : תורה שכבתב.
 תשב"ע"פ : תורה שבעל פה. ת"ז : תקוני זהר.
 ת"ח : תא חזי ; תקונים חדשים ; תלמיד חכם.
 תתה"מ : תחית המתים. תכ"ב : תלת כלילן בתלת.
 תכ"ד : תוך כדי דבור. תכ"ה : תורת כהנים. ת"ל :
 תלמוד לומר ; תרי לישני (שתי נוסחאות) ; תהלה לאל.
 ת"מ : תפלת מנחה. תע"ס : תלמוד עשר ספירות.
 ת"ע : תפלת ערבית. תרי"ג : (מספר) תרי"ג מצות.
 תק"ח : תקונים חדשים. ת"ש : תפילין של יד.
 תש"ר : תפילין של ראש. ת"ת : תפארת.

טכאו"א : על כל אחד ואחד ; עם כל איש ואיש.
 עכ"ד : עד כאן דבריו. עכ"ו : עד כל זה. עכו"ם :
 עבודת כוכבים. עכ"ל : עד כאן לשונו. עכ"פ : על
 כל פנים. ע"ל : עין לעיל. ע"מ : על מנת ; על
 משקל ; עשר מאמרות ; על מה ; על מחצה ; עשר
 מכות. עמוד"א : עמודא דאמצעייתא. עמ"ש : עין מה
 שכהבתי ; עד מאה שנים ; עול מלכות שמים. ענ"ב :
 עקודים, נקודים, כרודים. ע"ס : עשר ספירות ; על
 סמך. עמס"ב : ע"ב סיג מ"ה ב"ן. עע"ז : עובדי
 עבידה זרה. עעכו"ם : עובדי עבודת כוכבים ומזלות.
 ע"פ : על פי. עצה"ד : עץ הדעת. עצה"י"ט : על
 צד היתר טוב. ע"ק : עתיקא קדישא. ע"ר : ערב רב.
 ער"ה : ערב ראש השנה. ער"ח : ערב ראש חדש.
 ע"ש : עין שם ; ערב שבת ; על שלחן. עש"א : עד
 שיבוא אליהו. עש"ה : עין שם היטב. עש"מ : על
 שום מה. ע"ת : ערוב תחומים ; על תנאי.

פ

פ"א : פרק א ; פעם אחת ; פירוש אחר. פא"פ :
 פנים אל פנים ; פה אל פה ; פעם אחר פעם. פ"ב :
 פרק ב. פב"א : פנים באחור. פב"פ : פנים בפנים.
 פ"ג : פרק ג. פ"ד : פסק דין ; פרק ד. פד"ה,
 פדה"ב : פדיון הבן. פו"א : פנים ואחור. פו"ח :
 פנימיות וחיצוניות. פו"כ : פרט וכלל. פו"ר : פריה
 ורביה. פי' : פירוש. פי"י : פושעי ישראל ; פועל
 יוצא. פלו' : פלוני. פלח"ק : פתיחה לחכמת הקבלה.
 פלפה"ס : פתיחה לפירוש הסלם. פמ"א : פנים
 מאירות. פמ"ס : פנים מסבירות. פ"נ : פקוח נפש.
 פדיון נפש. פס"ד : פסק דין. פ"פ : פתחון פה.
 פ"ק : פרק קמא ; פורים קטן ; פרט קטן. פר"א :
 פרקי רבי אליעזר. פרד"ס : פשט, רמז, דרוש, סוד.

צ

צא"ל : צריך אתה לדעת. צ"ג : ציון ג ; צום גדליה.
 צ"ד : ציון ד וכדומה. צח"מ : צומת, חי, מדבר.
 צ"ל : צריך לומר ; צריך להיות. צ"ע : צריך עיון.
 צעב"ח : צער בעלי חיים. צע"ג : צריך עיון גדול.

ק

ק' : קדוש ; קמא ; קהל ; קטן. ק"א : קונטרס
 אחרון. קב"ה : קודשא בריך הוא. קבו"ש : קודשא
 בריך הוא ושכינתיה. קה"מ : קריאת המגילה. קה"ק :
 קדש הקדשים. קה"ת : קריאת התורה. ק"ו : קל
 וחומר. קו"ח : קל וחומר. קוש"י : קוצו של יוד.
 קכ"ד : קדם כל דבר. קלי' : קליפות. קמ"ל : קא
 משמע לן. ק"פ : קרבן פסח. ק"ק : קדש קדשים ;
 קדשים קלים. קק"ק : קדוש, קדוש, קדוש. ק"ש :
 קריאת שמע ; קבלת שבת.

ר

ר"א ; ר"י אכא ; רבי אלעזר. ראב"ד : ראש בית

תפלה קודם הלמוד מהאר"י זיע"א

רבון העולמים ואדוני האדונים אב הרחמים והסליחות מרדים
אנחנו לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו בקידה ובהשתחוויה
שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבדת הקדש ונתת לנו חלק
בסודות תורתך הקדושה מה אנו ומה חיינו אשר עשית
עמנו חסד גדול כזה על כן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך
שתמחול ותסלח לכל חטאתינו ועונותינו ואל יהיו עונותינו
מבדילים ביננו לביניך. וכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו
ואלהי אבותינו שתכונן את לבבינו ליראתך ולאהבתך
ותקשיב אזניך לדברינו אלה ותפתח לבבנו הערל בסודות
תורתך ויהיה למחינו זה נחת רוח לפני כסא כבודך כריח
נחוח ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתנו
ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית
דבריך אלה בעולם וזכותם וזכות אבותם וזכות תורתם
ותמימותם וקדושתם יעמוד לנו לבל נכשל בדברים אלו
ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים כמאמר נעים
זמירות ישראל: „גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך“ כי ה'
יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. „היו לרצון אמרי פי והגיון
לבי לפניך ה' צורי וגואלי“...

הקדמת מהר"ן שפירא

מן ספר פרי עץ חיים

בעזר שוכן מעונות, אתחיל לכתוב ספר הכוונות.

להיות ענין השכלים הפשוטים, המשתלשלים מדרגה אחר מדרגה, והם בסוד אבי"ע, הם שתי בחינות: א', בחי' עצמם, דהיינו שהם שכליים, בעלי חכמה וכינה יתירה, והם משכילים תמיד כבוראם, ושוקדים תמיד על חשק עבודתם, שהיא עבודה שכלית, לא גשמית. ותשוקתם גדולה בעבודה ההיא, לא יגרעו אותה רגע, ולא ימנעוה כלל. אמנם היא עבודה קיימת, שלא תחסר ולא תעדיף, איש איש במדרגתו ועבורתו, מן הכתר עליון, עד סוף כל המדרגות. ולזה הם שואפים שפע בעבודה ההיא לקיומם, וחיות שלא תחסר לעולם. ובענין זה אין להם חלק בתחתונים כלל, אם יטיבו ואם יריעו, שהחוק הקבוע לא יושבת, מפני שאין להם חטא כלל. ומכלל זה הגלגלים, שגם הם שוקדים על עבודתם, ורבו תשוקתם אשר גדלה מאר, בהיותם מספרים כבוד אל, ובמהלכם הם משבחים לבוראם ית"ש לעולם. ובוה ינתן שפעם וקיומם.

אמנם יש עוד רב תועלת בעבודותינו, אשר היא תחסר וגם תעריך, והיינו כפי שיעור עבדות התחתונים, אם עבדו כראוי, אז יוסיפו אור מלמעלה, ויזדככו ויכוך רב, ותהיה ההוספה הזו מרובה על העיקר. וכפי הבחינה הזאת, יתייחס למעלה תוספת וגרעון שמחה וכבוד, וגאולה וגלות. וכל הדברים האלו וכיוצא בהם, המתייחסים להם, וענין זה המכונה להם מכונות בערך התחתונים, כלומר: שאין אותו ענין המיוחס גרעון ותוספות בהם, בערך קצבותם בעבודתם, אלא בערך שיוסף בהם מצד התחתונים, המקבלים, ומגרעת בהם מזגם וטרפם.

ובכלל ענין זה הוא, שאין שום יחוד לספירות כלל ועיקר מצד מציאותם, אלא מה שהוא לעליונים מצד מציאותם, ותשוקתם וקורבתם כנוכר, הוא התגלות א"ס עליהם, והשפעת אורו בהם, שאלו לא ישתתפו התחתונים בעבודתם ויחודם, הם מצד עצמם יש להם קצבה, שאור הא"ס הוא מתפשט בהם, ומאירים, לא ימנוע מונע מלהאיר הקצבה ההוא אל נאצלי"ו וברואי"ו ונוצרי"ו ועושיו. אמנם כאשר נשתתף מעשה התחתונים, היותם הגונים, עוברים עבודה הראוי, כינו המשכילים כולם, הכנה אין תכלית, לקבל אור א"ס אשר יאיר בהם הארותיו, לא יסבילוהו רעיון, ויהיה תוספת הענין משובח וגובר על הקצבה הנ"ל, ער שלא יחשוב קצבתם הקצובה אליהם מאת הבורא יתברך בערך התוספת ההיא.

הקדמת מהר"ן שפירא

והטעם שנתנו המדרגות כולם ביד הארם, מהבתר ולמטה, להוסיף בהם אורם על ידי הכנתם ומעשה עבורתם, ובוולותם זה, יש ענין שאין שייך אליהם בשום אופן, לא מינה ולא מקצתה, ואלו יתקבצו כל מלאכי מרום, וכל צבא השמים, וכל צבא הבסא, וכל הנמצאים, אין להם המצאה לעשותה כלל, אם לא התחתונים בעבורתם, והיינו המיוחס בספר הזוהר בשם הזווג. וענין זה הוא נפלא, ויתבאר לפנינו בס"ד, ולא ימצא אם לא ע"י התחתונים בעבורתם, מיום שנמצאו בעולם ער העת הזאת. ולא ימצא אם לא בהטיבם מעשם, בסוד הגאולה, שיוחזר הרבר ויתחדש, ויתוסף לשיעור גדול ונפלא. וגם בגלותינו זה, כאשר אם ישראל עושים עבודה הראוי, נעשה סער וסמך כזה מעט מזעיר. וזה טעם בוונתינו ומצותינו, שבזה יתיחדו הספירות.

והטעם הוא, כי להיות ע"י עבודה שבלב היא התפילה, היא סוד המשכת שפע אל הספירות למעלה, וזה להיות הארם חלק אלוה ממעל, אחוז בשרשרת הקרוש, ע"י שלשלת השתלשלות נשמתו ממדרגה למדרגה. הנה השתלשלות הנוכר, תהיה סולם, שבו יתעלה התעוררות מעשיו, ער שיתיחדו כל הספירות ע"י, וכו' ימשוך שפע ברכה מהספירה הראשונה אל האחרונה, ער שיוגיע ויחול עליו דרך הסולם הנוכר, וכפי שיעור התעוררות והבשר מעשה, כך יהיה התרחבות הצינור והארת השפע עליו, וכן כפי המקום אחיות הנשמה, כן תהיה מדרגת האור הנשפע. ועב"ז לא תהיה המדרגת האור הנשפע ע"י אחר, במדרגת האור הנשפע ע"י זולתו. וכן לא יהיה פגם הנעשה ע"י א', בפגם הנעשה ע"י זולתו. וכן לא יוכל זה, לחקן פגמו של זה, ואין תקנה לפגם, אלא ע"י עצמו, שיחזור בתשובה או יתגלגל כרי שיתקנו.

ועם זה יתבאר טעם ^(א) שאמרז"ל, הקב"ה מרקק עם הצדיקים בחוט השערה, רכתיב וסביביו נשערה מאר. והענין: בשמונע הצדיק עשות א' מהמצות, אז ימעט גדולת השפע והאור הראוי להיות נשפע ע"י, אם היה עושה המצוה. מה שאין חסרון כ"כ, אם מונע אותה א' מן הריקים, שאפילו היה עושה אותה לא היה נשפע כ"כ ע"י אור ושפע. וכן לא יהיה רומה פגם אשר עושה הצדיק, כפי מדרגת מעלתו, מקום אחיזת נשמתו, לפגם שיעשה א' משאר העם, שמדרגתו מטה מטה.

וזולת סיבת מדרגת מקום אחיזת הנשמות, יש הברל רב בין מעשה בעל חכמה, ומעשה עמי הארצות. בי החכם בטוב בוונתו, כאשר יבין כמעלת השלום, תעלה נשמתו ממדרגה למדרגה, ומסיבה לסיבה, ומעילה לעילה, ער שתגיע ותראה ותרצה לפני קונה, ותרבק במקורו מקור החיים, ואז ישופע עליו שפע רב, ויהיה הוא מקום מיושב להשפעה, וממנו יתחלק לכל העולם בנוכר בוהר תרומה, ער שתרכב בשבינה. כי אחר שהשפע בא ע"י, נמצא שהוא מקום הצנור הגדול, במקום צריק יסור עולם, ולכן תרכב בו השכינה, כי לא ירמה המכוין לפשט הרבר, כמכוון בתפלתו ע"ד הסוד, כי כפי מקום עליות מחשבתו, כן תהיה ההשפעה, כנוכר ^(ב) בוהר חקת. מי שאין מכוין בתפלתו ע"ד הסוד, לא יכנוס לראות פני השבינה, אפילו שיענה אותו, תהיה אותו העניה כמי שעונה למי שעומר אחרי כתיפיו כי הוא בהסתר פנים, ועל ידי שליח מכוון. והנה יש בעובדים חלוקים רבים: יש עובר וזכה לנפש בלבר, וזה יזכה אל ההשגחה עליו, בבחי' עולם האופנים לבר, רמתמן נפשין. ויש עובר יותר, ומרבק עצמו בתורה ומצות בחשק גדול, ומתרחק מיצה"ר יותר, וזכה לרוח עם הנפש, וזה יזכה אל השגחה בבחי' החיות עם האופנים. ויש עובר יותר, ומתרחק מיצה"ר שיעור רב, וזכה לנר"ג, כי כפי ריחוק הארם מיצה"ר שהם הקליפות, וכפי קורבתו אל התורה ואל העבודה, כן יגדל מעלתו, ויקנה ויזכה לנשמה בכסא

(א) יבמה קכ"א:

(ב) אות פ"ב דס"י דף קפ"ד.

הקדמת מהר"ן שפירא

כבוד, אל השגחה יותר עליו פרטות, ויקרא עבד שלם, וישתבח בו, באמרו כי לי בני ישראל עבדים עברי הם וכו'. יש שהם שלמים יותר בעבודה מאור והם נקראו בנים. והטעם, שהעבד יעבור לרבו ע"מ לקבל פרס. והענין הוא, כי מי שלא למד ע"פ הסוד בלל, עם היות שהושלם בעבודה בתבליה השלימות, יזכה אל מדרגת עבד שלם, ומעולם לא יכול לזכות אל מדרגת בן. והטעם: כי הוא עובר ע"מ לקבל פרס, והיינו בהינתו מתפלל לקונו, או נוטל לולכו, או מקריב זכחו וכיוצא, כל כוונתו הוא, כפי הרברים היוצאים מפיו, שאם יאמר ברך עלינו, וכן רפאינו ה' ונרפא, וכל כיוצא בזה, הרי כל כוונתו לתועלת עצמו. להשפיע רב טוב לעולם, וכל מה שיוסף ויאמץ ככוונת תפלתו, יוסף להיות תובע פרס טוב מרבו, הברכה והרפואה וכן החיים והשלום, באומרו זכרנו לחיים וכיוצא. וכן ככוונת הלולכו, כאשר ינענע לעצור טללים רעים, וכיוצא, הרי בי לעולם מבקש פרס באמור. אמנם מי שחננו קונו, לבנוס לפני ולפנים בפנימית החכמה הנסתרות, באמרו ברך עלינו, וכן רפאינו, הכוונה להמשיך השפע והברכה להספירות, במ"ש בזהר ולקמן בספרינו זה בס"ד, איש אשר יעשה זאת, עובר להקב"ה ושבינתיה, כבן המשמש לאביו ואמו עבודה שלימה מאהבה בתיקונה, כלי לקחת ממנו שום תועלת ולא פרס, אשרי אנוש יעשה זאת.

והטעם: כי הבן נשמתו מאצילות, מעצם הספירות, ולזה נקראים בנים ממש, מיחורא רקב"ה ושבינתיה. ואמנם הקורמים, יקראו עבדים, בני האמה העברית, כי הכסא והחיה והאופן שמשם סוד נר"נ, הם עבר ואמה אל האצילות, משועבדים אל תשמיש האצילות להשפיע, וז"ש רור המלך ע"ה אני עברך בן אמתך מטיט וסנרלפון. אמנם הבנים שהם מצר האצילות, שהם מעצם הספירות, מיחורא רקב"ה ושבינתיה, הם יקראו בנים, באומר הבן יקיר לי אפרים וגוי, ע"כ המו מעי לו, שהם פנימות המעיים.

והנה אפילו במדרגת בנים, יש ג"כ כמה מדרגות: יש מהם שזכו לנשמה ראצילות בסוד הבינה, והם מדרגה גדולה במדרגת בנים, וזה יזכה לעורר בסוד נשמתו הקרושה בתמירית שלא יפסיק, כענין הרשב"י וחכיריו, אשר היה תורתם אמנותם, ומעולם לא פסיק פומיהו מגירסא, וזה בי זכו לנשמה ראצילות מבינה שהוא סוד התעוררת הבינה עם החכמה שהוא תמירי, למען יזמרו כבוד ולא ירום. אמנם מי שלא זכה אלא לרוח ונפש ראצילות, הנה התעוררותו בעבודה בלתי תמיר ב"א לעתים, ובעת ההוא ישכון עליהם השכינה השוכן בתחתונים כפי בחינתם, ויררוף אחריהם ת"ת ומלכות יחודם הנמשך אליהם ועל ידם, כי בן דרך המקבל התועלת, לררוף אחר המועיל.

וכראותי אני הצעיר נתן שפירא הירושלמי, בלא"א הגאון המרום מו' ראובן ריין זצ"ל, היושב פה עיר הקודש ירושלים תוכ"כ, אשר הגיעני הנה המגיע הראשון, גורל מעלת דרך הכוונה בתפילה, ואת יקר תפארת גרולתה חשקה נפשי בגרולות ונפלאות ממני, ויעצום לבי לבא בחררי זאת החכמה, ולקטתי ממנה הכוונות הנמצאות בירנו, מהרב הגרול כ"י קרוש הוא, מוהר"ר יצחק לוריא אשכנזי ולה"ה אשר אליו נגלו האלהים, ונודעה אלינו הכוונת הנה, ע"י כתיבת איש אלהים קרוש, מו"ה חיים וויטאל ולה"ה.

וכראותי הכוונת הנמצאות בידינו מפוזרים, אחר הנה ואחר הנה, ורברי שארי התלמידים המה מעורפים עם רברי הרח"ו ולה"ה אשר לא ניכר בין המאור הגרול למאורות הקטנים. ואפילו ענין אחר של הרב מהרח"ו בעצמו, הוא מפוזר בתוך הספרים, ומתוך ארוכתם יקוץ נפש המתכוין, בצאתו מעיקר הכוונה, לכן כדי לזכות הרבים, וגם לתועלת נפשי האומללה, לקטתי וחברתי זה הספר הנותן אמרי שפר. וקראתי שמו בישראל מאורות נתן. לחיות כי תחלות ה'

הקדמה שניה

מדבר בכוונת התפלה ולא זולתו, להיות עיקר הכוונה, להמשיך האורות מרוא דא"ס, עד הגיע אור למטה בעולמות אצילה, בריאה, יצירה, עשייה, דרך שאר האורות. וטרם כל דבר אשאל עור מאלהים, היה יהיה פעולתינו זאת, מן הנעימים לאלהים אשר הוא דבוק בכל הפעולות הרצויות לפניו ית"ש, שאמר משה רבינו עליו השלום בתפלתו ויהי נועם וגו'. והכוונה שבפעולת האלהות, יפול בהם הנעימות והשלימות, מב' פנים: אם מצד שהפעולות בעצמם היותם שלימים בתכלית השלימות. ואפשר גם יפול בהם הנעימות והשלימות, מצד היותם פועל האל יתברך לכן התפלל שימצא הנעימות בפעולתינו בב' הבחי' הנוכר. אם מצד הפועל אמר, ומעשה ידינו כוננה עלינו, ואשר מצד הפעולה בעצמה, אמר ומעשה ידינו כוננהו, וכן מפינו ישמע אבי"ר, לתת לי עז ומחסה להשלים את כוונתי, ולהנחני בדרך אמת לשמור ולעשות ולקיים את כל מצותיו. ויקיים בנו מקרא שכתוב והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר.

ואני הנני מביא בברית נאמנה, והיא הנותנת עצה הוגנת לכל מסתכל בספר זה לבל יסבור סכרא מצד עיונו, כי אני יודע נאמנה, שלא יושגו דכרי זה הספר בשום שכל וסברא, זולת מפי מקובל חכם, לאוון^א מקבל מבין, והסברא בו אולת, בלתי מועלת, לא תבואהו בסברותיו רק רעה, כי ידבר על ה' סרה, אשר לא יוכל כפרה, כמאמר החכם, אדם תועה מדרך השכל בקהל רפאים ינוח. לכן אל יהרוס לעלות אל ה', בל ישכיל לראות, כי ה' אש אוכלה הוא אל קנא יתברך, והוא יראה את רצונו מתורתו נפלאות אבי"ר.

הקדמה שניה

מפי האר"י ז"ל לתלמידו הר"ר שמעון אשכנזי נעתיק מכתבי כמהר"י זלה"ה. הדרושים יספיק לתת הבנות ציורות ידיעת על מה אדני הקבלה האמיתי שנתגלתה באוני הוטבעו.

מה שאנשי בבל, קצתם מקשין, הלא החכם איש אלהים מהר"ם קורדווארו וכל המקובלים, שחקרו ספרים מזמן הרשות ואילך, צדיקי יסודי עולם ורעו לריק ולבהלה ילדו ח"ו. לפי דברים אלה שמעתי ששאלו לחכם המקובל האשכנזי ז"ל ע"ש, והשיב להם לפי שלא דיברו כי אם בעולם הזמן מיתת המלכים, כתיב וימת היתה הבריאה בה' לבד שהוא דין, ולא היה העולם יכול להתקיים. ואח"כ שבא לתקן העולמות, כשמלך מלך הד"ר, ע"ש הוי"ה נקרא מלך הדר, ה' מאברהם, אבי"ר, כי מה שהיה בתחלה בסוד אבי"ר נעשה עתה מ"ה, ונתחבר עם ב"ן, שהוא ה' אחרונה, וז"ש ביום עשות ה' אלהים. והוה אשתו מהיטב"אל, גי' מ"ה ב"ן, ולא אאריך בזה. נמצא שבא לרמוז, שמקובלים ראשונים לא דברו אלא בזמן התוהו כני"ל, קודם הזווג. אבל קבלתינו הוא אחר התיקון להזדווג. נמצא שמה שהיה יותר נעלם מהראשונים, הוא אדרא רבא ואדרא זוטא שבוהר, והיותר, כמבואר לחכם מקובל איש אלהים כמי' יוסף, היא פי' האדרא, כבר עשה וחיבר כל פירוש, השם יזכינו ויתן בלבנו לב טהור עכ"מ. מה שנשמט בכאן תמצא בפנים בדרך י"ד^ב.

ג) זה לשונו של הרמב"ן ז"ל, ומבא בהקדמת מהר"ח ז"ל לע"ח ח"א דף י"ז ט"א ד"ה ונחזור לענין. וכאן בדפוס ישן כתוב לאחזן מקביל טבין. ועיין בספר מתן תורה לבעל הסולם זיע"א, מאמר מהות חכמת הקבלה דף ע"ג.
ד) הוא נמצא להלן דף מ"ז רבד המתחיל ואלה מוסיף על הראשונים. בדפוס לבנו כתוב כאן, והוה מה שמצאתי דשים מפורסם וראיתי לכחובם הנה, והוה ענין עליות העולמות בחול.

הקדמה שניה

צ"ע שאמרנו במ"א, ה' כי עיבור ויניקה ומוחין, הם ג' בלים שיש בכל ספירה וספירה, והרי אמרנו כי אין לז"א כחול אלא ב' בלים לדעת שלו, אחר ופנים לבד, שהוא כ"ן וס"ג, וכשכת ס"ג וע"ב, והן אותן הנזכרים בג' בלים דספירת הדעת, והרי אפילו כחול יש מוחין, והיה לו להיות ג' דעות כחול ג"כ, ונלע"ד שזהו יותר אמיתי ממ"ש במ"א, והוא כי הדעת החיצון דאבא כחול הוא ע"כ ק"ל, ובפכ"פ דחול הוא רי"ו, ע"כ קד"ם. וכשכת הפנימי הוא שם כ"ן. כהיותם אכ"א, כחול הם דינין בכחינת אלהים, כאחוריים שלו שהוא גי' ר'. ובפכ"פ דחול אז הוא כחי' רחל לברא מחוזה ולמטה, ואז חורה היא בפנים של אלהים דמלוי יודין, גימטריא ש'. והוא נעשה שם מ"ה דהויה בפנים. וכשכת, אז רחל עולה פכ"פ ככל אורך ז"א כמוהו. כהיותם אכ"א, הם דינין דאלהים כשהם כאחוריים שהם: א', א"ל, אלה, אלהי, אלהים, אחד בו בז"א, וא' בה כאחוריים. ונקראים הרים, כאשר ⁽¹⁾ ביארנו על פסוק כי ההרים ימוש, ואלו ההרים דבוקים זה בזה, וזהו כמשכן כמדבר כחול. אך כשילה, היו פכ"פ מהחזה ולמטה, ואז הוא כחי' אלהים דכחי' פנים כמלוי יודין, שהם גימטריא ש', שהם הפנים היותר עליונים שבשם אלהים, וז"א אז הוא שם מ"ה, הויה דאלפין של פנים, ובמקדש עלתה כל אורך ז"א כולו. ⁽²⁾ ז"א היה לו תחלה כחי' יניקה שהם ו"ק, ונוקבא נקודת בתר"ח, ככחי' אור מלכות. ואח"כ גדלה אכ"א. ואחר כך חורה המלכות לברא להתמעט, בסוד מיעוט הלכנה, ונשארה בסוד נקודת בתר לבד כבראשונה, והוא נשאר בגרלותו. ומה שנסתלק ממנה, ג"כ ניתן לו. ואחר שחטא"ט, אז כל ט' כחינותיה ירדו לקליפות, ר"ל: כי בלים הפנימים היו נשמת דכריאה. ובלים אמצעים נשמת דיצירה, ובלים החיצונים נשמת דעשיה, ואז הקליפות דבי"ע יונקים גם ממנה. וזהו גלות שכינה, כנזכר ג"כ במ"א. וכן בז"א הג"ר שלו הנקראים כחינת גדלות, שהם י"ס, עם ג' הכלים של הגדלות, גם הם ירדו כבי"ע ע"ד הנ"ל, והיו נשמה להם. ואמנם כענין האורות, נתבאר במ"א כי גם הם ירדו כבי"ע ע"ש היטב. אך במ"א אמרנו, כי אורות ז"א לבד ירדו כבי"ע, אך אורות דנוקבא נשארים תוך ז"א באצילות וצ"ע.

ובימי החול, אע"פ שמסתלקים האורות והמוחין משניהם, הרי הם עולין ונשארים באצילות, בסוד אורות מקיפים, ושניהם נשארים בליהם כמדת גדלותם, כנזכר במ"א, ונשארו כתובם סוד הרשימו. ובלילה הבל מסתלקין ויורדין לבי"ע כנ"ל, ונעשין בליהן בסוד כחי' נשמה כבי"ע כנ"ל, ומשם ניזונים החיצונים בלילה, וכן כל חיילותיה של מלכות, בסוד ותקם בעוד לילה וכו'. ומ"ש במ"א שנעשין נשמה כבי"ע, אינו אלא בלילות והבן זה. ואז הקליפות נאחזים ויונקים, והאורות הנ"ל שירדו שם בסוד נשמה, מאירין שם כחשמ"ל, שהם כחי' המלאכים ⁽³⁾ שבכל עולם מג' עולמות בי"ע, במ"ש לקמן בע"ה. ⁽⁴⁾ והם מלקטים ומכררים כירורין משם במ"ש במקומו. וכבוקר חוזרין לעלות עם מה שבררו, ועולין מעולם לעולם כדי ⁽⁵⁾ כחי' שיש בתפלת שחרית ועולין

(ה) ע"ח ח"ב שער פרטי ע"מ פ"א. שער פנימית חיצונית פ"א ב' ד'. ח"א שער אנ"ך פ"ב וג'. ח"ב שער השמות פ"ה.

(ו) שער הפסוקים ישעיה סימן נ"ד.

(ז) ע"ח ח"א שער המלכים פרק ט'.

(ח) בסוד הערך ההפך שיש בין כלים לאורות, שבכלים העליונים נגדלים תחלה, ובאורות התחתונים נכנסים תחלה.

פתיחה לפירוש הסולם אות י'.

(ט) ר"ל אחר שחטא אדם הראשון.

(י) נ"א המלבושים (דפו"י).

(כ) נ"א ובלילה יורדין ג' כלים חיצוניות בעשיה וכו' (דפו"י).

(ל) נ"א עולמות (דפו"י).

הקדמה שניה

הבירורין דעשיה, בסוד ה' מלך כנוצר במקומו, וזהו ע"י כלים החיצונים רוז"ן, שירדו שם בלילה. ואח"כ ב"ש, אז עולין הבירורים דיצירה, ע"י כלים האמצעים של ז"א. והענין: כי שם מזדווגים בכל עולם ונתקנים קצת, וכן עולין מעולם לעולם עד העמידה, ואז כל אלו הג' כלים עולין באצילות עם הבירורים שכיררו כולם, עד אמא עלאה בסוד מ"ן, קצתם בק"ש, וקצתם בעמידה, לבחי' ג"ר דמוחין, ודק"ש לבחי' ו"ק דמוחין דגדלות, ואז נמתקים שם בסוד העיבור בכינה. ואח"כ ניתנין ממותקים בסוד מוחין לזו"ן בעמידה, ואז מזדווגים וחוזרים שנית להתכרר שם, וכן יורדין מעולם לעולם עד העשיה, כל חלק בעולמו הראוי לו. אך כשעלו לא היו מבוררים, והוצרכו כולם לעלות. אך בירידה, כל א' וא' נתכרר במקומו, ואז חוזרין זו"ן להתגדל, ע"י אותן הכלים שלהם שעלו שם בסוד מ"ן עם הבירורים וחזרו להם אח"כ בסוד מוחין, ונגדלו, ונקרא גרלות.

ונמצא, כי מה שנשאר לז"א, אינו רק בחי' העיקריות, ולא התוספות. והעיקריות היא בחי' היניקה לבר, כמו שהיה קודם מיתת המלכים, וכל השאר שבא בתוספות, אע"פ שהשבח הוא מרובה על העיקר, עב"ז יורד ועולה. ואפשר לומר כדי ליישב קצת המקומות החילוקים, כי תוספת דב"ן יורד ועולה, כי הוא הצריך לירד, ולברר חלקיו שבמלכים. אך התוספות מ"ה החדש שאין לו מה לברר, זה אינו יורד, אך נשאר באצילות בסוד מקיפים בעת המיעוט, כנוצר במקומו וצ"ע.

נמצא, כי הג' כלים רוז"ן, אינם עולין בז"א עצמו, רק תחלה עולין בסוד מ"ן באמא, כדי לברר מה שהעלו, ואח"כ בעמידה ובק"ש נכנסין בסוד מוחין ממש לזו"ן, והבן זה מאוד. וחוזרין להתברר בסוד זיוג בנפילת אפים כל הבחי' אפילו דעשיה כנוצר במקומו. ואחר כך חוזרין להתברר כל א' בעולמו החלק הראוי לו, והתמצית נשאר למעלה, והשמרים חוזרים להתברר בכל העולם.

^(מ) כבר נודע, כי ענין אלהים דיניקה, שהם כב' בחינות: פשוטים בציור, ומלויים. ובחילוק המלויים, לא נתברר לי לגמרי ענינם. אמנם למדתי מהכוונת שמסר לי מורי ז"ל בר' מיני ק"ש, ושם נתבאר במלת ישראל, ד' מיני כוונות. ובארנו, כי לעולם יש בז"א אפילו אחר החורבן, פנימיות דאמא דקטנות. ובמלת ישראל דק"ש שעל המטה, נכנסים מקיפים של אמא לבר. ושאר הבחינות נכנסים במלת אחר. והכוונה במלת ישראל, דמקיפי אמא הם מלוי לבר של רבוע אהי"ה דיודיין שהם גימטריא ת"ק. ועוד א"ם אותיות, שיש בפשוטו ומלויו ומלויו דמלויו. נראה מזה, כי המקיפים דקטנות דאמא, הם אהי"ה דיודיין שבפנים שלו, הוא גימטריא קס"א, כמנין צלם, שהוא בחי' המקיפים עם האחוריים שלו. אמנם בק"ש דערבית, כבר מתחלה היה לו פנימיות ומקיפים דאמא, ונכנסין במלת ישראל פנימיות דאבא, והכוונה במלת ישראל, הם ג' אלהים, א' דיודיין גימטריא ש', וא' באחוריים פשוטים שהם גימטריא ר', וא' באחוריים מלויים, שיש בהם מ"א אותיות. ובק"ש דיוצר, שנכנסים מקיפי דאבא דקטנות לבר במלת ישראל, והוא באופן זה: כי י"ה דאלהים של מוח חכמה, תבויין בו בדרך הכאה, יוד פעמים ה"י ש', וי"ה דאלהים דמוח כינה, הוא יוד פעמים ה"ה, גימטריא ר'. וי"ה דאלהים דרעת, החסדים הוא י"ה, בלי הכאה גימטריא כ"ו. והגבורות הוא י"ה פשוטים, בגימטריא ט"ו, הרי גימטריא ישראל. אלא שיש בהם דבר תימה, בק"ש דקרבנות וק"ש שעל המטה, שיש אז כוונה משונה, והוא

הקדמה שניה

מלוי שדי שהוא גימטריא ת"ק, וא"ם אותיות שיש באהיה דאלפין, פשוט ומלוי ומלוי דמלוי, וצ"ע. (א) כ) ואפשר כי אלהים הפשוטים והמלאים הם המקיפים וצ"ע.

שני מיני זיווגים הם באו"א: (ל) זיווג דחיות וזיווג דמוחין פנימים, שהם נשמות זו"ן, פנימית העולמות. ואחד תדיר, ואחד נפסק לפעמים. וזיווג הא' שהוא זיווג חיות וחיצונית העולמות, די שהאי רוחא דשדי בגווה הוא יעלה מ"ן, ולכן נעשה על ידינו. ולזיווג ב' הפנימי, צריך שזו"ן עצמם יעלו מ"ן, ובחינת המוחין שלהם הם המעלין מ"ן הנ"ל רפנימית, וזה אינו נעשה אלא על ידינו. והנה קודם ק"ש של שחרית, היה לז"א ג"כ מוחין פנימים דאבא דיניקה, והיו חסרים לו מקיפי דאבא דיניקה, והם חיצונות העולמות, שהם שמות אלהים. ולהמשיך אלו, צריך זיווג דחיצונית דאו"א, שהם זיווג ישראל סכא ותבונה, המזדווגים בכחינת חיצוניותם לבר מעצמן, על ידי ההוא רוחא דשביק בה כנ"ל, אשר הוא אז מעלה מ"ן שלא על ידינו אלא ממילא.

והענין, כי הנה יש ג' בחינות בזיווג החיצון: אחד הוא התבונה עצמה, הנקראת ז"ת דאימא. ב' הוא הרוח דבגווה המעלה מ"ן. ג' המ"ן דגבורות עצמם. ויש שם ס"ג בתבונה, ופנימותו הוא שם אל שבשם ס"ג, והחיצוניות הוא שארית הס"ג, כשתסיר כללות ג' יודי"ן ואל"ף, שהם ד' אותיות, שהם גימטריא א"ל, נשאר ס"ט, ומשם תקבל הנוקבא בחי' מוחין דאלהים שבה דיניקה, וזהו הארת נה"י דתבונה לנוקבא. ועוד מקבלת המוחין משם ב"ן דחיצוניות, ומהמי"ן דחיצוניות. והענין: כי שם ב"ן, הוא שם ב"ן עצמו, ואח"כ תעשה בצירויים (מ) כמ"ש, ותקח ג' ויין שבו עם כ"ן הנ"ל, הרי ע', וזהו רוחא דשדי בגווה, והוא ב"ן המעלה מ"ן, כי הוא נמשך אליה בביאה ראשונה מן הזכר עצמו, ע"י זיווג. ואע"פ שהוא ב"ן, ככר נתבאר, כי הגבורות שניתנין בסוד זיווג, הם זכרים ולא נקבות, ולכן נקרא ב"ן ולא בת, ונקרא רוחא קדמאה דשדי בה כגווה, כי הוא מהתכירור שהוברר מהמלכים, לצורך עצמה של מלכות ביסוד שלה בבחי' זיווג כנ"ל, ונקרא נפשה עצמה, וכיון שנמשך מהתכירור, והוא שורש הנבחר מכל חלקי התכירור המלכים של בחי' מלכות עצמה, שהוא המלך הז', לכן שארית התכירור מחלק המלך הז' הנ"ל שעדיין לא הובררו, יען אינם חלקי המלכות דאצילות עצמה, אלא הם בחי' הנשמות והמלכים וכל הנבראים, כי לא הוברר רק הבחי' של הי"ס, שבכל עולם מאבי"ע, אך כל שאר הנבראים עדיין לא הובררו, והם נבררים ממדרגה אחר מדרגה עד שיושלמו, ואז יבא משיח ב"ב.

אלהיות כי שם ב"ן שכמלכות הוא נקרא נפש שלה עצמה, ודאי שהוא גדול שבכולם, כי הוא

(א) הגה"ה: צריך ליתן טעם, מה שייכות יש בק"ש שעל המטה באהיה דיודין ובאחוריים. ובק"ש דקרבתות בשד"י, שהם המוחין דקטנות, והלא מוחין דקטנות הם אלהים, ולא שם אהיה ושד"י. צמ"ח: ונלע"ד, המוחין דקטנות דנחש כנוכר בדרוש דפסח.

(כ) בדפו"י יש הגהה בסוגרים (עיי' כי שדי הוא בפנימיות דאבא, כנוכר במקומות אחרים).

(ל) ע"ח ח"א שער הזיווגים פרק א' דף רכ"ב ט"א ד"ה מ"ב. שם פ"ב ח"ב שער סדר אבי"ע סוף פ"ב ופ"ג. שער הקדמות דרושי אבי"ע דרוש ב'. תע"ס חלק ט"ז מן אות קצ"ג. ועיי' בספר ת"ו עם פירוש מעלות הסולם ת"ו אות נ"ז ד"ה הנה בכד'.

(מ) בדפו"י כתוב בסוגרים (צירור ה' ידות הידועים). עיי' בספר לקוטי תורה פרשת ויגש בפסוק יהיה בתבואות. שער רח הקדש דף קי"ד ט"ב יחוד ד'. שער הפסוקים ויגש דף צ"ז ד"ה יהיה בתבואות. ע"ח ח"ב שער הנסירה פ"ב. שער הארת המוחין פרק ז'. שער הכוונות דף קט"ז ט"א ד"ה באומרו. שם דרושי הלילה פרק י'. שער מאמרי רשב"י וע"א דף רנ"א ר"ה והנה.

הקדמה שניה

אצילות עצמו מלך הנ"ל, לכן כל מ"ן של מלך הנ"ל אינם נתקנים, אלא ע"י שם ב"ן הזה שהוברר מהם. הרי הבנת מהו ב"ן, ומהו מ"ן. נמצא כי שם ב"ן קיים לעולם שם, כי הוא עצמות המלכות נפש שלה. אך המ"ן, מתחרש בכל זווג וזווג, ומתבררים, ואין המ"ן של זווג זה, הם עצמם של זווג הב' והבן זה מאוד. אמנם כיון שאותו הב"ן, נפש המלכות, הוא שורש לכלום ואם לבולם, ולכן נתקנים ע"י כנ"ל, ולכן הוא נותן חלק מתוכו בכל נפש ונפש לשמרו, כנודע בסור כבור אב ואם.⁹ ועד"ז יש בז"א ב"ן אחר, שהוא מה שבירר מהו מלכים לעצמו ממש, ונקרא נפשו שלו, והוא אב לכל שארית ו' מלכים שלא הובררו, וע"י מתבררין, ונקרא מ"ד. וגם הוא נותן חלק מההוא רוחא דביה לכל הרוחות. ואמנם בבירור ו' המלכים שלו, הם ע"ב ס"ג מ"ה זכרים, אלא שהם כולם בחינת שם ב"ן הכולל. ונמצאו כולם בחי' ב"ן, אלא אלו גבורות ב"ן זכרים ונקראו חסדים, ואלו גבורות ב"ן נקבות, ונקראים גבורות. וכל אלו התיקונים אח"כ, ע"י טיפת החסדים והגבורות שמשם מ"ה החרש, ואלו יורדין מלמעלה מהמוחין של זו"ן ער יסורותיהם, והחוג"ג של שם ב"ן, עולין לקבלם, וכל ד' בחינות מתחברין בנקבה, ומצטיירין בסור זכר ונקבה, בכל אחד ממ"ה וב"ן. ונחזור לענין, כי עוד יש מ"ן עצמן שם בחיצונית, והוא שם ב"ן, בצירור כל ה' מהם, בצירור י"ד, הם ה' ירות, זולת ג' ווי"ן הנ"ל, והם ה' ירות ה' אותיות מנצפ"ך, כי הם ה' אצבעות, וכל אצבע כלול מכל היד, הרי ה' ידות. אך שרשם יד אחת שמאלית לכד כנודע, והבן זה מאוד. כי כל מ"ן דחיצונית שמתבררים בכל פעם, כולם הם בחי' שם זה דב"ן דצירור, ובחינותיו הם מתבררים תמיר, ובחי' שם ב"ן פשוט עם ג' ווי"ן, הם רוחא רשרי בגווה, אשר הוא המעלה אותם תמיר, ומאלו נמשכין אל המלכות בעת היניקה, לצורך מוחין דאלהים. תרין עטרין, הם חוג"ג, והם ע"ב ק"ל. ע"ב חסד, ק"ל גבורה, ואם תחבר כ"ו של הוי"ה, ול"ב נתיבות חכמה, והע"ב הנ"ל, הרי ק"ל בזכר, כמו ק"ל בנוקבא. אך להיותו דכורא, נקרא ע"ב לכד, יען כי ע"ב וק"ל הם כולם אחוריים, והם חוג"ג דאחור.

דרוש א'

מ"ב

⁹ ענין הקדמה א', שיש לנו בענין הי"ס, כי יש בהם ב' בחינות: הא', הוא בחינת העולמות עצמן, ובחינה זו נקראת חיצונית הספירות. והב', הוא בחי' גשמות עצמן, ובחי' זו נקראת פנימית הספירות. וצריך שתדע כי ג' פירושים יש בביאור הקדמה זו. פ"א הוא זה: כי כל בחי' י"ס רקטנות נחלקים לג', והם: עיבור, יניקה, ומוחין, שהם ג"ת אלהים, וג"א, וג"ר. וכל זה נקראין חצוניות. ואחר כך כל בחי' הגדלות, יש בהם עיבור ויניקה ומוחין, שהם ג"ת רהויות, וג"א, וג"ר. וכל זה נקרא פנימית. פ"ב: כי י' ספירות דקטנות אלהים כולם, נחלקים לב' בחינות והם: עיבור, ויניקה. והוא, כי ג"ת הם עיבור. וז' קצוות עליונות יחר נקראו יניקה. ואחר כך כל י"ס דגדלות דהויות, נקרא

(9) ע"ח ח"א שער עקדים פרק ו'. ח"ב שער דרושי הצלם פרק ב' כלל ט' שער הנסירה פרק ב'. לקוטי תורה ושער המסוקים פרשת וירא. שער המצות פרשת יתרו. ועיין בתע"ס חלק ט' חשובה ק"ט.

(10) בדפו"י כתוב זה נכתב אצלינו בדברי ע"ח בשער פנימית חצונית שער מ' פרק א' חמשה דרושים הם אלו. תלמוד ע"ס חלק י"ב מן אות רכ"ג עד אות רל"ח. ספר עולת תמיד דף ג' ט"א. שער הכוונות דרושי ק"ש.

הקדמה שניה

עיבור הג' וכל ג' בחינות אלו, נקראים חיצוניות. ואחר כל הבחי' אלו הנ"ל, שהם בבחי' אב"א, הם נקראים חיצוניות. ויש ג' בחינות רוגמתן, שהוא בחי' פב"פ, ונקרא פנימית. אמנם כל ב' בחי' אלו, שהם חיצוניות הנקראים אב"א, והפנימית הנקראים פב"פ, כולם הם מנהי' דתבונה ויש"ס. ויש כנגדן ב' בחינות אחרות, והם אחר ופנים מאו"א העילאין, והם נקראין פנימיות וחיצוניות. פ"י ג': הוא, כי י"ס דקטנות דאלהים כולו, נתחלק לב' בחינות, שהם: עיבור, ויניקה. והוא, כי ג"ת הם עיבור, וו"ק עליונים יחר, נקראו יניקה. ואח"כ כל הי"ס רגילות רהויות, נקראו עיבור ג'. והרי ג' בחי' הנ"ל, שהם: עיבור, ויניקה דקטנות, ועיבור דגדלות, כל זה נקרא חיצוניות, יען כי הם מנהי' דיש"ס ותבונה. ואח"כ ג' בחי' הנ"ל עצמן, ב' דקטנות וא' דגדלות, יען כי הם מנהי' של או"א עילאין, הם נקראים פנימים.^(א)

אמנם הפירוש היותר אמיתי כלי ספק, הוא הפירוש הראשון מכולם, כי לב' פירושים אחרים, יש קושיות רבות. ונאמר עתה מקצתן, והוא, כי הפירוש הב' קשה, שהרי בפירוש ק"ש אמרינן בפירוש, כי אלו המוחין הבאין על ירי ק"ש, שאינן רק מוחין רו"ק, והם נקראים פנימיות גמור. והלא כל זה אינו, רק בחי' אב"א, כי בחי' של פב"פ, נעשה בברכת אבות עצמו, כנוצר שם ובמקומות אחרים, גם לפירוש הג', קשה מכל המקומות, שהרי בחול כל המוחין אינם רק בנהי' דיש"ס ותבונה, ואפילו ביי"ט הוא בתבונה בחג"ת דילה, אך באו"א אינו רק בשבת ובליל פסח, כנוצר שם. ומשם יובן בפירוש שכל אלו המוחין דפנימיות, הם מיש"ס ותבונה עצמם כנוצר במ"א.

העולה מכל זה, כי הפירוש הראשון הוא אמיתי, לכן נרחיב בביאורו היטיב ע"ד קצרה בע"ה. הנה אין לך בכל פרצוף מכל הה' פרצופים, שבכל ד' עולמות אבי"ע, שכל אחד מהם יש לו ג' כלים, לכל ספירה וספירה שלו. והם ג' כלים, לג' נר"ן. כי ער הנשמה שהיא מבינה, שממנה בחינת אותיות, יש כלים. אך משם ולמעלה שהוא נגד חיה ויחירה שבכל ספירה וספירה, אין עוד כלים. כי שם הם הטעמים והנקודות, ולא אותיות. ונודע, כי כל הכלים מאותיות נעשו.^(ב) והנה בג' כלים האלו יש בתוכם נר"ן דחיצוניות כנוצר לעיל. גם יש בהם א"פ וא"מ, בסוד הצלם כנודע. גם יש בהם אורות כפולים, שהם צלם דאו"א. וכל זה נקרא חיצוניות העולמות. וכנגדן יש ג' כלים פנימיות דנשמות, ובתוכן נר"ן דפנימיות דנשמות, ויש בהם א"פ וא"מ כפולים, בבחי' צלם דאו"א ע"ד הנ"ל ממש, וכולם פנימיות.

אמנם יש עיון במ"ש שהכלי הג' הוא נקרא פנימית זעיר אנפין, וכן שם בענין קריאת שמע נראה כי העיבור השלישי דמוחין הוא נקרא פנימית, והנה אנחנו פירשנו כי העיבור הג' הוא בחיצוניות זולת פנימית. והענין, כי תחלה נכנס עיבור א' דקטנות, והם נהי' כלולין בחג"ת. ואח"כ נכנסה היניקה דקטנות, והוא התפשטות נהי' וחג"ת כל אחד לעצמה, ובחי' אלו לא יחסרו ממנו לעולם. אמנם בהיות בעיבור הא' אשר נכנסו נהי' דתבונה בחב"ד דז"א, אז אין בו דעת כנוצר במ"א, כי אין כלי חיצון ליסוד דתבונה. ואח"כ ביניקה, נכנסו חג"ת בחב"ד, וירדו נהי' בחג"ת דז"א, אז יש לו ג' מוחין דיניקה, וזהו תמיד בז"א. ואח"כ בעת הק"ש בשמע ישראל, יש עיבור ג' דקטנות דתבונה, ואז נכנסין מוחין גמורין דקטנות בחב"ד דז"א, ויורדין חג"ת בחג"ת, הגהה

(א) צמח: פ"י שאין כמותם אמיתים, ובאלו הג' פירושים, הראשון הוא יותר האמתי ונכון

אצלי.

(ב) צמח: ואע"פ שיש כלי לכתר שהוא בחי' יחידה, ולחכמה שהוא בחי' חיה. עכ"ז אינו רק שבערך עצמן הם נקראים כלים, כי גם האותיות שהם הכלים באים מהם כנודע, וגם כי הספירות שיש להם כלים ולבושים.

הקדמה שניה

ונהי' בנהי', ואז נשלם ז"א בחיצוניות לגמרי, בני' כחי' הכלים, וככל מוחין דקטנות עיבור ויניקה ועיבור, וא"פ וא"מ דצלם דא"א.

ואחי"ב עולה בסוד מ"ן, במלת אחד, אז פנימית דז"א, הן דעיבור ראשון כחי' ג' גו ג', הן כחי' ו"ק דיניקה, הן המוחין דו"ק דגרלות המפורשים אצלינו בכוונת ק"ש ע"ש. אחי"ב בכרכת אבות באלהינו ואלהי אבותינו, אז עיבור ג' דג"ר דגרלות, ונשלמו מוחין דזעיר אנפין דפנימית חב"ד בחב"ד דיליה, וחג"ת בחג"ת דיליה, ונהי' בנהי' דיליה.^(א) וכיון שעיקר ק"ש הוא ליניקה דפנימיות, ע"כ נבללו בו העיבור הג' דמוחין דקטנות, ועיבור ראשון דתלת גו תלת דפנימית, ולא ניכרת רק היניקה דפנימית, שהן מוחין של הששה קצוות, הנרמזין במלת אחד כנודע. אבל אין הכי נמי, ג' זמנים הם בני"ל, וכולם נקראים אז כחי' עיבור הג' דחיצוניות, יען כי הוא הקודם בכוונת ק"ש בני"ל, אז נקרא כחי' גדלות עיבור דפנימיות, אבל האמת הוא כי זיווגם הוא כק"ש, שהוא עיבור ג' דחיצוניות, והם שמות אלהים, והם מוחין ממש דקטנות דאלהים, והם גדלות דקטנות. ויש עיבור ראשון דקטנות דיניקה, ויש יניקה דפנימית.

ואפשר כי עיבור של ג' כלול בג' של חיצוניות ושל פנימיות, לעולם לא יחסר מן הז"א, ועי"ב לא יש בשמע רק ב' זיווגים: א', עיבור ג' דמוחין דחיצוניות. והב', יניקה דמוחין דפנימיות. ובעמידה, אז נכנסים ג"ר דגרלות דמוחין דפנימיות. ואחי"ב נכנסין אורות מקיפין, כמ"ש בתפלת ר"ה. אמנם גם המקיפים דחיצוניות שהם כחי' שמות דאלהים, גם הם נכנסים במלת שמע ישראל כנוצר במקומו וע"ש היטב. אלא שמורי ולה"ה לא חשש לפרש כל זה, והכין זה הענין האמיתי כלי ספק, כן נראה לענ"ד.^(ב)

דרוש ב'

והנה נמצא, כי כל כחי' ג' כלים דחיצוניות, הם שמות אלהים דניצוצין כנוצר כמ"א.^(א) אך נר"ן שבהם, הם הויות ואורות. אך בהבנס הפנימית, אז הכלים הראשונים נעשין כלים והכלים הפנימיות נקרא נשמתן בערך הכלים^(ב) לא בערך הנר"ן שבתוכם דחיצוניות, ואז הכלים הראשונים הם הקרומות, והכלים הפנימיות הם המוחין ממש. והנה הג' כלים הנזכר אצלינו ככל ספירה וספירה כנודע שהם הויות, כולם הם דפנימיות, ולא דחיצוניות, וזכור כלל זה היטב מאוד. גם דע, כי הכלים הג' דחיצוניות, הם נגר בי"ע שכו"א, לכן כנגדם ג' כלים, וכתובם נר"ן, שהם: מלכות, ת"ת, וכינה. שהם בי"ע, שהם נגר חיצוניות שלשה עולמות בי"ע. וג' כלים של פנימית, הם נגר האצילות של ז"א, שגם הוא יש בו ג' בחינות: כינה, תפארת, ומלכות שכו, וכתובם נר"ן דכחי' אצי' עצמה, והם יו"ד הויות, המנוקדות בקמץ ופתח וכו', כנוצר כתיקונים.^(ג)

הגהה

(א) צמח: משמע רג"פ עליונים דנהי' דא"א, הם חב"ד בחב"ד דז"א ממש. והג"פ אמצעים דנהי', הם חג"ת בחג"ת דז"א עצמו. וג"פ תתאין דנהי', הם נהי' בנהי' דיליה שהם בסדר הגרלות.

(ב) צמח: ר"ל, בערך הכלים הראשונים.

(ג) חע"ס חלק י"ב תשובה רכ"א.

(ד) ע"ח ח"א שער אנין פרק ב' ו'. ח"ב שער נו"ח דרוש ב'.

(ה) תקן ע' קכ"ט:

הקדמה שניה

נמצא, כי גם ב"א ראצילות עצמו, יש ב"ע בנודע, כנגד ב"ע התחתונים, ויש בו פנימית כריאה יצירה עשיה כנגד ב"ע ראצילות עצמו, ועם היות שכל ו' כלים אלו הם ראצילות, אלא שג' חיצוניות בסוד ב"ע, חיצוניות ראצילות, והג' פנימית בסוד ב"ע פנימית ראצילות.

וע"כ תראה מ"ש בשער השמות (צ' ע"ש, כי הג' כלים של הבריאה גמורה תחתונה, ושל יצירה ושל עשיה, כולם הם שמות אלהים, והוא ע"ר שיש בב"ע רחיצוניות ר"א ראצילות כנ"ל, ובתוכם מתלכשים הג' כלים הפנימית ראצילות של היות, ונעשין נשמה ממש להם, ע"ר מ"ש באצילות עצמו. אכן בהיות ג' כלים הפנימים האלו באצילות, יש כתובם נר"ן אמתיים כנ"ל. גם אל יקשה בעיניך, אם תראה לפעמים שיש זווג בחיצוניות או"א או א"א, וע"י נכנסין מוחין פנימים לז"א. רע, כי כל מה שהוא למעלה כלים רחיצונים, כשיררין למטה ממקומם נעשין שם כלים פנימים גמורים. וכן להיפך, כשעולין כלים פנימים רלמטה למעלה, או מתהוים שם לכחי כלים רחיצוניות, כנוכר במ"א, וככמה מקומות רעליית התפילה ועליית שכת. (ק)

גם תמצא כזה הענין שית (ר) סתרין רחיצונית הבניה, ונקראים גופא דכינה, ובהכנסתם ב"א נעשים הם עצמן, נשמות ופנימית לז"א, ולא עור, אלא אפילו בחיצונית נה"י רכינה, נעשה פנימית לחכ"ר רז"א. וכן ער"ו, מו"א לנוקבא, כי חיצוניות כלים נה"י רז"א, הם פנימית כלים רחב"ד לנוקבא, והבן זה היטב, ויתורצו לך כמה מאמרים רבים וקושיות רבות בענין זה. וכללות הענין דע, כי כל בחי' מצות מעשיות וברכותיהן, כמו: תפילין, ואכילת מצה, וסוכה, ולולב, וביוצא בהם, כולם הם בחיצוניות העולמות, אע"פ שיש בהם בחי' מוחין בחיצוניות. וכל מצוה שהם כריכור לכדו, כמו התפילות, הכל הוא רפנימית. וכן תמצא בפירוש ברוך שאמר במקומו, ובפירוש כוונת התפילין, ובכוונת נטילת ידים. (ש)

נמצא, כי בכל ד' עולמות אבי"ע, וכן בכל הה' פרצופים שבכל עולם מארבעתם, יש בכל בחינה מהם חיצוניות ופנימית. וכל המעשה וברכותיו, הכל הוא בחיצוניות. א"פ, נגר המעשה. וא"מ, נגר הברכה. כמו: שלשה סעודות רשבת, ואכילת מצה, ופסח, וקירוש על היין, וציצית, ותפילין, וסוכה, ולולב, וביוצא בהן. אמנם כל הרבר התלוי בפה לבר, כמו התפילות ועסק התורה, הכל תלוי בפנימיות.

אמנם הכוונה המחשבה שבה היא הנשמך בין לחיצוניות כמו בעשית המצות, ונשמה לפנימיות כמו כוונת התפלה וכו', כי חיצוניות והפנימיות הכל הוא בבחי' הכלים. וכיוצא בזה בנשמות, יש חיצוניות ופנימית, שהוא נשמות החיצוניות לכלים החיצוניות, ונשמות פנימיות לכלים פנימית. וכל זה בבחי' א"פ. וכנגרן יש בבחי' א"מ, כנוכר במקום אחר. ולכן כל בחי' שיש בחיצוניות, שהוא אחר באחר, ואחר בפנים, ופנים במקף ומוחין צלם דאבא וצלם דאמא ובלים ועצמות וכיוצא בהן בכל הפרטים, כולם ישנם בחיצוניות לכדו, וכן כפנימית לכדו, כי חיצוניות של כל עולם ועולם, הוא בחי' חלק עשיה שיש בכל עולם, כנודע כי כל א' מד' עולמות אבי"ע, כלול מכל חלקי אבי"ע. ולא זו לבד, אלא אין לך כל ספירה וספירה, שאין בה ד' חלקים אבי"ע, ובחי' פרטי חיצוניות הספירה ההיא, היא בחי' עשיה אשר בה. ע"ב מספר דע"ח הנ"ל. (ח)

(צ) ע"ח ח"ב שער השמות פרק ג' ד' וה'.

(ק) להלן שער השבת פרק י'. ספר עולה המיד ענין השבת. שער הבנות ח"ב ענין תוספת שבת פרק ב'.

(ר) לשון ע"ח שער פו"ח פרק ב': גם תמצא זה בענין שית סטרין.

(ש) ע"ח ח"ב שער קליפת נגה פרק ה'.

(ח) ע"י בחע"ס חלק י"ב מן אות רכ"ג.

הקדמה שניה

מ"ב, ענין אב"א, הוא טרם היות בו"א מוחין גמורים מחכמה שבו ולמטה. ובהיות בו ולא בה, הוא פנים באחור. ובהיות בשניהן, הוא פב"פ. ונמצא, כי אב"א הוא זוג החצונית הנפסק. והפנימית, הוא פב"פ. ובמ"א¹ הוא מוסיף יותר כי אור הפנים הוא אור בהתפשטות, ואור ישר, וזכר, ורחמים. ואור אחוריים, הוא רין, והוא נקבה, ואור חווד, ואור הסתלקות, וכל זה בבחי' האורות לבר, ולא בבחי' הכלים.

המוחין רגילות, הם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, ועם י"ו אותיות רר' שמות הפשוטים, הם רמ"ח אברים. והרי יש רמ"ח, גם בו"ק רגילות, שהם די' שמות הנ"ל, ויש רמ"ח בעיבור,² באופן יותר גרוע, והוא ע"ב רס"ג וי' אותיות, ומ"ה וכ"ו, וע"ב רמ"ח רהויים רהויים רב"ן, ואלו ג' ע"ב הם גימטריא רי"ו, ול"ב אלהים מנין רמ"ח. והרמ"ח רגילות, נרמזו כולם בהיות פשוטות ומלאות. ורמ"ח רעיבור, נרמזו בהיות שמות ראלהים כנורע. בענין מה שאמרנו כי המלכות לפעמים ממשיך מן א"א, ולפעמים מן הבינה, ולפעמים מן הכתר. הנה איך נייחס קבלתה לשום א' מהמדרגות אחר שירענו היות כל מיני שפע באים מהכתר, אבל הענין הוא, כי כאשר לא תועיל אותה הספירה רק למעבר השפע לבר, אז נתכנה השפע אל הכתר אשר כל השפע משם. אבל כאשר השפע יתעכב שם בבינה, או בת"ת וכיוצא, נקרא קבלה, על שם אותו מקום אשר נתעכב שם, ועיין בפרשת חוקת, על מאמר הזהר המתחיל ת"ח בשעתא רחכמתא עילאה וכי' ע"ש.

בעמידה: באבות, נכנסו כל המקיפין ג"כ רתבונה ר', ואח"כ יצאו בנסירה וניתנו לרחל, והגרילה בכל האחור, ואז ננסרה, כיון³ שאינם לוקחתם ע"י ז"א, וכל זה במלת באהבה, ואז חוזרת פב"פ. אלא שהיא אז בסוד נקודה, כי כל אורך אב"א, אינו רק נקודה קטנה בפב"פ. ואז חוזרים נה"י ראמא לתוך נוקבא, וגדלה פב"פ לגמרי. ואחר כך מסתלקין וניתנין לז"א, ואז היא מתמעטת מהחזה ולמטה בלבר פב"פ, בברכת אבות. ואחר כך נגמרים לכנוס מקיפי רתבונה בעמידה. ובברכת כהנים נכנסים מקיפי אבא, וכל זה בחול.

אמנם בר"ח, נגדלת לגמרי פב"פ כמוהו, כי אז היא לוקחת נה"י רתבונה הר', והוא נה"י ראבא לבר, ולכן הם שוים.

ובי"ט, אז חוזר הוא ליקח גם ג' בחינות רתבונה רס' סתומה, והם עיבור יניקה ומוחין, וכל מה שיש להם בחול רתבונה הר', יש להם בי"ט רתבונה רס' סתומה.

ובשבת לוקחים ג' בחי' רס' מבינה, והוא ראבא, והיא רבינה. ועיין ענין ג' בחינות אלו, שהם בינה ס', וס' סתומה, ור'. וכל א' ג' כלים, שהם: עיבור וקטנות ומוחין, הם ט' בחי'. כי בזה תבין הרבה דרושים וחלוקים בענין הנסירות. וצ"ע ג"כ, כי הרי יש תפילות בלחש בחול, ואז היא אב"א, וננסרת וחוזרת פב"פ מהחזה ולמטה. ועוד יש חזרת התפילה בקול רם, ויש כל בחי' האלו פעם ב', לעלות יעקב ורחל בחג"ת רז"א. ואח"כ בברכת כהנים מקיפי ראבא, ואיני יודע מה היה בנתיים וצ"ע.

האמת הוא, כי בשבת וי"ט רשבועות, עולה ז"א על ירינו עד ריקנא רא"א. ובשאר י"ט, אינו עולה רק עד אמא עלאה ע"י מעשינו, אך מאליו אינו עולה רק רתבונה. ופסח הוא כשאר י"ט, אלא שבליל ראשון רפסח עולה עד אמא עלאה מאליו. ונלע"ד, כי בר"ח עולה על ירינו רתבונה, כמו שהוא בי"ט מאליו, וגם זה אינו אלא בעת המוסף לבר, ואח"כ חוזר לירד. ובחול עולה ע"י

(י) ע"ח ח"א שער עקדים פרק ח'.

(א) כן תיקן הרב צמח ז"ל, ובדפו"י כתוב בערב ר'.

(ב) זהר ח"ג קפ"א. ובזהר ע"פ הסולם חקת אות כ"ז.

(ג) צ"ל שאינה.

הקדמה שניה

כתבונה הכי בגי' בחי' וכן גי' בחי' תבונה ראשונה בחזרת עמידה, אך אינו עולה כמוהו, רק חיצוניות, אך בר"ח אינו עולה כמוהו.

ונלעד"ח, כי בחול בלחש דשחרית, נכנסו כל הפנימית ובחזרה נכנסים בברכת אבות מקיפי אמא לבר, כי עולה ז"א נה"י שלו בחג"ת, וחג"ת בחב"ד, וחב"ד במקיפי אמא, ואז גם אמא עולה יותר, ונמצאת זקופה במקומה ולא רובצת. וחג"ת ראשונים אורם מגולה ועולה שם יעקב ורחל בחזרה והבן זה. ומקיפי אבא נכנסים בברכת כהנים ובויעבור, וגם עולה ז"א יותר, ואז עולים יעקב ורחל עליה גי'. אך אינו רק נה"י ז"א של אותו העת, כי אינם עולין כמוהו.

הסתכל כי אין הז"א נקרא גדול עד היות לו צלם פנימי רתבונה בחי' ד', ואז הוא אב"א. ואח"כ חוזר ליקח תבונה, בחי' ס' שתומה בגי' בחינותיה כנ"ל, ואז הוא פב"פ. ולכן צריך שתבין, איך יהיה אז גי' מיני מוחין, בסוד הנסירות והשינה, ואח"כ קטנות וגדלות ב' בנינה עצמה, הנקראת ס', כנוכר כליל פסח. ואולי גם אז נחלק לב', שהם אב"א ופב"פ. ונמצא ד' בחי' יש, ב' בינות ובי' תבונות, ובכל א' מארבעתן יש צלם, הכוללת פנימי ומקיף. וכשנשלם צלם רתבונה ד' לגמרי, אז נכנסים צלם רתבונה גי'. וכן הענין בבי' בינות וזכור זה.

ארבע דברים הם: א' זכר או נקבה. ב' דין או רחמים. גי' עליון או תחתון. ד' משפיע או מושפע. ולעולם הזכר רחמים ועליון ומשפיע. והנקבה דין ותחתון ומושפע. לכן בעת הזיווג, הנוקבא פניה כלפי מעלה, שהיא אות ה', בסוד הוה"י, לקבל מן הזכר. והזכר ביושר בסוד יהו"ה, וזהו סוד ה' על יו"ד נוקבא ודין, כנוכר בהרבה מקומות, וההי"ן נקבות, וי"ו זכרים. ובעת שחזרת פניה מלקבל, אינה משפעת לכן הוא דין. וכן הזכר בעת שמשפיע אינו מקבל, לכן אסור להתעכב בידים נשואות בתפילה יותר מג' שעות, בסוד המלכות הנקראת שעה, ומקבלת מגי' קוין. ואם יתעכב יותר, צריך שיחזור הזכר לקבל ולחזור ולהשפיע, ויתעכב הזמן בירידת השפע, לכן זה נוהג גם בבי' אותיות לבדן י"ה, או ה"י. והי"ה מעשה הצדקה שלום, ביאור הוא כך: כי ע"י הצדקה שנותן צדיק לצדק, שהם החסדים הנקראים שלום וצדקה. או צדק שהיא דינין כנוכר בוחר שהם בחי' הגבורות מתמתקין ע"י החסדים שהם ה', ואז מצדק נעשה צדקה, וזה הוא הצדקה.

לסלק כל המחשבות הטורדות אותו בשעת לימוד או בתפלה, יכוין בזה השם ובנקודתו כזה: יְהוָה, י"ו בחירק, שני ההי"ן בשבא. והנקודות הם מפסוק לעברך בבדיית ה' אלהיך. לטהר המחשבה, יכוין לצייר לפניו ה"פ ק"ל דמ"ה פנימי דמוז מלת מחשבה: חשוב מ"ה.

לשון מוריניו האר"י זלה"ה

ש) האצילות הוא עצם הספירות. ויחודם בא"ס הוא, ע"י עצמות המתפשט בהם, הדי שהם גי' חלקים. ח) חלק הא"ס, וחלק הספירות בעצמם, וחלק העצמות. ואלו גי' נרמזו בתיקונים בהקדמה דף י"ג, מלכא איהו וגרמוי חד בהון, ביי"ס דאצילות, וקרא מלכא לא"ס, וגרמוי לחלק העצמות, ובהון לחלק הספירה. וג"כ נרמזו באומרו איהו וחיוהו חד בהון, וקרא חיוהו לעצמות, שהם חיים התלויים ממנו. אך הבריאה אינו דומה הבריאה עם י"ס דבריאה, שהם הענפים דיי"ס דאצילות, המתלבשים בבריאה, ואין יחודם האמיתי אלא באצילות, כי שם לעולם אין לך דגע שאינם מייחדים גי' בחי' הנ"ל. אך בבי"ע הוא יחוד לפרקים, וכל תפילתינו הוא לא"ס ב"ה. אך להיות

ש) עיין בלשם בספר הדעה"ה דף נ"ג: בהגה"ה. ותר"ה: מה שכתוב לשון האר"י ז"ל הוא שיבוש, כי כולו רק מהרמ"ק ז"ל בספרו שער אבי"ע וכו'. ויש בפע"ח כמה שיבושים ותוכל להגיה אותם מלשון הרמ"ק.
ח) עיין בספרו לספר הוהר ע"פ הסולם אות כ"ט.

הקדמה שניה

שאינו יבולין לכנות לא"ס בשום כינוי ושם. לזה אנו מתפללין על ידי הספירה. כי שם שייכים הכנויים והשמות, כי כל הכנויים והשמות, הם שמות העצמות המתפשטים כספירה. אבל כבי"ע, אין שם לא שם, ולא שום כינוי כלל. אמנם כהתפשט העשר ענפים הנ"ל בהם, אז יכנו בשמות שאינם נמחקים כשם ארנ"י כנזכר כמסכת ברכות א' כענין ר' ישמעאל שראה אכתריאל י"ה ה' צבאות. ואכתריאל הוא סוד הכריאה. וי"ה ה' צבאות, הם אור הספירות המתגלין בה, וי"ה הוא ג"ר. וי"י, כולל ג' אבות חג"ת, כי י"ה כימין, וי"ז כשמאל ושניהם כח"ת. וצבאות בנ"ה, ושניהם כלולים ביסוד, אות צבא שלו.

עשר ספירות ראצילות, נתפשטו מהם י' ענפים אל הכריאה, ואותן העשר ענפים הם נקראים י"ס של כריאה, עם היות שהם י' ענפים ד"ס ראצילות. וכזה תבין, כי אינם עתה מ' ספירות כאכ"ע, רק י' לבר. והכריאה הוא הכסא כעשר חלקיו ה' והי"ס דכריאה הם י' ענפים ראצילות בנ"ל, המתלכשים בכריאה. ואחר כך יצר עשר כתות מלאכים, ולכן מיוחסים למטטרון כי הוא שר הפנים, ומושל עליהם, לתת לכל א' וא' שפע הראוי ונמשך לו, והוא כתובם כלב כתוך הגוף, וזהו עולם היצירה. וגם כיצירה, נמשכים עשר ענפים, מ' ענפים הכריאה המתלכשים ב"י כתות המלאכים. ואח"כ עולם העשיה, והוא כל מה שתחת היצירה, עד נקודת התהום, הכל נקרא עשייה, ובכללם כל הקליפות. ומן י' ענפי היצירה נמשכו י' ענפים אל העשיה, ונקראות י"ס רעשיה.

והנה אלו הי"ס רעשיה, מתלכשים ב"י קליפות, ע"י כוחות הקרושה. והטעם, להכניעם ולהשפילם. ותחת הקליפות הרקיעים והמזלות. נמצא, כי אור ראצילות, מתפשט עד נקודת התהום. ובהתלכשות י"ס בכריאה נקראו י"ס דכריאה, וכן כיצירה, וכן כעשיה. ונמצא שאינם כולם רק י"ס לבר, ולעולם לא יתלכשו רק בטרר זה תוך זה, וכן י' ספירות הכריאה יתלכשו בי"ס רעשיה, כאמצעות י"ס דיצירה וכן ככולם.

האמנם אפשר להתנהג העולם ע"י י"ס דיצירה כלתי י"ס רעשיה, והוא כימי החול, כי הי"ס רעשיה אין הכוונה רק לאכפייא לקליפין. ומטטרו"ן שר היצירה, מנהיג העולם כששת ימי החול, או כימי הגלות כמ"ש בע"ה. אך הכריאה בה מתנהג העולם כשבת וי"ט, ונקראים לכושים רשבת וי"ט. והענין, כי האצילות אינו מתלכש אז, כי אם בי"ס דכריאה, ובהם מנהיג העולם כימים ההם, כלי אמצעות דיצירה ועשיה. וכימי החול מלבד שנתלכש בכריאה, עוד מתלכש כיצירה ומנהיג העולם. והנה כי כיחוס האצילות אל העצמות, כן הכריאה אל האצילות, והיצירה לכריאה ועשיה ליצירה.

והענין, כי בעצמות לא שייך שום שינוי חלילה, ולא גשמיות, ולזה נצטרך אל האצילות ג' גם כן נצטרך האצילות אל הכריאה, והכריאה אל היצירה, והיצירה אל העשיה. כי כל מה שימשוך ההתפשטות, יתגלו השונים ופעולות מחודשות נפרדות, עד כי העשיה אין פעולתו רק לנזוף ולהעניש לרשעים. וזהו כח"ל, כי כא"י אין העשיה שולטת כלל, ואפילו מלאך המות שבא"י, הוא מלאך טוב, רק שמתלכש בדין ואכזריות.

וכזמן הגלות כחול, אז נשפיעין מתוך היצירה. וכשבת וי"ט, מתנהג בכריאה. ואחר הפשט הנשמה מתוך הגוף, יושפע מאצילות. וההפרש שיש בין א"י לח"ל כימי החול הוא, כי לעולם ימי החול, הם שית ענפין דמטטרו"ן שאמרנו שנסתעפו מן השכינה, ויחודם של ת"ת ומלכות הוא

א) ברכות ד'.

ה) זה פרשת בא אות רכ"ז דמו"י דף מ"ב.

ו) ספר עולת המיד בתחלתו.

הקדמה שניה

שם. והדרים בא"י, מזונותם מהשכינה על ידה. אבל הררים בח"ל, מזונותם על ידו. ועוד י"ל, כי כל זה הוא בזמן שבית המקדש חרב, אבל בזמן שבהמ"ק קיים, אין שום יחוד על ידו וזהו דחוק. ומציאות זה המלאך, הוא גוף חנוך, והוא נהפך לאש, כי נשמתו הוא למעלה, אך גופו הוא שנתהפך לאש, וגומר בגופו היחוד, מלבד מלאכתו שהוא מעבר הזרע אל הנוקבא, יש לו מציאות א' בסור אור החזור, כי בו מעלה תפילתן של ישראל למעלה.⁽¹⁾

והנה ביום השבת, כי אז יש תוספת לנשמה, הנה יש בתפילתינו כח לעלות עד היסוד, כי שם מקום הנשמות. אך בחול, אינם עולין עד שם, רק מתעכבים עד יום השבת, ואז עולות יחד עם תפלת שבת, וכפי שיעור דקות וזכות של היסוד, כך שיעור דקות וזכות השפע הבא על ירי היסוד כשבת. אך בחול, כפי מיעוט דקות וזכות מטטרון, כך השפע היורד. וז"ס היחוד של שבת ושל חול בקיצור מופלג, אך לא שהיחוד ע"י מטטרון ממש, כי מי נתן מלאך באצילות.^{(ח) ע"כ.}

---

(1) זהר בראשית א' אות תע"ה. דפו"י דף ל"ז:

(ח) נ"א מ"ב דפו"י. ועיין בו"ח יתרו דף ס"ט ט"ב בטולם ד"ה אלא לפי.

ש ע ר ה כ ו נ ו ת

ש ע ר ה ש ש י

הקדמה אחת קטנה

הקדושות, ששים רבוא נשמות קדושות, עד שדור המבול קלקלו כ"כ, שבחר השי"ת לכלותם, כדי לצרוף אותם בנח ובבניו, כמו שנבאר אח"כ. וכן בדור הפלגה, היו ג"כ שפע הנשמות הקדושות על דרך הכולל, עד שפגמו בעון המגדל, וחלקם הקב"ה לשבעים שרים, ובירר לישראל לו, שנאמר כי חלק ד' עמו. וכשישראל נכנסו לארץ, והיו ששים רבוא נשמות קדושות, דור אחר דור, ופגמו כ"כ בעון ע"ז ש"ד ג"ע וכיוצא. והיה משלח להם נביאיו להוכיח, לראות אם יחזרו בתשובה, כדי שלא יהיה צורך לעשות צירוף הצריך לנשמתם, כמו חרב ורעב כו'. וכשהעונות גברו, ולא רצו לחזור בתשובה, וראה בחכמתו שצריך לעשות להם צירוף כולל, מפני שכבר לא יועיל להם להמית אותם במיתה כדרך בני אדם, ושיחזרו בגלגול, כי העונות גברו כמו בדור המבול, ואז נחרב הבית.

וא"ת, והרי אותם שעבדו ע"ז מתו בדור אחר, או אותם שהמיתו לזכריה במקדש, לא קבלו ענשם שכבר מתו. זה אינו, שהקב"ה

דע, כי כל תפילה היא בעולם העשיה, בסוד תפילה לעני, שהוא המלכות, השואלת צרכיה, ומתפללת אל הזעיר אנפין. וסימנך ואני תפלה, וזהו הטעם, שכל לשון תפלה, נכתב בתורה, בלשון שפיכת נפש. כמש"ה, ואשפוך את נפשי לפני ה'. והיא בחי' מלכות דאצילות, או עולם העשיה הנקרא נפש.

מצאתי כתוב בספרי המקובלים, שהאומר שם זה הקדוש בשומע תפלה, שאין תפילתו חוזרת ריקם. ולא כתבתי ניקוד אלפא ביתות, וניקוד השמות, לפי שאין אתנו יודע עד מה, עד ישקיף וירא ד' משמים. ונלע"ד חיים, כי הוא שם זה ארארית"א (א) כי ראשי תיבותיו הוא: אחד ראש אחדותו ראש יחוד תמורתו אחד. הקדמה אחת בענין צרות המשיח. צריך לדעת מ"ש חז"ל (ב) די לו להקב"ה באבלו, ודי להם לישראל באבלם. ומאמר זה יובן בהקדמה א', והיא, כי קודם דור המבול ודור הפלגה, היה הקב"ה משפיע שפע נשמותיו

הגהות ומראה מקומות

ושערים לבעל לשם שבו ואחלמה ז"ל. ועיין בספר הפרדס להרמ"ק זצ"ל שער פרטי השמות פרק ג' המעתיק דברי רב חמאי גאון בספר העיון מ"ש בשם זה ומפרשו. ע"ה ח"ב שער מ: פו"ה פרק י"ג. ספר הפליאה דף ל"ז ע"א.

(ב) סנהדרין צו: ע"ש בפירושו רש"י. ובדפו"י כתבו בסוף הקדמה זו נלפע"ד שזהו מכתבת הרמ"ק ז"ל.

(א) ג"א אחד ראש אחדותו רוממותו יחודו תמורתו אחד. ופירושו הוא: כי גם אחר שברא הקב"ה את כל העולמות התחתונים, ששם הוא כל התמורות, עכ"ז אין שום סתירה לאחדותו יתברך כלל, כמ"ש בשיר היחוד בעשותך כול לא נבדלת וכו'. וכן בשיר הכבוד המשילוך ברוב חזיונות הנך אחד בכל דמיונות. שם זה מובא בתפלת היחוד לר' נחוניא בן הקנה זיע"א הנדפסת בתחילת ספר הקדמות

המיתם, כדי לגלגלם, ואותם עצמם שעבדו ע"ז בדור אחר, או שהמיתו לזכריה, הם עצמם באו בגלגול לקבל ענשם בחורבן הבית, וכל אחד קבל עונשו כפי מה שחטא. יש שנהנה בעבירה מעט, יהרג בצער היותר נקל שאפשר, וימות תיכף, ויש שנהנה הרבה, ובעל בעילות הרבה, או כדומה, הגה לאיש הזה ידקרוהו, ויחיה ימי מספר ברעב ובחוסר כל, ויראה את בניו שחוטים לעיניו ח"ו, הכל במדה במשקל, כדי למרק כל אחד כפי מה שחטא. ואותם בני ישראל שנשאר מן החורבן, היה ג) כור ומצרף להביא כל אותם הנשמות שנהרגו, ולכך בימי גלות בבל ובית שני, היו פרים ורבים הרבה ע"כ.

אסור לאדם, להתפלל תפילתו בעצבון, ואם נעשה כך, אין נפשו יכול לקבל האור העליון הנמשך עליו בעת התפילה. אמנם בעת שמתודה היודי, ומפרט חטאיו, או טוב להתעצב בלבד. אבל בשאר התפילה, נמשך לו נזק נפלא גדול ע"י עצבותו. אבל צריך להראות לפניו יתברך הכנעה גדולה, באימה ויראה, אמנם תהיה בשמחה יתירה וגדולה בכל האפשר, כדמיון העבד המשמש את רבו בשמחה יתירה, ואם משמשו בעצבות, עבודתו נמאסת לפניו. וכמעט שעיקר המעלה והשלמות והשגת רוה"ק תלויה בדבר זה, בין בעת תפלתו, ובין כשעושה איזה מצוה משאר המצוות, וכמ"ש בגמרא (ז) מההוא דהוה קבדח טובא כ"ו, ואמר תפילין קא מנחנא, ואל תבוז לענין זה, כי שכרו גדול מאד.

קודם שהאדם יסדר תפילתו בבית הכנסת, מפרשת העקידה ואילך, צריך שיקבל עליו מצות ואהבת לרעך כמוך, ה) ויכוין לאהוב כל א' מבני ישראל כנפשו, כי עי"ז תעלה תפילתו כלולה מכל תפילות ישראל, ותוכל לעלות למעלה, ולעשות פרי. ובפרט אהבת החברים, העוסקים בתורה ביחד, צריך כל א' וא' לכלול עצמו, כאלו הוא אבר א' מן

קודם שהאדם יסדר תפילתו בבית הכנסת, מפרשת העקידה ואילך, צריך שיקבל עליו מצות ואהבת לרעך כמוך, ה) ויכוין לאהוב כל א' מבני ישראל כנפשו, כי עי"ז תעלה תפילתו כלולה מכל תפילות ישראל, ותוכל לעלות למעלה, ולעשות פרי. ובפרט אהבת החברים, העוסקים בתורה ביחד, צריך כל א' וא' לכלול עצמו, כאלו הוא אבר א' מן

הנהגות ומראות מקומות

ג) נ"א חזק מצורף (שער הכונות דפ"י).

ה) נ"א וכגון (דפ"י).

ד) ברכות ל:

ו) מן הנותן לשכוי בינה (כ"י).

סוף ברכת התורה. כולן חייב האדם לסדרם, ולברכם בכל יום, אע"פ שלא נתחייב הוא בהם, לפי שכולם הם רמזים נפלאים אל אורות עליונים, ואין לבטלם. אפילו אם האדם לא ישן בלילה, או אם לא הסיר מצנפתו, או בגדיו או סודרו או מנעליו וכיוצא בזה, צריך לברכן בכל יום כולן, אע"פ שלא נתחייב בהם לפי שעל מנהגו של עולם נתקנו, חוץ מברכת שעשה לי כל צרכי ביום ט' באב ויום הכפורים, שאו כל העולם יחפים. וגם חוץ מברכת ענט"י, ומברכת אשר יצר, ששתי ברכות אלו, אם לא נתחייב בהם, אין לברך עליהם.

גם בענין הי"ח ברכות הנוכרים, אשר נהגו העולם לסדרם בבהכ"נ, וכל העם משיבין אמן אחריהם. ויש מפקפקין ומגמגמין בדבר זה לומר, שכיון שענו השומעין אמן אחר האישי הראשון שבירך אותם, כבר יצאו כולם י"ח, ואסור להם לחזור ולברכן, וראיתי את מורי ז"ל, שהוא לא היה מסדרם בביהכ"נ, אלא בביתו בקומו ממתנו, כפי סדר הנוכר בגמרא, אבל כשהיה איזה אדם מברך ומסדר הברכות בביהכ"נ, היה עונה אחריהם אמן, ואפילו אם

היה באמצע הזמירות, היה מפסיק לענות אחריהם אמן, אף אם היו המברכים רבים. (א)
גם הי"ח ברכות, שיש מברכת ענט"י (ז) ע"ס ברכת התורה, הנה הם כדוגמת הי"ח אזכרות, שיש באותם הפסוקים של יהי כבוד ד' לעולם כו', וכנגד הח"י אזכרות שיש בשירת הים, ושם ביארנו סודם ע"ש שהם בוי"א דעשיה. (ח)

ונבאר תחילה (א) דרך כללות, ענין ב' הברכות הראשונות, של יפנ"ה, ויטול ידינו. וזה עניינם, דע, כי שתי המעשים האלו, הם בסוד תיקון עולם העשיה. וזה עניינם, יפנ"ה ויעשה צרכיו, הכוונה בזה הוא, דע, כי יש באדם העליון, ב' בחינות שערות: אם שערות הראש, ואם שערות דיקנא. והנה שערות הזקן דז"א, הם תקיפין ודינין קשים מאד, שהיותם משתלשלים ויורדין למטה, נעשה מהם המותרות, שהם סוד הקליפות. ואמנם שערות דיקנא דאריך אנפין, הם רחמים, יען כי הם לבנים. ולכן הם כופין את הדינין. אבל בוי"א, הם שערות חזקים מאד, יען כי הם שחורים,

הגהה

(א) אמר שמואל ולענין דינא כיון שהוא אינו מתכוון לצאת י"ח בברכות חבירו יכול לברך לעצמו.

יפה שעה

(א) ונבאר תחילה דרך כללות כו'. והנה מסוף הדיקנא, יצא מותרו, בחינת קליפות, ומקום יציאת המותר הזה, הוא נקב האחור, העומד בין נוקבא כו'. אבל שערות הראש, אינם כל כך קשים כו'. וע"כ אין נמשכים מהם מותרות קליפה, כמו אותם שבזקן. אמנם יוצאים מהם מותרות, דינין תקיפין מאד, אבל לא קליפה יע"ש. בודאי דבריו צריכים פירוש, כי הנה מה ענין למותרות השערות, שאינם חר"ש לא קליפה ולא דינין תקיפין, עם מותרות

הגהות ומראה מקומות

ישתבח. ור"ל שתח"י ברכות הם בוי"א דעשיה.

(ז) הנותן לשכוי (כ"י).

(ח) להלן ענין ברכת השחר דרוש א' בד"ה כי מן ברוך שאמר כבר ביצירת.

האחור, העומד בין נצח והוד, תרי ירכין, בבחינה החיצונה שבהם, בסוף אדם דעשיה, אשר שם סמוך לו הוא מקום הקליפות, וזהו סוד יפנה. אבל שערות הראש, אינם כ"כ קשים, ולכן הם נמצאים גם בראש הנקבה, ועל כן אין נמשכים (ט) מותרות קליפה, כמו אותם שבזקן. ואמנם יוצאים מהם מותרות דינין תקיפין מאד, אבל לא קליפות. ועיקר

זהם דינין תקיפין. וזהו הטעם, כי בנוקבא דזעיר אנפין, לא יש בה בחינת זקן, לפי שדינין שבדיקנא הם חזקים מאד, ואם הנקבה שהיא האחרונה שבכולן, הסמוכה אל הקליפות, היתה לה זקן, היה אל החיצונים אחיזה גדולה בה, והיו הדינין מתרבים לאין קץ. והנה מסוף הדיקנא, יצא מותרות בחינת הקליפות, ומקום יציאת המותר הזה, הוא נקב

י פ ה ש ע ה

מתחלק לג' חלקים, חלק ממנו אל הכבוד, וחלק ממנו אל הלב, וחלק ממנו אל המוחין. כמ"ש רז"ל בשער מוחין דז"א פ"ה, ז"ל, כנדוע כי הכבוד שולח הדרם הממשי, אל כל אבר ואבר, והיותר מובחר שולח אל הלב, ואז הלב חוזר הוא ומזדכך פעם שנית, ונעשה בו רחניות זכים, ומשלחם אל כלי אמצעי כו'. ואח"כ הלב שולח היותר מזדכך אל המוח, ושם חוזר ומזדכך פעם ג', יע"ש. הרי כי מן המאכל, מתברר ממנו בירור אחר בירור, ויש בו חלק אל המוח. וכן כתב בשער מדומין פ"ו ז"ל, והוא דוגמת המאכל של האדם, שממה שהוא אוכל, מתרבה המוח שלו, ויכול להזריע ולשמש, ואם לא יאכל, הנה בפעם או פעמיים אשר יזרע, יחסר מוחו וימות יע"ש. ואנו רואים בעינינו, שכל יום השערות הולכים וגדלים, יום אחר יום, והוא מכח בירור האכילה, שמתברר בכל יום. וכאשר נחלק בירור האכילה העולה לרישא, בין הכתר והמוחין, בודאי הגמור, כי היותר זך ומזוכך, עולה לכתר, ממה שעולה למוחין. ונמצא כי כמו שנעשה בירור בנה"י התחתון, כן נעשה ג"כ בירור ברישא, אלא שבירור הנעשה ברישא, הוא מהיותר זך ומזוכך, והבירור הנעשה בנה"י התחתון, הוא מהיותר עב וגס חומריי.

וידוע שבירור הנעשה ע"י שתייה אינה כל כך עב וגס, כי המים אין בהם תפיסה ביד, ולעולם המים הם מסיטרא דחסד, והוא הבירור היותר זך שבגופא, וזהו שכתב רז"ל, כי

כתר ומוחא סתימא דא"א, היו בתחילה בסוד דכו"ן, כמ"ש רז"ל בשער מדומין פ"א, ז"ל, ודע כי אותם השערות שעלו בא"א כנוכר, הם בחי' השערות של הדיקנא עילאה דיליה כו', ואלו השערות הם נמשכים ממוחא סתימא עצמה, והיא נוקבא, לגבי הכתר דעתיקא. ונמצא כי שערות האלו, הם מ"ן דיליה, וע"כ שערות דדיקנא הם דינין תקיפין יע"ש. והיינו טעמא שהם דינין תקיפין, כי חלקי מוחא סתימא שעלה בו, הוא ב"ן דב"ן. כי המ"ה דב"ן, עלה בסוד מ"ן לכתר, ולכן יוצאים בחינת שערות גם מכתר, והם יותר מתוקים. כמ"ש רז"ל בשער א"א פ"ה, ז"ל, שערות מן הראש מן הכתר שהוא א"א, שנתלבש בו החסד לעולם, ואפילו בא"א הוא חסד דעתיק. ושערי דדיקנא מצד חכמה, שנתלבש בה הגבורה דעתיק כו', ולכן שערי דרישא שיעינין. ושל דיקנא קשים יותר. הרי בפירושו, שגם בכתר יש מותרי מוחא, שהם השערות.

ומ"ש רז"ל שם, כי תלת עלמין, שהם כללות מלכי הג"ת, יוצאים מתיקונא קדמאה, דיקנא קדישא, אלמא שגם מ"ה דב"ן עלה במוחא סתימא, ודאי שכך הוא, שאחר שעלו למ"ן, ונעשה הזווג למעלה, כולם ניתנים במעוי דנוקבא, כדי להתברר שם. ונמצא כולם נתונים במוחא סתימא. ונמצא, כי השערות, בין דרישא בין דמוחא, מן המותרות הם באים, וכן בכל יום ויום אינה לאכילה, אלא ברור, מכל דברי רז"ל, והנה מן הבירור ההוא, הוא

הנהרות ומראה מקומות

(ט) ג"א נמשכים מהם (דפו"י).

כמבואר אצלנו באדרת נשא. (כ) והנה שערות הזקן, הם סביב החוטם, וסביב הפה, וסביב הזרוע כו'. אמנם אלו ה' מקומות הנזכרים, הם נמשכין ומתפשטין עד סיום האצבעות, ומשם יונקים החיצונים, כי כל גבורות האלו, הם מתפשטין דרך הזרוע, אל סיום האצבעות. ולכן יש ה' אצבעות ביד ימין, כנגד ה' אותיות מנצפ"ך, שהם ה' גבורות הנזכרים, אשר סיום התפשטותם הוא באצבעות. (ב) וכבר ידעת כי הם אותיות כפולות, ולכן הם ג"כ ה' גבורות אחרות ביד שמאל, בחמש אצבעותיו השמאלי.

ואמנם כל זה הוא בז"א, לפי ששם אפילו בחדש שלו, יש סיגים, כנודע כי גם מן הכסף

מוצאם הוא דרך היסוד, אשר שם הוא המעבר ה' הדוחה מותרות המים דרך פנים, ולא דרך אחר. ואלו ה' מיני מוצאות, הם גדולים וקטנים אשר בארם העליון דעשיה. והרי ביארנו ענין יפנה הארם בבקר, וכל זה הוא בעשיה, כנזכר בזהר פרשת במדבר י' כי כנגד זה הוא תיקון סדר הקרבנות שאנו אומרים בתפלה ונודע שהם בעשיה. וגם זה יתבאר אצלנו לקמן היטב מאד וע"ש.

ואמנם ענין יטול אדם, הוא באופן אחר, כי כמו שיש שערות בארם העליון דעשיה, שהם בחינת הדינין הקשים כנזכר. גם מלבד זה, יש בארם עצמו, סוד חמש מיני גבורות, שהם: פ"ה, וחוט"ם, וזרוע, ויד, ואצבעות.

י פ ה ש ע ה

בז"א, אינם אלא מ"ה ובין דב"ן, כמ"ש דז"ל בשער המוחין דז"א פ"י יע"ש. ונמצאו כולם גבורות, אפילו מצד ימין שהוא מ"ה דב"ן. וא"ת, ומי נתן הגבורות ביד, הלא מדברי דז"ל בשער פרצופי זר"ן פ"ב מתבאר, שפרקין שניים אמצעיים דמוחין, מלובשין בפרקין אמצעיים דנוקבא דאר"א, הם המתלבשין בזרועות דז"א, ויוצאת הארתם דרך הצפורנים יע"ש וז"ל דתרווייהו איתנהו, כי גם הגבורות יוצאים ומאידים בידיהם, כמ"ש דז"ל בדרושי החורג ז"ל, והנה ענין ה' הוא, התפשטותם בחוטם ובפומא כו', ויען כי כל א' מה"ג כלולה כל החמשה, לכן כולם מתפשטים ויוצאים דרך הזרועות. ומ"ש דז"ל, וכן עד"ן יש ברגלים כו', ואין אנו רוחצים את הרגלים, כי אין בנו כח לדחותם מעל הרגלים, כי כל נה"י היא לבד מגופא, ואין לנו כח לדחותם מעליהם, כי שם הוא תוקף אחיותם, לבד הכהנים בזכות העבודה והמקדש, כתיב בהו ורוחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם ובזה תבין רחיצת ערב שבת, כי זכות השבת יכולה היא שתגן.

מהיותו ברוד ומזוכך שברישא, יוצאים שערות הכתר, ומהנשאר ממנו, הוא הבידוד היותר זך שבגופא, והוא המים היוצאים דרך נקב פנים. ומהבידוד היותר עב שברישא, הוא היוצא דרך שערות דיקנא קרישא, המותר מן השערות האלו, הוא היוצא דרך אחורי הגוף. ועיניך תראנה, כי כמו הבידוד התחתון הוא נעשה ע"י נה"י התחתון, כן הנה"י שבראש, נעשה ג"כ ע"י נה"י דעתיק, שבסוד אוד הווד שברישא, כמ"ש דז"ל שם ז"ל, והנה הם נמשכים מצד ב' בחי' נוקבא דעתיק המתלבשים בשתי אזנים, ובשתי עינים דא"א יע"ש. ובהכי אתו דברי דז"ל על נכון. ועיני מ"ש דז"ל בפ"א משעת קליפת נוגה, כי המים הם בחי' חיה, ובחי' חיה הוא היוצאת דרך שערות הראש כנודע.

(ב) שם, וכבר ידעת כי הם אותיות כפולות כו', אמנם כל זה הוא בז"א, לפי ששם אפילו בחדש שלו, יש סיגים כנודע כו'. פירוש: כי הלא חורג דאבא, אינם מתגלים ומתפשטים בז"א כנודע, ואינם מתגלים ומתפשטין בו, אלא חורג דאימא. וחורג דאימא בזמן שנתפשטו

הגהות ומראה מקומות

שם ע"ב, ודף רצ"ו ד"ה והואיל ואתא לידן.

אדיר אות ש"י. ע"ח ח"ב דף י"ג ד"ה ונחזור

(י) אות ס"ח וע'. ובדפו"י דף ק"כ:

(כ) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רי"ח ד"ה

יוצאים סיגים, וכן מן המים שהם בחסד, יש בהם עכירות ושמרים כנודע. וכן על דרך זה יש ברגלים ממש, בה' אצבעותיו הימנים, וה' השמאלים. ולכן לא תמצא אבר שיתגלו בו מציאות כל העשר, אלא בידים וברגלים, לפי ששם הוא סיום השתלשלות הדינין. וזהו הטעם יטול ידיו בבקרא, אף אם לא עשה צרכיו, וזה לסיבת כדאי להעביר מהם הוזהמא, כי כל זה הוא בסדר העשיה אשר שם הוא סיום התפשטות הדינין ויציאת המותרות.

ואמנם אף אם ביארנו, כי יטול ידיו הוא בסדר עולם העשיה, הנה הוא בו בבחינת היצירה, אשר ל' רוצה לומר ב"א אשר בעשיה, והבן זה. ואל תתמה, אם תמצא במקום אחד שהוא ביצירה.

הנה כבר ידעת, כי יש ראשון לטומאה, ויש ב' וג' ד', והנה הם מלמטה למעלה, כיצד: הראשון הוא בעשיה, כי הקליפות אשר שם, נקרא ראשון. והקליפה שביצירה, נקרא ב', ולפן החולין הם ביצירה, והידים הם שניות, וב' מ' עושה ג' בחולין. והתרומה הוא בבריאה, והקליפה אשר שם סביב לבריאה, נקרא ג', ומטמא את התרומה נ' שהיא בבריאה. הרביעי הוא פוסל בקדשים, כנגד הקליפה שבאצילות,

ס) המטמא את הקדשים, שהוא אצילות, הנקרא קדשים. ואמנם המת הנקרא אבי אבות הטומאה, אינו בכלל אלו הארבעה, ויתבאר במקומו. וגם עיין בשער המצות בפרשת עקב, בענין נטילת ידים של המזון, כי שם נתבאר ענין זה היטב.

ועתה נבאר סדר נט"י של שחרית, הנה בתחילה יטול הכלי של המים בידו הימנית, ונותנו בידו השמאלית. ואח"כ שופך מים מידו השמאלית, על ידו הימנית. ואח"כ ישפוך מים מידו הימנית על ידו השמאלית, הרי פעם אחת. וחזור כסדר הזה פעם ב' וג', באופן שתרחוץ כל יד ויד ג' פעמים, ולא תרחצם יחד ג"פ כל יד, אלא פעם אחת ביד זו, ופעם אחרת ביד הב' בסרוגין, כי ע"י כן רוח הטומאה, הנקרא שיבת"א בת מלך היא, ומקפדת ודולגת וקופצת עד שנעתקת לגמרי משם, ואם לאו אינה נעתקת, וכן נמצא בזהר בכ"י.

ועתה נבאר כוונת ברכת ענט"י. הנה בברכה זו יש י"ג תיבות, הם כנגד י"ג מדות (ג) דא"א דעשיה, וכמו שביארתי לך כי נט"י היא בעשיה, בסדר יפנ"ה ויטול ידיו כנ"ל, ואנו צריכים להעלותם ולזקפם (ד) ולמתק חמש הגבורות שבהם, ע"י מימי החסד שהם ה' חסדים. ולפי

י פ ה ש ע ה

לא תהיה הכונה, להשפיע אליו מ"ג דדיקנא קדישא.

(ד) שם ולמתק ה"ג שבהם, ע"י מימי החסד, שהם ה"ח כו'. פירוש: עיין מ"ש דו"ל בפ"א משער הנסירה ז"ל, לכן אפילו דורמיטא, ונסתלקו ממנו המחזין, ואז נשמתו שהם המחזין שנסתלקו, היו מושכין לו חסד וחיים, אל שהוא קסטא דחיותא כו', מן החסד דבינה, והיה

(ג) ועתה נבאר כונת ברכת ענט"י, הנה בברכה זו יש בה י"ג תיבין, הם י"ג דא"א דעשיה כו'. לא ידעתי הדין, לפי מ"ש רז"ל בשער סדר אבי"ע פ"ב ז"ל, הענין כי כבר ידעת, שיש בא"א דאצילות י"ג תיקוני דיקנא, אשר הם צינורות השפע כו', ולכן לא יכול כנגדן בבריאה רישא ד"ג תיקוני דיקנא יע"ש, ואם כן הוא בבריאה, כ"ש וק"ו בעשיה, אם

הגהות ומראה מקומות

המלות שם תשובה פ"ג כי כל הנשאר באצילות אין בחי' קליפה ח"ו בסו"ה לא יגורך רע, רק מחמת חטאו של אדה"ר גרם בחי' שורשים לקליפות נגד אצילות שמקומם של הקליפות הם הוא תחת הפרסא שבין אצילות לבריאה, והשרשים שהם באצילות הם ממותקים בקדושת האצילות.

ל) נ"א אשר בו (דפו"י).
 מ) פע"ח שער הברכות פרק ה' כתוב שם וב' עושה ג' בתרומה.
 נ) בפע"ח כתוב ופוסל את התרומה.
 ס) עיין בתע"ס שיעור ט"ז דף א' תק"ל באור פנימי ד"ה ולפיכך, ובלוח התשובות לפירוש

ולכן ר"ת על נט"י, ענ"י, שהוא בעולם העשיה, הנקרא עני. וגם אלו הר"ת הב בגימ' ק"ל, לרמוז כי בעשיה הוא סוד ע"ב ק"ל. עוד תכוין בברכת ענט"י דשחרית, להעלות העשיה למעלה, ע"י אלו הג' ידים שאמרנו, שהם: ד' אלקינו ד' בימין, כו"ו במוכס"ו כו"ו בשמאל, ויהר"ה יר"ד ה"א וא"ו ה"א באמצע. כי שם זה, הוא בעולם היצירה. וע"י ג' ידות אלו דיצירה, אנו מעלין את עולם העשיה.

גם יכוין, כי ר"ת ענט"י, הוא עני, שהוא בגימ' ק"ל, שהוא הריבוע והאחוריים של הו"י"ה דמ"ה דאלפין דיצירה, להמשיך משם אור ג"כ אל עולם העשיה. וכבר ידעת, כי ה' אצבעות, הם ה' גבורות מנצפ"ך, והם כפולות. וכנגדם ה' אצבעות ביד ימין, וה' ביד שמאל, וצריך להעלותם עד ג' ראשונות, ואז נטהרים ע"י המים, שהם ה' חסדים.

ש ע ה

הצריכו רז"ל נטילה בהם, ועיין בשער יעקב ולאח פ"ה. וזהו כונתו, דיינו שלא הצריכו שתהיה הנטילה עד הקובד"ו, לפחות אנו צריכים לחבר יחד ב' הזרועות, שידוע שחיבורם דרך הפנים, וכשנביאם דרך הפנים, שוב אין להם אחיזה ויניקה דרך הפנים, כמ"ש רז"ל בכמה מקומות, ומהם בפ"א תיקון הנוקבא יע"ש.

(ו) וזה לרמוז קבלת הטהרה כו', וטהרה זו הוא, כי חזרת הארה היוצאת מבין הצפרנים להיות מוחין כבתחילה ממקום שבאו, כמ"ש רז"ל שם פ"ב ז"ל, ובוה תבין פסוק והיה כאשר ידים משה כו'. גם בוה תבין סוד נט"י, שלא אמרו רחיצת ידים אלא בלשון נטילה, לרמוז שצריך לישאם, בסוד שאו ידיכם קודש כו'. ואז האור היוצא חוזר ונכנס תוך המוחץ ממש, ממקום שיצאו יע"ש.

הגהות ומראה מקומות

רק עד פרק הזרוע בלבד, והטעם הוא, כי הזרוע עצמו אי אפשר למתקו ולבסמו עד לעתיד לבא עכ"ל. שער המצות פרשת עקב.

שאר המים נוטלים הזרועות אלא הידים, (ע) לכן (ה) לפחות אנו צריכים לחבר יחד שתי הזרועות, באופן שלא יצאו קשרי הזרועות לאחור, בסוד כל אחוריהם ביתה. גם צריך לפשוט כפות הידים, כמי שרוצה לקבל בהם איזה דבר, (ו) וזה לרמוז קבלת הטהרה.

והנה ענין עליתם, אינם עולים לעולם, אלא בשם בן מ"ב. והנה נרמו שם בן מ"ב, בשלשה הידים הנזכרין בתקונין, בסוד: יד הגדולה, ויד החזקה, ויד רמה, באמצעיתא. כיצד: יה"ה אלהינו יה"ה, בימין. כו"ו במוכס"ו כו"ו, ביד שמאל. יה"ה יה"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א באמצע, הרי מ"ב.

ואמנם יד ימין, הם סוד חצי הראשון של שם הו"י"ה, שהוא י"ה, יו"ד וא"ו דל"ה, ה"א אל"ף, ויד שמאל, הוא חצי השם האחרון, שהוא ד"ה, וא"ו אל"ף וא"ו, ה"א אל"ף, ויד אמצעית, היא שורש השם בעצמו, שממנו נתפשטו אלו הידים, ולכן הוא באמצע.

י פ ה

מתפשט בו בתוכו, ואז הדינים האחוריים היו מסתלקין, ונאחזים באחור הנוקבא, ונפרדים זה מזה. וזהו אתא חסד ופריש גזעין כו'. נמצא שבאשר מתעורר ז"א משנתו, כבר הנסירה נעשית, ולקחם הנוקבא כל אחוריים שבו, שהם כל הדינים שבו, ונשאר הוא מלא רחמים וחסדים, ואז אורות היוצאות מצפרני הידים, אין אחיזה ויניקה לחצונים חר"ש, ולגרום הדבר הזה הוא שצריך לנו לרחוץ דינו על ידי מימי של חסד, לדחות יניקת החצונים, ולכוין לדחותם מעל הידים העליונים.

(ה) לכן לפחות אנו צריכים לחבר יחד ב' הזרועות כו'. פירוש: כי גם מפרקי הזרוע האמצעיים, הנקרא קובד"ו, יוצאים הארות ללאה, וגם בהם יש מקצת אחיזה, אלא שמחמת שאינם קצוות, לא יש להם אחיזה גדולה שם. ולכך לא

(ע) נ"א שאין המים נוטלים בזרועות אלא בידיים (דס"ו) שער מאמרי רשב"י זע"א דף ר"א ד"ה ובוה תבין, טעם נטילת ידים שאינה

לפי שהג' ספירות עליונות, הם סוד הבריאה, והאדם שהוא חכמה הוא א' מן הג', לזה אמר וברא בו, כי הוא מבחינת הבריאה, וזהו לשון בו, כי בו באדם עצמו, שהוא בחינת הבריאה שבעשיה ברא כו'. כנודע, כי ג"ר דעשיה, הם בריאה שבעשיה. והו"ק, הם יצירה שבעשיה. והעשירית, עשיה שבעשיה.

והנה נקבים אלו, הם בחינת ז' נקבים שבראש האדם שהוא אבא, כנ"ו בר"מ פרשת משפטים (ט) ואמנם הם סוד, עינים, וחוטם, ופה וכו' (פ) והם סוד ז' דגלגלתא. והנה הענין הוא, כי אין אנו צריכין כאן בעשיה, אלא

גם תכוין למה שהודעתך, איך אור המוחין דז"א, נמשכין דרך צפרני האצבעות, ושם נאחזים החיצונים. ואמנם ע"י העלתם למעלה, אינם נאחזין, לפי שאין יוצאין אז האורות משם.

(ז) ברכת אשר יצר היא כנגד אבא שבעולם העשיה. ולכן יש בה מ"ה תיבות, כמספר אדם, שהוא חכמה, אבא. וז"ש אשר יצר את האדם בחכמה, כי מסוד החכמה העליונה, נוצר זה האדם שנרמו בו. (ח) ולפי שהיצירה קודמת אל העשיה, לזה אמר אשר יצר את האדם, כי ע"י היצירה נעשית העשיה. והנה

י פ ה ש ע ה

פרצופים שלמים, כולם חשובים כאחד, יען שלשתם גדלות ז"א, וביאתם כאחד. כמ"ש רז"ל כ"ו בשער מוחין דז"א ז"ל, ואח"כ כל ג"ר ביהד, שהם נשמה חיה יחידה, כי ג"ר חשובות כאחד, אמנם הם נכנסים כסדר יע"ש. ונודע כי אין בחי' כלי נתפס בבחי' חיה יחידה, כמ"ש רז"ל בכ"מ. לכך תכף אמר וברא בו, כי בו באדם עצמו שהוא בחינת הבריאה שבעשיה ברא כו', אפשר שידמו למ"ש רז"ל בשלהי פט"ו משער א"א ז"ל, כי אימא נפקת בין דרועי דאבא יע"ש. ועיין שער המקיפין פ"א, כי משם מתבאר כי ע"י אבא אתבניאת ואיתקנת פרצוף אימא, ומשער מדומין פ"י ז"ל, ואז הנקבות אימא ומלכות, מקבלין מוחין, אלא דרך בעליהם, זו פב"פ, וזו אב"א, ונבנית גופם יע"ש, ולפי"ז בו ר"ל: על ידו.

(ט) ואמנם הם סוד עינים וחוטם ופה כו', והם סוד ז' דגולגלתא כו'. לא דייק רז"ל בכלל ז' דגולגלתא, יש שאינם בחי' נקבים, כגון: טלא דבדולחא, קרומא דמוחא, וכן רעוא דרעוין. ובחי' א' ע' פ', שהיא נקב גדול, אינה בכלל ז' דגולגלתא. והנה הענין הוא, כי אין אנו צריכים כאן בעשיה, אלא בחי' הנקבים כו', באומרו אלא לבחי' נקבים, מכלל בעולם אחר, יש מילתא

(ז) ברכת אשר יצר, וזמ"ש אשר יצר את האדם בחכמה, כי מסוד החכמה העליונה, סדר זה האדם, שנרמו בו כו'. אפשר שהכונה, שכאשר ספירות האצילות, התחילו חותמם מעולם לעולם, כמ"ש רז"ל בשער דרושי אבי"ע פ"ב, נמצא שמחותם אבא דאצילות, נמשך ממנו חותם בתר חותם, עד שנחתם אבא דעשיה.

(ח) ולפי שהיצירה קודמת אל העשיה, לזה אמר אשר יצר, פירוש: כי מזווגים דורין דיצירה, נתקנו א"א דעשיה. ומא"א, נתקן אבא כנודע. ועיין מ"ש רז"ל בפ"ד משער מדומין, ובפ"ב משער דרושי אבי"ע, ובענף א', ובספר מ"ש ש"ב ח"ג פ"ח, ז"ל, וכן עזה"ד תמיד, כי אי אפשר לשום חלק להתברר למעלה ממקום מדרגתו, לא במקום ולא בזמן, רק כולם זה אחר זה, הן בסדר המדרגות, הן בסדר זמן תקונם, וזה מבואר ודי יע"ש. ואפשר שאת האדם, את לרבות א"א, אלא שאין זה ברכתו.

והנה לפי שהג' ספירות עליונות הם סוד הבריאה, והאדם שהוא החכמה הוא א' מהם כו', פירוש: שג"ס עליונות שהם כח"ב, אע"פ שכל א' נדרש לעצמו, כתר בחי' יחידה, וחכמה בחי' חיה, ובינה בחי' נשמה, והם שלשה

הגהות ומראה מקומות

(פ) משפטים אות תל"ג ובדפו"י דף קי"ו סוף ע"א, וז' הנקבים הם ב עיינין וב' אודנין וב' נוקבין דחוטמא ופומא.

כנזכר בתיקונים תיקון ס"ט, בסוד מזל שעה גורם, ובסוד שעה עומדת לו.

ועי"כ רופא כל בשר, בסוד מיתוק הדינין ע"י הרחמים, כי הבשר הם דינים, בישראל סומ'א, והוא בעשיה כי משם הוא סוד הבשר.

ועי"כ הוא מפליא לעשות (י) ר"ל כי הוא ממשיך הנתיב העליון הנקרא פ"א, עד עולם העשיה כדי למתק דיניה, וזהו ומפליא לעשות, ונרמזה העשיה במלת לעשות.

(יא) ומ"ש גלוי וידוע לפני כסא כבודך, הוא בעולם האצילות, אשר הוא יותר פנימי מכסא הכבוד, שהוא הבריאה. וזמ"ש לפני כסא כבודך, ומשם נגלים וידועים בחינת הנקבים האלו, למתקם משם, ע"י הנקבים ההם, מן

בחינת צ) אור הנקבים האלו, לפי שהדינין הם צורך קיום העולם, כדי שיוכלו לקבל אור העליון, ע"י המדה הניתנת בהם, ע"י הדינים הקוצבים קצבה ומדה באורות, שלא ישפיעו יותר מדאי. ובפרט בעולם העשיה, אשר שם צריכין הדינין בהכרח, כי שם הוא ענין סנדלפון, שהוא בגימטריא פ"ר, שהם סוד ה' גבורות מנצפ"ך, שהם בגימ' פ"ר. והנה אם בחינת הרחמים יפתחו יותר מדאי, דרך אותם הנקבים, ודאי הוא כי יתבטלו הדינין שבעשיה, ויתבטל העולם. וכן אם יסתמו יותר מדאי, ולא ימשכו הרחמים, יתרבו הדינין, ויהיו הם לבדם בלתי רחמים.

ועי"ז א"א להתקיים אפילו שעה א', דהיינו בחינת מלכות שבעשיה, הנקראת שעה א'.

י פ ה ש ע ה

כו. נלע"ה, שהוא עד ולא עד בכלל, והדברים משי"ם, כי נודע כי אחר שנסתיים יסוד דאימא בחוה דז"א משלם, משם ולמטה מתגלה יסוד דאבא, כי הוא יסוד דדוכרא ארוך, והיסוד שבו מסתיים בסיום הת"ת דז"א. כמ"ש רז"ל בשער פ"צופי זרין. ונודע מ"ש רז"ל, כמה פעמים שדעת דנוקבא, כנגד אחורי היסוד דז"א, ובשער תיקון הנוקבא פ"א ופ"ה, כי עיקר תיקון הנוקבא הוא ע"י יסוד דאבא, כי מגלה הארתו בה, ומקבץ גבורותיה בדעת שלה, וממתקם. והוא הוא הגורם, שיתקבצו ויעלו בדרך קו האמצעי שלה, בסוד ה' בחכמה יסוד ארץ יע"ש. ונודע כי יסוד דאבא, הוא הנקרא פלא. ומעתה מבוארים הם דברי רז"ל.

(יא) ומ"ש גלוי וידוע לפני כסא כבודך כו. הוא עולם האצילות, אשר הוא יותר פנימי מכסא הכבוד, שהוא בריאה כו. קשה מ"ש רז"ל בשער הזווגים פ"ג ז"ל, ואמרו לפניך יתברך, כמ"ש כי יש חילוק כשאמר לפני או מלפני, כי הבינה נקראת מלפני ה', שהוא יותר פנימיות מן ה'. אבל המלכות נקראת לפני ה', שהיא לפניו של הת"ת יע"ש.

אחריתי נמי, אלא שכאן בעשיה, אין אנו צריכים אלא לזה, למעוטי מאי, אי למעוטי בחי' שערות, שגם הם בכלל המעטת האור, כמ"ש רז"ל בשער א"א פ"ג ז"ל, וכאשר נתקנו שהוא בפרצוף, שאז נמשך האור דרך מסכים והתלבשות כו, ונמשך דרך נקבים וצינורות וחלונות דקות ושערות דקות מאד יע"ש. וכן כתב בספר מ"ש ש"ג ח"ב פ"ז ז"ל, כי השערות הם תיקון אמיתי, להחיות המלכים, ואז ע"י שערות אלו, היה בהם כח לקבל האור, ולא קודם, יע"ש. הרי מבואר היות השערות עיקר מתקוני העולמות, ואיך נאמר שכאן בעולם העשיה אין אנו צריכים להם. והנה אמת, כי ברכה זו באבא, ואין בחי' שערות מצויה באו"א, כמ"ש רז"ל בשער או"א פ"ד יע"ש, אשר זו אפילו באו"א דאצילות, ומאי חידושא כאן בעשיה. ונלע"ה, שאע"פ שאנו רוצים בקיומם, כדמפרש ואזיל, כאן בעשיה אין אנו רוצים שיהא להם כח ואחיהו, אלא בנקבים, ולא בשערות. כמ"ש רז"ל הטעם, שאין בחי' זקן באשה שהיא בחי' העשיה בכל מקום כנודע. (י) ר"ל כי הוא ממשיך הנתיב העליון הנקרא פלא עד עולם העשיה כדי למתק דיניה

הנהזות ומראה מקומות

(צ) נ"א הנקבים ול"ג אור ול"ג האלו (דפ"י).

האצילות היושב פנימי מן כסא כבודך, שהוא הבריאה כנוכר.

(יב) ברכת אלהי נשמה שנתת בי כו', (ק) ברכה זו סמוכה לחברתה, והבן לפי שהיא כנגד אימא דעשיה המחובדת תדיד עם אבא. זה (יג) הנה, אעפ"י שלא כל אדם זוכה לחלק הנקרא נשמה, עכ"ז הנה יש לו חלק בנשמת אדה"ר, שהיה כולל כל הנבראים, (ר) אעפ"י שהאדם הוזה עדיין לא זכה אליה הוא בעצמו. ואמרו טהורה היא: כנגד עולם האצילות, אשר משם נשמה לנשמה. אתה בראת: כנגד חלק הנשמה, הבאה מן הבריאה. אתה יצרת: הוא סוד הרוח, הבא מן היצירה. אתה נפחת בי, הוא סוד הנפש שבעשיה. ונמצא כי באומרו נשמה שנתת בי, כולל כל הדי' חלקים הנזכרים, וקראם כלם בשם נשמה. ואתה עתיד ליטלה

ממני כו': הוא בסוד מ"ג. ש) ואחר כך אתה עתיד להחזירה בי: בבקר, בסוד חדשים לבקרים.

(יד) ברכת הנותן לשכוי בינה כו'. (ח) כבר הודעתך, כי ליל נקרא קודם חצות הלילה. ולילה, הוא אחר חצות הלילה. ועל כן אנו מברכין ברכה זו אחר חצות לילה ואילך. ושכוי, הוא גבריאל, סוד הגבורה. ובחצי הלילה, נמשכת הארת הבינה בגבורה, וזמ"ש הנותן לשכוי בינה, ואו היא מתמתקת. בסוד מש"ה ויבא לו יין וישת, דארמי ביה מיא א) בסוד יין המשמת, והוא סוד היום. אבל הגבורה בעצמה, היא יין המשכר, והוא סוד הלילה. וזמ"ש, להבחין בין יום ובין לילה. שהוא ע"י היין המשמה. הנמשך מבינה, והיא ב) המבחין בין יום ובין לילה.

י פ ה ש ע ה

(יב) ברכת אלהי נשמה כו'. לפי שהיא כנגד אימא דעשיה, המחוברת תדיר עם אבא כו'. מבואר בדברי רז"ל, שגם באו"א דעשיה, נאמר כחדא נפקין וכתדא שריין כו'. ובשער סדר אבי"ע פ"ג, ובמקומות אחרים כתב רז"ל, כי אבא דעשיה הוא בסוד נקודה, ואימא בסוד תכ"ב יע"ש. וכן בכל ג' עולמות ביע"ע, אימא גדולה על אבא בכל.

(יג) והנה אע"פ שאין כל אדם זוכה כו', ואומרו טהורה היא, כנגד עולם האצילות כו'. פירוש: שאפילו נפש דאצילות, נקראת בחינת נשמה לנשמה. כי כללות האצילות, היא בחי' חיה כנודע. אבל לבחי' חיה דאצילות, אפילו אדה"ר קודם שחטא לא זכה אליה. ועיין מ"ש רז"ל שער הקליפות פ"ד.

(יד) ברכת הנותן כו'. ובחצי הלילה, נמשכת הארת הבינה בגבורה. פירוש: שעד חצי הלילה, היה ז"א בסוד הורמיטא, שהוא סוד

הסתלקות המוחין. ונשאר אז ז"א, בסוד קסטא דחיותא. כמ"ש רז"ל בשלהי שער הצלם ז"ל, ולעולם אין זעיר אנפין חסר אפי' בלילה, ואחר ההרבון, מחיות המוכרה, שהוא מוחין דפנימיות דקטנות דאימא יע"ש. והוא בחי' ר"ק שלו, והוא בחי' גבורות גמורות, זמן תוקף הדינים. ואחר חצות, כאשר נמשכין לו המוחין דאימא, ומתעורר על ידי מוחין האלו, שהם מוחין דיום הבא, הרי הם בסוד יין המשמת. ואע"פ שעדיין הם מוחין דאחור, כנודע שמוחין דפנים בודאי שאינם באים אלא ביום גמור, על ידי התפלה כנודע. מ"מ לגבי מה שהיא בסוד קטנות השתא מוחין אלו, מצד שהם דאחור בחי' דין, נקראו יין. ומצד שהם מוחין, הם בחינת יין המשמה, ועל ידם מחלק ומפריש ז"א בין יום ובין לילה, בין מוחין דפנימיות דקטנות שהם לו קסטא דחיותא, למוחין גמורין דגדלות, שהם מדת יום, עם שהם עדיין דבחי' אב"א.

הגהות ומראה מקומות

הצדיקים בסוד חדשים לבקרים כו' כדי שיהיו בה בבחי' מ"ן (דפו"י).
 (ח) פיע"ח שער הברכות פרק ד'.
 (א) זחר בלק קסט. (ב) נ"א וזה (ח"ב).

(ק) פיע"ח שער הברכות פרק ז'.
 (ר) מדרש רבה שמות פרשה מ' שער הפסוקים בראשית דרוש ג'.
 (ש) נ"א כי לעתיד תקח המלכות את נשמות

החטא הוא חמור, מסתלק הלבוש לגמרי מעליו. וכנגד ב' בחינות אלו, נתקנו ב' ברכות אלו. וענינם הוא, כי הנה בכל לילה, כאשר האדם מפקיד נשמתו ביד המלכות העליונה, בסוד בידך אפקיד רוחי, הנה היא מחדשת אותה, בסוד חדשים לבקרים כו'. ומי שנסתלק ממנו לבושו, נותנת אליו בבקר בחינת לבוש, ומי שיש לו לבוש, אלא שנחלש, היא נותנת כח בלבוש ההוא. (טו) ושני בחינות אלו נעשות בעת הבקרה, בסוד חדשים לבקרים, והבן זה. וחיודו זה נעשה, ע"י שם אל המתעורר בבקר, בסוד החסד, כמ"ש חסד אל כל היום. ובסוד וישכם אברהם בבקר. ובסוד מה שביארנו, על מה שתיקנו בברכת יוצר אור, המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית ע"ש. והנה ז"ס (טז) ענין המלבוש, כי מלבוש בגימטריא אור"ר פניא"ל, שה"ס שם אל, וה"ס

ברכת הנותן ליעף כח כו'. ג) נכון לאומרה, והיא אחת מן י"ח ברכות האלו, שתקנו קודם התפילה. ואעפ"י שיש מגמגמין בדבר זה עכ"ז ראוי הוא לאמרו עכ"פ, וכמו שנבאר סודה בע"ה. והטעם שהשתי ברכות אלו, שהם: מלביש ערומים, וברכת הנותן ליעף כח, נתקנו לסוד מה שנבאר עתה בע"ה, והוא, כי הנה אין אדם בארץ אשר לא יחטא. וע"י כך מפשיטין מעליו לבוש הקדושה, ומלבישין לנשמתו לבוש הקליפות בגדים צואים, כדמיון משי"ה ויתנצלו בניי את עדים, ונמשך עליהם וזהמת הנחש. וכדמיון אדה"ר, שנאמר בהם וידעו כי ערומים הם, ואח"כ כתיב וילבישם כתנות עור. משכא דחויא. והנה הכל הוא כפי ערך החטא, כי אם החטא הוא קל, מתחלש כח הלבוש ההוא, בסוד צור לדרך תשי כו', אבל איננו מסתלק מעליו. ואם

שעה יפה

שלא חטא ביום כלל, ואין צ"ל אם עסק בתורה ובמצות, כי הרי זה עולה נשמתו בלילה, למדרגות עליונות ממה שהיה, כמו שכתב רבינו ז"ל בשער מדומ"ן פרק רביעי. (טז) והנה סוד ענין המלבוש הזה, כי מלבוש בגיטריא אור"ר פניא"ל כו'. והוא סוד שע"ה נהורין, אשר בפנים העליונים כו'. והוא בגימטריא סוד החשמל, לבוש הבינה המלבשת את זרין כו', כאן כלל רז"ל ב' עניינים נפרדים זה מזה, וכללן זה בזה. כי השע"ה הנמשך משם אל, אשר בפנים העליונים, הוא הדרוש שכתב רז"ל בשער א"א פי"ד, ושורשם הם ח' חודרתיה דרישא, המתפשטים בפנים, לשע"ה נהורין. וז"ל שם, דע כי אלו הש"ע נהורין דאנפין עילאין, נמשכין עד היכל הוי' של הוד, הנקרא עצם השמים, יע"ש באורך, וחשמל דבינה המתלבשת את זרין, הוא ענין אחר, כי כאשר נה"י דאימא מתלבש עם המוחין גו גופא דז"א, הנה הכלים דנה"י דאימא, מתלבשים ונכנסים תוך גופא דז"א, בחי העור דאימא שעל גבי הכלים דאימא,

(טו) וב' בחי' אלו נעשות בעת הבוקר כו', אם למי שנסתלק לו לגמרי, חוזרת ומחדשת לו הלבוש. ולמי שלא נסתלק, חוזרת ומחדשת לו, ונותנת כח בלבוש ההוא, א"כ מה הפסיד החוטא. אינה עושה כן, אלא למי שחזר בתשובה, קודם שישן. או שרואה שאם לא יחדש לו לבושו ימות בלא זמנו, ויש תקוה טובה ממנו, או יצא ממנו בן הגוף, לכן מחדשת לו לבושו. ובודאי שסלוק מוחין אלו, הוא שמסתלקין המוחין והלבוש, כי כל עצמו של לבוש, אינו אלא כדי להלביש את המוחין, ואיך אפשר שיסתלק הלבוש, וישארו המוחין. וכשהיא מחדשת לו הלבוש, פירושו שמחזיר לו המוחין מלובשין. וכל זה פשוט, כתבו רז"ל פ"ג משער הנסירה. ודע, כי לא הלבוש והמוחין שנסתלקו הם עצמם שמחזיר לו, כי בודאי ע"י חטאו נפל הוא מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, וכמה מדרגות למדרגות, ואם היה לו השיג לרוח דבריאה, אפשר שנפל לרוח דעשיה. ואדה"ר יוכיח, כי נמשך לו אח"כ, משכא דחויא. ולהפך הדבר למי

הגהות ומראה מקומות

ג) פע"ה שער התפלה פרק ב'. עולת תמיד דפוס ירושלים דף י"ג ע"א.

המלבושים, יש בהם בחי' אור המקיף מחוץ להם כנודע כי יש או"פ בפנים ונכלל בתוך הגוף, והמלבוש סובב את הגוף, ועל המלבוש הם האורות המקיפים, ועומדים מחוץ המלבושים. והנה לכל לבוש ולבוש יש בחינת או"מ, ואין לך דבר שדוחה את הקליפות כמו אוה"מ. לפי שאין יכולת בקליפות לינק ולהתאחז באוה"מ, ולכן הוא עומד בחוץ, ואין לו פחד מן הקליפות ונמצא כי המחבר שני מלבושיו, ולבושם ביחד, אינו נותן מקום לאוה"מ, ליכנס תוך שני המלבושים יחד, ולהקיף בין כל לבוש ולבוש, ועי"כ אין הקליפות נדחות משם. ונודע שאין השכחה מצויה אלא מחמת הקליפות, כי הזכירה היא מצד הקדושה, בסוד ואין שכחה לפני כסא כבודך.

וכאשר האדם לובש מלבושיו, בכל פעם שלובשם, צריך לזוהר לקחת ב' צדי הלבוש ביד ימינו בצד ימינו, ואח"כ ישאיר צד הימני ביד ימינו, ואח"כ יתן צד שמאל של המלבוש ביד שמאלו, דרך האחור. ואח"כ ילבש צד הימני של המלבוש ביד ימינו, ואח"כ ילבש צד שמאלי של המלבוש ביד שמאלו. ותמיד יכוין לכלול הכל בימין, ואח"כ הימין

שע"ח נהורין אשר בפנים העליונים, כמשי"ת לקמן בע"ה. ד) והוא בגימטריא חשמ"ל, לבוש הבינה המלבשת את זו"ן. ולזה תכוין באומרך מלביש ערומים, אל מלבוש הנוכר. והכל נמשך משם א"ל, והוא כי ב' שמות א"ל במילואם, עולים בגימטריא ש"ע, ועם ח' אותיות א"ל אלף למ"ד, הרי שע"ח, גימטריא מלבוש. (יו) וכבר ידעת מ"ש בסבא דמשפטים דצ"ו ע"ב, בפסוק בבגדו בה, כי לבוש הנשמה נמשך משם אלוה, שפירושו הוא א"ל ו"ה, כי המלבוש נמשך משם א"ל, ל"ה שהם זו"ן הנקראים ו"ה, והרי נתבאר ברכת מלביש ערומים, שנתקנה כנגד מי שנתפשט מעליו לגמרי מלבוש הקדושה, והנה הוא מתחדש עתה בבקר לגמרי.

וכנגד הבחינה השני שנחלש מלבושו, אך לא נפשט לגמרי, תקנו ברכת הנותן ליעף כח, והדבר מבואר.

ודע, שאין טוב לאדם ללבוש ב' מלבושיו ביחד, והעושה כן קשה לשכחה. וסוד הדבר הוא, כי הנה מלבוש האדם, הוא מן הקדושה, ועי' העבירות שהאדם עושה, גורם שנתלבש בקליפות ושיתאחזו הקליפות במלבושיו. והנה

י פ ה ש ע ה

(יו) וכבר ידעת מ"ש בסבא דמשפטים, כי לבוש הנשמה נמשך כו'. כי המלבוש נמשך משם אל, ל"ה, שהם זו"ן כו'. כאן שנא רז"ל בחי' ג', וכתבו בכמה מקומות, ועיין בשער מוחין דז"א פ"ה, ובשער פרקי הצלם פ"א, כשנתן טעם לשבח דאמור רבנו ז"ל, ברא כרעא דאבהי, וכן אמרו עובר ירך אמו הוא, וכל שער מדומ"ן ובפי"ב כתב ז"ל, ודע אי אפשר לצאת נשמה מאלו המ"ד והמ"ן, אם לא שיבוא מלובשת תוך הארת הבאים הנוכר, הנעשות מחו"ג הראשונים, וזהו לבוש הנשמה הנקרא אלוה, יעש"ב ובפ"ח. והרי הוא בחי' שלישית במלבושיו. וכונת רז"ל, שכל אלו הבחי', צריך לכוין בהם, בברכת מלביש ערומים.

הנהות ומראה מקומות

ד) ע"ה ח"א שער י"ג: שער א"א פרק י"ד.

מכולם. האמנם בבחינת האורות המקיפין, הוא להפך, כי אוה"מ נוקבא דו"א, הוא יותר סמוך וקרוב אל האוה"פ של נוקבא עצמה, ועליו מקיף אור דו"א כו', עד שנמצא כי המקיף דעתיק הוא חיצון מכולם, ומקיף על כולם, וכולם הם בתוכו מוקפים ממנו. וטעם הדבר הוא, לפי שכיון שאו"מ של עתיק הוא גדול מכולם, ולכן אין כח בשום אור אחר לסיבולו בתוכו ולהלבישו, ולכן נשאר חוץ מכולם. וכן עד"ז בשאר אורות המקיפין, כי הגדול מחבירו עומד חוץ ממנו ומקיפו.

ונחזור עתה לעניינינו, כי הנה הקליפות הם עומדים באמצע, בין אוה"מ לאוה"פ, פניהם אל נוכח אוה"פ, ואחוריהם אל האוה"מ, לפי שאין בהם כח להסתכל ולהתאחו באוה"מ. ונמצא כי מקום הקליפות, הוא ממש באמצע, בין או"פ דנוקבא דו"א, לבין או"מ שלה עצמה. ולכן אע"פ שאמרנו שהקליפות נאחזים בנוקבא דו"א, וגם בז"א עצמו, הנה אינם יונקים מז"א עצמו, אלא באמצעות נוקבא, לפי שהיא קרובה אל החיצונים יותר מז"א. וכזה נבין טעם אל האמור לעיל, כי אם האו"מ דעתיק, היה מקומו כאן אצל אור פנימי דנוקבא דו"א, היו הקליפות קרובים אל האור הגדול ההוא, ולכן הונח שם האוה"מ היותר קטן הערך שבכולם, שהוא או"מ נוקבא דו"א, כדי שהחיצונים והקליפות יהיו נתונים באמצע, בין או"פ הקטן שבכולם, ובין או"מ הקטן שבכולם. ושאר האוה"מ והפנימים היותר גדולים, התרחקו מן הקליפות, כל אחד כפי ערך גדולתו, כך ערך התרחקותו מהם, עד שתמצא נוקבא דו"א, מלבשת ומכסה על כל האורות, כולם הן בבחינת האו"פ הן בבחינת או"מ.

ונחזור עתה אל הדרוש הנז"ל, כי הנח אנו יראים מן החיצונים, פן יתאחו ויקחו מאו"פ דנוקבא דו"א, להיותה סמוכה אצלם

נותנו אל השמאל, ועיין במשי"ת עתה בענין לבישת המנעלים.

(ה) ענין לבישת המנעלים, כבר ידעת המחלוקת שיש בסדר נעילתם. ומה שתקנו הפוסקים לצאת ידי המחלוקת, (ו) הוא, שילבש תחילה של ימין, ולא יקשרנו. ואח"כ ינעל השמאל, ויקשרנו. ואח"כ יקשור של ימין, ואם אין קשרים במנעל, ינעל תחלה של ימין, ואח"כ של שמאל. והנה מה שצריך לכיון בזה הוא, כי הנה אימא עילאה, היא המנעלת את זרין בניה, בסוד כנשר יעיר קינו על גזליו ירחף, ומשים אותם תוך כנפיו. והנה מן המלבוש החיצון דאימא עילאה הנקרא חשמ"ל, כי כן חשמ"ל בגימטריא מלבוש כנ"ל, וזה המלבוש הוא מלביש ומקיף את זרין. ואל טענה ותחשוב כי זהו האוה"מ דו"א, כי אע"פ שאוה"מ שלו הוא מן הבינה, עכ"ז הוא בחינת אור אחר, אך זה שאנו עוסקים בו הוא בחינת החיצוניות והלבוש דאימא המלביש את ז"א בבחי' לבוש בלבד, ולא בבחינת או"מ. וטעם הלבוש הזה הוא, לסיבת מה שנודע לך, כי אין כח בחיצונים להתאחו, אלא בזו"ן בלבד, אבל לא באימא שהיא למעלה מזו"ן, ולכן כדי שלא יוכלו החיצונים להתאחו בהם, הנה אימא מגינה עליהם, ומפסקת בינם לבין החיצונים, ע"י זה החשמל המכסה עליהם, אשר אורו מועט מאד מן אור זו"ן.

אמנם לסיבת היותו נמשך מן אימא עילאה, אע"פ שאורו ממועט, אינם יכולים להתאחו בו החיצונים כנוכר. וגם לסיבה אחרת, כי עביות זה החשמל, מפסיק, ואינם יכולים להאחו בהם, כי הנה מושב הקליפות הוא, בין האוה"פ לאוה"מ, לפי שכבר ביארתי לך (ז) איך אריך מלביש לעתיק, ואו"א מלבישין לא"א, וזו"ן מלבישים לאו"א. ונמצא, כי בבחי' אוה"פ הנה או"פ דעתיק הוא יותר פנימי מכולם, ואו"פ דנוקבא דו"א, הוא יותר חיצון

הבהות ימראה מקומות

(ה) פע"ח שער התפלה פרק ג'. ספר ער"ת
 דף י"ב. (ו) שבת סא: ובפע"ח הגירסא
 מה שאמרו רז"ל תחלה נועל מנעל של ימין. פרק ג'.

(ז) ע"ה ח"א דרוש עגולים ויושר ענף ד'
 ד"ה ונבאר עתה. ח"ב שער מ"ב: דרושי אבי"ע
 פרק ג'.

כנוצר, ולכן בהכרח אימא עילאה הסתירה בסתר כנפיה היא החשמל הנוצר. ועניינו הוא במה שנודע, כי הנה"י דאימא מתפשטים תוך המוחים דו"א ח) ברישיה, ואמנם הלבוש היותר חיצוני מכל לבושי נה"י הנוכרים, אינו נכנס תוך רישא דו"א, ונשאר מבחוץ דרו"ן, ומלביש וסובב אותם. וז"ס החשמל דאמא עילאה, אשר על ידו אין הקליפות יונקת מן האו"פ דו"א, מפני רוב עביות החשמל הזה, המפסיק ביניהם. באופן, כי רוב הזכות והדקות, או רוב העביות, והגסות, מונע את הקליפות להתאחו, כי אינם יכולים לקחת אלא מן האור הבינוני. כי הנה מן האוה"מ של הנקבה, אינם יכולים לקבל, מרוב זכותו. ומן החשמל של הבינה ג"כ מרוב עביותו. האמנם כאשר ח"ו האם מסתלק מעל הבנים, ומתגלים זו"ן, אז החיצונים יכולים לינק מן האוה"פ שלהם, שהוא אור בינוני.

ונבאר עתה ענין המחלוקת הנו"ל, כי הנה ימין ושמאל הם בחינת הזכר והנקבה, ובהיות אימא מלבשת בניה זרו"ן על ידי החשמל הנוצר, יש ספק בדבר, אם בתחילה מתפשטת בז"א, ואחר כך מתפשטת בנוקבא. וא"כ נמצא כי מנעל ימין שהוא הזכר ינעול תחילה (יח) או אם נאמר, כיון שעיקר תועלת הנעילה הזאת, היא לצורך הנקבה, שהיא קרובה אל הקליפות כנו"ל, ועיקר היראה אינו אלא כדי שלא ינקו ממנה ולא מן הז"א עצמו, א"כ ראוי לנעול תחילה מנעל השמאלי, ולכן תקנו תקנה זו, שינעול תחילה הימין ולא יקשרנו כו' כנו"ל. ובוה יתקיימו שני הדברים הנוכרים. ונמצא שהכונה שתכוין בעת נעילת המנעלים היא, שאימא היא הנועלת את בניה זרו"ן כנוצר, ותכוין ג"כ אל סיבת צורך תיקון הזה למה היה כנו"ל. גם תכוין, כי אלו המנעלים שנעשים מחשמל דאימא כנו"ל, הוא מבחינת נ"ה דאימא, וכבר ידעת, כי ג' שמות של אהיה יש באימא, א' דירדין בג"ר, וא' דאלפין בג' אמצעות, ודההין בג' אחרונות, והרי איך נעל עם הכולל גימטריא אהיה דמילוי ההין, ותכוין לזה.

(יט) עוד אעירך בענין הנעל הזה, כי הנה הוא בחי' המסך ההוא שנתבאר אצלינו.

והנה החשמל הזה, הוא מלביש וסובב אותם מבחוץ מכל סביבותיהם, ואפילו מתחת רגליהם. והבחינה המקפת אותם מצדדיהם, נקראת מלבושים. והבחינה הסובבת מלמטה מתחת רגליהם, נקראת מנעלים. ולכן כאשר תלבש מלבושך, תכוין אל הבחינה הראשונה. וכשתנעול מנעליך, תכוין אל הבחינה השניה.

י פ ה ש ע ה

הוא המסך ההוא שנתבאר אצלינו, שמפסיק בין עולם האצילות, אל עולם הבריאה כו'. וכ"כ שם בדרושי אבי"ע פי"א ז"ל, ונחזור לענין, כי הנה נעל זה, הוא עצמו בחי' המסך הנוצר, המפסיק בין אצילות לבריאה יע"ש. אלא שיש לדקדק, דזה הוא כי הלבוש והנעל הכל חשמל א' ובחי' א', כמ"ש רז"ל לעיל ז"ל, והבחי' המקפת אותם מצדדיהם, נקראת מלבושין. והבחי' הסובבת מלמטה תחת רגליהם, נקראת מנעלים. וא"כ כאשר ל"י ול"י בעוונות הרור מסתלק החשמל, כמ"ש רז"ל שם, צריך שגם המסך

(יח) או אם נאמר, כיון שעיקר תועלת הנעילת הזו לצורך הנוקבא כו', אע"ג שגם בלבושין, עיקר התועלת היא לנוקבא. מ"מ, כיון שהנוקבא יוצאת מן ב' שלישי הת"ת שלו ולמטה, והחשמל הזה מלביש, תחילה מלביש את ז"א לברו, ומן תחזה ולמטה מלביש את שניהם, ודאי נלבוש צד ימין תחילה, כנגד ז"א הנלבש תחילה, אבל בנעילה, כיון ששניהם שוים באחד, כי זה אחוד וזה פנים, ורגליהם מסתיימים בשוה, נפל מחלוקת כמ"ש רז"ל.

(יט) עוד אעירך בענין הנעל הזה, כי הנה

הגהות ומראה מקומות

(ח) ע"ח ח"ב שער מ"ב: דרושי אבי"ע פי"ג וי"ד. ספר הלוקטים פרשת תצא. ספר המצות תצא ד"ה מצות המעקה.

שמפסיק בין עולם האצילות ובין עולם הבריאה. וכבר ידעת, כי כל פרצופי עולם האצילות הם מלובשים זה בתוך זה כנ"ל, כי עתיק מלובש תוך א"א כר', והנה דרך זה המסך מאירין הפרצופין דאצילות למטה בבריאה, כי יוציא האור דרך רגלי עתיק. ועובר דרך רגלי אריך כר', עד שמאירים רגלי ז"נ, ועוברת הארתם דרך המסך הנזכר, ועי"ז

י פ ה ש ע ה

המפסיק בין אצילות לבריאה יסתלק, כי בודאי לא יתחלק לשנים, באשר הוא גוף אחד, ונאמר שגם המסך מסתלק, הוא דבר ולא אפשר בעולם, שא"כ יתערבו אורות האצילות באורות הבריאה, וגם המעקה יסתלק, ויפלו אורות האצילות בבריאה חריש. ועיין שם בדרוש המעקה, כי ח"ו הוא ענין מיתה. ועוד, כי הנה העוד הגעשה חשמל, תחילתו הוא גופא דאימא, שהם כלים דנה"י שוה בשוה ממש, שחד גופא הם, ואם כן איך הכלים דנה"י דאימא, מסתיימים בשוה עם גופא דז"א, כמ"ש רז"ל שכל הרגלים מסתיימים כאחד, בשער דרושי דצלם דרוש ה', ובשער בריאת העולמות ענף ד', ואם כן העוד שבחוף צריך להשתלם בשוה כמו הכלים הפנימיים, ומהיכן נתפשט עד שנעשה מסך מפסיק בין אצילות לבריאה, וסרה העודף נעשה מעקה. ומ"ש רז"ל שם ז"ל, והנה ודאי יש כח באצילות כנגד כל ב"ע אשר תחתיו, כי פשוט הוא כי כל דבר עליון, גדול מכל מה שלמטה ממנו יע"ש, אין זה מספיק, כי הכא עליון בעליון קיימינן, כמו שכלים דנה"י דפנימיות גופא דז"א, מסתיימים בשוה עם ז"א, כן העוד שבחוף צריך להסתיים בשוה עם ז"א. ואשר נלע"ה, כי הנה נודע, שלא פעם א' נה"י דאימא מתלבש בסוד מוחין תוך גופא דז"א, אלא ג' פעמים כוללים דכללות גדול, והם: מוחין דעיבור בפרצוף נה"י, ומתלבשין בנה"י דפרצוף נה"י דאימא. ומוחין דיניקה דפרצוף חג"ת, מלובשין בנה"י דפרצוף חג"ת דאימא.

הגחות ומראה מקומות

(ט) ע"ה ח"ב שער מ"ד. הקדמת ספר התקונים אות ע"ה ובדפ"ר דף ד'.

עד"ז מבריאה ליצירה ומיצירה לעשיה כנודע. ונלע"ד, כי לסיבת החשמל הזה דאימא, אמרו בתיקונים דאימא עילאה מקנא בכורסיא, והבן זה.

בברכת המעביר שינה כו', תכוין הפך ממה שיתבאר בכונת ברכת המפיל כו'. וכל הפרטים ההם, הם עתה בהפך וע"ש י' ומשם תבין כאן.

כ) זעתה נבאר ענין הק' ברכות, שתיקן דהמע"ה, לברך בכל יום. והוא, להתברך ז"א מן הברכה העליונה, שהיא אמו, אימא עילאה, ק' ברכאן בכל יום. ובדרוש ששה בני לאה מי הם, ביארנו ענין מאה ברכות אלו, ל) ע"ש ופה נבארם דרך כללות, וענינם הוא במה שהודעתך, איך נה"י דאימא עילאה מתפשטים תוך ז"א, מ) והנה אימא עילאה נקראת הוי"ה

עוד ירצה עם האמור, כי כללות ק' ברכות, שרשם הוא ס"ג, ומילוי שלו בלתי אותיות הפשוטות, שהוא בגי' ל"ז, והנה ס"ג ול"ז הם ק' ברכאן, וכשמתחברין בשם אדני, אז היא ג"כ בסוד ק' ברכות, בזה האופן הוא: כי תצייר א של אדני בציור יוי, וגם תצייר אות נ' של אדני בציור ינ כזה, הרי יוי די ני וציור הזה עולה בגימטריא ק'. (א)

הגהה

(א) אמר שמואל, ראוי לידע הציור הזה, והנלע"ד עם סוד הפסוק שאמר ועתה יגדל נא כח אדני כו', נוכל לבאר שהכונה היא, שהגדלות של שם אדני, הוא באותיות נ"א,

יפה שעה

מה שנעשה בחשמל בנפילתו, כי חלקי המוחין כתב רז"ל שם, סדר נפילתם עד ראש הבריאה, אבל החשמל לא נזכר כלל, ואפשר כי ממנו נעשה בחי' המסך המפסיק בין עולם האצילות לעולם הבריאה, כי כיון שירד למטה מה יעשה בו.

ודע, כי דוקא מוחין דאלהים דיניקה, הוא שכתב רז"ל שאי אפשר להורידם יותר מראש הבריאה. אבל מוחין דאלהים דעיבור, כתב בספר מ"ש בשער הקליפה פ"ב ז"ל, והנה האלהים של יניקה, אפשר להורידם עד ראש הבריאה. ולפעמים נשארים למעלה במקומם. אך מן הבריאה ואילך, אין להם יותר ירידה. מה שאין

הנהרות ומראה מקומות

- י) להלן דרושי הלילה דרוש ז' ח'.
 כ) פע"ח שער הברכות פרק א'.
 ל) שער הפסוקים פרשת ויצא דף ע"ד ד"ה.
- ותאמר לאה. (מ) בפע"ח שער הברכות יותר מבואר.
 (נ) נ"א המכסה (דפו"י).

נקראת העולם, ואז לוקחים השפע האמתי הראוי להם, וזהו אשר קדשנו כו'. פירוש: אשר, הוא בבינה, וקדשנו, בת"ת. במצותיו, הם נו"ה. וצונו, יסוד. ואח"כ תשלום הברכה, כמו פרי העץ, או בורא פרי הגפן וכיוצא, הכל הוא במלכות. וענין הנזכר להשפיע שני מיני שפע, הוא צודק בכל התפילות והעבודות, וזכור ואל תשכח. (ע)

עוד ירצה יותר באורך, כי כונת ברכת הנהנין וברכת המצות, כולם הם מלמעלה למטה, כדי להמשיך השפע, חוץ מן י"ח ברכות אלו דעמידה, שהם כדי להעלות ממטה למעלה, כנזכר זה באר היטב בפרשת עקב, בר"מ (פ) וע"ש.

ונבאר עתה כונת ברכת המצות והנהנין. דע, כי כל ברוך הוא ביסוד, וצריך לכוין, כי זה הברוך הוא ביסוד העליון של חכמה, הנקרא שביל. ותכוין להמשיך בו השפע, ולחברו אח"כ עם היסוד של בינה, הנקרא

הקדמה (ס) אחת רבת התועלת, לידעת ההפרש בין כונת ברכת המצות, ובין כונת ברכת הנהנין, חוץ מי"ח ברכות העמידה. הנה ברכת המצות והנהנין, יש להם כונה א' בפני עצמה, חוץ מי"ח ברכות העמידה. וזו היא כונת ברכת הנהנין והמצות, במלת ברוך, תכוין אל ההוא שביל דקיק, המחבר חכמה עם בינה, וע"י אנו מורידים שפע אל ז"א, כדי שיוכל לעלות למעלה. (ב) וביאור ענין זה הוא: כי שני מיני שפע הם, הא' הוא לקבל בתחלה בחינת שפע, לשיהיו ראויים ומוכנים לעלות. ואחר שכבר עלו, אז הם מקבלים שפע האמיתי הנכון והנאות להם. ולכן בתחילה צריך להוריד שפע עליון ע"י ברוך הנזכר אל אתה, שהוא החסד, ואח"כ אל הויה, שהוא הת"ת. ואח"כ אל אלהינו, שהוא הגבורה. וע"י השפע יכולים לעלות אל הבינה, ואז בעלותם אל הבינה נקרא היא, מלך, כי אין מלך בלתי חיילות, אשר הוא מולך עליהם, וגם היא

הגהה

לק'. וביאר הכתוב באיזה אופן נגדל שם אדני למנין ק', ואמר, בברכות שמברכין ישראל בכל יום, וזמשה ועתה יגדל נא כח אדני, באמצעות כאשר דברת לאמר, שיאמרו ישראל בכל יום. והייתי רוצה להרחיב עוד בדרוש, אמנם הנחתיו עד יערה עלי רוח ממרים.

נרמזו ברמז בפסוק המאה ברכות הנזכרים, באותיות יגדל נ"א, הם בגימטריא צ"ח, וזהו דודי צ"ח ואדום. (גם אדום בגימטריא נ"א, ועם הי"ד הנשארים משם אדני, חוזרים ונעשים שם אדני. וגם ר"ת דודי צח ואדום בגימטריא ק'). וכללות שתי התיבות יגדל נא, נשלמים

יפה שעה

פ"ב משער הנסירה, ובשער מוחין דצלם פ"ו ז"ל, והנה בכל פעם שרוצים להמשיך להם מוחין, צריך שתחילה יזווגו או"א, ומשם ימשיכו המוחין לזו"ן. ואמנם בזווג ההוא, צריך שיעלו מ"ן זו"ן כו', והנה קודם שיעלו בסוד מ"ן צריכים לקבל הארה מלמעלה, וא"א לקבלה, אם לא ע"י זווג. ופירוש הדבר, במ"ש ששני זווגים יש באו"א יע"ש, ויתבאר לך דברי רו"ל.

לעיל, וא"כ אפילו שהיניקה עולה, מוחין דעיבור מעולם לא ראינו בדברי רו"ל, ולא שמענו שחוזרים להעלות, והם נשארים למטה, וחלק החשמל שלהם נשאר למטה, וממנו נעשה החשמל המעקה, וכל זה בדרך אפשר, וה' יאיר עינינו באור תורתו.

(כ) הקדמה ראשונה רבת הערך, וביאור הענין הוא, כי ב' מיני שפע הם כו', עיין ריש

הנהגות ומראה מקומות

כונה השלישית. (ס) תחלת הפרשה דף רע: ועיין בהסולם מאמר כוונת הברכה ובמראות הסולם שם כל ההמשך נתבאר באריכות.

(ס) פע"ח שער התפלה פרק א'. ספר עו"ת דף ט"ז ע"ב. (ע) ספר נהר שלום דף צ"א ט"א ד"ה וזאת

הדיר עם הנתיב, שהוא היסוד דאימא, ותמיד גנוז שם, ולכן לא אתידע, אם הוא לעילא בחכמה, או אם הוא לתתא בבינה, כי לעולם הוא בבחינת זווג תדירי דלא פסיק. לכן זה השביל הנקרא פלא, הוא מתעלם ונגנו תוך היסוד דבינה, הנקרא אלף של אהיה דההין. והנה נתל', כי שם זה דאהיה, עולה בגימטריא רל"ב, וא"כ כאשר תחבר עמו פלא, יהיה בגימטריא גש"ם, שה"ס מ"ן דבינה ביסוד שלה, הנקרא גבורות גשמיים. וגם הוא בגי" בשם עם הכולל, ו"ס ואתה אמרת ידעתך בשם, כי מבחינה זו נמשך מרע"ה. (ג) וגם הוא בגימטריא שביל ע"ה, לרמז כי השביל של החכמה, הוא גנוז שם תמיד, אשר נרמו לעיל בביאור דברי הוהר, באומרז לא אתידע לא לעילא ולא לתתא. (ו)

והנה כאשר תחבר פל"א זה למעלה עם השביל של החכמה, יהיו שניהם בגימטריא גנ"ת, ועם כללות שניהם תנ"ה, והם ג' אהי"ה: א' דידיון, קס"א, ודאלפיון, קמ"ג. ודההין, קנ"א. להורות כי הכל א'. גם המספר הזה הוא בגימטריא נתיב, כי שביל ופלא עם שני כוללים שלהם, הם תנ"ה, ועם ד' שמות הי"ה העולים רל"ב כנז"ל, שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, אשר הם בשביל העליון, ועם ג' אהיה הנזכר, הם ז' שמות, ועם תנ"ה, הרי הכל בגימטריא נתיב. הרי נתבאר היטב, ענין שביל, וענין נתיב, מה ענינם בכל מקום שתמצאם בזה, או במ"א, שהשביל הוא יסוד דחכמה, ונתיב הוא יסוד דבינה.

נתיב, והנה השביל נקרא ברוך, והנתיב נקרא ברכה, ושניהם שוין בחשבון אחת. גם ברוך וברכה עם הכללות הם רכ"ח, ואם תוסיף עליהם ד' אותיות של ברוך, יהיה בגימטריא רל"ב, והם בגימטריא ד' שמות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. וארבעתן נמשכין אל השביל העליון, הנקרא ברוך.

(ז) וגם תכוין במלת ברכה, הנרמו בברוך הנזכר, ותכוין כי גם היא בגימטריא רל"ב באופן זה, כי ביסוד הבינה, שם הוא אהיה במלוי ההין, ושאר שמות דאלפין ויודין, נמשכין שם. והנה זה האהיה (ק) בגימטריא רל"ב, בבחינת ציורו, בזה האופן: כי ד' ההין שבשם זה, אם תציירם בציור ד"ו, ובציור ד"י, ובציור ג' ווין כל א' מד' ההין, יהיו בגימטריא קס"ח. (א) ואות יוד בגימטריא כ', ואם תצייר הד' בב' ווין, שהם י"ב, תהיה היוד בגימטריא ל"ב. ותחבר הל"ב עם קס"ח, הם ר'. עוד תקח אות א', ותציירה בציור יוד כזה: א, ותצייר היוד בציור יוד הנ"ל שהוא ל"ב, ותחבר ר' עם ל"ב, הרי רל"ב. ונשארים ב' אותיות לף מן המלוי, ותחברם עם אות א עצמה, ואז יהיו אלף, שהם אותיות פלא, וה"ס השביל הדקיק הנקרא פלא, ולא אתידע לא לעילא ולא לתתא, כנזכר בפרשת בראשית דכ"ט ע"ב, ובמקומות אחרים. (ב)

ושי' הענין הוא כך: כי זווג אריא הוא זווג תדירי, ואינו במקרה לפרקים, כזווג זרין. ולכן השביל שהוא היסוד דאבא, הוא מחובר

הגהה

(א) א"ש, בזה האופן, ד' פעמים ד"ו, הם מ'. ד' פעמים ד"י, הם נ"ו. ד' פעמים שלשה ווין, שהם ח"י, הם שנים ושבעים. הרי הכל יחד הם בגימטריא קס"ח.
(ב) א"ש, מה שלא ציירנו אות י' ואות

הנחות ומראה מקומות

(ז) בפע"ה שער הברכות פ"א גורס כך ותכוין שיש גם רל"ב אחרים ויומשכו גם ביסוד של בינה הנקרא ברכה כנ"ל שהוא ג"כ רל"ב כמנזן

ברכה עם ד' אותיות והכולל. (ק) ג"א מוסיף האהי"ה דההי"ן (דערי). (ו) ע"י בהקדמת ס' הוהר אות מ"ג בפ"י הסולם מאמר מנעולא ומפתחא.

מ"ה, ב"ן, וצריך ת) להמשיכם ולכלול כולם בהויה אחרונה דב"ן, לפי שעתה ז"א הוא בסוד ר"ק, בן היונק מאמו. וצריך לכיין בהויה זו דב"ן, לציריה באופן שתהיה בגימטריא ברוך, ועם ד' אותיות יהיה רל"ב, באופן זה: כי ד' ההין שבהויה זו בג' ציורין שבה, שהם: ד', דו, ג', וו, בכל א' מן ד' ההין, הרי הם קס"ח. ויוד מליאה, בגימטריא כ' וכשתצייר הד' של יוד בציור ב' ווין, הרי י"ב, ועם העשרים של יוד, הרי ל"ב, ועם קס"ח, הרי ר'. (ד) ואות ר' במילואה היא י"ב, ותחזור ותקח הד' ההין בפשוטן שהם בגי' עשרים, הרי ל"ב, ועם ר' הרי רל"ב, כמנין ברוך עם ארבע אותיותיו.

הקדמה א' קטנה, א) הנה בכל פעם שאתה מוכיר ומברך ומוציא מפיך שם ההויה בכל מקום, תכוין לכלול ביחד הויה אדני, לפי כי בכתיבתו הוא הויה, ובקריאתו הוא אדני כנודע.

גם צריך לכיין בכל פעם שתוציא מפיך שם הויה בכל מקום שיהיה, הזהר לכיין בזה, כי הוא סוד קשר המלכות עם ז"א, באופן זה: כי הנה כתוב בשם הויה, ותכוין כי ג' אותיות יהיו, הוא ז"א, והיא אחרונה שבשם שהיא מלכות, תכוין שנעשה שם שלם, שהיא שם אדני, באופן שתצייר שם הויה בלבך, ותכוין בה' אחרונה לשם אדני, שהיא הנוקבא, והיא היא אחרונה של ההויה.

הקדמה א' בענין ב) בית הכנסת, הא דאמרינן מצוה על האדם להיות מעשרה ראשונים בבהכ"נ, צריך שאחר שיבא לבה"כ אחד מעשרה ראשונים, לא יצא משם עד

ונחזור לבאר מלת אתה, כי מלת אתה הוא ר"ת של פסוק, אשר תנ"ה הוד"ך על השמים. והכוונה, כי אחר שעוררנו היסודות דא"ר במלת ברוך כנזכר, הנה עתה במלת אתה, נתחברו שניהם יחד ביסוד שלה, ועתה נקרא היסוד שלה, אשר, כנזכר בתיקונים תיקון ק) ד' ע"ו ע"א, כי הזכר נקרא ראש, והנקבה נקרא אשר. (ר)

אח"כ נמשך שפע אל מלכות דבינה, שהיא בחינת עטרת דיסוד שבה, שה"ס שיפולי מעיים, כנזכר בתיקונים ובגמרא. ויוצא השפע מן היסוד שבה, ונמשך אל המלכות, דהיינו העטרה שבה. והנה זאת העטרה נקראת תנ"ה, לפי ששם הם ג' אהיה, במלוי יודין אלפין ההין, העולים בגימטריא תנ"ה, וכל זה ש) הוא בבחינת הה"ח שנותן לה אבא. ואמנם גם היא יש בה ה"ג, וזכור ידעת כי כולם מתקבצים בעטרת היסוד שלה, הנקראת מלכות שבה, והיא נקראת הודך, לפי שה' גבורות המתפשטות כה, הוא מחסד עד הוד שבה, וכלן נקראים הודך. ואחר כך מתחברות כולן בעטרת היסוד שלה. והרי נתבאר ג' תיבות, אשר תנה הודך, הרמזות במלת אתה, שבברוך אתה.

ונבאר מלת יהויה, כי צריך אתה לכיין, כי כבר יצא השפע הנזכר מחוץ למלכות דבינה, והגיע לד' מקיפין של הד' מחיין דז"א, הנקרא הויה. וז"ס שני מלות אלו: על השמים, שנזכרו אחר אשר תנה הודך. ולזה אומר על השמים, ולא בשמים, להורות שהם בחינת מקיפים על ראש ז"א, הנקרא שמים.

ומה שתכוין בזה ההויה הוא, כמ"ש לך, כי הרי' מחיין דז"א, הם ד' היות: ע"ב, ס"ג,

הגהה

(ד) א"ש, כמ"ש למעלה בשם אחיה.

הנהרות ומראה מקומות

- (ר) בפע"ח כתוב כי יסוד הזכר נקרא ראש ויסוד שלה נקרא אשר כנזכר בזהר ויחי דף רמ"ו.
 (ש) בפע"ח כתוב וכל השפע הזה הנמשך שם הוא בחי' הדיח.
 (ת) נ"א לכלול כולם ול"ג להמשיכם (דערי").
 (א) פע"ח פ"א משער התפלה. ספר ער"ת דף י"ח ע"א.
 (ב) פע"ח שער עולם העשיה פרק א'.

ברג"ש עם המלה עצמה כנוצר. ואחר שאמרת פסוק זה בפתח בהכ"נ, אז תכנס אח"כ בבהכ"נ, ולא תאמר הפסוק הזה אחר שנכנסת, כי מנהג זה הוא הוא טעות, ביד הנוהגים אותו.

עוד ירצה, כי כבר הודעתיה, שקודם שנכנס, יאמר פסוק ואני ברוב חסדיך כו'. ויכוין לשם אבגית"ץ, העולה במספר ברג"ש. והענין הוא, כי השכינה היא נקראת בהכ"נ, ונקראת בית אלהים. וזמ"ש בבית אלהים נהלך ברגש, כי קודם שיכנס האדם לבהכ"נ, שהיא השכינה, צריך לימלך באבהו, ולומר פסוק ואני ברוב חסדיך, כנוצר בספר הזוהר (ד) כי בפסוק זה, רמוזים ג' האבות. ויכוין באבגית"ץ, הנקרא רוב חסדיך. גם יכוין לעשות מנה"י דו"א, ג' מוחין חב"ד, אל נוקבא דו"א כנדוע. וזה יכוין בר"ת בבית אלהים נהלך ברגש, ב"ן, והכונה הוא שימשיך ג' מוחין הנזכרים, אל הנוקבא, הנקראת ב"ן, שהיא הוי"ה דההין כנדוע.

ודע, כי אעפ"י שהכונה זה, כוללת בכל הימים, ובכל שלשה זמני התפילות שבכל יום כנוצר, עכ"ז יש שינוי אחר, והוא, כי אעפ"י שבכל יום תכוין אל שם הנזכר, עכ"ז ביום ראשון של השבוע, תכוין בפרטות אל אות אחת של שם הזה, ותכוין כי אות זה גוברת ביום הזה, באופן זה: אות א', גוברת ביום ראשון של השבוע. ואות ב', ביום ב' של השבוע, ואות ג', ביום ג' של השבוע, ואות ד', ביום ד' של השבוע, ואות ת', ביום חמישי של השבוע. ואות צ', ביום ו' של השבוע. וענין כונה זה, תכוין בכל ג' תפלות, יום ראשון תכוין כי אות הא' גוברת, וכעזה"ד בשאר הימים.

(ה) והואיל דאתא לידן, נגמור גם הכונות של יום שבת, כי אז תכוין ביום ההוא, אל שם מ"ב האחרון, הנקרא שקוצי"ת, כי שם זה גובר בכלן ביום שבת. והוא נחלק לג' חלוקות, כיצד: בליל שבת קודם שתכנס לבהכ"נ,

שישלים תפילתו שם. לא כאותם הנוהגים להיות מעשרה ראשונים בבהכ"נ זה, ואח"כ חוזרים והולכים להתפלל בבהכ"נ אחרת, שלא היו שם מעשרה ראשונים, טעות הוא בידם, ולא תחשב למצוה כלל.

ראיתי למורי ז"ל, שלא היה נוהג להיות מעשרה ראשונים, ואמר לי הטעם, מפני שהוא היה חולני, והיה צריך לשהות בביתו, כדי לעשות צרכיו. ועוד סיבה אחרת כדי שאח"כ ילבש טלית ותפילין בביתו, וילך מעוטר ומעוטף בטלית ותפילין לבהכ"נ, והיה מוכרח לעשות כן ביום, כי בלילה לאו זמן תפילין הוא. והעשרה ראשונים היו מקדימין לביהכ"נ באשמורת, טרם אור היום, ולכן לא היה יכול לקיים מצוה זו לסיבות אלו.

הנכנס לבהכ"נ, צריך לזוהר מאד להתעכב מעט בפתח קודם שיכנס, ולהראות עצמו ירא וחרד ומזדעזע לכנס בהיכל מלכו של עולם. וענין זה מועיל מאד אל השלימות של האדם, ואל ההשגה. וז"ס הפסוק, וממקדשי תיראו. גם זמ"ש בגמרא, (ג) בענין אחיתופל שלמדו לדוד ע"ה, פסוק בבית אלהים נהלך ברגש. ורמז ג"כ ענין ברגש, שיתרגש האדם ויזדעזע, בעת כניסתו בבית אלהים, שהוא בהכ"נ.

עוד נרמז במלת ברגש, אל שם אבגית"ץ, שהוא בגימטריא ברג"ש, עם המלה בעצמה. והענין הוא, שצ"ל שנכנס בפתח בהכ"נ, פסוק ואני ברוב חסדיך אבא ביתך כו'. ותכוין כי רוב חסדיך, הוא החסד העליון, אשר אנו צריכין תמיד אליו ובפרט כשאנו נכנסין להיכל המלך לשאול בקשתינו, כי החסד הזה הוא הנקרא יומא דכולהו, ולכן בכל הימים, וגם בכל תפלה מג' תפלות ערב ובקר וצהרים שאתה נכנס לבהכ"נ, תכוין בחסד הזה, שהוא יומא דכולהו. ותכוין אל שם אבגית"ץ, שהוא בחסד כנדוע. וז"ס בבית אלהים נהלך ברגש, ר"ל עם שם אבגית"ץ, העולה בגימטריא

הגהות ומראה מקומות

(ג) עיין רש"י אבות פרק ו' משנה ה'.
(ה) פע"ח שער השבת פרק י"א.

(ג) עיין רש"י אבות פרק ו' משנה ה'.
(ד) הקדמת ספר הזוהר אות קפ"ג ובדפו"י

הודעתך, כי ויכולו הראשון הוא רומז במלכות. שעולה עד נה"י של ז"א. וביאור הענין הוא, במה שנתבאר אצלינו, כי הנה"י של אימא, הם מוחין אל הז"א, והם מתפשטין בכל ז"א. וג' פרקים האחרונים מהם, הם בנה"י של ז"א, ואלו נעשין עתה מוחין אל המלכות. וכנגד זו העליה, תכוין באות ש' של שקוצי"ת, כנודע כי אות ש' נחלקת לג' ויין שיש בצורת שי"ן, ורומזין לנה"י הנזכר. והנה הג' ויין, הם עולים בגימטריא י"ח, וז"ס וכל שיח השדה. ולכן תכוין, כי עתה המלכות נקראת חק"ל, שהוא תרגום של שדה, שהוא סוד הנה"י הנזכר, הנקראים שיח השדה.

ובאות ק' של שקוצי"ת, תכוין בויכולו הב', שהוא עליה הב', שבה מקבלת המלכות במוחין שלה. אור מן חג"ת דז"א, אשר שם ג' פרקין האמצעים דנה"י דאימא, כי גם הם נקראים מוחין, כי כל בחינת הנה"י דאימא נקראים מוחין ואמנם לפי שאין המלכות עולה עתה עד שם, רק שאור חג"ת דז"א, מתפשט בנה"י דז"א, למטה במקומם, ולכן נרמז מציאות זה באות ק'.

וביאור הענין הוא: כי אם תחלק אות ק' לג' חלקים, יהיה כל חלק מהם ל"ג חלקים, כי ג' פעמים ל"ג הם ק'. והוא, כי חג"ת כל א' מהם כלול מעשר, והם שלשים. ואלו הג' חג"ת נכללין ויורדין למטה, בכל א' מן הג' תחתונות הנקראים נה"י, המאירים במלכות. ולכן הם ל' וג', וכאשר תכלול ג' פעמים השלשים עם כל א' מהג', יהיו ג"פ ל"ג ל"ג, ל"ג, שהם ק' עם הכוללות. כי כונתינו הוא להוריד החג"ת שהם ל', אל נה"י שהם ג'.

ובשחרית תכוין לאות ו', כנגד ישמח משה, שהוא אות ו'. ובמוסף, תכוין לאות צ',

תכוין לב' אותיות הראשונות, שהם ש"ק. ובבקר יום שבת, תכוין לשתי אותיות אמצעיות, ר"צ, ובמנחה, תכוין לשתי אותיות אחרונות, י"ת.

עוד תכוין בליל שבת בשתי אותיות ש"ק, לפי שבלילה נקרא המלכות חקל, שהיא חיבור ד' שמות: יהו"ה אהי"ה יהו"ה אדנ"י. ובשחרית נקרא המלכות תפוחין. ובמנחה, נקרא קדישין. והנה בלילה עולה המלכות לנה"י של ז"א, והם סוד ש', וסוד ק', כמבואר אצלינו. (ו) וז"ס שבת: ש' בת, כי המלכות הנקראת בת, עולה אל נה"י, הנקראים ש'. ובמנחה יכוין בשתי אותיות י"ת, כי אז היא נקראת קדישין כנוכר, וקדוש הוא בגימטריא י"ת, והם סוד ת"י נימין שברישא דז"א. (א)

גם צריך לכוין בקצור כל זה בלילה, בג' פעמים שאומרים ויכולו כו' בליל שבת. והנה בויכולו הראשון, יכוין באותיות ש', לפי שאז הנה"י דז"א, שהם ג' ענפי אות ש', נעשו מוחין אליה. בויכולו הב', יכוין באות ק', כי אז היא נקראת תפוחין, לפי שג' מוחין שלה נעשה לה עתה יותר מלמעלה, והוא מן חג"ת שבז"א, והם סוד ג' אבות, שבכולם נרמזו אות ק', כי ביצחק ויעקב כבר נמצא בהם אות ק' ממש, ובאברהם נרמז בו, במה שהוליד לק' שנה. וכן הנה"י עצמם נעשים, ק', שהם ג"פ ל"ג ל"ג, בקבלתם עתה שפע מן חג"ת. כמבואר אצלינו (ז) ועי"ש. ובויכולו הג', יכוין בחב"ד, שהם יותר עליונים (ח) ובכל קוץ ת"י נימין כמנין קדוש.

עוד ירצה כונת הענין בארוכה. וביאור הענין הוא: כי בליל שבת אומרים ב' פעמים ויכולו, הראשון בתפילת ערבית, והב' הוא אחר העמידה, שאומרים כל הקהל יחד. ושם

הגהה

(א) א"ש, וג' אמצעיים לא נתבארז כוונתם, ואפשר שהם אל אדנ"י.

הגהות ומראה מקומות

- (ו) זחר בראשית כג. ויקהל רד. פנחס רמג;
 (ז) פנ"ח שער חשבת טרק י"א.
 (ח) כתוב בסידור תארי ז"ל וכנגדן ג' שביעי
 הם חקוצין דז"א ובכל קוץ ת' נימין.

(ו) זחר בראשית כג. ויקהל רד. פנחס רמג;
 תצא רפא: ת"ז תכ"א מה: תכ"ב סו, זחר חדש
 תבא ס' ט"ב.

בו ז' פסוקים, וכנגדם יקיף ז' הקפות סביב התיבה שבמצע הבה"כ. וטוב הוא, שיכרין לגמור פסוק א' בכל הקפה מהז', עד שיגמור הו' הקפות, בו' פסוקים. ויכרין כי התיבה היא כנגד המלכות, ותכרין להמשיך אליה ז' אורות מקיפין, שהם מן החסד עד המלכות. ואור המקיף של המלכות, ג"כ אנו ממשיכין אליה, והיא מכלל ז' המקיפין. ותכרין לכלול עצמך, לקבל מן ז' אורות המקיפין האלו, אתה והמלכות ביחד.

וביום א', תכרין לפסוק ראשון, שהוא אלהים יחננו כו', ותכרין שהוא גובר על הו' פסוקים, והוא תגבורת החסד, על ו' התחתונים. וביום הב' תכרין כי פסוק הב' גובר על כולם. וכן תכרין עד יום הו', כי אז תכרין בפסוק הו', שהוא גובר על כולם. ואמנם ביום השבת, אין צריך להקיף רק הקפה א' בלבד, וספק בדבר אם הוא כנגד הת"ת הנקרא שבת, וכולם כלולות בו, או אם הוא כנגד הבינה הכוללת לכל הו', ולכן אין בשבת רק הקפה א'. ע"כ שמעתי בשם מורי ז"ל.

אבל אני ראיתי שהוא היה בא לבה"כ, ולא היה מקיף שום הקפה, ואפשר כי בשביל שלא היה הוא מן הו' הראשונים, לפי שהיה מתאחד לבא כנ"ל, ולכן לא היה מקיף מפני הרואים, שנראה כיהרא כנלע"ד.

ואמנם מה שאני שמעתי ממורי ז"ל הוא, שיכרין, כי בהכ"נ הוא בחינת שם הוי"ה דמילוי ההי"ן, העולה בגימטריא ב"ן, שהוא בית כנוסיא לג' שמות העליונים ממנו, שהם: ע"ב, ס"ג, מ"ה. ושם ב"ן זה הוא המלכות, ויש בה י"ס, ואם תמנה עשר הויות דההי"ן של ב"ן, יהיו בגימטריא כמנין כנסת, עם הו' כוללים שלהם.

שהוא כנגד היסוד, צדיק יסוד עולם, כי אות צ' רומז אל היסוד, שהוא הצדיק, שבו תפלת מוסף, ובמנחה, תכרין לאות י' מן שקוצי"ת, באומרך ואני תפלתי לך ה' כו'. ומלת תפלתי, ר"ל: תפלת י'. וביאור הענין הוא, כי עתה עולה עד מקום הדיקנא דא"א, כמבואר אצלנו (ט) ונדע הוא, כי בהיותו ז"א למטה, היה יורד השער של רישא דא"א, ונמשך בראש ז"א להשפיע לו, והשער הזה הוא סוד ת"י נימין, כמנין ב' אותיות י"ת, של שקוצי"ת, וכבר ביארנו באדרת נשא דקכ"ח ע"ב, כי הם ת"י נימין, כמספר קדוש, ובסוד ת"י עלמין, ות"י עיבר הנזכר. והנה בחינה זו, היא סוד שם יהו"ה דע"ב דמלוי יודין, ויש עשר אותיות במילואו, וזהו ואני תפלתי, תפלת י'. כי עתה עולה עד עשר אותיות ההם, ומה שהיה בתחילה מקבל השפע הזה בריחוק גדול, דרך אותם השערות. הנה הוא עתה עולה עד שם, ומקבל השפע בקירוב גדול, כי השערות ההם הם נמשכין מזאת ההוי"ה, שיש בה י' אותיות דמילוי יודין כזכר. וז"ש, לך ה' עת רצון, כי ע"י עליית ז"א בדיקנא דא"א, יש בו כח לקבל שפע מן מצחא דיליה הנקרא מצח הרצון.

ולאות ת' של שקוצי"ת, תכרין כנגד תפלת המנחה, שבה אנו אומרים אתה אחד ושמן א' כו'. והענין הוא, כי הנה ד' יודין יש בשם ע"ב הנזכר, וכל י' מהם כלולה מו', הוא ק', (ב) ונמצאו ארבעתם עולים בגימטריא ת'. וזהו אתה אחד, ר"ל א"ח ד' כי עתה הו"א הנקרא א"ח, עולה עד מקום ד', שהם הו' יודין הנזכרים, וז"ס אחד. ואחר שנכנס לבה"כ, שמעתי בשם מורי ז"ל, שבכניסתו ישתחזה כנגד ההיכל, ואחד כך יאמר מזמור אלהים יחננו ויברכנו, אשד יש

הגהה

(ב) א"ש, צ"ל כל א' כלולה מו', וכל עשר מעשר, הרי הם ק'.

הגהות ומראה מקומות

(ט) להלן ענין מנחת שבת דיבור המתחיל ביאור התפלה עצמה אתה אחד. פע"ח שער השבת פרק כ"ג.

העיבור, לא היה אלא בבחינת שש קצוות בלבד, ג' כלילן בתלת ולא היו או בו לא בחינת ראש, ולא בחינת זרועות, אלא גוף א' פשוט בלבד. וכנגד זה הוא הציצית הקטן, שאין מתעטפין בו לא את הראש. ולא את הזרועות. אבל הציצית הגדול, המעטף את הראש, הוא בחינת אור המקיף דו"א כשהגדיל, ונעשו לו י"ס גמורות, ונתפשטו ראשו וזרועותיו. ולכן שיעור זה הטלית הגדול של העטיפה, הוא כדי לכסות ראשו ורובו, כמ"ש בגמרא.

והנה זה הטלית איננו מגיע רק עד החזה, שהוא רובו של גוף האדם, כי שם מאחורי החזה דו"א, יצאת נוקבא דידיה, ואין שם בחינת טלית. וזהו הטעם, שהנשים פטורות מן הציצית.

וד' הציציות יוצאים ממנו, ומקיפין את הנקבה, אשר שם מתחת החזה. ולכן נקרא

הגהה

(ג) א"ש: יותר טוב הוא, שיצא חוץ לבהכ"נ וירוק שם, או ישליך מנחיריו.

יפה שעה

נרנח"י דרוח. ופרצוף חב"ד רגילות, נרנח"י דנשמה. ופרצוף חיה, נרנח"י דחיה. ופרצוף דיחידה, נרנח"י דיחידה. ונודע כי לעולם בחי היחידה, הוא מקיף ישר דכל בחי ובחי. ובחי החיה, הוא בחי אור מקיף חוור, לכל בחי ובחי. והנה לנו לעינים ב' טליתות: טלית קטן וטלית גדול. ובהם ציציות טלית קטן, וציציות טלית גדול. והרי הם ד' בחינות. הטליתות לעולם הם בחי א"מ ישר, והיא בחינת יחידה. והציציות לעולם הם בחי אר"מ חוור, בחי חיה. וטלית גדול וציציות שבו, הוא בחי חיה ויחידה דיניקה דנרנח"י דרוח. וטלית קטן וציציות שבו, הוא בחי חיה ויחידה דעיבור דנרנח"י דנפש. ונמצא כי לבחינת חיה ויחידה דג' פרצופים העליונים, שהם: נרנח"י דנשמה, ונרנח"י דחיה, ונרנח"י דיחידה, לא

גם ראיתי למורי ז"ל, נזהר בתכלית הזהירות, שלא לדבר כלל בבה"כ, אף שלא בשעת התפלה, וכמעט שאפילו בדברי מוסר ותוכחות ותשובה, לא היה רוצה לדבר, כדי שלא ימשך מזה איזה דיבור של חול. גם ראיתיו נזהר מלרוק בבה"כ, ואם נודמן לו רוק היה מבליעו בטליתו, או בולעו בגרונו. (ג) גם כל הזמירות והקרבות הק"ש, היה מורי ז"ל נהג לאומרם מתוך סידור התפלות שבידו, אבל בתפלת העמידה דלחש, היה עוצם עיניו ואומר על פה. וגם בחזרת הש"ן, היה עוצם עיניו, ושומע ומתכוין לדברי הש"צ.

דרוש א' בענין הציצית (א) י

דע, כי ענין הציצית, הוא בחינת אור המקיף, כנודע אצלינו כי יש א"מ ויש א"פ. וכבר ידעת, כי ז"א בהיותו בתוך אימא בסוד

הנחות ומראה מקומות

(י) ע"ה שער הציצית פ"ב ספר עולת תמיד דף י"ט ע"א.

זו, וטוב ונכון לעשות כך. ולפחות ישאר מעוטף כך, כדי שיעזר הליכת ד' אמות בעת שמתעטף בציצית, ואח"כ יסיר העיטוף מעל צוארו, וכך היה מנהגו של מורי ז"ל. ולכן בהיות האדם שלא בשעת התפילה בשאר היום, אינו חייב בעיטוף ציצית הגדול, רק בציצית קטן די לו. כי אז הז"א בתוך ביתו שהיא אימא עילאה, ועומד בתוכה, כי שם ביתו. אמנם אחר שהגדילו ב' זר"ן, ובא הוא

ציצית, לשון נקבה, ולא ציץ, להורות על שהם מקיפין את הנקבה. והנה לסיבה זו הצריכו הגאונים להתעטף עטיפת ישמעאלים, ומחזירים ב' הציציות שבצד ימין אל צד שמאל, באופן שיתחברו שם בצד השמאל מאחוריו כל הד' ציציות, ויהיו תלויים מאחוריו בצד שמאל, במקום התחלת בנין הנקבה מאחורי החזה. גם רבינו סעדיה ז"ל, כתב בפירושו שחיבר בלשון ערבי, בפרשת בא ענין עטיפה

י פ ה ש ע ה

של גוף האדם, כי משם מאחורי של החזה, יצאה נוקבא דז"א, ואין שם בחי' טלית כו'. כי כיון שבאתה הנוקבא הפסיקה בין א"מ ישר דז"א, לגופא דז"א, ואין טלית משם ולמטה.

ומ"ש רז"ל, וזהו הטעם שהנשים פטורות מן הציצית כו', ולכאורה הוא קשה, למה פטורות הלא גם מלכות העליונה, נוקבא דז"א, יש לה כל אלו המקיפין, א"מ ישר וא"מ חוזר, כמ"ש רז"ל במקומות האמור. ומה גם בשער המוחין דז"א, כתב רז"ל בפירוש, שגם הנוקבא כוללת כ"ה בחי' יע"ש. וא"כ הרי יש לה כל המקיפין, ואמאי הנשים פטורות. אלא ודאי כאמור, שאחר הגדלות, אין הכי נמי שגם המלכות נוקבא דז"א, כוללת כל הבחינות, אבל אנן בדידן, אין אנו משיגין אלא לבחינת עיבור ויניקה, ר"ל למקיפין דעיבור ויניקה, ובזמן עיבור היא עדיין בסוד נקודה, אלא שנתגדלה כשיעור היסוד. וביניקה אחר שעלתה למדת הת"ת, ונשארה שם דיניקה נעשית כשיעור מדת הת"ת כמ"ש רז"ל בשער הירת, ובשער חר"פ פ"ז יע"ש.

ומ"ש רז"ל, וארבע ציציות יוצאים ממנו, ומקיפים את הנוקבא אשר שם מתחת החזה. ר"ל: שער החזה, שהיה א"מ ישר מקיף על ז"א, ואין דבר חוצץ ומפסיק ביניהם, א"מ חוזר עד החזה, לא היה ניכר, ונבלע ומתבטל בתוך האור הגדול דמקיף ישר, והשתא בחזה, שאור הגדול דמקיף ישר הלך לו, שהנוקבא ועיגוליה וכל בחינותיה, מפסיק ביניהם, השתא נתגלו הציציות ויוצאים ממנו ד' ציציות, ר"ל: יוצאים ממנו מתוך הטלית מתוך אור דמקיף ישר נתגלה א"מ חוזר, ומקיפים את הנוקבא, אשר שם תחת החזה,

זכינו בהו כלל, לית ליה מגע יד כלל, יען מרוב דלותינו ושפלותינו, אין אנו יכולים להשיג בהם, ואינם נתקנים על ידינו, ולכן לא נצטוינו בהם בתורתנו הקדושה, ולא עוד, אלא שגם באלו בחי' הטליתות, בין טלית גדול שהוא בחי' יחידה דיניקה, בין טלית קטן שהוא בחי' יחידה דעבור, מסיבת היותם בחי' אור מקיף ישר, אין אנו משיגים להם, לכן אין בהם שום קדושה, ולפיכך תשמישי מצוה אינם נקראים, ואין חיוב מוטל עלינו לעשותם, אלא מפני הציציות שבהם שהם בחינת אור מקיף חוזר דעיבור ויניקה, שזכינו בהם, ויש לנו בהם השגה, ולכן הציציות נקראים תשמישי מצוה שאינם נזרקים.

ונודע שבחי' היחידה, שהוא בחי' אור מקיף ישר, היא מקפת מלמעלה למטה, לכל הפרצופים ולכל העולמות שממנו ולמטה, כמ"ש רז"ל בשער המקיפים פ"א ופ"ב יע"ש. ובחי' הציציות שהם בחינת חיה אור מקיף חוזר, הוא בחי' מקיף לו לבדו, לז"א לבדו, ומקיף סמוך לגופו ממש, ועיקר יציאתו דרך שערוותיו, כמ"ש רז"ל שם. ונדע שהמלכות נוקבא דז"א, היא היא יוצאת מאחוריו, מן החזה שלו ולמטה, ונמצא לפ"ז, שאור מקיף ישר דז"א, עד החזה שלו, שהוא עד שליש עליון דת"ת, הוא מקיף את ז"א לבדו, ואין דבר חוצץ ומפסיק ביניהם. ומן החזה שלו ולמטה, באתה המלכות נוקבא דז"א, ועיגוליה, ובכל בחינותיה, חוצצת ומפסקת בין אור מקיף ישר דז"א, לז"א. כמ"ש רז"ל בשער בריאת העולמות ענף ד', ובשער דרושי אבי"ע דרוש פ"א, והוא מ"ש רז"ל כאן, הנה זה הטלית, אינו מגיע רק עד החזה, שהוא רובו

כנודע, כן מן היסוד התחתון, יוצא הבל המקיף והמלביש, והם סוד ד' ציציות. וענינם הוא, במה שנודע, כי הם ה' חסדים וה' גבורות, והה"ג הם ה' אותיות מנצפ"ך שהם מן הבינה, כנודע כי אה"מ דז"ן הוא שם אהי"ה, שהיא אימא עילאה, כי ממנה הוא הכתר המקיף. (ג) ולכן אלו ד' ציציות, שהם ענין הה' גבורות, הם בחינת אור המקיף. וכבר ידעת, כי אין האשה כורתת ברית

לבהכ"נ שהיא הנוקבא בית כנוסייא לכל, או מתעטף בטלית גדול. (א) ועתה (ב) נבאר ענין ד' ציציות, איך מקיפין את הנוקבא כנ"ל. והענין הוא, כי אלו הדר' ציציות, הם יוצאים מן הצדיק העליון, הנקרא צדיק ויסוד, (כ) כמו ש"ה מכנף הארץ ומירות שמענו צבי לצדיק כו'. והענין הוא, כי כמו שמן הדעת העליון, שהוא בחינת הלשון, יוצא ממנו בחינת ההבל, שהוא אר"מ המלביש

הגהה

(א) א"ש, זה מתבאר עם מ"ש בדרושים הקודמים, שבהכ"נ הוא שם ב"ן דההי"ן, הכוללת, דמכנסת לג' היות ע"ב ס"ג מ"ה כנ"ל.

י פ ה ש ע ה

(ג) ולכן אלו הדר' ציציות, שהם ענין הה"ג, הם בחי' אור המקיף, וכבר ידעת כי אין האשה כורתת ברית, אלא למי שעשאה כלי כו'. כל אלה דברי רז"ל מיוסדים על אדני פז, עלינו חובה להבינם, שאם כפשוטם קשה מאד, כי זה ענין דרוחא דשדי בגוהה בביאה ראשונה כדי לעשותה כלי, מפורש בדברי רז"ל במקומות אין מספר, בשער הנסירה, ובשער תיקון הנוקבא, ובשער הירח פ"ג, ויותר הוא מפורש, בשער מדומ"ן פ"י, ובכולם מתבאר, שהוא אור פנימי נפש שבה. וכאן בדרושינו יצא רז"ל בדבר חדש, לעשותו אור מקיף. הן אמת שבשער המקיפין פ"א ובפ"ב, כתב רז"ל שמיסוד דז"א יצא אור, ומקצתו הוא נכנס ונעשה אור פנימי דנוקבא דז"א, ומקצתן נעשה לה אור מקיף יע"ש. הרואה יראה, שאותו דרוש אינו ענין לכאן לביאה ראשונה, כי שם מדבר שכן הדרך בכל פרצופי האצילות כולו, כי מיסוד דא"א, יוצא אור פנימי ומקיף לנוקבא, ואינו ענין לביאה ראשונה העושה אותה כלי, וכרות עמו הברית. כי לכן צריך שתעיין מ"ש רז"ל בשער מדומ"ן פ"א אות י"ז ואות כ', והעולה מדבריה, כי בווז דעשיית כלי, ישנו בכל בחי' ובחי' שבה, בין בנפש, בין ברוח, בין בנשמה בין בחיה שלה,

כי כיון שמקיף על גבי גופא דז"א, והיא באחוריו אב"א, כותל אחד משמש את שניהם, בודאי מקיף גם את הנוקבא שלו, ודו"ק. (ב) ועתה נבאר ענין ד' ציציות כו'. והענין כמו שמן הדעת העליון, שהוא בחינת הלשון, יוצא ממנו בחי' הבל כו'. הלשון שהוא בחי' דעת, ר"ל: שהוא בחי' יסוד, המכריע בין חר"ב, כמ"ש בשער מדומ"ן פ"ד, ולהכי קרי ליה עליון. ומ"ש שיוצא ממנו בחי' הבל, והוא אר"מ כנודע, הכוונה היא, כי הנה מוחין דז"א מתלבשים בנהי" דאימא, ונכנסים בתוך גופא דז"א. הנה הדעת הכולל חר"ב, מלוכש ביסוד דאימא שהוא קו אמצעי מידי עוברים בגרון שהוא מקום צר ודחוק מאד עומדין שם בדוחק גדול ומרוב דוחק שלהם, הה"ג שהם אשיות להביות, אינם יכולים לסבול, ופותחין פיו דז"א, ויוצאים דרך פיו להם, ה' מוצאות הפה, ה' אותיות מנצפ"ך. ועיין בשער סנת"א פרק ג', ובדרוש החו"ג, ובדרושי העומר, מ"ש רז"ל בפירוש הפסוק, טובה תוכחת מגולה מאהבה. ובשער זרין פ"ד כתב רז"ל, שז' הבלים היוצאים מפיו דז"א, הם מקיפים לז"ס דנוקבא דז"א. ובדרוש החו"ג אות י"ז, כתב רז"ל, שז' הבלים היוצאים מפיו אימא, הם מקיפים לז"ת ידיה, יע"ש.

הנהרות ומראה מקומות

(כ) נ"א היוצאים מן היסוד הנקרא צדיק עליון (פע"ח).

גרמות באות ד' שאצל אות ו' שהם מילוי ירד. ונמצא כי גם בה יש ה' אותיות לפי כי גם היא נכללת באות ד' כנזכר. ואלו הם הה' גבורות שנמשכים בה. וזהו ענין ה' קשרים, וד' איריים שיש בכל כנף כנף. כי הה' קשרים הם סוד הה' חסדים של היסוד, הנקרא קשר ושורוק (ג) כנודע, והם כלולים בד' איריים, שהם ד' אותיות פשוטות של הוי"ה אשר בה כנזכר. כי כל בחינת אירי היא בנוקבא. ואמנם כפי האמת, אינם רק מילויים, (ס) כי שתי אותיות ירד הראשונות, הם מילוי אות א' בלבד, שהיא אות ירד הראשונה, נמצא כי הם ד' מילויים בלבד, לד' אותיות ההוי"ה, ולכן הם ד' ציציות. וכן ארבע אותיות הפשוטות

אלא למי שעשאה כלי ל) וביאורו הוא: כי הנוקבא דז"א, לא היה לה בתחילה רק הוי"ה א' פשוטה בד' אותיות בלבד, ואחר שבא עליה ז"א, יהיב בה בחינת רוחא דשביק בה בעלה, כנזכר בסבא דמשפטים בדף צ"ט ע"ב, ועליו נאמר יהי בצאת נפשה כי מתה כנודע. וזה הרוחא הוא בחינת מילוי ההוי"ה הנזכר דמילוי ההיין. העולה בגימטריא ב"ה, והנה ה' אותיות הם במילוי הזה, והם: רד'ה'ר'ה' הם בחינת ה' חסדים, דיהיב בה בביאה הראשונה הזאת, אבל לא היה בה רק ד' אותיות יהו"ה כנזכר. (מ) האמנם עכ"ז נודע הוא, כי הנקבה היא בסוד ד' אחורי הוא"ו, שהיא הנוקבא באחורי דכורא. ונמצא כי היא

י פ ה ש ע ה

בפנימיות ממש, ואז נותן לה בסוד הארה בחי ה"ג שלה דב"ן, ובסוד זווג ממש ה"ג שלו כנ"ל, וכולם הם מן ב"ן יע"ש.

וכבר בענינותין, הארכנו שם, המורה בפירוש כתב רז"ל, כי זווג דפנים הוא אחד שהם שנים, שבתחילה בסוד הארה נותן לה ה"ג שלה, ואחר כך בזווג גמור את שלו, ואותו זווג בסוד הארה הוא בחינת עשיית כלי דבחי פנים, והוא בחי כלי דבחי חיה שבה, כנודע שאינם חוזרים פב"ם, אלא באורות דאבא, שהוא בחי חיה. ואין אנו צריכים לכל אותו הדחוק שנדחק מהרח"ו ז"ל שם, הנצ"ע שכתב הוא מ"ש רז"ל בדרושינו, כי גם בביאה ראשונה דעשיית כלי וכרות עמו הברית, והוא רוחא דשביק לה בעלה, הנזכר בסבא דפרשת משפטים, הוא בחי א"מ בחי הציציות, כי הוא בחי חיה שבה, כי כל בחי חיה בכל מקום, היא בחינת א"מ כנודע.

אלא שבביאה ראשונה, נותן לה ה"ג, שהם ג' ע"ב דסמ"ב, בחי רי"ו, והם גר"ן שבה. ועיין מ"ש רז"ל בפ"ו משער חו"ם, ואחר כך בזווג העיבור, נותן לה ע"ב דע"ב, ובאותו זווג עצמו דעיבור שנותן לה הע"ב דע"ב, עושה אותה כלי בבחי דחיה שבה ומתעברת.

וסוד הדבר, שבתחילה בזווג הראשון, בעשיית כלי, כשנתן לה הרי"ו, הוא זווג דבחי אב"א, שעולים לחיק אביהם להזדווג, כמ"ש רז"ל שם. וזווג השני דעיבור, שנותן לה הע"ב דע"ב, הוא זווג דבחי פנים, הנעשה למטה במקומם פב"ם. והוא זווג אחד, אחת כלול מב, כי בתחילה עושה אותה כלי בסוד הארה שנותן בה, ואחר כך מזדווג עמה זווג גמור, ונותן לה הע"ב גמור. והוא מ"ש רז"ל בשער מוחין דז"א פ"ט ז"ל, ואחר כך חוזרים פב"ם, ואז באים בחי אורות דפנים דבינה שבתבונה, וי"ס מלובשים

הגהות ומראה מקומות

- דף רט"ו ד"ה ואמנם. תע"ס שיעור ט' מן אות ט' ושיעור י"ד מן אות י"ד.
- (מ) נ"א חסעם כי לעולם היא בבחי ד', אחורי חו' (פע"ח וער"ת).
- (ג) נ"א שבו נקוד שורוק (פע"ח וער"ת).
- (ס) נ"א רק ד' אותיות כי (פע"ח וער"ת).

- ל) סנחדרין כב: ע"ח ח"ב שער כ"ט: שער הנסירה פ"ב. שער ל"ט: מ"ן ומ"ד פרק ז' ח' וי"ב. שער הפסוקים פרשת וירא ופרשת נשא. שער התקדמות דף קצ"ו. מבר"ש ש"ב ח"ב פ"ט. להלן ענין דרושי הלילה דרוש ג' ד'. פע"ח שער ק"ש שעל המטה פ"א. שער מאמרי רשב"י זיע"א

וההוד הם ארוכים, אבל היסוד הוא קצר, ולא נתפשט עד היסוד אשר בה, ונשארה חסרה ממנו. אבל הנצח וההוד הארוכים, נתפשטו עד נצח והוד שבה. וזהו הטעם שהמלכות נקראת נקבה, לפי שלא נבראת בסוד היסוד לסיבה הנזכרת. אבל אימא עילאה, היא נקראת עלמא דדכורא, כנזכר בפרשת ויצא, (ס) לפי שאיננה כמו המלכות כנזכר. גם בזה תבין טעם, למה אין בנוקבא רק תרין מוחין, כנזכר באדרת האזינו דרצ"ו ע"א, וז"ל, ונהירו דתרין מוחין גליפין בה כו', לפי שהם מבחינת הנצח וההוד דז"א. אבל מן היסוד דז"א, נברא שיעור קומת גופה, הכולל ר"ק. כי גם היסוד נקרא ע' ד' ועירא ולכן ממנו נעשית גוף הנקבה בר"ק. אבל בסוד היסוד שבה, אין בה ר' שניה, לפי שאות ר' שניה דיסוד דז"א, שהוא היסוד שלו, נעשית ר' ראשונה דנוקביה כנזכר, וחסר ממנה ר' ב'. וזהו הטעם שחשק ותאות הנקבה להדבק בזכר, למלאות חסרון ר' זו השניה אשר אין לה.

דרוש ב' בענין הציצית

(פ) דע כי בזהר פרשת שלח לך, בדקע"ד ע"ב אמרו, כי ציצית מלשון הסתכלות, כמו מציץ מן החרכים. גם ציצית, מלשון ויקחני בציצית ראשי, והם בחינת השערות, הנקראים ציצית. וביאור ענין זה הוא, כי הציצית הוא סוד אור המקיף אל כל ז"א כולו, אשר עליו

י פ ה ש ע ה

דס"ג, וידוע כי רוח ונשמה הם בחי' ב' ובחי' ג', וכן הוי"ה דמ"ה דס"ג. ופירוש דברי רז"ל עיין בשער מדומין פ"א אות כ', ובריש דברי רז"ל בשער תיקון הנוקבא, ובשלהי דברי רז"ל בשער דרושי אבי"ע, ובמ"ש בעניותן במקומות האלו, כי לא יכולתי להאריך כאן.

הגהות ומראה מקומות

- (ס) זהר ויצא אות ד' ובדפו"י דף קמ"ז סע"א.
 (ע) בספר מבוא שערים ש"ז ח"א פ"א כתוב
 כי גם היסוד יש בו ר' ועירא כנודע וכן בע"ח
 ח"ב שער תיקון הנוקבא פרק ד' כלל י"ג.
 (פ) פע"ח שער הציצית פ"ג. ספר ע"ת דף
 י"ט ע"ב.

שלה, ד' המילויים הם ח' חוסין שבכל כנף. ועתה (ד) נבאר ענין ד' מילויים אלו שבהוי"ה דההי"ן, העולה ב"ן, מה עניינם. דע, כי ד' בחינות נמשכים אל הנקבה: הא' היא בחינת הנפש, שנותן בה היסוד לעורר המ"ן, ועל ידה נעשית כלי. הב' היא, מ"ש בפרשת תרומה בדקס"ז ע"א, על פסוק אור זרוע לצדיק כו'. הענין הוא, כי נשמות הצדיקים הם מזדווגות ממש עם הנוקבא ממש, הנקראת מלכות, ומהזווג ההוא נבראים נשמות הגרים. וז"ס פסוק ואת הנפש אשר עשו בחרן. ודע, כי רוב הזווגים הנעשים בזמן הגלות הם באופן הזה, ולזה נתכוין שם בריה דרב ספרא. הג' והד', הם בחינת הרוח הנשמה, שנותן בה. והם בחינת הוי"ה דמ"ה הוי"ה דס"ג. וכנגד ד' בחינות אלו, היו ד' מילויים, בד' אותיות הפשוטות שבהוי"ה אשר בה כנזכר. ואמנם כל ד' בחינות אלו, נכללים בבחינה הראשונה הנקראת נפש, שהיא כללות המילוי הזה, לפי שכל ההוי"ה הזאת במילואה דההי"ן נקרא נפש כנודע. אלא שבנפש הזאת נפרטים ד' בחינות הנזכרים, והבן זה.

ועתה נבאר טעם, למה כל שאר המילויים דע"ב וס"ג ומ"ה, כל א' מהם היא בסוד עשר אותיות, והוי"ה זו דההי"ן, אין בה אלא ט' אותיות. אבל הענין-הוא, לפי כי בחינת היסוד אין בה. והוא במה שהודעתוך, כי שיעור קומת הנקבה הוא באחורי נה"י דז"א, והנה הנצח

(ד) ועתה נבאר ענין ד' מילויים אלו דהוי"ה דההי"ן. והב' הוא, מ"ש בפרשת תרומה כו'. הענין, כי נשמות הצדיקים כו'. דע כי ט"ס נפל בדברי רז"ל, שאינו הב' כי אם הד', והראיה שבתר הכי כתב הג' והד', הם בחי' הרוח הנשמה שנותן בה, והם הוי"ה דמ"ה, והוי"ה

לישנא דציץ וציצית, ציץ אסתכלותא דא"א בז"א, וציצית אסתכלותא דז"א בנוקביה. והנה ע"י הכאת ההוא קוצא דשערי מוחין דז"א, יוצא הארתם לחוץ, ובולטת במצחו, ונקרא ציץ דכורא. והארת מוחין דרישא דנוקבא הבולטת ע"י הכאת קוצא דשערי דז"א נקראת ציצית נקבה. (ח)

ועתה נבאר ענין השערות דרישא דז"א, דע דברישא דז"א, יש שלש מיני שערות, ונקראים: קוצין, ונימין, ושערות. ופשר הדבר הוא, כי כבר ביארנו שיש בז"א ג' בחינות, הם: עיבור ראשון, ויניקה, ועיבור שני דגדלות. והמוחין דעיבור א' ויניקה, הם שמות של אלהים, ומוחין דגדלות הם של היות.

גם נתבאר, כי בבא המוחין דגדלות בראש ז"א, נדחין המוחין דקטנות למטה, אלא שעכ"ז, עולה הארתם למעלה, מתתא לעילא. ונמצא כי מכל ג' בחינות המוחין הנזכרים, צומחין בראש ז"א הקוצין, שהם תקיפין, יוצאים ממוחין דעיבור. והנימין דאינון שעיען יתיר, אינון ממוחין דזמן היניקה. והשערות דאינון שעיען יתיר מכולהו, אינון ממוחין דגדלות. (א) וטעם הדבר הוא, כי שער הם אותיות עשר, והוא בחינת המוחין דגדלות, שהם היות, דמילויים שבכל אחת, יש בה י' אותיות, שהם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. גם שער הוא אותיות עשר בסוד י' אות ראשון של היות.

והנה השערות הנקראים קוצין, שהם ממוחין דעיבור, יוצאין בתחילה ולכן הם ארוכים, ונמשכים עד החזה דז"א, עד רישא דנוקבא הנקראת רחל. ואח"כ בזמן היניקה, צומחין שערות אחרות, בין השערות הנקראים

ארז"ל (צ) מלמד שנתעטף הקב"ה בטלית לבנה, והבן זה. ולפי שאור המקיף גדול מאד, ואין בנו כח להשיגו, ולכן אין הקרושה חלה על הטלית עצמו, כמו התפילין (ק) אבל הציציות הנמשכים ויוצאים מן הטלית הזה, יש לנו בהם יותר השגה, ולכך נקראים תשמישי מצוה, כמ"ש חז"ל.

ועתה נבאר ענין הטלית וענין הציציות. דע, כי מרישא דא"א, נמשך חד קוצא דשערי, דתליא עד רישא דז"א, (ר) כנוצר באדרת נשא בודק"ט ע"א וקל"א ע"ב, והנה הוא מאיר במוחין דז"א, ומוציא הארתם לחוץ כנודע. וגם בז"א נמשך מן רישיה חד קוצא דשערי, ותליא עד רישא דנוקבא (ש) וקוצא דשערי דא"א, הם שערות לבנות. ושל ז"א, הם שערות שחורות, כנוצר באדרת נשא בדף קמ"ח ע"ב. ושם בפרשת שלח לך ביאורו, דאית ציץ ואית ציצית. כי ציץ הוא דכורא, והוא קוצא דשערי דא"א, ונקרא ציץ דכורא, משום דאתפשט עד רישא דז"א, דהוי דכורא. אבל קוצא דשערי דז"א, אקרי ציצית נקבה, משום דאתפשט עד רישא דנוקבא. ונמצא כי ב' ציץ וציצית, נקראים כך, ע"ש ויקחני בציצית ראשי, שהם בחינת השערות.

וגם ענין ציצית שהוא לשון הסתכלות כנ"ל, הטעם הוא, מפני שאלו השערות אשר בקוצא דשערי דא"א, או דז"א, היו נמשכים ותלויין לקבל אנפיהו דא"א או דז"א, והווי מכסיין עיניהו, ולא יסתכלון לא א"א בז"א, ולא ז"א בנוקביה, להאיר זה בזה. וע"י מעשינו במצות הציצית, רמינן ושינינן להו להנהו שערי באחוריהו דא"א ודז"א, כי היכי דיסתכלון א"א בז"א, וז"א בנוקביה. ודא איהו

הגהות ומראה מקומות

- (צ) מדרש רבה בראשית פרשה ג' נתעטף הקב"ה כשלמה. ר"ה יז: נתעטף הקב"ה כש"ץ.
 (ק) נ"א מוסיף ונזרק (עו"ת).
 (ר) נ"א במקום העורף כנגד המצח (פע"ח שער הציצית פ"ג).
 (ש) בתע"ס שיעור י"ג לוח התשובות לפירוש המלות בתשובות קי"ב עד ק"כ מתבאר פירוש: שערות. שערות אדומות. שערות דיקנא. שערות לבנות. שערות קשישין. שערות רישא. שערות שחורות. שערות שעיעין. שערות דע"מ.
 (ח) בפע"ח שער הציצית פרק ג' מבואר יותר.
 (א) תע"ס שיעור י"ג בלוח התשובות לפירוש המלות תשובה ק"א ק"ב.

דומן העיבור, אלו הם מתפשטין עד החזה דו"א, ברישא דנוקבא התחתונה, הנקראת רחל ובחינה זו של הקוצין, הם סוד הציציות, היוצאות ונתלות מן הטלית, שהוא המקיף העליון החיצון, הכולל כל ראשו וגופו דו"א, עד סיום היסוד שבו כנ"ל, וכמה שנבאר בע"ה. וזמ"ש באדרת נשא דקמ"ה ע"ב, כד אתברי פרעופא דברישא דנוקבא, תליא חד קוצא דשערי מאחורוי דו"א, ותלי עד רישא דנוקבא כו'.

והנה, כיון שאלו ד' ציציות, הם בחינת קוצא דשערי דרישא דו"א, ממוחין דעיבור, והם סוד א"מ הב' הפנימי, א"כ היה ראוי שהציציות יהיו תליון באמצעו של הטלית, במקום שמשימין אותו על הראש, ולא שיהיו תליון בקצוות הטלית הנוגעים על החזה דו"א. אבל הטעם הוא, כי כיון שאור המקיף הזה הוא קטן מן האחר, ולכן הוא פנימי ממנו, ג) ולכן לא נתגלו ממנו אלינו אלו ד' ציציות מלמעלה, אלא בסיום הטלית, שהוא המקיף הגדול החיצון ממנו המקיפו גם הוא. ועוד טעם אחר, כי אור המקיף העליון הנקרא טלית לבנה, אורו גדול מאד מאד, והוא מבטל הארת המקיף הפנימי הנקרא ציציות, כדמיון אור הנר בפני השמש, דשרגא בטיהרא מאי מהניא. ואע"פ שביארנו, כי אין אור הטלית מושג אלינו, אשר לסיבה זו אין בו קדושה, עכ"ז זהו בערכינו אנחנו, אבל לא מפני זה נאמר שאין אורו מכבה ומבטל אור הציציות כנוכר. עוד טעם ג', והוא, במה שנודע, כי היסוד דאימא שנתפשט בסוד מוח הדעת, בתוך פנימיות דו"א, הנה מתפשט עד החזה דו"א בלבד, ועד שם יושבים אורות החסדים והגבורות שבתוכו מכוסין ביסוד ההוא, ואין אורם בוקע ויצא לחוץ להאיך באלו הציציות, ובפרט כי אלו הציציות בהיותם נמשכים עד החזה דו"א, הם שחורים, בסוד קווצותיו תלתלים שחורות כעורב, כנוכר באדרת נשא בדקל"ו ע"א שורה ג' וז"ל, תנא, בגולגלתא דרישא, תליין אלף

קוצין, ואלו נקראים נימין, אבל הם יותר קצרים, ונמשכים עד הגרון דו"א, עד רישא דנוקבא עילאה, הנקראת לאה, ועיין בהקדמת ביאור אדרת האינו, בענין קשר תפילין ש"ר, מה שנלע"ד שם ב) ואח"כ צומחין ביניהם שערות אחרות ממוחין דגדלות והם יותר קצרים מכולם, ואינן נמשכים רק עד גולגלתא דרישא דו"א בלבד, והם לצורך עצמו ולא לזולתו.

והנה עוד שמעתי דרוש אחר ממורי ז"ל בזה, כי קוצין הם נמשכין ויוצאין ממוח הכמה דו"א, ונימין ממוח בינה דו"א, ושערות מן הדעת דו"א, הכולל חסדים וגבורות. ונימא בגימטריא מאה, שהוא סוד הוי"ה דס"ג ומילוייה, שהוא בגימטריא ל"ז, בהסירך אותיות הפשוטות, וס"ג ול"ז הם ק'. ונדע כי הוי"ה זו היא בבינה, ולא שמעתי עוד בדרוש זה.

ונחזור לענין ראשון, והוא, כי הטלית בעצמו אשר הציצית יוצאין ממנו ונתלין בו, הוא בחינת אור המקיף על כל ז"א כולו, עד סיום היסוד שבו. ותוך זה המקיף הגדול, יש אור מקיף קטן ממנו, ולכן הוא בתוכו, וגם הוא מקיף את ז"א, אלא שאין מקיף לו רק לג' ראשונות שלו, והוא מבחינת השערות הנזכרים, אשר סודן הוא בתחילה אר"פ שנכנס בז"א וחוזר ועולה ממטה למעלה בראשו בבחינת שערות, ומקיף סביב הראש מבחוץ, ולכן אלו השערות דמוחין דגדלות דרישא דו"א, הם קצרים, והם זקופים מעומד, ואינן כפופים ותלולים, כ"א היו כפופים ותלולים כלפי מטה, היה אוה"מ למטה מן הגולגולת, אבל בהיותם זקופים, הם מקיפין באור שלהם אל הראש עצמו דו"א.

ואמנם בחינה זה המקיף הקטן הפנימי, הנמשך גם מן הנימין דומן יניקה, כבר ביארנו שמתפשטין עד רישא דלאה, שהוא עד גרון דו"א עצמו, ובחינה היוצאת גם מן הקוצין

הנהות ומראה מקומות

ב) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רע"ה ד"ה ונבאר עתה, תע"ס שיעור י"ד מן אות קנ"ד. ג) ומובלע ונתון בתוכו (פע"ח).

ונראה לע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, כי טלית בגימטריא עשר היות דאלפין, שהם בגימטריא מ"ה, להורות כי הוא א"מ לייס דו"א, אשר הוא סוד מילוי אלפין דמ"ה כנודע. ואני מסופק בזה.

ולהיות כי הציציות הם ממוחין דקטנות, אשר קדמו אל המוחין דגדלות, לכן צריך להקדים ולהניח הציצית, קודם התפילין. ואפילו הטלית הגדול של העיטוף, לסיבה הנזכרת, הפך סברת קצת המקובלים, המניחים התפילין קודם הציצית הגדול אחר שהניחו ציצית קטן. ומכ"ש שאין לעשות כדברי האחרים, האומרים שהתפילין קודמין לכל בחינת הציצית. ומי שיעיין בספר הזוהר, ימצא האמת כדברינו.

וא"ת, מאחר שהציציות הם ממוחין דקטנות, והם עיקר המצוה, כי הטלית עצמו אינו אלא זכר בעלמא, א"כ למה הקטן פטור מהציצית. והתשובה כי אין הקוצין דמוחין דקטנות גדלים, ונעשים ציציות תלויין עד החוזה, ועד רישא דנוקבא, אלא בהמשך הזמן עד אשר נכנסו המוחין דגדלות, והם הולכים וגדלים מעט מעט, כי הרי לסיבת קדימתם בומן, נתארך שיעור אורכן יותר מן הנימין והשערות כנ"ל.

ונשלים עתה לבאר, ענין תליית הציציות בארבע כנפות הטלית. כי הנה ביארנו למעלה, כי הטלית עצמו, הוא אור המקיף הגדול לכל הי"ס דו"א, עד סוף היסוד שלו. וכבר הודעתך, כי ג' גבורות התחתונות מן הה' גבורות אשר ביסוד דו"א, הם לברם ממותקות עם החסדים אשר שם, כמבואר במקומו. ולכן אין להטיל ציציות בטלית, עד שירחיק ג' אצבעות בלבד, מסיום שפת הטלית כלפי מעלה. לפי שלמעלה ממקום זה, אע"פ שנתגלו החסדים, עכ"ו עדיין לא נמתקו הגבורות, וע"כ אין הציציות מתגלות. אלא בג' אצבעות התחתונות, שהם ענין ג' גבורות הממותקות כנזכר. והיותם נקראים אצבעות, הוא במה שהודעתך, כי אלו החסדים והגבורות שבדעת ז"א, הם מבחינת שני הזרועות דא"א, וה' אצבעות הימנים הם החסדים, וה' אצבעות השמאלים הם הגבורות.

אלפין רבוא ורבוא רבבן קוצא דשערי אוכמי כו, כנודע כי שערי דא"א הם חורין, דו"א הם אוכמין, ודנוקבא הם אדומים כארגמן, כנזכר באדרת נשא, בדף קמ"א ע"ב שורה ח', וז"ל, ואתערו, שערי ברישאה כולהו סומקי, דכלילן בגו גווגי, הה"ד ודלת ראשך כארגמן כו. ונמצא כי אלו הציציות הם שחורות, ואינם ניכרות ונגלות, עד הגיעם אל החוזה דו"א, ושם הוא מקום גילוי החסדים כנזכר, והם מאירים באלו הציציות, ומלבינים אותם, ואז הם ניכרים ונתגלים, ולפיכך אין תליית הציציות ניכר, אלא בסיום הטלית במקום החוזה.

ועוד, כי שם במקום החוזה, מתגלה היסוד דאבא, המאיר אור גדול גם הוא באלו הציציות, וע"י כך מתלבנים ומתגלים. וזהו הטעם, שצריך שהציציות יהיו לבנים, כנודע בסוד התכלת והלבן.

ואם תאמר, והרי הטלית הוא א"מ לכל ז"א כולו כנ"ל, א"כ איך הציציות מתגלים בחוזה, והרי עדיין אין הטלית נפסק שם, הוא מתפשט יותר למטה. וי"ל, כי כיון שהטלית איננו מושג אלינו כלל, ואינו אלא לזכר בעלמא, ולהכיר איך הציציות יוצאין ממנו, ולכן אין אנו חוששין אליו. וזהו הטעם שארז"ל ששיעור הטלית הזה הוא, כדי שיכסה ראשו ורובו ולא יותר. ושיעור זה הוא עד מקום החוזה, כי כיון שאין לנו השגה בו, וגם שכבר הציציות נתלבנו במקום החוזה ונתגלו שם, לכן אין אנו חוששין אל הטלית שיכסה למטה מן החוזה, ודי שיהיה שיעורו עד החוזה כנזכר, אשר זהו שיעור ראשו ורובו, לפי שלמעלה מן החוזה יש ה' ספירות כח"ב חסד גבורה, שהוא מחצית הי"ס, ויש עוד שליש העליון של ספירת הת"ת עד החוזה שבו.

ומ"ש רז"ל, שיכסה ראשו ורובו של קטן, הטעם הוא, לפי שאלו הציציות הם ממוחין דעיבור, הנקראים מוחין דקטנות, ולכן תלו הדבר בקטן ולא בגדול. ונמצא כפי זה, שצריך להקפיד בשיעור רוחב הטלית, שיקיף כל ראשו, וגם כל גופו עד החוזה פנים ואחור, ודי בזה.

אלא ב' קשרים, והגודל הוא החדש שבגבורה, וממוצע שבכולו, ולכן ארוז"ל, כי לא ירחיק מקשר גדול כלפי מעלה, ולא יקרב כלפי מטה פחות משלש אצבעות. (ה) ואע"פ שג' האצבעות האלו הממותקות, הם נצח יהוד ות"ת כנודע, והנה הם אמה וקמיצה וזרת, עכ"ז שם אצבע הוא כולל בכולן. לפי שכולם הם גבורות, והגבורות שבהם נקרא אצבע כנוכר, ולכן כלם נקראים גבורות ואצבעות על שמה.

ואמנם הטעם למה אלו הג' אצבעות נמדדות ברחבן, ולא באורכן. ומלא קשר גדול הוא לאורכו. הטעם הוא במה שהודעתך, כי הגבורות הם יורדות בתחילה ביסוד דו"א, ואח"כ יורדים שלשה החסדים המגולים, וממתקין אותם. וכאשר יורדין אלו החסדים, יורדין אחד לאחד, ולא בדרך קוים. ואעפ"י שהגבורות הם שם דרך קוים, אין החסדים יורדין רק אחד לאחד, ולכך משערים ג' אצבעות ברוחבן, זו ע"ג זו, להורות מיתוקן שבדרך ירידה. אבל כשהיא דרך עליה, אז כולן עולות דרך הקו האמצעי ואינן נוגעין לא בקו ימין שהוא הנצח, ולא בקו שמאל שהוא ההוד.

וטעם הדבר הוא, לפי שאם היו מתפשטין

גם ארוז"ל, שלא יפחות ד' מקשר גדול, הוא שיעור חצי אצבע של הגודל. וטעם הדבר הוא במה שהודעתך, כי סדר האצבעות כך הם: גודל, חסד, אצבע, גבורה. אמה, ת"ת. קמיצה, נצח. זרת, הוד. והנה כאשר החסדים שנפלו ביסוד דו"א, חוזרים משם לעלות בסדר אור חזר ממטה למעלה להגדיל את ז"א כנודע, הנה אז מסתלקת ההארה המיתוק (ה) של הגבורות. אמנם אין הסתלקותם שוות, כי הגבורה שבגבורות, חוזרת כולה ואובדת את מיתוק שלה. ות"ת שבגבורות, נמתקת כולה. לפי שכשעולים החסדים, מתמתקים ג' גבורות הנקראים חג"ת. ונמצא כי הת"ת שבהם, ממותקת ב' פעמים, כמו שיתבאר במקומו, ולכן נולדו נמתק. אבל החסד שבגבורות, אינו נמתק כ"א חציו, לפי שלהיותו בחינת גבורה, נשאר חציו התחתון בלתי מיתוק, כי הוא רחוק מן החסדים אחר שעלו למעלה. ולהיותו בחינת החסד שבגבורות, וגם לפי שכבר נמתק בתחילה, לכן חציו העליון נמתק, ונמצא כי הוא ממוצע, ולכן אנו הולכין אחר המיצוע, ואין אנו משערים אלא באמצע, שהוא החסד שבגבורות, ולכן לא ירחיק אלא כמלא קשר גדול, שהוא חציו של גודל, כי הגודל אין בו

י פ ע

המתמתקים באור ישר. ונוכל לתרץ, שידוע שכל דרושים אלו דציצית, הוא בבחי' עיבור ויניקה. ובעיבור אין בחי' דעת, כמ"ש רז"ל בשער מחזין דקטנות, ואין בו חר"ב כדי להתפשט, וביניקה שבו דעת גמור כולל חר"ג, וביניקה מתפשטים הגבורות תחילה, כמ"ש רז"ל בדרושי העומר, וכן בשער קליפת נוגה כתב רז"ל, שאדה"ר הוא הגורם לכך יע"ש. ואפשר שבזמן שמתפשטים הגבורות תחילה, אינם יורדות לפי מעלתם, אלא כסדרן נר"ה תחילה ות"ת, ואחר כך חר"ג, ועל כן נשארים חר"ג בלא תיקון אור ישר ודרושים דהתם מיירי רז"ל במחזין דגדלות.

הנהות ומראה מקומות

(ה) ע"ה ח"ב שער כ"ה: דרושי הצלם פ"ב וסוף פ"ג. להלן דרושי ק"ש דרוש ח'.

(ד) ספר עולת תמיד ענין הציצית דף כ"א סוף ע"א.

ועולים דרך קוים, היו מאירים גם בשתי הגבורות של נצה והוד פ"ב בדרך עליה, והיה מתמעט אור החסדים העולים, ועל כן עלו דרך קו האמצעי בלבד. אבל בהגיעם אל שתי הגבורות העליונות אשר לא נמתקו בתחילה, אז הם מתפשטים בדרך קוים, כדי למתקן. נמצא שאין מי שיתמתק ב"פ בעליה ובירידה, אלא הגבורה הנקראת ת"ת בלבד.

גם נמצא, כי כשעולין דרך עליה, אינן עולין זה ע"ג זה, אלא דרך קו האמצעי בלבד בישר, ואינן עולה מן ההוד אל נצה, ומן הנצה אל הת"ת, ומשם לחסד והגבורה. ואם הדבר היה כך, היה צריך שנמדוד ג' אצבעות אלו זה ע"ג זה. אבל כיון שהם עולים מעומד בישר דרך קו אמצעי, לכן אנו משערין קשר הגודל בהיותו זקוף, ולא לרחבו, ואעפ"י שהוא עולה דרך הקו האמצעי שהוא הת"ת, ולא דרך הגודל שהוא החסד, כבר ביארנו למעלה כי אנו משערים במיצוע, שהוא הגודל הנקרא חסד כנ"ל.

ואחר שביארנו ענין הטלית והציצית, נבאר ענין העטיפה. כי הנה נוקבא דו"א בתחילה, היא עומדת באחורי הז"א כנודע. ולכן כשמתעטף האדם בטלית, צריך שיאחזו בצד הימני של הטלית, בשתי הציצית שבו, וישליכם לצד שמאל סביב גרונו, על הכתף השמאלי לאחור, כדי שיגיעו הציציות ברישא דנוקבא, העומדת שם באחור בצד שמאל, כנודע

י פ ה ש ע ה

(1) לפי שהיסוד דאבא הוא באמצע גופו דו"א, ונמשך בתוכו, ויש ג"כ חלק אור הציציות שבוקע בתוכו. ויש שמקיף וסובב את היסוד דאבא, ויוצא דרך פני הז"א כו'. עיין מ"ש רז"ל בשער הארות זו"ן פ"א ופ"ד ז"ל, ונודע כי אורות דאבא יוצאים דרך פני ז"א ולחוף להאיר ביעקב, ופוגעות באורות דאימא, מה שכנגד פנים, ומוציאין עמו לחוף ביעקב ובדה"מ. באופן, כי גם ביעקב יש ניצוצות הארות דאימא,

הנהות ומראה מקומות

(1) נ"א ב' בחי' (פ"ח).

וצריכין אנו לבאר תחילה ענין המוחין דז"א, כדי שיובנו אלו הדרושים. הנה נתבאר אצלינו, כי בז"א יש מוחין מצד אבא, ומוחין מצד אימא. והמוחין דמצד אבא, באים מלובשים בתוך נה"י דאבא. והמוחין דמצד אימא, באים מלובשים תוך נה"י דאימא. ואחר כך נתלבוש נה"י דאבא, תוך המוחין עצמן דמצד אימא. וכל הבחינות האלו, מתלבשים ביחד תוך ז"א. והנה המוחין דאבא, נקראים: חכמה, ובינה, חסד, וגבורה. וכן המוחין של אימא, נקראים ג"כ כך. ומהם נמשכים המוחין דז"א. כי מד' מוחין דאבא, נמשכין ד' מוחין אל ז"א, מלובשים תוך נה"י דאבא. ומד' מוחין דאימא, נמשכין ד' מוחין מלובשין בנה"י דאימא.

האמנם יש חילוק בין המוחין דאבא למוחין דאימא, כי מוחין דאבא הם כולם בחינת שמות של הויות במילויים. ודאימא הם שמות דאיהיה במילויים. אבל אין זה שאנו מדברים עתה, אלא בחכמה ובינה בלבד דאבא, או דאימא. ואח"כ נבאר ענין ב' המוחין האחרים, הנקראים חסד וגבורה דאבא, או דאימא. וגם דע, כי אין אנו מדברים עתה אלא במוחין דז"ק, הנכנסים בז"א בעת ק"ש. כי אח"כ בזמן הגדלות, יורדין אלו המוחין בחג"ת דז"א, ובאים לו מוחין אחרים לחב"ד שלו, כמבואר שם בענין הק"ש, וזכור ואל תשכח ענין זה. עוד יש חילוק, בין חכמה דאבא, לבינה דאבא עצמו, והוא, כי אמת הוא ששניהם הם הויות, וכנזכר, לפי שלעולם באבא הכל הוא בחינת הויות. אבל ההפרש הוא, כי חכמה דאבא, הוא הויה בד' אותיות. אבל בינה

נמצאים בבת אחת. ולכן כאשר אנו מגיעים לומר ק"ש דשחרית ביוצר אור. אנו אוחזין בד' ציציות, ומשימין אותם בחזה, להורות כי עתה שימשכו המוחין והחסדים למטה, יאירו כלם דרך פנים. וכנזכר בהגהות מיימוני בשם המדרש, על פסוק כל עצמותי תאמרנה כו'. וזה מש"ה תוחלת ממושכה כו', (ז) כי על הבחינות המקיפות וסובבות, נאמר תוחלת ממושכה. ועל האורות אשר עוברות דרך יסוד דאבא עצמו, נאמר ועץ חיים תאווה באה.

והנה ענין טלית דז"א, כבר נתבאר. ועוד יש בחינת טלית של יעקב, כנודע אצלינו ענין יעקב, היוצא בפני ז"א מן החזה ולמטה. וענין זוטלית עצמו שלו, יובן מן הטלית של ז"א הנ"ל. כי גם ביעקב יש בו שערות בראשו, ומהם נעשים בחינת הציציות שבו, כנ"ל כי הציציות נעשים מבחינת השערות של הקטנות, הנקראים קוצין כנ"ל. אמנם בז"א שיש לו ב' נשים מאחוריו, שהם לאה ורחל, צריך ג' בחינות שער: הא', דמוחין דגדלות לעצמו. והנימין דיניקה, ללאה. והקוצין דעיבור, לרחל (ח) אבל יעקב אין לו רק אשה א' לבד, הנקרא דור המדבר, כמבואר אצלינו, ולכן אין צורך לו אלא ב' בחינות שער, א' לעצמו, וא' לנוקביה. ודע, שאין להקפיד להניח סימן בטלית, לשים תמיד צד א' של הטלית על הראש, כמו שנוהגים האשכנזים, כי אין שורש למנהג ההוא.

דרוש ג'

(ח) בענין הציצית וק"ש זב' מקושרים יחד.

י פ ח

ושערות מבחי' גדלות. ואם היו לו ליעקב שלשה בחינות אלו דעי"מ, צריך להיות לו שלשה מיני שערות, ואם לא היו לו ליעקב ג' בחינת דעי"מ, כי הדבר ספק אצלי, בין ביעקב, בין בלאה הנתקנת מאחוריים דאימא, גם ג' בחינות שערות אין לו.

(ח) אבל יעקב אין לו אלא אשה א' לבד הנקראת דה"מ כו', ונשמתו דה"מ של מטה גם היא נתבטלה הארתה, כמ"ש רז"ל בדרושים ההם. וא"כ למה צריך אפילו שתי בחינות, ומה גם דלא בהא תליא מילתא, כמ"ש רז"ל, כי הקוצין מבחי' עיבור, ונימין מבחי' יניקה.

הנהרות ומראה מקומות

(ז) רמב"ם סוף פ"ג מה' ציצית. פעי"ח שער הציצית פ"ג. (ח) פעי"ח שער השבת פ"ד. ער"ת דף כ"ב.

וזוה סדר כל אלו המוחין בקיצור נמרץ:
 מוח חכמה דאבא, כולל ד' מוחין, הם: ע"ב,
 ס"ג, מ"ה, ב"ן, חכמה, יר"ד ה"י וי"ו ה"י.
 בינה, יר"ד ה"י וא"ו ה"י, חסד, יר"ד הא וא"ו
 ה"א, גבורה, יר"ד ה"ה ר"ו ה"ה.

מוח בינה דאבא, הוא ג"כ על סדר הנזכר,
 אלא שהן מן ג' אותיות חכמה, יר"ד ה"י וי"ו.
 בינה, יר"ד ה"י וא"ו, חסד, יר"ד ה"א וא"ו.
 גבורה, יר"ד ה"ה ר"ו.

מוח חסד דאבא, הוא שם אהר"ה, ע"ד
 המילויים הנזכרים, אלא שהשם הד' ביודין,
 והוא"ו שבו חסרה, כזה: חכמה, אלף הי ויו
 ה"י, בינה, אלף ה"י וא"ו ה"י, חסד, אלף הא
 ואו הא, גבורה, אלף הי וו הי.

מוח גבורה דאבא, הוא שם אהר"ה ג"כ,
 וסימן מילוי, הוא יהא"ה, ר"ל: יודין, ההין,
 אלפין, ההין, אלא שג' ווין הא' שבג' השמות,
 הם חסרים, והואו האחרונה שבשם הד', היא
 מלאה באלף, כזה: חכמה, אלף ה"י ר"ו ה"י.
 בינה, אלף ה"ה ר"ו ה"ה, חסד, אלף ה"א ר"ו
 ה"א, גבורה, אלף ה"ה וא"ו ה"ה.

וזוה חשבונם כדי שלא תטעה, מוח חכמה,
 הם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, גימטריא רל"ב, מוח
 בינה, הם: נ"ו, מ"ה, ט"ל, מ"ב, סך הכל
 גימטריא קפ"ו, מוח חסד, הם: קס"ג, קנ"ה,
 קל"ו, קנ"ג, גימטריא תר"ו, מוח גבורה, הם:
 קנ"ג, קמ"ג, קל"ה, קמ"ד, גימטריא תקע"ה,
 וסך כללות כל הי"ו מוחין דאבא, הם אלף
 תקצ"ט.

וזוה סדר מוחין דאימא: מוח חכמה דאימא,
 ד' אהיה: ב' דיודין, וא' דאלפין, וא' דההין,
 כזה: חכמה, אלף ה"י יר"ד ה"י, בינה, אלף
 ה"י יר"ד ה"י, חסד, אלף ה"א יר"ד ה"א,
 גבורה, אלף ה"ה יר"ד ה"ה.

מוח בינה דאימא, הם על סדר הנזכר, אלא
 שהם מן ג' אותיות אה"י, כזה: חכמה, אלף
 ה"י יר"ד, בינה, אלף ה"י יר"ד, חסד, אלף
 ה"א יר"ד, גבורה, אלף ה"ה יר"ד.

מוח חסד דאימא, הם כדוגמת מוח חסד
 דאבא, אלא שהם מן ג' אותיות כזה: מוח
 חכמה, אלף ה"י וי"ו, מוח בינה, אלף ה"י

דאבא, היא הוי"ה בג' אותיות לבד, והם יח"ו.
 לפי שאע"פ שהוא בחינת אבא, עכ"ו היא
 בינה שבו, ולכן אין בה רק ג' אותיות יה"ו,
 להורות כי היא בגימטריא אה"י, אלא שאינה
 רק הוי"ה העולה בגימטריא אה"י, נמצא כי
 להיותה מצד אבא, היא הוי"ה, ולהיותה מצד
 בינה, היא יה"ו, העולה כמנין אהיה כנוכר.
 חכמה ובינה שבאימא, הם על דרך הנזכר,
 כי שתיהן בחינת אה"י, אלא שחכמה דאימא
 היא אהיה, ובינה דאימא, היא אה"י, אמנם
 החסדים והגבורות, להיות שאינן מוחין ממש,
 אלא מכריעין, לכך אינם לא שמות הוי"ה, ולא
 שמות אהיה, כי שתי שמות אלו אינן, אלא
 בחכמה ובינה בלבד כנודע. אבל החסדים
 והגבורות, בין אותם דאבא ובין של אימא,
 הם בחינה אחרת, והוא שמות אהר"ה, הנרמז
 בפסוק א'ת ה'שמים ראת ה'ארץ, כנוכר בוהר
 בפרשת בראשית בכת"י.

והחילוק שיש בין אבא לאימא הוא, כי
 אבא הוא שם אהר"ה, בין בחסדים בין בגבורות,
 ואין הפרש ביניהם, אלא במציאות מילוי השם.
 אבל החסדים והגבורות דאימא, הם ג' אותיות
 אה"ו לבד, והחילוק שיש בין החסדים להגבורות
 הוא במציאות מילוי השם, והנה כאשר נזדווגו
 אר"א, להוציא מאלו המוחין שלהם טיפות,
 כדי שיהיו מוחין אל ז"א, נתערבו יחד כולם
 בתוך היסוד של אימא, שהוא הרחם שלה,
 ע"ד מה שביארנו בענין עיבור הראשון דז"א,
 של בחינת תלת כלילן בתלת, שאמרנו שנקרא
 שם אהיה, בסוד ד' בתי תפילין של ראש,
 וביארנו כי הטעם הוא, לפי שהיו ז' בחינות
 של מלכים, ונכללו זה בזה בעת העיבור,
 ונמצאו שהם ג"פ ז', שהם כ"א כמנין אהיה.
 והנה גם בעיבור הזה של המוחין היה כך,
 כי נכללו אלו ד' מוחין אלו באלו, ונמצא כי
 מוח החכמה כלול מד' מוחין האחרים, שהם
 חר"ב וחר"ג, ועד"ז ג' מוחין האחרים, ונמצא
 כי הם ד' מוחין, כ"א כלול מד' מוחין האחרים,
 הם י"ו בחינות, וכל ד' מוחין הכלולים במוח
 הא', נקראים כולם חכמה. וד' הכלולים במוח
 הב', נקראים כולם בינה, וכן השאר, וכל זה
 הוא במוחין דאבא, ועד"ז ג"כ במוחין דאימא.

ואו. מוח חסד, אלף ה"א וא"ו. מוח גבורה, אלף ה"י ו"ו.
 מוח גבורה דאימא, דוגמת גבורה דאבא, אלא שהיא מג' אותיות כזה: חכמה, אלף ה"י ו"ו. בינה, אלף ה"ה ר"ו. חסד, אלף ה"א ו"ו. גבורה, אלף ה"ה וא"ו.

ואכתוב חשבונם. חכמה דאימא, קס"א קס"א קמ"ג קנ"א, ס"ה עולים תרי"ו. בינה דאימא, קמ"ו קמ"ו קל"ז קמ"א, וכולם הם תק"ע. חסד דאימא, קמ"ח קל"ט ק"ל קל"ח, וכולם הם תקנ"ה. גבורה דאימא, קל"ח קל"ג קכ"ט קל"ד. וכולם הם תקל"ד.

והנה סך כל המוחין דאבא, אלף תקצ"ט. וסך כל המוחין דאימא, שני אלפים רע"ה. וסך שניהם יחד, הם ג' אלפים תתע"ד. הנה נתבאר בחינת המוחין היוצאים מן אר"א לז"א בעת ק"ש, אשר אח"כ נעשים בחינת מוחין לז"א להג"ת שבו, בעת תפלת י"ח כמו שיתבאר במקומו.

אבל דע, כי אשר אלו המוחין נכנסין להתלבש תוך נה"י דאבא או דאימא, אינם נכנסים כסדר הוה. אמנם הם מתערבין באופן אחר, והוא, כי ה"ב מוחין דחכמה ודא"א, ושני המוחין דחסדים וחסדים דא"א, כולם מתלבשים תוך נה"י דאבא באופן זה: חכמה דאבא ננצה דאבא, והיא מוח חכמה דז"א. וחכמה דאימא בהוד דאבא, והיא מוח בינה שבז"א. וחסד דאבא ביסוד דאבא, והיא מוח חסדים שבז"א. וחסד דאימא ביסוד דאבא, והיא מוח הגבורה שבז"א. נמצא, שהחכמה והחסד דאימא, להיותם נקבות, כאשר מתלבשים בנה"י דאבא, נקראים בינה וגבורה. וגם נמצא, כי המוחין דאבא כולם חכמות וחסדים, וכולם רחמים.

אבל שני המוחין דבינה ובינה דא"א, ושני המוחין דגבורה וגבורה דא"א, כולם מתלבשים תוך נה"י דאימא, באופן זה: בינה דאבא, ננצה דאימא, והיא מוח חכמה בז"א.

בינה דאימא, בהוד דאימא, והוא מוח בינה בז"א. גבורה דאבא, ביסוד דאימא, והוא מוח חסדים שבז"א. גבורה דאימא, ביסוד דאימא, והוא מוח גבורה שבז"א. ונמצא, כי הבינה והגבורה דאבא, להיותן דכורין, בהתלבשם בנה"י דאימא, נחשבין לבחינת חכמה וחסד. ונמצא, כי מוחין דאימא, כולם בינות וגבורות, וכולם דינים.

והנה סיבת התלבשות אלו המוחין מעורבין שלא כסדרן, הוא בסוד הנוכר בס"י, הבן בחכמה, וחכם בבינה. שצריך לשתף בינה בחכמה, וחכמה בבינה, ולמזגם יחד. ועוד כי בהיותם כך, אין חיבור גדול מזה. ובוה נמצא, איך אר"א שריין כחדא, דלא מתפרשן לעלמין. וכ"ז נעשה ע"י זווג אר"א, וע"י העיבור שבתוך אימא, נתערבו ונעשו כסדר הנוכר.

והנה במש"ל, דאימא אין בה רק ג' אותיות יה"ו, יתבאר לך מ"ש בתיקונים ובזוהר, כי שם יה"ו הוא באימא, וז"ל, בתיקון י"ט דמ"א ע"ב, דכל שמא מג' אתוון, באימא איהו כר. והנה שם יה"ו הוא גימטריא אהיה, שהוא ג"כ באימא. והוא, לפי שהוא בבינה דאבא, הנקרא ג"כ בינה, ובפרט אחר העירוב הנוכר, כשנתלבשו תוך הנה"י שאמרנו, כי זו הבינה דאבא, נעשית חכמה במוחין דאימא, ונמצא כי שם יה"ו הוא בבינה.

ויש טעם בזה, לפי שנודע שסוד ד' אותיות הוי"ה, נרמזות באר"א וזו"ן. ולכן אבא הכולל את כולם, יש בו כל הד' אותיות. אבל אימא שאינה כוללת אלא השלשה שלמטה ממנה, אין בה רק ג' אותיות. ואף שיש להקשות, כי כפי זה היה ראוי להיות בה ג' אותיות הוי"ה, לא ג' אותיות יה"ו, כבר תירצתי זה במקומו. (ח)

גם בזה תבין, למה הוי"ה דמילוי ס"ג הוא באימא. והוא, כי הנה בד' שמות יה"ו אשר בבינה דאבא, שנעשית חכמה במוחין ט) דאימא כנוכר, יש בהם ל"א אותיות וה"ס שם א"ל, היוצא מהוי"ה דס"ג, שהם ג' יודין

הגהות ומראה מקומות

(ח) והיינו שיש ערך הפוך בין אורות לכלים. (ט) נ"א במוחין דאימא דז"א כנודע (דפו"י).

ואלף, שיש בהוי"ה זו, אשר הם שרש אל הוי"ה דס"ג כנודע, וכנרמז בפרשת פינחס בר"מ רמ"ו ע"ב. והטעם הוא, לפי שהיא חכמה דמוחין דאימא, ולכן הג' יודין וא' שהם שרש הוי"ה דס"ג, יוצאים מחכמה דאימא. (א)

גם בזה תבין, כי לעולם כל הוי"ה היא באבא. וכל אהיה היא באימא. אבל כאן שהיא בינה דאבא, ואח"כ נעשית חכמה דאימא, לכן מכח זה לקחה וקנתה אימא הוי"ה דס"ג, אבל בתחלה לא היתה אלא שם של אהי"ה לבד כנודע.

אמנם שאר ל"ב דמספר הוי"ה דס"ג, הם יוצאים מן בינה דאימא, שיש בה ל"ב אותיות, ועמהם נשלמת אימא בשם ס"ג. והרי ביארנו לך, איך יש הוי"ה דס"ג באימא, אעפ"י שאין בה הוי"ה, אלא אהיה. והוא, כי מאלו השני מוחין הראשונים שהם חו"ב, נעשית בה בחינת ס"ג שלם כנזכר. אבל השני מוחין אחרים שהם חו"ג, הם מכריעין, ואינם מוחין ממש כנ"ל. אבל השרש דס"ג שהוא שם א"ל, יוצא מחכמה שבה, שהיא הראשונה ושאר אותיות ס"ג, שהם גימטריא ל"ב, יוצאים מבינה דאימא, שבה יש ל"ב אותיות, בד' שמות אה"י במילוי כנזכר וזכור כלל זה.

ובזה תבין ג"כ מ"ש בזהר בראשית דף י"ח ע"ב, ה' אלהינו ה', גוונין סתימין דלא אתחזן, ואתקשרן אל מקום אחד, יחודא חדא עילאה כו', יחודא עילאה, שמע ישראל ד' אלהינו ד' אחד, דא לקבל דא, יקוו המים מדידו דקו ומשחתא כו', וענין זה ביארנוהו

בסוד ק"ש, על פסוק שמע ישראל, כי אז נכנסין כל אלו המוחין בז"א, במלת אחד, כי הוא סוד, א"ח: ז"א, ד' נוקביה. המקבלים אלו המוחין. וגם יש בו פירוש אחר, כי הא"ח שהוא ז"א, מקבל ד' מוחין. ונמצא כי גם פסוק יקוו המים, ה"ס כניסת המוחין ברישא דו"א, בסוד מדידו דמשחתא דקו המדה, כנזכר אצלינו שם.

והנה אומרו אל מקום א', ירמוז כי המוח חכמה דאימא. הנה הוא ד' שמות יה"ו במילואם כנ"ל, והם בגימטריא מקום, והם ל"א אותיות, והם נכנסין בזו"ן, הנקראים אחד, וזהו אל מקום אחד. (ב)

ומוח בינה דאימא, יש בה ד' שמות אה"י, והם בגימטריא תק"ע, שה"ס מ"ן דאימא. והם נמשכין ממוח הבינה שבה, וה"ס ה"ג מנצפ"ך כפולות, שהם בגימטריא תק"ע.

ומוח בינה דאבא, הם בגימטריא תרי"ו, ועם כללות הד' שמות, הם בגימטריא כתר. והוא במה שידעת, כי כל כתר דז"א, הוא מצד אימא, כנזכר בתיקונים.

ומוח חסד דאימא י' שהיא גבורה דאבא, הוא גימטריא תקנ"ה, ועולה כמנין ג"פ א"ל במילוי. והנה גבורה דאבא, הוא חסד דאימא כנזכר, וכבר ידעת כי שם א"ל הוא בחסד גם ג' שמות של א"ל, הם בסוד: אל שדי, א"ל הויה, א"ל אדני, כנודע אצלינו בסוד ביע.

ומוח גבורה דאבא, כ) שהיא חסד דאימא, הוא בגימטריא תקע"ה, שה"ס ב"פ מנצפ"ך,

הגהה

(ב) א"ש, כך ביאורן של דברים: כי בד' יה"ו, יש בהם ל"א אותיות, כאשר פירשנו למעלה, וגם הם בגימטריא מקום, באופן זה: יה"ו דיודין נ"ו, ויה"ו דס"ג מ"ח, ויה"ו דאלפין ל"ט, ויה"ו דההין מ"ב, הרי קפ"ו כמנין מקו"ם, ואחד הם זר"ן.

(א) א"ש, מ"ש למעלה בד' שמות יה"ו יש ל"א אותיות, הענין הוא, שהם בד' מילויים עסמ"ב, ובמילוי הד' דב"ן, אין בו רק ז' אותיות, כזה: יו"ד, א) ה"י, ו"ו. לכן הם ל"א אותיות, ולא ל"ב.

הגהות ומראה מקומות

(י) נ"א ומוח גבורה דאבא ול"ג חסד דאימא
 (א) צ"ל ה"ה. שהוא (דפו"י).
 (כ) נ"א ומוח חסד דאימא הוא גבורה דאבא
 והוא בגי' (דפו"י).

בבחינת או"מ. ואל תטעה, עם היות שאנו מבארים דרך סתם. והטעם הוא, כי כל מה שיש במוחים הפנימים. הוא ממש כך במוחין דאו"מ דרך השערות, בסוד ציציות כנ"ל.

ודע, כי ב' מיני ציציות הם: התכלת, והלבן. ר"ל, כי בזמן שב"ה קיים, היה חוט תכלת עם הלבן. ובזמ"ז, לא יש כי אם לבן. והענין הוא, כי כבר נתבאר, כי ב' מיני בחינות מוחין יש בו"א: אם מצד אבא, אם מצד אימא. אמנם המוחין דמצד אבא, אין לנו עתה עסק בהם, לפי שהאור היוצא מהם, הוא סוד הציץ של כ"ג, שהוא ממוחין דאבא, ולכן נקרא ציץ דכורא. כנוצר בפרשת שלח לך דף קע"ד ב', בר"מ, וע"ש. אבל הציצית, הוא ממוחין דאימא, ולכן נקרא ציצית, בלשון נקבה. וזהו הטעם, שציץ של כ"ג, היה נתון למעלה מן התפילין ולמטה מן המצנפת. (ט) והטעם הוא,

שהם אותיות כפולות, ונכללין החמשה בחמשה האחרים, שהם יותר בחינת חסדים, והרי הם תקע"ה.

ובזה תבין, כי גם ביד ימין יש בה מנצפ"ך, לפי שהם מגבורות דאבא, והם ביד ימין ובקו ימין. וכבר נתבאר ענין המוחין דו"א מצד אבא ומצד אימא, אותם הנכנסים בפסוק שמע ישראל בעת ק"ש כנ"ל.

דרוש ד'

ונבאר עתה ענין הציצית. (ל) דע, כי הציצית הוא חארות יוצאים מאלו המוחין הנזכרים בסוד או"מ, היוצא מן אוה"פ של המוחין, דרך שערות ז"א, כנ"ל בדרושים הקודמים, בענין הציצית כי סודו הוא או"מ. וכל מ"ש בענין הציצית בדרוש הזה, הוא

י פ ה ש ע ה

תפילין, שנים אמרו, ג' לא אמרו, וככ"ג נמצא שהיו ג' תפילין, דר"ת למעלה מן הכל, וציץ באמצע, ותפילין דרש"י ז"ל למטה. ועוד שהרי הציץ לא היה אלא מבחי' מוחין דו"ק דגדלות, כמ"ש רז"ל בציציות היוצאין ממוחין דאימא, כאשר האריך לעיל בדרוש ג', והביא כל השמות. וגם כתב בריש דרושינו ז"ל, דע, כי הציציות הם הארות יוצאות מאלו המוחין הנזכר בסוד א"מ כו'. אמנם כבר ביארנו, כי שתי בחינות מוחין יש בו"א כו', אבל מן המוחין דמצד אבא, אין לנו עתה עסק בהם, לפי שהאור היוצא מהם הוא סוד הציץ דכ"ג כו'. הרי שכנגד הציציות היוצאים מאורות מוחין דאימא, היה הציץ דכ"ג יוצא מאורות דאבא, והכל הוא מוחין דבחי' ו"ק דגדלות, והתפילין הם אורות היוצאות מן המוחין דגדלות עצמן כמבואר בדרושי התפילין ואם כן אפילו אם יהיו התפילין דרש"י ז"ל, שהם תפילין דאימא למעלה, והציץ למטה, שהוא מן מוחין דאבא, לא יש הקפדה בדבר, כי הציץ ממוחין דגדלות דיניקה, והתפילין מגדלות גמור.

(ט) זהו הטעם, שהציץ של כ"ג, היה נתון במצחו של כ"ג, למעלה מן התפילין, ולמטה מן המצנפת כו'. בהגהות מוהרמ"ף ז"ל כתוב, כי מבואר בש"ס דלא כדבריו, כי כן אמרו שערך היה נראה בין ציץ למצנפת, ושם מקום הנחת תפילין ע"כ, והניח בצ"ע. וכעת אין הרמז"ל בידי, כי מלשון הש"ס היינו יכולים לומר, ושם מקום הנחת תפילין לכל אדם דעלמא ולא לכ"ג, כי בכ"ג היה הציץ למעלה, ותפילין למטה מפני כבוד הציץ. ושמעתי מתרצים באומרם, כנודע שיש תפילין דרש"י ז"ל, ותפילין דר"ת ז"ל. ושל רש"י מורים למוחין דאימא, ושל ר"ת מוחין דאבא, כמ"ש רז"ל בדרושי התפילין. ואם כן מ"ש הש"ס שהתפילין היו למעלה, הוא מדבר בתפילין דר"ת. ומ"ש רז"ל שהציץ היה למעלה על התפילין הוא מדבר בתפילין דרש"י כי הם מוחין דאימא והציץ יוצא ממוחין דאבא כמ"ש רז"ל, הילכך היה הציץ על התפילין. ולע"ד קשה על תירוץ זה, חדא שנודע שאמרו בש"ס, מקום יש בראש להניח שני זוגות

הגהות ומראה מקומות

(ל) פע"ה שער הציצית ס"ג. עו"ת ענין הציצית מן דף כ"ב.

עלמין דאתפשטו מחורא דרישא דא"א כי אבא הוא הוי"ה דע"ב דיחידין, ובה ד' יודין, וכל יו"ד כלולה מק', וה"ס ק"ש, ועם הד' יודין עצמן, הרי קדש. והיו אור המוחין דאבא, בוקע משני צרדי האזנים, ובמצח, אור החכמה וחסד מצד ימין, ואור בינה וגבורה מצד שמאל, והיו האורות מתפשטין בכל המצח. (מ) ונלע"ד (י) כי שם ההוי"ה הכתוב בו, היה ג"כ ער"ו,

כי גם התפילין הם אורות מוחין דאימא כנו"ל אבל הציץ, הוא ממוחין דאבא. והוה הטעם שהיה מפותח על הציץ, קדש לה, כמו שידעת שכל קדש הוא באבא, בסוד קדש לי כל בכור. ונודע, כי כל קדושה הוא בסוד המוחין, ובפרט באלו המוחין דאבא. וגם במה שהודעתך באר"ר דקכ"ח ע"ב, בענין ת' אלפי רבוא

י פ ה ש ע ה

ימין ובינה וגבורה מצד שמאל. וראיתי בהגהה מהרמ"ף ז"ל שנוסחא שלו הוא היה כתובה ער"ו י"ו מצד ימין, זו ע"ג זו. ה' ה' מצד שמאל זו ע"ג זו. והקשה שבש"ס לא נחלקו, אלא אם בשיטה אחד היה כתוב, או השם למעלה וקודש למטה, אבל בשם עצמו לא מצינו. ועוד כי אמרו שם, העיר ר"י בר"י דבשיטה אחד היו כתובים, והניח בצ"ע. ולע"ד הנוסחא מדוייקת כמ"ש בספרינו, י"ה מצד זה, ר"ה מצד זה, ור"ל כי שם הוי"ה הכתוב בו ג"כ היה על דרך זה, כי כשכתבו בצלאל וחקקו על הזהב ער"ו כתבו כי כתב יו"ד, ונתרחק וכתב ר"ו, ונתכוון במוחין חכמה וחסד היוצאים מצד ימין. וחזר וחקק וכתב ב' תהין, חד סמוכה לאות יו"ד, וחד סמוכה לאות ר"ו, ונתכוון לבינה וגבורה דצד שמאל. ונתכוון לחבר וליחד בינה עם חכמה, וגבורה עם חסד, ונמצא שם שמים כתוב כסדרו ובהך שיטה.

שם אמנם אני מסופק במה ששמעתי ממורי ז"ל, אם הציץ היוצא ממוחין דאבא, הוא ע"ד התפילין היוצאין מאימא, וכפ"ו כר. או אם נאמר דממוחין דאבא לא היו יוצאין רק אורות הציץ לבדו וצ"ע. פירוש הספק הוא: כי בודאי ממוחין דאבא יוצאים תפילין גמדין, והם רמוזים בתפילין דר"ת, כמו שיוצאים ממוחין דאימא תפילין והם רמוזים בתפילין דרש"י. אלא שאין שני זוגות דתפילין האמורים יוצאים, אלא מהארת דמוחין דגדלות גמור, שהם חבי"ד דחבי"ד. אבל בהארת היוצאת מר"ק דגדלות, שהם

ובדוחק גמור נלע"ד, שרו"ל הכי קאמר, היה נתון במצחו של כ"ג למעלה מן התפילין, ולמטה מן המצנפת, והכונה כי הציציות שהם ממוחין דאימא, אין גלויים אלא מכנגד החזה ולמטה, כאשר כבר האריך רבינו ז"ל בדרושים דלעיל, משא"כ בציץ של כ"ג שאע"פ שהוא בחי אורות הציציות, עולה ומתגלה למעלה במצח שלו מן התפילין ולמטה מן המצנפת, ר"ל שגלוי הציץ, הוא למטה מן התפילין. והטעם הוא, כי גם התפילין הוא אורות דמוחין דאימא כנודע, אבל הציץ הוא ממוחין דאבא דר"ק. ולפ"ז לא קשה מידי, ואין זו דוחק, כי נודע שכל דרושים אלו הם בר"ק דגדלות.

שם והיה אור המוחין דאבא, יוצא בוקע מב' צרדי האזניים ובמצח, אור חכמה וחסד מצד ימין, ואור בינה וגבורה מצד שמאל, והיו האורות מתפשטים בכל המצח כר. בחי האזנים לא ידעתי מאן דכר שמיה, כי האזנים הם בחי אחרת, מה מצינו בא"ק, שאור האזנים הם אורות אח"פ, ואין להם שייכות באורות המצח, שהוא שם מ"ה החדש היוצא במצח דא"ק, כמבואר בכל שער אח"פ, ובשער סנת"א, ובתיקון, ועיין בשער א"א פ"ו, באופן שהאורות יוצאים מן המצח עצמו, ולא מן הצדדים, כי מן הצדדים הוא סוד תיקוני דיקנא, ותיקון הא' הנקרא אל, הוא היוצא בצדדי האזנים.

(י) ולע"ד כי שם הוי"ה הכתוב בו היה ער"ו, י"ה מצד זה, ר"ה מצד זה כר. אם כן היה כתוב, אינו כמו שאמר חכמה וחסד מצד

הגהות ומראה מקומות

(מ) ונעשה בחי הציץ של כה"ג (פע"ח ועולת תמיד).

האמנם משני מוחין דחור"ג, אין ציציות בפני עצמן, כי אינן סוד מוחין, אלא בחינת מכריעין, ולכך נטפלין להם, כמשי"ת לקמן.

ונבאר תחילה ענין הציציות, שהיו נוהגים בזמן שבהמ"ק קיים, מתכלת ולבן, היוצאין ממוח חכמה דאימא שהיתה תחילה בינה דאבא. הנה בחכמה זו דאימא, יש בה ד' שמות יה"ו, וכנגדם הם ארבע ציציות, בארבע כנסות הטלית, ובאלו הארבע שמות, יש א"ל אותיות, לפי שג' שמות הראשונים, כל אחד יש בו ח' אותיות, כנגד שמונה חוטין שבכל כנף. אבל השם האחרון דמילוי ההין, אין בו אלא ז' אותיות, ולכן היו ז' חוטי לבן, ואחד של תכלת, משלים לח' חוטין.

והענין הוא, כי השם הד' ה"ס מילוי ההין, וכל ההין הם במלכות, וגם בחינת התכלת הוא מלכות, כנודע אשר ה"ס ה' אחרונה דהוי"ה, החסירה משם יה"ו, וכדי להשלים חשבון הלי"ב חוטין, אנו לוקחים את המלכות שהיא התכלת עמהן, כדי להשלימן. אבל כפי"ז לא היה צריך להיות התכלת, אלא חוט בכנף רביעי, ולא בכל ציציות מהד'. אבל הענין הוא, כי עיקר הבחינה המשלמת ללי"ב חוטין, הוא בכנף רביעי, שהוא במילוי ההין, שה"ס הנקבה

י"ה מצד זה, ו"ה מצד זה. ואמנם אני מסופק במה ששמעתי ממורי ז"ל (נ) אם הציץ היוצא ממוחין דאבא, הוא ע"ד תפילין היוצאים ממוחין דאימא, וכפי זה היו ג"כ בחינת ציציות יוצאין מן מוחין דאבא, כמו שיוצאים ג"כ ציציות ממוחין דאימא. או אם נאמר, דממוחין דאבא לא היו יוצאים רק אורות הציץ לבד, וצ"ע.

ונבאר ענין הציציות, כי הנה נת"ל, כי שני מיני ציציות הם: הא' מלבן ותכלת, כמו שהיה בזמן שבהמ"ק קיים. והב', כולו לבן, כמו שאנו נוהגים עתה בזמן הזה. והנה שני בחינות אלו של הציציות שניהם הם ממוחין דאימא לבד, לא מאבא. אלא שהציציות דתכלת ולבן, הוא יוצא ממוח חכמה דאימא, אשר בתחלה היתה בינה דאבא כנ"ל. ולכן היה נוהג בזמן שבה"ק קיים, אבל ציצית הלבן שאנו נוהגים בו היום, הוא מד' מוחין הכלולים בבינה דאימא, שהיא עצמה בינה דאימא בתחילה. וזהו הטעם, שאין לנו תכלת בזמן הזה. והרי נתבאר לך ענין הד' ציציות, שהם מוח א', וגם אמרנו שהם ד' מוחין, כנז"ל בדרוש שקדם לזה, והכל א', כי הם ד' מוחין הכלולים במוח בינה דמצד אימא כנוכר.

י פ ה ש ע ה

נהי' חג"ת דחב"ד, הנקראים ו"ק דגדלות. ומהארות דאימא יוצאים הציציות דתכלת, בזמן שבית המקדש קיים, ודלבן בזמן הזה. ומהארות דאבא יוצא הציץ דכ"ג במצח שלו, והוא יוצא על ידי ההוא קוצא דשערי דא"א, המכה בערפו, ונכנס הארתו בפנים, ומוציא הארת הציץ במצח, דומיא דתפילין. ומסתפקא ליה, אם מלבד הציץ, יוצאים מהארת ו"ק דגדלות דאבא, בחי' ציציות, כמו שיוצאין ג"כ ציציות ממוחין דאימא, או דילמא, מו"ק דגדלות דמוחין דאבא, אינו יוצא אלא בחי' הציץ לבדו, בלתי ציציות. וע"ז כתב וצ"ע, כי שמא כמו

הגהות ומראת מקומות

(נ) אם גם בחי' ציצית היו יוצאין מן המוחין דאבא זולת הציץ כדרך שיש ב' מיני ציצית (פעי"ה ועו"ת) תע"ס שיעור י"ג מן אות קל"ז. או

מאמרים בזהר ובתיקונים שנראין דפליגי אהדרי (ע) וכולם הם אמת, כי התכלת הוא בג' מקומות, וכולם א'. והוא: כי הלא הוא בחינת המלכות שבחכמה דאימא, הנקראת בתחילה, בינה דאבא. וכנגד ט"ל אותיות, שיש בארבע שמות אלו דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, הם ט"ל כריכות שבציצית, שהם י"ג חוליות. (ב) והנה מן החורג של המוחין דאימא, אינם יוצאין ציציות בפני עצמן, כי הם נכללין בשני המוחין העליונים. וזהו הטעם, שצריך שיהיו החוטין כפולים ושזורים, ודבר זה הוא לעיכובא, והוא, כי הם בחינת חורג, אשר אינם נחשבים למוחין בפני עצמן, אבל נכללין בעליונים. ולהורות זה, צריך להיותם כפולים ושזורים יחד.

האמנם באלו הציציות של התכלת שבזמן בהמ"ק, אשר אינם אלא ממוח חכמה דאימא, מוח חסדים אשר למטה מהם בדעת, הם נכללים בציציות התכלת והלבן. והנה הם ל"ב חוטים אחרים, שהם כנגד ל"ב אותיות, שיש בד' שמות אה"ו, שבמוח החסד דאימא, שהיה נקרא תחילה גבורה דאבא כנ"ל, ואלו

כנ"ל, אלא שגם בשאר ג' ציציות אנו מניחים בהם תכלת דרך רמז בלבד, יען כי הם דכורין ואינן צריכין אליו. (ס)

והנה אף בזה הכנף הר', אין אנו לוקחים המלכות עצמה, שא"כ היתה הוי"ה שלימה, והרי אין כאן אלא שלש אותיות יה"ו בלבד, אבל מה שאנו לוקחין, הוא המילוי שלה בלבד. והענין הוא, כי מן הה"א אחרונה של ההוי"ה, הכוללת אר"א וור"ן, יוצאת הוי"ה א' במילוי ההיך, הרומזת במלכות. וכשנקח אותיות מילוי המילוי של ההוי"ה ההיא, יהיו כ"ג אותיות, כמנין חוט, כזה: יר"ד ו"ו דל"ת, ה"ה ה"ה, וא"ו וא"ו, ה"ה ה"ה. (א) וזהו סוד החוט החסר ממנין הל"ב חוטין כנ"ל, ואנו משלימין אותו ע"י המילוי הזה, בסוד התכלת.

והנה בפסוק לא נזכר חוט, אלא פתיל תכלת, והוא לרמזו, כי סוד המלכות הנקרא פתיל תכלת, היא ג"כ כלולה מעשר כנודע, ונמצא כי יש בה עשרה היות דההיך, שכל הוי"ה בגימטריא ב"ן, ועשרה פעמים ב"ן, הם בגימטריא פתיל. ובה יתבאר לך, ענין התכלת, כי יש

הגהה

ושם הארכתי בטעם הויה זו, למה המילוי הוא כך ע"ש, (א"ה הר"ב מה שכתב ואולי גם הוא"ו הראשונה שבמילוי היר"ד מלאה באלף, כן הוא בפע"ח מפורש הציור דוא"ו ראשונה באלף, ומה שרוצה לומר הדלת ביו"ד, הוא מילתא דתמיה, כי לא מצאנו ציור כזה הדלת עם יו"ד, עיין דב"ש רי"ח ע"ג).

(ב) א"ש, ר"ל, כי כל חוליא היא ג' כריכות, וג"פ י"ג הם ט"ל.

(א) א"ש, צ"ע, שהמילוי הזה, אין בו זולתי כ"ב אותיות, ואולי גם הוא"ו הראשונה שבמילוי היר"ד, מלאה באלף כשני ווין האחרים, שבהויה הנזכר. או הדלת מלאה יו"ד. אך עדיין קשה, מאחר שהויה זו הוא דמילוי ההיך כמ"ש הרב ז"ל, א"כ גם ב' ווין האחרים היו צריך שיהיו חסרים, ואז לא יהיה כ"א עשרים אותיות, ואין בידי להכריע. ומה שנלע"ד, שנפל בכאן טעות, ועיין בשער הפסוקים בפסוק ד' בחכמה יסד ארץ, דכתב שם הואו מלאה ביו"ד,

הנהות ומראה מקומות

מלכות ובמקום אחר כתוב שהוא בחי' בינה. פע"ח שער הציצית פ"ד. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף קי"ז ד"ה וענין שתי דמעות. יעיין בזהר תרומה אות ד"ל ובדפריי דף קל"ט ע"א. ובאות תכ"ה ובדפריי דף קמ"ט ע"ב בהסולם מאמר התכלת.

(ס) בפע"ח שער הציצית פרק ד' כתוב אבל הג' ציצית האחרים שהם ע"ב ס"ג מ"ה הם זכרים וכל א' יש בו ח' חוטין שלימות אין אנו לוקחין את המלכות עצמה שבהם אלא ע"ד רמז לבד. (ע) כי בתקונים כתוב שהתכלת הוא בחי' חכמה גוון ספיר ובהר"ב כתוב כי הוא בחינת

ואלו הכל היה בבחינת א' היה ראוי שהלבן היה מעכב את התכלת. והתכלת את הלבן. עוד יש חילוק אחר, כי בטלית של תכלת, היו החוטין השזורין והכפולין, מבחינת החסדים דאימא, הנכפלות והנכללות עם חוט החכמה דאימא כנ"ל. אבל בטלית הלבן שלני, החוטין השזורים והכפולים, הם בחינת הגבורות דאימא, הנכללות בחוטי בינה דאימא, ע"ד הנ"ל ממש.

(ק) ועתה נבאר מש"ל, כי אף בזה"ו, יוצא האור של מוח החכמה דאימא, בסוד ציציות, בהתלבשות ציצית בינה דאימא, אלא שאינו על ידינו, וא"כ מוכרח הוא, שיהיה נרמו ציציות חכמה, בציצית בינה דאימא. והענין הוא, כמש"ל, כי המוחין דו"א נקרא חיים, שהם חיי המלך, כמבואר אצלנו בסוד התפילין (ר) ושני המוחין האלו שהם חו"ב דאימא נקראים שנות חיים, כי עיקר שם חיים הוא בחו"ב, ולא ברעת. וגם נקראים שנות, כי השמות שלהם הם בגימטריא שנות. (ש)

והנה כל ההארות אלו המוחין, אינם יוצאים בגלוי תוך ז"א, אלא מן החוזה ולמטה, אחר כלות יסוד דאימא, וכולם עוברים בתוכו, ויוצאין לחוץ. וכבר הודעתני, שהיסוד נקרא יוסף, העולה בגימטריא קנ"ו. והענין הוא, כי יסוד דאימא, לוקח קנ"ו אורות, מאלו המוחין. ושאר האורות יוצאין מתוכו לחוץ בגופא דו"א, ואם תסיר קנ"ו משנות, ישארו ת"ר, כמנין ציצית. ונמצא, כי מספר האורות היוצאים מיסוד דאימא הנעשים ציצית, הם ת"ר אורות, כמספר ציצית. וזכור ואל תשכח מה שהקדמתי לך לעיל בתחילת הדרוש, כי כל דרושינו זה הוא בסוד אזה"מ בלבד, שה"ס הציצית, אשר הוא כדמיון מה שיש באזה"פ. ודע, כי זה שכתבתי לך, כי היסוד הלוקח קנ"ו אורות

הל"ב רחסדים, נכללים עם הל"ב רחכמה דאימא, ונעשים ל"ב חוטים שזורין יחד, והבן זה. והנה ע"י היות ל"ב חוטין באלו החסדים, היה בנו כח להשלים גם את הציציות רחכמה דאימא לל"ב חוטין עם התכלת, שאם לא כן לא היה בנו כח להוסיף החוט ההוא החסר למעלה.

ונבאר עתה הציציות, שאנו נהגים בזמן הזה, שהם לבן בלתי תכלת. כי אמת הוא, שאף בזמן הזה, אין אור חכמה דאימא נפסק מלהאיר ולצאת בסוד הציציות הנזכרים עם התכלת, אלא שאין לנו עתה כח, שיעשה הדבר ההוא על ידינו. אבל ודאי היא, שג"כ הוא יוצא בהתלבשותו בציצית, היוצא ממוח בינה דאימא. וא"כ כפי זה מוכרח הוא, שיהיה הציצית רחכמה דאימא. (צ) רמוז בציצית דבינה דאימא כמשי"ת למטה בע"ה.

והנה, כדוגמת מה שנתבאר בציציות היוצאים מחכמה דאימא, כך הוא ממש בציציות, היוצאים מד' מוחין, הכלולין במוח בינה דאימא, לפי שאין בנו כח עתה, רק עד מוח בינה דאימא ולא יותר. והחילוק שביניהם הוא: כי שם היה חסר חוט א' להשלימן לל"ב, ולכן הניחו בו חוט של תכלת, שהיא המלכות, לחברה עמהם כנ"ל. אבל בבניה דאימא, יש ל"ב אותיות שלימות, בד' שמות שבהם, כנגד ל"ב חוטין, וכולו לבן, כי אין צורך אל תכלת שהוא מלכות להשלימם.

ובזה תבין, איך גם בזה"ו, שאין לנו תכלת, אין התכלת מעכב את הלבן, כנזכר במשנה. והלבן לבדו, הוא מצוה גמורה מה"ת, והוא, כי להיות שהם ב' מיני ציציות: א' מחכמה דאימא, וא' מבינה דאימא, ולכן התכלת אינו מעכב את הלבן, והלבן אינו מעכב את התכלת.

חגהות ומראה מקומות

(ז) לעיל דרוש ג' ד"ה וזה סדר כי חכמה דאימא אשר היתה מתחילה בינה דאבא הוא ג' שמות יה"ו בגי' קפ"ו, ובינה דאימא הוא ג' שמות אה"י בגי' תק"ע וא"כ בס"ה הוא גימ' שנות.

(ח) שהוא תכלת עם לבן שבזמן בה"מ קיים רמוז בציצית דבינה דאימא שהוא לבן לבד בזמן הזה (הו"ב).

(ט) פע"ח שער הציצית פ"ה. ער"ת.

(י) להלן ענין התפילין דרוש ב' ד"ה והענין

הוא היסוד דאימא, זהו מה שכתבתי מדברי מורי ז"ל.

וגם הבנתי מדבריו הבנה אחרת, היא יותר אמיתית בעיני, והוא מה שהודעתך במ"א, שזווג הנעשה בתפלת המנחה, הוא מישראל עם לאה, אשר איננה מתפשטת רק עד החזה דו"א, ושם בחזה ההוא, יש בחינת יסוד, אשר בו מזווג ישראל עם לאה הנזכרת, ושם ביארנו עניינו. והנה גם היסוד הזה, ראוי לקרותו יוסף ג"כ, כי הנה הוא יסוד דכורא, וגם כי יוסף עצמו שהוא בחינת יסוד למטה, הוא העולה למעלה בסוד הזווג הנזכר, כמ"ש בפרשת פקודי (ת) דהיכלות, כי יוסף איהו לתתא ואיהו לעילא, וזה היסוד הוא הלוקח קנ"ו אורות לצורך זווג לאה (א) והשאר הם נעשים בחינת הציציות כנזכר. ולכן אין הציציות נתלים, אלא מן החזה ולמטה. (ב) כנ"ל בדרוש שקודם לזה וע"ש.

הנה לפי שהן נמשכין דרך היסוד דאימא, אשר נודע כי הוא שם אהיה במילוי ההין, והוא בגימטריא כנף עם הכולל, וז"ש מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק, כנף ג) שהיא אהיה דההין. גם אפשר לומר, כי כל הג' אחרונות שבה, שהם נה"י, יש בהם שם א' של אהיה דההין. כמבואר אצלינו, כי בהיותם באימא עצמה, יש שם אהיה דיחידן בג"ר שבה, ואהיה דאלפין בג' אמצעיות שבה, דההין בג' אחרונות שבה. והנה כשנכנסים נה"י שבה בז"א, אז נעשה מהן פרצוף א' שלם מ"ס, ואז נעשה אהיה דיחידן בנצח, דאלפין בהוד, וההין ביסוד. ואם כך הוא, נמצא כי הדי' מוחין לוקחין מהארת לכוש הבינה אשר להם, והם די' אהיה דההין, שה"ס

די' כנפות הטלית. ובחינה ראשונה שאין אהיה דההין אלא ביסוד, עכ"ז בעוברם דרך שם, לוקחים ההארה משם, והוא בסוד אהיה דההין, והם די' כנפות ארבע פעמים כנף. והנה גם בסוד זה המלבוש, הנקרא כנף, הוא ג"כ מורה על שם ציצית, כי ד"פ כנף הם בגימטריא ציצית.

הנה אחר צאתם לחוץ, אע"פ שכולם לקחו הארה מאהיה דההין הנזכר, עכ"ז מציאותן של עצמן לא נתבטלה, והוא, כי נודע כי בחור"ב חו"ג דמוחין דאבא, יש בהם ארבע הויות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, וכנגדם באימא, הם די' אהיה במילואם: ב' הראשונים ביודין, והג' דאלפין, והדי' בההין, וא"כ אלו הדי' מוחין היוצאין הם די' בחינות אלו של אהיה.

והנה ב' הציציות מהם, הם כלפי פנים דו"א, ושני הציציות מהם, הם כלפי אחר דו"א, ושני הציציות שהם כלפי אחריו, הם לצורך נוקבא דד"א, (ד) ושל כלפי פניו, הם לצורך יעקב, והענין הוא, כי הדי' אהיה אלו, הם בגימטריא יתר"ו, ואם תסיר מהם י"ז אותיות הפשוטות, ישאר ת"ר כמנין ציצית, הרי כמה פעמים רמזנו ענין הציצית.

ועתה נבאר, ענין הי"ו אותיות הנזכרים, מה נעשה בהם, בהסירנו אותם כנזכר, והוא, כי השני אהיה דיודין, הם מצד פנים, והם ליעקב, שהם גימטריא שכ"ב, כי הוא בחינת טפת הזכר, ולכן נרמו בלשון שכיבה. ושני אהיה דאלפין דההין, הם לרחל מצד אחריו הז"א, והם בגי' רצ"ה עם הכולל, וכשתסיר מהם ח' אותיות הפשוטות כנזכר, ישארו רפ"ו, שהוא רפ"ו ע"ה, וה"ס פרו ורבו, כי בכח אלו, הנקבה פרה ורבה. וה"ס מנצפך, העולה פרי

הגהות ומראה מקומות

- (ת) אות תשמ"ב ובדפ"ו די' רנ"ח.
- (א) אבל היסוד דאימא אין צריך ליטלם (פע"ח).
- (ג) בדפ"ו כתוב כנף הארץ שהיא הבחינה האחרונה של הנקבה הנקראת כנף.
- (ד) לעיל דרוש ב' ד"ה ואחר.
- (ה) ונהגה לטעם הנ"ל שאין האורות מתגלין אלא מהחזה ולמטה ולכן אין הציצית מתחילין

עם הכולל. (א) והנה אם תצרף ה' אותיות הנזכר, עם ש"ב הנזכר של יעקב, ועם ח' אותיות אחרות הפשוטות, של שני אהיה דיודין דיעקב, ה) יהיו כולם גימטריא וישכב. וז"ס משה, וישכב עמה בלילה ההוא, כי אלו שני אהיה הנזכר, נותנן אליה בעת שוכבו עם הנקבה.

הוא ג"כ סוד, וי"ש כ"ב, שהם כ"ב אתוון, כי הה' אותיות מנצפ"ך הכפולות, כבר לקחתם רחל, ובוה לא פליג עם מש"ל בדרוש אחר

דרוש ה'

(ו) ענין הציצית והתפילין, וההפרש אשר ביניהם. (יא) כבר הודעתך, כי הציצית הוא

הגהה

(א) א"ש: מעיקרא הם רצ"ד, ואם תסיר ח' אותיות הפשוטות, ישארו פ"ו לבד.

שעה יפה

(יא) כבר הודעתך, כי הציצית הוא בחי' אור המקיף אל ז"א, וזה הוא בשני מציאות כו', ואם הוא בחינת אור המקיף דעיבור ויניקה. איך כתב רז"ל לעיל, כל דרוש ג' ודרוש ד', שהם בחי' ר"ק דמוחזין דגדלות. דע כי כבר כתב רז"ל בספר מ"ש שער ה' ח"ה פ"ג, ודע כי הגדול מחבירו, נעשה אור מקיף אליו, כיצד הנה המוחזין דר"ק, הם היו אור המקיף אל המוחזין דקטנות, ועומדין שם בראש ז"א, בסוד מקיף אל המוחזין דקטנות, ואלו הו"ק דגדלות שהם מקיפים דקטנות, הם ד' שמות של אהיה ב' דיודין וא' דאלפיך וא' דההין יע"ש. ועוד כתב שם וז"ל, ואם נדקדק יותר, נמצא כי ר"ק דפנימים דמוחזין דיניקה, נתפשטו בגופא בבי' שנים של היניקה, ואחר כך המקיפים ל"מ דיניקה דצלם, הם נכנסים יחד עם הו"ק דגדלות. והטעם הוא מוכרח, לפי שאי אפשר שיכנסו המקיפין דקטנות, אם לא שכבר נכנסו ונוצרו ר"ק דמוחזין דגדלות, והם רוצים ליכנס, ואז דוחים את המקיפים דיניקה ליכנס תחילה, ושיעשו פנימים, ואחריהם נכנסים גם הם, והוא מעין מ"ש בסוד הק"ש במלת אחד, כי אז נכנסים יחד המקיפין דיניקה, עם המוחזין דר"ק דגדלות יע"ש. הרי בפירושו, כי המקיפין דיניקה

הגהות ומראה מקומות

(ה) עיין פע"ח שער הציצית פרק ה'. דרושים על חציצית במקומות אחרים, ואכתבם (ו) בדפ"רי כתוב כאן א"ש: עוד נמצאו אצלי פה.

בחינת אוה"מ אל ז"א. וזהו בשני מציאות: הא' הוא בזמן היותו בסוד העיבור, תוך אימא עילאה, והשני הוא, בזמן היניקה. (יב) וענין זה איננו חסר לעולם, לפי כי שני בחינות אלו

י פ ה ש ע ה

(יב) וענין זה אינו חסר לעולם, לפי שהוא בחי' עיבור ויניקה, שאינם חסרים כו'. פירוש: לכן לא יש כונה אלא במקיפין, כי הפנימיות דיניקה אינו חסר לעולם, כמ"ש רז"ל בכמה מקומות, שלהי שער הצלם ז"ל, ולעולם אין ז"א חסר ואפילו בלילה, ואחר החרבן, מחיות המוכרה, שהוא מוחין פנימים דקטנות דאימא, ובהיות לו כו'. ועיין בשער מדומין פי"א אות ח', ואות יר"ד, ובדרוש ד' מדרושי הקריאת שמע. ואפילו לבחי' העולמות, כלומר סד"א כיון דחיות העולמות אינו נמשך אלא ע"י אבא ואימא, ולא ע"י זרין, כי בזרין זווג דחיות העולמות נפסק מהם, כמ"ש רז"ל בשער אר"א פ"ח, וא"כ כיון שאין נמשך על ידם חיות העולמות, נימא גם פנימיות דאימא דיניקה דבחי' העולמות מסתלק, קמ"ל דאפילו בבחינת העולמות, אינו מסתלק מז"א פנימים דיניקה דאימא. ונודע כי בחי' העולמות הוא החיצוניות הגמור שאין חצוניות יותר ממנו כי אור המקיף היוצא משערות א"א כו', אבל אור המקיף של הבינה הנקרא פום ממלל רברבן, משם יוצא א"מ לז"ק התחתונות, כלומר הפרצופים העליונים שהם א"א ואבא, א"מ שלהם היוצא דרך השערות שלהם, כל אחד מקיף לו לבדו, לא כן הבינה שניתוספה בה בחי', שלכך נקרא פום ממלל רברבן, כי מפיה יוצא הבל ואור מקיף לז"א, שהוא בחינת ז' הבלים.

שם והנה שערות דרישא דז"א, יש בהם ג' בחי', והם אלו, קוצין ממוח הדעת כו', והנימין הם ממוח החכמה כו', בדרושינו לא פי' רז"ל, והשערות מאיזו בחי' הם, ולא עוד אלא שלעיל דרוש ב' כתב ז"ל, והנה עוד שמעתי דרוש אחר כו', כי קוצין הם נמשכים ויוצאים ממוח חכמה דז"א, ונימין ממוח בינה, ושערות מן הדעת דז"א כו', וצריך להשוותם במ"ש רז"ל בדרושים אלה, כי כל מוח מאלו

ו"ק דז"א נגמרו, כל א' מי"ס דמ"ה וב"ן, ולכן הם נקראים מוחין דז"ק דגדלות, דשמות דמ"ה ודב"ן, והבן זה מאד. ואחר כך באו ג"ר בפעם א', שכל אחד כלולה מי"ס, י"ס דב"ן וי"ס דמ"ה, ואז הו"א נקרא גדול ושלם, בן י"ג שנים כו'. ועוד לו שם פ"ו ז"ל, ונמצא עתה כלל הדברים, כי כל הבחי' שיש אל הו"א עד זמן היניקה, שהוא בחי' ר"ת שכל קצה וקצה שבז"ת, שבכולם נקרא בחי' אלהים, אך הג"ר של כל קצה מהו"ק תחתונות שבו, וכן כל הג"ר עליונות דרישא דזעיר אנפין, כל א' כלולה מי"ס, כל זה נקרא מוחין דגדלות, וכולם בחינת הוי"ה, וזהו בין בבחינת מ"ה בין בבחינת ב"ן, בין בזעיר אנפין בין בנוקבא יע"ש. הרי היות בגדלות, ב' בחינות: חדא הוא, גדלות ג"ר שבכל קצה וקצה מו"ת, והוא הנקרא גדלות דקטנות. ועוד גדלות אמיתי, שהוא ג"ר כח"ב, כל אחד מהם פרצוף שלם מי"ס. וכתב שכולם בין ג"ר דכל קצה וקצה, שהוא גדלות דז"ק, בין הגדלות דג"ר דכח"ב, כולם הם היות. ועיין בשער מוחין דצלם שילהי פ"ו, שכתב רז"ל ז"ל, ודע שאין המוחין דגדלות כולם שמות אחדים, כי ו"ק יש לו מוחין הוי"ה באופן אחר ממה שהם בשלימות דגדלות, כנזכר בדרוש הציציות יע"ש. ונודע שהחצוניות והפנימיות העוסק רז"ל בדרושים אלו, הוא לפי מסקנת דמסיק בש"א בשער חו"פ, כי החצוניות הם פרצופי נה"י וחג"ת, והפנימיות הם פרצופי חב"ד לבדו יע"ש, כי ו"ק דמוחין דגדלות הנכנסים בעת עטיפת טלית וציצית, הם הג"ר דכל קצה וקצה מו"ק תחתונות, והוא הנקרא גדלות דקטנות. ואח"כ בק"ש, נכנסים ו"ק דגדלות אמיתי, והם ו"ק דפרצוף הבינה היא אימא, ושמות הקודש כולם שוים אחד הם, כי זה גדלות דז"ק, וזה ו"ק דגדלות. ובדרושי הק"ש בעזר אבינו שבשמים נאריך ביותר כ"ר אמן.

ואמנם ענין הציצית הוא זה, כתיב ויטע אשל בבאר שבע, כי אברהם שהוא סוד מימי החסד, גורמין להצמיח שערות הראש, שהם דמיון אשלים ואילנות. ויש ג' מיני שערות: אדום, שחור, לבן, ר"ת אש"ל.

והנה שערות רישא דנוקבא דו"א, הם אדומים, כמ"ש ודלת דאשך כארגמן. דו"א, הם שחורות, כמ"ש קווצותיו תלתלים שחורות כעורב. ודא"א, הם לבנות, כמ"ש לבושיה כתלג חוור, ושער ראשיה כעמר נקי.

והנה ענין השערות דו"א, ה"ס הציצית, כמו שיתבאר, כבר ידעת, כי קוצא חד דשערי, יש ברישא דא"א, נגיד עד רישא דו"א, ומכה ובטש במוחין דו"א שהם כפולים, מצד אבא ומצד אימא כנודע, ומוציא הארתם לחוץ. זמן ההארה היוצאת ממוחים דמצד אבא, נעשה בחינת הציץ של כ"ג, וזהו ציץ דכורא, ולכן לוקחו ז"א לעצמו. והארה היוצאת ממוחין דמצד אימא, נעשה הציצית נוקבא, ולכן ג"כ נותנו ז"א לנוקבא כמשי"ת, נמצא, כי ציץ וציצית, הוא מאות צ של צלם דאבא, וצלם דאימא. והנה ענין הציצית, ה"ס הארה עליונה של ל' דצלם, שנעשה אר"מ לו"א, והוא סוד בחינת הטלית. אמד הכותב חיים, הנה פליג דידיה

והוא יותר גדול ומעולה מבחינת הציצית. וענין זה לאחר החורבן, חסר לעולמות החיצונים, כנודע כי אחר החורבן אין זווג, אלא לבחינת הנשמות, שהם פנימיות העולמות. ואין זווג לבחינת העולמות בימי החול, שאז נאמר, הן אראלם צעקו חוצה, כי המלאכים הם חיצוניות בבחינת העולמות, ואין להם זווג בימי החול.

ובזה תבין, למה צריך ללבוש הציצית קודם התפילין, לפי שהציצית הוא בחינת אוה"מ, לב' בחינות הראשונות, שהם: עיבור, ויניקה, אשר כנגדם הם ד' כנפות ציצית קטן, כנגד עיבור. וטלית גדול, כנגד יניקה. ואין טלית ג' כנגד הגדלות של המוחין. ולכן אח"כ מניחין התפילין, שהם כנגד זמן הגדלות של המוחין.

גם בזה תבין טעם, למה צריך שהטלית יכסה על התפילין, והוא, לפי שהציצית הוא כנגד העולמות החיצוניות, והתפילין כנגד אר"מ של בחינת הנשמות, שהם פנימיות העולמות, ולכן הציצית החיצון, יכסה על מקום התפילין שהם הפנימיות. גם בזה תבין טעם, איך גדולה קדושת התפילין, מקדושת הטלית.

י פ ה ש ע ה

כלול מק' א) מוחין, וא"כ מ"ש שהקוצין יוצאים ממוח הדעת, ר"ל ממוח חכמה שבדעת, והנימין ממוח חכמה, ר"ל ממוח חכמה דבינה, וממילא הוא משמע שהשערות הם ממוח חכמה דחכמה. וכך נראה שצריך להיות, שהרי כל בחינת השערות, הוא בחינת א"מ חוזר ונודע שלעולם א"מ חוזר הוא בחינת חיה, וא"כ צריך להיות בחינת חכמה שבכל אחד ואחד, אמנם שם לעיל ממנו כתב כי הקוצין יוצאין ממוחין דעיבור, והנימין ממוחין דיניקה, והשערות ממוחין דגדלות, ובב' הבחי' לא קשה כי מ"ש שהנימין יוצאים מבחינה דיניקה, כי נודע מ"ש רז"ל בספר מ"ש ש"ה ח"ב פ"ז ז"ל, ונלע"ד הטעם, במ"ש כי מוח הבינה לברכה

הגהות ומראה מקומות

(א) צ"ל מג'.

כנודע. כנ"ל כי הציצית אינו מן הגדלות. והנה עשרה פעמים אלהים, הם גימטריא ת"ל ת"ל. ת"ל חסדים, ות"ל גבורות, ועם ו' אותיות שבהם, עשרה פעמים ה', הרי ו', הרי תלתלים. והנימין הם ממוח הבינה. והשערות, הם ממוח החכמה. ודע, כי השערות הם קטנים, והם אר"מ לז"א עצמו. והנימין הם בינונים, והם אר"מ ללאה. והקוצים הם ארוכים, והם אר"מ לרחל.

ודע, כי השערות למעלה, הם שחורים. לפי שהחסדים הם מכוסים תוך יסוד אימא, וגם להיותם מבחינת מוחין דקטנות דאלהים, שהם דינים. אבל כאשר נמשכים מן החוזה ולמטה, ומתגלים אז מתלבנים חוטי הציצית. (ז) כנודע שהם שחורים, כי ה"ס דינים דדכורא, קשין ברישא ונייחין בסופה (יג) וגם, כי אח"כ בבא מוחין דגדלות, נבקע היסוד דאימא שבמקום החוזה, ויוצא הארה משם, ומאיר ומלבין חוטי הציציות השחורות שבבחינת

אדידיה, בתחילה אמר שהוא בצ' דצלם, ולבחר קאמר שהוא בלמד דצלם. (א) והנה ענין המקיף הזה, כבר ידעת עניינו, כי אוה"מ היוצא משערות אריך שהוא כתר, הם מקיפין לו לעצמו. וכן החכמה, המקיף שלה הוא לעצמה. אבל אוה"מ דבינה, הנקרא פום ממלל רברבון, משם יוצא אר"מ לר"ק תחתונות. והנה מקיף ז"א, הוא הטלית. וצריך לבאר, למה הציצית נקרא תשמישי מצוה, והתפילין תשמישי קדושה. והענין הוא, כי הציצית נקרא תשמישי מצוה, לפי שהם מאירים אל הנוקבא דז"א, הנקראת מצוה. אבל התפילין, הם נקראים תשמישי קדושה, לפי שהם בחינת אר"מ אל המוחין דז"א, הנקראים קדושה.

הנה שערות רישא דז"א, יש בהם ג' בחינות, ואלו הם: קוצים, ממוח הרעת, וז"ש קווצותיו תלתלים, כי הקוצים הם מ' שמות אלהים שבדעת, ה"ג וה"ח מבחינת הקטנות

ה ג ה

עצמו הוא בלמד דצלם. וכן נראה מדבריו, מדקאמר הוא סוד בחינת הטלית.

(א) א"ש בן המחבר, אולי י"ל דלא פליג, וה"ק שהציץ והציצית הם בצדי דצלם. והטלית

י פ ה

פ"ב, פירש פירוש אחר, כי דינין דדוכרא קשין ברישא, כאשר עדיין לא נתלבשו בסוד מוחין, והם נה"י שלו מצד עצמו. וכאשר מתלבשין בסוד מוחין בנוקבא נייחין בסופה, כי חזרו להיות מוחין בנוקבא. הא לאו הכי, גם בסופה היו תקיפין. ולפ"ז דינין דנוקבא צריכין להיות תקיפין מתחלה ועד סוף, מתחילה כי הם נה"י, ובפרט שהם נה"י דנוקבא. ובסוף שאינם מתלבשין בשום פירצוף להיות לו למוחין, ולפי זה צריך לעיין ולהבין שם, שכתב רז"ל בשער רחל ולאה פ"ד ז"ל, כי זהו ג"כ סוד מ"ש בזהר פרשת תצוה, דינין דנוקבא תקיפין ברישא, ונייחין בסופה יע"ש. ואני היום בגלות, עומד ומצפה רחמי האל.

(יג) כי זהו סוד דינין דדוכרא, קשים ברישא, ונייחין בסופה כו'. פי': כי סתם נה"י, הוא בחי' דינין, הילכך כיון שמוחין דז"א באים מלובשים בנה"י דאימא, והיא תבונה נוקבא, והם קשים ברישא, כי בראש עד שלישי עליון דת"ת, החסדים סתומים, ואינם מאירים. אך מב' שלישי הת"ת ולמטה, שמתגלים ב' חסדי נוקבא, וב' שלישי חסד הת"ת גלויים, זהו מתוקם, לכך הם נייחין בסופה, ועיין מ"ש רז"ל בשער א"א פ"ה. ולפ"ז יהיו דינים דנוקבא נייחין ברישא, כי באים מלובשים בנה"י דדוכרא שאינו כ"כ. ועוד כי בנה"י שלו, החסדים מגולמים, ותקיפין בסופה בנה"י שלה, כי לא נחה ולא שקטה עד שיעשה הדין. ובשער מיעוט הירח

הגהות ומראה מקומות

(ז) ג"א שהם שחורים כנודע (דפו"י). ע"ח ח"א שער י"ג: א"א פרק ה' כלל ב'.

דרוש ו'

ועתה נבאר קצת דקדוקים שיש בענין הציצית וגם מנהגי מורי ז"ל, הנה ט"ל כריכות שיש בציצית, הם בחינת ט"ל אותיות, שיש באהיה דההין, בפשוט ומלוי ומלוי המלוי. לפי שסוד הציצית, הוא באהיה דההין, העולה כנף כנ"ל. ולכן נבאר ענין עשיית הציצית, כפי מנהג מורי ז"ל, הנה צריך הציצית לעשותו שלישי א' גדיל, ב' שלישי ענף. והטעם הוא לפי שכיון שהציצית לצורך הנקבה, והנה מקומה הוא בחזה דו"א, שהוא בסוף שלישי העליון דתפארת שבו, וכנגדו יעשה שלישי א' גדיל. וכנגד שני שלישים התחתונים דת"ת, אשר שם היא הנוקבא יעשה שם שני שלישי ענף.

ואמנם הגדיל יעשהו חוליות חוליות, כל חוליא מג' כריכות, ובתחילה קשור שני קשרים סמוך לכנף, ויכרוך ז' כריכות. ויקשור ב' קשרים אחרים, ויכרוך ח' כריכות. ויקשור ב' קשרים אחרים, ויכרוך י"א כריכות. אחר"כ יקשור ב' קשרים אחרים, ויכרוך י"ג כריכות. ויקשור ב' קשרים אחרים. והרי הם ט"ל כריכות, כמנין ט"ל אותיות אהיה דההין כנ"ל, כמספר יהו"ה אחד. ובענין קשירת ראשי כל חוט וחוט של הציצית, כדי שלא יתפרדו משזירתו, ראיתי למורי ז"ל שלא היה מוחה בזה, אף כי יש בזה מספקין, ואדרבה נ"ל שהיה חפץ בקשירת ראשיהם. (ב)

גם ראיתי למורי ז"ל, שבציצית קטן, היה

הקטנות, ולטעם זה, צריך ליקח ולקבץ כל הדי ציציות בעת הק"ש, וישימם כנגד החזה והלב, כי שם מקום גילוי הארת החסדים דגדלות, כדי שיתלבנו הציציות, ויתמתקו הדינים שבהם.

ואמנם הם ח' חוטין, לפי שכיון שהחוטים הם השערות היוצאות מן מוחין דקטנות, שהנה בדעת דו"א יש בו מצד אבא ב' אלהים, שהן ארבע. וכן בדעת דמצד אימא, יש בו ב' אלהים שהן ארבע, סך הכל ח' אלהים.

אמר הכותב חיים, נלע"ר, שטעה השומע, וכן צ"ל, שהם ד' מוחין דמצד אבא, וארבע דמצד אימא, וכולם בחינת אלקים. וכן עד"ז יש בו ד' מוחין דמצד אבא, שהם ד' יה"ה במילוי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. וד' אחרים מצד אימא, שהם ד' אה"י, ב' דיורין, וא' דאלפין, וא' דההין, וכולם מבחינת מוחין דגדלות, ולכן היו ח' חוטין ג"כ.

ומ"ש רז"ל, שנקב הציצית בטלית, לא יפחות מקומו משיעור קשר גדול, (יד) הטעם הוא, לפי שכשנכנסים הנה דאימא בתוך ז"א, אינו נכנס רק ב' פרקים שבהם לבה, וכשבוקע, ירד השפע וחזור לאחוריה, וחוזר ומסתלק מן אלו ב' פרקים שנכנסו תחילה. והיו בלתי הארה כלל. אבל בפרקים השניים לא נסתלק מהם השפע והאור לגמרי, כי עדיין נשאר בהם קצת רשימו של הארה, ולכן שם במקום ההוא שיש בו קצת רושם הארה, צריך לעשות נקב הציצית, כדי שיהיה להם קצת הארה ע"כ.

הגהה

(ב) א"ש, כך היה אבא מארי ז"ל עושה.

יפה שעה

ביסוד, חוזרים ועולים כנודע. והארה שקבלו נו"ה בעת ירידתם, חוזר ומסתלק בעת עלייתם. אבל בפרקים שניים, לא אסתלק מהם השפע, ר"ל פרקין שניים, שהם בחסד וגבורה דו"א, לא אסתלק מהם לגמרי, אף בעת עלייתם כנודע. ויען כי חסדי חו"ג אינם בגלוי, ואינם מאירים כ"כ, קרי לה קצת רשימו, כ"ן.

(יד) והטעם לפי שכשנכנסים הנה"ה של אימא תוך ז"א, אינו נכנס רק שני פרקים שבהם לבה, ר"ל, תוך ז"ת דו"א אינו נכנס רק ב' פרקים, וכשבוקע יורד השפע וחוזר לאחוריה, ר"ל, כשהתסדים המתגלים, בוקעים פי היסוד דאימא, ויוצאים ויורדים עד היסוד דו"א, חוזר לאחוריו ועולה ומסתלק, כי אחר שיורדים

עושה שני נקבים סמוכים ז"ל, כעין נקודת צירי, בכל כנף מד' כנפות הטלית. והיה מוציא חוטי הציצית דרך שני הנקבים ההם, באופן שיהיו שני קצוות חוטי הציציות מתגלים בצד א' החיצון, וסברא זו הביאה בספר האגור. (ח) אבל מורי ז"ל, לא היה עושה כן אלא בציצית קטן, ולא בגדול. (ג) גם צריך לכסות התפילין שבראש בטלית, כנזכר אצלינו טעם הדבר לעיל. (ט)

בבחינת הקטנות דעיבור ראשון, דג' כלין בג', וזה עצמו הי"ס העשיה. והענין הוא, כי אז אין בנ"א אלא סוד העשיה. אבל הטלית גדול, הוא בסוד היצירה דגדלות ממש, ונמצא כי טלית קטן הוא היצירה בהיותה בקטנות, שהיא סוד העשיה.

דרוש ז'

בכוונת האדם בעת שמתעטף בציצית, ובו יתבאר ד' כוונות, שיש בד' מצות, הרמוזות בד' אותיות של הוי"ה, ואלו הם: תפילה, וציצית, ותפילין, וק"ש. דע, כי ד' כוונות יש, בד' מצות, הרמוזות בד' אותיות הוי"ה. וטוב הוא לכוין בהם תמיד, באופן שנבאר. הנה לפעמים, האדם מבטל א' מד' מצות הנז', בשוגג או אפילו במזיד, וארבעתן הם מ"ע מן התורה. וכאשר האדם איזה פעם מתבטל מלהתפלל, ביטל מ"ע, שנאמר ועברתם את ה' אלהיכם, זו תפלה, והעובר על מצוה זו פוגם בה' אחרונה של הוי"ה. והמבטל מצות ציצית, פוגם באות ו' של הוי"ה. והמבטל מצות תפילין, פוגם בה' ראשונה של הוי"ה. והמבטל ק"ש, פוגם באות י' של הוי"ה. הרי ארבעתן כסדרן מלמטה למעלה. וכדי לתקן הפגמים הנז', צריך האדם לייחד ד' יחודים אלו, שנזכיר כל יחוד כפי הפגם שכנגדו.

וזה סדרן מלמעלה למטה: כנגד פגם היוד דביטול ק"ש, תכוין כשאתה קורא ק"ש, ביחוד זה, והוא, שתכוין לעשות הוי"ה באופן זה: תחילה תקח אות ה' אחרונה לברה, לרמוז אל המלכות, המתעוררת תחילה. ואח"כ תחבר

ובענין שנהגו להתעטף בטלית גדול בליל יוה"כ, יתבאר ג"כ זה י' עי"ש. ובענין הטלית הגדול, נודע ענין עטיפת הראש, משא"כ בטלית קטן. אבל מורי ז"ל, כשהיה לובש טלית קטן ביום, וכשהיה יוצא מבית המרחץ, או מבית הטבילה וכיוצא בזה, היה נוהג לעטף ראשו בו ממש, והיה מברך להתעטף בציצית, ואח"כ היה שומטו מעל ראשו, ומורידו על שני כתיפיו, כדרך לבישתו. גם ראיתי למורי ז"ל, שהיה מברך להתעטף בציצית, כשהיה בבית הטבילה כנזכר.

גם הטלית קטן, היה לובשו למטה משאר מלבושיו ע"ג חלוקו, שלא כאותם המתיהירים ללבשו ע"כ בגדיו, וטעות גדול הוא בידם, הפך האמת. גם לא היה מסיר תפילין וטלית, עד שהיה גומר כל התפילה, ועלינו לשבח וע"כ נקוה לך כר'.

והנה בענין הטלית קטן, צריך שתדע מה שית"ל בסדר עליית התפילה של שחרית דחול, איך עולים העולמות, ושם נתבאר, כי ציצית קטן הוא בחיצוניות היצירה, ולא בפנימיות. ובמקום אחר אנו מוצאין בציצית קטן, שהוא בעשיה. והענין הוא, הציצית קטן הוא, בהיותו

הגהה

(ג) א"ש, לא ראיתי לאבא מארי ז"ל ישמעאלים, נת"ל מדרוש הא' של הציצית. גם נת"ל, שאין להקפיד להניח בטלית סימן אחד, כמו שנהגים האשכנזים, וטעות הוא.

הנהרות ומראה מקומות

(ח) עו"ת ובספר פע"ה בשם בעל העיטור. רצו' ובדפו"י דף רכה: עיי"ש בהסולם מאמר (ט) לעיל דרוש ה'. זהר פרשת פנחס מן אות (י) לקמן דרושי יוה"כ הקדמה לפני דרוש א'.

חיבור זה עולה גימטריא ח"ן, בזה האופן:
ו"ה, וה"י, ה"ה, ה"י.

הנה מקום כונות אלו היחודים, תכנין בהם כל יחוד במקומו, כיצד: כשתאמר ק"ש רשחרית או דערבית, כי אלו הם בלבר מ"ע, קודם שיתחיל ק"ש, יכוין ביחוד שלו וכנ"ל. וכשיניח תפילין, יכוין ביחוד שלו. וכשיתעטף בציצית, יכוין ביחוד שלו. וכשיתפלל תפילת י"ה, שהיא ג"כ מ"ע, ערב ובקר וצהריים, יכוין ביחוד שלו, אחר שיאמר פסוק ה' שפתי תפתח, קודם שיתחיל ברכת אבות.

ואמנם גם בעת שכבך על מיטתך בלילה, כאשר תאמר וידוי, כנזכר אצלנו במקומו, באמרך אם חטאתי לפניך ופגמתי באות י' ראשונה של הויה כו', או תכוין על ביטול ק"ש, ותכוין אל יחוד שלו, וכן בשאר ד' אותיות. גם כשתברך להתעטף בציצית, תכוין ב"ר"ת, שהם ל"ב חוטי הציציות, וה"ס ל"ב נתיבות חכמה.

דע, כי האדם צריך להסתכל בציציות, בכל שעה ורגע, כמש"ה וראיתם אותו, והוא תועלת גדול לנשמה, שלא יזדמן חטא לידו, אם יזהר בכך. וגם ישיג תועלת גדול, אבל בכונת ההסתכלות יש ב' כונות, כי המסתכל בהם בעת תפלת שחרית בק"ש, דהיינו כשאומר פרשת ציצית, צריך לכוין באופן אחר, וכמו שנבאר שם במקומה בע"ה. אבל המסתכל בהם שלא בזמן התפילה, צריך לכוין כונה אחרת, שנבארה בע"ה שם במקומה, והיא זו. דע, כי צריך להסתכל בהם ב"פ זא"ז, ומה שצריך לכוין הוא זה, כי הנה עין גימטריא ק"ל, והוא בחינת רבוע שם מ"ה, כזה: יו"ד, יו"ד ה"א, יו"ד ה"א וא"ו, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ובעת שהוא מסתכל, יכוין כי הכנף הוא סוד אהיה דמילוי ההין, וכשתסיר ממנו הפשוט, ישארו אותיות המילוי בגימטריא ק"ל, כמספר עין כנזכר. וכאשר יסתכל ב"פ רצופות, יהיו ב"פ ק"ל, שהם ב"פ עין, והם בגימטריא ר"ס. וז"ס וירא ה' כי סר לראות, (כ) כי ע"י ס"ד

ה' הנו', עם אות הו', לרמוז אל התחברות המלכות עם ז"א. ואחר שנתחברו להעלות מ"ן למעלה לאו"א, או תחבר שני אותיות י"ה, זו עם זו, לרמוז אל חיבור או"א, ותכוין, כי חיבור זה הוא בגימטריא א"ל, בזה האופן: ה', ה"ו, י"ה, הם בגימטריא א"ל. וה"ס שם יא"י, היוצא משם ס"ג, כמש"ת לקמן בכונת מלת אחד, דפסוק שמע ישראל.

וכנגד פגם ה' ראשונה, בביטול מצות תפילין, תיחד זה היחוד, שהוא בהא ראשונה, באופן זה: תחילה תחבר ב' אותיות י"ה, שהם או"א, שרוצים להודווג לתת מוחין לזו"ן. ואח"כ עולה ה' אחרונה, ומתחברת עם ו'. שה"ס התחברות זו"ן, כדי להעלות מ"ן אל או"א, שנתחברו כנזכר. ואח"כ יורדת ה' עלילה, ומתחברת עם אות ו', שהוא ענין כניסת נה"י דאימא תוך ז"א, לעשות לו מוחין, ועי"כ יוצאים התפילין, כמש"ת לקמן. ותכוין כי חיבור זה, הוא גימטריא הבל, שהוא מילוי שם ס"ג, לפי שאימא היא הוי"ה דס"ג, והיא הגורמת להוציא תפילין, כנזכר בתיקונים דאימא על ברא. נעשית בחינת תפילין. והוא באופן זה: י"ה, ה"ו, ה"ו, בגימטריא ל"ז, שהוא ה"ב"ל.

וכנגד פגם ו' של ההוי"ה. בביטול מצות הציצית, תיחד יחוד זה, ותכוון לחבר י"ה שהם או"א, עם ו' שהוא ז"א, הנעשה לו או"מ. שהוא הטלית. ואח"כ תחבר אות ו' עם ה' אחרונה, והוא רמו שנותן הז"א לנוקבא, בחינת אותם הציציות הנוטפין עליו. כנזכר בדרושים שקדמו, ותכוין כי חיבור זה הוא גימטריא ל"ב, והוא באופן זה: י"ה"ו, ו"ה, הרי ל"ב, לרמוז אל ה"ל"ב ציציות, כנגד ל"ב נתיבות חכמה.

וכנגד פגם ה' אחרונה, בביטול מצות התפלה, תיחד זה היחוד, ותכוין בתחילה להעלות אות ו' עם ה' ראשונה, ואח"כ עולים יחד אות ה' ראשונה ואות ו' אל אות י', ומתחברין שלשתן, ואח"כ נקשרת אות ה' אחרונה עם שלשה אותיות הנו'. ותכוין, כי

הגהות ומראה מקומות

(כ) לקמן ענין הפסח דרוש א' ד"ה אמנם מרע"ה.

הנזכר, הוא הראות. ותכוין אל עשרה היות פשוטות של הח"ג, שעולים בגימטריא ס"ד. ואח"כ תכוין אל שאר הכונות הנ"ל בדרוש זה אם תרצה, ואמר לנו מורינו ז"ל, שעדיין לא היה בנו כח לכוין בהסתכלות ציציות דז"א, רק בציצית יעקב, כנ"ל שיש ציצית לז"א, וציצית ליעקב. ויש לי ספק אם שמעתי ממנו שנכוין בציציות היוצאות לרחל. הראשון עיקר, ע"כ הגיעו דרושי הציציות.

דרוש א' בענין התפילין

ובתחילה נבאר סדר כתיבתם. כבר ידעת, שפרשיות של הראש, נכתבים ד' שורות בכל פרשה ופרשה. ופרשיות של יד, נכתבים ז' שורות, בכל פרשה ופרשה. וזה סדר חילוקם, בפרשיות של הראש: פרשת קדש, אדבע שורותיה הם אלו: וידבר, מזה, בחדש, בצאת פרשת והיה כי יביאך, ד' שורותיה הם אלו: והיה, וכל פטר, ה' ממצרים, פטר רחם. פרשת שמע, ד' שורותיה הם אלו: שמע, נפשך, לבניך, לאות. פרשת והיה אם שמוע, ד' שורותיה הם אלו: והיה, ונתתי, יכולה, בשבתך.

תפילין ש"י פרשת קדש, ז' שורותיה הם אלו: וידבר, את היום, בחדש, זבת, את שבעת, ה' לי, ה' ממצרים. פרשת והיה כי יביאך, ז' שורותיה הם אלו: והיה, רחם, ואם לא, זאת, לשלחנו, להי' כל, עיניך, פרשת שמע, ז' שורותיה הם אלו: שמע, את, מאדך, היום, בביתך, לאות, על מזוות. פרשת והיה אם שמע, ז' שורותיה הם אלו: והיה, ובכל נפשיכם, ואכלת, ה' בכם, אשר ה', בין עיניכם, ביתך ובשעריך.

ונבאר כונת כל פרשה ופרשה, מה שיכוין הסופר בעת שיכתוב אותה, ואח"כ נסדר הכונה הזאת, כפי סדר השמות אשר בהם. פרשת של ראש: פרשת קדש, היא הי' של ההוי"ה. ואחריה והיה כי יביאך, באות ה' א' של ההוי"ה, ואחריה שמע, באות ו'. ואחריה והיה אם שמוע, אות ה' אחרונה על

הוי"ה. והרי נתבאר איך יש הוי"ה א' פשוטה, בארבע פרשיות תפילין של ראש. עוד דע, כי מזאת ההוי"ה הפשוטה, נמשכין ויוצאין ממנה ד' שמות הוי"ה, והם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, ונכללין בה, והם: ע"ב, באות י'. ס"ג, באות ה'. מ"ה, באות ו'. ב"ן, באות ה' אחרונה. וגם ד' שמות אלו, כוללין הארבע פרשיות של תפילין, על הסדר שלהם.

עוד דע, כי מזאת ההוי"ה נמשכין ויוצאין ממנה ד' שמות אלו: כי מאות י', נמשך שם אהיה במילוי יודין. ומאות ה', שם אהיה במילוי אלפין. ומאות ו', נמשך שם אהיה במילוי ההין. ומאות ה' אחרונה, נמשך שם אדני במילואו. ואלו הד' שמות, ג"כ כוללים ד' פרשיות של תפילין, על הסדר שלהם, כל שם בפרשה א'.

נמצא, שקודם שיכתוב פרשת קדש, יכוין כי כל הפרשה הזאת, היא י' של ההוי"ה פשוטה, היא הוי"ה א' דע"ב דיודין, והיא ג"כ שם אהיה דיודין. וקודם שיכתוב פרשת והיה כי יביאך, יכוין כי כל הפרשה הזאת, היא ה' ראשונה של ההוי"ה פשוטה, והיא הוי"ה א' דמילוי ס"ג, היא ג"כ שם אהיה דאלפין. וקודם שיכתוב פרשת שמע, יכוין כי כל הפרשה הזאת, היא ו' של ההוי"ה פשוטה, והיא הוי"ה א' דמילוי אלפין, שהיא מ"ה, והיא שם א' של אהיה דמילוי ההין. וקודם שיכתוב פרשת והיה אם שמוע, יכוין כי כל הפרשה הזאת, היא אות ה' אחרונה של ההוי"ה פשוטה, והיא הוי"ה א' דמילוי ההין, שהיא ב"ן, והיא שם א' של אדני מלא, כזה: אלף דלת נון יוד.

ואחר שיכוין הכונה הנזכר, קודם שיכתוב כל פרשה ופרשה, עוד יחזור ויכוין בשעת כתיבת השיטות, כזה: קודם שיכתוב שיטה א' של קדש ותפילין של ראש, יכוין באות י', פשוטה, של הוי"ה הפשוטה. ויכוין באות י' דמילוי שם ע"ב דיודין, ובאות אלף דמילוי אהיה דיודין. ובשיטה ב', יכוין באות י' פשוטה של ההוי"ה פשוטה, ויכוין באות הי' דמילוי שם ע"ב דיודין, ובאות הי' דמילוי אהיה דיודין. ובשיטה ג', יכוין באות י' פשוטה של הוי"ה פשוטה, ויכוין באות וי"ן דמילוי שם ע"ב,

ובאות יוד דמילוי אהיה דידוין. ובשיטה ד',
 יכוין באות י' פשוטה של ההויה פשוטה,
 ובאות היי דשם ע"ב, ובאות היי דשם אהיה
 מלוי יודוין.

ועד"ז תכוין בד' שיטות של פרשת והיה
 כי יביאך, כי בשיטה א' יכוין באות ה' פשוטה,
 של הויה פשוטה. ויכוין באות יוד דשם ס"ג,
 ובאות אלף דמילוי אהיה דאלפין. ובשיטה הב',
 יכוין באות ה' פשוטה של הויה פשוטה. ויכוין
 באות הי דמילוי שם ס"ג, ובאות הא דמילוי
 אהיה דאלפין. ובשיטה ג', יכוין באות ה'
 פשוטה של הויה פשוטה, ובאות ואו דמילוי
 ס"ג, ובאות יוד דאהיה דאלפין. ובשיטה ד',
 יכוין באות ה' פשוטה של הויה פשוטה, ובאות
 ה' דמילוי ס"ג, ובאות ה' דאהיה דאלפין.

ועד"ז תכוין בד' שיטות, של פרשת שמע,
 ניי בשיטה א', יכוין באות ו' פשוטה של הויה
 פשוטה, ויכוין באות י' דמילוי שם מ"ה, ובאות
 א' דמילוי אהיה דההין. ובשיטה ב', יכוין
 באות ו' פשוטה של הויה פשוטה, ובאות ה"א
 דמילוי שם מ"ה, ובאות ה"ה דאהיה דההין.
 ובשיטה ג', יכוין באות ו' פשוטה של הויה
 פשוטה, ובאות ו' דמ"ה, ובאות יוד דאהיה
 דההין. ובשיטה הד' יכוין באות ו' פשוטה
 של הויה פשוטה, ובאות ה"א דשם מ"ה, ובאות
 ה"ה דאהיה דההין.

ועד"ז תכוין, בד' שיטות של פרשת והיה
 אם שמע, כי בשיטה א', יכוין באות ה'
 פשוטה של הויה פשוטה, ובאות יוד דשם ב"ן,
 ובאות א' דשם אדני. ובשיטה ב', יכוין באות
 ה' פשוטה של הויה פשוטה, ובאות ה' דמילוי
 שם ב"ן, ובאות ד' דשם אדני. ובשיטה ג',
 יכוין באות ה' פשוטה של הויה פשוטה, ובאות
 ו' דשם ב"ן, ובאות נר"ן דשם אדני. ובשיטה
 ד', יכוין באות ה' פשוטה של הויה פשוטה,
 ובאות ה' דשם ב"ן, ובאות יוד דשם אדני.

אבל כונת כתיבת ד' פרשיות של יד, הם
 באופן אחד, לפי שהם בוי' שיטות, וצריך לחלק
 הכונות לז' בחינות חלקים, ונבאר כוונת שלהם
 דרך כלל בתחילה, והם אלו: ראשונה יכוין
 אל הויה פשוטה, כוללת ד' פרשיות. עוד
 יכוין, כי ד' שמות יוצאים מד' אותיות הויה

הנוכח, והם: שם ס"ג, באות י'. שם מ"ה,
 באות ה', שם ב"ן, באות ו'. שם אלף דלת
 נון יוד, בהא אחרונה.

עוד יכוין, כי ד' שמות יוצאין מד' אותיות
 הויה הנוכח, והם אהיה דידוין באות יוד.
 ואהיה דאלפין, באות ה' ראשונה. ואהיה דההין,
 באות ו'. ושם אלף דלת נון יוד, באות ה'
 אחרונה.

וכל ג' בחינות אלו, נחלקים בד' פרשיות
 של יד, כי קודם שיכתוב שיטה א' מפרשת
 קדש, יכוין באות י' של הויה פשוטה, ובשני
 שמות שהם: אהיה דידוין, והויה דס"ג, משולבין
 זב"ז, ויקדים אותיות אהיה, לאותיות הויה
 דס"ג, לפי שהוא תפלה של יד, שהיא נקבה.
 ואח"כ יחלק השילוב של ב' שמות הנז',
 לז' חלקים בוי' שיטות, והם עשרים אותיות,
 ויצרף עמהם אות י' של הויה הפשוטה בתחילת
 הכל, ויהיו הכל כ"א אותיות וכשתחלקם, יהיו
 ג' אותיות בכל שיטה, בזה האופן: יא"ל,
 פי"ה, דה"י, הי"י, וד"ו, אר"ה, יה"י.

וכן עד"ז יכוין, קודם פרשה שנייה, אל ה'
 ראשונה דהויה פשוטה, ואל שילוב ב' שמות,
 שהם: אהיה דאלפין, והויה דאלפין, ויקדים
 אהיה להויה לטעם הנ"ל, ואח"כ יחלקם לג'
 ג' אותיות, בכל שיטה מן הוי' שיטות, עד הנ"ל.
 וכן עד"ז יכוין בפרשת שמע, קודם
 שיכתוב, אל אות ו' דהויה פשוטה, ולשילוב
 שני שמות: דהויה דההין, ואהיה דההין יחד.
 ויקדים אהיה להויה, לטעם הנ"ל, ואח"כ יחלק
 הכ"א אותיות הנ"ל, לג' ג' אותיות בכל שיטה
 ושיטה מז' שיטות, עד הנ"ל.

וכן עד"ז יכוין, קודם שיכתוב והיה אם
 שמע, אל ה' אחרונה דהויה פשוטה, ואל שם
 אדני במילואו, והנה אין בהם רק י"ג אותיות,
 ולכן תחזור לכוין פ"ב, אל אות ה' הפשוטה,
 אחר כל הי"ג אותיות הנז', וישלמו ליד
 אותיות, ותחלקם לז' שיטות, ב' אותיות בכל
 שיטה.

ודע, שמלבד זה יש עוד כונה אחרת, באלו
 הד' פרשיות של יד, והוא, שבפרשת הא',
 תכוין אל מ"ב אותיות, שיש בפשוט ומילוי
 ומילוי המילוי דהויה דע"ב דידוין, ותחלקן לז'

חלקים, שהם ששה אותיות בכל שיטה ושיטה. ובפרשה שניה תכוין ע"ד הנ"ל, אל מ"ב אותיות, שיש בפשוט ומילוי ומילוי המילוי דהויה דס"ג, ותחלקם לז' חלקים ע"ד הנז"ל, שהם ששה אותיות בכל שיטה. ובפרשה הג', תכוין ע"ד הנ"ל, מ"ב אותיות שיש בפשוט ומילוי ומילוי המילוי דהויה דמ"ה דאלפין, כדי שלא תטעה.

תפלה

של

יד

קדש י

שיטה א' יהו היו יאל
שיטה ב' דהי ויו פיו
שיטה ג' היי ודו דהי
שיטה ד' יוד לתה היי
שיטה ה' ייו דוי ורו
שיטה ו' ויו דוי אוה
שיטה ז' והי יוד יהי

שמע ו

שיטה א' יהו היו ואל
שיטה ב' דהא ואו פיו
שיטה ג' האי ודו דהה
שיטה ד' אוד לתה ההי
שיטה ה' אאל פוא חו
שיטה ו' ואל פוא והה
שיטה ז' והא אלף ההו

והיה ה

שיטה א' יהו היו האל
שיטה ב' דהי ואו פיו
שיטה ג' היי ידו דהא
שיטה ד' אוד לתה האי
שיטה ה' ייו דוא ודו
שיטה ו' ואל פוא אוה
שיטה ז' והי יוד אהא

והיה ה

שיטה א' יוד היו הא
שיטה ב' אוה יאל לף
שיטה ג' פהי יוד רל
שיטה ד' היי ודה תן
שיטה ה' אוה חהא ונ
שיטה ו' אלף דלת יו
שיטה ז' גון יוד דה

תפלה

של

ראש

קדש י

שיטה א' יוד אלף
שיטה ב' הי הי
שיטה ג' ויו יוד
שיטה ד' הי הי

שמע ו

שיטה א' יוד אלף
שיטה ב' הא הה
שיטה ג' ואו יוד
שיטה ד' הא הה

והיה ה

שיטה א' יוד אלף
שיטה ב' הי הא
שיטה ג' ואו יוד
שיטה ד' הי הא

והיה ה

שיטה א' יוד אלף
שיטה ב' הה דלת
שיטה ג' וו גון
שיטה ד' הה יוד

אשר שם בז"ת שבו מ) אבל שם אדני במילואו, הוא במלכות, שהוא כנגד והיה אם שמוע, ואין לו התלבשות אחר במה להתלבש כמו האחרים כנזכר, וע"כ בתפילה של יד, תכוין בד' פרשיותיה, אל ארבע שמות האחרים הנז', שהם: הויה דס"ג, ודמ"ה, ודב"ן, ושם אדני במילוי.

דרוש ב'

בסדר כתיבת התפילין, (ג) הנה תחילה צריך שיכתב התפילין של ראש, ויתקנם לגמרי, ויתפרם, וישחירם, ואחר כך יכתוב תפילין של יד, ויתקנם וישחירם. גם צריך לזוהר, לכתוב כל הד' פרשיות של ראש, או של יד, רצופים יחד, ולא יפסיק ביניהם בשום דיבור כלל ועיקר, ומכ"ש באמצעים. ואם הוא זקן או חולה, ואינו יכול לכתוב כל הד' פרשיות ביחד, יכתוב שלשה פרשיות הראשונות ביחד, ואח"כ יכתוב הד' לברכה. ואם גם זה קשה עליו, יכתוב עכ"פ ב' פרשיות הראשונות בלבד בלתי הפסק בנתיים בשום אופן, ואח"כ יכתוב ב' הפרשיות האחרות יחד.

והנה אם כתב ב' הפרשיות הראשונות והפסיק, אח"כ כשיבוא לכתוב פרשת שמע, צריך שבתחילה יעביר הקולמוס בדיו, ויכתוב על תיבת וידבר של פרשת קדש, ועל תיבת והיה של פרשה שניה, ואח"כ יכתוב משמע ואילך, ועי"כ נקרא קצת חיבור. ואם כבר כתב שלשה פרשיות והפסיק, אז יעבור הקולמוס גם על תיבת שמע שבפרשה ג', ואח"כ יכתוב פרשה רביעית כולה ביחד.

גם קודם שיתחיל לכתוב, יתפלל ויאמר, ירמי"א ו"א שתשרה שכונתך במעשה ידי, ותצליחני בכתיבתי זאת שאני כותב תפילין אלו, לשם קדושת מצות תפילין, שציונו ה'

הגהות ומראה מקומות

(ל) לעיל דרוש א'. פצי"ח שער התפילין פרק י"ז, ספר עולת תמיד.
(מ) נ"א ושם אחי"ה דהחין הוא כתר שבת"ח אבל (פע"ח ועו"ת).
(נ) ספר עו"ת דף ל"ח ד"ה ונבאר סדר.

עוד צריך להבין, מ"ט בתפילין של ראש, יש ד' שיטות בכל פרשה, ובתפילין של יד, יש ז' שיטות בכל פרשה. והענין הוא, לפי שבראש ז"א, אינם מקיפין רק ארבע בלבד. אבל בתפילה של יד שהיא המלכות, יש בה ז' מקיפין, כי ארבע מוחין הראשונים הם מתלבשים בנה"י דאימא, ונכנסים בגולגלתא דז"א כנודע, ואח"כ אלו הם נעשים בבחינת מקיפין אל המוחין של הנקבה, והנה הם ארבע גו תלת, שהם ז', וכנגדם יש שבעה שיטות בתפילין של יד.

עוד כונה אחרת קטנה (ל) כוללת, בענין פרשיות התפילין ש"ר ושל יד. הנה בפרשה ראשונה, מתפילין של ראש, תכוין לשם אהיה דמילוי יודין, ובשניה, תכוין לשם אהיה דאלפין, ובשלישית, לשם אהיה דמילוי ההין. יברביעית, לשם אדני במילואו. והענין הוא, כמ"ש לך מ"ש בזה"ק פרשה ואתחנן, שארבע פרשיות של התפילין, הם חר"ב חר"ג, ובמ"א אמרו, כי התפילין ש"ר הם אימא על ברא. אבל הביאור הוא, כי כל ארבע פרשיות אלו, ה"ס אהיה שהוא בינה, ובערך זה אמרו, שהתפילין הם אימא על ברא. ועוד לטעם אחר, והוא, לפי שאלו ארבע מוחין, מתלבשים בנה"י דאימא כנודע.

הנה כל אלו השלשה שמות של אהיה, הם בחינת הכתר, אשר בכל פרשה מאלו הד' פרשיות. וכנגד אהיה דמילוי יודין, שבמוח ראשון הנקרא חכמה, יש שם הויה במילוי ס"ג, שיש בו ג' יודין, כמו שיש שלשה יודין בשם אהיה דיודין הנזכר. וזו ההויה היא בז"ת שבחכמה זאת, ונעשית מלבוש אל שם אהיה דיודין הנזכר, כי הוא נשמה אליו, לפי שהוא בחינת ג"ר שבה. וכן שם אהיה דמילוי אלפין, הוא בחינת כתר שבמוח הנקרא בינה דז"א, והיא נשמה אל שם הויה דמילוי אלפין,

הד'. בסוד חכמה וחסדים, בינה וגבורות
כמשי"ת לך בע"ה, ממה שיתבאר למטה.

הנני כותב הטעם לפניך: הנה בתפילין
של ראש, יש כ"א אזכרות, כמספר שם אהיה
כנ"ל, ובהם ד' בתים, כנגד ד' אותיות של
שם אהיה. ובהם ד' פרשיות, כנגד ד' אותיות
של שם הויה, כנזכר בתיקונים בהקדמה ד"ט
ע"א. ונבאר טעם לזה, איך האזכרות שהם
פנימיים מכלם. והבתים שהם חיצונים מכלם,
נרמזים בשם אהיה. והפרשיות שהם בחינת
אמצעית, נרמזים בשם הויה. גם נבאר טעם,
אל ארבע שיטות שיש בכל פרשה ופרשה
מהד' פרשיות תפלה ש"ד.

הענין הוא במה שנודע, שהתפילין ה"ס
אימא על ברא, כנזכר בתיקונים (ע) וכבר
הודעתך, כי ד' בתים של התפילין, הם נגד
ארבע אותיות אהיה. ה"י פרשיות, כנגד ארבע
אותיות הויה. וכ"א אזכרות שבהם, כנגד שם
אהיה, שהוא בגימטריא כ"א. והרי הם ג'
שמות: אהיה, הויה, אהיה, בתפילין ש"ד,
והם גימטריא חיים, ונקרא חיי המלך. לפי
שהם מצד אימא, הנעשים תפילין ש"ד דו"א.
וע"כ ארו"ל (פ) המניח תפילין, מאריך ימים,
שנאמר ה' עליהם יחיו. כי המלך הוא ז"א,
וחיי המלך הנזכר נמשכים לו מאו"א, הנקראים
חיים כנודע. וכבר הודעתך, כי ג' בחינות
היו בז"א, ושנים מהם: הראשונה, והשלישית,
נקראים עיבור. והאמצעי, נקרא זמן היניקה.
ולכן הראשונה והג', נרמזים בשם אהיה, ששם
אהיה מורה על בחינת העיבור, וכמ"ש פרשת
ויקרא, (ז) דאהיה ר"ל: אנא זמין לאולדא.

הענין הוא, כי בתחילה בהיותו במעי
אמו, לא היה כ"א ג' כלילן בג', דהיינו ד'
ועירא שבתוך ה' ראשונה, ונקבה שלו היתה
רמוזה בו בסוד פסיעה לבר, בסוד רגל הר,

אלקינו, ותצילינו מטעות הכתיבה, ומטעות
הכונה אכ"ר, ויהי נועם ה' אלקינו כו'. ואח"כ
יתחיל לכתוב תכף, עם הכונות הנ"ל.

גם יכוין כי בפרשה הראשונה יש בה
עשרה פסוקים, כנגד י"ס, וכנגד יו"ד של
ההויה פשוטה כנ"ל. ובפרשה שניה יש בה
ששה פסוקים, כנגד אות הא במילוי אלפין
ובפרשה הג' יש ששה פסוקים כנגד אות ו'
שבפרשה הזאת כנ"ל. (ס) ובפרשה הרביעי יש
ט' פסוקים, לרמז שהיא במלכות, המקבל מן
ט"ס שעליה, שהם כח"ב חג"ת נה"י.

גם יכוין, כי כל הפסוקים של ארבע
פרשיות הנז', הם בגימטריא שם א"ל, היוצא
משם ס"ג, כנזכר בוהר פרשה פנחס בר"מ,
שהוא שלשה יודין וא'. גם הוא כנגד שם
א"ל היוצא משם אהיה במלוי יודין, שיש
שם ג"כ ג' יודין וא', והכונה זאת היא בארבע
פרשיות תפילין ש"ד.

אבל בארבע פרשיות תפילין של יד,
יכוין בשם א"ל, היוצא משם אהיה במילוי
יודין כנ"ל, וגם אל שם א"ל שהוא בחסד,
כמשי"ה חסד אל כל היום, כנזכר בוהר פרשה
ויקרא.

גם תכוין, כי כל ההיות שיש בארבע
פרשיות התפילין, הם כ"א אזכרות, כמנין
אהיה. ולכן כשכותב ההויה הא', יכוין לאות
א' של אהיה. ובה' היות אחרות, יכוין בה'
של אהיה. ובי' היות האחרות, יכוין ליד
של אהיה, ובה' היות האחרונות הנשארות,
יכוין בה' אחרונה של אהיה.

אמנם סדר פרטן, הם ז' היות בפרשה
א', וז' היות בפרשה שניה, וג' היות בפרשה
ג', וד' היות בפרשה ד'. ויכוין להמשיך ז'
היות שבפרשה א', בג' היות שבפרשה ג',
וד' היות שבפרשה כ', בד' היות שבפרשה

הגהות ומראה מקומות

ט ע"ב. פעה שער התפילין פרק א'.
(פ) מנחות מד. עז"ת שער התפילין בתחילתו.
ע"ה ח"ב שער הנסירה פ"ט.
(ז) דף י"א. וזהו אחרי דף סה:

(ס) בספר עז"ת כתוב ובפרשה רביעית יש
ט' פסוקים כנגד ט' אותיות (צמח דשם בין שהוא
מלכות) לרמז שהוא המלכות.
(ע) הקדמת התיקונים אות ר"ג ובדפ"י דף

הב' למוחין דגדלות, כי או חזרה עוד אימא והיתה בסוד עיבור, ונתנה ד' מוחין לז"א שהם כחב"ד (ק) אז יהיו חר"ב, דעת כלול מב', או חר"ב זב' עטרין דדעת, שהם חר"ג, והם כנגד ד' אותיות אהיה, המורה על זמן העיבור כנזכר.

ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, טעם אל היות העיבור השני הזה, נקדא בשם אהיה, לפי שכיון שהוא בחינת עיבור, לכן נתקשרו שם כל הו' קצוות, מחסד עד מלכות, ונכללו כל הו', בסוד ג' זימנין ז', כמו שביארנו בעיבור דאשון, ולכן נקדא גם הוא אהיה, שהוא כ"א, שהם ג"פ שבעה כנזכר.

וטעם היותו נרמז בד' בתיים, ולא בד' פרשיות שהן מוחין עצמן הוא, כי בתחילה לא היתה אימא בסוד בית, אלא בבחינת מוחין. ועתה נעשית בית ממש אליהם, כמו שנתבאר

כמבואר אצלנו, פרשת בלק דר"ג ע"ב. (צ) והנה בהיות הנוקבא שם, הנה כל אחד כלולה מן הז"ת, שהם הו"ק, והמלכות היא ד' בסופם כנזכר. אבל לפי שאינם דק ג', לכן הם ג"פ ז', והם גימטריא כ"א אזכרות (א) ולפי ששם היו במעי אימא, והיו מעולים שם יותר, והיו בתכלית הדקות, בבחינת מוחין, להיותם תוך אימא, ולכן נרמזו בבחינת אזכרות הויות. וענין היותם ד' פרשיות, הוא אחד שנולדו ויצאו לחוץ, ונתפשטו אל ר"ק שלימים, ואז המלכות היתה ז' להם, ואז נוקבא אין בה רק ב' מוחין בלבד כנדוע, ולקחת אותם מן הו"ק. והד' הנשארים מן הו', הם נשארים אל ז"א עצמו, וכנגדם הם ד' פרשיות, כנגד שם הויה, כי שם אהיה אינו נרמז אלא בבחינת העיבור כנזכר.

וענין היותם ד' בתיים, הוא כנגד העיבור

י פ ה ש ע ה

בביתא דילי, ולא עלנא בישובא, כל זמנא דאת בגלותא, והרי לך סימנא כו'. והרי הוא בכל פעם שעולה למ"ן, עייל בנו ביתא דאימא, וגם למה כפל ואמר דלא עלנא בביתא דילי, ולא עלנא בישובא. ולע"ד נראה, כבר נדע דאמור רבנן בקרבך קדוש לא אבא בעיר, נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלם כו', ופירש רז"ל בפ"ב משער הוויגים, שבעוונותינו, מיום חרבן הבית, אין זווג באר"א עלאין, בבחינת חיה דאבא עם בחינת חיה דאימא, שהוא בחינת חכמה שבהם. ועיין בפ"ג משער טנת"א. וכן בור"ן ג"כ בבחי' חיה שלהם אין להם זווג, והכתוב אומר בחכמה יבנה בית, וזהו דלא עלנא בביתא דילי, כי לא עלה למ"ן באר"א עלאין בבחי' חיה דילהון חכמה דילהון, ודין גרמא ג"כ דלא עלנא בישובא שגם בור"ן לא היה להם עיקר ישוב זווג עליון כדי להוליד נשמות חדשות, כמ"ש רז"ל, שכל זמן הגלות אין נשמות חדשות.

(א) ולפי ששם היו במעי אימא, היו שם יותר מעולים כו'. כבר נדע מדדוש האמור בשער מדומ"ן, ועוד עיין בשער רפ"ח פ"ו שכתב רז"ל, והענין הוא, כי באימא אין החיצונים נוגעים בהם כו', עד ונמצא שעי' עיבור ז"א תוך אימא ז"א מתברר יע"ש. ונמצא היותו שם, הוא יותר מעולה. שם כי בתחילה לא היתה אימא בסוד בית, אלא בסוד מוח, ועתה נעשית בית ממש אליהם כו'. פירוש: כי בתחילה, נה"י דאימא מתפשט בסוד מוחין תוך גופא דז"א, וכאשר מסתלקין המוחין, ומסתלק נה"י דאימא, ועולין זר"ן למ"ן למעלה תוך יסוד דאימא, נמצא כי היא נעשית להם בחי' בית. והוא מ"ש רז"ל בדרוש ראשון דציצית ז"ל, כי אז הוא בתוך ביתו שהוא אימא עלאה, ועומד בתוכה כי שם ביתו. ולפי' נמצא, כי בכל פעם שעולים זר"ן, בין ביום בין בלילה, עולה ונכנס בתוך ביתו. וא"כ צריך להבין מאי דאמור רבנן בהקדמת התיקונים, דלא עלנא

הגהות ומראח מקומות

(ז) שער מאמרי רשב"י וע"א דף רכ"ט. ע"ח ח"ב שער ל"ד: תקון הנוקבא פ"ד. שם שער (ק) ג"א או חב"ד (ע"ת).

הידח פ"א. תע"ס שיעור ט' מן אות ל"ו.

וענין ד' פרשיותיה, הוא במה שנודע, כי תרין מוחין דילה, הם נ"ה דרכורא, וכל אחד מהם כלול משנים, לפי שהנקבה נעשית מאחורי נ"ה דו"א, הנקראים תרי פלגי גופא, והנקבה עצמה נחלקה גם היא באחוריה, לב' פלגי גופא, הרי הם ארבע, כנגד ארבע פרשיותיה

(ג) והיותם כולם בבית אחת לבדו, הטעם הוא לפי שכיון שהם בסוד פלגין כנ"ל, נמצא שארבעתן אינם רק אחד בלבד, ולכן הם בית אחד לבד, והוא כנגד שם אדני.

וענין היות ז' שיטין בתפלה של יד הוא, כי הנה תרין מוחין דנוקבא, הם נ"ה כנוכה, והנה היא צדיכה לקבל האדה, גם מתחילת דאשית המוחין דו"א בעלה דידה, והנה ד' מוחין דיליה, ועוד חג"ת דיליה, הרי הם ז'.

י פ ה ש ע ה

קומת הנוקבא כו', ונמצא כי מה שהוא בוכד תרין שוקין נפרדים, הם בחי' גוף א' של הנוקבא ובוה תבין למה נר"ה נקראים תרין פלגי גופא, והוא, לפי שמצד הפנים הם בחי' שוקי האישה, והם נפרדים, ומצד אחור הם גוף א' אל הנוקבא כו'. וצ"ל, שאע"ג שהכלים וגוף דידה ודאי גוף א' הוא, מ"מ המוחין מופרדים, חכמה שלה לחוד, ובינה שלה לחוד, והרי פנימיות שהם המוחין נפרדים הם, והם נעשים לחלקי המוחין דנר"ה שלו, כמבואר בשער תיקון הנוקבא. והרי הם ד', שנים שלו הנקנים ונעשים אליה בחי' שנים.

(ג) והיותם, כלם בבית א' לבדו הטעם הוא, לפי שכיון שהם בסוד פלגין כנוכה, נמצא כי ארבעתם אינם רק א' בלבד כו'. ולהיות בסוד פלגין, היה צריך להיות ב' בתים, תרין פלגין דידיה בית א', ותרין פלגין דידה בית א', כמו שבפרשיות חשבינן לשלו ונעשו ד'. וי"ל, כי הבתים אינו אלא לבוש, שנוטלים במוחין בצאתם לחוץ להאיר במצת, מכלים דנה"י דו"א שבתוכה, ואין לה חלק בה, ותרין פלגין דידה אינם אלא בית א'.

אצלינו זאת ההקדמה. גם הענין הוא, כי כבר הודעתין, כי מוחין אלו אינם מאימא לברה, אלא שהם כלולים מאו"א, משום דתרוייהו כחדא שריין לעולם, (ב) וא"כ נמצא, כי ארבע מוחין דאימא, נעשים ארבע בחינת בתים, אל ארבע מוחין דאבא, כי אימא בית לאבא, והבן זה. ולכן נרמזו ארבע בתים בשם אהיה, שהוא באימא כנודע.

וענין היות בתפלה ש"ד ארבע שיטין, הוא, מפני שהמוחין הם ארבע, וכל אחד כלול מכולם, ולכן כל פרשה כלולה מארבע שיטין.

וענין תפילה של יד, הנה כ"א אזכרות שבהם, הם ממש על דרך שביארתי בתפילין ש"ד, כי גם הנוקבא כלולה מכל הז' זמנין, והרי הם כ"א אזכרות.

(ב) א"כ נמצא כי ד' מוחין דאימא, נעשין ד' בתים, אל מוחין דאבא כו'. וא"ת אם מפני שמתלבש נה"י דאבא תוך נה"י דאימא, נעשית אימא בית לאבא. א"כ גם נה"י דאימא מתלבש גו גופא דו"א כנודע, ונימא שו"א נעשה בית לאבא ולאימא, וי"ל דלא דמי, כי נה"י דאבא המתלבש באימא, אינו לצורכו דאבא, אלא מפני שבלאו הכי, אין ז"א יכול לקבל ולסבול נה"י דאבא, אם לא בא יבוא מלוכש בנה"י דאימא. מה שאין כן נה"י דאו"א המתלבש בז"א, הוא לצורכו דו"א לתת לו מוחין, וזהו תיקונו, ולא עוד כי מהפך נה"י דאימא מטבעם, ונעשה עצם מעצמו ובשרו דו"א, כמ"ש רז"ל בכ"מ, ובפרט בשער מוחין דצלם פ"א.

שם, לפי שהנוקבא נעשית מאחורי נר"ה דו"א, הנקראים תרי פלגא גופא. והנוקבא עצמה נחלקה גם היא באחוריים לתרין פלגין, הרי הם ד' כו'. תרין פלגין דידיה ניהא, אבל שהנוקבא עצמה נחלקה גם היא באחוריהם, דבר קשה הוא, שהרי אחורי פרקין עלאין דנר"ה שלו, הוא חו"ב דנוקבא הכלולים כחד גופא ממש, ועיניך תראנה מ"ש דו"ל בשער השמות פ"ז ו"ל, ונמצא כי בנה"י של הזכר, שם הוא

כנודע שמשם נמשך הארה בנ"ה, וכנגד זה היו ו' שיטין.
(ד) וענין המעברתא של התפילין, ה"ס ג' שמות הנוכרים, שהם אהיה הויה אדני, והם נגימטריא יב"ק, וז"ס ויעבר את מעבר יב"ק. כי דרך ג' שמות אלו, עובר ונמשך השפע מתחילת האצילות עד סופו.

וענין ד' קלפים לבנים, שכורכים בהם הפרשיות, נתבאר בברכת אבות דר"ה (ר) ע"ש. גם דע, כי לעולם יש בחינת מוחין, בין בז"א,

י פ ה ש ע ה

כי הא"ס אינו מאיר באצילות, אלא ע"י חכמה, וז"ס כולם בחכמה עשית. ואבא הוא המאיר לכל עולם האצילות, ואימא נעשית מעבר לאבא להאיר בז"א, נעשית מעבר למלכות כדי שיאיר אבא למלכות, ודרך חלון הבינה מאיר לז"א, ודרך חלון ז"א מאיר למלכות יע"ש. ונמצא כי דרך ג' שמות אלו, שהם אימא וז"א ומלכות, עובר ונמשך כל השפע, מתחילת עולם האצילות ועד סופו, ועיקרו ושרשו מהא"ס, המתלבש בח"י בחי' דגולגלתא דא"א, ואחר כך מתלבש בחכמה המתלבש בגרונו דא"א, ושם הוא סוד המעברתא. ואע"ג דבא"א כתיב ואין אלהים עמדי, מ"מ מעבר יב"ק הוא בגרון. וא"ת ומה ענין זה כאן בתפילין, פשוט הוא, כי עיקר התפילין הוא מוחין דגדלות הנמשכין בק"ש ותפילה, וכבר נודע מ"ש רז"ל בשער מדומין פ"ו, ובשער דרושי ק"ש, שמוחין דגדלות צריכים גם או"א לקבל משלמעלה מהם שהוא א"א, וא"א מלמעלה ממנו עד רום המעלות א"ס ב"ה, ומשם נמשכים ויורדים ממדרגה למדרגה, ומפרצוף לפרצוף עד שנמשכים לז"א, ונמצאים עוברים כל מעבר יב"ק שבכל פרצוף ופרצוף, ואפשר שכיון שאינו אלא עברה בעלמא, לכן לא גרמזו אלא במעברתא.

(ד) וענין המעברתא של תפילין, הוא סוד ג' שמות הנז' שהם אה"ה יהו"ה אדני, והם נגימטריא יב"ק, וז"ס ויעבור את מעבר יב"ק. כדרך ג' שמות אלו עובר ונמשך כל השפע מתחילתו ועד סופו כו'. דברי רז"ל צריכים ביאור, כי מצינו לו בשער העיבורים פרק ד' שכתב ז"ל, ונחזור לעיל כו', ואח"כ נכנסו בהם המוחין העיקרים, והם סוד ד' הויות עסמ"ב, מלובשים בנה"י כו', וא"כ הוא מוכרח כי ברדת אלו ג' מוחין להתפשט בגוף, שיעברו דרך הגרון דרך ג' אלהים אשר שם, ואז נעשים שם הויה ואלהים ג"פ, והם ג"פ יב"ק בגרון, וז"ס ויעבור את מעבר יב"ק שהוא גרון יע"ש, נמצינו למדין כי הגרון הוא הנקרא מעבר יב"ק, וכתב רז"ל בשער ל"א פ"ג, בדרוש תלת רישין אתגלפן, ז"ל, וביאור תלת רישין אלו הוא, כי הנה בכל ראש מאלו כו', ונמצא כללותם עולה ח"י, אשר הוא סוד חי העולמים, כי מאלו הח"י בחי', מתפשט החיות בכל העולמות, וגם בעולם האצילות יע"ש, ונודע, כי או"א מלבישים את א"א, מן הגרון שלו ולמטה, ונמצא כי הארת הח"י בחי' שברישא דע"ק הוא א"א, הם עוברים דרך גרונו, ומשם מאירים באו"א ובכל האצילות.

אבל ענין ג' שמות האלו שכתב רז"ל, נלע"ד שהכוונה במ"ש רז"ל בכ"מ, ובשער סדר אבי"ע,

הגהות ומראה מקומות

(ר) ענין ר"ה דרוש ו' ד"ה ונחזור לענין א'.
(ש) שער מאמרי רשב"י זיע"א ויקרא דף קע"א ד"ה שם בדף י"א. ע"ה ח"א שער ט"ו:
שער הזווגים פ"ד. מבו"ש ש"ד ח"ב פ"ז וח'.
ע"ה עם פמ"ס ענף פ"ד. תע"ס שיעור י' מן אות כ"ט.

וכהלכה. (ה) ואח"כ כשכותב אות י"ד, יכוין שנחלקת לשלשה קוים, הם: כח"ב, ובהם נכללין כל הי"ס, בעבור שהכתר כולל כל קו האמצעי, שהם: כתר, ת"ת, יסוד. והחכמה כולל כל קו ימין, שהם: חכמה, חסד, נצח. ובינה כוללת כל קו שמאל שהם: בינה, גבורה, הוד. והמלכות כוללת את כולם.

וכשכותב אות ה' יכוין אל החכמה ביחוד עם הבינה, ובחמשים שעריה, מחולקים בחגי'ת נה"י, והיסוד כוללם, ונותנם אל המלכות. וכשכותב אות ו', יכוין לחגי'ת נ"ה, והמלכות כוללתם, בשיתא סדרי משנה שלה כנודע. ותכוין אל ראש אות ו', אל הדעת העליון, הנמשך מכח"ב.

וכשכותב אות ה' אחרונה, יכוין אל י"ס הנכללין בה, כי היא אות ה"א, וצורה היא ד"ו שהם עשר. גם תכוין ביד, אל שם ע"ב. ובח', אל שם ס"ג. ובר', אל שם מ"ה. ובה' אחרונה, אל שם ב"ן. גם בצורת האותיות של כתיבת התפילין, יש קצת שינויים, ואלו הם: באות אלה, יכוין כי כל האלפין יהיו בציור י"ד מלמעלה, כנזכר בתיקונים סוף תיקון י"ט. ומלמטה, תהיה בצורת ד', כנזכר בתיקונים שם, שצורת א היא י"ד. וטעם הדבר הוא, לפי שהתפילין ש"ר, הם אימא על ברא, כנזכר בתיקונים, ולכן כל צורת האלפין שבתפילין, הם כצורת הנ"א. משא"כ בשאר כל האותיות, כמו: השינון, והעיינון, והצדי וכיוצא בהם, כי כולם הם בחינת יודין, לא צורת זיינון.

באות ה' ראשונה של שם ההויה, כולם יהיה להם כעין קוץ אחד קטן מאד למטה.

י פ ה ש ע ה
עלאין, הכלולים ביר"ד ומלואה, כמ"ש רז"ל בשער א"א פרק ט"ו יע"ש, ויתבאר לך דברי רז"ל.

הנהגות ומראות מקומות

(ת) ספר עולת תמיד שער התפילין בתחילתו דף כ"ה ע"א.

בסיום רגל ו' זעירא שבתוך אות ה', והוא הנזכר בזהר בשם פסיעה לבר, בזהר בלק דר"ג ע"ב, כמבואר שם אצלי. וזה צורתה ה. באות ו', כולם יהיו להם גוף, וראש, וקוץ קטן על הראש, וזה צורתה ו. באות י', כולם יהיו להם ג' קוצין: א' למעלה, וא' למטה, וא' באמציעתה, וזו צורתה י.

באות ט, כולם יהיו קו שמאלי שבהם, כעין ז, וזה צורתה ט.

באות ע, כולם יהיו הקוין שבהם כעין ויין, ולא כעין זיינון, וזה צורתה ע.

באות צ, כולם יהיו שני ראשים, כעין שני יודין, והימיני יהיה כעין י הפוכה לאחריה, ושמאלי כעין נון כפופה למטה, ויוד ישרה על ראש הנון כפופה, וזה צורתה צ.

באות ש, כולם יהיו הג' קוים שבהם, כעין ג' ויין, ולא כעין ג' זיינון, וזה צורתה ש.

ושאלתי את פי מורי ז"ל בענין צורת האותיות, אשר כמה שינויים וחילוקים יש, בין כתיבת הספרדים לכתיבת האשכנזים, וא"ל כי לכולם יש רמז וסוד נרמז למעלה, כי לכמה ציורים ושנוים וצרופים משתנים צורת האותיות. וא"ל כי בפרט בענין צורת הא, שכותבים האשכנזים שעושים י' ראשונה שבאלף כעין זיין, שיש בזה רמז בספר התיקונים. גם תעייין במ"ש בזהר פרשת ויקרא, בענין כתיבת ההויה הנזכר שם היטב, ואיך צריך הסופר לזהר בכתיבה שלה.

דרוש ג'

(ת) נבאר בו ענין תפילין ש"ר, למה יש להם ארבעה בתיים. ושל יד בית א' לבד. ובמ"א

הם מחוברים יחד, משום דלגבי הנקבה הם משמשים לה בבחינת הראש שבה, כי מהם ממש נעשה הראש של הנקבה, ולכן הם מוכרחים להתחבר, ולהיות בחינה אחת.

ובזה תבין ענין מ"ש, כי נ"ה הם תרי פלגי גופא, כי זהו עיקר הטעם, כי הנ"ה הם שנים נחלקים מצד פניהם, ומצד אחוריהם הם בחינה אחד בלבד, ולכן אין בנקבה רק בית א' בתפלה שלה (ו) כי גם זה הוא ענין, מ"ש באדרא זוטא, וז"ל, ונהירו דתרי מוחין גליפין בה, שאין בה רק תרין מוחין, ושניהם נעשו א' לסיבה הנ"ל.

וגם לסיבה זו, נקרא בית זו של תפלה של יד, בשם אדני, כנזכר בשם התיקונים, לפי שהוא עצמו מתהפך, ונעשה ראש ממש אל הנקבה הנקראת אדני, כי בחינת האחוריים דנ"ה דז"א, אינם נקראים כלל ע"ש ז"א, כי אם רישא דנוקבא ממש, ולכן נקרא אדני, על שמה, ולא על שמו. אבל הנ"ה דאימא, אינם הם עצמם בחינת הראש דז"א, אמנם הם מתלבשים בתוך ראשו, ובהתלבשם בתוכו, נשארים (ג) נחלקים בחללי גלגלתא דז"א, ואינן

ביארנו ט"א לזה, ונבאר עתה יותר בפרטות, במה שנעורר שאלה אחרת, והוא, כי הנה גם הד' בתים ותפילין ש"ר, הן מנה"י דאימא, ואי"כ לא היה צריך, אלא שיהיו שני בתים בלבד, אחד מנ"ה תרי פלגי גופא, ואחד מן היסוד. ושם תירצנו שהיסוד נבקע, (א) ונחלק לשני בתים, בצאת אורו לחוץ בסוד אה"מ. אבל ענין הנ"ה, עדיין צריך לתרץ, שיהיו שניהם בית אחד בלבד. אבל הענין הוא, שבמלכות אין הנ"ה דז"א עצמן נעשים בתים במלכות, רק הארתם בלבד, בולטת ויוצאת לחוץ אליה, ולכן אינן נחשבין בה שניהם רק לבית א'. אבל בז"א, אשר הנ"ה עצמן דאימא, נכנסין בתוכו, לכן נחשבין לשני בתים.

גם יובן זה, במ"ש בפרשת בראשית דז"א ע"ב, כי שמאל אתנבא מן הוד, דרגא רביעאה. והקשינו שם, שהנצח הוא הרביעי לא ההוד. ושם ביארנו שהענין הוא, שנה"ה דז"א הם מרעילים ומשמשים לזרין, ומהם נעשים שניהם, וכותל אחד מפסיק בין שניהם. אמנם מצד פנים, הנ"ה הם נחלקים לשנים, לפי שלגבי ז"א הם לו בחינת שני רגלים, ולכן נחלקים לשנים. אבל מצד האחוריים שלהם,

י פ ה ש ע ה

של ת"ת יע"ש. ואי"כ צריך להבין ד' מוחין שלה מאין, וגם לכשנאמר שדעת ק"ל שלה, ע"י כוונת לבישת התפילין, אנו מעלין אותו למעלה בראשה, ע"י קשר היר"ד, מ"מ עדיין אין בראשה אלא ג' מוחין, ואי"כ ד' פרשיות מאין לה. ומ"ש רז"ל לעיל בדרוש ב' ז"ל, והנוקבא בעצמה נחלקה גם היא באחוריהם לתרין פלגין, והרי הם ד' כנגד פרשיותיה יע"ש, אין דברי רז"ל מבוררים, ולקמן נאריך בע"ה.

(ו) ד"ג. כי גם זהו ענין מ"ש בסוף אדרת האזינו וז"ל, ונהירו דתרין מוחין גליפין בה, כי אין בה רק תרין מוחין, ושניהם נעשים א' לסיבה הנזכר. דע, שכן כתב גם בשער לידת המוחין פ"ב ז"ל, אבל בנוקבא דז"א, לא כך הוא, אלא שבראשה לא יש רק ב' מוחין בלבד, שהם חר"ב שלה, כנזכר באדרא, ונהירו דתרין מוחין גליפין בה. וגם ז"ש נשים דעתן קלה כר', ולפי זה ההתפשטות אינו אלא בגופא למטה כר', באמצע שתי הכתפות שלה, בג' עלין

הנחות ומראה מקומות

בראשית א' דף ק"ל בהסולם מאמר ג' נהורין. שער רוח הקודש בתחילתו. ספר הלקוטים שמאל א' בפסוק וגם נצח.

(ג) ג"א נחלקים בתרי חללא דגולגלתא ימיני ושמאלי (פע"ח וע"ת).

(א) בספר ע"ת שם כתוב ונחלק לשנים ואז נעשה ב' מוחין חר"ג וגם הנ"ה הם שנים אחרים הרי ד' בתים.

(ב) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ס"ב. עולת תמיד שער התפילין בתחילה דף כ"ה ע"א. וזהר

צריכין להתחבר, ולכן שם הם נקראים בשם ב' בתים נפרדים זמ"ז.

ולטעם זה ג"כ נתבאר, למה אינם נקראים הבתים דתפילין ש"ר, בשם הויה, כדרך שנקרא בית תפילין של יד אדני, ע"ש הנקבה. אבל הטעם הוא כי שם מתהפכין ונעשים ראש שלה ממש, ולכן נקרא על שמה (ז) אבל כאן שאינם נעשים בו"א בחינת ראש, אלא שמתלבשים בתוכו, ולכן נקראים הבתים ע"ש הבינה עצמה, בשם אהיה.

דרוש ד'

(ד) בענין השינין שבתפילין ש"ר: שין דתלת רישין. ושין דארבע רישין. והם שבעה רישין. והענין הוא במה שביארנו, כי המוחין הם ד', ומתלבשים בנה"י דאימא, שהם שלשה אחרים, והרי הם שתי בחינות, וכנגדם הם שין של ארבע רישין מצד א', ושין דתלת רישין מצד אחר.

גם יש סיבה אחרת, והוא, שהמוחין הם ארבע, ובהתלבשם תוך נה"י דאימא, נעשים תלת מוחין לבד כנודע. וכנגד שתי בחינות אלו במוחין עצמן, היו שני שינין, א' דתלת רישין, ואחד דארבע רישין.

עוד יש ענין גדול, הוא, כי הנה השינין והבתים, הם בחינת עור בלבד, ואינם בחינת כתיבה ממש, וגם הם שחורים כנודע, והטעם הוא, כי אלו הם סוד המוחין דקטנות, אשר נעשים אח"כ בחינת בתים ולבושים אל המוחין דגדלות, שהם הארבע פרשיות דתפילין כנודע. ולכן אינן רק בחינת עור בלבד, כי הם בתים ולבושים אליהם. וגם לזה הם שחורים, להורות אל היותם דינין תקיפין. והיותם שתי שינין, אחד דתלת רישין, ואחד דארבע רישין, הם ע"ד הנ"ל, כי בתחילה הם ארבע מוחין דקטנות, ואח"כ נעשים שלש לבד, והרי הם שבעה. גם הם ארבע מוחין דקטנות, ושלוש נה"י דאימא לבושים אליהם, הרי הם ג' וארבע, שהם ז' רישין.

ובזה תבין טעם, היותה בבחינת שינין, והוא, כי ה' שין גימטריא אלהים דיודין, העולה ש' ו' והוא בגימטריא מצפ"ק, שהוא תמורת שם הו"יה בא"ת ב"ש כנודע, שהם בחינת המוחין דגדלות, שהם הויות. וזה מש"ה וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, וא"ר אליעזר הגדול אלו הן תפילין ש"ר. (ז) והענין הוא, כי ר"ת שם יהו"ה נקרא, הוא אותיות שין. והענין הוא, כי להיותם בחינת מוחין דקטנות, שהם שמות

י פ ה

(ז) אבל כאן אינם נעשים בו"א בחי' ראש, אלא שמתלבשין בתוכו, לכן נקראו הבתים על שם הבינה עצמה בשם אהי"ה כו'. ואע"ג שבכמה מקומות כתב רז"ל, שנה"י דאימא הנכנסים בסוד מוחין תוך גופא דז"א, מתהפכים ומתחלפים מטבעם ונעשים גופא דז"א עצמו, עצם מעצמו ובשר מבשרו, ועיין פ"א דשער

ש ע ה

מוחין דצלם. כל זה הוא בהיותם בתוכו, אבל סוד התפילין, שהוא הארת המוחין הבולט ויוצא לחוץ, וכשהוא יוצא לוקח הארת המוחין דאימא, עם לבושין דכלים דנה"י דאימא, אני בחוץ היא אימא לבריה, ואין לז"א חלק בכלים, לכן נקראים ע"ש אימא לבריה.

הגהות ומראה מקומות

והנה אלקים דמילוי יודין בגי' ש'. וגם המוחין דגדלות שהם הויות כאשר תחליף החויה בשם מ"צ באתב"ש ג"כ גי' ש'.

(ו) ג"א ובהתמלאת שין זה ותזכיר הוא בגי' (דפו"י).

(ז) ברכות ר'.

(ד) פ"ע"ה שער התפילין פ"ב. ע"ת ענין התפילין דף כ"ה ע"ב. ע"ה ח"א שער הכללים סוף פ"ה. שער המלכים סוף פ"ו. שער ההקדמות דף קפ"ח ד"ה ואמנם. והר פנחס רמו. עקב רעה. ת"ז בהקדמה ט.

(ה) בע"ת כתוב הקטנות הם שם אלקים

דרוש ה'

(ט) נבאר בו טעם, למה אנו מניחים התפילין ביום, ולא בלילה. וג"כ, למה תפלה של יד קודמת לש"ר, כי לכאורה היה נראה, לשום תחילה ש"ר, הקודמין לבא מוחין דו"א, קודם ביאת מוחין בנוקבא. ואגב יובן, למה נקשרה בשמאל, וגם למה אנו מניחין אותם קודם התפילה, והרי בחינת התפילין הם הארת המוחין, אחר שנכנסו בפנים, ויצאו לחוץ בסוד אר"מ, וכיון שהמוחין הפנימיים אינם נכנסים לגמרי, עד זמן העמידה של ח"י ברכות, אי"כ איך ולמה קודמין התפילין לתפילה. וגם, מהו הטעם של חכמים הראשונים, שהיו מניחים התפילין בראשם כל היום, כי הרי מאחר שכניסת המוחין אינם אלא ג"פ ביום, בג' זמני התפילות כנדע, אי"כ בשאר היום שאין מוחין, מהיכן יש תפילין. וענין זה יתבאר בע"ה בסדר שכיבת הלילה וע"ש. גם בפרשת ויחי בשער המצות, במצות אבילות, נתבאר טעם פטור הקטן והאבל מן התפילין, ופטור יום השבת, ומצאת שם כי תדרשנו וע"ש. ולבאר זה צריך שנבאר ענין א' בתפילות, כי הנה נתבאר אצלינו (י) כי בכל תפילה ותפילה, נכנסים המוחין, ואחר התפילה חוזרים ומסתלקים. וראוי שתדע, כי הענין אינו כפשוטו, לומר שהמוחין עצמן שבאים, הם הם מסתלקים, והם הם שחוזרים ובאים בכל תפילה. לכן דע לך, שאין כן הדבר, אבל הענין הוא, כי בכל תפילה ותפילה, באים מוחין חדשים גמורים לגמרי, בעבור כי אין לך כל תפילה ותפילה, שלא יתחדש למעלה אור שפע חדש, לא ראי זה כראי זה כלל, ונמצא כי בכל

אלהים, לכך ויראו ממך, כי היראה היא משם אלהים. והנה שין בגימטריא ש"ס, ואם נמנה ז' רישין שבשתי השינין, שהם בחינת ארבע מוחין, ותלת נה"י דאימא כנוכר, יהיו בגימטריא שס"ח ע"ה, ואלו הם עצמן שס"ח מנים שהיו בקטורת הסמים, כי מאלו המוחין דקטנות שה"ס אלהים, נמשכין י"א סמני הקטורת, שהם רוחניות הקליפות, כמבואר אצלינו, ולכך כל בחינת הקליפות הם מצד אלהים, אלא שהקליפות עצמן, נקראים אלהים אחרים.

גם ט"א, אל היותם שבעה ראשין הוא, לפי שהארת המוחין דגדלות הם ארבע ותלת כנדע, הם שבעה הארות, ואם תחברם עם שם ח' אלהים דמוחין דקטנות, העולה בגימטריא ש', יהיה הכל שס"ח מנים שבקטורת, ולכך שס"ה מנים הם העיקרים, כנגד שס"ה ימות השנה, שהם המוחין עצמן דקטנות, שהם ש"ן העולה ש"ס, ועם ד' מוחין דגדלות הרי שס"ד, וע"ה הרי שס"ה מנים. אבל ג' מנים היתרים שבקטורת, הם כנגד נה"י דאימא. (א)

ענין הרצועות. כבר נודע, שצריך שיעבדם לשם קדושת תפילין, וטוב שתעבד שתי עורות, אחד לתפילין ש"ר, דהיינו לרצועות, ואחד לרצועות תפילין של יד, וכשתשים העור תוך הסיד והמים, אם העור הוא לצורך רצועות הראש, יכוין שהוא לשל ראש, ויכוין לשם ההויה, ואם הוא לצורך רצועות של יד, יכוין שהוא לשל יד, ויכוין לשם אדני. גם צריך שישחירם פנים ואחור, שחורות כעורב. גם טוב לכוין ברצועות, כי רצועה בגימטריא שע"א, והם ב"פ א"ל במילואם העולים ש"ע, והכולל הרי שע"א, וה"ס ש"ע נהורין הנודעים.

הגהה

(א) א"ש, עיין לקמן בביאור ענין הקטורת, דאימא, לכן מחזירין למכתשת בערב יוה"כ, כי להיות ג' מנים היתירים, הם כנגד נה"י לצורך יוה"כ, שהיא אימא.

הגהות ומראא מקומות

(ח) נ"א אחי"ה (דפו"י).
 (ט) טע"ח שער התפילין פ"ו. ספר עו"ת דף דף ו' ע"א.
 (י) עו"ת שער התפלה ל' ד"ה ועתה נבאר.

יום, ובכל תפילה ותפילה, באים מוחין אחרים חדשים לגמרי, כמבואר לקמן בע"ה ע"ש. בפרטות.

וכפי זה, צריך שנודיע ונבאר, מה שביארנו בסוד שכיבת הלילה, כי אחר התפילה חוזרים להסתלק המוחין, אי"כ להיכן הם מסתלקין ומה נעשה (כ) מהם. אבל סוד הענין הוא, כי אחר התפילה חוזרים להסתלק המוחין ההם, ויוצאין מן רישא דז"א, ועולים ועומדין על ראשו דז"א, בבחינת אר"מ על ראשו. אמנם כבר הודעתך, כי כל דבר קדושה ורוחניות, אע"פ שמסתלק, עכ"ז נשאר שם לעולם בחינת רשימו זעיר תמיד, ואינו מסתלק משם. ונמצא, כי אע"פ שאלו המוחין נסתלקו למעלה בסוד מקיפין כנזכר, עכ"ז נשאר רשימו דילהון גו ז"א כל היום כלו, ועי"ז אין זרין מתמעטין. אלא נשארים כל היום כלו במדת גדולתם, שהיו בעת תפילת שחרית, בכח אותו הרשימו הקטן הנשאר בהם, אע"פ שאינן מוחין גמורים.

ובזה נבא אל הביאור הנ"ל, כי הנה בכל היום אשר נשאר עדיין רשימו של המוחין תוך זרין, הוא זמן תפילין דרישא דדרועאה, כי מכח אותו הרשימו יוצאים ג"כ בחינת תפילין. אבל בלילה שאין שם רשימו, לא בנ"א ולא בנוקבא כלל, אז אין זמן תפילין, לא דרישא ולא דדרועא.

וכמו שיוצאים מרישא דז"א, כך יוצאין אחר התפילה, מרישא דנוקבא, ועומדין לה בסוד מקיפין ג"כ, ואין נשאר בתוכה רק רשימו זעיר כל היום כנזכר. והוא מעמיד אותם בשיעור קומת גדלותם כל היום כלו, וכאשר הוא לילה, תיכף מסתלק מהם אף אותו הרשימו הנזכר, והרשימו דז"א יוצא אז תיכף בתחילת הלילה, ונעשה אז אר"מ על ראשו. והמוחין הפנימיים שבו, שהיו בסוד מקיפין על ראשו כל היום כנזכר, הם עולים עתה למעלה יותר מן המקום ההוא, וכמו שביום בצאת המוחין הפנימיים ממנו אחר התפילה, ועולים להיות בסוד מקיפין, ואז המקיפין הראשונים העיקריים כנודע, הנה הם עתה עולים ממקומם לתת להם מקום. כן עתה בתחילת הלילה, נתעלו כולם מדרגה אחר מדרגה, והמקיפין הראשונים העיקריים עלו למעלה מאד, והמוחין הפנימיים עלו וישבו תחתיהן, והרשימו הזה שיצא בתחילת הלילה, עלה וישב תחתיהן של המוחין הפנימיים, והיה שם בסוד אר"מ כנזכר. וכדי

גם בזה תבין, ענין התפילין מה עניינם, כי דע לך, שאין נעשין התפילין, אלא מאותו הרשימו, הנשאר מן המוחין הראשונים, שנסתלקו אחר תפלה שקדמה. וכאשר אנו חוזרין ומתפללין תפלה אחרת בשחרית, חוזרין ובאין מוחין אחרים חדשים, הם בחינת מוחין ממש גו רישא דזרין. ואז הרשימו שעבר, יוצא ונעשה בחינת התפילין, ולעולם אין התפילין אלא מבחינת הרשימו שהיה מן המוחין של אתמול, ואותם החדשים הבאים עתה בתפלת שחרית, הם מוחין פנימיים ממש גו רישא דילהון, ולכן אנו מקדימין להניח תפילין קודם התפלה, כי התפילין הם מן רשימו דאתמול, שנעשה בחינת תפילין, ובתפלה באים אח"כ מוחין חדשים פנימיים. גם לטעם זה, עיקר מצות התפילין הוא בבקר בעת התפילה, לפי שאז יש מוחין גמורים. אבל בשאר היום, שאינם אלא מכח רשימו בלבד, לכן אינה כ"כ מצוה וחובה כמו בעת התפילה.

הגהות ומראה מקומות

(כ) שם דף ר ע"ב.

וטעם הדבר הוא, מפני רוב האהבה שיש לי עמך, וזמ"ש כי עזה כמות אהבה, ואיני יכולה להתפרד ממך לגמרי, ולכן בהשאר אותו הרשימו שלי על לבך, אז תוכל להמשיך לי הארה משם, משא"כ אם נסתלק יותר למעלה.

ונמצא כי כפי זה, שבלילה הוא זמן המעטת זרין, שמתמעטים מגדלותם, והוא חוזר בסוד ר"ק בלבד, והיא בסוד נקודה בלבד. ולכן התעוררות הדינים הם בלילה, משא"כ ביום, כי אף אחר התפלה שמתלקים המוחין, ואינו נשאר רק הרשימו בלבד, עכ"ז אינם מתמעטים, אבל נשארים בגדלותם, על ידי אותו הרשימו. וזמ"ש במקום אחר, כי אחר התפלה הם מתמעטין, אין הכונה לומר מיעוט ממש, אלא כיון שאין נשאר בהם רק הרשימו בלבד, הרי זה נקרא מיעוט. אבל נשארים הם בגדלותם כל היום, משא"כ בלילה. ואז בלילה היא אומרת אליו שימני כחותם כו'. ואז בלילה, נמצאת היא יתירה עליו, לפי שהרשימו של המוחין שלו נסתלקו לגמרי, אך רשימו דמוחין שלה, נשאר קיים בחוזה שלו, שהוא על לבו, ומאיר בה משם.

והנה תיכף בהתחלת הלילה, מסתלק הרשימו שלו ושלה כנזכר, וכבר נתבאר אצלינו בענין שכיבת הלילה, (ג) כי זיוג של חצות לילה הוא עם לאה, לא עם רחל, הנקראת נוקבא דז"א האמיתית. ושם ביארנו ענין זה איך הוא, כי הנה רחל נוקבא דז"א, יש בה י"ס. והספירה הי' שבה, (ס) היא שורש עצמות שבה, ואינה יכולה להתערב ולהתחבר עם לאה. אמנם הט"ס האחרות, הבאים לה ע"י תוספת, אלו הם יכולות להתערב ולהתחבר בפרצוף לאה, ועי"כ נגדלת לאה אחר חצות לילה, בכל אורך ז"א כולה, ע"י אלו הט"ס שלוקחת מרחל.

ושם כתבנו, כי היה ספק אצלי, אם שמעתי על לבך כנזכר.

ועתה (ל) צריך שנבאר, ענין הרשימו הזה שמתלק בלילה, ובו נבאר ג"כ פסוק, שימני כחותם על לבך כו', אשר בספר הזוהר והתיקונים ביארוהו על תפילין של יד. (מ) והוא דע, כי יש חילוק בין ז"א לנוקבא. כי הרשימו דז"א, מסתלק ועולה על ראשו. אבל רשימו דמוחין דנוקבא, נשאר תוך ז"א ממש, תוך החוזה שלו, אשר שם נתון לב ז"א, ומשם יוצאת הארת אל הנוקבא. וכבר ידעת, כי כל הארות שמאיר ז"א אל נוקבא, כולם הם עדיין. ונמצא כפי זה, כי נוקבא לא הפסידה כמותו.

וזהו ענין הפסוק, שימני כחותם כו', והוא לשון שאלת הנקבה אליו, שישמנה כחותם כו'. פירושו: כי אלו המוחין הנכנסין תוך רישא דז"א. הם מוחין עיקריים, לפי שהם בחינת המוחין עצמן, הנכנסין בו עם בחינת גה"י דאימא עצמה כנודע. אבל מוחין דרישא דנוקבא, הם נקרא חותם בלבד, כי אינם רק הארת חותם הנחתם בה, מן המוחין דרישא דז"א, שהם מוחין עיקריים כנזכר. והנה נודע, כי ביום יש קירוב לז"א עם נוקביה, לפי שיש בהם בחינת מוחין. אבל בלילה שהמוחין מסתלקים לגמרי, שאף הרשימו מסתלק, אז הוא זמן פירוד בין ז"א לנוקביה. לפי שהבחינה שהיתה מקשרת אותם, היו המוחין הנמשכין ונתנים ממנו אליה, ועתה בהסתלקותם יש פירוד ביניהם, ואז היא שואלת אליו ואומרת לו שימני כחותם כו'. ופירושו: אע"פ שעתה הארתך מסתלקת ממני, עשה באופן שאותו החותם שלי, שהוא הרשימו של המוחין שלי, הנשאר בי ביום, ועתה גם הוא מסתלק, עשה באופן שתשים זה החותם והרשימו שלי על לבך, וישאר שם במקום החוזה כנ"ל, ולא יסתלק לגמרי אל המקום אשר באו משם, כאשר עשו המוחין שלך שנסתלקו לגמרי. אמנם ישארו על לבך כנזכר.

הנהות ומראה מקומות

- (ל) עז"ת ענין התפילין דף ל' ע"ב.
 (מ) זחר מצורע נד: ת"ז הקדמה ליום ב' ית. י"ד אות מ'.
 (ס) והוא הכתר שבה.
 ועיין מד"ר שה"ש פ"ת.

ממורי ז"ל, שהט"ס דרחל הם יורדים בלילה בעולם הבריאה. או אם שמעתי, שהספירה הי' (ע) היא היורדת, ועתה אבאר לך אמיתות הדבר בלתי ספק, ודע, כי שני סברות אלו שמעתי ממז"ל, ושניהם הם אמיתיות, והענין הוא באופן זה, כי בחצי הלילה יורדת הספירה הי' דרחל בעולם הבריאה, בהיכל הו' העליון, הנקרא היכל ק"ק דבריאה כנודע, ועומדת שם עד אור הבקר. וכל אותה הצות לילה, יושבת ומזמרת, וקוראה אל ז"א, וז"ס אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל, כנזכר בפרשת לך לך דפי"ו ע"א. וט"ס האחרות הם מתחברות עם פרצוף לאה, ועי"כ נגדלת בכל קומת ז"א, ונשארינן כך עד אור הבוקר. ובאור הבוקר, מתמעטת לאה, וחוזרת לשיעורה הא' בלבד, ועומדת באחורי ז"א במקומה כנודע. ואז אותם הט"ס שלקחה מן רחל, הם יורדות למטה גם הם בעולם הבריאה, להתחבר עם אותה הנקודה עצמית של רחל, שירדה בחצות הלילה. ואז אותה הנקודה הי' שירדה שם בחצות הלילה, היא עולה עתה באצילות. לפי שבתחילה רחתי אותה לאה, שהיתה מתפשטת ולוקחת מקומה, כנזכר שם במקומו. ועתה אשר כבר נתמעטה לאה כנזכר, אינה רוחה אותה, ואז היא עולה למעלה באצילות. גם ט"א יש בזה, והוא, כי ע"י עסק התורה, שעוסקים ישראל הקמים אחר הצות לילה. הם מוסיפים בה כח, והיא עולה מעט מעט, עד שנמצא כי באור הבוקר, גמרה היא לעלות באצילות. אבל הט"ס ירדו למטה בבי"ע כנזכר. ודע, כי הנקודה הי' הנזכרת, היא בחינת הכתר שברחל, והיא שרשית ועיקרית בה. והט"ס האחרות, הם התחתונות, שמן החכמה שבה ולמטה. ואלו הם הבאים לה בסוד תוספת, כמבואר אצלינו. ועיין היטב בברכת למשומדים כו', כי שם נתבאר דרוש זה היטב. וגם בברכת המפיל חבלי שינה כו'. וגם בדרוש א' של תפילת ר"ה בברכת אבות.

וצ"ע שם, כי נראה שהוא הפך ממה שכתוב כאן. אבל הנקודה הקטנה לברה, היא היושבת בבריאה, ועולה בברכת אבות. ובהקדמת פ) ברכת אבות דשחרית רחול, כתבתי הנלע"ד בזה.

והנה באור הבקר, עלה הכתר דרחל באצילות, ושאר הט"ס התחתונות ירדו למטה בבי"ע. ואז אותה נקודת הכתר דרחל, להיותה שרש רחל ועצמותה, לכן בעלותה באצילות, יושבת עם ז"א פב"פ. ובפרט כי עתה נכנס בה אותו הרשימו שנסתלק ממנה בלילה כנו"ל, וכמו שנבאר.

והענין הוא, כי בלילה היא אומרת לו שימני כחותם על לבך כנו"ל. שיוצא רשימו דילה, ועומד בחזה שבו. ובאור הבוקר היא א"ל כחותם על זרועך, והוא, כי בעלות ספירת הכתר שבה מן הבריאה לאצילות, וחוזרת עמו פב"פ כנזכר, הנה להיותה בחינת נקודה בלבד, ואינה פרצוף שלם, לכן מקום חזרתה הוא בזרועו השמאלי, הנקרא גבורה, לפי שכל עצמה של הנוקבא היא גבורות כנודע, ולכן היא מתקשרת עמו בזרועו השמאלי. וז"ס מ"ש בזה, דיצחק אתער בלילה, ואחיד לה לנוקבא בהדיה. ובבוקר אז אתער אברהם כו'. ונמצא כי בזרועו השמאלי, עומד הכתר דרחל פב"פ עם ז"א, וע"ז נאמר כחותם על זרועך, כי היא נקשרת עמו בזרועו בחוץ, ואינו בתוכו על לבו. אבל על בחינת הרשימו של המוחין שלה, אשר יכולים לכנס תוך ז"א עצמו, עליו נאמר שימני כחותם על לבך, כי מקומו הוא נתון בלבד דז"א, בפנימיותו ממש, ויושב שם עד אור הבקר.

וכשעלה הכתר דרחל, ונקשר בחוץ, כחותם על זרועו, אז יוצא אותו הרשימו דמוחין דרחל מתוך פנימיות ז"א, מלבו ממש שהוא כנגדה, ויוצא לחוץ, ונכנס תוך רישא דכתר דנוקבא דז"א, ושם משמש זה הרשימו, בסוד מוחין

הנהרות ומראה מקומות

(ע) תלמוד עשר ספירות שיעור י"ד לוח התשובות לענינים תשובת קצ"א.
 פ) להלן דרושי העמידה דרוש ב'.

תפילין ש"י. וגם ע"י הברכה של להניח תפילין. ואז נעשים בה בחינת תפילין, או מתקנא גם הוא בה, וממשיך ושואב בו, גם את הרשימו שלו שנסתלק ממנו בלילה, ונכנסו בו, ונעשים בו תפילין של ראש, וגם זה ע"י מצות תפילין שמניחין התחתונים, כי אין דבר נעשה למעלה, אלא בכח מעשה התחתונים. וזמ"ש קשה כשאל קנאה.

והרי נתבאר, איך תפילין ש"י קודמת לתפילין ש"ר. גם נתבאר, איך כל בחינת התפילין, קודמים אל התפלה. כי במצוה המעשית ובברכתה בעת הנחת התפילין, הספיק לתת בהם מכה אותו הרשימו שעבר. בחינת תפילין דיליה ודיליה. ואח"כ ע"י מצות התפלה והק"ש, באים מוחין אחרים חדשים, לצורך זיוג זו"ן, ואינם המוחין של התפילין כנ"ל. גם נתבאר, איך התפילין של יד, הם בחינת רשימו דמוחין של רחל. עם בחינת דעת שלה ג"כ, שהוא הקשר דתפילין של יד, כמבואר אצלנו בהקדמת ביאור אדרת האזינו באורך. וע"ש, צ) וכל זה נקרא מוחין, אמנם פרצוף רחל עצמו, אינו נרמז, לפי שהיא נקודה א' בלבד כנוכר, ולכן אין אנו עושים רמז וזכר אלא על התפילין שלה בלבד, שהם המוחין עצמן שלה, אשר הם מוחין שלימים, בבחינת שלימות כל פרצוף רחל כולו כנוכר. אבל רחל עצמה, שנשמעטה בסוד נקודה א', אין אנו עושין זכר לה, ולכן אין הנשים חייבות בתפילין, רק נקרא תפילין של יד, טפל אל ז"א יען כי היא נקשרת ונתונה בנרוע שמאל כנוכר.

וזס"ה רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה, ר"ת ראש"י, והענין הוא, כי הנקודה הזאת, הוא הכתר דרחל כנוכר, ונקראת ראש"י של הנקבה, והיא הנקשרת בנרוע השמאלי, הנקרא גבורה, שהוא בחינת אש וז"ס רשפיה כו'. וביאר ואמר מה הם אלו התפילין שלה, ואמר, שהם שלהבת י"ה, כי הארות ושלחביות היוצאות מן י"ה, שהם או"א, כמבואר אצלנו באורך

של הנקודה ההיא. ואז בהכנס אותו הרשימו תוך אותה הנקודה, או נקראת אותה הנקודה, תפילין של יד. פי': כי אותה הנקודה נקשרת בזרוע השמאלי דז"א, במקום הקיבורה, שהוא מכוון כנגד הלב ממש, כדי לקחת אותו הרשימו שלה, העומד שם בפנים כנוכר, ואז נעשים בראשה בחינת תפילין. נמצא, שבערך ז"א נקראת תפילין של יד. ובערך נוקבא נקראת תפילין ש"ר שלה ממש.

ובזה לא יקשה לך מאמרי הזוהר, אם התפילין של יד, הם תפילין דנרוע ז"א, או אם הם תפילין דנוקבא, כי הכל אמת והם תפילין גמורים ממש בראש רחל, כענין תפילין שבראש ז"א.

והנה מן הראוי היה, שכמו שהאיש מניח תפילין, כדמיון תפילין ש"ר ז"א, כן גם האשה תתחייב בתפילין, כדמיון הנוקבא דז"א, שמנחת תפילין בראשה כנוכר. אבל הטעם הוא, לפי שאלו התפילין בראשה דרחל הם, בהיותה בבחינת נקודה א' בלבד, ואין בה עדיין פרצוף כלל, ולכן אינה נרמזת בענין התפילין, רק הז"א אשר הוא מקשר עמו אותה הנקודה בזרוע, עם אותה התפילין שבה, ונקראת תפילין של יד דז"א.

וביאר הטעם ואמר, כי עזה כמות אהבה, וכיון שאהבתנו היא עזה מאד, ראוי שתשימי בתחלה כחותם על לבך בלילה, בבחינת אותו הרשימו. ואח"כ באור הבוקר, תשימי בבחינת נקודת הכתר הזה, כחותם על זרועך, בחוץ בסוד תפילין ש"י, כי הרי היא עזה כמות אהבה. והנה אחר שהנחנו תפילין של יד, אח"כ צריך להניח תפילין ש"ר. והענין הוא, כי בראות ז"א, אשר הרשימו של המוחין דנוקבא, שהיו עומדים על לבו בפנים בלילה, חזר באור הבוקר ע"י עסק התורה של התחתונים שעסקו בלילה כנוכר, ועלתה נקודת הכתר שלה למעלה, ונקשרה בזרוע, ע"י עסק התורה של התחתונים שעסקו כנוכר, ואותו הרשימו ג"כ נכנס בנקודה ההיא, בכח המצות שעושים התחתונים, בהניחם

הגהות ומראה מקומות

(צ) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רפ"ג ד"ה ואמנם עדיין.

בהקדמת ביאור אדרת האזינו, ק) כל בחינת אלו התפילין שלו ושלה מה עניינו, ושם ביארנו, כי הרי פרשיות דתפילין של יד, הם ממוחין דחריב ראבא, וממוחין דחריב דאימא אשר בז"א. ונמצא, כי אר"א נקראים י"ה, וגם המוחין עצמן, הם בחינת חריב, הנקראים י"ה, וזהו שלהבת י"ה.

ונבאר עתה, ענין שאר הט"ס דרחל, שירדו בבקר בבי"ע, מה נעשה מהם. והנה אח"כ, ע"י תפלה של שחר, שמתפללין התחתונים, הם מעלים אותם מעולם לעולם, עד שמתפללין ברכת אבות. ואז בברכת אבוב, עצמה, אנו מעלים הט"ס האלה, עד אחורי ז"א, ושם נעשית פרצוף רחל, מחכמה שלה ולמטה, פרצוף גמור, אחור באחור עם ז"א. ואחר שעלו שם אלו הט"ס, אז חוזרת הנקודה היא שהיא כתר דרחל, שהיתה עד אז עומדת פב"פ עם ז"א כנודע, בזרועו השמאלי, וחזרת אל האחור, ומתחברת עם הט"ס תחתונות שבה, ונתקנת עמהם יחד, ע"י המוחין החדשים שבאו לה מחדש.

ואז בברכת אבות עצמה, חוזרת אח"כ פ"ב הנקודה ההיא, המחוברת עם כל הט"ס, וכל הי"ס שלה ביחד חוזרים פב"פ עם ז"א ועם יעקב כנודע. ואז יעקב עומד בקו ימין, בחסד ונצח דז"א. ורחל עומדת בקו שמאל, שהוא גבורה והוד שבו, במקום שהיתה הנקודה דכתר שבה בתחילה, קשורה בסוד תפילין של יד בזרועו השמאלי, ושם הם מזדווגים יעקב ורחל בימי החול, כמבואר אצלינו.

ר) ומעתה אל תתמה, אם כתבתי כאן שזו הנקודה עומדת פב"פ עם ז"א, מעת הנחת תפילה של יד. ושם בביאור ברכת אבות כתבנו, כי אין רחל עומדת קודם ברכת אבות, אלא בבחינת אחור באחור, ובברכת אבות היא חוזרת פב"פ. ויובן זה במ"ש, כי הנקודה היא

עוד טעם ב' להניח תפילין קודם התפלה, כי לכאורה היה ראוי להניחם אחר התפלה. לפי שהתפילין נעשים מבחינת מוחין הפנימיים, שיוצאים מבחינת אר"מ בבחינת התפילין כנודע. ואם המוחין אינם באים אלא בתפלה, איך התפילין באים קודם התפלה. אך הענין הוא, כי התפילין הם בבריאה, ושם הוא בבחינת אלו המוחין, מאותם שירדו בלילה אל עולם הבריאה. ואפשר ת) כי זהו בחינת הרשימו של יום אתמול, שירד בלילה בבריאה, כנ"ל בדרוש שקדם.

עוד טעם שני, למה קדמו תש"י לתש"ו, עם היות שהמוחין שלו קודמין למוחין שלה. דע, כי תחילה נעשין לנקבה מוחין מצד הבריאה, כמבואר אצלינו, כי תש"י הוא בבריאה. ואנו עושין לז"א מוחין שלו, בעולם האצילות. ואח"כ נמשכין אליה, ונעשין לה מוחין מן האצילות. והוא, כי אחר שהנחנו תש"ו, שהם בבחינת ד' מוחין שלו, שהם ד' פרשיות בראשו, שהם הקרקפתא. והנה אח"כ, נמשכין ממנו שתי רצועות המקיפות את ראשו, והם בחינת חרי"ג, ונמשכין דרך אחורי הראש, ושם אנו עושים קשר א', והוא בחינת הת"ת, כי שם הוא קשר כל הספירות כנודע, ושם

הגהות ומראה מקומות

ק) שער מאמרי רשב"י זיע"א מן דף רע"ג כל ההמשך.

ר) פ"ח שער התפילין פרק ח'. תע"ס שיעור י"ד בלוח התשובות לענינים תשובה קצ"א.

ש) שער מאמרי רשב"י זיע"א מן דף רע"ג כל ההמשך.

ת) פ"ח שער התפילין פ"י. ספר עז"ת דף ל"ג סוף ע"א.

שוכב על זרועו, וזרועו נתון למטה, ומחבק גופה מלמטה, וימינו למעלה, וגופה נתון בין שני הזרועות, זה למעלה וזה למטה. וכבר ביארנו, כי בהיותה כן שראשה אצל החזה שלו, נמצא שהד' פרשיות של תפילין שלה, ה"ס תנהי' דו"א, כמבואר אצלנו בתיקונים ד"ל ע"ב, בענין קרית ארבע, ד' שמהן דיליה וע"ש.

סדר הנחת התפילין, בתחילה יקשור תש"י בזרועו השמאלי, על הקיבורת, ויכסה זרועו בטלית, כדי שתהא הנחת תפילין בהצנע. ואח"כ יכרוך הרצועה סביב זרועו ז' כריכות, כנגד שבעה נערות הראויות לתת לה, (ב) כמבואר אצלנו עניינם. ואחר שיכרוך הו' כריכות, או יניח תש"ר, ולא קודם הכריכות. ואחר שכבר הניח תש"ר, שהוא בעלה. אז יתן לה הבעל קדושי, שה"ס כריכות הרצועה סביב האצבע האמצעי, הנקרא אמה, (ג) כדרך הטבעת העגול של הקידושי, הניתן באצבעה. וצריך לכרוך שם ג' כריכות. והכריכה העליונה תהיה בפרק האמצעי, של האצבע הזה. וב' כריכות תחתונות בפרק התחתון המחובר אל כף היד, שלא כדברי המתיהרים, לכרוך כל הג' כריכות בפרק התחתון, ושיבוש הוא בידם. ומוז"ל היה נזהר, שלא להוציא תש"ר מכיסו, עד שיניח תש"י, ויקשרנו למעלה במקום הקיבורת, ואחר כך לא היה חושש מלהוציאם, אע"פ שלא כרך עדיין הו' כריכות סביב זרועו כנ"ל. אבל ודאי, שצריך לכרוך הו' כריכות האלו, קודם שיניח תש"ר בראשו. ובענין הרצועות, ראיתי מקפידין להניחן תלויות, ולא להניחם באבנט, כדי שלא יגיעו לארץ אם הם ארוכות. ומוז"ל א"ל, כי אדרבא ראוי הוא להניחם באבנט, דהיינו לשום קצוות הרצועות תחת האבנט, כדי שלא יגיעו לארץ. בענין כונת התפילין, ביארנו לעיל בסדר הכונה, בד' אותיות הויה, שיש בהם ד' יחודים,

נרשמת בחינת המלכות, כי שם מקומה אחורי החזה דו"א כנגד הת"ת שבו. ולכן בקשר ההוא, עושין צורת ד' גדולה, שה"ס ד' של יהודה, כנרמו אצלנו. ומשם נמשכין עד שני הרצועות בסוד נ"ה, ואז על ידה נמשכין עד התש"י, ונעשים שם מוחין לנקבה, בסוד האצילות.

וענין קשירת תש"י בזרוע השמאלי, זה יובן במ"ש באדרת נשא דק"ל ע"ב, בענין ב' נקבי דפרדשקא, דמנקב שמאלא דידיה, עתיד לאתקרא רוחא דחיי על מלכא משיחא, שהוא נוקבא דו"א.

טעם א) לסדר הנחת תפילין. כבר ידעת, שהתפילין ה"ס אר"מ, והנה צריך לאושטא שמאלא. כנוצר בזוהר, והכונה הוא, להורות: כי ז"א מניח שמאלו תחת ראשה, וימינו תחבנה, בסוד יד ימין, הכורך את הרצועה, סביב הזרוע השמאלי.

וסוד הדבר הוא, לפי שהנקבה עדיין היא למטה, ואין קומתה כשיעור קומתו עדיין, אבל ראשה הוא במקום החזה דו"א, ונמצא כי ראשה נתון בין זרועותיו. ונמצא, שהחיבוק הזה, אינו חיבוק גמור, אלא חיבוק בראשה בלבד. וז"ס ב' פסוקים, הנוכרים בשיר השירים: הא', שמאלו תחת ראשי. והב', שמאלו תחת לראשי. וכנגד החיבוק הנוכר, שהוא בראשה בלבד, אמר שמאלו תחת ראשי, כי ראשה נתון שם בשמאלו. וכנגד חיבוק האמיתי, הנעשה בברכת אתה גבור, שאז החיבוק הוא בגופא ממש לפי שכבר הגדילה, ונמצא כי שמאלו הוא נתון עתה בגופה, שהוא במקום שהיה בתחילה מקום ראשה, ועתה הוא מקום גופה ממש, וזהו תחת לראשי. כלומר: שהוא מתבקה, ונותן זרועו תחת המקום, שהיה בתחילה ראשי אבל עתה הוא גופי משא"כ בתחילה, שזרועו היה נתון תחת ראשה ממש, וראשה שוכב על זרועו. אבל עתה, גופה

הנחות ומראה מקומות

א) פע"ח שם. עולת תמיד דף ל"ד סוף ע"א.

ב) ע"ה ח"ב שער מ"ו כסא הכבוד פרק ו'.

ושער תמוזין סוף פ"ב ופרק ו'. שער מאמרי

רשב"י זיע"א פרשת מקץ ופרשת פקודי. תע"ס שיעור י"ב מן אות פ"א. ג) ת"ז תקון ה' דף כו. ותפילין דיד טבעת דדרועא.

אהיה, הויה, אדני, עולים בגימטריא יב"ק, וה"ס הויה אלהים, שה"ס המלכות, בסוד מעבר יב"ק. ואח"כ בהניחך תשרי, תכוין באופן אחר, כי תחילה תכוין בסוד עיבור ראשון, לשם אהיה במלוי יודין. ואח"כ תכוין לסוד היניקה, שהוא הויה, והוא ד' מוחין, שהם חר"ב וחר"ג. ותכוין למה שהודעתך בדרוש הציצית, כי

כל אחד מד' מוחין, כלול מד', ולכן תכוין אל ד' שמות יה"ץ במילואין, בסוד ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, והוא מוח החכמה. ואח"כ תכוין אל ד' שמות אה"י, מן שם אהיה. והשנים הראשונים, יהיו במלוי יודין, והג' באלפין, והד' בההין. וטוב לשלב ולחבר יה"ץ הראשון, עם אה"י הא'. וכן עד"ו כל הד' יה"ו, עם ד' אה"י. והנה ד' שמות אה"י, הם בגימטריא תפילין, ואל זה תכוין באומך ברכת להניח תפילין, אל ד' אה"י אלו. (ב) גם תכוין במלת תפילין, אל שם פסתם, והוא שם של כ"ב כנודע. והוא ג"כ בגימטריא תפילין. (ג)

ואמנם ח' שמות האחרים, שיש בד' מוחין דחסד, ובד' דגבורה, מספקא לן, אם צריך לכוין בהם. והנלע"ד כפי דברי מורי ז"ל, שאין צריך לכוין, אלא בחו"ב, אבל בחו"ג הם כלולים בהם, עד מ"ש כיוצא בזה בענין הק"ש, במלת א' ה' ע"ש.

ואח"כ תכוין אל שם אהיה דיודין, אל סוד עיבור השני דמוחין דגדלות. ואח"כ תכוין אל ג' שמות הנ"ל, שהם: אהיה, הויה, אהיה, העולים בגימטריא חיים, וה"ס חיי המלך כנ"ל. וגם הם בגימטריא בינה, להורות: כי כל זה

כנ"ל בדרוש הציצית (ג) וע"ש אמנם הנלע"ד (ד) יותר באמיתות הוא, שצריך לכוין ליחד בתחלה, ב' אותיות י"ה זו בזו. ואח"כ יכוין להעלות ה' תתאה עד אות ו', שהוא חיבור נוקבא בז"א, ואח"כ יכוין להוריד ה' ראשונה עד אות ו', כי הוא סוד נתינת המוחין.

עוד תתבאר הכונה הנזכרת ביתר שאת, כבר ביארנו לעיל בדרוש הציצית, ענין ד' מצות עשה, הרמוזים בד' אותיות הויה, והם: ק"ש, ותפילין, וציצית ותפלה. וכוננת כ"א מהם, תתבאר במקומה ג"כ ב"ה. ונבאר עתה, כוננת התפילין, הנה תניח תחילה תשי מיושב ולא מעומד, וקודם שתברך הברכה, תכוין לחבר ב' אותיות י"ה, שה"ס התעוררות אר"א להודווג יחד, כדי להמשיך מוחין אל זו"ן. כדי שעמם יבואו התפילין כנודע. ואח"כ תכוין להעלות ה"א תתאה עם אות הו', כזה ה"ו, אל ה"א ראשונה, בסוד העלאת מ"ן. ואח"כ תכוין להוריד ה"א ראשונה אל שתי אותיות ו"ה, שה"ס כניסת המוחין, ע"י נה"י דאימא עילאה, ברישא דזו"ן. ואח"כ תקשור התפילין, ותברך עליהם. וזה סוד הויה הנזכר, י"ה, הוה, הוה. (א)

ותכוין ע"ד שנבאר בתשרי, והוא, שתכוין תחילה בסוד עיבור ראשון, אל אהיה פשוט, ואח"כ בד' פרשיות, אל סוד היניקה, אל שם הויה פשוט. ואח"כ בבית שלה, בסוד עיבור שני דגדלות, אל שם אדני במילואו, אלף דלת נון יוד. ואח"כ תכוין, כי ג' שמות הנזכרים,

הגהה

(ג) א"ש, נלע"ד, כי בכונה הזאת, הוא מוכרח לכוין במלת תפילין, בשני יודין. אבל בכונה הראשונה, צריך לכוין מלת תפילין ביד אחד, שהוא בגימטריא תק"ע, ולא תק"ף ע"כ.

(א) א"ש, נלע"ד, שחשבון הוי"ה זו, רומז לב' שמות הוי"ה ואה"י, ע"כ:
(ב) א"ש, באופן הזה: כי הב' אה"י שהם ביודין, הם ב' פעמים קמ"ו. ואה"י דאלפין, הוא קל"ז. ואה"י דהה"ן, הוא קמ"ג, סך הד' אה"י, הם תק"ע, ותפילין הם בגימטריא תק"ע.

הגהות ומראה מקומות

(ד) בעולת תמיד כתוב ופעם אחרת שמעתי.
(ה) דרושי ק"ש דרוש ח'.

(ג) לעיל ענין הציצית דרוש ז'. עולת תמיד
סוף ענין הציצית.

תפלת י"ח, או בעת שאתה עוסק בתורה כנ"ל, שאז אתה פטור מכוונת אלו. דע, כי צריך להתפלל כל התפילה, אחר שתניח תפילין, ואחר שתגמור עלינו לשבח ועל כן נקוה לך, אז תסיר בתחילה תש"י מיושב, כדרך שהנחת אותו מיושב כנוצר. ואח"כ תסיר תש"ר מעומד, ואח"כ תסיר הטלית, כי כמו שהנחת הטלית קודם התפילין, כך יהיה הטלית בראשך, עד אחר שתסיר התפילין. וצריך לחלוץ תפילין ש"י מיושב עכ"פ. (ד)

דרוש ו'

בענין תפילין דר"ת. דע, כי מורי ז"ל בתחילה היה מניח תפילין דרש"י ור"ת ביחד, ומתפלל בהם תפילתו בשחרית, (א) כמ"ש בפרק הקומץ, כי מקום יש בראש להניח בו ב' זוגות. ובמנחה לא היה מניח אלא תפילין דר"ת. ואח"כ עשה זוג תפילין דרש"י, כסברת שמושא רבא, שהם אצבעיים על אצבעים, וחריצים שקועין עד מקום המעברתא, באופן שיהיה כל בית ובית חלוק ומפורד מחבירו ובעת התפירה, היו חוטי הגידים מפסיקים ועוברים

נמשך מן הבינה אל ז"א כנודע. והם גם כן כ"א אזכרות, וד' פרשיות, וד' בתים, כמבואר אצלינו לעיל בדרוש אחר. ואח"כ תכוין ותחבר אל שני הכונות שהם יב"ק ותפילין של יד, וס"ח ותש"ר, שכולם בגימטריא ק"ף, כמנין ג' הויות, ע"ב ס"ג מ"ה.

והנה נודע מ"ש חז"ל, (ה) שאסור להסיע דעתו מתפילין, (ו) ואפילו בהיותו מתפלל, ובכל רגע צריך לחזור ולכוין בהם, זולת בעת שאתה עוסק בתורה איזה זמן שיהיה, או בעת שאתה מתפלל תפילת י"ח. אבל בכל שאר התפילה, צריך לכוין בהם בכל רגע, ולכן כדי שלא תטרד בכונה, בהיותך מתפלל שאר התפילה עשה זאת איפא, ובעת שתניח ותקשור התפילין, תכוין כל הכונה הנזכרת, ואח"כ בשאר שעות היום, או בשאר התפילה, תכוין כונה זו בקצרה, באופן זה: תכוון תחילה בתש"ר, בג' שמות: אהיה, הויה, אהיה, פשוטים. ואח"כ תכוין בתש"י, שהם ג' שמות: אהיה, הויה, אדני, פשוטים. ותכוין כי חבור כולם ביחד, הם בגימטריא ג' הויות: ע"ב, ס"ג, מ"ה. והכונה זו תכוין בכל רגע ורגע, אפילו בעת שאתה מתפלל שאר התפילה, חוץ מכשאתה מתפלל

הגה

כריכות שעל האצבע תחילה, ואח"כ מסירים תש"ר, ואח"כ חוזרים ומסירין תש"י מהזרוע, וזה כדברי מהרי"ק. וזה נלע"ד אמיתות הענין, וכן נהגתי אני כל ימי, וכמדומה לי שכן היה נוהג אבא מארי ז"ל, ותל"מ.

(ד) א"ש, ק"ל, במ"ש שצריך להסיר תש"י ואח"כ תש"ר, מ"ש מרן בש"ע סימן כ"ח, שפסק, בתחילה יסיר תש"ר ואח"כ של יד. וכן פסקו כל הפוסקים. ואפשר שאין דברי הרב ז"ל חולקים עם מהרי"ק ז"ל, כי מ"ש הרב להסיר תחילה תש"י, קאי על השלש

הנהגות ומראה מקומות

עליות המדרגה היא. ופעם אחד ראה מורי ז"ל נשמת צדיק חכם גדול שהיתה בעונש כאשר היו רוצין להעלותו למדרגה גדולה והיו מענישין אותו על שפעם אחד היה מכוין בקדושת ובא לציון גואל באמרו שלא ניגע לדיק ולא נלד לבהלה ואז ע"י הכוונה ההיא שכח והסיה דעתו מן התפילין וע"כ צריך ליהור במאד מאד. (א) עירובין צה: ע"ז מד.

(ה) מנחות דף ל"ו: טור אר"ח סימן כ"ה. (ו) בספר עו"ת דף ל"ד ע"ב ובפע"ח שער התפילין פרק י' כתוב ומורי ז"ל היה מזהיר **בענין זהו במאד מאד**, כי ענין היסח הדעת גורם סילוק המוחין העליונים ואין פגם גדול מזה. וכבר ידעת (בשער הגלגולים הקדמה כ"ב) כי כל עת שמעלין נשמת האדם למעלה ממדרגתו מענישין ומנקין אותו על עבירות קלות, כפי ערך

מח"ל, שכשנכנסין מחזין דאבא, והם תוך מחזין דאימא, נקראים אהיה כמותם ממש. גם נלע"ד, שצריך לכוין בדי שמות יהוה, במילוי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, כמבואר אצלנו בתפילין דרש"י. אלא משום דתפילין דר"ת הם מחזין דאבא, והם בסוד ד' אותיות גמורות כנ"ל בדרוש הציצית, לכן צריך ט' בדי היות גמורות דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, אלא שצריך להקדים שם ב"ן לשם מ"ה, בסוד היות אהדדי. וזהו ענין ביאור תפילין דר"ת, הנה בזה פרשת פנחס בר"מ דף רנ"ח ע"א, וכן במקומות הרבה בתיקונים הוזכרו שני אלה הסברות דרש"י ור"ת, ושם אמרו, כי תפילה דר"ת, הם תפילה דעלמא דאתי. ותפילין דרש"י, הם תפילה דהאי עלמא, ולכן תפילין דר"ת הם היות אהדדי, בסוד שם יהו"ה, היוצא מר"ת יתהלל ה"מתהלל ה"שכל ו"ידוע.

דע, כי פ"א שמעתי ממוח"ל, כי ענין הפרש שיש ביניהם, הוא תלוי בחקירה, אם נכנסה תחילה עיטרא דגבורה או דחסד, ברישא דז"א. כי כפי סברת רש"י, נכנסת תחילה עיטרא דחסד, שהיא פרשת שמע. ולכן קודמת להיהיא אם שמוע, שהיא עיטרא דגבורה. ולסברת ר"ת הוא להפך.

ואח"כ פ"א שמעתי ממנו באופן אחר והוא זה הדרך שנבאר עתה בע"ה: ונלע"ד, שזה הדרך, מפרש הדרך הא' הנזכר, ולא פליגי, ושניהם אמת. ובוה נבין דרש"י ור"ת לא פליגי, ובי הסברות הם דברי אלהים חיים, שלא כדברי החושבים שסברא אחת היא האמת, והאחרת בטילה, חלילה מלהאמין דבר זה. וזהו ששמעתי בדרך השני, הנה במקומות רבים ביארנו, שיש לז"א שני בחינות מחזין, והם: ד' מחזין מסטרא דאבא, וד' מחזין מסטרא דאימא, ומן המחזין דאבא יוצאין תפילין דר"ת, וממחזין דאימא, יוצאין תפילין דרש"י, ובהכי לא פליגי ושניהם אמת, דא"ח. והענין הוא במה שנודע, שהיסוד דאימא

בתוך החריצים ממש, מצד זה לצד זה. ובבוקר היה לובש שני זוגות דרש"י ור"ת, ובמנחה של שמושא רבא לכד. והיה אומר דתפילין אלו דשמושא רבא, הם כפי שני הסברות דרש"י ור"ת, ועולים במקום ב' הסברות, כי מחזין דאימא, שהם תפילין דרש"י ור"ת, שניהם מתחברים יחד, ונעשין זוג תפילין א', וזהו טעם היותם אצבעיים, כנגד אר"א.

ואמנם אופן הנחתם הוא זה, כי תחילה יכניס בזרועו תש"י דרש"י, ואח"כ תש"י דר"ת, ושניהם יניחם במקום הנקרא קיבורת של פרק העליון שבזרוע השמאלי, ודרש"י יהיה למעלה סמוך כלפי צד הכתף, ודר"ת סמוך לפרק אמצעי, וכן בתש"י, יניח בתחילה דרש"י, ואח"כ יניח דר"ת למעלה מרש"י. (ז) וכן גם הקשר של תפילין דרש"י, יניח בעורף יותר למטה מן הקשר תש"י דר"ת.

וטעם הקדמת הנחת תפילין דרש"י הוא, לפי שבתחילה קודמין ליכנס מחזין דאימא, ואח"כ נכנסין מחזין דאבא שהם תפילין דר"ת, כמשי"ת בע"ה. ולכן כשאתה כורך הרצועות סביב הזרוע, תשים הרצועה דר"ת, תחת הרצועה דרש"י, באופן שלא תתגלה הרצועה דר"ת. (ח) כי כן אורות אבא מכוסים באורות אימא.

והנה נת"ל, מה שצריך לכוין בתפילין דרש"י, אמנם דר"ת לא קבלתי ממוח"ל, מה שצריך לכוין. אבל מה שהבנתי מדבריו הוא זה, שיכוין בש"י, בג' שמות: אהיה, יהוה, אהיה. ובש"י, אהיה, יהוה, אדני. אשר חיבור ששה שמות אלו הם בגימטריא ק"ף, כמנין ג' היות: ע"ב, ס"ג, מ"ה. ואין הפרש בין דרש"י לר"ת, אלא בענין ההויה, כי כפי סדר רש"י, היא כסדרה. וכפי סדר ר"ת, היא בסוד יהו"ה, היות אהדדי.

ואל תתמה, אם יש בתפילין דר"ת אהיה, מאחר שהוא מחזין דאבא. כי כבר הודיעני

הגהות ומראה מקומות

(ז) עו"ת לג: (ח) עו"ת לה. צמה בסוד שמור תם כנודע (הגה"ת). ט) ג"א מוסיף צריך לכוין (דפו"י).

לחוף ממש, שהרי נתבאר אצלנו, שהיסוד דאבא מתפשט עד היסוד דז"א, וארכם שה, וא"כ א"א שיצאו לחוף (ל) מיסוד ז"א, אבל הענין הוא, כי עתה בעת כניסת ראש היסוד דאבא בראש ז"א, עתה הוא שיוצאין לחוף, בסוד התפילין, אבל אחר שנתפשט כולו בתוך ז"א, אז אין הדבר כן, אלא כמו שיתבאר בע"ה. וסוד הענין הוא באופן זה, כי החסדים מגיעים עד מקום עטרת היסוד דאבא, ונדע כי עד שם יש ב' עורות מלבישין את היסוד. אבל במקום העטרה, כבר נכרת ונסתלק עור א', ע"י הפריעה, ולא נשאר רק מסך א' של בשר כנדע, ובהגיע החסדים למקום ההוא, נוקבים המסך הדק והזך ההוא, ויוצאים לחוף, ושרשם נשאר בפנים, מפני היותם עוברים דרך המסך. משא"כ אלו היו יוצאין ממש דרך פי היסוד לחוף, היו יוצאים לגמרי.

והנה ביארנו בדרוש הציצית, (מ) שהחורג דאימא, הם שמות של אה"ה, אך החורג דאבא, הם שמות שלמים, מד' אותיות אהו"ה. והנה

י פ ה ש ע ה

תליא מילתא, כמ"ש רז"ל בפרקין, גם בא"א אמאי לא ירדו החסדים תחלה. ואם כפי סדרן תליא מילתא, גם במוחין דאבא, היה להם לעיטרא דגבורות לירד תחלה כמו בא"א. ואפשר דלפעמים כאשר הגבורות לצורך פרצוף הנוקבא, יורדות תחלה, כמו התם בא"א, כי הגבורות האלו תיקנו והועילו את פרצוף אימא למעלה בגבורות א"א, כמ"ש רבינו ז"ל שם, ואזלינן בתר סדרן. לא כן בחורג דאבא, כי לא נתגלו מפיו היסוד דאבא, ולא יצאו משם, כמ"ש רז"ל בפרקין, לכן אזלינן בתר חשיבותם. ועוד יש סוד עמוק בזה, אשר מוכרח להיות שבמוחין דאבא יתפשטו הגבורות תחלה, אכתבינהו לקמן בע"ה.

הגהות ומראה מקומות

ז"א עצמו אבל הענין הוא בעת התחלת כניסת ראש היסוד דאבא בתוך ז"א או מתחילין לצאת בסוד התפילין (פע"ח).
(מ) לעיל דף ל"ד ד"ה מוח חסד דאימא.

הוא רחב, ויש בו מקום לסבול ולהכיל בתוכו, תרין עטרין דדעת, שהם החורג ביחד, באופן זה, (ח) כי החסדים הוא מצד פנים, והגבורות מצד אחר, והיסוד דאבא מפסיק ביניהם, ומכריע בין י' החורג דיסוד דאימא, ואמנם כאשר נבקעים נה"י דאימא לצאת מתוכן ההארות בסוד תפילין נבקעים בתחלה עליונים, (כ) שהם חר"ב, ואח"כ נבקע היסוד, ואז בולטין כסדרן במצח ז"א, חכמה, ואח"כ בינה, ואח"כ החסדים שהם מצד פנים, ואח"כ הגבורות שהם מצד האחור. ואלו הם ד' פרשיות דתפילין דרש"י ז"ל.

אבל תפילין דר"ת, הם ממוחין דאבא, והוא, כי הנה היסוד שלו צר מאד, שהוא ארוך, ואינו רחב כיסוד הנקבה, ואין מקום להכיל החורג, ובתחילה נכנסין החסדים לתוכו, יען הוא עיטרא מעולה מעטרא דגבורה, ואחריו נכנסת עטרא דגבורה, וכיון שהמקום צר, דוחין הגבורות את החסדים למטה, ויוצאין מפי היסוד לחוף. ואמנם ודאי הוא, שאינם יוצאין

(ח) ד"ו. באופן זה, כי החסד הוא מצד פנים, והגבורות מצד אחר כו'. בכל מקום הוא אומר, כי החורג עומדין ימין ושמאל, וכאן הוא אומר פנים ואחור. ואפשר שנכנסו בז"א כדי להאיר לנוקבא, הם פנים ואחור. ובתחלה נכנסה עטרא דחסדים לתוכו, יען היא עטרא המעולה מן עיטרא דגבורות. ובשער א"א פ"א כתב רז"ל ז"ל, והענין, כי יסוד דעתיק הוא יסוד דדוכרא, והוא צר וארוך, ואיננו רחב כו', ולהיות צר, לכן אין בו מקום לסבול בתוכו החורג שלו. אמנם תחלה נכנסין ומתפשטים ויורדים מלמעלה הגבורות, לפי שעטרא של גבורות, הוא המוח הדי' התחתון מכל ד' מוחין כנדע, לכן המוח התחתון יורד תחלה יע"ש. והשתא אם בחשיבות

(י) נ"א חר"ב (דפ"י).

(כ) נ"א נבקעים עליונים שהם נ"ה שבתוכם חר"ב ואח"כ נבקע היסוד שבתוכו חורג (פע"ח).

(ל) נ"א אי אפשר שיצאו החסדים לחוף בתוך

ועתה צריך לדעת, כי הנה החסדים בהיותם מקיפים סביב היסוד, למה לא יצאו משם לחוץ במצת דו"א, טרם יציאת הגבורות ולמה הטריחו עצמן לחזור ולכנס תוך היסוד, ולחזור ולצאת לחוץ. כי בענין זה הוכרחו להתעכב ביציאתו, עד שיצאו הגבורות. אבל הטעם הוא, כי א"א לחסדים לצאת לחוץ, אלא בהיותם מלוכשים בתוך נה"י דאבא, כי מהם נעשים בתים של התפילין. ולכן הוכרחו לחזור ולכנס תוך נה"י דאבא, כדי שיקחו מהם, ויצאו לחוץ מלוכשים.

והנה כל זה הוא, בתחילת הכנסתם, אבל אחר שנעשה מהם בחינת התפילין, והם יורדים עוד, ומתפשטים נה"י דאבא תוך ז"א, אז אותם המוחין המתפשטים תדיר, כנודע שבכל רגע נמשך התפשטות שפע המוחין מן אר"א אל ז"א, ואז ע"י אותו השפע הנמשך אח"כ בהתמדה, הם חוזרים להפך, כי תחילה נכנסים הגבורות, ויוצאות לחוץ תוך יסוד דאימא, ואח"כ נכנסים החסדים, ונשארים בפנים, הפך ממה שהיה בתחילה כנ"ל.

ובענין זה, יתבאר מ"ש בענין דרוש עשרה הרוגי מלוכה, שאמרנו שהם בחינת העשרה גבורות דאר"א, אשר כולם עומדים תוך היסוד דאימא. והנה זה הוא הפך מן הנז"ל, ובמ"ש עתה יתיישב, ולא פליגי אהדדי. (ג)

ובזה תבין מ"ש בווהר, דתפילין דר"ת נקרא תפילין דעלמא דאתי, פירוש: כי כיון שהם ממוחין דאבא, א"כ הם גדולים מן אימא, הנקראת עלמא דאתי כנודע, ואלו הם תפילין דידה ממש, שהם למעלה ממנה.

גם זהו מ"ש שם, כי ז"ס צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם, והוא, כי נודע כי עטרא דחסד הוא דדכורא דו"א, והם נמשכין בסוד התפשטות, הה"ח אל יסוד, ואלו הם סוד הצדיקים. ואמנם עיטרא דגבורה, הוא למעלה

אח"כ כשנכנסים הגבורות תוך היסוד דאבא, גם להם קצר המצע מהשתרע, ולכן יורדין ההיין אחרונות של שם אהו"ה, של הגבורות למטה עם החסדים, לפי שהיסוד דאבא הוא דכורא, והוא צר מאד, ואינו מכיל אותם למעלה. והנה החסדים הם עומדים מן העטרה ולמעלה מחוץ ליסוד, ומקיפין אותו מבחוץ סביב. וז"ש, והבוטח בה' חסד יסובבנו, כי מעלת הבטחון הוא באבא, ולכן שכרו הוא חסד יסובבנו, כדמיון חסדים דאבא, שסובבים היסוד שלו סביב כנזכר.

ונמצא כפי זה, כי ביסוד דאימא, יש חו"ג דאימא, וגם חסדים דאבא. אבל ביסוד דאבא, לא יש אלא גבורות שלו בלבד, ומזה הטעם נקרא היסוד י"ה, כמבואר אצלינו בסוד מספר רפ"ח ניצוצין, כי יש בו ט"ו חו"ג, כמנין י"ה. והנה בהכנס נה"י דאבא, תוך רישא דו"א, אז נבקעים גם הם ע"י קוצא דשערי דא"א המכה באחורי רישא דו"א, ונבקעין אלו הנה"י דאבא, ואז יוצאות הארת המוחין לחוץ, בסוד תפילין דר"ת, כדמיון יציאת התפילין דרש"י ממוחין דאימא.

והנה סדר יציאתם הוא כך: תחילה הוא יוצא מוח החכמה, ואח"כ הבינה, ואח"כ עיטרא דגבורה, שהוא בתוך היסוד דאבא, וזהו ענין היות אהדדי, שהם בינה וגבורה ואחר שיצאו הגבורות לחוץ, כבר נפנה המקום, והחסדים יש להם מקום לעלות, ומה שהיו בתחילה מקיפים סביב היסוד, הנה עתה חוזרים ונכנסים לפנים (ל) תוך העטרה ממקום שיצאו (מ) ועולים החסדים יותר אל היסוד בתוך פנימיותו, במקום שהיו הגבורות עומדות, ואז גם הם יוצאות משם לחוץ, ובולטים במצת, אחר שיצאו הגבורות. וז"ס, פרשת שמע שהיא חסד, אחר פרשת והיה אם שמוע שהיא גבורה, כסברת ר"ת ז"ל.

הגהות ומראה מקומות

מ"ן ומ"ד פ"א שער קיצור אבי"ע פ"ה שער התקרמות דף קנ"ח סוף טור ב'. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ש"א.

(ל) נ"א דרך מסך עטרה (פע"ח).

(מ) נ"א ועולין הגבורות (דפו"י).

(נ) ע"ה ח"א שער הכללים פ"א. שער דרושי

הנקודות פ"ג. שער שבירת הכלים פ"ח. ח"ב שער

והרי נתבאר, איך התפילין דר"ת, הם בסוד שם י"הו"ו, ומוחין דאימא, הם בסוד יהוה. אמנם כל שאר הפרטים, אין הפרש בין תפילין דרש"י לדר"ת.

עוד ירצה, כי כבר ידעת, כי זווג אר"א הוא לצורך זו"ן, לתת להם מוחין (ט) והנה המוחין הם חר"ב, וחור"ג הנקרא תרין עטרין. אמנם חר"ב, הם לצורך ז"א שהוא זכר, ונודע כי

מהם, שהיא עיטרא דנוקבא, כי פרשת והיה אם שמוע, קודמת לפרשת שמע, וז"ט ועטרותיהם בראשיהם, כי המלכות נקראת עטרא כנודע, והגבורה שהיא בחינת המלכות, נקרא גם כן עטרא, והיא למעלה מראשיהן. משא"כ התפילין דסברת רש"י, אשר עטרה שהיא הגבורה, היא תחת הזכר בהאי עלמא שהוא עולם זו"ן, אשר היא יושבת תחתיו.

י פ ה ש ע ה

חור"ב דאבא נולדים ראשונה, ואח"כ נולדים חור"ב דאימא. וחור"ב דאבא אשר יצאו ראשונה, נעשים חכמה דאבא וחכמה דאימא. וחור"ב דאימא שיצאו אח"כ, נעשים בינה דאבא, ובינה דאימא. ונמצא בין במוחין דאבא, בין במוחין דאימא, תחילה נולד החכמה שלהם, ואח"כ הבינה שלהם. והוא מ"ש רז"ל, שאימא הזריעה תחלה מוח הבינה, ואבא הזריע אחר כך מוח החכמה, יען החור"ב דאימא, נעשה בינה דז"א, בין דאבא בין דאימא. ומחור"ב דאבא, נעשה חכמה דז"א, בין דאבא בין דאימא. וב' מוחין אלו שניהם שוין, שתחלת נולד חכמה שלהם, ואח"כ הבינה שלהם. ובטיפות החור"ג בין דאבא בין דאימא אינו כן.

ותחלה צריך אני להקדים לך הקדמה א', כתבה רז"ל מקצתה בשער מדומין פ"ה ז"ל, שהנה נודע, שאות ה' מורה על בחי' הבינה, אשר היא מתעברת בכך דכר בתוכה, ובהיות הזכר בתוכה, אינו רק בחי' ז"ק, ולכן צורת ד"ו, ד' על ו'. גם הדי' רומזת אל הנוקבא, שם היא עמו בבחינת עטרת בעלה, ששם הוא עולם הבא, שהצדיקים יושבים ועיטרותיהם בראשיהם, וזהו ד' על ו'. אמנם אחר שנולד יע"ש, ובשער המלכים פ"ה במ"ק, כתבה כולה רז"ל, והטיפה היתה יו"ד, ונלקחה מלוי היו"ד שבחכמה, והם סוד וי"ד דיו"ד דאבא, שהוא בגימטריא עשר, ושם באבא דכורא גובר, ולכן ו' קודמת לד', וזהו ו"ד. אך טיפת הבינה, נוקבא גוברת, לכן גובר ד' על ו', וזהו ד"ו, צורת ה', כי משם נלקחו האותיות ד"ו מן בינה יע"ש. הרי, כי בהיות זו"ן בסוד מוחין עדיין באר"א, כנודע כי כל הבנים כלולים במוחין

(ט) עוד ירצה, כי כבר ידעת, כי זווג דאר"א הוא לצורך זו"ן, לתת להם מוחין כו'. עד סוף הדרוש באמת צריך פירוש, כי לפי פשוטם של דברים, נמצא שאין אבא מוריע אלא ב' מוחין חכמה וחסד, וכן אין אימא מורעת אלא ב' מוחין בינה וגבורה. ובכל מקום הוא אומר, שהם ד' מוחין דמצד אבא, חר"ב וחור"ג. וכן ד' מוחין מצד אימא, חור"ב וחור"ג שלימים. ועיין בריש דרושי הציצית, וכן מוכרח מדרושים אלו, וכ"כ בריש דבריו דרוש זה, ואם כן בר' מוחין דאבא, שהם תפילין דר"ת, מה ענין לאימא. לכך אומר אני, שכבר נודע שבעת הווג דאר"א, מתחלפין המוחין בין אר"א, כי בינות וגבורות דאבא, נעשים חכמות וחסדים דאימא. וחכמות וחסדים דאמא, נעשים בינות וגבורות דאבא וכתבו רז"ל בכ"מ, בספר ע"ת, ולעיל בדרושי הציצית דרוש ג' יע"ש. ואלו המוחין דאבא, הם המוחין הנכנסים בנה"י דאימא אחר החילוף. והראיה, שכתב רז"ל לעיל בדרוש ה', שצריך לכיין בתפילין דרש"י ז"ל, שהם מוחין דאימא, אל ג' שמות יה"ו, מלויין בסוד עסמ"ב, והוא מוח חכמה. וידוע ששמות הקדושים האלו, הם מוח בינה דאבא, שנעשים מוח חכמה דאימא, כמ"ש רז"ל בדרושי הציצית. וסדר יציאתם ולידתם הוא כך: הנה כאשר מזדווגים אר"א, כדי להוליד מוחין לזו"ן, כל אחד בין אבא ובין אימא, חד באפי נפשיה, מוליד ד' מוחין שלימים, שהם חור"ב וחור"ג דאבא, וחור"ב וחור"ג דאימא, אלא שהם ד' טיפות שלימים, ונפרדים זה מזה ואימא מעלה מ"ן תחילה, ומעלה מ"ן דחר"ב שלה, ואח"כ אבא מוריע מ"ד דחור"ב שלו. והנכנס ראשון, יוצא אחרון, כמ"ש רז"ל. ונמצא

והיה כי יביאך. אבל תרין עיטרין שהם חריג, הם לצורך נוקבא דז"א, והנה היולדת נקבה, הוא מזריע תחילה, וא"כ נמצא שאבא הזריע תחילה, וכשבא זמן הלידה, נולדה הנקבה תחלה, שהיא גבורה, פרשת והיה אם שמרע, ואח"כ נולד הזכר שהוא החסד, פרשת שמע,

כשהאשה יולדת זכר, היא מזרעת תחילה, א"כ נמצא שאימא הזריעה תחילה טיפת המוח הנקרא בינה, ואח"כ נתן בה אבא טיפת מוח, הנקרא חכמה, וכבר נודע, שהנכנס ראשון יוצא אחרון, וע"כ בתחילה נולד חכמה, שהיא פרשת קדש לי, ואח"כ נולדה הבינה, שהיא פרשת

י פ ה ש ע ה

אבל בחריג אינו כן, רב החילוק ביניהם, כי אבא תחלה מזריע עיטרא דגבורות, ואח"כ עיטרא דחסדים. ואימא תחילה מזרעת עיטרא דחסדים, ואח"כ עיטרא דגבורות. והחילוק הזה גרמה, שחריג דאימא באו ויצאו כסדרן, ובחריג דאבא הקדימו הגבורות לצאת קודם החסדים.

ובעניותינו במ"ש זאת הקדמתנו, יתבאר לך סוד עמוק, ורמזו וכתבו רו"ל בשער סנת"א שלהי ע"ב ז"ל, ומה שקדם הוי"ה דבין להוי"ה דמ"ה, הוא סוד תפילין דר"ת, והוא סוד נקבה תסובב גבר יע"ש. והכונה, כי כמו שהיות הבנים כלולים במוח האב, שהוא אבא דכללות עולם האצילות, יר"ד דשמא קדישא, ר"ד שבו הדלת למטה מלביש על הוא"ו, ולכך מוכרח הדבר, שכשבא מזריע החריג שבו, צריך שתצא ותבא הנוקבא תחילה, עיטרא דגבורות, שהיא הדלת, ואחר כך עיטרא דחסדים, שהיא הוא"ו. כן בא"ק רל"ב שערים, שהם סוד ד' שמות הקודש, שכל אחד ואחד כולל עסמ"ב, ומן הטיבור שלו ולמטה, עומד המ"ה בכללותו, מלביש עליו הבין בכללותו, נמצא דלת מלביש עליו הוא"ו בכללותו, ולכן כשבא העת לצאת להאיר בחוץ, נולדה הבת תחילה, כמ"ש רו"ל בפ"ג בשער סנת"א יע"ש.

ובמ"ש בעניותין שם, נמצא חד טעמא ללידת הבת תחילה, יען היא מחוץ לבין ומלבשת עליו בפנימיות, והוא סוד נקבה תסובב גבר בפנימיות, והיא קרובה לצאת יותר מן הבין דכר, שהוא המ"ה, לכן נולדה הבת תחילה. אמנם מ"ש רו"ל, אבל תרין עיטרין שהם חריג, הם לצורך נוקבא דז"א כ"ו, צריך להבין, כי הלא עיקר החסדים הם לז"א, ועל ידי החסדים

אביהם ואמם, באבא הם בסוד ר"ד, ובאימא הם בסוד ד"ו, לכן כשבאים אריא להזריע טיפת החריג שלהם, אבא הזריע תחילה עיטרא דגבורות, כי היא למטה סוד הדלת, וכנגדו הזריעה אימא עיטרא דחסדים סוד ו', שהיא למטה באימא. ואחר כך הזריע אבא עיטרא דחסדים שלו, סוד אות ו' שהוא למעלה באבא. ואימא הזריעה כנגדו עיטרא דגבורות, סוד אות ד', כי היא למעלה באימא. וסדר לידתם הוא כך, כי כבר נודע שהנכנס ראשון יוצא אחרון, וא"כ מטיפה ראשונה, תחילה נולד עיטרא דחסדים דאימא, ואחריו עיטרא דגבורות דאבא. ומטיפה השנית, תחילה גבורות דאימא, ואחריו עיטרא דחסדים דאבא. ונמצא עתה, שחריג דמוחין דאימא באו ויצאו כסדרן, תחילת נולדו גבורות דאבא, שהם חסדים דאימא, והם שנים ללידה, ומטיפה השנית, נולדו תחילה גבורות דאימא, והרי הם כסדרן, חסדים ואח"כ גבורות, והרי מוחין דאימא חריב חריג כסדרן. לא כן במוחין דאבא, כי מטיפה ראשונה תחילת הכל נולדו חסדים דאימא, שהם גבורות דאבא. ומטיפה השנית אחרון לכולם, נולדים חסדים דאבא. הרי כי במוחין דאבא, נולדו הגבורות קודם החסדים, נמצא שהם שלו ב) כסדרן, חריב וגבורות וחסדים. והרי הם היות לבדו. באופן כי מווג אחד דאריא, נולדים כל המוחין שלימים חריב וחריג דאבא, וחריב וחריג דאימא. ואחר שנתעברה אימא מהם כנודע, וכמ"ש רו"ל, סדר לידתן תלוי כסדר הזרעתם, כי טיפות החריב אימא מזרעת תחילה, ואח"כ בלידה, נולדות של אבא תחילה. והרי החכמות של שניהם נולדות תחילה ואח"כ הבינות של שניהם.

שם בסוד ג' מחזין בלבד. ואחר שנכנסים בו"א, נמשך קוצא דשערי דאריך אחורי רישא דז"א, במקום העורף, ומוציא הארת הד' מחזין לחוץ, במקום המצח דז"א, וגם מוציא הארת מלבושיהם, שהם נה"י דאימא, ולכן הם ד' פרשיות כנגד הארת ד' מחזין עצמן. והד' בתים, כנגד הארת מלבושיהן, שהם נה"י כנוכר. ואע"פ שאינן רק ג', עכ"ז הוצרכו להתחלק לד' בתים, כדי להלביש בחוץ את ד' הארות המחזין.

גם ט"א לזה, והוא, כי נודע, כי זר"ן היו

ואלו הם התפילין כסברת ר"ת ז"ל, והסיבה היא זו כאמור.

דרוש ז'

בענין תפילין מחדש בקיצור בכל ענייניו, אחר עטיפת הציצית, יניח תפילין, והמניח הוא ז"א, בסוד מ"ש חו"ל (ס) שהקב"ה מניח תפילין, וענין התפילין עצמם, הם בסוד המחזין שלו, כי הנה נתבאר אצלינו, כי בתחילה הם ד' מחזין, ואח"כ כשמתלבשין תוך נה"י דאימא, טרם שנכנסין תוך ז"א עצמו, חוזרים להיות

י פ ח ש ע ה

לזר"ן הגדולים, כמו שכתב רבינו ז"ל בשער זר"ן פרק שלישי.

הנה זאת המחקר לדעת, כי כן בו"א יש לו שני בחי' תפילין: תפילין דאבא, ותפילין דאימא. וכל אחד לבדו ולעצמו, הם מחזין שלימים, כי ד' פרשיות דתפילין דר"ת, הם חריב וחורג דאבא. וד' פרשיות דתפילין דרש"י ז"ל, הם חריב וחורג דמחזין דאימא. והרי שניהם שוין בו"א. ונמצא בין שניהם ח' פרשיות ח' מחזין. אבל ביעקב ורחל, נחזי אנן, כי יודע שכל עצמו של יעקב ואורותיו ומחזיו ומשפטיו, אינו אלא ממחזין דאבא לבדו, ואין לו במחזין דאימא, כמ"ש רז"ל בשער מחזין דז"א פ"ט יע"ש. וכן רז"ל (רחל) כל כמינה ותיקונה וכל אורותיה ומחזותיה אינם, אלא ממחזין דאימא, וא"כ ליעקב ולרחל, צריך שלא יהיה לה כי אם חדא תפילין, ליעקב תפילין דמחזין דאבא, ולרחל תפילין דמחזין דאימא. ואין לכל א' מהם, כי אם ד' מחזין, ד' פרשיות. ואם הכי נמי, הא אנן איפכא עבדינן, כי בתפילין של יד שהם תפילין דרחל, אנו מניחים בין של רש"י ז"ל בין של ר"ת, והם ח' פרשיות כמו של ראש. ומכל דברי ז"ל בדרושים אלו, לא פירש היכי עבדינן הכי. לבד זה מצאתי לו לרז"ל, בספר מאמרי רשב"י, בפירוש לאדרא הא, שכתב, שתפילין דיעקב, הם חריב דאבא וחריב דאימא, וחריב דאימא

המתפשטים בתוכו, הוא מתגדל, כמ"ש רז"ל בכל שער דרושי הצלם, ואין לנוקבא חלק בחסדים, אלא הארה בעלמא. ולהיפך הגבורות, כי עיקרם לנוקבא, וע"י התפשטות הגבורות בתוכה, היא מתגדלת, כמ"ש רז"ל בשער תיקון הנוקבא יע"ש חו"ל רז"ל בשער חרי"ט פ"ה, והמ"ה הארתו לבד הם הארת החסדים לבד, ולא עיקרם כי עיקרם נשאר בו. וההפך בב"ן, כי עיקרו בה, ובו הארה לבד יע"ש. וא"כ נמצא, כי אין לצורך הנוקבא אלא הגבורות, והחסדים לצורך הדכר. ועוד כי כ"ן לצורך הדכר או לצורך הנוקבא, הכל הוא בחורג דאימא, אבל החורג דאבא אינם יוצאים מפי היסוד דאבא, כנ"ל בשער פרצופי זר"ן פ"ג מ"מ, כיון שגם הנוקבא נגדלת ע"י החסדים דאימא, שהם עיקרם ושרשם גבורות דאבא קודם החילוף, ומה גם לפי מ"ש רז"ל בשער הצלם פ"ג ז"ל, ודע, כי ז"א עיקרו מן הבינה, כי משם המחזין שלו, ובינה נקרא אלהים והיה די באלו המחזין כמדתו של ז"א, אבל לצורך נוקבא ולצורך התחתונים, לכן הוצרך שיבואו מחזין דאריא יע"ש. והכתוב מעיד ה' בחכמה יסד ארץ, נמצא שייך לומר כי חריב דאבא לצורך הנוקבא. ועוד, כי כאשר נקבע יסוד דאבא תוך גופא דז"א, יוצאים האורות לתקן ולהאיר ביעקב כנודע, ורחל הקטנה ויעקב, שניהם נקראים נוקבא, והם בת זוג

הגהות ומראה מקומות

(ס) ברכות ו'.

וענין הרצועות דתש"ר, הם נ"ה דאימא, שעומדים בסוד אר"מ על ראשו של ז"א, ועי"ז נמשכת הארה כל היום עד הלילה כנוכר. וענין המעברתא של ראש וש"י, הי"ס ג' שמות: אהיה, הויה, אלהים, (א) שמספרם יב"ק, ואלו הג' עומדים בתוך המעברתא, וז"ס ויעבר את מעבר יב"ק.

אמנם תש"י, הוא בנוקבא דז"א והענין הוא, כי קשר תש"ר היא לאה, ותש"י היא רחל נוקבא דז"א, ועניינה: כי נה"י דז"א, נעשו מוחין בראש דרחל כנודע, וקוצא דשערי דרישא דז"א, נמשך עד רישא דרחל ע"ד הנ"ל, ומכה בערפה, ויוצאים ד' הארות מוחין שלה במצחה. ולפי שהראש שלה, היא מאחוריו דז"א כנגד הלב, לכן אנו מניחין תש"י בזרוע שמאלי דז"א, בפרק הג', שהוא כנגד הלב דז"א. ועוד ט"א, והוא, כי הדעת דרחל הם הה"ג, הניתנים לה מן היסוד דז"א כנודע, והוא עומד למטה, והדעת הוא מקומו יותר למעלה כנגד הלב דז"א, ולכן צריך להעלות ולקשר תש"י בזרוע שמאל כנגד הלב, כי עי"כ הה"ג העומדות למטה ביסוד דז"א, יעלו בסוד אור חוזר למעלה עד הלב, במקום זרוע שמאלי הנקרא גבורה, וגם הם ה"ג מסוג של הגבורות ג"כ, ואז יאירו הה"ג. בסוד אור חוזר, ויהיו למעלה כנגד הלב, ברישא דנוקבא.

וז"ס מ"ש בווהר פינחס, דבעי לאזדהרא, דלא יעדי יוד, שהוא קשר תש"י, מן התפילין עצמם. והטעם הוא, כי היוד הזאת, שהוא קשר של תפילין, הי"ס היסוד כנ"ל של הה"ג, שממנו נעשה דעת הנוקבא, ולפי שהוא תחתון

בתחילה ביחד, בסוד העיבור תוך אימא, אבל הז"א היה בחינת ג' גו ג', בסוד נה"י גו חג"ת, ונוקבא היתה ז' להם, בבחינת העטרה קשורה ביסוד, וכשנולדו ויצאו לחוץ, חזר הז"א להיות בסוד ר"ק גמורים, גם נוקביה נתפשטה וירדה במקומה. ולכן היו הבתים ד', כנגד נה"י ומלכות. ולהורות אל סוד העיבור הנוכר, נמצאו כאן כ"א אזכרות, כמנין אהיה, בתש"ר וש"י.

והענין הוא, כי בהיותם בסוד העיבור, היה הז"א בסוד ג' קוים לבר, ג' גו ג', והמלכות בסוד עטרה כנוכר. הרי ז'. וכל א' מאלו הז', נכלל בכל א' מהג' קוים הנוכרים, והרי הם ג"פ שבעה, הם כ"א. ולהיות כי אימא הנקרא אהיה, ובתוכה היה העיבור, ולכן נרמזו האזכרות בסוד מספר אהיה.

וא"ת א"כ יהיו כ"א שמות של אהיה, ולא שם הויה. הטעם הוא, כי שם אהיה מורה, על בחינת התפשטות. אמנם ההויה, מורה על היותו כמו שהוא עתה, טרם שנתפשט במוחין. והנה הבטישא דקוצא דשערי הנוכר, לא הועילה רק להוציא הארה בלבד של המוחין, ואינה אלא בזמן שבהמ"ק קיים. אבל אחר החורבן, כבר נתבאר אצלינו, כי המוחין דגדלות מסתלקין, וחוזר ז"א לקטנות בכל יום ויום, בסוד חדל נא מי יקום יעקב כי קטן הוא. ואמנם בשעת ק"ש ותפלה, יש בנו כח להחזירם בו, ואחר התפלה מסתלקין. אבל עכ"ל, נשאר שם כל היום קצת רשימו של הארה, ולכן כל היום הוא זמן תפילין. אבל בלילה, מסתלק אפילו הרשימו, ולכן לילה לאו זמן תפילין הוא.

הגהה

(א) א"ש, צ"ל אדני.

יפה שעה

בערך חו"ב דאבא, נעשים חו"ג. וגם כתב, שתפילין של יד, שהם התפילין שברישא דרחל נוקבא דז"א, הם ממש כדמיון דפרשת תש"ר דיעקב, שהם חו"ב מצד מוחין דאבא, וחו"ב מצד מוחין דאימא שבז"א, יעש"ב כי כשל כחי להעתיק כל לשונו, כי אם זה לבד. אבל אח"כ מוז"ל גילה לי הדברים יותר בפירוש ועיין

נותן בה אותו הרשימו שלה שנשארה בו, ועושה אותה בחינת תש"י, כמבואר אצלינו, ואח"כ מתקנא בה. ואז א"א בטש ביה, משום כי חפץ חסד הוא, ומחזיר בו גם הרשימו של המחזין שלו שנסתלק בכל לילה כנ"ל, ונעשית בו תש"ר אח"כ. ובביאורינו למעלה, יובנו כל אלו הדברים על מתכונתם וע"ש.

והנה נתבאר אצלינו, כי כאשר לאה מתפשטת בכל אחורי קומת ז"א אחר חצות לילה, מאותו האור הגדול, לוקחת רחל מוחין, בהיותה בבוקר למטה בעולם הבריאה. וגם לסיבה זו מניחין תש"י בתחילה לפי שנעשית מן ההארה הנזכרת, אשר קבלה רחל מן לאה אחר חצות לילה. אבל התפילין דז"א ש"ר, נעשים מכח ההארה הנמשכת ע"י ישראל, הקמים בחצות לילה, ועוסקים בתורה, ולכן נעשים אח"כ. ואחר היות שניהם ז"ן בבחינת התפילין, אז אומרים ק"ש, כמשי"ת לקמן בע"ה, בענין הק"ש.

והנה ד' פרשיות דתש"י, הם כנגד ד' אותיות הוי"ה. והבית, כנגד ארני. וה"ס ז"ן. ובשעת הקשירה יכוין שקושר הנוקבא עם ז"א, כדי לייחדם אח"כ בק"ש, במלת אחד, ר"ל: א"ח, ד'. שהם ז"ן, קשורים יחד בשני קשרים, קשר יד, וקשר יו"ה, וה"ס שני יודין שבשם יאהדונה"י, בסוד פותח את ידיך, וקרינו ביה יודיך. ע"כ הגיעו דרושי התפילין.

דרושי תפלת השחר

דרוש א'

(צ) ונבאר עתה כללים, שיש בסדר תיקון תפלת השחר. דע, כי מן תחילת התפלה, עד ברוך שאמר, הוא עולם העשיה. ומברוך שאמר, עד יוצר אור, הוא עולם היצירה. ומן יוצר אור, עד סוף ברכת אבות, הוא עולם הבריאה.

הנהרות ומראה מקומות

(ע) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רפ"ג מבואר שם באריכות. עו"ת דף ל"ב ע"ב. וזר פנחס רלו: י"א ע"א.

למטה, צריך להעלותו למעלה עם התפלה עצמה, היושבת למעלה כנגד הלב, ולקשרו שם שלא ירד ממקומו, ועל זה נאמר שימני כחותם על לבך כו', כמבואר אצלינו (ע) וע"ש.

גם ענין פסוק זה הוא, כי הנה שני בחינות היו כאן: הא', הוא ענין בטישת קוצא דשערי דז"א בראש הנקבה, אשר אינו מכה רק בחו"ב שלה בלבד, כי עד שם מגיע קוצא דשערי בלבד, שהוא עד החזה דז"א, אבל ברעת שלה שהוא יותר תחתון, לפי שנעשה מן היסוד שלו כנוצר, אין קוצא דשערי מגיע שם, ולא בטש ביה. בחינה הב' היא, לתועלת הרעת שלה גם הוא, להעלותו עד מקום הלב, וזה נעשה ע"י הקשירה דיו"ד, קשר עם התפילה עצמה כנוצר. ולכן כנגד הבטישה בתרין מוחין, כתיב שימני כחותם על לבך, כי שם מקומם. וכנגד קשירת גבורות הדעת, ולהעלותו ולקושרו בזרוע שמאל, אמר כחותם על זרועיך. ונתן טעם לכל זה ואמר, כי עזה כמות אהבה, אהבת ז"א לנוקבא, ולכן מעלה אותה ומחברה עמו, כענין חיבור האשה בבעלה, וענין זה נקרא אהבה ממש. ואחר שכבר הניחה הנקבה תפלה שלה בתחילה, משום אהבה הנזכרת, אז מתקנא בה הז"א, ומניח גם הוא התש"ר. וז"ס, קשה כשאל קנאה. והרי נתבאר טעם, למה מקדימין תש"י לתש"ר.

וא"ת והרי גם אימא הנעשית תש"ר לז"א, גם היא אוהבת אותו, כאם על בנה. והתשובה היא, כי תש"ר אינה, אלא מכח בטישת קוצא דשערי דז"א כנוצר, ואינו עושה אותן מפני אהבה שיש לו עם ז"א, כי ז"א ברא דאז"א הוא, ולא דז"א, ולא עשה זה מחמת אהבה, רק מחמת כי חפץ חסד הוא, הוא דייקא, כי א"א הנקרא הוא, חפץ תמיד לעשות חסד עם זולתו. ולכן התש"י, הנעשית לסיבת אהבה גמורה שיש לז"א עמה, כאהבת איש לאשתו, משתדל לתקנה בתחילה, ונקדמת, ואז הז"א

אל עולם הבריאה. ובסדר הבריאה. יכוין לעלות כל הנשמות אשר שם, אל עולם האצילות. ואז מלכות עילאה, נכללת מכל אלו הנפשין ורוחין ונשמתין, ועיי"כ נעשין בה בחינת מ"ן. וצריך לשתף גם את עצמו בכל חלקיו, דהיינו להעלות נפשו, עם הנפשות דעשיה. ורוחו, עם הרוחין דיצירה. ונשמתו, עם נשמתין דבריאה. והבן זה היטב.

וכבר ביארנו (ק) ענין עליית העולמות. שאינם עולים, רק בחינת הנפשות והרוחות והנשמות אשר בהם בלבד. אבל העולמות עצמן, אינן עולים. וכן בירידת הנשמות אחר העמידה, תכלול נפשך ורוחך ונשמתך עמהם, ע"ד הנזכר בעליה.

עוד דע, בענין סדר תפלת שחרית כבר נת"ל, כי מן התחלת הי"ח ברכות עד ב"ש, הוא בעולם העשיה. ומשם עד יוצר אור, עולם היצירה. ומשם עד תפלת י"ח, (ר) הוא עולם הבריאה. ומשם עד קדיש שאומרים קודם אשרי יושבי, הוא באצילות, ומן אשרי יושבי עד תפלה לדוד, חוזר להיות עולם הבריאה. ומשם עד אין קדוש כה', חוזר להיות עולם היצירה. ומשם עד עלינו לשבח, הוא עולם העשיה.

והכונה היא, שצריך בתחילה להעלות העולמות ממטה למעלה כנ"ל, ומתקשרים עולם התחתון בעולם העליון ממנו, עד שנמצאים כל העולמות כולם יחד קשורים בעולם האצילות, בעת שמתפללין תפלת י"ח בעמידה, או נעשה שם הזווג העליון. ואח"כ צריך לקבל שפע העליון הנמשך מן הזווג ההוא. וצריך להורידו למטה בעולמות התחתונים, מעילא לתתא. ולכן באמרנו אשרי יושבי ביתך עד

ושאר כל העמידה, הוא עולם האצילות. וסדר העשיה הוא מתתא לעילא. וכדי ליחד את העשיה ביצירה, והנה יש בה קליפות קשות וחוקות, לכן צריך ליחד תחילה ראש היצירה בראש העשיה, ואח"כ שאר היצירה הוא מתתא לעילא. וכן הבריאה הוא מתתא לעילא. וברכת אבות הוא ראש הבריאה, הנקרא היכל ק"ק דבריאה, עד סוף בא"י מגן אברהם, ושאר כל העמידה כולה, היא באצילות.

וזה ביאור כל הנזכר, כי הי"ח ברכות שיש מן עני"צ (צ) עד ברכת התורה, הם ח"י ברכאן דיסוד דעשיה, ומן החדו עד ב"ש, הוא רישא דעשיה, היכל ק"ק שלה. וב"ש, הוא היכל ק"ק, ראש היצירה. ולכן הם י"ג ברוך, כמנין אחד, והוא סוד י"ג מכילן דרחמי, אשר בעולם היצירה. ולכן יש בב"ש פ"ז תיבות, ככתוב בנוסח שנעתיק לקמן בע"ה, לרמוז כי הוא ראש היצירה, שעליו נאמר ראשו כתם פז. ולכן צ"ל המהולל בפה עמו. שעולה בגימטריא פ"ז. ולא ככתוב במחזוריים בפי עמו. ואח"כ ח"י שמהן, שיש באותם הפסוקים, של יהי כבוד ה' לעולם, עד תהלה לדוד כנודע. והנה הם ח"י ברכאן דיסוד דיצירה. ולהיות כי נודע, כי בכל עולם מארבע עולמות אבי"ע, יש כל הי"ס, וכל הפרצופים, שהם: א"א, ואר"א, וור"ן. ולכן בסוף היצירה, אנו חוזרים להזכיר ח"י היות בשירת הי"ס. וי"ג שבחים דישתבח, שהם: שיר, ושבחה, הלל, וזמרה כו'. (א)

והנה בהיותו בסדר העשיה, שהוא מתחלת התפלה עד ברוך שאמר כנ"ל, יכוין לעלות כל הנפשות אשר שם, אל עולם היצירה. ובסדר היצירה, יכוין לעלות כל הרוחין אשר שם,

הגהה

(א) א"ש, לקמן נתבאר, שיי"ג דעשיה, הם י"ג מדות שהתורה נדרשת בהם, שאומרים אותם אחר איזהו מקומן.

הנהרות ומראה מקומות

(ז) היכל ק"ק דבריאה נחשב לפעמים על שם (ז) ג"א מן ברכת הנותן לשכוי. (ח) להלן ענין שנוי התפלות דרוש א'. עו"ת שער התפלה דף י"א.

(ר) היכל ק"ק דבריאה נחשב לפעמים על שם עולם האצילות. ועיין לקמן ענין הקדיש בתחלתו ד"ה אמנם דע.

שם ב"ן דמילוי ההי"ן. וגם תכוין אל שם א"ל אדני, ותעלם ותחברם עם אות ו' של השם, ועם שם מ"ה דאלפין, ועם שם א"ל הויה שביצירה.

וכשתגיע אל יוצר אור, תכוין אל ה"א תתאה, להעלותה ולדבקה עם אות ו', ואות י' דבוקה עם ה' עילאה שבבריאה, וכן שם ב"ן דההי"ן תחברוהו לשם מ"ה, ושם מ"ה עם שם ס"ג דבריאה, וכן שם א"ל אדני, עם שם אל הויה, ותחברם עם שם א"ל שדי שבבריאה. ובהגיעך אל העמידה, תכוין להעלות כל הדי' עולמות כלולים זב"ן, בג' בחינות הנזכרים, מלמטה למעלה ע"ד הנו"ל, ועד"ו תעשה להפך בעת ירידת העולמות אחר העמידה כנ"ל, ונמצא כי בהגיעך אל אין קדוש כה' כי אין בלתיך כו', תכוין לכל הארבע עולמות כלולים זב"ן מעילא לתתא.

דרוש ב'

(ש) על ענין הנזכר, בסדר תיקון תפלת שחרית. הנה כבר נתבאר לעיל, ענין התחלקותה אל ארבע עולמות אבי"ע. ועתה נבאר ענין הנזכר, יותר בביאור עמוק, הנה כבר ביארנו, בביאור הקדמת אדרת האוינו בסופה, הקדמה א', בענין שני בחינות שיש למעלה בכל העולמות דאבי"ע: כי בחינה א', היא ענין חיצוניות העולמות, הוא בחינת כללות העולמות, בבחינת חיצוניותם, הנקרא כסא הכבוד. ומלאכים, ואופנים, והבחינה הב' היא, ענין פנימיות העולמות, שהם: בחינת הנפשות של בני אדם דעשיה, והרחחות שביצירה, והנשמות שבבריאה כו'. וכל בחינה מהם יש לה בחינת אר"פ ואר"מ, (ת) והנה נודע מ"ש בזה"ק פרשת ויקהל דף רי"א ע"ב, ובפרשת בהר ק"ב ע"א, שבתחלה צריך לעשות התיקון בבחינת המעשה, שהם ד' תיקונים והם אלו:

חנהות ומראה מקומות

(ש) פנ"ח שער התפלה פ"א. ע"ת דף ז'. ד"ה דע כי בכל.

תפלה לרוד, אנו מורידין השפע מן האצילות, אל הבריאה, ואין הכונה להוריד עולם הבריאה בעצמו. וכן עד"ו עד אין קדוש כה' כי אין בלתיך, כי אז אנו מורידין השפע מיצירה לעשיה, ואח"כ בעלינו לשבח, אז יורדין העולמות הנזכרים, כל א' במקומו, כמ"ש שם בע"ה. גם נתבאר במזמור אשרי יושבי ביתך, הנתקן אחר נפילת אפים, ושם נתבאר בכל הצורך, וע"ש היטב.

והנה כאשר תתחיל בח"י ברכות הנזכרות, עד ב"ש, תכוין תמיד בהויה דמילוי ההי"ן, שהוא בעשיה, ויוצא מאות ה' אחרונה של ההויה הכוללת, כנודע כי ה' אחרונה, היא בעשיה, והויה זו דמילוי ההי"ן, ה"ס נשמת העשיה, הנקראת בחינת נפש, והיא העולה ממקומה אל היצירה כנוכר. גם תכוין, אל שם א"ל אדני, אשר בעולם העשיה.

ובהגיעך אל ב"ש, עד יוצר אור, תכוין אל נשמת עולם היצירה, שהוא הויה דאלפין, העולה בגימטריא מ"ה, והוא בחינת רוח כנ"ל. גם תכוין אל שם א"ל הויה, אשר בעולם היצירה.

ובהגיעך אל יוצר אור, עד העמידה, תכוין אל נשמת הבריאה, והיא הויה דמילוי ס"ג. גם תכוין אל שם א"ל שדי, אשר בעולם הבריאה.

ובהגיעך אל ברכת אבות, אחר שאמרת ה' שפתי תפתח, אז תכוין אל הויה דמילוי יודין, העולה בגימטריא ע"ב, שיוצא מאות יוד של ההויה הכוללת, כי כבר ידעת, כי ה' שפתי תפתח, הוא בהיכל ק"ק דבריאה. וכן עד"ו ממש, תכוין בעת הורדת הג' עולמות אחר העמידה כנ"ל, עד עלינו לשבח.

הנה אין ראוי לכוין כל א' וא' בפני עצמו, לפי שעיקר הכונה היא, לכלול ולקשר עולם בעולם, ולכן כשתגיע אל ב"ש, תכוין אל אות ה' תתאה שבשם הויה, ותכוין אל

(ת) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רפ"ה ד"ה

הנפש. ואפילו בברכה שלהם. היא מצד מצות מעשיות בלבד.

ולכן כדי לתקן בחינה שנית, צריך סוד הדבור בתפלה, וזה פרטן: כי באומרו סוד קרבנות של שחר, יכוין לכלול העשיה ביצירה, אחר שכבר נכללו ונתקנו כל העולמות בכללותם. ואמנם כדי להעלותם למעלה, ולכלול אותם ביחד, א"א לעשותו, אלא ע"י הכללות הנשמות, שהם בחינת פנימיות העולמות כולם, ולכן אנו אומרים הקרבנות, שע"כ אנו כוללים עולם העשיה בבחינת פנימיותו, שה"ס הנפשות שבו, עם או"מ שבהם ג"כ, הנעשה ע"י הדיבור. ואז גם החיצונית שהוא כללות עולם העשיה, נכלל עמהם, ואז אנו מעלים עולם העשיה אל עולם היצירה, וכוללים אותו עמו בבחינת הנפשות שבעולם העשיה, שהם פנימיות העשיה כנוכח, וזה ע"י הקרבנות, ואז נעשין מוחין דאו"פ לבחינת הנפשות, וגם אוה"מ שלהם ע"י הדיבור.

ואח"כ ע"י הזמירות של ב"ש עד היוצר, (א) אנו מעלים את הרוחין שבעולם היצירה, בבחינת מוחין דאו"פ ובבחינת או"מ, עד עולם הבריאה. ואז גם בחינת חיצונית דעולם היצירה או"פ שלו עם או"מ שלו, הם עולים ונכללים עמהם בבריאה.

ואח"כ ביוצר אור עד העמידה, (ב) אנו מעלים הנשמות שבעולם הבריאה בבחינת או"פ ואו"מ שלהם, עד עולם האצילות. ואז גם חיצונית עולם הבריאה או"פ שלו, (ד) הם עולים ונכללים בהם.

והנה נתבאר, כי ע"י תש"י שהיא בבריאה, וע"י התש"ר שהיא באצילות, נעשים מוחין פנימיים דאו"פ, וגם אוה"מ שלהם, בבחינת חיצונית העולמות (ה) ואמנם עתה ע"י ק"ש, שאומרים ביוצר, אנו ממשיכין ומורדין מוחין

יפנה, ויתעטף בציצית, ויניח תש"י, ואח"כ תש"ר. וכנגדם הם: סדר קרבנות של שחר, וסדר הזמירות, וסדר יוצר, וסדר תפילת י"ח. וצריך לבאר כל זה, הנה בתחילה צריך בסוד המעשה, לתקן בחינת חיצונית כל העולמות במקומם אשר להם, והוא, כי ע"י אשר יפנה צרכיו, הנה הוא מתקן עולם העשיה בבחינה הנקראת נפש. ועל יד ברכת אשר יצר, שה"ס הבל היוצא מן הפה בעת שמברך, הוא מתקן אוה"מ דעולם העשיה.

ואח"כ ע"י הטלית שמתעטף בראשו, הוא מתקן חיצונית עולם היצירה, הנקראת רוח. וע"כ יורד אור מן בחינת הנפש דיצירה, אל בחינת הרוח אשר בעשיה, הנקרא יצירה שבעשיה. ובסוד הברכה שבציצית, נעשה או"מ אל היצירה.

ואח"כ ע"י התפילין ש"י, נתקן עולם הבריאה, ואז יורד אור מן נפש דבריאה, אל הנשמה שבעשיה. וע"י הברכה, נעשה או"מ אל הבריאה.

ואח"כ ע"י תש"ר, נתקן עולם האצילות, האמנם בענין הברכה יש מחלוקת, לפי שמ"ס, כי גם בעולם האצילות, צריך לעשות ע"י מעשינו או"מ שלו, ולכן צריך לברך גם על תש"ר, לעשותו או"מ אליו. ומר סבר, דאו"מ דעולם האצילות, שהוא בחינת נשמה לנשמה, אינו נעשה על ידינו, ומעצמו הוא נעשה, כי אין בנו כח לעשותו.

והנה כל הדי' עולמות, נתקנו בבחינת חיצוניתם, שהוא כללות העולמות בעצמם בכללותם, בבחינת או"פ עם או"מ שלהם, ע"י אלו המצות מעשיות הנז"ל. אבל האדם בעצמו, לא נתקן רק בחינת הנפש שלו בלבד, לפי שכל אלו הם מצות מעשיות שהם מצד

הנהרות ומראה מקומות

(א) ג"א אנו מעלים את המוחין (דפו"י) ונ"א לבחי' היוצר אור אז נעשים מוחין פנימיים ומקיפין

לבחי' הרוחות שהוא פנימית היצירה ואז אנו מעלים (כ"י מהשמ"ש).

(ב) ג"א אז נעשים מוחין פנימיים ומקיפיים

(ג) ג"א עם או"מ שלו (דפו"י).

(ד) ג"א הם עולים ונכללים באצילות (כ"י).

(ה) דבריאה יאצילות (ה"ו).

פנימים (ו) דא״פ, בבחינת פנימיות העולמות, שהם הנשמות כנ״ל. ואח״כ בעמידה, אנו נותנים להם בחינת אר״מ שלהם. (ז) ובביאור ברכת אבות דר״ה במלות אלהינו ואלהי אבותינו, יש סיוע לזה ע״ש היטב.

והנה עתה, אשר עלו היצירה והעשיה בבריאה, שהם בחינת מלכות ות״ת בני הבריאה, אנו צריכים עתה להעלותם בבריאה, בסוד מ״ן אל אמם, שהיא עולם הבריאה, כדי שיתנו להם מוחין פנימים דא״פ, בבחינת אותם הנשמות, שהם פנימיות של העולמות, וצריך שיתיחדו בתחילה, ויזדווגו אר״א דאצילות, לתת מוחין לז״ן דאצילות, ועי״כ יומשך שפע לאר״א דבריאה, שיזדווגו גם הם, לתת מוחין לז״ן אשר שם, שהם בחינת היצירה והעשיה, שעלו ונכללו עתה שם כנוצר. וכדי להיות בנו כח לעשות הדבר הזה, נצטוינו במצות ק״ש, שהיא בחינת דיבור, ואינה מעשיה, ועי״ מצוה זו, יהיה בנו כח, לגרום הזווג הנזכר, כדי שיתנו מוחין אל ז״ן דבריאה כנוצר.

וכדי לבאר ענין זה, הוא מוכרח לבאר פה קצת מן כונת ק״ש. והענין יובן, במה שנתבאר אצלינו, כי יעקב יש לו שתי נשים לאה ורחל. והנה בחינת לאה, היא בבחינת הקשר דתשׁר, שבעולם האצילות, ויש לה פרצוף שלם מי״ס כנודע. ואמנם עתה אנו מעלים את דחל, שהוא אותה הנקודה של מלכות, אשר עומדת בהיכל ק״ק דבריאה, ועולה עד לאה הנזכרת, שהי״ס אות ד׳ דאחד, ונכללת עמה, ומתחברת אז אותה ה׳ עם הו״א, שהי״ס אח״ד: א״ח ד׳, נעשין מ״ן אל אר״א דאצילות, ואז מורידים ונותנים מוחין פנימין לז״א וללאה הנזכרת. ואמנם המוחין של רחל, אינם יורדין, לפי שעדיין היא בבחינת נקודה, ואין לה פרצוף לקבל מוחין. ולכן המוחין שלה נשארים למעלה

דרוש ג

(כ) על הנזכר, בסדר חילוק תפילת השחר דחול. הנה תחילה צריך לתקן ד׳ עולמות אבי״ע, ע״י מצות מעשיות, שאנו עושים למטה בעה״ז. וכונת התיקון הזה הוא, לתקנם במקומם עצמם, שהקליפה אשר סביבותיהם שנתאחוז בהם בלילה, יתפרדו עתה מהם, לפי שהוא יום, ואין הקליפה גוברת.

והנה תחילה נוטל אדם ידיו שחרית, ויכוין כי עי״ נטילה זו נפרדים הקליפה דג׳ אחרונות דעולם העשיה, ונפרדים מהם בבחינה החיצונית. ואחר כך יפנה ויעשה צדכיו, ועי״כ יתקן גם הפנימיות ג׳ אחרונות דעולם העשיה הנזכרת. כי הנה בעולם העשיה, יש אחיזת הקליפות אפילו בפנימיותה כנודע כי בעשיה ויצירה, יש תערובות טוב ורע, ועי״ מה שנשנה,

הנחות ומראה מקומות

- (ו) ומקיסים בפנימיות נשמת הבריאה ומוחין פנימים (ה״ו).
 (ז) בלבד בלי מקיסין באצילות (ה״ו).
 (ח) מראות הסולם סוף הקדמה לספר הזהר
 אות ה׳ ד״ה פקודא תליתאה.
 (ט) נ״א לתת מוחין (דפ״י).
 (י) להלן דרושי ר״ה דרוש ו׳ במלות אלהינו ואלהי אבותינו.
 (כ) פ״ח שער התפלה דרוש ג׳. עו״ת דף ח׳ ד״ה כונת התפלה.

ועל ידי הברכה נתקן אוה"מ שלהם. וזה בבחינה החיצונית לבר, כי לבחינת הפנימיות שלהם, אין צורך לעשות תיקון אחר, ע"ד הנזכר ביצירה ועשיה. והטעם הוא, שאין הקליפות נאחזות בפנימיות הבריאה, רק בחיצוניותה. ומכ"ש בעולם האצילות, וכנודע אצלינו שבבריאה אין רע וטוב מעורבים, והבן זה היטב. והנה (מ) עתה אשר נתקנו ג' אחרונות דבריאה, מכ"ש שנתקנו החיצונית בלבד, של הו' עליונות דיצירה, אשר הם למטה מג"ת דבריאה, וגם נתקנו הפנימיות דו' עליונות דעשיה.

אח"כ ע"י תש"ר, נתקנים ג' אחרונות דאצילות, בבחינת חיצוניותם, אלא שהוא בסוד אר"פ שלהם בלבד, ואין התש"ר צריכה לברך עליה, לפי שאר"מ שלהם נעשה מאליו, ואינו נעשה על ידינו. אך סברת חכמי אשכנז המברכים גם על התש"ר, לפי שהם סוברים, שגם אוה"מ שלהם, אעפ"י שהוא באצילות, הנה הוא נעשה על ידינו.

והנה פנימיות עולם האצילות, אין צורך לתקנו, כנ"ל כי אפילו בפנימיות עולם הבריאה, אין הקליפות נאחזות, אלא בחיצוניות בלבד. והנה עתה אחר אשר נתקנו ג' התחתונות דאצילות, בסוד החיצוניות, מכ"ש שנתקנו גם חיצוניות דו' עליונות דבריאה, אשר למטה מהם, וגם נתקן הפנימיות דו' עליונות דיצירה. ונמצא כי כבר נתקנו כל הי"ס דעשיה, בבחינת חיצוניות ופנימיות באר"פ ואר"מ. וכל הי"ס דיצירה ע"ד הנזכר, חיצוניות ופנימיות באר"פ ואר"מ. אבל הי"ס דבריאה, בבחינת חיצוניות לבד באר"פ ואר"מ, אבל בבחינת הפנימיות אין צורך לתקנו כנ"ל. והג"ת דאצילות בבחינת חיצוניות לבד, ובסוד אר"פ לבד, אבל אר"מ שלהם, וגם כל בחינות הפנימיות שלהם דאר"פ ואר"מ, הוא נעשה מאליו, ואין צורך לתקנו. ומכ"ש הו' ראשונות דאצילות שלא הוצרך בהם שום תיקון לשום

גורם להפריד ולהוציא הקליפות מן פנימיות דעשיה.

והנה ע"י ב' דברים אלה, שהם: יטול ידיו, ויפנה, נתקנו ג' אחרונות דעשיה בבחינת אר"פ, מבחינת חיצוניות ופנימיות שבהם. ואמנם ע"י שני ברכות, שמברכין ענ"י כשנוטל ידיו, ואשר יצר כשיפנה, נתקן אוה"מ שלהם, בבחינת פנימיותם ובבחינת חיצוניותם, כנודע כי כל מצוה הנעשית בדיבור ובהבל הפה, היא בחינת אר"מ. והרי נתקנו ג' אחרונות דעשיה במקומם עצמם, בבחינת חיצוניותם, ובבחינת פנימיותם ע"י ב' מעשים הנזכרים.

ואח"כ ע"י ב' הטליות, טלית קטן וגדול, הם שני תיקונים, אל ג' אחרונות דעולם היצירה, כנודע כי סוד טלית היא במטטרין אשר ביצירה, כנזכר בפרשת פנחס, דף רכ"ו ע"ב בר"מ.

והנה מט"ט, הוא מתלבש בטלית הוה. אבל הטלית קטן, הוא כנגד פנימיות ג' תחתונות דיצירה, ולכן הוא נלבש על החלוק מתחת המלבושים. שלא כאותם הנוהגים ללבוש על המלבוש, שטעות הוא בידם. והטלית גדול, הוא כנגד חיצוניותם, ולכן הוא נלבש על כל המלבושים. ואמנם הפנימיות דיצירה אינו פנימיות גמור, כמו פנימיות העשיה, אשר הוא בתוך הגוף ממש, בסוד יפנה כנ"ל, לפי שאין אחיות הקליפה ביצירה, כמו בעשיה.

ואח"כ ע"י ב' ברכותיהם, נתקן אוה"מ שלהם. והנה בהיותם בעולם העשיה, לא נתקנו רק ג"ת אשר שם. אבל עתה שנתקנו ג' אחרונות דיצירה, ממילא נתקנו כל הי"ס שבעשיה, אשר הם למטה מג"ת דיצירה, אמנם לא נתקנו רק בבחינת חיצוניותם בלבד. נמצא, כי עתה נתקנו ג' אחרונות דיצירה, בבחינת פנימיות וחיצוניות, וזו עליונות דעשיה בבחינת חיצוניות בלבד, וג"ת דעשיה בבחינת פנימיות וחיצוניות. (ל)

ואח"כ ע"י התש"י, נתקנים ג"ת דבריאה,

הגהות ומראה מקומות

(ל) נ"א וכבר ה"י מתוקנים מתחילה ג' אחרונות דעשיה פנימיות וחיצוניות (עו"ת).

(מ) פע"ח שער התפלה פרק ד' ה'.

בחינה מהם כלל ועיקר. והרי נתבאר כל בחינות המעשה.

ועתה נבאר בחינת הדיבור, כנ"ל בשם הזוהר ויקהל דר"א ע"א, ופרשת במדבר דק"כ ע"ב. והנה עד עתה ע"י המעשה נתקנו העולמות במקומן, ונסתלקו מהם הקליפות, כדי שאח"כ ע"י הדיבור של התפלה, נוכל להעלות עולם בעולם, ולקשרם ולהעלותם יחד. ונתחיל לבאר סדר עלייתם, הנה ע"י הי"ח ברכות דשחרית מברכת ענ"י (ג) עד פרשת התמיד, אנו מורידים שפע גדול, והארה גדולה, אל הג' ראשונות דעשיה, כדי שהחיצוניות שלהם יודרך, ויחזור להיות בבחינת פנימיות, כנודע לעיל כי בכל עולם יש ב' בחינות: חיצוניות העולמות, ופנימיות העולמות, שהוא הנשמות אשר בהם. וע"י אלו הברכות, מתברך חיצוניותם ומקבל הארה גדולה, וחוזרין בערך פנימיות. אח"כ ע"י פרשת קרבן התמיד, אנו מעלים פנימיות ג"ר דעשיה למעלה, ונעשין בחינת חיצוניות בלבד, אל ג"ת דיצירה. וז"ס קרבן התמיד, שהוא לקרב התחתון בעליון, ולהעלותו עד שם למעלה. ונמצא כי ע"י קרבן התמיד, עולה פנימיות ג"ר דעשיה, ונעשים חיצוניות אל ג"ת דיצירה. ואז הפנימיות של שלשה התחתונות דיצירה, מתעלה גם הוא יותר למעלה, ונשאר חיצוניותם בסוד פנימיות, ופנימיות ג"ר דעשיה נעשה להם בחינת חיצוניות. ופנימיות ג"ת דיצירה, עלו ונעשו חיצוניות, לשלשה אמצעיות דיצירה. וחיצוניות שלשה אמצעיות דיצירה, נעשים פנימיות להם. ופנימיות שלשה אמצעיות דיצירה, עולים ונעשים חיצוניות, אל שלשה ראשונות דיצירה. וחיצוניות שלשה ראשונות דיצירה, נעשין בחינת פנימיות להם כנזכר. ופנימיות שלשה ראשונות דיצירה, עולים ונעשים חיצוניות, אל המלכות דבריאה. וחיצוניות מלכות דבריאה, נעשים פנימיות להם. ופנימיות מלכות דבריאה, עולה ונעשה חיצוניות, אל הג"ת דבריאה. והחיצוניות ג"ת דבריאה, נעשה פנימיות להם. ופנימיות

ג"ת דבריאה, עולים ונעשים חיצוניות אל הג' אמצעיות דבריאה. וחיצוניות ג' אמצעיות דבריאה, נעשים פנימיות אליהם.

וכעד"ו עולים כסדר המדרגות הנזכרים, עד שנמצא כי פנימיות ג"ר דבריאה, עולים ונעשים חיצוניות אל המלכות, נוקבא דז"א דאצילות. וחיצוניות מלכות נוקבא דז"א דאצילות, נעשית פנימיות אליהם. ופנימיות מלכות דנוקבא דז"א דאצילות, עולה ונעשה חיצוניות, אל ג"ת דילה, שהם נה"י שבה. וחיצוניות נה"י שבה, נעשין פנימיות אליהם. וכעד"ו עולים כסדר המדרגות, עד שנמצא כי פנימיות ג"ר דילה, עולים ונעשים חיצוניות, אל המלכות דז"א דאצילות, וחיצוניות מלכות דז"א, נעשים פנימיות אליהם. ופנימיות מלכות דז"א, עולה ונעשה חיצוניות, אל ג"ת דז"א, וחיצוניות ג"ת דז"א, נעשים פנימיות אליה.

וכעד"ו עולים כסדר המדרגות, עד עתיק יומין דאצילות. ובוהו יתבאר לך, מ"ש בזהר פרשת צו דכ"ו ע"ב, ובסוף פרשת פקודי, כי רעותא דקרבינו, סלקא עד א"ס לעילא לעילא. פירוש: כי ע"י קרבנות, עולים העולמות, ומתקשרים זה בזה, מדרגה למעלה ממדרגה, עד א"ס. ובוהו יתבאר לך מש"ל, כי העולמות הנקראים חיצוניות, אינם עולים כלל, אמנם נשארים במקומם, וחוזרים להיות בחינת פנימיות.

ועתה צריך לתת טעם אל הנ"ל, איך המלכות דבריאה, נעשית חיצוניותה, בחינת פנימיות אל (ס) ג"ר דיצירה, כי היא אחת, הם ג'. וכן איך פנימיותה עולה, ונעשית חיצוניות אל כל ג"ת שלמעלה ממנה. וכעד"ו תפול קושיא זו, במלכות דנוקבא דאצילית, דז"א דאצילות כר, עד רום המעלות. אבל סוד הענין הוא, במה שהודעתיק, כי שיעור

הגהות ומראח מקומות

(ג) נ"א הנותן לשכוי בינה. (ס) נ"א אל כל חיצוניות ג"ר דיצירה (דפ"י).

בתיקון ב"ש שהוא תיקון היצירה, או יוכלו ג"ר שבה, לעלות עד שלשה אחרונות דבריאה ממש. וכן בתיקון יוצר אור, שהוא תיקון הבריאה, יוכלו ג"ר שבה לעלות, עד ג"ת דאצילות. וכן בתפלת י"ח, שהוא תיקון עולם האצילות, יהיה ג"כ ע"ד הנזכר.

ונלע"ד חיים, ששמעתי ממוז"ל, כי עד ב"ש, עלה הפנימיות דג"ר דעשיה, והלביש לחיצוניות ג' אחרונות דיצירה. אבל אחר ב"ש, נתקן היצירה ע"ד הנזכר, כי ג"ר שבה עלה פנימיות, ומלביש לחיצוניות ג"ת דבריאה, ואז ממילא ניתוסף תיקון והארה בעשיה, והוא, כי עלה גם החיצוניות דג"ר דעשיה, ונתחברו עם הפנימיות שלהם, שעלה בתחילה ביצירה כנ"ל. ונמצא עתה, כי ג"ר דעשיה, חיצוניותם ופנימיותם, הם עומדים עתה, במקום ג' אחרונות דיצירה. והיצוניות ופנימיות ג' אחרונות דיצירה, במקום ג' אמצעיות דיצירה כ"ו. וכן ביוצר אור, נתקן ממילא גם עולם היצירה ע"ד הנזכר. וכן בעמידה, נתקן ממילא גם עולם הבריאה, ע"ד הנזכר.

עוד יש שינוי שני, מעולם העשיה אל שאר העולמות, והוא כי בשאר העולמות, כאשר עולים ג"ר דיצירה, בג"ת דבריאה, או עדין בשאר העולמות, הנה הם עולים ג"ר, בד' תחתונות דכל עולם, כי המלכות דבריאה, נכללת בג"ת, שהם נה"י דבריאה. ואז באלו הארבעה תחתונות דבריאה, עולים הג"ר דיצירה, ונכללים בהם. אבל בעשיה אינו כן, אמנם בעשיה, הג"ר עולים בג"ת, שהם נה"י בלבד דיצירה, אבל המלכות דיצירה, היא נשארת למטה, בו"ת דעשיה לעולם, וכמשי"ת בע"ה. וטעם הדבר הוא, לפי שכל בחינת המלכות, הוא בחינת עשיה כנודע, ולכן צריך שהמלכות דיצירה, הדבוקה עם העשיה, שתהא ממש למטה, במקום העשיה עצמה, ולא בעולם היצירה, ולכן מתקשרת עם הו"ת שבעשיה, ועומדת בעולם העשיה, ואינה נקשרת עם ג"ר דעשיה, לפי שכבר עלו ביצירה. ונחזור עתה לעולם העשיה, שעד עתה נתעסקנו בענין פנימיות ג"ר שבה, איך עלו

קומת המלכות, היא לעולם בסוד נה"י, כי הם שלשה עררי צאן רובצים עליה, וה"ס שלשה קימ, אשר מהם נעשית המלכות. ולסיבה זו, יש יכולת בחיצוניות המלכות, להתלבש בתוך הפנימיות של ג"ר שלמטה ממנה. ויש יכולת בפנימיותה, להלביש את חיצוניות הג"ת שלמעלה ממנה.

ונמצא עתה, כי יש ב' ב' מיני שינויים מעולם העשיה, אל שאר העולמות, השינוי הא' הוא, כי פנימיות ג"ר דעשיה, נעשית חיצוניות אל ג"ת דיצירה, אבל הג"ר דיצירה, אינם מלבישים אלא אל המלכות דבריאה בלבד, ולא לג"ת דבריאה. וכן בג"ר דבריאה כ"ו, וכן בשאר עולמות העליונים כולם. וטעם הדבר הוא, לפי שסדר הקרבנות עד ב"ש, הכל הוא בתיקון עולם העשיה בלבד, והנה עולם העשיה, ה"ס המלכות כנודע, ולכן כיון שאנחנו עתה בתיקון עולם העשיה, לכן נשלם כל תיקון עולם העשיה לגמרי, ויכולים לעלות עד מקום הראוים להם, שהוא בשלשה אחרונות, שהם נה"י דיצירה. אבל העולמות שלמעלה מן העשיה, אין עתה זמן תיקונם, כי בברוך שאמר, הוא זמן תיקון היצירה. וביוצר אור, הוא זמן תיקון הבריאה כנ"ל כ"ו.

ואף אם תראה עתה, כי גם עולמות העליונים, נתעלו ממדרגתם כנ"ל, אינו אלא לצורך העשיה עצמה, לתת מקום פנוי אל ג"ר דעשיה, שיעלו ביצירה. ולסיבתה הוכרחו כל העולמות להתעלות, מדרגה אחר מדרגה, על צד ההכרח, אף ע"פ שאין עתה זמן עלייתם מצד עצמן, ולכן הלואי שהעולמות העליונים יתוקנו עתה אע"פ שאינו זמנם, בבחינת חלק העשיה שבכל עולם מהם, שהוא מלכות שלהם, ויתוקן ע"י תיקון עולם העשיה התחתון, שהוא מן הסוג שלהם. ולכן אין כה בג"ר דיצירה לעלות, אלא עד המלכות דבריאה בלבד, אשר היא לבדה נתקנה ע"י תיקון עולם העשיה התחתון, כי גם היא בחינת עשיה שבבריאה. אבל למעלה מזה א"א להם לעלות. ואמנם כשיהיה זמן תיקונם, אזי יהיו גם הם דומים אל תיקון העשיה, והוא, כי

ומלבישים חיצוניות המלכות דיצירה, ונעשית חיצוניות אליה, והיא נעשית בבחינה פנימיות אליהם.

והנה להיות כי שתי בחי' אלו שהם חיצוניות ג"ר, ופנימיות ג' אמצעיות, כל אלו הם עשיה, והם נעשים חיצוניות, לחיצוניות ופנימיות מלכות דיצירה, ונמצא כי העשיה חזרה להיות יצירה, ולכן צ"ל תיקון שם בן מ"ב, הדמוז באנא בכח גדולת כו' כגודע, והוא בעולם היצירה, וע"י אנו מעלים אותה, אע"פ שכל זה הוא בעולם העשיה, אשר שם ירדה מלכות דיצירה כנ"ל. וזו"ס מה שתקנו לומר אחד פטום הקטורת, אנא בכח כו', שהוא שם מ"ב אשר ביצירה, וע"י יש יכולת בעשיה, לחזור לבחינת יצירה, ולהלביש כנוכר.

הנה בכל יום ויום, תכוין להעלותם, ע"י כל הו' שמות, הכלולים בשם מ"ב. אמנם בהיותך ביום א', תכוין שאו גובר שם של אבגית"ץ על כולם, ובו נכללים כולם. וביו"ב, נכללים כולם בשם קדע שטן. וכן עד"ו בשאר הימים, עד שנמצא שביום השבת, גובר שם של שקוצי"ת, ובו נכללים כולם. וכבר נתבאר אצלינו בענין שם בן מ"ב, אשר אומדים בעת השכיבה על המטה, כמשה בשתיים יכסה פניו כו', כנוכר שם, וכן עתה תכוין כוונה היא, להעלות הפנימיות בשתי אותיות הראשונות של השם, הגובר כפי יומו כנוכר, ובשני אותיות האמצעיות, תכוין לכסות דגלי העולים. ובשתי אותיות האחרונות תכוין שבהם מעופפים ועולים. ואח"כ תאמר בשכמל"ו בלחש. גם תכוין, כי המדרגות הנכללים במלכות דיצירה, הם ו' מדרגות שהם חיצוניות ג"ר דעשיה, בפנימיות המלכות דיצירה, ופנימיות ג' אמצעיות דעשיה, בחיצוניות המלכות דיצירה. ונודע שהמלכות דיצירה, ה"ס שם אחרון שבשם מ"ב, שקוצי"ת, ויש בו ו' אותיות. ותכוין, כי ע"י ששה שמות: דאבגית"ץ, קר"ע שט"ן, נג"ד יכ"ש, בט"ד צת"ג, חק"ב טנ"ע, יג"ל פז"ק, אנו מעלים ששה מדרגות הנזכרים של העשיה, אל הששה אותיות שבשם שקוצי"ת, שהוא המלכות דיצירה. ולכן צריך לכוין ולשלב שם אבגית"ץ, באות ש', של שקוצי"ת. ושם

אל היצירה כנ"ל, ואיך כל שאר העולמות נתעלו ממקומן בסדר מדרגתם. ועתה נבאר שארית עולם העשיה, כי הנה עתה חסדים ממנה, פנימיות ג"ר שבה, וצריך עתה להשלים חסרונו, ולהביאו ממקום אחר, והלא הוא אותו החיות אשר בתוך הקליפות, והיא בחינת הקדושה, המחיה הקליפה, וה"ס י"א סמני הקטרת. ולכן תיכף אחר פרשת התמיד, אנו אומדים סדר פטום הקטרת קודם פסוק וערבה לה' מנחת כו', ולא כאותם הנוהגים לאומרו קודם פרשת התמיד, וטעות הוא בידם. וע"י פטום הקטרת הוזה, שאנו אומדים, גודמים לסלק חיות הקדושה אשר בתוך הקליפות העשיה, שהם י"א ידיעות עזים, ואנו מסלקים אותם ע"י סמני י"א קטרת. ובתפלת ד"ה, יתבאר לך ענין אלו י"א סמני הקטרת. גם בפרשת תדומה דקס"ד ע"ב, ביארנוהו בסוד עשתי עשרה יריעות, וע"ש. ומשם יתבאר לך, כי י"א סמני הקטרת, הם הי"ס דעשיה, והנה יש י"ס דקליפה, ועוד כח א' קדוש המחיה אותם, הרי הם י"א. וע"י אלו הי"א סמנים, שהם הי"ס דעשיה, ועוד אותה נקודה קדושה העליונה המחיה את כולם. ואז ע"י כך, נדחין הקליפות, ואנו מסלקים משם, אותה הנקודה אשר היתה מחיה אותם, ואח"כ אנו ממתין את העשד קליפות, ולכן כיון שהקדושה החיות שבהם מסתלק מהם, אז נשארים הם מתים, וזו"ס למה הקטרת מכפד על הנגף ומבטלה, כמ"ש ויתן את הקטרת ויכפד על העם. והטעם, שהקטרת ממית מה"מ, ועי"כ אין בו כח להמית. והנה ע"י הקטורת, נסתלק החיות והקדושה מתוך הקליפות, ועתה צריך לתקן מקום בעשיה. לחבר שם החיות הוזה, שיחול שם.

ולהבין זה, צריך שנתחיל לבאר מראש עשיה, הנה נת"ל כי המלכות דיצירה, נשארה למטה בעשיה, והנה נחלקת לב' בחינות, והם: הפנימיות, והחיצוניות. והנה אנו מעלים את חיצוניות ג"ר דעשיה, אשר נשארו למטה בעשיה כנוכר, ובהם אנו מלבישים את פנימיות מלכות דיצירה, אשר ירדה בעולם העשיה, ונשארה החיצוניות של מלכות דיצירה, וחזרה לבחינת פנימיות. ואז עולים פנימיות ג' אמצעיות דעשיה

והוא, כי הנה חיצוניות המלכות, עם י"א סמני הקטורת, שנעשו חיצוניות אליה, הרי ספירה אחת, ופנימיות המלכות, עם חיצוניות גה"י, הרי ג' ספירות אחרות. ופנימיות גה"י, עם חיצוניות חג"ת, הרי ג' ספירות אחרות. ופנימיות חג"ת, עם חיצוניות מלכות דיצירה הרי שלשה ספירות אחרות, וחיצוניות כח"ב, עם פנימיות מלכות דיצירה הרי ג"ס אחרות. הרי בין כולם, י"ג ספירות שלימות, בעשיה לבדה.

ודע, כי כמו שנתבאר ביי"ג מדות אלי, שה"ס עולם העשיה, שנעשה י"ג מדרגות, ע"י עליית ג"ר שבה אל היצירה. וכן עולם היצירה נעשה י"ג ע"ד הנוכח, והם רמוזים ביי"ג ברוך, שבברוך שאמר. וכן ג"כ בבריאה יש י"ג שבחים, שיש בישתבח שמך כו', שיר ושבחה כו', כנ"ל בספר הזוהר. וכן עדין בעולם האצילות עצמו, יש בו י"ג, וה"ס י"ג ברכות אמצעיות, של שאלת צרכים, שיש בין ג"ר וג' אחרונות דתפלת י"ח.

ונחזור עתה לבאר קצת פרטים, בפרשת קרבן התמיד, ובפטום הקטרת, ענין צו את בני כו', את קרבני לחמי כו' כבר ביארנו, כי כל אלו הקרבנות, הם למטה בעולם העשיה. וכבר ידעת כי עולם העשיה, ה"ס שם אל אדני, שהם בנימטריא צ"ו. וזהו רמוז באומרו צו את בני ישראל. וכמ"ש בזוהר, בפרשת צו, כי הקליפות הנאחזות בעשיה הם קשות וחזקות מאד, וצריך לשרפם באש, כי זה"ס מ"ש חז"ל (ע) אין צ"ו אלא ע"ו, כמשה"ה כי הואיל אפרים הלך אחרי הצו, והטעם, לפי שיונקים ונאחזים בשם אל אדני, שהוא בעשיה (א)

קרע שטן, באות ק', של שקוצי"ת. וכן שאר ששה השמות, בששה אותיות שקוצי"ת.

אח"כ בשאר הסדר, ובפרק איזהו מקומן, אשר כל זה אינו פסוקים של תורה, אלא דברי רז"ל לבה, וע"י כל זה אנו מעלים שאר העשיה. והוא, כי עתה עלה פנימיות שלשה אחרונות דעשיה, ונעשית בחינת חיצוניות אל חיצוניות ג' אמצעיות דעשיה, והחיצוניות ההוא נעשה פנימיות אליהם. ועולה פנימיות מלכות דעשיה, ונעשה חיצוניות, אל חיצוניות שלשה אחרונות. ועולה אותו החיות של הקדושה, שעלה ע"י י"א סמני הקטרת כנ"ל, ונעשה בחינת חיצוניות, אל חיצוניות מלכות דעשיה. והרי ע"י כך, נשלמו י"ס שלימות דעשיה, ע"י בחינת מלכות דיצירה, שירדה בעשיה, וע"י החיות הזוה של קטרת.

ויש עוד הפנימיות דג"ר דעשיה, שעלו למעלה, ונכללו למעלה ביצירה, אשר הוא סוד זעיר אנפין, הנקרא תורה שבכתב. ולכן אנו אומרים עתה, גם הברייתא דרבי ישמעאל אומר, ביי"ג מידות התורה כו', שה"ס העשיה, שנעשית י"ג מדרגות כנוכח, ועלו ליצירה השלשה מהם, וע"י אלו הי"ג מידות דתורה, שהיא היצירה, נדרשת בהם.

עוד יש ט"א, למה שנהגו לומר שרק איזהו מקומן לא זולתו, מפני שאין שום פרק בכל המשניות בלתי מחלוקת, לבד פרק זה, ונקרא הלכה פסוקה, והנה בעלית העולמות, עתה אנו צריכים אל השלום, ולא אל המחלוקת, ולכן בחרו פרק זה כנוכח.

והנה לענין ברייתא דר' ישמעאל, גלע"ד ששמעתי ממוז"ל, שהוא באופן אחר, כי בעולם העשיה עצמה לבדה, נשארו י"ג מדרגות, זולת הפנימיות של ג"ר שבו, שעלו אל היצירה.

הגהה

(א) אי"ש, בזה אני מבאר מ"ש ישעיה של הקדושה, מבער את קו תהו ואבני בהו. הע"ה, כי צ"ו לצו, פי': צו של הקדושה, מבער צ"ו של הקליפה, שהיא ע"ו. קו לקו, והוא יסוד את זעיר של הקליפה.

הגהות ומראה מקומות

(ע) זחר בראשית כו': לה: סנהודין נו:

הנקראת מדת, שהם אותיות תמד, לפי שהיא לוקחת ד' אלפים, מד' שמות אהיה, שהם בגימטריא מדת.

ובענין פטום הקטורת ג"כ נודע, מ"ש בזהר פרשת ויקהל דרי"ט ע"ב, וז"ל, ובג"כ עובדא דקטרת, אצטריך לאקדמא לצלותא כו', הנה לעיל נתבאר עניינו, כי הלא יש בו י"א סממנים, שה"ס אותם אורות המחיים את הקליפות, וכונתינו בזה לסלקם מתוכם, ולהעלותם למעלה, וישארו הקליפות מתים. וז"ס מ"ש אומרים, פטום הקטרת בשחרית קודם התפילה, אחר קרבן התמיד כנ"ל. וגם בתפילת המנחה, קודם העמידה, כי כונתינו היא להעלות העולמות ע"י התפילות, לכן אנו אומרים אותו, כדי שלא יתאחו הקליפות ויעלו בעלית העולמות, ולכן אנו אומרים אותו קודם שני תפלות הנזכרות. וכן בסוף תפלת שחרית אנו חוזרים ואומרים אותו כנודע, השפע הוא, כדי שלא ינקו הקליפות מן השפע היורד ונשפע לעולמות כנ"ל. אבל בתפלת ערבית אין בנו כח לעשות כך.

והנה ענין י"א סמנים אלו הם סוד עשרה ניצוצי הקדושה, המחיה הקליפה בסוד אר"פ, ויש ניצוץ א' שהוא בסוד אה"מ להם, ואין המקיף הזה מתחלק לעשר כדמיון אה"פ, לפי שאה"מ הוא אור פשוט אחד, ונקרא אור א' בלבד, ונמצא שהאה"פ הנחלק לעשרה, והאה"מ שאינו נחלק, בין כולם הם י"א סממני הקטרת.

ונבאר התחלקותם: בפסוק קח לך סמים, הרי ב', כמ"ש חז"ל בגמרא (ק) הם, ת"ת ונצח נטף, ושחלת, וחלבנה, ה"ס: הוד, יסוד, ומלכות. והרי הם ה' תחתונות. ויען שהניצוץ האחרון שבמלכות, הוא ניצוץ קדושה, נקודה קטנה ומועטת מאד יותר מכולם, ולכן הקליפה גוברת במקום ההוא, לכך החלבנה ריחה רע,

גם בפסוק עולת תמיד העשויה כו', תכוין במלת עולת, אל מה שנתבאר אצלינו, כי יש תולעת בקדושה, וה"ס פסוק אל תיראי תולעת יעקב, וה"ס שם אבגית"ץ, שהוא בגימטריא תולע, כי ה"ס החסד, המתגבר ומתגלה ומאיר בכל בקר ובקר, כמבואר בזהר. וכבר ידעת, כי שם הנזכר הוא בחסד. אמנם להיות שרשו בגבורה, שהוא שם בן מ"ב, אלא שהוא בבחינת החסד שבגבורות, ולכן נקרא תולעת שני. וכמבואר אצלינו בפסוק ותכלת וארגמן ותולעת שני, בפרשת תרומה קל"ז ע"א, כי גוון אדום בסוד תולעת שני, לפי ששרשו גבורה, אבל הוא בחינת החסד שבגבורה. ולהיותו משרש הגבורה, לכן נקרא ישראל על שמו, תולעת יעקב, לפי שהם מכלים את העכו"ם, בסוד הגבורה, כדמיון התולעת הרך, המריקב ומכלה את העץ הקשה והחזק.

והנה כדמיון התולעת הנה שבקדושה, יש כנגדו תולע א' בקליפה בס"א, וגם הוא מתעורר בכל בקר, לכלות את העולם ח"ו, והשי"ת ברחמיו, מגלה התולע שבקדושה, שהוא אור החסד הנזכר, בסוד וישכם אברהם בבקר. וז"ס ענין התמיד, הנאמר בו עולת תמיד, כי אותיות עולת, הם היפוך תולע. וע"י עולת תמיד הנעשית בכל בקר, היה נכנע התולע הטמא דס"א, ובפסוק אל תיראי תולעת יעקב כו' ביארנו ענין התולע הזה. (פ)

ואמנם ענין העולה של התמיד, דע, כי כל עולה, היא בחינת לאה העליונה, אשר בה כל בחינת הדינין והגבורות החזקות כנודע, ולכן היו מקריבין כנגדה עולת תמיד, כדי למתק הדינין שבה, כדי שלא יגבר התולע הטמא הנזכר, וז"ס עולת תמיד.

והנה תיבת תמיד, הוא חסר יר"ד, כי כתיב תמד, וקרינן תמיד. וכבר ידעת מ"ש בפסוק, ומדת ימי מה היא צ) כי לאה היא

הגהות ומראה מקומות

(פ) שער ההקדמת דף דכ"ג ד"ה אות התיו. שער מאמרי רשב"י זיע"א תרומה. שער הגלגולים הקדמה כ"ג.
(צ) ע"ח ח"ב שער לה: לאה ורחל פ"א. שער (ק) כריתות ו: הפסוקים תהלים סימן ל"ט. שער ההקדמות דף רכ"א טור א' ד"ה כינויים אחרים. ספר הלוקטים סימן ל"ט וסימן קמ"ז. תע"ס שיעור י"ד אות קנ"ד. (ק) כריתות ו:

עם היותה בכלל י"א סממני הקטורת דקדושה כנזכר. סמים, הם ה' סמים אחרים, הוא כמ"ש חז"ל בגמרא, והם ה' ספירות עליונות כסדרן, והם: כת"ב ח"ג. ולבונה זכה, ה"ס אוה"מ לכולם. ולהיותו או"מ מבחוק, ואינו מוגבל תוך הקליפות, לכן נקרא זכה. משא"כ באר"פ המוגבל בתוך הקליפות, כי איננו נקרא זך כמוהו.

ובזה תבין טעם נפלא, אל כל המכשפים, המקטירים אל הקליפות העליונות, אשר עיקר וראש הקטרותיהם, היא הלבונה, והיא חביבה להם מכל שאר הקטרת, כדי ליהנות מאור המקיף הזה.

בד בבד יהיה, זה יובן במ"ש אצלינו, בענין בגדי הברד אשר לכהנים, כי בד באתב"ש, הוא ש"ק, כי הש"ק שהם הקליפות הם מתלבנים, ונעשים בגדי בד לבנים. וגם בד הוא פשתן, אשר גם הוא חלקו של קין מצד ס"א כנודע.

והנה אלו הסמים, היו מוחין לקליפות, ועתה נכנסין במוחין דקדושה, וזמ"ש יהיה, שהם שני שמות י"ה י"ה. כמ"ש במקום אחר, כי ב' מוחין דנוקבא הם ב' שמות י"ה י"ה. ועתה נבאר התחלקותם, בלשון הברייתא, ואלו הם: הצרי, כתר, והצפורן, יסוד, והחלבנה, מלכות, והלבונה, או"מ, וכוונתינו היא, לקשר המלכות שהיא החלבנה, עם אוה"מ שהוא הלבונה, להאיר בה. ואין די לה בהארת הנמשכת אליה מהכתר, אבל הצפרן שהוא היסוד, אנו מקשרים אותו עם הצרי שהוא הכתר, שיאירו בו.

מור, הוא החסד, בסוד אברהם, הנקרא הר המור. וקציעה, גבורה. ושבלת נרד, הוא ת"ת. כי הוא קו האמצעי, בין שני ענפי קו הימין וקו שמאל, כדמיון השבלת, עם ענפיו מן הצדדין. וכרכם, הוא נצח, כי גם הוא יש לו ריח, כדמיון המור, אע"פ שאינו כ"כ חשוב כמוהו, כי איננו חסד גמור, כמו החסד.

וקושט, הוא חכמה. קלופה, היא בינה. קנמן, הוא הוד. והרי נשלמו כולם. והנה נתבאר אצלינו, כי אלו הי"א סממנים, הם בחינת הז' מלכים דמיתו. ועוד יש ד' אחוריים עליונים דאו"מ וישסו"ת, שגם הם נפלו עמהם, וסך כולם הם י"א. (ק)

והיותם שס"ח מנים, נתבאר אצלינו לעיל, בענין סוד השינין דתש"ר (ר) ע"ש, ואיך הם סוד המוחין דזמן הקטנות, שהם שמות אלהים, אשר במילואן ביודין בגימטריא ש', ושין במילואה היא בגימטריא ש"ס. ועם ד' המוחין, וג' נה"י דאימא, שבהן מתלבשין המוחין כנזכר, ועם כללותם, הרי הם שס"ח. וז"ס מנין שס"ח מנים, שהיו בקטרת, לפי שמן המוחין דזמן הקטנות, נמשכין י"א סממני הקטרת, שהם רוחניות הקליפות כנז"ל. וזהו הטעם, שכל בחינת הקליפות, נאחזים בשם אלהים, והקליפות עצמם, נקראים אלהים אחרים.

וגם ז' ראשון, שיש בשתי השינין דתש"ר, ה"ס ז' בחינות הארות המוחין דגדלות, שהם ד' מוחין, וג' נה"י כנ"ל. ואלו הן הארות עם שם אלהים העולה בגימטריא שין, יהיה הכל גימטריא שס"ח מנים, שהיו בקטרת. ולכן השס"ה לבדם היו העיקריים, כמנין ימות החמה, שהם המוחין עצמם דקטנות, שהם שי"ן, והמוחין דגדלות שהם ד', והכולל, הרי שס"ה. אבל הג' היתרים, הם כנגד נה"י דאימא, לבושי המוחין, ולכן אינם מכלל העיקריים, והם ג' מנים היתרים. ונלע"ד חיים, כי להיותם נה"י דאימא, לכך היו משמשין ליוה"כ, שגם הוא סוד אימא עילאה כנודע.

והנה צ"ל קלופה ג', ולא קליפה, כי כך שמו קלופה. גם צ"ל כל הברייתות הכתובות בסידור שלנו, עד פסוק כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו כו'. ואח"כ תאמר ג"פ אלו, ה' צבאות עמנו וכו'. ה' צבאות אשרי וכו'. ה' הושיעה כו'. מפני שהם מסוגלים מאד לאומרם אחר פטום הקטרת. וכן היה מנהג

חגהות ומראה מקומות

(ר) לעיל דרושי התפילין דרוש ד', עו"ת דף מ"א ע"א.

(ק) ע"ח שער י"א: שער המלכים פ"י. מבו"ש ש"ב ח"ג פ"ח.

בתוך הקליפות, שלא יכלו להתברר, והם י"א אורות שבקדושה, המחיים את הקליפות. וכאשר יעלו למעלה, יסתלקו מתוך הקליפות, וישארו בלתי חיות, וימותו, ואינן מוזיקים. וזה"ס הנזכר בזהרה, פרשת וירא במדרש הנעלם, שטוב לומר פטום הקטרת בזמן המגפה, וכן מצינו במגפת עדת קרה, שנעצרה ע"י הקטרת שהקטיר אהרן. ולכן טוב מאד בזמן המגפה ב"מ, שבעת אומרו פטום הקטרת בתפלת שחרית ומנחה, יכוין בה באותה כונה האמורה למעלה בסדר הקטורת. וג"כ כאשר האדם קם אחר חצות לילה לעסוק בתורה, אחר שיאמר תיקון חצות ככתוב במקומו, אח"כ יאמר פטום הקטורת בכונה היא, לפי שאחר חצות נכנעת ממשלת הקליפה. ובפרט אם יתחברו י' אנשים יראי ה', ויקראו סדר פטום הקטורת יחד בכונה הנזכרת, יעשה רושם גדול למעלה, אם יהיה אחר חצות לילה כנוצר.

ואמנם זהו מה שצריך לקרות בשעת הנזכר אחר חצות לילה, אחר שתגמור הסדר הנזכר, תאמר פסוק ויאמר ה' אל משה קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה סמים ולבונה זכה בד בבד יהיה. ותאמר אותו ג"פ ישר, ואח"כ ג"פ הפוך, כזה: יהיה בבד בד זכה ולבונה סמים וחלבנה ושחלת נטף סמים לך, קח משה אל ה' ויאמר. ואח"כ תאמר ג"כ אותיות הפסוק למפרע ג"פ. ותנקה האותיות, בנקודת תיבות אלו הדי, והם: נְטַף וְשַׁחֲלַת וְחֻלְבָּנָה וְלִבְנֹנָה וְכִשְׁוִשְׁלָמוֹ תַחֲזֹר מִתְחַלְתָּן לְסוּפֵן וְזֶה סִדְרָן: א) הַיְהִי דְבַק דְּבַק הַנְּבִלָן מִמֶּסֶס הַנְּבִלָתוֹ תִּלְחֶשׁוּ פָּסָן. מִמֶּסֶס קָל חֶק הַשֶּׁקֶל לֹא הִנֵּה? רָמְזָיו.

ודע, כי מורי ז"ל מסר לנו כמה כונות ושמות, בכל תיבה ותיבה, ולכל אחד מן החברים שהיינו שם עמו, א"ל שיכוין במלה א' מזה הפסוק, כל א' וא' כפי שרש נשמתו, ואיני זוכרם. ואלו ג' תיבות זכרתי, שמסר אותם לג' חברים, כל א' תיבה הנכונה לו. הא', היא

מורי ז"ל לאומרם, בכל פעם שהיה אומר פטום הקטרת קודם התפלה ואחריה, וקודם תפלת המנחה, וכן בזמן המגפה ח"ו, ב"מ. ש) תיקון אחד שיכוין בי"א סממני הקטרת, שהעשרה הם עשר ניצוצות הקדושה, שירדו למטה בתוך הקליפה להכניעם, והא' הנוסף עליהם, הוא אר"מ לעשר הנזכר. ולכן התיקון הוא, שיכוין לסלקם מתוכם, ועי"כ ישארו הקליפות מתים בלתי חיות. התיקון השני הוא, להחזיר לבני אדם בתשובה, כי בזה מכניע הקליפה.

עוד יחוד אחר א"ל מורי ז"ל לזמן המגפה בר מינו, וזה עניינו, כבר הודעתיו, כי כל הנשמות של בני אדם, הם ממה שמתברר מן ז' מלכי אדום דמיתו. וז"ס אומרם ז"ל ת) כל ישראל בני מלכים הם. וכאשר בתוך הביירוים יש קצת פסולת שלא הוברר, זה הפסולת נעשה ארס וסם המות, הממית לאדם בזמן המגפה, וה"ס פסוק, ידבק ד' בך את הדבר. והענין הוא, כי אותם הקליפות שיש באותם בירורים כנוצר, הם המכים ונוגפים לאדם בזמן המגפה, ואחר שהכו אותו, אינם נפרדים ממנו, ותמיד דבוקים עמו, ומקיפין אותו מכל סביבותיו, שיעור כמה אמות. ולא עוד, אלא אפילו באותה השכונה שעומד שם המוכה, או אפילו איזה כלי ומלבוש שלו, צריך להתרחק ממנו, וכל ההולך ומתדבק שם, הוא מתדבק באותם הקליפות הנזכרים, ויכול להנזק. וזהו טעם, שבשאר החולאים והמכות שבפרשת כי תבוא, לא כתוב בהו ידבק, כמו בענין הדבר והמגפה, לפי שבשאר החולאים, אין הקליפה ההם מתדבקים שם, משא"כ במכת הדבר והמגפה, שהיא מבחינת קליפות הביירוים הנזכרים, הם דבוקים בו, ובמלבושיו, ובשכונתו, ובכל כליו.

וכבר הודעתיו בענין פטום הקטרת, כי אותם י"א סממני הקטרת, הם מה שנשאר

הגהות ומראה מקומות

- ש) בשער הכונות הישן כתוב וז"ל א"ש ראיתי להעתיק כאן שני יהודים שכתב הרב השייכים לזמן המגפה בר מינו אע"פ שמקומם
- הוא בשער ה' שער רוח הקודש.
 ת) שבת סז. ב"מ קיג:
 א) הנקודות אינן ע"פ הסדר.

בכל רגע, אל שם זה הקדוש נגף, ותנקהו בתנועת האותיות, שורק חיריק צירי. (ב)

והענין הוא, כי סוד הדבר הוא, כי גם אחת מסבות מכת הדבר, הוא נמשך מזה, כי כאשר ארבעה היות: דע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, אינם מאירים, אז מסתלקים אותיותיהם הפשוטות, ונשארים המלויים שלהם לבד, שהם: מ"ו, ל"ז, י"ט, כ"ו. סך ארבעתן קכ"ח, ועם כללות ארבעתן קל"ב, וכללות כולם קל"ג, כמנין שם נג"ף. כי לסיבת הסתלקות הנזכר מן המלויים, בא נגף בעולם, ולכן תכוין בשם הנזכר לתקן הענין.

(ד) יאמר בכל יום קודם התפלה פסוק זה ג"כ, ישר הפוך, ואני אשיר עוזך וארנן לבקר חסדך כי היית משגב לי, ומנוס ביום צר לי, לי צר ביום ומנוס לי משגב היית כי חסדך לבוקר וארנן עוזך אשיר ואני.

משם הרב הגדול ז"ל, גם יאמר אחר פטום הקטרת בכל יום, וכוונתו כנז"ל, אלו הפסוקים ג"פ ביושר, ואלו הן: ויאמר אל אהרן קח את המחטה כר, מעל המזבח ושים קטרת והולך מהרה אל העדה וכפר עליהם, כי יצא הקצף מלפני ה' החל הנגף, ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל והנה החל הנגף בעם ויתן את הקטרת וכפר על העם ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה, וישב אהרן אל משה אל פתח אהל מועד והמגפה נעצרה, ובכל פעם מהג"פ הנזכרים, תכוין אל

סמים הראשון שבפסוק תחלף אותה באי"ק בכ"ר, ויהיו אותיות מתק"ו, והוא שם קדוש, ואיני זוכר נקודותיו.

ודע, כי כשתרצה להוציא ולהחליפו באי"ק בכ"ר, לעולם צריך שתקח האות ההיא שאתה רוצה, ותחליפנה באות שאחריה היותר סמוכה, כגון: א' דאי"ק, תחליפנה באות י'. ואות י', תחליפנה באות ק'. ואם היא אות אחרונה כגון ק', אות ק' תחזור לאות הראשונה, ותחליפנה באות א'. ועד"ו בשאר אותיות של האלפא ביתא זו, וכן עד"ו בשאר האלפא ביתות, שהם הג' אותיות אח"ס בט"ע וכיוצא. והנה צריך, שתכוין בשם הזה כונה גדולה גמורה. (ב) וגם תכוין, כי הוא בגימטריא מילוי הויה דיודין אשר באבא, העולה ע"ב, ומילוי מ"ו, גם הוא בגימטריא מילוי שם אהיה בריבועו דיודין אשר באימא, העולה תקמ"ד, ומילוי ת"ק, וזהו שם תקמ"ו הנזכר.

הב' הוא נטף, תחליפנה באתב"ש, ויהיה שם קדוש קנן, ונלע"ד, שנקודותיו יוצאים מן אותיות, לך פ, או מן קנה I. (א)

הג' הוא ושחלת, תחליפנה באלב"ם (ג) ויהיה שם קדוש, והוא, שם פיק א"כ, ונלע"ד, כי נקודותיו יוצאים מן אותיות סלך סף ושאר שמות היוצאים מן שאר תיבות, איני זוכרם. אך מה שאני זוכר הוא, שידוע אני שיוצאין שאר התיבות בחילוף אלפא ביתות הנזכרים, גם טוב לכוין בזמן המגפה תמיד

הגהה

האותיות, כי הנר"ן היא נו, והגימל הוא גי, והפ' הוא פה. האמנם ניקד אותו בקבוץ, כדי שלא תטעה לשום אחר הנר"ן ו', ויהיה מספר השם ביותר ו', כאשר נבארהו בעהשי"ת.

(א) א"ש: הביאור הא' הוא, ל"ך ס' הוא מן סמים, והביאור הב' הוא בנה, מן החלבונה, וז' מן זכה.

(ב) א"ש: צ"ע, כי הוא נקוד אותו בקבוץ, ובאולי נוכל לאמר האמת בשורוק, כפי תנועות

הגהות ומראה מקומות

(ב) בשער הפסוקים פרשת תבוא סימן כ"ח וז"ל וחילוף מלת סמים היא מתחלפת מג' מלות שהם דמ"ת וס"ם אי"ק, כיצד אות ס' של סמיכ מתחלפת באות מ"ם של וס"ם, ואות מ' של סמים באות ת' של דמ"ת, ואות י' של סמים באות

ק' של אי"ק, ואות מ' אחרונה של סמים באות ו' של וס"ם. (ג) שבת קד.

(ד) בשער הכוונות הישן כתוב א"ש הואיל ואתא לידן וכתבתי פה יהודים לזמן המגפה ב"מ אכתוב ג"כ מה שקבלתי מאבא מורי ז"ל לזמן המגפה ואלו הם יאמר.

והרי השם שלם, בר"ת וס"ת פסוק זה ופרשה הנזכר. ולכן אמור זה הפסוק וזה הפרשה ז"פ. ובכל פעם תכוין אל הוי"ה שלימה כנוכר. (ד) אח"כ תחזור ותאמר הפסוק הזה של ה' להושיעני, ופסוק א' מפרשת בהעלתך, וזה מעשה המנורה כו', כן עשה את המנורה. אשר גם ר"ת וס"ת פסוק זה, הוא ר"ה. ומפסוק ה' להושיעני ר"ת וס"ת, הוא י"ה. הרי הוי"ה א' שלימה.

גם יאמר בכל יום אחר פסוק הקטורת, קודם פסוק ה' צבאות כו', פסוק ויאמר אליהם ישראל אביהם אם כן איפה זאת עשו קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים. ותכוין תחילה לשם נעורירין, היוצא מר"ת: נ/ו, מן כו. ע/ו, מן עשו. ו/ו, מן קחו. ר/ו, מן מזמרת. י/ו, מן בכליכם. ר/ו, מן הארץ. ו/ו, מן והורידו. נ/ו, מן מנחה.

עוד תכוין בשם רוטא, הנרמו באותיות ר/ו, מן צרי. ו/ו, מן ומעט. ט/ו, מן ומעט. א/ו, מן נכאת. גם תכוין, כי השם הנזכר עלה בגימטריא רי"ו, כמנין גבורה. גם תכוין בשם צדנלבש, והוא יוצא מר"ת: צרי, דבש, נכאת, ולט, בטנים, ושקדים.

ודע, כי כל אשר תוכל לכוין בכל רגע תמיד, בשם נעורירין הנזכר, יועיל מאד, ולכן יהיה תמיד נגד עיניך.

גם תאמר בכל יום אחר, תפלת ערבית ומנחה ושחרית, אחר העמידה, קודם אלהי נצור, מזמור ס"ו, והוא מזמור למנצח בנגינות

שם טפטפיה, כתוב בצבע זהב. ויוצא, מאלו התיבות שתצייירם לפניך, ואלו הם: ט' של קטרת. פ' של וכפר. ט' של הקטרת. פ' של וכפר. י' מן ויעמד. ה' מן נעצרה. (ג)

גם טוב לכוין, שארבע פסוקים הנזכרים, הם ס"ג תיבות, ויכוין לשם ס"ג שהוא באימא עילאה, המבררת את הסיגים של שבעה מלכי אדום, אשר ממותריהם ומן הפסולת שלהם, נעשין המזיקין המכים את בני אדם כנוז"ל.

גם יאמר בכל יום, בכל עת שתרצה, או לפחות ג"פ ביום, דהיינו קודם תפלת שחרית ומנחה וערבית, אלו הפסוקים שבפרשת ויקהל: ויעש את המנורה זהב טהור מקשה עשה את המנורה ירכה וקנה גביעיה כפתוריה ופרחיה ממנה היו וששה קנים יוצאים מצדיה שלשה קני מנורה מצדה הא' ושלשה קני מנורה מצדה השני. ג' גביעים משוקדים בקנה הא' כפתור ופרח וג' גביעים משוקדים בקנה א' כפתור ופרח כן לששת הקנים היוצאים מן המנורה ובמנורה ד' גביעים משוקדים כפתוריה ופרחיה וכפתור תחת שני הקנים ממנה וכפתור תחת ב' הקנים ממנה כו', לששת הקנים היוצאים ממנה כפתוריהם וקנותם ממנה היו כולה מקשה אחת זהב טהור ויעש את נרותיה שבעה ומלקחיה ומחתותיה זהב טהור ככר זהב טהור עשה אותה ואת כל כליה. ותכוין ר"ת וס"ת פרשה זו, והם ר"ה.

ואח"כ פסוק א' בישעיה, והוא זה: יהוה להושיעני ונגינותי נגנן כל ימי חיינו על בית יהוה. ותכוין, כי ר"ת וס"ת פסוק זה, הם י"ה.

הגהה

הוי"ה מו' הנזכר, ר"ה תחילה, ואח"כ יעוררו הבנים זיוג דאוי"א, והם שם י"ה, ואח"כ יעשה הוי"ה שלימה במילוי, ויש בה י' אותיות. וכנגד זה יש בפסוק ד' להושיעני הנזכר, י' תיבות. ולכן מתחיל בהוי"ה ומסיים בהוי"ה בסוד אני ראשון ואני אחרון. ולהיות שכל ספירה וספירה כלולה מעשר, וי"ס מי"ס הרי הם ק', ולכן יש בפסוק הנזכר של ויעש את המנורה עד כליה כו', ק' תיבות, בסוד אי"ק בכ"ה, כנלע"ד.

(ג) א"ש, גם טוב לכוון במלת החל הנגף, אל הכוונה הנזכר למעלה.

(ד) א"ש: נלע"ד, מה שצריך לומר פסוקים אלו ז"פ, ולכוין בו' היות כנוכר, הטעם, כדי למתק בירורים של ז' מלכי אדום הנזכר, ובכל הוי"ה מהם, יכוין למתק בירורים של מלך אחד. ולכן ינקד כל הוי"ה מהיות הנזכר, בניקוד ז"ת, שהם: סגל, שבא, חולם, חיריק, קבוץ, שוריק, וניקוד צבאות, שבא קמץ חולם. ואפשר שצריך לכוין וליחד בכל

מזמור שיר אלהים יחננו כר. ויכוין שיש בו ז' פסוקים, וזלת פסוק א', ויש בו מ"ט תיבות. וכונתם נרמזה בכונת העומר.

ועוד יכוין, כי ר"ת ג' פסוקים הראשונים, הם אל"י. ור"ת וס"ת פסוק האמצעי, הם י"ה. ור"ת ג' פסוקים האחרונים, הם יאי, כמנין שם אהי"ה. וס"ת ג' פסוקים הראשונים, הם הכם, כמנין שם אדני. וס"ת ג' פסוקים האחרונים, הם מוץ, כמנין קול. הרי נתבאר, כי שבעה פסוקים הנזכרים, הוא אלייאי, ועולה כמנין שם ע"ב. וס"ת כל הו' פסוקים, וזלת פסוק האמצעי, הם קו"ל אדני. ור"ת וס"ת פסוק האמצעי, הוא י"ה. נמצא קו"ל, י"ה, אדני, ע"ב. גם תכוין כי מספר כל האותיות של זה המזמור, הם רי"ז אותיות, שבשם ע"ב הנזכר. (ה)

גם אמור בכל יום, מזמור יושב בסתר כר, ותתחיל מפסוק הקודם לו, ויהי נועם ה' כר. וצריך לאמרו ז"פ, ובכל פעם מהם תכוין בס"ת פסוק כי מלאכיו יצוה לך, אל שם יוה"ך. גם תכוין באות כ' של כ', ואות ל"ך מן מלאכיו, לשם כלך, ותזכור בפ"ך ב' שמות יוה"ך כל"ך, אחר שתסיים הפסוק הנזכר, כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך. (ו)

גם אמור בכל יום, מזמור יושב בסתר כר, ותתחיל מפסוק הקודם לו, ויהי נועם ה' כר. וצריך לאמרו ז"פ, ובכל פעם מהם תכוין בס"ת פסוק כי מלאכיו יצוה לך, אל שם יוה"ך. גם תכוין באות כ' של כ', ואות ל"ך מן מלאכיו, לשם כלך, ותזכור בפ"ך ב' שמות יוה"ך כל"ך, אחר שתסיים הפסוק הנזכר, כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך. (ו)

סדר הקדיש בע"ה

ועתה נבאר סדר הקדיש של קודם הודו לה' קראו כר, ואגב נבאר סוד כל הקדישים. בעזרת האל יתברך. דע, כי הנה עד עתה,

הגהה

משור מלא ו', נשלם רי"ו. ואעפ"י שגם תשפוט מלא ו', ויותר בחשבון א', אין בזה קפידא כנודע.

(ו) א"ש: ב' שמות הנזכר נעשים א', ועולים בגימטריא אי"ק, וע"ה יב"ק, כמספר הוי"ה אלקים.

(ז) א"ש: אינם אלא כ"ז תיבות אולי שמונה עם מלת אמן או עם ואמרו שאומר

(ה) א"ש, אני מניתי אותם, ולא עלו בגימטריא וזלת רט"ו, ואפשר כי עם הכולל יעלו רי"ו. עוד אפשר לומר, כי בפסוק ישמחו כר, ג"כ לא נמצא בו זולתי מ"ז אותיות, ולמעלה כתבנו שיש בו מ"ט אותיות ואינו כן, האמנם בכונת העומר נכתוב בעוהש"ית, כי מלת תשפוט הוא מלא ו', ומלת משור הוא ג"כ מלא ו', נקטינן מיהא פלגא, כי במלת

הירח נתמעטה, וירדה למטה בהיכל ק"ק דבריא. ושם בהיכל ההוא נכללו כל חלקיה, וכל שיעור קומתה הראשונה, שהיתה בתחילה באחורי נה"י דו"א דאצילות, הם עתה בזה ההיכל, הכולל ג"ר בעולם הבריאה. והרי הם שלשה, כנגד שלשה, כי תמורת שלשה ספירות נה"י דו"א, לוקחת עתה ג"ס ראשונות דבריא. ומכאן נקיש אל שאר העולמות, כי כן המלכות דבריא, היא בהיכל ק"ק דיצירה, והמלכות דיצירה, היא בהיכל ק"ק דעשיה. וצריך שנקדים לך עוד הקדמה א', וגם בזה יזכר מה שית"ל בע"ה בענין עזרת אבותינו, וד' אמת שנתקנו בו (ו) ע"ש. ובו ית"ל, איך בהיכל הרצון, יש בתוכו ששה היכלות אחרים. והיכל ק"ק, יש בו ד' היכלות. והנה נתבאר במ"א, כי ארבע עולמות הם הנקראים אבי"ע, וכל א' מהם הוא בחינת עשרה, ובחינת י"ג. (ז) ונתחיל מן הבריאה, והנה הבריאה היא מ"ס, והם נקראים שית דרגין דכורסיא, וארבע רגלין דכורסיה, הרי הם עשרה כו'. כנזכר פרשה בא, בר"מ, דמ"א, דשית דרגין וארבע רגלין אית לכורסיא, וכולם הם עשרה, וכלא איהו כורסיא.

וצריך להבין המאמר הזה, שאם בחינת הי"ס, הם הרגלין והדרגין, א"כ הכסא עצמו מי הוא. אבל הענין הוא, כי השית דרגין לכורסיא, הם ששה היכלות, שיש מן לבנת הספיר, עד היכל הרצון, מתתא לעילא. וארבע רגלין דכורסיא, הם ארבע היכלות שיש בהיכל

הרוח דיצירה, עד סוף כל העשיה, ולכן צריכין אנו להאיר אור גדול עלינו, משם ס"ג דבריא, מן הכ"ח המ"ב דבריא, אל ג"ר דעשיה, כדי שעינינו יוכלו לתת אח"כ כח רוח יצירה, בכל העשיה כנזכר. (ב)

ונבאר כל הקדישים שיש בתפלת שחרית, ואגב יתבאר לך שאר הפרטים של התפלה. הנה נת"ל, כי מן התחלת התפלה עד ב"ש, הוא בעולם העשיה. ומשם עד יוצד אור, הוא עולם היצירה. ומשם עד תפלת י"ה, הוא עולם הבריאה. ותפלת י"ה, הוא עולם האצילות. ואח"כ אלו יורדים מעילא לתתא, לפי שבימי החול אין בנו כח להעמיד כו'. רק ליחדם לפי שעה, ותיכף חוזרים למקומם. הנה מן אשרי עד תפלה לדוד, הוא עולם הבריאה, ומשם עד אין קדוש כה' כו', הוא עולם היצירה, ומשם עד עלינו לשבת, הוא עולם העשיה. ולכן תקנו קדיש אחד, בכל שינוי עולם ועולם.

ונתחיל מן הראשון, שהוא הקדיש שקודם הודו לה' כו', והנה כבר הקדמנו לך הקדמה אחת, בענין מיעוט הירח, כי הכונה היא, כי בתחילה היתה נוקבא דו"א, במקום שהוא מאחורי ז"א, מן החוזה ולמטה, ושיעור קומתה מראשה ועד רגליה, הם כשיעור נה"י דו"א. גם ביארנו, כי אור כל הספירות דאצילות, מתנוצץ בג' עולמות בי"ע, ואינם הם עצמם, רק אור המתפשט מהם ולמטה. ואמנם המלכות עצמה דאצילות, שהיתה בתחילה במקומה למעלה בנה"י דו"א, היא עצמה בעת מיעוט

הגהה

בשני תיבות וזאת ע"כ אנו צריכין לומר כי מ"ש לקמן ט"ז ע"ב ודף ט"ז ע"ד מכל ברכתא הוא טעות הדפוס וזה פשוט, לשון הר"ב. (ב) א"ש, גם מש"ל, שיש כ"ח אותיות, מן יהא שמיה רבא לעלם ולעלמי עלמיא, הנה הם כ"ט אותיות. ואפשר לומר, שתיבת ולעלמי, צריכה להיות בלא ו', וא"כ אז יהיה כ"ח תיבות. (צ"ל כ"ח אותיות).

הגהות ומראיה מקומות

(ה) לעיל דרושי תפילת השחר פרק א'.
 (ו) להלן דרושי ק"ש ד"ח ד"ה ואחר שהקדמנו. (ז) עיין בהקדמת ספר הזוהר דף ה' מראות הסולם מאמר השושנה.

הוא, כי ספירת הרעת, איננה נכנסת לעולם בחשבון הי"ס כנודע, לפי שהוא נעלם מאד, וגנוז בין החכמה הבינה, ולכן לא הזכירו שם רק ג"ס בלבד, אבל ד' הם.

גם אל תחשוב, כי התנה"י עצמן דמלכות דאצילות, הם הם היורדין ומתלבשים בסוד כסא, בהיכל ק"ק דבריאה, אמנם הם אורות נמשכין מהן, ונעשין מוחין בעולם דבריאה כנזכר. והרי, איך מן התנה"י דו"א דאצילות, נתהוו ד' אורות מוחין דנוקבא, וכל מציאות הי"ס אשר בה, ולפי שלעולם הוא שיעור קומתה בד' ספירות הנוכרים, לכן גם ממנה נתפשטו, ונתהוו מתנה"י שבה, ארבע אורות, ונתלבשו בהיכל ק"ק דבריאה, ונעשו שם בחינת הכסא, שהיא נשמת הבריאה כנזכר, ואלו הרי אורות, מאירים בד' ההיכלות שבהיכל ק"ק, אשר הי"ס ד' מוחין של בריאה. והנה הרי"ק דבריאה, הם הרי היכלות תחתונים, שהם מלבנת הספיר עד היכל הרצון כנ"ל.

ודע, כי היכל לבנת הספיר, איננו רק בחינת היסוד בלבד, המכריע וכלול מן ג"ה, וזהו לבנת הספיר, לובן וספיר. ואיננו כאשד טעו רבים, וחשבו שהיכל זה, כולל יסוד ומלכות, כי המלכות דבריאה איננה עומדת בעולם הבריאה, אבל היא בהיכל ק"ק דיצירה, כמש"ל, כי סדר כל העולמות הוא כך, כי מלכות דעולם העליון, היא בכתר דעולם שלמטה ממנה, כי כל זה הוא בסוד מעוט הירה וירידתה למטה, להיות ראש לשועלים, לעולם שלמטה ממנה.

אמנם דע, כי יש חילוק א' בד' עולמות אבי"ע, והוא, כי המלכות דאצילות, כל כלותה בכל הי"ס שבה, הם מתלבשים באותם הרי אורות הנמשכים ממנה, הנקראים כסא הכבוד, בראש הבריאה. ונמצא כי המלכות מתלבשת בכסא הכבוד, והכסא מתלבש בהיכל ק"ק, אבל אין הדבר כן בשאר העולמות, כי המלכות דבריאה אין כל הי"ס שבה מתלבשים בכסא, אשר בראש היצירה. אמנם החלק העשירי שבה בלבד, היא היורדת ומתלבשת בהיכל ק"ק דיצירה, וכן מיצירה לעשיה.

ובזה תבין, למה בין כל עולם ועולם, תקנו

ק"ק, וזה ההיכל עצמו, נקרא ארבע רגלין דכורסיא, והרי נשלמו י"ס דבריאה. האמנם ענין הכסא, הוא ענין ג' אורות, שנמשכין ויורדין מן אימא, דמקנא בכורסיא בג"ס, כנזכר בתיקונים. ואותם השלש אורות, הם נשמת הבריאה, והם הנקראים כסא הכבוד, והם נקראים קודש קדשים: קדש חר, קדשים תרין, הא תלת. ואלו הג' אורות הנוכרים הנקראים קה"ק, מקנא ומתלבשן בזה ההיכל העליון דבריאה, הכולל ד' היכלין בתוכו, הנקרא ד' רגלין דכורסיא כנזכר. וע"כ נקרא ההיכל הזה קה"ק, ר"ל: בהיכל שבו מתלבשין ג' אורות עליונים, הנקרא ק"ק. והרי נתבאר, כי עולם הבריאה עצמו, הוא עשר היכלות הנוכרים. והג' אורות עליונים, שהם נשמה להם, הם הנקראים כסא. והרי איך הבריאה היא עשרה, והיא י"ג, והבן היטב כל זה.

הנהגה אלו הרי היכלות, הנכללין בזה ההיכל העליון דבריאה, הנקרא ד' רגלין דכורסיא, הלא הם כחב"ד דעולם הבריאה. ובאלו הרי ראשונות דבריאה, מתלבש בחינת הכסא הנוכר, שהוא כולל ג' אורות, שה"ס אימא עילאה מקנא בכורסיא כנזכר. וזה ענינם: כי המלכות עליונה דאצילות, הנה הי"ס ד' כנודע, והטעם הוא, לפי ששיעור קומתה, הוא ד"ס דו"א, שהם תנה"י כנ"ל. והנה מן שיעור קומתה הנוכר, מתאצל אור אחד, והוא בסוד ד' אורות לסיבת הנוכרת, ונגנזים בד' היכלי הבריאה העליונים, הנקראים כולם יחד בשם היכל א', הנקרא היכל ק"ק.

הנהגה בזה תבין, כי כמו שהמוחין דו"א דאצילות הם ד' והם בחינת התנה"י רבינה העליונה, כן המוחין דמלכות דאצילות נוקבא דיליה, הם ד', והם תנה"י דו"א דאצילות. וכן המוחין דעולם הבריאה, הם ד', תנה"י דמלכות דאצילות. ונמצא, כי ד' אורות האלו, הם הם הכסא, והם הם ד' המוחין דבריאה, והם הם נשמת הבריאה, כי המוחין סוד נשמה הם, והבן זה היטב, ותכוין איך כל המדרגות והעולמות הם בסדר א' שוה.

ואע"פ שבתקונים אמרו, דאימא מקנא בכורסיא בג"ס, ואנו אמרנו שהם ד'. הענין

וחוזר ונהפך להיותו במציאות העולם שלמעלה ממנו, משא"כ בו היכלות התחתונים כנזכר. וטעם הדבר, שאנו אומרים הודו לד' כו' בעולם העשיה, עם היות שכל המזמורים הם ביצירה, אבל הטעם, לפי שזה ההיכל הו' דעשיה, חוזר להיות ממש בחינת יצירה. ובוזה תבין, כי אחר שנכללו ו' היכלות התחתונות דעשיה זב"ז חב"ו, בתיקון התפלה, שיש מן התחלת התפלה עד הודו לה' כו' כנ"ל, אז אנו צריכין להעלות אותם, בסוד עמוד א' שיש בין כל עולם ועולם, ובאמצע כל היכל והיכל, ודרך העמוד הזה עולה כל היכל והיכל בחבירו שלמעלה ממנו ונכלל בו, כנזכר בפרשת פקודי. (כ) והנה סוד הקדיש הזה, הוא בחינת העמוד הנזכר, אשר באמצעות עולם העשיה.

ואמנם אופן העלאתו אל עולם היצירה, כבר נתבאר, איך יש בקדיש ב' בחינות כ"ה, וב' בחינות מ"ב. והענין הוא, כי יש כ"ח אותיות, בו' תיבות של יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא. גם יש כ"ח תיבות מן אמין יש"ר מברך כו' עד דאמירן בעלמא. (ל) ועיי' כ"ח אותיות הנזכרים, אנו מעלים ה' היכלות התחתונים דעשיה זב"ז, לפי שכל בחינת אותיות הם בגבורה, כנדוע בענין שם ע"ב, שיש בו ע"ב תיבין, ורי"ז אותיות שהם גימטריא גבורה, אבל התיבות הם ע"ב כמנין הסוד. ולכן, עיי' כ"ח אותיות הגבורה, אנו מעלים ה' היכלות. ועיי' כ"ח תיבות, אנו מעלים את היכל הו' הנקרא ק"ק, למעלה ביצירה. וטעם הדבר הוא, כי אין שום עליה בעולמות, אלא עיי' שם בן מ"ב, ושם של מ"ב, הוא אשר מעלה כל העליות שיש בכל

לומר קדיש א', חוץ מן עולם הבריאה, לעולם האצילות, שהוא בין גאולה לתפלה. לפי שכל כללות מלכות דאצילות, היא בראש הבריאה, ואין לך סמיכות גדול מזה, ואין צורך להעלות הבריאה באצילות, כי כבר הבריאה קשורה קשר אמיץ, עם המלכות דאצילות בתכלית האחרון. וזהו טעם מאמרם ז"ל, (ח) שצריך לסמוך גאולה לתפלה, שהיא הבריאה במלכות דאצילות. ובוזה תבין משה, שבעה בשבעה מוצקות, מוצקים לא כתיב, אלא מוצקות. וז"ס מ"ש בפרשת פקודי דף רס"א ע"א, לאעלאה שביעאה בשביעאה, ונקרא ז' ימים ו' ימים, והענין הוא, כי כל אלו הי"ד, הם נוקבין, לפי שהם ז' דבריאה, ו' דמלכות דאצילות, והוא כי הנה בזה ההיכל העליון דבריאה, הנקרא היכל קה"ק, יש בו ד' היכלות שהם כחב"ד דבריאה כנ"ל, ובתוכם מתלבשים ג' אורות, הנקראים כסא, וגם נקראים ק"ק כנ"ל, והם הם ז' דבריאה, וגם המלכות דאצילות היא ז', לפיכך. (ט)

ונחזור י' לענין הקדישים שבתפלת שחרית, הנה מן התחלת התפלה עד הודו לד' כו', הוא בחינת ו' היכלות התחתונים דעשיה. ומן הודו עד ב"ש, הוא בחינת היכל ק"ק דעשיה, שמתהפך וחוזר להיות יצירה ממש, עיי' המלכות דיצירה העומדת בהיכל הזה כנ"ל. וז"ס תוספת שבת, בסוד קליפת נוגה, שלפעמים נהפכת לקליפה, ולפעמים לקדושה. ונמצא כי בד' עולמות אבי"ע, יש שני מציאות: הא' היא בחינת הו' היכלות שיש בכל עולם מהם, כי אלו הם נכללים למעלה זב"ז, בחינת כללות בלבד. והב' הוא, בחינת ההיכל הו' העליון, שנקרא היכל ק"ק, אשר הוא נכלל למעלה,

הנהות ומראה מקומות

(י) פעי"ה שער הקדישים פרק א'.

(כ) אות תק"ס ובדפו"י דף רמ"ו: זהר בראשית ב' אות כ"ז ובדפו"י דף ל"ט סוף ע"א. פא: ריט. ח"ב ריט: (ל) עיי' דף ק' בהגהה כי מלת אמין לגופא אצטריך, ויש כ"ח תיבות עיי' שמחלקים מלת שמיה לשם י"ה. כמבואר בדף צ"ח ד"ה והנה כונת.

(ח) ברכות ט:

(ט) בשער הכונות הישן כתוב וז"ל אמר הכותב שכחתי תשלומי. השמ"ש זה תשלומי לפי שהיכל ק"ק דילה כולל ד' ספירות כחב"ד וששה היכלות התחתונות הרי הם י' ספירות והם נחלקים לשבעה היכלות וסימן שבעה ושבעה מוצקות עכ"ל וכן הוא בפעי"ה שער הקדישים פרק א'.

כ"ח דשם ס"ג אשר בבריאה. נמצא כי מקום הקדיש הזה, הוא קודם הודו כו'.

כונת הקדיש השני, שבין ישתבח ליוצר, הנה גם הוא דוגמת הקדיש הראשון שבעשיה, בשני מיני הכ"ח: א', אל ששה היכלות. וא' אל היכל הז'. אבל הכ"ח אותיות, הם משם ס"ג שבבריאה. והכ"ח תיבות, הם משם ע"ב שבאצילות. ואחר שהעלינו היכל הז' דיצירה אל הבריאה, אז הוא חוזר להיותו בריאה ממש, כי גם בו נכללת מלכות דבריאה כנוכר. ולכן אחר הקדיש, אנו אומרים ברכו, והוא כדוגמת מ"ש בהודו לד' כו'. וכבר נת"ל, כי המזמורים הם ביצירה, ולהורות כי זה ההיכל הז' דעשיה, נהפך ליצירה, לכן אנו אומרים מזמור היצירה. וכן הענין כאן, כי כל בחינת ברוך, הוא בבריאה, כי שם הוא נקרא ברוך, בכל מיני ריבויא דברכאן כנודע, ולכן כאן אנו אומרים ברכו, לרמוז כי היכל השביעי דיצירה, חוזר להיות בריאה ממש. בין גאולה לתפלה, אע"פ שהם ב' עולמות, בריאה ואצילות, לא תיקנו לומר בהם קדיש, לסיבה הנ"ל. (מ)

קדיש ג' שלאחר העמידה, קודם אשר יושבי ביתך. הכונה, לפי שבתחלה העלינו כל העולמות למעלה, כדי שכל העולמות יוכלו בעולם האצילות, לעשות שם זיוג עליון דתפארת ומלכות לבדם, ושאר כל העולמות הם נעשים להם כדמיון כנפים, החופפים ומכסים עליהם, בסוד אגן הסהר, הנזכר במאמר הזוהר בכ"י (ג) הנקרא סתרי אותיות של השי"ת וע"ש. ואחר הזווג, אנו צריכים לחזור להעלות העולמות, שיקבלו השפע הנשפע מחמת הזווג שנעשה אז, ולכן אומרים עתה זה הקדיש, כדי לכלול פעם אחרת הבריאה באצילות, לקבל שפע הזיוג ההוא. ולכן כונת זה הקדיש, ע"י שם ע"ב, הויה דיודין במ"ב אותיותיו, בפשוט, ומילוי, ומילוי המילוי. ואח"כ

העולמות, משום דאיהו סליק ולא נחית, כנוכר פרשת תרומה קל"ב ע"ב. והנה בחינת הכ"ח הנזכר, הוא הייה דמילוי מ"ה, כנודע כי שם הויה דמ"ה דמילוי אלפין, בפשוטו ומילוי ומילוי מילוי הוא מ"ב אותיות, אך במילוי המילוי לבד, אין בו רק כ"ח אותיות, נמצא כי גם הכ"ח הוא בחינת מילוי המ"ב.

וגם לעולם אין עליה אלא בשם מ"ב, ולכן צ"ל הקדיש ב"סח זה כנ"ל: וישתבה, ויתפאר, ויתרומם, ויתנשא, ויתהדר, ויתעלה, ויתהלל. לפי שיש בהם ז' ויין, לרמוז אל שם מ"ב, (ל) שהוא ז' שמות, וכל שם מששה אותיות. וכן תמצא ג"כ, כי בכל תיבה מאלו של וישתבח כו', יש בה ששה אותיות והרי נתבאר איך נרמז בזה כל שם מ"ב. ולכן אותם האומרים ישתבח יתפאר ביודין, תועים הם, לפי שאז יעלו ז' יודין, בחינת שם ע"ב, והנה אין עליה אלא בשם בן מ"ב. וגם כי לעולם כ"ח אותיות הם בסוד שם בן מ"ב.

והנה אחר אשר העלינו היכל הז' דעשיה למעלה ביצירה, ע"י כ"ח תיבות של הקדיש, הנה אח"כ יכול הוא להתהפך, ולחזור ולהיותו הוא עצמו בחינת יצירה. וכנגד זה, אנו אומרים הודו לד' כו'.

והנה כבר ידעת, כי ארבע הויות הם, בארבע עולמות אבי"ע, והם כסדרן מלמעלה למטה: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. והנה בג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה, יש בכל אחד עשרה אותיות, ולכן יש בכל אחד מג' הנזכרים במילוי מילוי כ"ח אותיות, אבל בהויה דב"ן, שאין במילוייה רק ט' אותיות, א"כ גם במילוי מילוייה ג"כ, לא יש בה כ"ח אותיות, ולכן אין בו שום עליה ע"י. אבל ע"י כ"ח אותיות של שם מ"ה דאלפין, אנו מעלים בתחילה את ששה היכלות התחתונים דעשיה, אל היצירה. וע"י כ"ח תיבין, אנו מעלים אח"כ את ההיכל העליון הז', אשר הוא חוזר להיות יצירה ממש, ע"י

הגהות ומראה מקומות

דף ד' טור ג'. ועיי"ש בפירוש הסולם מאמר ספירת היסוד שבו. ובז"ח יתרו דף קמ"ג מאמר הכנפים.

(ל) ג"א שהוא ז"פ ששה שהוא (דפו"י).

(מ) לעיל דף צ"ה ד"ה ובזה תבין למה.

(ג) זוהר חדש בראשית מן אות ק' ובדפו"י

ודע, כי בשבת נמשכת תוספת הקדושה כל היום, משא"כ בחול, שאין תוספת קדושה אלא בשעת תפלה לבד, וזהו הטעם שאין תוספת נשמה רק בשבת בלבד, אבל עכ"ז ליראי ד' ולחושבי שמו, יש להם איזה קצת הארת קדושה גם בימי החול בשעת התפלה. גם יש חילוק אחר, והוא, כי בשבת נמשכת תוספת קדושה מעצמה, כל מה שנעשה ע"י תפלתינו בימי החול, ולכן יש תוספת נשמה בשבת.

גם יש חילוק אחר, והוא, כי בשבת עולים כללות כל העולמות, משא"כ בחול, שאין עולים בעת התפלה, רק בחינת נשמות לבד, שעולים עם השכינה, להיות לה בסוד מ"ן כנודע.

גם דע בענין תפלת החול, שענין העלתם צריכה להעשות על ידינו קודם התפלה. אבל אחר שכבר קבלו השפע העליון, אין אנו צריכין להורידן כי מעצמם הם יורדין, אחר עלינו לשבח. ונבאר כונת הקדיש בעצמו, הנה הקדיש

נתקן בלשון תרגום, וכנזכר בוהר פרשת תרומה, וז"ל, דאיהו מתבר שלשלאין דפרזלא כ"ו. והענין הוא במה שהודעתיד בשער המצות בפרשת ואתחנן, איך התרגום ה"ס אחוריים דקדושה, והוא קדושה ג"כ, אלא שהחיצונים יונקים משם. וכבר נתבאר, שהקדיש נתקן להעלות את העולמות למעלה ממדרגתם, כגון העשיה ביצירה וכיוצא. והנה אנו מתייראים פן ח"ו ע"י עליית העולמות, יעלו גם הקליפות עמהם, ויתאחוזו בהם, ויינקו שפע מהם, ולכן נתקן בלשון תרגום, דאיהו לישנא דלא משתמע למלאכין עלאין, כנזכר בוהר פרשת נח דע"ח ע"ב. ובפרשת לך לך דפ"ט ע"א. והטעם הוא, לפי שהם מצד הפנים, והם מדברים בלשון הקדש, שהוא בחינת הפנים. אך הקליפות הם נאחזים באחוריים, והם מבינים בלשון תרגום, שהוא אחוריים. ובהיותינו אומרים השבח הגדול

הבריאה מקבלת תוספת קדושה, בקדושת ובא לציון.

קדיש ד', לכלול היצירה עם הבריאה, ע"י הויה דס"ג וע"ב, ואח"כ היצירה תפלה לדוד. ואח"כ קדיש ה', להעלות העשיה אל היצירה, על ידי הויות ס"ג ומ"ה. ואחר כך העשיה היא פטום הקטרת, והרר נשלמה התפלה.

אמנם קדיש בתרא, אינו מכלל הקדישים הנזכרים, לפי שכבר עלו כל העולמות. אמנם זה הקדיש נקרא קדיש יתמא, ר"ל קדיש שאומרים אותו היתומים. והענין הוא, שהקדיש הזה הוא בעולם העשיה, ששם בחינת המיתה, כדי להעלות כל הנשמות והנפשות בסוד תחית המתים, וע"כ אומרים אותו היתומים על מיתת אב ואם. ויש בקדיש הזה שם בן מ"ב, אלא שהוא באופן אחר, ונתבאר אצלינו בענין נטילת ידים, (ס) שה"ס יהוה אלהינו יהוה, כח"ו במוכס"ו כח"ו, יהוה יוד הא ואו הא. שה"ס ג' ידות כנ"ל וע"ש.

ודע, כי ע"י שם במוכס"ו, יהיה ענין תחית המתים, ולכן קדם אליו שם כח"ו, שהוא גימטריא ט"ל, והוא הט"ל שעתידי הקב"ה להחיות בו את המתים, כמ"ש חז"ל. (ע)

ונלע"ד ששמעתי ממוז"ל, שטוב לומר הקדיש הזה על מיתת אביו ואמו, כל השנה כולה, אפילו בשבתות ויו"ט. לפי שאין הטעם כפי מה שחושבים המון העם, שמועיל להציל נפש המת מדינא של גיהינם לבד, כי הנה עוד יש תועלת א', והוא להכניסו לג"ע, ולהעלותו ממדרגה למדרגה. וכפי זה, גם בשבתות וי"ט יש לאומר. ואני ראיתי למורי ז"ל, שהיה אומר קדיש בתרא בכל שנה ושנה, ביום שמת בו אביו, בג' תפלות. והיה אומר בנוסח קדיש של בני ספרד, כמו שנעתיקהו לקמן בע"ה, לא כמנהג המוסתערבים המוספים בו דברים אחרים, ע"ד מ"ש בהרמב"ם ז"ל.

הגהות ומראה מקומות

(ע) שבת פח: זהו ח"א יח: כג. ח"ב דסא: ז"ח יתרו מד ט"ג ש"א. ת"ז בהקדמה ד: טו. תט"ז מ. תכ"ב מה: סח: תכ"ו ע"א: תנ"ה פט. תק"ע קל. תק"ח קי"ג ט"א של"ג קי"ט ט"ב של"ב.

(ס) שער המצות פרשת עקב ד"ה הנה נתבאר. זהו ח"א כג. ח"ג רמו: רעב: רפג. ת"ז בהקדמה ט. תנ"ה פט. תס"ט קא: תק"ע קל. תק"ח קז ט"ג ש"א.

והקדוש הזה של הקדיש בלשון תרגום, שהם מבינים אותו, אז הם נכנעים, ואינם עולים למעלה. פ)

והנה הקליפות הם כולם נמשכים מסוד י"א סממני הקטרת, שהם סוד עשתי עשרה יריעות עזים, אשר סודם הם שני אותיות אחרונות דשם הויה, שהם וה, שהם בגימטריא י"א. והענין הוא במה שהודעתין, כי י"א סמנים הם אחוריים שלמעלה, שירדו בעת מיתת המלכים וביטולם, וירדו אחוריים דא"א במקום זרין, שהם ז"ס האחרונות, וגם הם בחינת שני אותיות ו"ה הנזכר של שם הויה, ואלו האחוריים נכללין בכלל זרין. צ) ולכן תמצא, כי אין שום ק) פגע תחתון מגיע אלא בזרין, ולא בא"א, ולכן תקנו י"א אותיות, בשני תיבות יתגדל ויתקדש, כנגד הי"א הנזכרים.

עוד ירצה, כי כבר ביארנו, כי יתגדל ויתקדש, יש בהם אחת עשר אותיות, כנגד י"א סממני הקטרת. וסוד הענין הוא, כי שם הויה, נרמז בה ענין שני חיבורים, דא"א וזרין, בד' אותיותיה. והנה בזמן הגלות כביכול, אין השם שלם, ואינו נקרא אלא בשם י"ה, כמ"ש כי יד על כס יה כו'. והענין הוא, כי הנה כל הקליפות יצאו מן הבריורים דו' מלכי אדום, והנה הם סוד י"א, לפי שה"ס זרין, שהם בחינת ז' מלכים דמיתו, כנודע. אמנם בא"א לא היה בהם בחינת מיתת המלכים. והנה זרין ה"ס שני אותיות אחרונות של שם הויה, שהם וה, שהם בגימטריא י"א, כנגד הקליפות שנתבררו ויצאו משם ומן ב' אותיות אלו נמשכת להם הארה ומוון, להיות שרשם משם כנזכר.

וזהו הטעם, שאין אחיזה לקליפות בשני אותיות י"ה הראשונים, שהם א"א, רק בשני אותיות וה האחרונות, שהם זרין, וזהו הטעם, שאין הקליפות יכולין לעלות מן בינה דאצילות ולמעלה, כי בבי"ע ודאי שמתאחזים הקליפות בכל הי"ס שלהם, אבל באצילות, אין להם אחיזה מבינה ולמעלה, לפי שאין שרשם ומקורם משם. וז"ס מ"ש דו"ל, ר) אין השם שלם ואין הכסא שלם, והוא, לפי שחציו הראשון שהוא י"ה שהם א"א, אין לקליפות אחיזה בהם, ונשארים למעלה. אבל שני אותיות האחרונות ו"ה, נאחזות הקליפות בהם, ויש להם אותו הרוחניות שהם י"א סממני הקטרת הנמשך להם משם.

והנה כונת הקדיש הוא, לסלק ולהסיר אותו הרוחניות, שהם הי"א סממנים משם, וזה נעשה ע"י העלאת ב' אותיות ו"ה, עד א"א, שהם י"ה, ואז יתבררו עמהם, ועי"כ יתבטלו הקליפות. וזמ"ש, יתגדל ויתקדש ש"ר. פ"י: כי השם של י"ה, הרמוז במלת שמיה, ר"ל: שם י"ה, שהם א"א, יהיו שם י"ה רבא. וזה, ע"י שנתחברו עם שני אותיות אחרונות ו"ה, ועי"כ יהיה השם גדול ושלם. כי בעוד שהאותיות אלו נפרדות זו מזו ח"ו, אין השם שלם וגדול, ולכן יתגדל שמו של יה, ויעשה רבא.

ולכן יש י"א אותיות בב' תיבות ראשונות יתגדל ויתקדש, להורות על שני אותיות ו"ה, שהם גימטריא י"א, שיעלו עד שני אותיות י"ה, ויתחברו ויהיו שם א' גדול ושלם, ואז בעלותם שם, לא יהיה כח בקליפות לעלות עד שני אותיות י"ה.

עוד ירצה, כי כבר נתבאר אצלינו, כי י"א אותיות יש ביתגדל ויתקדש, לרמוז על

הגהות ומראה מקומות

פרשת בהר ופרשת עקב. מבו"ש ש"ב ח"ג פ"ח. ש"ו ח"ב פ"א.

ק) נ"א פגם (דפו"י).

ר) מדרש לקח טוב חמכונה פסיקתא זוטרתא סוף בשלח. פסיקתא זכור כ"ט א'. פסיקתא רבתי פ"ב סימן ט. ילקוט בשלח רמז רס"ח. תנחומא סוף תצא. רש"י עה"ת.

פ) בפע"ח שער הקדישים פרק ד' כתוב נמצא כי ב' כונות יש בקדיש, הא' היא להעלות העולמות. הב' להכניע הקליפות שלא יתאחזו בהם לעלות גם הם עמהם.

צ) ע"ח ח"א שער שבירת הכלים פרק ב'. שער המלכים פ"י. ה"ב שער מ"ן ומ"ד פ"ג. ספר שער הפוסקים פרשת תבא. ספר שער המצות

עוד יש ב"פ מ"ב בקדיש, ותכוין להמתיק ע"י הפשוט ומילוי ומילוי המילוי דהויה דע"ב, שבהם מ"ב אותיות, אל אלהים הנזכר, להמתיקו ולהגדילו, כי הנה הוא מוח קטן דקטנות, וצריך להרחיבו ולהגדילו, כדי שיסבול בתוכו ההויה דגדלות, ויהיה יב"ק כנודע אצלינו.

כלל כל הדברים הוא, שע"י הד' והי' והכ"ח והמ"ב אותיות, וכן של תיבות שיש בקדיש הזה, אשר הם כנגד הד' והי' והכ"ח והמ"ב של הויה דע"ב כנזכר, אנו מעלים את שני האותיות וא"ו ה"א של שם ההויה, הרומזים אל ז"ו, אשר מהם נפלו י"א ניצוצין דסממני הקטרת בתוך הקליפות, והם כמספר אותיות ו"ה עצמן, ואנו מעלים אותם עם ב' אותיות הראשונות י"ה דהויה שה"ס או"א, ונעשה יהוה גדול. וזהו יתגדל ויתקדש ש"ר, כי נגדל ועלה אל הקדושה הנקרא יה, כי עד עתה היה שם י"ה לבד, ועתה שם י"ה נעשה גדול, וזהו שמי"ה רבא, ר"ל: שם יה גדול, כי נעשה הויה שלימה.

וכבר ביארנו לעיל, שמציאות הקדיש הוא להעלות העולמות, וכבר הודעתוך, כי כל העלאה היא ע"י שם מ"ב, שיש בו ג"פ י"ה, האוחזים בעולם ההוא ומעלים אותו. ולכן כללות הקדיש, הוא מ"ב תיבות. וכבר נת"ל, כי כפי בחינת הקדיש, כך היא כונתו: כי הקדיש של הורו, יכוין בשם הויה דמ"ה באלפין, במ"ב שלו כו'. ונמצא כי שם בן מ"ב של כונת הקדיש, איננו שם בן מ"ב הנודע אצלינו בר"ת של אנא בכח כו', רק הוא שם מ"ב היוצא מכל הויה והויה, כפי מקומה, באופן זה: כי ארבע אותיות פשוטות של הויה, הם בחינה אחת. ואח"כ הם י' אותיות המלוי, הרי הם כ"ח, והרי בחינה ג'. והרי נרמזו שם בן מ"ב בג' בחינות אלו, שהם: ד', י', כ"ח, הרי מ"ב. ולכן יתגדל ויתקדש ש"ר, הם ארבע תיבות, כנגד בחינה הראשונה, שהם ארבעה אותיות דהויה פשוטה, ולכן בכאן צריך לענות אמן, כדי לעשות הפרש א'. ואח"כ יש י' תיבות, מן תיבת בעלמא, עד תיבת משיחיה, ואלו הם: בעלמא, די, ברא, כרעותיה, וימליך,

ניצוץ א' של קדושה, שיש בתוך י"ס דקליפות להחיותם, וכונתינו היא לסלקו משם, כדי להכניע הקליפות. גם הבנת לשון יתגדל, ר"ל: ירום ויתגדל ויסתלק ניצוץ החיות שבתוכו, ויכנס למעלה, ויתחבר עם הקדושה, וזהו ויתקדש. ומקום עלייתו, הוא למעלה בז' היכלות הקדושה הנודעים, הכוללים י"ס של הקדושה כנודע, וכנגד זה אומרים שמי"ה רבא, כי יש בהם י' אותיות, ושם מקום העליה הנזכר.

גם נתבאר אצלינו, כי במלת יה"א, רמוזים ג' מיני מילויים שיש בשם י"ה, והם: דידוך, דאלפין, וההין. ונמצא כי אות אלף של יהא, רומזת בדעת דומן הקטנות. וכבר ידעת, כי הרעת כלול מהחור"ג, עם היות שני הבחינות דעת א', ולכן בו נרמזו אות א אחת, אלא שיש בה שני מיני ציורים: יו', כנגד חסדים. יוד, כנגד הגבורה. גם נתבאר אצלינו, כי בנוסח הקדיש, יש ב"פ י"ד, א' דאותיות, ואחד דתיבות. וב"פ כ"ח, א' דאותיות וא' דתיבות. וב"פ מ"ב, אחד דאותיות ואחד דתיבות. וכל כונתינו למתק ג' אלהים דמוחין דקטנות, שבימי הגלות נעשה אל"ם. ועתה יגדלו ע"י שם י"ה, ויהיה אלהים. והנה זה השם של י"ה שאנו ממשיכין עתה, בכל אחד מג' מוחין דקטנות, יש בו ג' מילויין: דידוך, ואלפין, וההין. ואמנם אין שינוי המילויים, רק באות ה', ולכן אין אנו מזכירין כ"א אות ה'. ואמנם כשתמלאם בשלשה מילויים: ה"י, ה"ה, ה"א. יהיו בהם ו אותיות. ואם תחזור למלאם: הי יוד, הא אלף, הה הוה, יהיו בהם י"ד אותיות, בשם י"ה מאלהים. ולכן תכוין להמתיק אלו הי"ד של י"ה דקטנות, על ידי י"ד אותיות דפשוט ומילוי הויה דע"ב כזה: יהוה יוד הי ויו הי. וז"ס מ"ש ב"פ י"ד דאותיות ותיבות, שיש בנוסח הקדיש.

עוד יש שני פעמים כ"ח בקדיש כנזכר, והם כ"ח אותיות מילוי המילוי, דהויה דמילוי דע"ב, ותסיר מהם הי' אותיות, שהם בחינת המילוי, אשר כבר נרמזו בבחינת י"ד הנזכר, זישארו בבחינת י"ה, ותמתיק בהם י"ה אותיות, שיש באלהים פשוט ומלא כזה: אלהים, אלף למד הי יוד מ"ם.

מלכותיה, ויצמה, פורקניה, ויקרב, משיחיה. כי די ברא, הם שתי תיבות, לא כאותם הקוראים דברא. והרי בחינה ב', דעשרה אותיות המילוי, ולכן צריך לחזור לענות אמן ג"כ פ"ב, כדי לעשות הפרש ב'.

והנה בחייכון וביומיכון, הוא תפלה, ואינה מכלל נוסח הענין. אח"כ יש כ"ח תיבות, מן יהא ש"ר עד בעלמא, ואלו הם: יש"ר, מברך, לעלם, ולעלמי, עלמיא, יתברך, וישתבת, ויתפאר, ויתרומם, ויתנשא, ויתהדר, ויתעלה, ויתהלל, שמיה, דקב"ה לעילא, מכל, ברכתא, שירתא, תשבחתא, ונחמתא, דאמירן, בעלמא.

והיא בחינת הג' של מילוי המילוי, ולכן צריך לחזור ולענות אמן פ"ג. וג' אמנים אלו, הם זולת אמן יש"ר כו'. ואם העונה מסיים לומר עד דאמירן בעלמא, קודם שיאמר החזן שמיה דקב"ה, צריך לענות כאן פ"א אמן, באופן שיהיו ה' אמנים. (א)

גם צריך לכוין, כי הלא נתבאר, שכונת הקדיש הוא להכניע הקליפות, כנ"ל בפרשת תרומה, והנה כל אחיזת הקליפות, היא במוחין דקטנות, שהם שמות אלהים כנודע. והם שלשה מוחין אחרים, מלובשים תוך נה"י דאימא. ועוד שלשה מוחין אחרים מלובשים בנה"י דאבא. הרי הם ששה מוחין, שהם ששה שמות אלהים, ומאלו האלהים יונקים החיצונים. ולכן צריך בראשונה לתקן המוחין אלו, ולהמשיך המוחין דגדלות, כדי שייסתלקו החיצונים משם ולא יתדבקו בהם.

והנה אלו המוחין הם מלובשים תוך נה"י דאימא כנזכר, והם ג' שמות אהיה, כי אהיה הוא באימא כנודע. ואמנם במוחין דגדלות, הנה"י דאימא הם בסוד ג' מילוי אהיה: דידין,

הגהה

כי הבנת מכל הוא מכולם ביחד, ומן כל ירצה למעלה ממדרגת הכל, וח"ו מקצץ בנטיעות לכן הנכון כמ"ש. (א"ה הר"ב ע"י מ"ש לעיל בדף צ"ב בהגהה אות ז', שכתבתי שם שכל דבריו הם תמוהים ע"י"ש).

(א) א"ש, כאן חזרה הקושיא שהקשינו לעיל למקומה, שאין כאן כ"א כ"ז תיבות, שהרי מלת אמן ראשונה ואחרונה לגופא איצטריך, ואולי מלת ואמרו היא מן המנין. ואין לעשות תיקון במלת מכל ברכתא, ולומר מן כל, כי זהו טעות מפורסם, כי ההבנה משתנית, יען

וכשיחזרו לבוא שרשי המוחין הנו' שהם ב' אותיות י"ה מן אלהים, או יתקדשו, כי ימשכו המוחין ושרשם ויגדלו, וזהו יתגדל ויתקדש.

ולפי שיש ב' מיני הגדלות בענין זה, כמ"ש לקמן, לכן ביאר כי הגדלות והקדושה הזאת, היא ממטה למעלה, כי הגדלה הראשונה היא באופן זה, כי עד עתה היו המוחין בבחינת אלם, ואח"כ נגדלו ונעשו בבחינת אלהים, אלא שעדיין הוא פשוט בלתי מילוי, ולכך צריך הגדלה שנית, והוא שיתמלאו אלהים האלה במילוייהם הנודעים, שהם: אלהים במילוי ידין, במוח הנקרא חכמה, ואלהים במילוי ההיך, במוח הנקרא בינה, ואלהים במילוי אלפין, במוח הנקרא דעת.

הנה צריך להתחיל ממטה למעלה, והוא, שמן אלם יעשה אלהים והרי נגדלו שני אותיות י"ה, ונעשה שם גדול, וזהו מה שאומרים שמה רבא, פירוש שיתגדל שמו של ז"א בבחינת המוחין שלו, ויעשה רבא וגדול, כי מאלם יהיה אלהים. וזה עצמו נרמז במלת שמה, שהם אותיות שם י"ה, כי שם י"ה אשר בתוך שם אלהים, יהיה רבא, ויגדל, ויתגלה פעולתו ושרשו.

הנה רמזנו הלבושים, שהם נה"י דא"א, ואמנם המוחין עצמן דאלהים נרמזו בר"ת וס"ת של יתגדל ויתקדש שמה רבא, שהם יושר, וה"ס מש"ה ידין לאומים במישרים, וכנזכר בוהר, כי הגבורה נקראת מישרים. (א) וכן בוהר שיר השירים, על פסוק מישרים אהבוך כו', ביארוהו על ה' אותיות מנצפ"ך, וכבר הודעתוך כי אלו האותיות, הם ה"ג הנודעות, ולהיות כי אלו המוחין דאלהים הם דינין וגבורה, לכן נקראים יושר. גם הענין הוא, כי הנה ה"ג מוחין דאימא, וג' דאבא, הם ששה אלהים, והם בגימטריא יושר. וכבר ביארנו במ"א, כי כאשר באין המוחין דגדלות, אע"פ

ואח"כ אנו רומזים נה"י דאבא, במלת ויתקדש. והענין הוא כמבואר אצלינו, כי כל קדוש הוא באבא, כנזכר שלהי פרשת האזינו בוהר. אבל הוא בבחינת המוחין, (ש) אשר מלובשים תוך הנה"י דאבא. ולכן כנגד אימא הנקראת עלמא אריכא, כמ"ש חז"ל לעולם שכלו ארוך, שהוא עוה"ב, אנו אומרים יתגדל. וכנגד אבא, אנו אומרים ויתקדש. ולהיות כי הנה"י דאבא מתלבשים תוך נה"י דאימא, ואין מתגלה מהם רק בחינת היסוד דאבא לברו, מן החזה דז"א ולמטה כנודע לפי שהיסוד דאימא קצר ודאבא ארוך. ולכן אין אנו מזכירין עתה, רק בחינת היסוד דאבא לברו המגולה, כי הנ"ה מכוסים הם, ואין שם אחיזה, וזהו ויתקדש, שהם אותיות: שד"י ת"ק. ונודע, כי שדי הוא ביסוד, כנזכר בפרשת ויקרא (ת) הנה מילוא דשדי, הוא בגימטריא ת"ק, ונמצא כי יתקדש, הוא שם שדי עם מילואו, והוא בחינת היסוד דאבא.

אח"כ אנו אומרים שמה רבא, פירוש: כי הנה נתבאר אצלינו, כי המוחין דאלהים, לפעמים נקרא אלם, והוא כשקליפות נאחזות בהם. פירוש: כי ב' אותיות י"ה מאלהים הם מתכסים ונעלמים, ונשאר אלם מן אלהים. ז"ס פסוק נאלמתי דומיה כו', פירוש: כי כאשר היא דומיה, פירוש: דר"ס י"ה, ר"ל שאותיות י"ה משם אלהים הם דומים בשביל החיצונים, ואינם מתגלים, ואז נאלמתי, ושם אלהים נעשה אל"ם. ובפרט עתה בגלותינו זה המר, שחזר הו"א לבחינת קטנות, ובו נאמר נאלמתי דומיה. ולכן אנו מתפללין, שאלו המוחין דקטנות שהם שמות אלהים, יוגדלו ויתקדשו, פירוש: כי כל בחינה קדש הוא במוחין כנ"ל. והענין, כי עיקר ושרש המוח, הוא שני אותיות י"ה שבשם אלהים, שה"ס חו"ב הנקרא י"ה. כנודע, וכאשר יסתלקו שרשי המוחין נשאר אלם.

הנהות ומראה מקומות

(ת) אות קע"ו ובדפו"י דף י"א ע"ב.
(א) ז"ח שיר השירים אות רצ"א ובדפו"י דף ס"ו ט"ג. ועיי"ש בפירוש הסולם מאמר כ"ב אותיות ומנצפ"ך.

(ש) זהר אמור ברע"מ אות פ"ו ובדפו"י דף צ"ג ע"א ועיי"ש בפירוש הסולם מאמר ונקדשתי עילא ותתא בג' דרגין. פע"ח שער הקדישים פרק ב'.

שאח"כ מסתלקין, אינן מסתלקין, לגמרי, ובהכרח שנשאר רשימו דילהון תמן, וההוא רשימו הוא ממתיק הגבורה דאלהים דקטנות. אבל בתחילה בהיותם בסוד אלם, או אין הרשימו דמוחין דגדלות ניכר, אבל כאשר הגדיל הגדלה ראשונה, ומן אלם נעשה אלהים, אז ניכר הרשימו של הגדלות, ונודע כי המוחין דגדלות הם בחינת היות, ונמצא כי הרשימו דמוחין דגדלות גם הוא יהיה בבחינת היות. ואם תחבר הויה ואלהים, יהיו בגימטריא יב"ק, בסוד ועבר את מעבר יב"ק, כמבואר אצלינו.

ונמצא, כי ג' מוחין דקטנות, שהם ג' אלהים, מתחברים עם שלש היות, וסך כולם הם בגימטריא של"ו, כמנין ס"ת יתגדל ויתקדש ש"ר, והם בחינת שלשה אלהים דאימא, הממתקים עתה עם ג' היות דההוא רשימו דמוחין דגדלות כנזכר, וכיון שרמזנו אלו המוחין דאימא במספר של"ו, וכנזכר, אין צורך להזכיר גם המוחין דאבא, כיון שהם מלובשין בתוך של אימא, ובפרט כי גם המוחין דאבא נרמזו בר"ת של יתגדל ויש"ר שהוא בגימטריא יושר כנז"ל, ולכן אין צורך לחזור ולזכרם בס"ת.

עוד ירצה, כי כבר נתבאר לעיל, שהכונה היא, למתק המוחין דקטנות דאלהים, ע"י המוחין דהיות דגדלות, אבל אין כל הקדישים שוים, כ"א הקדיש שהוא בעולם העשיה, נמצא שתהיה הכונה בשמות אלהים והיות דעשיה, כנ"ל באורך. והנה מה שצריך לכוין הוא, כי הנה בנוסח הקדיש, מצאנו ב"פ י"ד, וב"פ כ"ח, וב"פ מ"ב, באופן זה: כי מן יתגדל ויתקדש עד משיחיה, הם י"ד תיבות, וגם במלת ד"י ברא, נרמזו י"ד אחרת, והרי הם ב"פ י"ד: אחד מן תיבות, וא' מן אותיות. וצריך לכוין בהם בענין ב' היות הנ"ל, שצריך לכוין בכל קדיש, כ"א הוא בקדיש של הודו, אשר הכונה בו הוא בשני היות דמ"ה וס"ג, תכוין בי"ד הראשונה של אותיות, הנרמזות במלת ד"י

ברא כנזכר, אל בחינת הי"ד אותיות דהויה דמ"ה, שהם ד' אותיות הפשוט, וי' אותיות המילוי כנזכר, ותכוין להמתיק בזה לאלהים דקטנות דאימא, לכל כללותם, כי כולם נקרא בשם אלהים. וכן גם המוחין דגדלות, עם היותם ד' מוחין, אין אנו מכוונים בהם אלא בבחינת הויה א', ולכן תמתיק ב' י"ד אותיות שבשם הויה דגדלות דמ"ה דאלפין, לאלהים דמוחין דקטנות דאימא, שהוא במלוי י"ג אותיות כנודע, ועם הכולל הם י"ד. והי"ד הב' של תיבות, תכוין בי"ד דהויה דס"ג, להמתיק בהם את אלהים דקטנות דמצד אבא, שהוא ג"כ י"ד כנזכר. וכבר ידעת שהאותיות הם מצד הבינה, והתיבות מצד החכמה.

ואמנם ג) אלו הי"ד, צריך לחלקם לשנים, ותחילה תעורר את ארבע אותיות הפשוטות של ההויה, שהם ד' תיבות, יתגדל ויש"ר. ואח"כ תעורר את עשרה אותיות שבמילוי הויה, ב' תיבות שמן בעלמא עד משיחיה כנזכר. ואח"כ צריך לעורר את הי"ד, זולת החלוקות הנזכרים. כי כן הכ"ח והמ"ב האחרים, הם זולת אלו הי"ד, וכבר כתבנו לך שבחייכון וביומיכון כו', הוא תפלה ואינו מן נוסח הקדיש. ונחזור לענין, כי גם יש ב"פ כ"ח, וב"פ

מ"ב, והנה בכ"ח של ס"ג, תכוין להמתיק אלהים דקטנות דאבא. ובכ"ח דמ"ה, תכוין למתק אלהים דאימא ע"ד הנזכר. וכן במ"ב דמ"ה, תמתיק אלהים דאימא. ובמ"ב דס"ג, תכוין למתק אלהים דאבא. אמנם המיתוק הזה, לא קבלתיו אני ממורי ז"ל, אבל קבלתיו מאיש אחר שקבלו ממוז"ל, והאיש ההוא אמר לי, שאיננו זוכר היטב עניינו, אבל מה שהיה זוכר בכללות הוא כך, שצריך לכוין להמתיק הי"ח אותיות של אלהים, שהם ה' אותיות הפשוטות, וי"ג דמלוי, סך שניהם י"ח אותיות, ותמתיקם בכ"ח אותיות דהויה דגדלות, ואע"פ שאלו הם כ"ח, ואלו הם י"ח, עכ"ז כבר העשרה היתרים אנו צריכין אל החשבון האחר, ואינו זוכר יותר מזה. גם במ"ב דהויה, היה ממתיק

הגהות ומראה מקומות

(ב) נ"א בי"ד (דפו"י). (ג) פע"ח שער הקדישים פרק ד' ופרק ו'.

ד"ל כנוכר. ותג"י הוא סוד התגין, אשר בספירת הכתר דבינה, כנוכר אצלינו בשעד היחודים, וע"ש. ושם הוא בחינת שם ד"ל כנוכר, וזהו יתגדל.

ויתקדש, הם אותיות שדי ות"ק. כי שדי במילואו כזה: שין דלת יוד, הוא בגימטריא יתקד"ש. וגם כי שדי עצמו, הוא רמוז באותיות יתקדש, ושאר אותיות יתקדש הם ת"ק של מילוי של שם שדי, העולה ת"ק, והדי איך נרמו בו שם שדי, בין באותיותיו, בין במספר שלו ג"כ. (ב)

ועתה ד) נבאר ההגדלה השנית, באומר אמן יהא שמיה רבא מברך. והענין הוא, כי סוד אמן בגימטריא צ"א, והוא סוד שלשה מילויי שם י"ה של אלהים הנ"ל, ביהדין באלפין בההין: יו"ד ה"י, יו"ד ה"א, יו"ד ה"ה. הם בגימטריא צ"א, כמנין אמן. ולפי שאר אותיות המילוי דשם אלהים, שהם אותיות אל"ם, הם שוים במילויים בשלשה שמות אלהים, ואין שינוי ביניהם דק בשני אותיות, י"ה דאלהים בלבד כנוכר, כי הא' הוא ביהדין, והב' באלפין, והג' בההין כנוכר, לכן אין אנו רומזין, דק מלוי שתי אותיות י"ה בלבד, כפי ההפרש שבהם, ואנו מתפללים שיתמלאו עתה שלשה מוחין דאלהים דאימא. וכבר ביארנו, כי גם המוחין דאבא הם מתמלאים מאליהם, ואין צריך להזכירם גם הם, כי כונתינו היה בג' מוחין דאימא, וגם כונתינו פ"ב בשלשה מוחין דאבא במלת אמן, ה) והנה זהו סוד אמן. ועי"כ יש"ד, ויתגדל הגדלה שנית זולת הראשונה, ואז ימתקו מתוק שני יותר.

המ"ב של אלהים, וגם זה אינו זוכרו היטיב. והנלע"ד בזה כפי דברי האיש ההוא, הוא בב' פנים, או אם נאמר, כי הנה בשם אלהים באחוריים שלו, יש בהם מ"א אותיות ועם הכולל הם מ"ב, בזה האופן: אלף, אלף למד, אלף למד הא, אלף למד הא יוד, אלף למד הא יוד מם, והכולל הם מ"ב דאלהים.

ואמנם נראה דוחק בכאן, להכניס בחינת האחוריים דאלהים, וגם שעדיין לא נתקן בזה העשרה היתרים, מן הכ"ח אל הי"ח כנוכר, ולכן נלע"ד באופן אחר, והוא יותר אמיתי כפי דעתי, והוא שתקח הי"ח מן הכ"ח דהויה, ותמתיק בהם הי"ח דאלהים דפשוט ומילוי, והי היתרים מן הכ"ח של ההויה, תחברם עם המ"ב של ההויה, ויהיו ב"ן, ותמתיק בהם הב"ן של אלהים, שהם ב"ן אותיות שיש בפשוטו ה', ובמילוי י"ג, ובמילוי מילוי ל"ד, סך הכל ב"ן שבשם אלהים כנודע.

ובזה הפירוש יתישב הכל, כי תחילה תמתיק ה' אותיותיו הפשוטות משם אלהים, בד' תיבות של יתגדל ויש"ד, אע"פ שחסדים א'. ואח"כ תמתיק ב"ד תיבות (א) שיש מן בעלמא עד משיחיה, אל י"ג אותיות מלוי, והדי באה הא' החסד. ואח"כ תצרף ותחבר פשוטו ומילוי שיהם י"ח אותיות ב"ח של הויה. ואח"כ תחבר פשוטו ומילוי ומילוי מילוי, במ"ב של הויה, עם עשרה העודפים מן הכ"ח כנ"ל.

עוד יכוין כנ"ל, כי יתגדל הם אותיות תג"י ד"ל כנוכר, פירושו: כי שם בוכ"ו הוא תמורת שם אהיה אשר בבינה, והוא בגימטריא

הגהה

ומבעלמא ועד משיחיה, יש עשר תיבות, כנגד עשר אותיות דהויה מלאה יהדין דמ"ב דע"ב, והם ממתקים תשע אותיות הנשארים מאלקים המלא וגם הכולל עכ"ל). (ב) א"ש קרוב אל הנזכר ביארנו למעלה.

(א) א"ש. גם כאן צ"ע במ"ש י"ד תיבות מן בעלמא עד משיחיה, ואינם אלא י', ואפשר לפדש שהם י"ד עם הראשונות. (בפע"ח כתוב שהם יו"ד אותיות. וז"ל ספר משנת חסידים במסכת הבריאה דערבית פ"ג משנה ה', וז"ל,

הנחות ומראה מקומות

אתו ג' דאבא ג"כ וא"צ להזכירם כי כונתינו בג' דאימא מספיק כי מלובשים באימא.

(ד) פע"ח שער הקדישים פרק ג'.

(ה) בפע"ח פ"ג כתוב וכבר בארנו דממילא

נעשים שלשה מוחין בלבד כנודע, וכמבואר באדרא זוטא, והרי הם שבעה, וגם אם תחבר ד' המוחין עם ג' הלבושין, שהם עצמן נה"י דאימא, הרי הם שבעה, כמנין שבעה התיבות הנזכרים.

ואמנם כבר הודעתך למעלה, שיש שינויים בענין הקדישים כפי מקומם, כי בקדיש הודו תכוין אל מ"ב דהויה דאלפין דמ"ה, ואל הויה דס"ג, ובקדיש דיוצר, תכוין אל מ"ב דס"ג, והויה דע"ב כו', וע"ש. ושם ביארנו, כי לכך יש שני מיני מ"ב, ושני מיני כ"ח בקדיש, בזה האופן, שבעה חזין שיש מן וישתבח כו' עד ויתהלל, הרי מ"ב א' באותיות, והוא מ"ב אותיות התחתון, שהוא בהויה דמ"ה דאלפין, ואח"כ ו' תיבות עצמן, כל תיבה מו' אותיות, שיש מן וישתבח עד ויתהלל, הרי מ"ב שני של תיבות. ולכן הוא מעולה ומשובח מן הראשון, והוא מ"ב דהויה דס"ג, כנוצר בסוד הקדיש דהודו, ועד"ו הוא בשאר הקדישים. ועד"ו יש כ"ח תחתון דאותיות, וכ"ח עליון דתיבין, וגם הם כ"ח דמ"ה וכ"ח דס"ג.

וזה עצמו נרמז במלת יהא, שהוא רמז אל שלשה שינויים שיש בשלשה שמות י"ה הנזכרים, שהם: במילוי יודין, בחכמה, ודההין, בבינה, ודאלפין, בדעת. וזהו י"ה כסדרן: יודין, הויה, אלפין, וביאר היכן הוא ענין יהא הנזכר, ואמר שהוא בשמיה רבא, פירוש: בשם י"ה כנו"ל, כי שלשה שמות י"ה, יתמלאו בשלשה מילויין, סדרן יהא, ועי"ו יהיה רבא וגדול, במעלת אחרת יותר גדולה מן הראשונה.

גם תכוין במלת רבא, שהם אותיות באר, (ו) שה"ס ד' שמות: הויה אלהים, הויה אדני. כי ע"י שלשה מילויים הנזכרים, תחזור מן בור להעשות באר מים חיים. וענין באר הזה, כי הנה המוחין האלו הם מלובשים תוך נה"י דאימא, שהם בחינת שם אהיה כנודע, וכאשר יוצאין המוחין לכנוס בנוקבא דז"א הנקרא אדני, הם מתחברים ב' שמות אהיה ואדני, ונעשים אלהים. והז"א הוא שם ההויה, הרי לך בהדיא, איך ע"י שם אדני ואהיה, נעשים הויה אלהים, הויה אדני.

ובעלמי עלמיה, תכוין אל מה שנודע, כי בתחילה יש לו מוחין דקטנות דעיבור א', ואח"כ מוחין דקטנות דיניקה, ואח"כ מוחין דגדלות העיקריים, וזה נרמז במלות אלו, כי מלת לעלם הוא עיבור הא', ולעלמי הוא היניקה, ועלמיה הוא הגדלות. והרי עתה נגדלו המוחין בכל צרכן, כי מוחין דעיבור נרמזו בתחילת הקדיש, עד לעלם. ומוחין דיניקה, נרמזו במלת לעלמי. ומוחין דגדלות, נרמזו במלת עלמיה. ולהיות שעיקר הכל הם המוחין דגדלות, לכן צריך לכלול כל הז' תיבות, שיש מן אמן עד עלמיה בבחינת הגדלות, באופן זה: כי הנה הם ד' מוחין, שהם חו"ב, דעת כלול מחו"ג, ובהתלבשם תוך נה"י דאימא,

הנהות ומראה מקומות

(ו) שער ההקדמות דף ר"ז טור ב' ד"ה אות הבית. ספר הלכות פירוש וירא בפסוק וישב

אברהם בבאר שבע. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף נ"ו ט"ב ד"ה אמר המעתיק.

המנחה דק לומר תפלת י"ח לבד, ושם ביארנו הטעם, לפי שאין בנו כח להעלות הבריאה למעלה, מפני שהדין שולט אז בעת המנחה, ומכ"ש שלא יעלו יצירה ועשיה.

והנה הקדישים שיש קודם העמידה ואחר העמידה, כולם הם מסוד ע"ב כמבואר אצלנו, וצריך שגם בהם יהיו ב' כ"ח, וב' מ"ב, ודע, כי הנה אנו מכנים הויה דע"ב אל האצילות, ודס"ג אל הבריאה, ודמ"ה אל היצירה, ודב"ן אל העשיה, והנה כל האצילות כללותם הוא שם ע"ב, ולכן צריך שתכוין מ"ב הא', הויה דע"ב דיודין שבנוקבא דאצילות, ואח"כ תכוין המ"ב הב', מן הויה דע"ב דיודין, שבז"א דאצילות, והנה ע"ד מציאות הקדישין שבתפלת שחרית, כן הם במנחה וערבית, ובשאר היום, כי הקדיש אשד קודם העמידה תפלת מנחה, תכוין אל הויה דע"ב דיודין, וכן בקדיש שאחר העמידה תפלת מנחה, תכוין ע"ד שביארנו בתפלת השחר, ובקדיש שקודם יוצד דערבית, הוא ע"ב ס"ג, ושל קודם העמידה ואחר העמידה דערבית ג"כ, הוא ע"ב וע"ב, ושל אחר ערבית הוא ס"ג ומ"ה, והקדישים שבשאר היום כפי מה שתקרא, כך תכוין, כי אם למדת מקרא הוא בעשיה, ולכן הקדיש הוא מ"ה יס"ג, ואם שנית משנה אשר היא ביצירה, תכוין בקדיש ההוא בס"ג וע"ב, ואם עסקת בחכמת הקבלה, ג"כ תכוין ע"ד הנזכר בס"ג וע"ב, כי כל זה ביצירה.

מורי ז"ל, לא היה קם מעומד בענית אמן יש"ר של הקדיש, וא"ל כי הלשון הנזכר בירושלמי, דמשמע ממנו שצריך לקום מעומד הוא מוטעה, ואינו מתלמוד ירושלמי עצמו, אלא הגהת איזה חכם היתה, והאחרונים הדפיסו אח"כ בתוך דברי הירושלמי, אמנם כשהיה

אימא. (ג) ואנו חוזרים לומר באחרונה הכ"ח המ"ב שהוא עד מלת בעלמא, ואז אנו אומרים פ"א אמן, ולכן צריך לכוין בו בבחינת מוחין דאבא ג"כ, ע"ד מ"ש באמן יש"ר כו', וצריך לכוין בג' שמות י"ה, שיש בג' שמות אלהים, שיש בג' מוחין דאבא, שיתמלאו בג' מלויים: דיודין, ההין, אלפין, שהם בגימטריא אמן כנ"ל. וכבר ידוע, שיש קדישין שחותרים בהם ואומרים יה"א שלמא רבא, וצריך לכוין במלת יה"א, דיהא שלמא רבא, אל ג' מלויים שסודין יה"א, כמו שכוונת באמן יהא שמיה דבא כו', ובמלת שלמא, תכוין שהוא בחינת היסוד המגולה דאבא, הנקרא שלום כנודע.

ובשאר הקדישין, לא קבלתי טעם ממוז"ל, למה לא נזכר בו ענין יהא שלמא רבא כו', ע"ד שרמוזוהו ביהא שלמא רבא כנזכר, והנה כל שאר מלות אמן שיש בקדישין, אין בהם כונה זו, אלא באלו שני אמנים בלבד, שהם: באמן יהא שמיה דבא מברך כו', ובדאמירן בעלמא ואמרו אמן. אבל בשאר האמנים, יש להם כונה אחרת, וביארנו אותה בענין סדר כל האמנים הברכות, כנודע שיש חילוק בין ברכות התפלה והמצות, וברכת הנהנין ע"ש. והנה הקדיש שיש בין השכיבנו לתפלת י"ח דערבית, משא"כ בשחרית, שצריך לסמוך גאולה לתפלה, כבר נת"ל (ז) טעם לדבר זה. גם מן הטעם ההוא עצמו, צריך לומר קדיש בערבית, לפי שכבר ביארנו כי בתפילת ערבית, אין עולם הבריאה עולה למעלה, אמנם עולם האצילות הוא היורד למטה, בהיכל הו' דבריאה כנ"ל, ולכן צ"ל אותו הקדיש קודם העמידה, להוריד האצילות למטה, וגם במנחה אומדים קדיש קודם העמידה, לפי שלא זכרנו כלל ענין הבריאה, כנודע כי אין חיוב בתפלת

הגהה

(ג) א"ש, הדי מפורש בהדיא בדברי הרב, שאין לומר מן כל, אלא מכל ברכתא. (א"ה (הו"ב) ע"י לעיל דף ק' בהגהה שכתבתי כי כל דבריו תמוהים והראיה שהביא מכאן בודאי אין שום ראיה, כי לא נחית עתה לדקדק בזה, ודבריו תמוהין מאוד למבין, ואין להאריך).

תגהות ומראה מקומות

(ז) לעיל דף צ"ב. שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת תרומה דף צ"ה ט"א ד"ה אמר עוד.

שעדיין כל זה הוא בחינת תיקון עולם העשיה. כי יצירה עצמה, עדיין אינה נתקנת, ואינה מקבלת אור אליה עצמה, רק מן ברוך שאמר ואילך, ולכן אין לאומרו רק בין העשיה ליצירה, שהוא אחר קדיש העשיה, וקודם ב"ש שהוא תיקון היצירה. ומוז"ל נהג בזה כמנהג הספרדים. (א)

והנה כונת הודו כו' הוא זה, כי הנה בתחילה ע"י תיקון המעשה, שהוא לבישת הטלית קטן, ועיטוף בטלית גדול, נתקנו הקליפות דיצירה, ונסתלקו משם כנ"ל, ואמנם מה שעשינו אז הוא, כדי שלא יתאחו קליפות היצירה ביצירה עצמה. ועתה אשר ג"ר של העשיה נעשים חיצוניות אל ג' תחתונות דיצירה, והנה נודע כי בלי ספק, שחיצוניות היצירה גדול מפנימיות העשיה, וא"כ עתה אשר החיצוניות דיצירה הוא תחתון, כי הוא מן העשיה, א"כ יש פחד מן הקליפות עתה, פן יתאחו שם בג"ר דעשיה שעלו שם, ולכן אנו אומרים מזמור הודו לה' כו', פירושו: אתם מלאכי קדש, הודו לה' אשר בעולם היצירה, והודיעו בעמים עלילותיו, שהם הקליפות, וע"כ מתפחדין הקליפות, ואינם נאחזים שם בג' אחרונות דיצירה, אשר עלו שם ג"ר דעשיה, וכמעט כל המזמור הזה, וכל הפסוקים עד ב"ש, כלו מתעסק בסיפור שבחיו יתברך נגד העמים והקליפות, שיכירו אלהותו וגדולתו, ויתפרדו מעל הקדושה כנוצר.

ופקה עיניך וראה, אופן הסתלקות הקליפות מעל הקדושה באיזה אופן הוא, והענין הוא, דע, כי כדי שיסתלקו הקליפות מעל הקדש, צריך שגם הקליפות עצמם, יעלו ויוכללו זו בזו, ע"ד שנתבאר בענין הכחות של הקדושה, ויעלו הקליפות שכנגד ג' תחתונות דיצירה,

בקדיש דאחר העמידה דשחרית, או דערבית, או דמנחה, וכן בקדיש תתקבל של אחר חזרת ס"ת להיכל, או היה נשאר מעומד וגומר ענית הקדיש ואח"כ היה יושב. גם מה שרגילין העם לומר פסוק ועתה יגדל נא כח ה', בעת שהש"ץ אומר קדיש, וכנזכר בספר התיקונים, הנה מוז"ל מנעני מלאומרו, ולא גילה לי טעמו של דבר. ואולי שגם זה אינו מהתיקונים כנ"ל. גם בענין מה שנהגו האבלים, לומר קדיש על מיתת אביהם ואמם בשנה ההיא, טוב לאומרו אפילו בשבת וי"ט ור"ח, לפי שטעם הדבר הוא, כדי להעלות נפש המת בג"ע עצמו, ממדרגה למדרגה, ולכן נכון לאומרו אפילו בימים שאין בהם דינה של גיהנם. וכבר נתבאר לעיל זה ע"ש.

דרוש ענין תפלת השחר

דרוש א'

ונבאר (ק) עתה ענין הודו לה' כו'. כבר ביארנו לעיל, כי כונת הקדיש דקודם הודו הוא, כדי להעלות היכל הו' דעשיה אל היצירה, ע"י כ"ח תיבות שיש בקדיש הזה. והנה אחר אשר כבר עלה ע"י הקדיש, יש בו כח עתה לחזור הוא עצמו ממש בחינת היצירה, כנגד זה אנו אומרים הודו לה' כו'. והענין הוא, כי הנה מן הודו לה' עד ברוך שאמר, הכל הוא בתיקון ג"ר דעשיה שעלו ביצירה כנוצר. ואמנם מנהג אשכנזים לאומרו אחר ב"ש, וטעם סברתם הוא, לפי שעתה הוא כבר נקרא אלו יצירה, וא"כ ראוי לאומרו באמצע תיקוני היצירה, שהם מן ב"ש עד יוצר כנודע. אבל הספרדים, אומרים אותו קודם ב"ש, לפי

הגהה

(א) א"ש, כך היה מנהג המסתערבים כו', קודם השירה. ואני מנעתים מטעם הנזכר, כמנהג האשכנזים, לאומרו אחר ויברך דוד ונהגתי בזה כמנהג הספרדים.

הגהות ומראה מקומות

(ק) פ"ח שער הזמירות פ"א.

במקום ג' אמצעיות דיצירה של הקליפות. ועיי עליתם יתמתקו הקליפות יותר, ועייכ לא יתאחזו בקדושה. וז"ס הוד והדר לפניו כו', והענין הוא, שפסוק שלפניו הוא, כי כל אלהי העמים אלילים, שהם בחינת הקליפות, וכונתינו לשבר כח הקליפות ולהכניעם, שלא יתאחזו בג' אחרונות דיצירה, שהם נרמזות בפסוק שלאחריו הוד והדר לפניו כו', כנודע שהוד והדר הם ג'ה, ועוז והדרה הוא יסוד, שהוא עוז וחדוה דמטרוניתא. והכונה היא, כי ג' תחתונות דיצירה אלו, לא ישלטו בהם הקליפות, אלא אדרבא יהיו הוד והדר עוז וחדוה.

כי בא לשפוט את הארץ, תכרין כי ר"ת הוא לאה, כי משם נמשכין הדינין והמשפטים, כנודע כי לאה נקראת דינא קשיא. והלל לה, תכרין לחבר אדני נוקבא דז"א, הרומזת במלת והלל, שהיא בגימטריא ס"ה כמנין אדני, לחברה לה' שהוא ז"א, ולזה לא אמר ויהללו לה'.

נפשינו חכתה לה, תכרין בהויה דההין העולה ב"ן, וגם תכרין אל ל"ו אותיות שיש בהויה הפשוטה הזו, ומלוייה ומילוי מילוייה. (ג) והנה ב"ן ול"ו גימטריא נח"ל, שהוא ר"ת נפשינו חכתה לה, ונודע שהויה זו, היא בעולם העשיה, הנקרא נפש.

אל נקמות ה', (ד) הנה כונתינו עתה היא שעל ידי תפלתינו, להעלות העולמות ולכלול אותם עד עולם האצילות, וללקט כל ניצוצות הקדושה, שנתפורזו ונתערבו בין קליפות ג' עולמות ב"ע, ולהעלותם למעלה באצילות. וללקט הנשמות והניצוצות של המלכים שמתו, ואלו הניצוצות המתלקטות, נעשה אח"כ בחינת

מ"ן למלכות בעת נפילת אפים, וה"ס הנשמות המתעברות או ברחם הנקבה, עיי זיוג נפילת אפים. ואמנם הניצוצות אשר נפלו בעולם העשיה, אינם דומים לאותם שנפלו ביצירה ובבריאה, לפי שבעשיה הקליפות עצומות וחזקות וגדולות, ואין כח להוציא אותם הנצוצות משם, אלא בכח עשרה הרוגי מלוכה, כמבואר אצלינו במאמר הוזהר פרשת פקודי דרנ"ד ע"ב, בענין גופין ורחין דילהון, דאתמסרו בידא דמלכות חייבא כו' וע"ש, ושם נתבאר אצלינו (ש) כי הגופין עצמן דילהון נעשו בחינת מ"ן אל המלכות, והם המלקטים את הנצוצות הנשמות שבעשיה, כי א"א ללוקטן בשום אופן אחר, וולתי עיי אותם הנשמות של עשרה הרוגי מלוכה, וכל זה הוא בעשיה, משא"כ בשאר העולמות. וזהו הטעם שהוצרכו ליהרג אותם י' אבירי ישראל, כדי שיוכלו ללקוט אותם הניצוצות שבעשיה מיום שנהרגו, עד ביאת המשיח, כמ"ש אצלינו שם. וזהו מה שאנו רומזים ואומרים, אל נקמות ה' אל נקמות הופיע, שינקום נקמת אותם עשרה הרוגי מלוכה, ועיי הזכירה הזאת הם מתגברים, ולוקטים הניצוצות של הנשמות הנתונות תוך הקליפות דעשיה.

גם נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, שצריך לכרין בפסוק אשירה לה' כי גמל עלי, שבס"ת נרמז שם ילי, כי שם זה מעלה נשמות (ת) דעשיה, כמבואר אצלינו בקבלת שבת, בפסוק ה' למבול ישב וע"ש. גם פסוק העלית מן שאול נפשי, ה"ס העלאת המ"ן מבחינת הנפשות שבקליפות העשיה, שאין שם אלא בחינת הנפש.

הגהה

(ג) אמר שמואל צ"ע, שאין בהם אלא ל"ד אותיות, ואפשר שהוא מונה גם ב' הצירופים ב"ן ול"ד, ואז יהי כמנין נח"ל.

הגהות ומראה מקומות

- (ר) שער מאמרי רשב"י זע"א דף קס"ו ט"א פמ"ס ענף ל"ז. שער ההקדמות דף קנ"ה. ע"ה ח"א שער הכללים סוף פרק א'.
- (ד) והו סוד תיקון התפילות.
- (ש) שער מאמרי רשב"י זע"א דף קס"ז ט"ב
- (ת) נ"א הניצוצות דעשיה (פע"ח). לחלן בשער ד"ה ועתה אבאר לך. ע"ה ח"ב שער מ"ן ומ"ד
- פ"א. שער נ: קיצור אבי"ע פרק ה', ע"ה עם

וקליפת העשיה נקראת שאול, דרגא תתאה דגיהנמ, וזהו העלית מן שאול נפשי. גם כל שאר הפסוקים מכאן עד ה' מלך, כולם מדברים בענין י' הרוגי מלוכה.

ענין ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד. הנה פסוק זה עניינו הוא, ענין המין אשר העלינו באל נקמות, ע"י עשרה הרוגי מלוכה כנ"ל. וקודם שנבא אל ביאורם, נכתוב הקדמה קטנה על הנזכר והיא זאת: כי כבר נתבאר אצלינו, שבתחילה קבלו ג"ר דעשיה בחינת נפש, וע"י הקדיש, עלו אל ג' תחתונות דיצירה, וקבלו בחינת רוח, ועתה באמרנו הודו כו', הנה הוא מזמור, ונודע שהמזמורים הם ביצירה, ונמצא עתה, כי ג"ר דעשיה שעלו אל היצירה נעשו יצירה ממש, וקבלו בחינת נשמה מצד היצירה.

גם ט"א אל נתינת נשמה זו להם, לפי שאח"כ באמרנו ב"ש, תעלה היצירה בבריאה, כמבואר אצלינו שחיצוניות ופנימיות ג' תחתונות דיצירה, עולים במקום שלשה אמצעיות דיצירה, ונמצאו אלו הג"ר דעשיה בלתי יצירה, הנעשית נשמה להם, ולכן אנו צריכין לתת לג"ר דעשיה, אור מג"ת דיצירה ממש, קודם שיסתלקו ג"ת דיצירה ויעלו למעלה בבריאה בב"ש כנ"ל. כי אז תסתלק הנשמה מן העשיה, כי אף על פי שהוא במקום היצירה, האמנם נפרדה מן היצירה כנזכר. וגם לטעם הזה אומרים הודו קודם ב"ש, שלא כמנהג האשכנזים כאמור.

אח"כ יאמר ה' מלך ה' מלך כו', הנה פסוק זה ענינו הוא, ענין המין אשר העלינו באל נקמות ה' ע"י נשמות עשרה הרוגי מלוכה כנ"ל, הנה הם בחינת עשרה ניצוצות אשר בעולם העשיה, ולפי שעולם העשיה ה"ס המלכות, לכן כל העשרה שלהם הם בסוד מלכים, וז"ס ה' מלך ה' מלך, שחזרו להיות ונעשו מלכים גמורים כבתחילה קודם שנפלו ונתבטלו ממלכותם.

זה סדר רמיזת אלו העשרה בפסוק זה. הנה בפסוק זה נרמזו ג"פ הויה, וג"פ שם מלכותם, ותכוין בזה אל ג"ר דעשיה, והם ג' היות, וג' מלכים, והם חב"ד. וגם באלו הג' היות, תכוין ג"כ אל הג' אמצעיות, חג"ת. ובאומרך לעולם ועד, תכוין אל בחינת המלכות הנקראת עולם כנודע. וגם ידעת, כי גם בעשיה יש א"א ואו"א וזו"ן, ונוקבא דז"א דעשיה, היא המלכות דעשיה, ואל זה המלכות אנו קורים בשם עולם. וכבר נתבאר לעיל אצלינו, בענין מ"ש רז"ל (בגמרא א) האשה עולה עמו ואינה יורדת, כי יש ג' בחינת אל המלכות בהיותה דבוקה בז"א, וכמעט שהם שלשה בחינות פרצוף, וכבר נתבאר זה במ"א, ב) והם בשלשה מקומות: בדעת, ובת"ת, וביסוד דז"א. וברמיון מה שתכוין לכפול את שלשה היות הנזכרים, בסוד ג' ספירות ראשונות וג' אמצעיות כנזכר, כך תכפול לכוין תיבת לעולם ב' כונות בשני בחינות שיש אל המלכות: א' בדעת, ואחד בת"ת. אח"כ כופלים פסוק הנזכר פ"ב כנודע, ואז תכוין בשלש היות, אל ג' ספירות האחרות, שהם נה"י. ובתיבת לעולם, תכוין אל בחינת השלישי של המלכות, שהיא למטה תחת היסוד דז"א. אח"כ אומרים פסוק והיה ה' למלך על כל הארץ, והוא סוד פרצוף י"ס דמלכות אחרונה, נוקבא דז"א אשר בעשיה, הרמוזה בכללות במלת לעולם כנזכר.

ועתה אנו מפרטים כל העשר ספירותיה. ונחזור עתה לבאר בפרטות התיבות של הפסוק הנזכר, הנה ניקוד הויה הראשונה, שהוא ה' מלך, היא סגול באות יוד, ובאות וואו. אבל בשני ההיץ, אין צריך נקודות, והם נקודות דמית מלך. כזה: יְהוָה לֵךְ. והויה ב' בשני פתחים ג) תחת היוד והואו, כניקוד מלך כזה: יְהוָה לֵךְ. והויה ג' הוא נקוד ג' כ' בתיבת ימלוך, והוא: חיריק ביד, שבא בהא, חולם בואו. ה' אחרונה בלתי ניקוד. כזה: יְהוָה יִמְלוֹךְ ובתיבות לעולם, תכוין בו אל מלכות

הגהות ומראה מקומות

- (א) כתובות מח: ע"ח ח"ב שער הידח פרק א'.
 (ב) ע"ח ח"ב שער ל"ד: תקון הנוקבא ט"ד.
 שער הכונות דרושי ר"ה דרוש ו'.
 (ג) זחר בראשית א' אות רי"ג וכדפריי כ"ה

תתאה דעשיה כנוכר, ותכוין שהיא הויה אחת, נקוד בנקוד לעולם, שהיא: שבא ביד, וחולם בהא ראשונה, וקמץ בואו, והא אחרונה אין בה נקוד. כזה: יהוה, והנה בהויה הג' הנזכר של ה' ימלוד, תכוין אז כי כל הנקוד של שלשה שמות הנזכרים שלשתם ביחד הם בגימטריא יב"ק, שה"ס יהוה אלהים, כנוכר בר"מ פרשת פנחס רי"ו ע"א. (א)

גם תכוין, באומרך ה' מלך הראשון, הנקוד בסגול, תכוין, כי מלך הוא בגימטריא כמנין מים, לרמוז אל הנז"ל, כי אלו המלכים הם המ"ן דעשיה. ובמלת ימלוד תכוין, כי מלך ומלך וימלוד הנזכר בפסוק הראשון, שלשתם הם בגימטריא מנצפ"ך, שה"ס הה"ג של המ"ן, ומלת ימלוד חסרה וא"ו, ובוה יעלו הכל למספר פ"ר, שהם מנצפ"ך. ואם תמלא ימלוד בואו, צריך לחשוב כללות ה' אותיות מנצפ"ך, והכולל לכולם הרי פ"ר.

ועיין בתיקונים תיקון ע' דקל"ג ע"ב, ומשם יתבאר כל מה שכתבנו לעיל, כי שם אמרו בפירוש, כי ה' מלך כו', איננו ראשין, פירוש: שהם ג"ר. ואח"כ אמר נקוד דילהון. ה' מלך, פ"י שצריך לנקוד את ההויה, כנקוד מלך ומלך וימלוד. אח"כ אמר, והכי איננו לתתא בתרין שוקין ואמה. ובג"ד כפל לון תרין זמנין כו'. והנה שלשה האמצעיות הג"ת לא זכרם. והענין הוא, כמ"ש, כי השלשה אמצעיות כבר נרמזו גם הם בפעם הראשונה, כי שם צריך לכוין בג' ההויות אל ג"ר וג' אמצעיות. אבל השלשה האחרונות, צריך לכפול הפסוק פ"ב כדי לכוין בהם. וזמ"ש, והכי איננו לתתא בתרין שוקין ואמה, ובג"ד כפל לון. פירוש: כי הכפל אינו רק בשביל ג' אחרונות בלבד. אח"כ אמרו שם, לעולם ועד שכינתא ונקודה דיליה כו', פירוש: כי בחיבת לעולם,

ושאר הו' דידה כלולות בהם. שני פסוקים אלו: של ה' מלך, והיה ה' למלך, צריך לאומרם מעומד, כי הוא סוד הי"ס של עולם העשיה, הכוללת אריך ואו"א וזו"ן. וכבר ידעת, כי בכל תיקון דא"א, או דאבא, או דאימא, צריך לאומרם מעומד. ואף גם זאת, אם אדם אומר פסוקים אחרים, או סדר הקרבנות, ושומע שאומרים ה' מלך, צריך לקום מעומד עמהם, בעוד שהצבור אומרים אותו, ואף שהוא בסדר הקרבנות, ואין צריך להפסיק ולומר עמהם ה' מלך כו', כי אם לקום עמהם. בימי החול אומר מזמור אלהים יחנונו. ובשבת השמים מספרים כו'.

(ד) ענין ב"ש, בהגיעך אל ב"ש, תקום מעומד כמשי"ת, וגם תאחזו בידך הימנית, שני הציציות של הטלית, אותם שהם כנגד פניך. ותכוין כי ב"ש הוא בעולם היצירה בבחינת הדיבור, בערך חלק המעשה שהוא הציצית, שגם הוא ביצירה כמבואר לעיל. וזה כונתו: הנה נת"ל, כי מן ב"ש עד יוצר אור, הוא בעולם היצירה. אמנם כבר הודעתך, כי בכל עולם מד' עולמות אבי"ע, יש בו א"א ואו"א וזו"ן.

והנה ענין ברכת ב"ש לברכה, עד בא"י מלך מהולל בתשבחות הוא בא"א, דאיהו רישא בלא גופא (ה) ולכן יש בה י"ג ברוכים, כנגד

הגהה

(א) א"ש: באופן הזה: כי תמנה כל נקודה לעשר והפתח לששה.

הגהות ומראה מקומות

(ד) פע"ח שער הזמירות פרק ד'. פ"ו. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רמ"ט ט"א (ה) ע"ח ח"א שער י"ג פ"ב. ח"ב שער ל' ד"ה ונחזור לבאר.

שהעשרים תיקונים הם זכרים. והב' ישנם גם בנקבה. ח) וכן בענין שם ס"ה הנזכר, הדומה אל שם אדני, הנה הוא כנגד היסוד המלכות, וזה נרמו בוהר פרשה לך לך ד"צ ע"א, בפסוק וה' בהיכל קדשו ה"ס מפניו כו', שיתין אינון חמש אינון, והענין הוא, כי הס' הם בבחינת היסוד הכולל ר"ק, וכ"א כלול מעשר, הרי ששים. והה' היא מלכות הנקראת ה' תתאה. נמצא שגם בשם ס"ה הס' הם זכרים, והחמש נקבות. ונמצא כי העשרים וששים הם זכרים, והם בגימטריא שמונים. והב' וה"ה הם נקבות, והם בגימטריא ז', וז"ס פ"ה, פ' זכרים וז' נקבות.

גם דע, כי ענין פ"ז הנזכרים, הם בחינת החיצוניות שבו שהרי הוא בחינת זקן ושערות שבו. ואמנם יש עוד כונה אחרת בזה הפ"ז, בסוד פנימיות שבתוכו, והוא זה, כי הנה יש הויה דמ"ה ביצירה, כנדע בענין כונת מודים בתפלת המנחה בערב שבת, ובמקומות הרבה גם כן. והנה הויה זו היא בגימטריא מ"ה, ואמנם חשבון אותיותיה הם מ"ב, שהם: ד' אותיות הפשוט, וי' דמילוי וכ"ח דמילוי המילוי, הרי מ"ב אותיות. והנה מ"ב ומה, הם בגימטריא פ"ז.

מזמור לתודה, הוא בבחינת או"א שבעולם היצירה, והטעם הוא, כי אמת שכל הקרבנות הם למטה בעולם העשיה, לתקן ולזכך קטרוג הקליפות שבעשיה. אבל קרבן תודה עולה על כולם, כי הוא ביצירה, ועולה עד או"א דיצירה. וזהו טעם אומרים ז"ל ט) שלעתיד לבא, כל הקרבנות יהיו בטלים חוץ מקרבן תודה, וזה מש"ה עבדו את ד' בשמחה בואו לפניו ברננה, כי עבדו את ד' הוא אבא, ובשמחה הוא אימא. ומלת עבדו, היא במטטרון ר"ק דיצירה, ובעבד זה בסודו נעבוד את או"א. גם ז"ס דעו כי ה' אלהים, הוא חיבור או"א דיצירה, ה' ואלהים.

י"ג תקוני דיקנא דא"א. והנה שלשה ברוכים הראשונים, הם כח"ב כסדר, ושאר הברוכים לא זכרם הרב. ולהיותם בא"א, לכן צריך לקום מעומד, ולברך ברכה זו, להיותה ברישא דא"א. ואמנם גם הוא כולל שרשי זרין דנפק מן א"א, וביה תליין כנוכר באד"ו. ו) ולכן הברכה הזו יש בה פ"ז תיבות, כמבואר אצלינו לקמן בסוד נוסח ברכה זו.

וטעם פ"ז תיבות אלו הוא, כנגד י"ג תיקוני דיקנא דאריך דיצירה, וכנגד ט' תיקוני דיקנא דז"א, אשר אלו ה"ס שם כ"ב אתוון, כנוכר בפרשת נשא בענין ברכת כהנים, כנוכר שם בוהר ז) וכנגד שם אדני העולה ס"ה. ונמצא, כי הנה שני שמות, שהם כ"ב וס"ה, עולים בגימטריא פ"ז, אשר בהם נכללים א"א וזרין. אמנם הכל הוא בחינת א"א, כי משם נפקו זרין, וז"ס ראשו כתם פ"ז.

והנה שלשה שמות יש אל הת"ת, ושלשה אל המלכות, לפי שהת"ת והמלכות הם נקראים שמש וירח בעולם הבריאה, חמה ולבנה בעולם היצירה, חירס וסחר בעולם העשיה. והנה עתה אשר אנו בעולם היצירה, אשר המלכות שלה נקרא לבנה, שהיא גימטריא פ"ז, אנו אומרים פ"ז תיבות אלו. ונמצא כי המלכות שביצירה, כוללת אלו הפ"ז תיבות, ולכן נקרא לבנה שהיא גימטריא פ"ז.

אבל דע, כי הנה מה שנקרא פ"ז, הענין הוא, כי הכ"ב תיקוני דיקנא שבא"א ושבז"א העשרים בלבד הם בא"א ובז"א ולא בנוקבא, אבל השנים הם אפילו בנוקבא. והענין, כי בחינת תיקון תדין תפוחין קדישין שבא"א, ותרין תפוחין שבז"א, הנה הם שני תיקונים מכלל הכ"ב אלו, ואלו השני תיקונים ישנן גם בנוקבא כי גם היא יש לה בחינת הפנים. אבל שאר התיקונים, שהם כולם בחינת השערות דזקן, אינם רק בוכר שהם א"א וז"א, ונמצא

הנהרות ומראה מקומות

- ז) אות קס"ה ובדפוס' דף קמו.
ח) היינו ב' תפוחין קדישין ופומא פנוי משערות.
ט) תנחומא אמור י"ט. מדרש תהילים פנ"ו ד'.

- ו) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רנ"ה טור
ב' ד"ה ועתה נבאר. ע"ח ח"ב שער העיבורים
פ"ב מבוש"ש ש"ה ח"א פט"ז וי"ח. תע"ס שיעור
י"א מן אות ל"ח עד אות ע'.

(א) וז' שמות אלו הם בגימטריא פות"ר, ועם הכולל תרפ"ו. והנה ר"ת פסוקים הנזכרים, הם בגימטריא תרפ"ו, ועם הכולל תרפ"ו, כמנין ז' שמות הנזכרים. ויוסף נקרא פותר כנודע, ובוה נעשה כתר לחקל תפוחין קדישין כנ"ל. ולזה ס"ת מ) עולה כתר, לרמוז כי הוא סוף כל דרגין. וזה הכתר הוא מכ"ב אתון, ולכן אומרים תהלה לדוד אחריו מיד בלי הפסק אפילו בשבת, שנרמזו בה הכ"ב אתון. ולכן אין להפסיק בין הפסוקים האלו לתהלה לדוד בשום פסוק אחר כלל, להיות כי פוגם בכתר הנזכר ח"ו, ולכן תיכף יתחיל לומר אשרי כו' תהלה לדוד כו', וה"ס הכתר היצירה, כנזכר בתיקונים שכל אשרי הוא בכתר. (ב)

פסוק להודיע לבני האדם גבורותיו, ר"ת יכוין שהם שם ל"ה, והוא שם א' מע"ב שמות, דויסע ויבא ויט, וגם הוא בגימטריא אדני.

פסוק מ) פותח את ידיך, הנה מומד הוה נתקן לאומרו ג"פ ביום, כנודע בסדר התפלה, ב"פ בתפלת השחר, ופעם א' במנחה. ובכל זמן מג' זמנים הנזכרים, יש כונה בפני עצמה, עם היותם דרך אחד. ונבאר עתה כונה שבזמירות תפלת השחר, הנה ר"ת פותח את ידיך, פא"י, והוא שם א' מע"ב שמות, דויסע ויבא ויט. גם סודו הוא, חיבור ב' שמות הויה ואדני, יאהדונהי. וכבר ידעת מ"ש בוהר ובתיקונים, פותח את ידיך, אל תקרא ידיך,

ענין הי"ח פסוקים של יהי כבוד ה' לעולם כו', והנמשכין, הנה באלו הי"ח פסוקים עד תהלה לדוד, יש בהם י"ח אזכרות, וה"ס ט"ט של מטטרין. והענין הוא במה שנודע, כי שם י) אכתריאל הוא ביצירה, באופן זה: אכתריאל בא"א, י"ה, באבא, ה' צבאות, באימא. לפי ששם ה"ס עונה בשם צבאות, כנזכר בסבא דמשפטים, בסוד שארה כסותה ועונתה לא יגרע. עונה טמירא, אבל מטטרין הוא ברו"ק דיצירה, שהוא ז"א דיצירה בלבד, ולא בכח"ב, ולכן יש בו ששה אותיות כנגד ו"ק. והנה ט"ט מן מטטרין, הוא רישא דז"א, סוד ט' תיקוני דיקנא דיליה, אשר הם כפולים, ט' מעילא לתתא, וט' מתתא לעילא, וכנגדם הם ח"י אזכרות, אשר בפסוקים אלו. והם כנגד ח"י ברכאן דח"י עלמין כ) כנודע, וכבר ידעת מ"ש חז"ל בפסוק זה דיהי כבוד, דשרו של עולם אמרו, ושר העולם הוא מטטרין, (א) והרי הדבר נכון על מקומו.

(ל) הפסוקים של יהי כבוד ה' לעולם כו', שאומרים אחר מומד לתודה, תמצא שהם ח"י פסוקים, ובהם ח"י אזכרות, הרומזים לח"י עלמין, שמקבל חיות ושפע רב מאילנא דחיי, וז"ס חיי הוא ידוך כו'. וכל זה להטיל לחקל תפוחין קדישין, ולכן באלו הי"ח פסוקים, יש קל"ז תיבות, וע"ה הרי חק"ל, כמנין חקל תפוחין, והשפע בא לו מד' הויות וג' אהיה,

הגהה

(ב) א"ש: לפי שרומז הפסוק הזה בכתר דיצירה עצמו, ולכן אינו נקרא הפסק בין י"ח פסוקים הנזכר ובין תהלה לדוד, אבל איזה פסוק אחר, פשיטא דהוי הפסק.

(א) א"ש, רצונו לומר אלו הד' הויות דגדלות, הם עסמ"ב, והם מתלבשים תוך נה"י דאמא, שהם ג' שמות דאהיה: דיודין, דההין דאלפין, כאשר הארכתי בשער הפסוקים.

הנהגות ומראה מקומות

(ל) בשער הכונות הישן כתוב א"ש מ"כ מכ"י הרב ז"ל וז"ל הפסוקים.

(מ) ס"ת הפסוקים הנזכר אינם כתיב כ"א תר"ב ואפשר שמנה כללות הי"ח פסוקים עם תר"ב הרי נשלם הכתר. ובפע"ח שער עולם היצירה פ"ד כתוב וז"ל ס"ת דח"י פסוקים אלו עולה כתיב עם ח"י עצמו. (מ) פע"ח שער עולם היצירה פ"ה,

(י) נ"א אכתריאל י"ה הוי"ה צבאות הוא ביצירה. שער מאמרי רשב"י זי"ע תרומה דף צ"ד ט"ב ד"ה שם חז"ל. ע"ה ח"ב שער סדר אבי"ע פ"ו ד"ה ונבאר סדר, ועיי"ש בהגהות ומ"מ. ספר הלקוטים קי"ד ע"ב.

(כ) לעיל תחילת הספר ד"ה גם הי"ח ברכות. (א) חולין ס.

אלהים כפשוטו שהוא פ"ו, שהוא שרש הדינין, ישאר בגימטריא רוח, כמבואר אצלינו בפסוק ורוח אלהים מרחפת כו'. (ס) והנה בבקר שעדיין ז"ן הם אחור באחור, ושני האחוריים הם בחינת דינין כנודע, וכל אחור הוא שם אלהים, ונמצא ששני האחוריים הם שני פעמים רוח, וב"פ רוח הוא גימטריא חת"ך.

גם פירוש חת"ך הוא, לפי שכל האחוריים הם בסוד רבוע השמות כנודע, וכאשר תרבע שם אלהים כזה: א, א"ל, אלה, אלהי, אלהים, בגימטריא ר'. ועם הי"ג אותיות דמילוי יודין והכולל, הרי רי"ד, כמנין רוח כנזכר. והנה הם ב' אחוריים, שהם שני פעמים רוח, שהם בגמטריא חת"ך.

גם זה עצמו, הוא הבנת לשון חת"ך, כי בחינת האחוריים שם מקום החתוך, כי שם מתחתכין וננסרין לשנים בעת הנסירה כנודע. ונמצא כי שם חת"ך הנזכר בס"ת, הי"ס ב' האחוריים דז"ן, הנקראים הויה אלהים, (ע) הנרמזים בר"ת פא"י, העולה יאהדנה"י, שהוא חיבור זר"ן.

אבל כונת שם חת"ך בזמן המנחה, הוא נגזר משם אלהים, לפי שאז הוא זמן הדין, והכונות שוות אל הנזכר, כי כאשר תסיר ב' האחוריים דאלהים במילוי יודין, ב' שמות שרשי אלהים, שהם פ"ו פ"ו, ישאר חת"ך ע"ד הנזכר ממש.

וכונת שם חת"ך באשרי שקודם ובא לציון, אשר אז כבר התפללנו תפלת שחרית, וירד השפע, וגם הוא בחינת בקר, שהוא חסד גמור, אז הוא נגזר משם הויה שהוא רחמים, והיא הויה דע"ב, שהוא מבחינת החכמה, ששם הוא הויה דע"ב דידין כנודע. (א)

אלא יודיך. והם שני יודין של יאהדנה"י, ראשונה ואחרונה, וביניהם ו' אותיות, כמנין ו', וצורת ו' היא נקודת פתח, וזהו פותח את יודיך: יודיך, כנזכר בהקדמת התיקונים.

גם ס"ת פותח את יודיך, חת"ך, והוא שם קדוש המכונה בספרי המקובלים שם הפרנסה. גם תכוין, כי שם הנזכר בחילוף אתב"ש, הוא סא"ל, והוא שם א' משמות ע"ב, דויסע ויבא ויט. גם שם סא"ל הוא בגימטריא שם פא"י, כמנין יאהדנה"י, כנזכר בר"ת פא"י.

והנה כל הכונות שבפסוק הזה הם שוות, בשלשה זמנים שאומרים אשרי. והחילוק שביניהם אינו, אלא בכונת שם חת"ך בלבד, וזה עניינו: כי בזמירות דשחרית, תכוין כי שם חת"ך, שרשו הוא יוצא, מחילוף ותמורת ההויה, שהיא בגימטריא מצפ"ץ, שהוא בגי' ש'. גם שם אלהים במילוי יודין, הוא בגימטריא ש'. וכבר נתבאר במ"א, כי שם מצפ"ץ להיותו תמורת ההויה, לכן הוא רחמים מעורב בדין, (ג) ולכן הוא בגימטריא אלהים דידין. וזה סדרן: הויה, ואח"כ מצפ"ץ, ואחר כך אלהים.

כי שם אלהים, הוא יותר דין מכולם. והנה בזמירות שעדיין לא התפללנו תפלת השחר, ולא ירד שפע עליון, אלא שעכ"ז הוא בחינת בקר, אשר בו שולט אברהם איש החסד, ולכן שם מצפ"ץ שהוא ממוצע בדין, הוא המאיר עתה, ונמצא כי שם זה הוא הנקרא חת"ך, עם היות שמקורו הוא מג' שמות, שהם: הויה, מצפ"ץ, אלהים, עכ"ז כל אחד הוא כפי הזמן והשעה, כמשי"ת.

והנה עתה בזמן הזמירות, לסבה הנזכרת, הנה השם הזה יונק משם מצפ"ץ הממוצע. והנה הוא באופן זה: כי מצפ"ץ גימטריא ש', כמנין אלהים דידין, ואם תסיר שרש שם

הגה

(א) א"ש, עוד נלענ"ד, כי שם מצפ"ץ ועוד ג' שמות עצמים: הויה, אלקים, מצפ"ץ, בגימטריא ש', והויה ואלקים בגימטריא יב"ק, ובהם י"ג אותיות הם י"ו, ס"ה חת"ך בזה

הנהרות ומראה מקומות

(ג) עיין בספר הזהר בראשית א' אית קי"ב (ס) שער הפסוקים בראשית דף ב' בפסוק והארץ וברפ"י דף ק"כ. בהסולם ובמראות הסולם שם. היתה תהו ר"ה ואמנם. (ע) ג"א הויה ואדני (תוי"ב).

דו"א הנקרא רחל, אשר גם היא בגימטריא דמעה שני פעמים, ולכן נרמזת רחל בר"ת לכ"ל ח"י רצו"ן. ותכוין להמתיק את רחל הנזכרת, שהיא נוקבא תתאה. ואת שני דמעות, שהם בגימטריא ג"כ כמנין רחל, אשר אלו הדמעות הם יורדים בימא רבא שהיא הנוקבא, כנזכר שם בזוהר בפרשת שמות, ותמתיקם על ידי הרצון הנזכר שהוא קפ"ד וקס"א. (ר)

פסוק ואנחנו נברך יה כו', מו"ל היה נוהג לומר פסוק זה אחר סיום תהלה לדוד כו', בכל פעם מג' זמנים הנזכרים, שלא כאותם הנהגים, שלא לומר פסוק זה, אלא בשחרית בעת הזמירות בלבד.

(ש) תהלה לדוד, ובו תכוין לחתום המלכות בחותם אמת, כי תהלה היא המלכות כנודע. והנה תהלה בגימטריא אמת עם הכולל של תהלה. גם תהלה היא כמו תפלה בגימטריא, אלא שהתפלה עודף בגימטריא על תהלה ע"ה, שהם ג"פ כ"ה כ"ה כ"ה. וה"ס מוחין של הנקבה, וכל א' נקרא כ"ה. וה"ס כ"ה א' שבברכת כהנים, שאנו אומרים בבקר אחר ברכת השחר, קודם הקרבנות. וכ"ה ב', כנגד ברכת כהנים, דחזרת העמידה. וכ"ה ג', כנגד כ"ה שבקטרת. (א) ה"כ"ה שבברכת כהנים נתבאר במקומם שם. והענין הוא בקיצור, כי עתה המלכות נקראת כ"ה, בסוד כה תברכו כו'. והם כ"ה אותיות שיש בפסוק ישא ה' פניו כו'. וכ"ה שבקטרת לא מצאתי בהם רמז בדברי הרב ז"ל, ונלע"ד שיש כ"ה תיבות באלו שני

והנה נודע בסוד החכמה תחיה בעליה, כי כל המזון והפרנסה באה מן החכמה, כנזכר בזוהר פרשת בשלח בענין המן, וה"ס פותח את ידיך: יודיך, שהם הר' יודיך שבהויה דע"ב יודיך כנזכר, וכל א' כלול מעשר, וי' מי' הרי הארבע יודיך הם ת', וכ"ח אותיות שיש במילוי המילוי שיש בהויה זו, הרי הכל גימטריא חתך. ובזה תבין, היות השם הזה נקרא אצל המקובלים, שם הפרנסה. והרי נתבאר ג' חילוקים שיש בכונת שם חת"ך, בג' זמנים הנזכרים. אבל כל שאר הכונות שבפסוק הזה, הם שוים בג' זמנים הנזכרים.

הנה במלת ומשביע, ג"כ תכוין שהוא בגימטריא חת"ך הנזכר. ותכוין גם כן ב', בענין כונות שם חת"ך הנזכר. (פ)

ובמלת רצו"ן, תכוין להמשיך מן הרצון העליון, שהוא הוי"ה העולה קפ"ד, שהם אחוריים והויה דיודין, שהוא ביסוד דאבא שבתוך רישא דו"א בדעת שבו כנודע, וגם הוא אהיה דיודין, העולה בגימטריא קס"א, שהוא היסוד דאימא, שגם הוא ברישא דו"א בדעת שבו כנודע. והנה קפ"ד וקס"א עם הכולל, הם בגימטריא רצו"ן. ותכוין להמשיך מב' יסודות הנו', שפע ומזון וברכה אל כל העולם. ותכוין שעל ידם יתמתקו ב' כחות של דין המונעים הפרנסה, שה"ס שני עינים, הנזכר בפסוק שקודם לזה, והוא עיני כל אליך ישברו כו'. והנה בעינים יש שני צ' דמעות, שמהן יוצא הדין, כנזכר בפרשת שמות (ק) והם למטה בנוקבא

הגהה

האופן: ש', כ"ו, פ"ו, ג', י"ג. כן נראה לענ"ד.
(א) א"ש, נלע"ד שכך ענינו שהתפלה ותהלה ואני תפלה.

הנחות ומראה מקומות

(פ) תגה"ה ולענ"ד חיים כי הראשון הוא שני אחוריים דלאה עם ישראל. והשני הוא דישראל ורחל. (ח"ו)
(צ) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ל"ג ט"ב ד"ה ואמנם צריך. שער רוח הקודש דף ע' ע"א. (ק) אות שמ"ב ובדפו"י דף י"ט.
(ר) שער רוח הקודש יחוד ס"ו דף ע'.
(ש) בשער הכונות הישן כתוב א"ש עוד מצאתי ענין אחר בתחילת המזמור הנזכר וראיתי להעתיקו פה.

דיצירה, וי"ש הכתוב תהלתו בקהל חסידים. אבל הגבורה להיותה דין, אנו כוללים אותה עם החסד למתקה עמו, וי"ש וחרב פיות בידם לעשות נקמה בגוים כו', לעשות בהם משפט כתוב הוא בבינה, שהוא משפט וגבורה עלאה. הללויה הללו אל בקדשו, הוא בשלש ראשונות דיצירה, ובאומרו הללו אל בקדשו, יכוין שהוא רמו בחכמה, הנקרא קדש עלאה, ואני מסופק אם אלו הי"ס הרמוזים באלו החמשה הללויות, אם הם י"ס דיצירה, או אם עשר ספירות דמלכות דיצירה. (ד) וכוונת כל הנשמה תהלל עיין בשער מאמרי רשב"י בזהר בשלח דכ"ז ז"ל, ובהיא שעתא כו', ז"ל שמעתי אומרים כו' ת) ע"ש.

ויברך דוד את ה' כו', צריך לקום מעומד מן ויברך דוד כו', עד אתה הוא ה' האלהים אשר בחרת באברם כו', ועד בכלל, להיות כי שם אהיה רמוז ב"ת א"תה ה"וא ה' האלהים כו', וכל אהיה הוא בכתר, ולכן צריך לקום מעומד, עד סוף ארבעה תיבות הנזכרים בלבד, והנה כבר נתבאר, כי בכל עולם ועולם יש כמה פרצופים, ולכך אל תתמה אם תראה שנוכיר הדברים כפולים ומכופלים, כי אע"פ שכבר רמוזו הי"ס דיצירה למעלה בחמש הללויות, עכ"ז אנו צריכין לחזור להזכירם בפסוק לך ה' הגדולה כו', כנדע שבפסוק הזה נרמוז הי"ס. (ה)

גם צריך ליתן צדקה בכל בקר, בסוד אני בצדק אחזה פניך, קודם שיתפלל תפלת י"ה, וצריך לתת תחילה ביד הגבאי שני פרוטות

פסוקים, ויאמר ה' אל משה קח לך סמים כו', טהור קדש ע"כ. (ב)

כוונת החמשה הללויות: הללויה הללי נפשי את ה' כו', היא במלכות דיצירה, הנקראת נפש. ופסוק האחרון שבו, והוא ימלוך ה' לעולם אלהיך ציון כו', היא יסוד. הללויה כי טוב זמרה אלהינו כו', הוא ביסוד דיצירה, בסוד אמרו צדיק כי טוב, שהוא היסוד.

ואמנם הנ"ה, להיותם סוד הדינין כמבואר אצלינו, והנה עתה אנחנו ביצירה, אשר שם תוקף הדין, בסוד עץ הדעת טוב ורע, ולכן אין אנו מזכירין עתה את הנ"ה, אמנם נטפלו אל היסוד ונרמוז עמו, בסוד פסוק לא בשוקי הארץ ירצה כו'. פירוש: שאינו מתרצה בשוקי האיש לבדם שהם הנ"ה, להיותם דינין, אלא בהצטרפות היסוד. גם נרמוז במ"ש כי נעים נאוה תהלה שהוא הנצח, דכתיב ביה נעימות בימינך נצח. וההוד נרמוז במ"ש ומשפטי ישראל, וכן ומשפטים בל ידעום, והוא הוד, ששם המשפטים והגבורות. בפסוק הרופא לשבורי לב, ד"ת לל"ה, והוא א' משמות ע"ב, דיסע ויבא ויט, והוא בגימטריא אדני. (ג)

הללויה הללו את ה' מן השמים הללוהו במרומים כו', הוא ת"ת דיצירה, ופסוק לבני ישראל עם קרובו הללויה, הוא בגבורה, מלשון המלמד ידי לקרב, וי"ס אשר לו אלהים קרובים, שהוא הגבורה, וקרובים מלשון כלי הקרב וכלי זיין.

הללויה שירו לה' שיר חדש כו', הוא בחסד

הגהה

(ד) א"ש: גם אני מסופק בזה המזמור של הללו אל בקדשו, אם הוא כולל כל הי"ס כולם, ומתחיל מן כתר עד מלכות, להיות בו עשר הללויה.

(ה) א"ש: מכאן ראינו, למה שנסתפקתי במזמור הללו אל בקדשו, שיש בו עשר הללויות.

(ב) א"ש צ"ע, כי גם הקטורת נאמר ב"מ, בתפלה וגם במנחה פ"א.

(ג) א"ש נלע"ד לרמוז את השלשה בזה הפסוק, כי במלת כי טוב, נרמוז היסוד, כמ"ש הרב ז"ל, ובמלת זמרה אלקינו, נרמוז ההוד, הנקרא אלקינו, ובמלת כי נעים, נרמוז הנצח.

הנהגות ומראה מקומות

ת) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף פ"ה טור ב' ד"ה שם דף ג"ד.

ופעם אחרת שמעתי ממוז"ל, שצדיק שיתננה בעת שאומר ואתה מושל בכל, שהיסוד נקרא כל, והוא גבאי צדקה, ונותן אותה למלכות, אשר גם היא נקרא בכל. זה כל, וזה בכל. כמ"ש דו"ל ב) בת היתה לו לאברהם, ובכל שמה. והוא במה שידעת, כי הויה דמלוי ההין היא בגי' בכל שהיא במלכות. והכונה היא, שעל ידי צדקה זו שנותן לה היסוד, שהוא שם ב"ן כנוצר, יגדל פרצופה ושיעור קומתה, והוא, כי כבר ידעת כי קו המדה דו"א, הם הנהי"י דבינה, המתפשטים דרך קוים ומדות דזעיר אנפין, והנה הם סוד אהיה, שהיא הבינה, והם ג' אחיה: א' דיודין, וא' דאלפין, ואחד דההין, כמבואר אצלנו שהם בנהי"י דבינה הנזכר. ואמנם ההארות הנמשכות מן הבינה אל המלכות, אינם משם אהיה ממש, אלא מהארות, והוא שם בוכ"י, שהוא יוצא משם אהיה, בחילוף אלפא ביתא דאבג"ד, כמבואר אצלנו ג) ולכן נרמז שם זה ברי"ת ב' כל, ו' בידך, כ"ח, ו' גבורה. ולכן סמך לו אחריו ובידך לגדל ולחזק לכל, בסוד הנזכר בזהר ובמאמר קו המדה דכת"י, כי הנטיעות, בוצינא דקרדינותא מכה בחם, ואומר להם גדל. וכן במלכות אשר היא נקבה, השם המכה בה ומגדל בסוד קו המדה, הוא שם בוכ"י הנזכר, וזהו ובידך לגדל ולחזק לכל, כי ע"י שם בוכ"י, קו המדה שלה בידו, לגדלה ולחזקה, או לפחות ממנה, כפי רצונו, וזהו ובידך לגדל ולחזק לכל, פידוש אל המלכות הנקראת כל. והנה שם זה של בוכ"י הוא קו המדה של המלכות, והוא המוסיף חיות במוחין שלה, ואז ניתוסף בה כח המשכת חיות אל המין שלה, שהוא ההויה דההין, שהוא בגימטריא בכל, וזהו ואתה מושל בכל. (ג)

ביחד, אחד כנגד לאה, ואחד כנגד מלכות דבינה שבתוך ראש ו"א, אשר ממנה יוצאת לאה כנוצר, ולכן שני הפרוטות אלו ניתנים ביחד. ואח"כ נותן עוד ביד הגבאי פרוטה ג', כנגד רחל נוקבא תחתונה דו"א.

והענין הוא, כי שלש בחינות אלו, כל אחד מהן נקרא צדק, אשר זהו בסוד הפסוק, צדק צדק תרדוף כו', כנוצר בתיקונים, שהם צדק עילאה וצדק תתאה, שהם לאה ורחל. וגם מלכות דבינה נקרא בכלל צדק עילאה, אבל להיות שהיא עצמה היא בחינת לאה, לכן לא נזכרה גם היא בפסוק בפני עצמה, בשם צדק שלישי, כ"א ב"פ צדק בלבד.

ותכוין כי הם צדק, שהם דינין, כנוצר באדרת האוינו א) וו"ל, כד אתער צדק בשלהובוי כו', וע"י צדקה זו שנותן, נעשית צדקה, כי צדקה היא רחמים כנודע, ולכן צריך ליתן צדקה עתה מעומד. והטעם הוא, לפי שהצדקה היא מ"ע, וראוי לעשות המצות מעומד.

עוד ט"א, כי כיון שהטעם הוא כדי לתת צדקה לעני שהיא השכינה והמלכות כנוצר, והנה המלכות נופלת לארץ בעו"ה, ולכן צריך שיתננה מעומד, ויכוין להקימה ולהעמידה מעומד, ע"י הצדקה שהוא הת"ת דכודא, כמשי"ה משפט וצדקה ביעקב אתה עשית.

ולחיות שצדקה זו ניתנת מן הת"ת למלכות ע"י היסוד, לכן צריך ליתנה ביד הגבאי צדקה, שיסוד נקרא גבאי צדקה, שהוא היסוד דאימא, או יסוד דו"א, אשר הוא גובה כל הצדקה, בסוד וילקט יוסף את כל הכסף. והוא נותן לעני, שהיא השכינה הנקראת עני. ומוזה הטעם עצמו, צריך ליתנה בעת שאומר כי כל בשמים ובארץ, שהוא רמזו אל היסוד הנקרא כל.

הגהה

(ג) א"ש, נלע"ד, שאולי מן השפע הזה של שם בוכ"י, המוסיף חיות במוחין של המלכות כאמור, נתוסף בה מילוי המילוי של

הנחות ומראה מקומות

(א) באדרת זוטא אות כ"ז ובדפ"ר דף (א) ע"ה ח"א שער א"א פ"ו. שער הזוהרים רצ"ב ע"א. (ב) ב"ב טו: פרק ו'.

ישתבח שמך לעד מלכינו כו', ענין הי"ג שבחים אלו, שהם: שיר ושבחה הלל וזמרה כו', שמעתי, שהם ע"ד מש"ל בברייתא דרבי ישמעאל, בי"ג מדות שהתורה נדרשת בהם כו', כנזכר שם, והוא, כי עתה גם היצירה שהיתה י"ס, נעשית י"ג ספירות. ט) בסוד גי' שבה, שעלו למעלה בבריאה, וע"ש. גם שמעתי, שהם כנגד י"ג ברוכים שבברוך שאמר. והח"י היות שבשירת הים, הם כנגד ח"י היות שבפסוקים של יהי כבוד כו', והוא בסוד הפרצופים שביצירה. גם הקדיש הזה, כבר נת"ל עניינו בענין הקדישים, בקדיש הקרבנות י) ע"ש. גם יתבאר עניינו היטב, בברכו השני שאומרים אחר קדיש בתרא, קודם עלינו לשבת, כ) עיין שם היטב. וכשיתחיל הש"צ לומר ברכו, יאמר בלחש אותו הסדר הכתוב בסידורים, והוא ישתבח שמו של ממ"ה הקב"ה כו'.

ענין יוצר אור

ברכת יוצר אור כו', הנה כשמתחיל ברכה זו, תמשמש בתש"י, אשר הוא בעולם הבריאה, בסוד המעשה. כנגד תפלת יוצר, שהוא בבריאה בסוד הדיבור. כמבואר לעיל ל) והנה נת"ל, כי מן יוצר אור עד העמידה הוא בבריאה, ושם נכללים היצירה והעשיה. והנה בפרשת פקודי מ) בענין אותם הוי' היכלות, נתבאר בזהר ענינם, איך נרמזים באלו הברכות של יוצר אור. וזה ענינם בקיצור: דע, כי אותם ההיכלות דפרשת פקודי

ואמרו ובידך כח וגבורה כו', הענין הוא בסוד מה שביארנו בפסוק, כרוה נדיבי העם כו', בסוד מ"ש רז"ל ג) כל מועכות של בית רבי תמר שמו, כי מן הבינה אשר ממנה נמשך שם בוכ"ו הנזכר, הנה מן היר שלה נעשית כלי המלכות למ"ן שלה, כי שם הה"ג, בה' אצבעות היר, ודי בזה, ולכן בידך, הוא בגי' שם בוכ"ו.

והנה יש כאן ב"פ ובידך, והם: הא', ובידך כח וגבורה. והב', ובידך לגדל ולחזק כו'. וה"ס שם ב"ן הנזכר, שהיא בגימטריא בכ"ל, המעלה מ"ן אשר בעולם היצירה אשר אנו עתה בתיקונו. ובחינת ד) המ"ן שבו, הם תר"ג, שה"ס ה' אותיות מנצפ"ך הכפולות כנודע, וה"ס שני ידים ימין ושמאל, ובהם עשרה אצבעות, כנגד י' אותיות מנצפ"ך הכפולות. ועיין בפסוק בידך אפקיר רוחי כו' ה) כי שם נתבאר ענין זה היטב.

ואתה מחיה את כולם, הנה המלכות נקראת אתה, ו) והיא המחיה את כל העולם, ע"י שם ההויה העולה ס"ג כמנין מחיה. והענין הוא, כי מוח הנקרא בינה שמצד מוחין דאבא, נתחלף ונעשה מוח חכמה מצד אימא, והיא הויה דס"ג, כמנין מחיה, אשר משם נמשך כל בחינת החיות, וז"ס כולם בחכמה עשית, כנזכר בפרשת תזריע. ז) פסוק נ"הלת ב"עון א"ל נ"וה ק"דשך, ר"ת עולה ב"ן קנ"א, והם ההויה דב"ן דההין, ואהיה דההין, ושניהם בגימטריא עולים כב"ר. ח)

הגהות ומראה מקומות

- ג) יבמות לד: (ח) שער ההקדמות דף רי"ח ט"א ד"ה הבאר
 ד) שער הפסוקים ויגש דף צ"ז ט"א ד"ה הב'.
 ה) בתבואות. ע"ח ח"ב שער כ"ט: שער הגסייה פ"ב. שער ל"ב: הארת המוחין פ"ו שער ל"ט: שער הגסירה פ"א כלל י"א.
 ה) לחלן ענין דרושי הלילה דרוש י'.
 ו) זהר בראשית א' אות י"א ובדפו"י דף טו: ח"ב קד.
 ז) אות י"א ובדפו"י דף מ"ג ע"א.
 ח) פ"ח שער הזמירות פ"ו ושם כתוב כי הבריאה היא ג"כ בי"ג ספירות.
 ט) לעיל דף צ"ג טור א' ד"ה ונתחיל.
 כ) להלן ענין פטום הקטורת וברכו ד"ה בענין ב"פ ברכו.
 ל) לעיל דף צ"ג טור א' ד"ה ונבאר.
 מ) אות תע"א ובדפו"י דף רמד:

ודפרשת בראשית דף מ"ה, הם היכלות עולם הבריאה. והנה ז' היכלות הם בבריאה, ואין המלכות דבריאה במספרם, כמבואר לעיל בענין הקדיש שאומרים קודם הודו לה' כו' (ז) וע"ש. והטעם הוא, לפי שהמלכות דבריאה היא נקודה מתלבשת. בכתר דיצירה, אשר בהיכל ק"ק

דיצירה. ועד"ו הוא בשאר העולמות. ונמצא כי היכל לבנת הספיר, הוא ביסוד דבריאה, ומש"ה ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, כי היסוד הנקרא לבנת הספיר, הוא תחת רגליו, שהם נ"ה. וז"ס מ"ש בוזהר בראשית דמ"ה ע"א, וז"ל, לבנת הספיר, יוסף נטל היכלא דלבנת הספיר, אע"ג דכתיב ותחת רגליו, בגין יקרא דמלכא הוא. פירוש: כי היסוד הוא בחינה שראוי לכסותה ולהעלימה, ומשום כבודו יתברך לא פרסמו, רק באר מקומו שהוא תחת רגליו כנזכר.

וכבר נתבאר סדרן בפרשת פקודי, איך מסודרים בתפלת יוצר אור, והוא, כי בתחילת ברכת יוצר אור, עד אל ברוך גדול דעה, הוא היכל לבנת הספיר. ומשם עד לאל ברוך נעימות יתנו, הוא היכל עצם השמים. ומשם עד המחודש בטובו כו', הוא היכל הנוגה. ומשם עד אהבת עולם, הוא היכל הזכות. ומשם עד אמת ויציב, הוא היכל אהבה. ומשם עד העמידה, הוא היכל הרצון. ואדני שפתי תפתח, הוא היכל ק"ק. ובתפלת ערבית, נתבאר ענין אלו הו' היכלות, שהם היכלין דכורי דז"א דבריאה,

והנה היסוד עצמו, כלול מזכר ונקבה, בסוד יסוד ועטרה שבו, כמו שהודעתין (ט) שהעטרה איננה סוד מלכות בפני עצמה, רק כללות הדוכרא בכל י"ס, והוא בחינת מלכות שבו. אבל המלכות העיקרית, היא רחל נוקבא דז"א, וזה פשוט, כי מבשרי אחזה אלה, שהעטרה דבר א', והנקבה דבר א' בפני עצמה.

(ח) וע"ש, כי שם נתבאר אמיתות ענין זה. ועתה נבארם דרך פרטות: ברכת יוצר אור, היא בלבנת הספיר. ולכן נאמר בו, עושה שלום ובורא את הכל, כנגד היסוד הנקרא שלום, ונקרא הכל.

יוצר אור ובורא חושך, נדע (א) הוא, כי אור דכורא, וחשך נוקבא. (ט) ולכן ביצירה

י פ ה ש ע ה

צריך ביאור, ולע"ד הכוונה היא, במה שכבר הארכנו בעניותין למעלה בדרוש תפילין דר"ת, להוכיח מדברי רז"ל, שכשזו"ן בסוד מוחין, ועדיין הם במוחין דאבא, הם סוד ר"ד דמלוי יו"ד, ובהיותם עדיין באבא, הם ר"ד, הוא"ו גוברת על הדל"ת, הם וא"ו למעלה ודל"ת למטה, ולכן כשאבא מזריע, הזריע תחילה הדל"ת, שהיא עיטרא דגבורות, ואח"כ הוא"ו שהיא עיטרא דחסדים. ולכן בעומדס זרין באימא הם להפך, הדל"ת למעלה, והוא"ו למטה. נמצא כי בהיותם בעולם הבריאה, הוא סוד בחינת

(א) יוצר אור ובורא חושך, נדע, כי אור דכורא, וחשך נוקבא. ולכן דיצירה דכורא, כתב אור, ובבריאה נוקבא, כתיב חשך. אע"פ שהבריאה למעלה מהיצירה, הטעם הוא, לפי שבבר זה גרם ענין קדימת הזרעת טיפת הזכר, אשר הנוקבא גוברת על הזכר, שהיא הבריאה הגוברת על היצירה כו'. הנה מ"ש רז"ל, דמשום שהנוקבא שולטת בעולם הבריאה, הוא בחינת חושך, לכך אמרו ובורא חושך, זה פשוט. ועיין מ"ש רז"ל בשער סדר אבי"ע פ"ג, אמנם מ"ש שבבר זה גורם ענין קדימת הזרעת טיפת הזכר

הגהות ומראה מקומות

(ח) להלן ענין תפילת ערבית דרוש א'
(ט) פע"ח שער ק"ש פ"א ד"ה כתיב בדדישיב.

(ג) לעיל דף צ"ד טור ב' ד"ה ודע.

(ס) להלן ענין הסוכות פ"ה. ע"ח ח"א שער

עיגולים ויושר ענף ה'.

שהוא דכורא, כתיב אור, ובבריאה שהיא נוקבא, כתיב חשך, ואף על פי שהבריאה למעלה מן היצירה, הטעם הוא, לפי שהדבר הזה גורם, ענין קדימת הזרעת טיפת הזכר, אשר הנקבה גוברת על הזכר, שהיא הבריאה הגוברת על היצירה.

ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, כך צ"ל ובטובו בבית, ולא יאמר וטובו מחדש כו'. והענין הוא, כי המאציל העליון, מחדש בכל יום מעשה בראשית, ע"י טובו שהוא החסד, כמשה, אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי. וזהו ובטובו, כי ע"י החסד הנקרא טוב מחדש כו', בסוד חודשים לבקרים, שהחסד מתעורר בבקר ומחדש כו', כמבואר אצלינו בברכת מלביש ערומים והנותן ליעף כח וע"ש. (י)

מה רבו מעשיך, תכין אל מ"ש בזהר תזריע דמ"א ע"ב, וז"ל, כולם בחכמה עשית, בבניה, ונתבאר אצלינו במקומו (כ) וע"ש. והענין הוא, שהיסוד דאבא מתלבש תוך יסוד דאימא, ויסוד דאימא תוך היסוד (ל) דז"א, ונדע הוא, כי החכמה אומר, והבינה עושה מאמרו, כנזכר בזהר בראשית, בסוד ל"ב אלהים דמעשה בראשית, כי ל"ב נתיבות דאבא אומרים, ול"ב אלהים דאימא עושין. וזהו ויאמר אלהים, ויעש אלהים, נמצא כי כל הדברים, וכל הפעולות, כולם נמשכים מן החכמה, אמנם הם נעשים ע"י אימא, שהיא מלבשת אותו. וזהו כולם בחכמה עשית, כי

כל מעשיך נמשכים מן החכמה, אלא שנעשים ע"י הבינה, המלבשת את החכמה. ותכין אל כל מ"ש בזהר בפרשת פקודי בענין ברכה זו, (מ) שכולה מדברת בענין החיות והאופנים שבהיכל הזה, ועליהם הוא אומר מלאה הארץ קניניך.

המלך המרומם כו', נתבאר בפרשת פקודי, כי הוא שם יאהרונה, וביאורו הוא: כי הנה נתבאר, שההיכל הזה הוא ביסוד הבריאה, והנה כבר עתה עולים העשיה והיצירה, המלכות דבריאה אשר עומדת בהיכל ק"ק דיצירה, אשר העשיה והיצירה כלולים בה, והיא עתה עולה להיכל זה, ומתחברת עם היסוד דבריאה. וז"ס חיבור שם זה יאהרונה, כנודע כי שם זה הוא ביסוד, בהתחבר עמו המלכות, כדי להעלותה אל הת"ת, כמו שאנו עתידים לעשות בעמידה. (נ) וכונת השם הנזכר, הוא במלת מאו, כי אז הוא בגימטריא ח' אותיות של שם הנזכר. ובכמה מקומות נתבאר, כי מלת אז רומזת אל השם הזה. (ס)

יוצר משרתים ואשר משרתיו, ר"ת מו"ם, והוא שם א' משמות ע"ב דויסע ויבא ויט, והוא האחרון שבכולם, והוא בגימטריא פ"ו אלהים. ולכן צ"ל ואשר משרתיו באות ו', שלא כאותם הטועים לומר אשר משרתיו בלא ו'. סוד קדושת יוצר, ביארתי למטה בקדושת העמידה. (ע)

המחדש בטובו בכל יום תמיד מ"ב, כבר נת"ל בברכת יוצר, כי צ"ל המחדש בטובו באות בית, שלא כאותם האומרים טובו בלא

י פ ה ש ע ה

לזה הוא, קדימת הזרעת טיפת הזכר, כלומר קדימת הזרעת טיפת הזכר שהוא אבא, כי קודם להזריע טיפת הנוקבא תחילה, שהיא בחינת הדלת.

אימא כנודע, מלבד שהוא עולם הנוקבא, אלא שגם זו"ן כשהם בתוכה בסוד העיבור, הם דל"ת על וא"ו, והוא עצמו צורת ה' דאימא, ונמצא שגם בזו"ן, הנוקבא גוברת על הזכר, והגורם

הגהות ומראה מקומות

- (ג) ע"ה ח"ב שער מ"ט: קליפת נוגה פרק ג'
ט"ב ד"ה ואלו הספירות.
(ס) הקדמת ת"ז אות מ"ה ובדפו"י דף ג'.
(ע) להלן ענין חזרת העמידה דרוש ב'.

- (י) לעיל דף י"א. (כ) לעיל אות ז' עיין שם.
(ל) שער מאמרי רשב"י ויע"א פרשת תזריע.
זהר בראשית א' אות קס"א ובדפו"י דף כב.
(מ) אות חש"ד ובדפו"י דף רס:

בית, כי מעשה בראשית מתחדש ע"י טובו שהוא החסד, בסוד חדשים לבקרים כנ"ל.

(פ) ברכת אהבת עולם כו', אין ראוי לומר אהבה רבה, לפי שאהבה רבה היא בחסד שבעולם האצילות, ועתה אנו בהיכלות הבריאה, ולכן צ"ל אהבת עולם, שהיא אהבה זוטא של המלכות הנקראת עולם, אשר היא עדיין למטה בעולם הבריאה. והנה נת"ל, כי אהבת עולם, הוא סוד היכל אהבה, שהוא החסד שבבריאה.

מהר והבא עלינו ברכה ושלוש מהרה מארבע כנפות כל הארץ, בהגיעך כאן, תתיר כנפות הטלית המונחות על כתפיך, ותניחם שיפלו הציציות למטה, והוא מה שזכר בתיקונים (צ) דבעידן ק"ש שמטי חיון גדפיהו כו'. ופ"א שמעתי ממוז"ל באופן זה, כי בהגיעך אל מקום הזה, תשים שני צדדי הטלית על כתפיך, כדרך שנוהגים קצת בני אדם. וה"ס ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכם שניהם. והוא מ"ש בביאור סוד הציצית לעיל, שבתחילה אין המלכות לוקחת רק שני הציציות שמצד פנים. ועתה צריך שיאירו בה כל הדי' ציציות. ובפרט מי שהוא משרש קין והבל, הם צריכים יותר אל הכונה זו, ולשים הציציות על כתפיהם, כיון שקין והבל הם בחינת שני הכתפים כמבואר במקומו (ק) ולכן מי שהוא משרשם, ראוי לו לכיון בזה יותר משאר בני אדם.

ובאומרך מארבע כנפות כל הארץ, תכוין כי הם בחינת ד' כנפות הציציות של המלכות הנקראת ארץ, לקבצם יחד בהיותם מסתרים, כדי שיאירו ארבעתם יחד במלכות. ולכן צריך שתעלה שני צדדי הטלית, ותשימם על שני כתפיך.

ואח"כ תקבץ הדי' ציציות בידך שמאלית לפי שהמלכות בשמאלא אתאחדת ושרשה משם, ותניח ירך השמאלית בהיותה אחוז ד' הציציות

כנגד הלב שהוא בשמאל, כי משם מקבלת המלכות תדיר. ותעשה כך, עד שתאמר ודבריו חיים וקיימים ונאמנים כו', אחר אמת ויציב כו', כמשי"ת שם. (ר)

ובנו בחרת מכל עם ולשון כו', דע, כי ארבעה מצות עשה, צריך האדם לקיים בכל יום, שהם ענין זכירה. והם ארבעה זכירות הכתובים בתורה, שתלויים בזכירת הלב. ואלו הם: הא', היא זכרון מעמד הר סיני, וקבלת התורה. וכמשי"ת, יום אשר עמדת כו', בחורב כו', וכתוב בתריה פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך כו', והיא א' מרמ"ח מ"ע להרמב"ן ז"ל. זכירה ב', זכור את אשר עשה לך עמלק, והיא מצוה שנית. זכירה ג', זכור את אשר עשה ה' אלהיך למרים, והיא מ"ע ג'. זכירה ד', זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים, והיא מ"ע ד'.

הנה ד' מ"ע, וארבע זכירות אלו, הם כנגד ד' ימים טובים שיש בשנה. יציאת מצרים, כנגד חג המצות, שבו יצאו ישראל ממצרים. מתן תורה, כנגד חג השבועות, שבו ניתנה התורה. זכירת עמלק, כנגד חג הסוכות, כמשחז"ל (ש) שעמלק היה מונב והורג כל הנחשלים אחריו, אותם שלא היו ענני כבוד מקבלן, וענני כבוד כנגד הסוכות. וזכירת מרים שדברה על משה דלטוריא, הוא כנגד ראש השנה שאז כל המקטרגים והדילטורין מתעוררין. וכבר ידעת, כי מרים ה"ס כל הדינים המרים והקשים, והיא בגימטריא מנצפ"ך, שהם בגימטריא פ"ר. והנה הם חמש אותיות כפולות, שהם עשר, ועם פ"ר הרי ר"ץ, כמנין מרים. ואמנם יהי"כ נקרא שבתון, ואינו מכלל המועדים, כי אין בין שבת ליהי"כ, אלא שזה זדונו בכרת, וזה זדונו בסקילה כמ"ש רז"ל. (ת) והנוכה ופורים הם מדרבנן, א"כ אינו רק ד' מועדים הנזכרים.

הנה ג' הזכירות אנו מזכירים עתה כאן, וזכירת יציאת מצרים נזכיר אותה בסוף פרשת

הנחות ומראה מקומות

שער הגלגולים הקדמה לא.

(ר) להלן ענין כונת ק"ש דרוש ח'.

(ש) מדרש נתחומא תצא י'. (ת) מגילה ד':

(פ) פ"ח שער הק"ש פרק ג'.

(צ) תקונא עשיראה אות ל"ד ובדפו"י דף כח:

(ק) שער הפסוקים דף י"ח בספוק והאדם ידע.

ציצית, בפסוק אני ה' אלהיכם כו'. וזה סדרן: מתן תורה צדיך לרמוז אותה, באומרך ובנו בחרת מכל עם כו', וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול באהבה, כי ע"י התורה קרבנו לשמו הגדול, ובחר בנו מכל עם, וקבלנו אותו עלינו למלך, וזהו וקרבתנו מלכינו. זכירת עמלק נדמוז אותה במלת לשמך הגדול, כנודע כי בעבוד עמלק, אין ה' שלם ואין הכסא שלם, ואנו מתפללין שימחה זכרו של עמלק, ויהיה שמו גדול. זכירת מדים נרמוז אותה במלת להודות לה, פירש: כי הלשון והפה והשפתים, הם כלי הדיבור שיצר בנו הוא יתברך, נודה אותו בהם, ולא נשתמש בהם בסיפור לשון הרע ח"ו, ונזכור לשון הרע של מרים, ולא נעשה כמו שעשתה היא, וזכירת יצ"מ תתבאר במקומה בע"ה.

כונת ק"ש דרוש א'

(א) בענין דרוש זה, צריך להרחיב בחזקת היד. ועיין בכונת הב' הקצרה דברכת אבות, שכתבנו אותה בסוף כל תפלת השחר. ושם נתבאר הקדמה א' עצומה בתכלית, בענין הק"ש, ובענין העמידה, והוא דרוש גדול מאד בענין המוחין דו"א. ואמנם ראינו לכתוב בתחילה דרך קצרה, ענין מה שתקנו לומר

י פ ה ש ע ה

(א) דרוש א' וממשלת עליון באלו הדי' זמנים אינה שוה כו'. נראה שהם די' חלקים. ולעד"ן, שהם המחלקות המ"ה הכללי, והב"ן הכללי הידועים. כי בתחילת הלילה, משמש יבא ב"ן דב"ן. ומחצות ואילך משמש ובא ב"ן דמ"ה. ונמצא כל הלילה כולה ב"ן. וידוע זאת, כי כל הב"ן הוא לנוקבא. ועיין מ"ש רז"ל בשער אנ"ך פ"ז, ולכן כל שליטת הנוקבא הוא בלילה, ומקרא מלא ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה

הנהגות ומראה מקומות

(א) פ"ח שער הק"ש פ"ח. (ג) הגה"ה א"מ פירוש זיווג דיעקב ורחל הוא (ב) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רס"ב ע"א. שעולים עד אר"א ושם חוזרים פב"פ אך למטה הע"ס שיעור י"ד מן אות א' עד אות י"ד. עומדים אב"א.

הק"ש ד"פ. ומה חילוק יש ביניהם, ואח"כ נכתוב כונות קצרות ששמעתי ממורי ז"ל, בענין כונת ק"ש, ואח"כ נבאר ענין הק"ש דשחרית באורך על מתכונתה.

בראשונה נבאר ענין הק"ש, שתיקנו לאומרים בתפלת השחר, ובתפלת ערבית, ובעת ששוכב על מיטתו. וגם מדוע בתפלת מנחה אין בה ק"ש. וגם מדוע בשחרית ומנחה יש בה נפילת אפים, ובערבית אין בה נפ"א. והענין יובן, במ"ש בהקדמת ביאור אדרת האוינו (ב) ענין העלאת מ"ן מה ענינה. והנה בתפלת שחרית, או הזווג הוא בבחינת פב"פ, ולכן יש בו נ"א, וגם ק"ש. וכוונת אותה הק"ש הוא, ליחד את אר"א יחד מעולה מאד, כדי שימשך משם שיחודו זר"ן פב"פ. (ג)

ובמנחה או הזווג הוא בבחינת אחד באחור, ונודע שהיום והלילה הם כ"ד שעות, ונחלקים לד' זמנים. כי היום מתחלק לב' זמנים, שהם ב' חצאין. וכן הלילה מתחלק לב' חצאין. (א) וממשלת עליון באלו הארבעה זמנים אינם שוין, כי אחר חצי היום מתעורר כח גבורת יצחק, ואמנם אותם המוחין שנמשכו בתפלת שחרית אל זר"ן מיחוד אר"א בעת הק"ש כנזכר, הנה נפסקו המוחין ההם, וכבר הולידו והוציאו נשמות מתוספת המוחין ההם, וכבר נפסקו. (ב) האמנם להיות כי הייחוד ההוא, היה נעלם

(ג) הגה"ה א"מ פירוש זיווג דיעקב ורחל הוא (ב) שעולים עד אר"א ושם חוזרים פב"פ אך למטה עומדים אב"א.

ומעולה מאד, עד שהרעיל אל זווג ז"ל פב"פ, לכן נראה שהיה כחו גדול, והוא מספיק אל זווג המנחה, לפי שאינו דק זווג אחור באחור. ולכן אין צ"ל ק"ש פ"א במנחה.

אבל זה הזווג דמנחה, אע"פ שהוא אב"א, הנה הוא מעולה עד מאד, ואיננו כשאר הזווגים דאב"א, ולכן צריך בו נפילת אפים. והענין (ג) הוא, שעתה עולה המלכות אב"א שיעור קומתו ממש. אבל בערבית, אין המלכות עולה דק אחור באחור מן החוזה שלו ולמטה בלבד, שהוא שיעור קומת תנה"י בלבד. ולכן אין צורך לנפילת אפים בערבית, כי מאחר שהיא אינה עולה למעלה במקום המוחין שלו עד אר"א, ד' א"כ אין תועלת בעלית מ"ן של הנשמות בנפילת אפים. אבל במנחה שהיא

י פ ה ש ע ה

נמשכים ו"ק דגדלות דאימא בתפילת המנחה, ומסתפקא ליה אי גם נמשכים ו"ק דגדלות דאבא יע"ש, מ"מ ו"ק דגדלות אינם מספיקין לזווג, ואינו כדאי לזווג, אם לא בכח הארת הנשאר ממוחין דתפילת שהרית. ועיין מ"ש דו"ל לקמן דרוש ג', ומצינו בתפילת המנחה, כי נעשים בו ב' זווגים: זווג ישראל ולאה מן החוזה ולמעלה, וזה פב"פ. זווג דו"א ורחל דאב"א. וא"כ אפשר דמוחין דתפילת שהרית, שחוזרים ליכנס, הם מוחין דפנים מועילים לזווג דישראל ולאה. ומוחין דו"ק דגדלות הנכנסים מחדש, הם לזווג דאב"א דו"א ורחל, כי מוחין דו"ק, אינם אלא מוחין דאב"א. ואפשר כי זווג דו"א ולאה, נעשה בשים שלום. וזווג דו"א ורחל דבחי אב"א, נעשה בנפילת אפים, אל ה' ויאר לנו. וגם אפשר שכיון דמוחין אלו דו"ק דגדלות, נמשכים בלא עליית ז"ן למ"ן, הוא עצמו מ"ה שחזורין המוחין לבא להכנס בעצמם, ואין אלו נקראים מוחין חדשים, כיון שלא היו על ידי עליית ז"ן למ"ן.

הגהות ומראה מקומות

(ו) שער הפסוקים דף כ' ט"ב סוף ד"ה ונחזור לענין ראשון. פרשת בהעלותך בפסוק ויאמר האנשים.

(ד) נ"א עד גה"י דאו"א כי עתה היא בתנה"י דו"א (פע"ה).
(ה) ברכות ר':

הנה זה היחוד דק"ש דערבית, אינו מעולה כ"כ כמו הק"ש דשחרית, כיון שאינו רק אחר באחור, וגם כי היא עד הלב כנוכר, ולכן אין בו כ"כ כח כמו הק"ש דשחרית שהועיל אפילו למנחה. אבל זה הק"ש דערבית, אינו מועיל אלא לבחינת חיבוק בלבד. והענין הוא, שאחר חצות לילה, מתעורר השמאל לחבק את המטרוניתא לצורך היום, מה שיהיה אח"כ בסוד שמאלו תחת לראשי. וזה החיבוק נעשה ע"י היחוד דק"ש דערבית, ואמנם הק"ש שעל המטה, איננו מענין הנוכר כלל, אמנם הכונה הוא, כדי להמשיך ע"י היחוד ההוא אור חזק מן אורא אל זו"ן, כדי שהם יתחדשו, ויחזקו את הנשמות העוליים שם בכל לילה, בסוד חדשים לבקרים. (ח) ונמצא, כי הק"ש דערבית, הוא לצורך החיבוק הנעשה אחר חצות, וזה היחוד דק"ש שעל המטה, הוא לצורך חידוש הנשמות כנוכר.

דרוש ב'

(ט) בענין שינוי הפרש, שיש בארבע בחינות של הק"ש שבכל יום, והם: הק"ש שאומרים בסוד הקדבנות, פסוק ראשון דשמע ישראל, ובשכמלו בלבד. וק"ש דשחרית. וק"ש דערבית. וק"ש שעל המטה. הנה לקמן יתבאר ענין ק"ש דשחרית דיוצר באורך גדול, ומשם תלמד לכל אלו הדי ק"ש, והנה שם יתבאר, כי טדם שנאמר ק"ש דיוצר, כבר היו בו"א כל המוחין דקטנות, חוץ מן המקיף מצד אבא, אשר זה נכנס במלת ישראל. ואח"כ במלת אחר, נכנסים המוחין ד"ק דגדלות. לפי שכבר כל

נשמות נרב ואביהו, ולכן נשתנה שמו מפינחס לאליהו, לפי שאליהו בגימטריא ב"ן, כמנין הויה דב"ן דההין, והיא בחינת המין דמלכות כנדע. ולכן אליהו נענה בתפלת המנחה, כי אז העלה מ"ן אלו, כי אז היא היתה צריכה לזה כנוכר.

וכבר הודעתך במ"א, (ז) כי מיציאת מצרים עד בנין ב"ה תמיד, היו זו"ן אחר באחור, ואין קומתה שוה לו, דק היא עומדת מן החזה שלו ולמטה, ששם מקום לבו של ו"א, ונמצא שהמלכות הנקרא לבם, היתה אחורנית עם ז"א, וראשה מגיע עד שם, עד מקום טיבורא דלבא דז"א בלבד, לא למעלה מזה. וזש"ה, ואתה הסבות את לבם אחורנית, שעיי"כ הקליפות היו מתגברים בימים ההם, ובכל זמן שהיו ישראל עע"ז על אדמתם, וכיון שגברו הקליפות, גדמו לישראל לחטוא. ולכן אליהו ז"ל תיקן הדבר הזה, כי ע"י תפילתו העלה אז מ"ן, ועיי"כ עלתה הנקבה אחורנית למעלה עד דישא דז"א ממש, ולא עד הלב בלבד כמו בתחילה.

ונחזור לענייננו, כי אע"פ שמחצות היום ואילך משתנה הזמן והממשלה, עכ"ז עדיין הוא מכלל ממשלת היום, ומש"ה מספיק ק"ש דשחרית לצורך זווג המנחה. אבל בערבית שהוא מדת לילה, כבר נפסק וכלה המין בב' הזווגים דשחרית ומנחה, ולכן צריך עתה ייחוד דק"ש אחר מחדש, לצורך זווג אחר באחור דערבית, ולכן קורין ק"ש בערבית. אבל להיות שאין זווגם עתה דק בבחינת אחר באחור, ושיעור קומתה עד הלב בלבד כנוכר, ולכן אין צורך לנפילת אפים פ"א עתה.

יפה שעה

ואליהו ז"ל יע"ש, נמצא לפי"ז כי נפש נרב ואביהו אליהו, היו בחינת מקפין דמלכות ולא מ"ן פנימים.

נרב ואביהו כו', לנפש אדם כו', בשער העקודים פ"ב הוא אומר ז"ל, צדיך לדעת, כי גם בפנימיות בה' פנימים, יש מקיף לכל, וכנפש נרב ואביהו

הגהות ומראה מקומות

יספיק אותו של ערבית (פע"ח). (ט) פע"ח שער קריאת שמע פרק ט"ו. הע"ס שיעור י"ב מאות קמ"ה עד אות קפ"ו.

(ז) ע"ה ח"ב שער ל"ו: מיעוט הירח פרק ב'. הע"ס שיעור ט"ו מן אות ט"ו. (ח) לכן אנו צריכים אל יחוד ק"ש מחדש ולא

הקטנות נגמר לכנס בתחילה. ולכן אלו המוחין הנכנסים בו עתה בזרין במלת אחר, הם מווג

י פ ה ש ע ה

(ה) אשר הם המשיכו אותם המוחין מלמעלה, הנה בודאי שהוצרך להתלבש גם בבינה דאצילות כו', אך הענין הוא שלא הועילה הבינה רק למעבר בעלמא לבד אל אור הא"ס ב"ה, המלוכש תוך החכמה העליונה, ועבר דרך הבינה דאצילות ולא נעשית כו'. ונמצא, כי אע"פ שנמשך דרך הבינה, אין זה נקרא התלבשות יע"ש. נמצינו למדין תרתי: חדא, שאע"פ שכל האורות נמשכים מהא"ס ב"ה, אין כולם שוין בערך אחד ובהשוואה א', כי ישתבח ויחפאר שמו, לו נתכנו עלילות, להמשיך לכל בחי' ובחי' לה לעצמה לבדה, אור השוה אליה כערכה וכבחינתה, ולא ראייה זה כראייה זה. שנית, שהאורות בעוברים דרך פרצופים עליונים, כמה פעמים מתלבשים בהם, ופעמים שאינם מתלבשים בהם, אלא עוברים בתוכם דרך עברה בעלמא וכשאינם מתלבשים בהם אלא עוברים בתוכם דרך מעבר אינם נקראים על שמם.

אמור מעתה, שד' חלוקי ק"ש שכתב רז"ל, אע"ג שהצד השוה בכלם, שאין נמשכים בה רק מוחין דר"ק גדלות דאימא, וגם כל המוחין חול בכללותם דקודם חזרת העמידה, אינם אלא מבינות דישו"ת, כמ"ש רז"ל בפ"ט דשער המוחין דו"א. אעפ"כ, ד' פעמים דק"ש, אין אחד שוה לחברתה, ואע"פ שהכל נמשך מרום המעלות מהא"ס ב"ה, אין כל ד' פעמים שוים, אלא בכל פעם אור הנמשך מהא"ס ב"ה, משונה במעלה ובמדרגה מחבירו, כפי כח המין העולים. לכן בק"ש דיוצר, יפה כח המין העולים, עד שאור הא"ס ב"ה יקרת הערך, והיא ראויה להתלבש בהתלבשות גמור בחיצוניות עתיק, וכיון שנתלבשה בעתיק, נקרא על שמו. ונמצא נמשכה מחיצוניות עתיק, ועוברת ומתלבשת תוך הפרצופים שלמטה מעתיק, אלא שכיון שיש לה התלבשות דעתיק גדול מכולם, נקרא על שמו. וכן שאר הזמנים, בכל פעם כפי ערכה, יורד אור הא"ס ב"ה, כפי ערך הק"ש הריא, וכפי ערכה מתלבש התלבשות גמור בפרצופי האצילות. ונמצא כי בק"ש שעה"מ, שערכה

(ה) אשר הם המשיכו אותם המוחין מלמעלה, מן חיצוניות של עתיק, כי מן הפנימיות של עתיק א"א להמשיך, עד כו'. צריך להבין באלו ד' פעמים דק"ש דכל יום, שכתב רז"ל שבכל פעם נמשך ממקום אחר, והם ד' מקומות: חיצוניות עתיק, חור"פ א"א, חיצוניות אר"א. היכי שייך זה, לפי מ"ש רז"ל בכ"מ, ומהם בשער מוחין דצלם שלהי פ"ו, ובפ"ו משער מדומין ז"ל, וגם אר"א לוקחים מהיותר למעלה, עד המאציל העליון, שהוא לבד יש בו כח לחדש תמיד, לפי שאין לו סוף. משא"כ בנאצלים, שאין להם אלא לעצמם, מה שניתן להם מלמעלה. ונמצא שאין זווג בעולם של זרין כלל, אלא א"כ יהיה זווג ההוא נמשך מלמעלה עד א"ס, וז"ס כונת יחוד ק"ש באמיתתה כו'. ואנו בעוונותינו לא נמסר לנו תשלום ענין זה יע"ש. וא"כ אחר שבכל ק"ש, המוחין ההם נמשכים מרום המעלות, עד מהא"ס ב"ה, איך שייך לומר כי בפעם הזאת, נמשכים המוחין מחיצוניות עתיק, ופעם אחרת מא"א או מאר"א, כמ"ש רז"ל בד' חלוקי הק"ש. ועוד, איך קאמר שמפנימיות עתיק אי אפשר להמשיך, עד כי יבא שילה, אחר היותם נמשכים מהא"ס ב"ה, ומה גדלה מעלתו של פנימיות עתיק, לפני מי שאמר והיה העולם. ועוד כי הק"ש שעל המטה, איך ימשכו המוחין מחיצוניות אר"א, אם לא שיעברו תחילה דרך תוך גופם דעתיק וא"א.

כי על כל אלה מה שנלע"ד, הוא בהקדים מ"ש רז"ל בשער שבירת הכלים פ"ו ז"ל, ואל תתמה איך יצאו תחתונות אחר שבירת העליונות וגם איך כל ג"ר שבכל נקודה ונקודה של הה' נקודות לא נשברו, והז"ת דנקודות ראשונות נשברו. והתשובה היא, כי בכל נקודה ונקודה, יש מין אור אחד שוה לערך הנקודה ההיא, ואז האור ההוא שלהם הג"ר יכלו לקבלו, וז"ת שבו לא יכלו לקבלו יע"ש. וגם בשער סדר אבי"ע פ"א כתב רז"ל, ואמנם כשרצה להאיר גם מן הבינה דאצילות ואילך, ע"ס כל האצילות,

ישאל אינו נכנס בו"א אלא המקיף דאימא דקטנות בלבד, כי כבר ביארנו כי לעולם א"א לז"א שיחסר ממנו הפנימי דאימא דמוחין דקטנות. ובמלת אחד, נכנסים בו פנימי ומקיף דאבא דקטנות, עם ר"ק דמוחין דגדלות. ואז אין אר"א ממשיכין להם מוחין, אלא מחיצוניות אר"א עצמן, כי מפנימיות עצמן אין שום זמן שימשכו מוחין.

ושאלתי טעם הדבר ממוז"ל, והשיב לי, כי כ"כ הוא פנימיות דאבא, כמו חיצוניות דעתיק. ואיני מבין דבריו אלה מה פירושם. (כ)
והרי לך סדר ד' מיני ק"ש, מלמטה למעלה: בתחילה הגרועה מכולם. הוא ק"ש שעל המטה. ואחריו ק"ש דערבית. ואחריו ק"ש דקרבות. ואחריו ק"ש דיוצר, וזה המעולה שבכולם. ולעולם אין הו"ק דגדלות נכנסים במלת אחד, עד שיכנסו כל המוחין דקטנות לגמרי. אמנם השינוי הוא בסדר כניסת המוחין

דעתיק, א"א להמשיך עד זמן ביאת הגואל במהרה בימינו אמן. (ו)

והנה הקריאת שמע דסדר הקרבנות דשחרית, הוא גרוע מן הקריאת שמע דיוצר דשחרית, לפי שבמלת ישראל נכנסים יחד, פנימי דאבא ומקיף דמצד אימא דקטנות ביחד, ואח"כ במלת אחד, נכנס מקיף דאבא, יחד עם המוחין דר"ק דגדלות. ולכן אין כח באר"א אז, להמשיך מוחין הנזכרים ע"י זוגם, אלא מן פנימיות דאריך בלבד, ולא מלמעלה דעתיק. והק"ש דערבית, גרוע מק"ש דסדר הקרבנות, כי במלת ישראל, אינו נכנס בו"א רק הפנימי דאבא (י) דקטנות בלבד, כי המקיף דאימא כבר היה בו בתחילה. ובמלת אחד, נכנס מקיף דאבא, עם המוחין דר"ק דגדלות, ואז אין אר"א ממשיכין המוחין, אלא מן החיצוניות אריך בלבד.
והק"ש שעל המטה גרוע מכולם, כי במלת

י פ ה

הוא עצמות ז"ת דמלכות דא"ק, כמ"ש דו"ל בשער סדר האצילות פ"א. וכיון דמלכות דא"ק ז"ת דילה, הוא עצמות פנימיות עתיק, אי אפשר למוחין היורדים מרום המעלות, להתלבש בפנימיות עתיק, כי אין עיקר המוחין אלא לז"א, והמלכות טפילה אליו כנודע, ואיך יתלבשו הם בפנימיות עתיק שהוא בחי' דכורא, שהנוקבא טפילה אליו, אבל לע"ל בזמן המשיח שבב"א, שאז תהיה המלכות דו"א גדולה ממנו, כמ"ש דו"ל בספר מ"ש ש"ג ח"ג פ"א, ובשער השמות פ"ו יע"ש, וכיון שאז תהיה המלכות גדולה ממנו, יהיו עיקר המוחין נמשכין אליה, לכך יתלבשו ויתמשכו בפנימיות עתיק שהוא עצמות ז"ת דמלכות דא"ק, ועיין מ"ש בעניותין במקום אחר.

קטן מכל ד' פעמים, כי כן ערך עליית מ"ן דאותו פעם, כפי ערכה יורד אור הא"ס ב"ה, ואותם המוחין ערכם להתלבש בחיצוניות דאבא ואימא לבד, ואע"ג שעוברים גם דרך פרצופים העליונים, שהם עתיק ואריך אנפין, אינם מתלבשים בהם, אלא דרך עברה עוברים בתוכם ואינם מתלבשים, אלא דוקא בחיצוניות אבא ואימא, ונמצא נמשכים מחיצוניות דאר"א.

(ו) כי הפנימיות של עתיק, אי אפשר להמשיך עד זמן ביאת המשיח כו'. נלע"ד הטעם, כי הנה חיצוניות עתיק נתקן ונברר ממה שלקח מבחי' מ"ה וב"ן, שהם ה"ר דכתר דב"ן, ד) וה"ר דחכמה וה"ר דבינה וז' כתרים דז"ת. ומכתר דמ"ה כנודע. ופנימיות עתיק,

הגהות ומראה מקומות

(כ) עיין לקמן דרוש ג' ד"ה גם דע. ע"ח ח"א שער המלכים פרק ח' דף קס"א טור ב' ד"ה והנה כשהתחיל להתתקן עתיק יומין. ועיין בע"ח עם פמ"ס ענף ל' בפנים מאירות שם.
(ד) צ"ל וגר' דחכמה ודר' דבינה.

(י) הגה"ה א"מ עיין לעיל פרק עשידי (והוא להלן דרוש ו') דתפס סדר זה לאמת, פנימי דאימא ומקיף דאימא פנימי דאבא ומקיף דאבא אלא שצ"ע שבגדלות אינו כן כמ"ל בגליון ומה טעם שינוי זה.

ורחל. ואם זווג יעקב ולאה כו'. וגם נתבאר אצלינו סדר מעלת הזווגים, כי הנה יש זמן, שהטפה של זווג דו"א, נמשכת מן אבא בלבד, פירוש ממה שהוא חלקו של אבא. ולפעמים מושך הטיפה יותר מלמעלה, שהוא מן אריך. ולפעמים מושך יותר מלמעלה, מן עתיק. והכלל הוא, כי כפי גדול הזווג דו"א, כך מעלת המשכת טיפת זרעו מלמעלה.

גם דע, כי הנה בכל פרצוף ופרצוף, יש פנימיות וחיצוניות, ולפעמים נמשכת טיפה מן החיצוניות, ולפעמים מן הפנימיות. והוא, כי לעולם כאשר ז"א ממשך אותה טיפה מן אבא, אינו יונק אלא מן חיצוניות בלבד, כי הפנימיות דאבא, הוא נחשב כאלו יונק מן עתיק הגנוז ומתלבש תוך א"א. (ז) והטעם הוא, כי כשנתקן עתיק, היו אר"א אחר באחור, ונמצא כי זווג אר"א אחר באחור, הוא נמשך מתיקון עתיק, אלו הם דברי מו"ל, ואיני זוכר הבנתם ופירושם, אמנם הכלל הוא, כי אין המשכה לעולם אל ז"א, אלא מחיצוניותו. אבל בא"א ובעתיק, יש בהם המשכה מחיצוניותם ופנימיותם.

והנה ד' זווגים אלו, כל אחד נמשך ממקום אחד. כיצד: זווג תפלת שחרית, הוא הזווג המשובה מכל הזווגים שיש בימי החול, והוא זווג יעקב ברחל. והנה בזווג הזה הוא מושך הטפה מחיצוניות עתיק, ומשם נמשך המוחין דו"א, בעת ק"ש ריוצר, ואז ז"א נותן אל יעקב אותה הטפה, כדי שידווג הוא יעקב ברחל.

י פ ה ש ע ה

פ"ה וגם בשער יעקב ולאה פ"ב ז"ל, הנה כאשר נתקן רישא דעתיק, חזרו אבא ואימא במדרגה השלישית, שהיא פנים באחור, פני אבא כנגד אחורי אימא יע"ש, ואם כן הרי שלא די כשנתקן עתיק, אלא כשנתקנה רישא דעתיק לכו, כבר החזרו אבא ואימא פנים באחור.

הגהות ומראה מקומות

(ל) פע"ח שער הק"ש פט"ו ט"ז י"ז. תע"ס שיעור י"ב מן אות קמ"ה.

דקטנות כנוכר. והנה כפי ערך שלימות המוחין דקטנות שיש לו אז טרם שיאמר ק"ש, כך כפי הערך ההוא מושכין אר"א מוחין דו"א מלמעלה, כי הנה הכלל הוא, שלעולם הזווג של אר"א, הוא להוריד אורות עליונים מן המדרגות שלמעלה מהם, אל המדרגות שלמטה מהם, אבל לא כל הזווגים שוים כמ"ש.

דרוש ג'

(ל) בענין ד' מיני יחודי ק"ש: שעל המטה, ושל ערבית, ושל שחרית בסדר הקרבנות, ושל שחרית בתפלת יוצר. ולעיל בדרוש שקדם ביארנו, כי כל השינוי הוא במלת ישראל, בסדר כניסת המוחין דקטנות, ונבאר עתה הדרוש הזה יותר באורך בע"ה.

דע, כי ארבע מיני זווגים הם, ר"ל כי הנה נדע הוא, שכאשר מזדווגים זר"ן, כונת זווגם הוא כדי להוריד נשמות לתחתונים בעוה"ז. וכבר נתבאר אצלינו, כי טפת הזווג אינם משלהם עצמם, אמנם הם צריכים לקחתה בתחלה ממי שלמעלה מהם. כיצד: הרי כאשר זר"ן מזדווגים, הנה הז"א הוא נוטל טפת הזווג ההוא מתחלה מן אר"א, ואח"כ נותנה ז"א בנוקבא בעת הזווג. וכן אבא, לוקח לצורך זווגו בתחלה מלמעלה ממנו, כגון מא"א. ואח"כ נותנו לאימא בסוד זווג.

ונרבר עתה בענין זווג זר"ן, הנה פשוט הוא, שאין זווגם שוים בכל הזמנים, וגם כמה מיני זווגים יש בו: אם בחינת זווג ישראל ורחל. ואם זווג ישראל ולאה. ואם זווג יעקב

(ז) והטעם כי כשנתקן עתיק, היו אר"א אב"א, ונמצא כי זווג אר"א אב"א, הוא נמשך מתיקון עתיק, אלו הם דברי מורי ז"ל, ואיני זוכר הבנתם ופירושם כו'. ואנו בעניותינו ושפלותינו דלותינו, לא די שאין אנו מבינים, אלא גם זו קשה לן, מ"ש רז"ל בשער המלכים

כל המוחין לגמרי. ח"ס הגלות, כי בזמן החרבן, לא יש למעלה מוחין, אלא בעת התפלה בלבד, ואח"כ הם מסתלקים, שלא יגיע בהם השגם. וגם ט"א, לפי שאין בידינו כח כדי לקיימם כל היום, רק בעת התפלה בלבד. והנה בזמן תפלת שחרית, אשר הווג ההוא הוא עליון מאד, שהוא זווג יעקב ברחל, ובפרט כי הם מושכין מן היצוניות דעתיק.

והנה הכל הוא ריקם וחסר, וא"א להמשיך הכל בפעם א', שיושלם ז"א מכל המדרגות האלו עד עתיק, כי הנה כאשר כתבנו לעיל, כי הוא מושך מן עתיק, אין ספק שמכ"ש שמושך מכל המדרגות האלה, (מ) האמנם צריך שיושלם בהם לאט לאט, וז"ס טעם מה שתיקנו ק"ש בבקר בעת הקרבנות, וזלת הק"ש השנית העיקרית אשר ביוצר.

והנה בק"ש של סדר הקרבנות, אנו ממשיכין מן פנימיות א"א. ואח"כ בק"ש דיוצר, אנו ממשיכין מן היצוניות עתיק כנ"ל, שהוא מקום יותר גבוה ועליון. ואחרי אשר כבר המשכנו די סיפוקו החלק הא' (ב) הראוי בזווג הזה, אנו מזווגים אותם יחד בתפלה של עמידה. הרי לך בהדיא, איך מוכרח הוא לומר ב"פ ק"ש לצורך הזווג הנזכר הזה. אמנם שאר הזווגים אשר אינם עולים רק מדרגה א', די להם בהמשכת ק"ש א' בלבד, וכמ"ש בע"ה. ובוזה יתבאר לך ענין (ס) תפלת הותיקין, שהיו נוהגין להתפלל קודם הנץ החמה. וסוד

ובק"ש של הקרבנות, גם אז נכנסין מוחין גדולות בז"א כנודע, וגם המוחין ההם תכליתם הם לצורך הזווג הנזכר של יעקב ורחל שבתפלת שחרית בזמן העמידה, כי הנה אין זווג אחר בעת הק"ש הזו של הקרבנות, ואותם המוחין נמשכין מפנימיות א"א, שהיא מדרגה למטה מחיצוניות דעתיק. וניתנים בז"א, ומשם נמשך כח אל יעקב להזדווג ברחל בעת העמידה כנוכר. ואח"כ נבאר צורך ב' ק"ש אלו לזווג א', ואח"כ הוצרכו שניהם.

(ח) והזווג דערבית בעת העמידה, הוא זווג יעקב בלאה, בהיותה מן החזה דו"א ולמעלה, והוא גרוע מזווג יעקב ברחל אשר בשחרית. וזווג הזה איננו ממשך, אלא מן המדרגה שלמטה מהשני מדרגות הנזכר, והוא מחיצוניות אריך.

והק"ש שעל המטה, הוא לצורך זווג של חצות לילה, שהוא יעקב בלאה למטה מן החזה, והזווג ההוא איננו ממשך אלא מחיצוניות אריא. הרי ביארנו ג' בחינות הזווגים. כי הזווג הדי' שהוא בתפלת המנחה אין בו ק"ש, וכמו שנבאר עניינו בע"ה לקמן.

ונחזור לבאר הטעם, למה הוצרכו שני מיני ק"ש, לצורך זווג א' דתפלת שחרית, משא"כ בשאר הזווגים. והטעם הוא, לפי שהמוחין של חצות לילה, היו נמשכין מחיצוניות דאו"א, ואחר כך נסתלקו כל המוחין לגמרי, כנודע כי אחרי כל זווג חזרין ומסתלקין

י פ ה שעה

בתפילת המנחה שמזכירין בה י"ג מידות לא ידעתי אם הדבר כן, וצ"ע. ועוד קשה, כי לקמן בדרוש ד' כתב רז"ל ז"ל, לכן יש בו כח לקבל בתפילת ערבית מוחין אחרים גמורים כו', ולכן גם בזווג ההוא הנה הוא יעקב ולאה בהיותם למטה מן החזה יע"ש.

(ח) והזווג של ערבית בעת העמידה, הוא זווג יעקב בלאה, בהיותם מן החזה דו"א ולמעלה כו', דע כי רז"ל לקמן בדרוש ב' של י"ג מידות כתב, שכדי לעשות זווג דו"א עם לאה בויעבור, צריכה לאה לקחת בחי' היסוד דאימא סוד אימא אויפת מאנין דילה לברתא, ע"י שנבקע היסוד יע"ש. וכל זאת ליחא בתפילת ערבית, וגם

הגהות ומראה מקומות

(ס) נ"א מעלת הוותיקים שהיו נוהגין לומר ק"ש קודם נץ החמה (פע"ח).

(מ) נ"א מכל המדרגות שבנתיים (פע"ח).

(ג) נ"א ל"ג תא' (פע"ח).

שהם חוזרים מעצמם. וכאשר אומרים ק"ש, אז באים מוחין אחרים חדשים מעולים מאותם שהיו מחצות לילה. אבל עתה, אנו צריכין לק"ש הראשונה להמשיך אותם מוחין דחצות לילה. וק"ש הב', להמשיך המוחין האחרים היותר עליונים. וזהו הטעם שתיקנו לומר אותם הפסוקים דשמע ישראל ובשכמל"ו דסדר הקרבנות, למי שאינו נהג כמנהג הותיקין.

האמנם אני ראיתי למוז"ל, שאפילו כשהיה מתפלל כמנהג הותיקין, ולומר ק"ש קודם הנץ החמה, אפ"ה היה אומר ק"ש ב"פ. והטעם הוא, לפי שגם לזה צריך תנאי אחר, והוא שאותם שמתפללין תפלת הותיקין וקורין ק"ש עם הנץ החמה, (ע) צריך שיהיו חסידים גמורים, שתועיל כונתם ומחשבתם, לקיים אותם המוחין שלאחר חצות לילה שיחזרו מעצמן. והנה אין כל אדם ראוי לכך בזמנינו זה, ולכן אפילו המתפללים תפלת הותיקין, צריך שיקראו ק"ש ב"פ בתפלת השחר.

אמנם בתפלת המנחה, הוא זווג ישראל עם לאה מן החוזה ולמעלה, וא"צ לקרות ק"ש, והענין הוא, כי הלא בשחרית כבר אמרנו ק"ש, והמשכנו מוחים עליונים, ואע"פ שהם מסתלקים אחר התפלה, עכ"ז נודע, כי מדת היום הוא חסד, ומדת הלילה הוא גבורה, ולכן היום אשר הוא חסד, ואין החיצונים שולטין בו כ"כ, לפי שהוא יום, והחסד גובר בעולם. לכן בבא עת תפלת המנחה, א"צ לקרות ק"ש, וליחד יחוד העליון, כי המוחין חוזרים לבא אז מעצמן. אבל עכ"ז צריך קצת התעוררות, והוא ע"י תפלת המנחה, כי הוא ענין זווג ישראל עם לאה. וכיון שאנו מתפללין כדי לזווגם, אז מתעוררין המוחין העליונים, וחרין לבא מעצמן, מבלתי שנצטרך להביא מוחין חדשים ע"י הק"ש. ועיין בדרוש התפילין, טעם למה זמן התפילין נהג ביום ולא בלילה, ושם יתבאר לך היטב, ענין הדרוש הזה, איך ביום אין המוחין מסתלקים לגמרי, אבל הם נשארים על ראשו, בסוד אורות מקיפין. אמנם בלילה,

הענין הוא, הנה האמת הוא, כי לא היה צריך אל הזווג ההוא, רק ק"ש אחד כשאר הזוגים. אבל הטעם למה היו בו ב"פ ק"ש, הוא לטעם שנתבאר, כי כיון שנסתלקו כל המוחין לגמרי, לכן צריך להמשיכם בב"פ, כי לא יספיק פ"א. והנה טעם זה אינו, אלא כאשר אנו מתפללים, ואומרים ק"ש כאשר האיר היום, וזרח השמש, והוא יום ממש. והענין הוא, כי זווג יעקב ולאה שלאחר חצות לילה, הנה הוא מתמיד ונמשך כל חצות לילה עד אור הבקר, ו"ס ויהי בבקר והנה היא לאה, כי עד היות בקר ממש, עדיין לאה עם יעקב בזווג יחד במקומה. ובפרט במ"ש אצלינו, כי יש בחינת זווג ליעקב עם לאה, בסוד אילת השחר, שאז התחיל היום להאיר, כדמשמע מן הזוהר פרשת וישלח דף קע"ח ע"א. ובה לא יקשה בעיניך, אם נראה מהזוהר במקום הנזכר שהזווג הוא בעת אילת השחר, ובמ"א מהזוהר משמע, שהזווג הוא בעת נפילת אפים, אחר העמידה. דע כי שני המאמרים הם אמיתים, כי זווג דקדרותא דצפרא, הוא זווג יעקב עם לאה. ודנפילת אפים, הם יעקב ברחל.

ונמצא, כי המוחין שבאו מחצות לילה ואילך, אינם מסתלקים עד אחר היות היום ברור, כי בעת אילת השחר עדיין לא נסתלקו המוחין. ולכן כשאומרים ק"ש של שחרית קודם הנץ החמה, אין טורח כ"כ להחזיר המוחין, כי כמעט שלא עבר רגע קטן שנסתלקו, ולכן בקל אפשר להחזיר. וזהו הטעם, שהותיקין היו גומרים אותה קודם הנץ החמה, ועי"כ לא היו צריכים לקרות ק"ש ב"פ בתפלת שחרית.

אבל אנו כללות העולם, שאין אומרים הק"ש קודם הנץ החמה, אלא עד אחר הנץ החמה ממש, הנה אז כבר נסתלקו המוחין לגמרי, ולא נשאר מהם דביקות ברישא דז"א, ולכן אנו צריכין לקרות ב"פ ק"ש, כדי להחזיר המוחין ע"י, מדרגה אחר מדרגה. משא"כ כמנהג הותיקין. לפי שהמוחין אשר באו אחר חצות לילה, אין צורך לטרוח להחזירם, וכמעט

הגהות ומראה מקומות

(ע) ג"א קודם הנץ (פע"ח).

לילה, שאז מסתלקין המוחין לגמרי, ולכן צריך ק"ש מחדש, לצורך הזווג שיהיה אח"כ בחצות הלילה. והטעם שאנו מקדימין לקרות אותה ק"ש בעת השכיבה, יתבאר במקומו לקמן בע"ה. והנה להיות שעתה הוא לילה ממש, יותר מבשעת תפלת ערבית, לכן הזווג הזה הוא גרוע, ואינו כ"כ מעולה, ולכן אינו מושך אלא מחיצוניות אר"א בלבד כנ"ל. והרי נתבאר שני חילוקים, שיש באלו הארבעה מיני ק"ש. והחילוק הא' שביניהם הוא בענין המשכתן. אשר אין המשכתן שוה. (פ) והחילוק הב', הוא בענין הזווגים הנמשכין מהם, כי אינם שוים. (צ)

דרוש ד'

(ק) בענין ד' מיני יחודי ק"ש הנז"ל. עוד יש חילוק שלישי בענין ד' ק"ש, והוא, כי הלא ביארנו בענין ק"ש של יוצר, כי ז"א יש לו מוחין דקטנות וגדלות. ובהינתן המוחין דקטנות, יש בה מוחין פנימיים ומקיפין. וכן בבחינת המוחין דגדלות. ושם אמרנו, כי בכל ק"ש מאלו הארבע, נכנסין בז"א, שש קצוות דמוחין פנימיים דגדלות דמצד אימא. ואי אפשר שיכנסו אלו, עד שיכנסו כל מה שלמטה ממדרגתם, והם כל המוחין דקטנות, הפנימיים והמקיפין מצד אבא ומצד אימא. ואח"כ נכנסים ר"ק הפנימיים דמצד אימא. (ר) וכל אלו המדרגות נכנסות בכל ק"ש מאלו הר' מיני ק"ש הנזכרים, ובדבר הזה כולם שוים. האמנם החילוק שיש ביניהם, הוא במדרגות הנכנסות מכאן ואילך, כמשי"ת בע"ה.

והנה הזווג דשחרית, כבר ביארנו שנכנסים בז"א קודם הזווג ההוא, כל המוחין דגדלות הפנימיים והמקיפין דאר"א, ואח"כ נעשה הזווג ההוא בעת נפילת אפים. אבל בשאר הזווגים,

הם מסתלקים לגמרי, וע"כ בתפלת ערבית צ"ל פ"א ק"ש, כרי לעשות זווג אשר בעת ההוא, לפי שאז כבר הוא לילה, והרינים גמורים שולטים, ולכן צריך לקרות פעם אחרת ק"ש מחדש, כרי להמשיך מוחין לצורך הזווג ההוא. גם טעם אחר קרוב אל טעם הנזכר, והוא, כי בתפלת המנחה סמכנו על הק"ש דשחרית, ומן השיריים שנשתייר מן הזווג דשחרית, וכן מה שנשאר מן המוחין אחר שנעשה הזווג ההוא דשחרית, מן השיריים ההם אנו עושים זווג תפלת המנחה. אבל איננו מספיק גם לעשות בו זווג תפלת ערבית, על סמך המוחין דק"ש דשחרית, כי כבר כלו ונפסקו בתפלת המנחה. ועם הטעם הזה יתבאר לך ט"א, למה זווג המנחה אינו מעולה כ"כ כתפלת שחרית, אע"פ ששניהם ביום. אבל הטעם הוא, כי זווג תפלת המנחה, הוא מן השיריין דמוחין של תפלת שחרית.

וגם בזה תבין, למה הריני מתגברין בתפלת המנחה, בסוד כי ינטו צללי ערב, הטעם הוא, לפי שהמוחין הולכין ומתמעטין, אבל עכ"ז עדיין נקרא מדת יום. אבל בתפלת ערבית, שנפסקו כל המוחין לגמרי, ולכן כל שליטת החיצונים והמזיקין, הוא בלילה. כנזכר בר"מ פרשת פנחס, דבלילה אסתתמו תרעי ג"ע, ואתפתחו תרעי גיהנם דאיהו מרה כר. כנודע שהרינין וגבורות של הלילה, הם גדולים כמה מדרגות יותר, מן הרינין שבשעת המנחה, כי שליטת וממשלת החיצונים האמתית, אינה אלא בלילה כנודע.

והק"ש שעל המטה, אנו צריכין לעשותו מחדש, ואינו מספיק בק"ש דתפלת ערבית, כמו שהספיק הק"ש דשחרית אל זווג תפלת המנחה, והטעם הוא, כי כשהוא עדיין יום, אין המוחין מסתלקין לגמרי, ולכן במנחה א"צ ק"ש פ"א מחדש. משא"כ כשכבר נעשה

הגהות ומראה מקומות

תשובה רכ"א. (ק) דרוש זה נתבאר בתע"ס שיעור י"ב מן אות קס"ג ואילך. ובתע"ס שיעור י"ד מן אות י"ד עד אות מ"ז.
(ר) מוסיף אימא דגדלות (פע"ח).

(פ) עיין בתע"ס שיעור י"ב דף התקל"ד ברי"ה אין הר' זווגים, ההפך בין המשכה לזווג כי באמת גם המשכה פירושה זווג.
(צ) תע"ס שיעור י"ב בלות התשובות לענינים

המקיפים דמצד אבא, וזו היא תוספת הארה הניתנת לו אז במלת ישראל, כדי שאח"כ יוכל להעלות מ"ן במלת אחר, כדי שיקבל אז מוחין דגדלות ד"ק כנ"ל.

וכבר ביארנו בדריש ו' דק"ש דיוצר, כי לעולם אי אפשר שיחסרו מן ז"א כל המוחין דקטנות, כי בהכרח שמוחין פנימים דקטנות דמצד אימא, לא יסתלקו כלל ממנו לעולם, לא ביום ולא בלילה, לפי שבהכרח צריך שתהיה לו איזה בחינה של מוחין, כדי שיתקיים בהם. כי המוחין הם הם חיות וקיום האדם, בסוד והחכמה תחיה את בעליה. אבל המוחין המקיפין דמצד אימא, והפנימיות והמקיפין דמצד אבא, ג' מדרגות אלו, יכולות להסתלק לפעמים מן ז"א, כמו שגם מסתלקים המוחין דגדלות. אבל השינוי וההפרש הוא, כפי ערך הזמנים, כך סדר מדרגת הסתלקותם.

ונתחיל לבאר מן הק"ש שעל המטה, כי היא המדרגה התחתונה שכולם, כי הנה בלילה, ודאי הוא שאינם מסתלקים כל המוחין כנ"ל, ונשארים בהכרח המוחין הפנימים מצד אימא כנוכר. וכשאנו קורין ק"ש שעל המטה, נמצא שקודם שנאמר ק"ש, הנה לא היו בז"א, רק מוחין פנימים דאימא בלבד. (ש) ולכן כשאנו אומרים ישראל, כדי להמשיך לו הארה מלמעלה, כדי שיוכל להעלות אחר כך מ"ן, כדי לקבל גם המוחין דגדלות, והנה אז איננו יכול להמשיך הארה גדולה, רק מדרגה א' בלבד יותר ממה שהיה לו תחילה, והוא, כי בתחילה היו לו מוחין פנימים דקטנות דאימא, ועתה במלת ישראל, ההארה שניתוספה לו עתה, היא מקיפין דקטנות דאימא. ונמצא כי כאשר מעלה מ"ן במלת אחד כנודע, הנה אין לו עדיין רק עד מדרגת מקיפין דאימא, וחסרים ממנו פנימים ומקיפים דאבא דקטנות, והוא השיעור של המדרגות שהיו בו כבר במלת ישראל, בקריאת שמע דשחרית.

ובזה תבין טעם אמיתי, למה אין ה' זווגים, וה' המשכות דק"ש שוות, והכל תלוי

אין הדבר כן, כמשי"ת בע"ה. וגם ענין זה תלוי טעמו במש"ל, שאין ה' זווגים שוים, לפי שבשחרית הו"א שלם, וממולא בכל המוחין האלו כולם, לכן הזווג ההוא מעולה, והוא זווג יעקב ברחל. אבל בשאר הזווגים, כפי ערך המוחין אשר הוא לוקח, כך הוא ערך הזווג ההוא. או יהיה זווג ישראל עם לאה, או יעקב עם לאה, וכן כיוצא בזה. וגם הטעם הזה תלוי במש"ל, כי בשחר הוא חסד גמור, ולכן המוחין של אז הם מעולים. וגם הזווג ההוא גדול ומעולה.

ובמנחה מתגברין הדינין מעט, ולכן המוחין והזווג אשר אז, הם יותר ממועטים במעלה. ועד"ז הם מתמעטין בתפלת ערבית יותר וכיוצא בזה. והנה החילוק הזה שבארנו, אינו אלא בזווגים עצמם. (ר) אבל בעת הק"ש, כולם שוים, כי בכלם נכנסים בז"א עד המוחין דו"ק דגדלות ג"כ הפנימים מצד אימא.

ואמנם החילוק הג' שיש בד' מיני ק"ש עצמם הוא זה, כי הנה אע"פ שאנו אומרים, שבעת הק"ש נכנסים כל המדרגות עד הו"ק דמצד אימא דגדלות הפנימים, עכ"ז אלו המדרגות שבנתים, יש ביניהם הפרש, כי יש פעם שנכנסים כולם יחד, ויש פעם, שנכנסים מפוזרין ומפורדין. וסוד זה תלוי במלת ישראל, פירוש: כי כבר ביארנו בק"ש דיוצר, כי סוד הק"ש הוא, להעלות מ"ן מן ז"א אל או"א, כדי שיזווגו או"א, ויורידו מוחין אל ז"א. אמנם קודם העלאת מ"ן אלו, אין הו"א עדיין ראוי להעלותם, וצריך להמשיך לו הארה מלמעלה, כדי שיוכל להעלותם. והנה ההארה הזאת, ניתנת אליו במלת ישראל, כמשי"ת לקמן בק"ש דיוצר.

וביאר הדברים הם: כי ז"א כדי שיוכל להעלות מ"ן למעלה, צריך שבהכרח יהיו לו לפחות מוחין דקטנות מצד אימא, כדי שיוכל אח"כ להעלות מ"ן, כדי שיקבל אח"כ מוחין דגדלות. והנה בק"ש דשחרית, במלת ישראל נגמרים לכנס בו כל המוחין דקטנות, אפילו

הנהות ומראה מקומות

(ר) עיין שער הגלגולים הקדמה כ"ו. (ש) נ"א מוסיף בלבד דקטנות (פע"ה).

א"א, שהיא מדרגה מעולה יותר. ואח"כ במלת אחד, נכנסין בו מוחין מקיפים דקטנות דאבא, ור"ק פנימים דגדלות דאימא. וכיון שלא קבל עתה מחדש הארות יתירות, לכן יש בו כח לקבל בתפלת ערבית מוחין אחרים גבוהים יותר, והם ר"ק פנימים דגדלות דאבא, כמשי"ת במקומו בע"ה, ולכן גם הזווג ההוא, הוא יעקב ולא, בהיותם למעלה מן החזה.

והנה בק"ש של הקרבנות, אשר כבר הוא יום, ומדת החסד מתעורר, ולכן הוא יותר מעולה מן מדרגת ק"ש שעל המטה. אמנם הוא שוה אל ערך ק"ש דערבית בבחינה א', עם היות שיש ביניהם חילוק, והוא, כי בתפלת ערבית נשאר בו הארת המוחין מן היום, אלא שזמנו ועונתו הוא לילה, אבל הק"ש של הקרבנות, הנה היא נמשכת מן הלילה, אשר לא נשאר לו הארת, אבל יש לו יתרון אחר, והוא כי זמנו ועונתו הוא יום.

ונמצא כי בבחינה אחת הוא שוה אל ק"ש דערבית, ובבחינה אחרת הוא גבוה ומעולה ממנה. והענין הוא, כי לפי שהוא בא אחר הלילה, שלא נשארו בו דק פנימים דקטנות דאימא בלבד, לכן צריך שבמלת ישראל, נמשך לו מדרגה אחרת, והוא מקיפים דקטנות דאימא. ובבחינה זו הוא פחות מן ק"ש דערבית, כי אז כבר היו בו מקיפים דאימא ממילא בלתי מעשינו. אבל להיות כי היום מעולה מן הלילה, כי כשנעריך ערך ק"ש דערבית, עם ק"ש דקרבנות, ודאי שהק"ש דקרבנות הוא יותר מעולה מפאת עצמה, לפי שמעלת ק"ש דערבית אינה תלויה בה בעצמה, רק מפאת מה שקדם אליה, שהיא בחינת יום, אבל היא בעצמה איננה אלא מדרגה גרועה, להיותה מדת לילה. אבל ק"ש של הקרבנות, פחיתותה אינה מפאת עצמה, אלא מפאת מה שקדם אליה, שהיא בחינת לילה, אבל היא בעצמה היא מעולה, לפי שהיא מדת יום. וכשנעריך ב' ערכים אלו, ודאי שיותר גדול ערך המעלה הנמשכת מפאת

במה שנוכר. כי הנה כפי ההכנה שיש לז"א בעת שמעלה מ"ן במלת אחד, כך יש בו כח למשוך המשכה עליונה או תחתונה. וגם בענין זה תלוי כניסת המוחין דגדלות בו אח"כ. אם נכנסים כולם, או מקצתם. וגם בזה תלוי הפרש מעלת הזיווגים, אשר זווג זה גדול מזה, וכל זה תלוי בהתחלה הנ"ל, כ"א ההתחלה היא מעולה בעת העלאת מ"ן, כך יש לו כח להמשיך המשכות עליונות מלמעלה, ונמצא שהכל תלוי בענין זה.

ונחזור לענין, כי עתה בעת ק"ש שעל המטה, שאין לו רק מדרגה א' לבד מן הג הנזכרים, אשר היא מקיפין דאימא, לכן אין בו כח להמשיך רק מהיצוניות דאבא ודאימא בלבד כנוכר, ולכן אין נכנסין בו רק המוחין דר"ק דגדלות מצד אימא ולא יותר, כמשי"ת בע"ה. ולכן גם הזווג ההוא הוא תחתון, והוא יעקב ולא, בהיותם למטה מן החזה בלבד. ודע, כי אח"כ כשיורדין ונכנסין בו המוחין דגדלות במלת אחד כנודע, הנה אז נכנסין לו ביחד מחדש, פנימים ומקיפין דקטנות דאבא, וגם פנימים דר"ק דגדלות דאימא. ולכן כיון שאלו המדרגות באים לו עתה ביחד, אין בו כח לקבל עוד מדרגות עליונות מאלו, ונשאר באלו המדרגות הראשונות לבדם.

אמנם בתפלת ערבית, עדיין הוא התחלת הלילה, ולא נתחזקה שליטת החיצונים, לפי שעד אז היה יום, והחסד והרחמים גברו בעולם, ולא ת נסתלקו כל המוחין דקטנות לגמרי, אבל נשארו בו שני מדרגות. הא' היא המוחין פנימים דקטנות דאימא, אשר אלו קבועים בו תמיד, ואינם מסתלקין בשום זמן כנ"ל. וגם נשארו בו המקיפין דקטנות דאימא. ולכן כשאומרים מלת ישראל, כדי להביא לו תוספת הארה כנוכר, הנה אנו ממשיכין לו מדרגה אחרת יותר על הנזכר, והוא מוחין פנימים דקטנות דאבא, ונמצא כי כאשר מעלה מ"ן במלת אחד לגבי אר"א, הנה הוא כבר שלם וממלא יותר, ולכן הנה הוא מושך מן חיצוניות

הגהות ומראה מקומות

(ת) נ"א לכן לא נסתלקו (פע"ח).

מה שקדם אליה, שהוא כח אחרים ואינו כח עצמו.

ולכן יש בק"ש של הקרבנות כח ויכולת, להמשיך שני מדרגות ביחד, והם: מקיפים דקטנות דאימא, ופנימים דקטנות דאבא. אך ודאי שבבחינה אחרת הם שוים, והוא, כי במלת ישראל, עדיין אין בז"א בק"ש דקרבנות, יותר ממה שיש לו בק"ש דערבית. אבל עכ"ו, גדול כח ק"ש דקרבנות, שהמשיכה שני מדרגות ביחד. משא"כ בק"ש דערבית, שלא המשיכה רק מדרגה א'. ולכן להיות שיש לק"ש דקרבנות, יתרון הוזה על ק"ש דערבית, לכן יש בה כח להמשיך ממדרגה יותר עליונה, והיא מן פנימיות דא"א. ואח"כ במלת אחד, נכנסים המקיפים דקטנות דאבא, עם הפנימים דר"ק דגדלות דאימא.

והנה, אם לא היה בשחרית רק ק"ש של הקרבנות בלבד, היה זווג שלו גרוע, דוגמת זווג דערבית. ולכן הוצרך פעם אחרת ק"ש של יוצר, כדי לעשות זווג אחר יותר עליון, ולהמשיך המשכה יותר עליונה, והיא מחיצונית עתיק, ואז יכנסו בוד"א כל המוחין דגדלות פנימים ומקיפים דאור"א. וגם כי הזווג ההוא יהיה יותר עליון, והוא זווג יעקב ברחל. לפי שבבקר הוא שעת החסד והרחמים, יותר מכל שאר זמני היום והלילה. ולכן זווג הנעשה בעת ההיא, צריך שיהיה הגדול והמשובח שבכולם.

והנה נת"ל, כל החילוקים שיש בד' מיני ק"ש, ובג' הזווגים באר היטב, ולכן ג"כ יש הבדל בשלשה מקומות מן הק"ש, לפי חילוק הזמנים, וראוי לכוין בהם. והנה שאר המשך ג' פרשיות ק"ש, וגם המשך פסוק א' דשמע ישראל, יתבאר לקמן. אבל עתה, נבאר חילוקים אלו בלבד אשר ביניהם.

הנה החילוק הא', הוא במלת ישראל, כי בק"ש של הקרבנות, תכוין, שעתה הם נכנסים בז"א, המקיפים דקטנות דאימא, והפנימים דקטנות דאבא. לפי שכבר היו בו הפנימים

דקטנות דאימא, ובכח אלו המוחין שבו, יכול להעלות מ"ן במלת אחד. ובק"ש דיוצר תכוין, כי כבר יש בו פנימים ומקיפין דקטנות דאימא, ופנימים דקטנות דאבא, ובמלת ישראל, נכנסים מקיפים דקטנות דאבא. ובכח אלו המוחין, הוא מעלה מ"ן במלת אחד. ובק"ש דתפלת ערבית תכוין, כי כבר יש בו פנימים ומקיפים דקטנות דאימא, ובמלת ישראל נכנסים בו פנימים דקטנות דאבא, ובכחם מעלה מ"ן במלת אחד. ובק"ש שעל המטה תכוין, כי כבר יש לו פנימים דקטנות דאימא, ובמלת ישראל נכנסים בו מקיפים דאימא בלבד. ובכחם מעלה מ"ן במלת אחד.

החילוק הב', נמשך מן הקודם, והוא, במלת אחד, כי הנה ביארנו בק"ש דיוצר, שצריך לכוין במלת אחד, לשלב שם הויה בשם אהיה ביחד, אשר הוא סוד חיבור אור"א. ושאח"כ תכוין בהויה דיודין דע"ב, אשר הוא סוד טיפת הזרע היוצא מאבא לאימא, אשר בה כלולים המוחין דז"א ביחד באותה ההויה. והנה בכונת ההויה זו, הוא ענין זה החילוק השני, כי בק"ש של הקרבנות תכוין, כי זו ההויה שהיא טפת זרע דאבא, נמשכת שרשה מלמעלה מפנימיות א"א, ומשם המשיכוה אור"א. א) ע"י חיבורם וזווגם בעת הזו. ובק"ש דיוצר תכוין, כי ההויה הנזכרת המשיכוה מן חיצוניות עת"י. ובק"ש דערבית תכוין, כי זאת ההויה המשיכוה מן חיצונית א"א. ובק"ש שעל המטה תכוין, שהויה זאת המשיכוה אבא ואימא, מחיצוניות אור"א עצמן. החילוק הג', הוא ג"כ במלת אחד, והוא, כי כבר ביארנו בק"ש דיוצר, שאחר שתמשיך ההויה הנזכרת שהיא טפת זרע דאבא כנזכר, צריך שתכוין אח"כ, כי אחרי שנצטירה טפה זו במעי אימא כנודע, ויורדין המוחין לז"א, שהיא נחלקת לד' מוחין כמ"ש, ואלו המוחין, הם המוחין דר"ק דגדלות דאימא, כנזכר שם.

והנה בענין זה, הוא החילוק הג' הנזכר, כי בק"ש דקרבנות תכוין, כי כאשר יורדין אלו

הנהגות ומראה מקומות

(א) ס"א בחיצוניות אור"א עצמם (ה"ו).

תכוין באלהים דיודין, שעולה ש'. ואות ר' דישראל, תכוין אל רבוע אלהים, העולה ר', ובג' אותיות הנשארים מישראל, שהם: א', ל', י', גימטריא מ"א תכוין בהם אל אחוריים דאלהים במילואם, אשר אז יש בהם מ"א אותיות. ובק"ש שעל המטה, תכוין במלת ישראל, אל שם אהיה דיודין ברבועו, הנקרא אחוריים, כי כשתקח המלויים בלבד, יהיו גימטריא ת"ק, ופשוטו ומלוי ומלוי דשם זה אהיה דיודין, יש בו מ"א אותיות, והנה ת"ק ומ"א, הם גימטריא ישראל.

ואמנם יש כמה חילוקים אחרים, בין ק"ש שעל המטה לשאר ק"ש, וכבר נתבאר לקמן במקומו. אבל בענין כללות כונת ק"ש בעצמה, כולם שוים. וכן בק"ש דערבית, ודיוצר, ודקרבות כולם שוות, זולת בג' החילוקים הנז"ל (ב) ואמנם החילוק האחד שאמרנו (ג) שיש בין הזיווגים האלו, אינם נוגעים אל הק"ש בעצמה, רק בסוד המוחין דגדלות, ובמקומם יתבאר כולם בע"ה.

דרוש ה'

(ד) בענין הרמ"ח תיבין שיש בק"ש, כנגד רמ"ח איברים שבאדם, כמ"ש חז"ל (ה) הנה

המוחין דגדלות, הנה ג"כ נכנסים עמהם בז"א, המקיפים דקטנות דאבא, אשר היו חסרים לו בתחילה במלת ישראל. ובק"ש דיוצר תכוין, כי כל הקטנות אפילו דאבא, כבר היו בתחילה במלת ישראל, ואין נכנסים בו עתה, רק המוחין דו"ק דגדלות דאימא. ובק"ש דערבית תכוין, כי נכנסים עתה עמהם המקיפים דקטנות דאבא, אשר היו חסרים לו במלת ישראל. ובק"ש שעל המטה תכוין, שנכנסים עמהם הפנימים והמקיפים דקטנות דאבא, אשר היו חסרים בו בתחלה במלת ישראל.

ועתה נבאר הכונה, שצריך לכוין בחילוק הא' הנ"ל, שהוא במת ישראל. (ט) והנה כונת ישראל בק"ש דיוצר, תבאר לקמן במקומה. והק"ש של הקרבנות, אשר אז נכנסין המקיפים דקטנות דאימא, והפנימים דקטנות דאבא, צריך ג"כ לכוין כונה אחרת, שהיא ג"כ בגימטריא ישראל, כדוגמת אותה כונת דק"ש דיוצר, והיא זאת, שתכוין אל שם שדי במילואו, אשר מילואו לבד עולה ת"ק. ואחר כך תכוין אל שם אהיה דמילוי אלפין, בפשוטו ומילוי ומילוי מילוי, שהם מ"א אותיות, ותחבר מ"א עם ת"ק, יהיו בגימטריא כמנין ישראל.

ובק"ש דערבית, תכוין במלת ישראל, לשם אלהים, באופן זה: כי באות שין דישראל,

י פ ה ש ע ה

אותיות. ולמה זה נמצא החילוק, אחר היות כאן וכאן מקיפין דאימא. וכן גם בשל אבא קשה כי האי גוונא, שבק"ש של קרבנות נכנסים פנימים דקטנות דאבא, והם מלוי שם שדי העולה ת"ק. ובק"ש של ערבית שנכנסים פנימים דקטנות דאבא, וכתב רז"ל שהם שם אלהים במלוי יודין העולה ש', ובריבוע העולה ר', ואחוריים דאלהים בהיותם מלאים, העולה מ"א אותיות. ואין בידינו לדעת שנויים אלו, עד יערה עלינו רוח ממרום.

(ט) ועתה נבאר הכונה שצריך לכוין בענין החילוק הראשון כו', קצר קצרה דעתי להבין החילוקים שיש בזה בדברי רז"ל, כי הנה בק"ש של קרבנות כתב רז"ל, שנכנסים המקיפים דקטנות דאימא, וכתב שהוא שם אהיה דמלוי אלפין, פשוט ומלא ומלא דמלא, שהם א"ם אותיות. ובק"ש שעה"מ, שגם אז ג"כ נכנסים מקיפין דקטנות דאימא, כתב שהכונה, שהוא שם אהיה דמלוי יודין, ובריבוע ואחוריים, העולים ת"ק, ופשוט ומלא ומלא דמלא שבו א"ם

הגהות ומראה מקומות

(ד) פע"ח שער הק"ש פכ"ב.

(ה) זהר בראשית רנג. ז"ח אחרי מ"ח ט"א.

רות ע"ז ט"ד. מדרש תנחומא קדושים ו'.

(ב) עיין בלוח התשובות לענינים בתע"ס שיעור

י"ב תשובה רכ"א.

(ג) שם תשובה רכ"ב.

ביארנו כי אלו הר"ק דגדלות, ו) הם מוחין דגדלות. אמנם כאשר אלו נכנסין ב"א, כבר אז יש ב"א מוחין דקטנות, שהם מבחינת אלהים, כמבואר אצלנו. והנה הם ג' מוחין דקטנות בנה"י דאבא, וג' מוחין דקטנות בנה"י דאימא, והם ששה שמות אלהים. וכשתחבר ו' שמות של אלהים אלו דקטנות, עם הרמ"ח איברים דגדלות כנוכר, יהיו שניהם בגימטריא רומ"ח, וז"ש בינוקא פרשת בלק ז) כי הק"ש נקרא רומח. והנה רומ"ח הם אותיות חמור, והם סוד יששכר חמור גרם. (א)

ואח"כ בהגיעך אל עזרת אבותינו כו', שירה חדשה שבחו גאולים כו', אשר השירה היא יוצאה מהגרון, וכמ"ש ח) וענו ואמרו ה' ימלוך כו', אז תכוין במלת גרון, כי הנה תחילה היה לנו ענין הרומ"ח הנוכר, ואם תוסיף עליו כללות ד' היות הנוכרים דעסמ"ב, יהיו בגימטריא גרון (ב) (יא) והענין הוא, כי בתחילה בעת הק"ש, ירדו המוחין בראש ז"א. ועתה בשירה חדשה, הם מתחילין להתפשט

כבר נתבאר, כי בק"ש דשחרית, וכן בק"ש דערבית, אינם נכנסים רק המוחין דר"ק דגדלות בלבד. והענין הוא, כי השית פרקין תתאין שיש בנה"י דאימא, נכנסים ב"ק דז"א, ונשארים ג' אחרונות שבו בלתי מוחין. והג' פרקין קדמאין דנה"י דאימא, נשארו למעלה, ולא נכנסו תוך ז"א. אבל החילוק שיש בין ק"ש דשחרית, לק"ש דערבית, הוא בענין תפלת י"ח. כי בברכת אבות דשחרית, נכנסין כל הפרקין קדמאין, באופן שנכנסין כל המוחין דא"א. אבל בערבית, אינם נכנסים רק ו"ק דא"א בלבד, והפרקין קדמאין שלהם אינם נכנסין באופן, כי הפרקין אמצעים שהיו ראויים להיות בחג"ת דז"א, הם עתה בכח"ב שלו.

והנה בק"ש דשחרית, אשר שם אתה מכוין במלת אחר, באות ד' שבו, אל הד' מוחין היורדין בז"א, (י) והם ד' היות דע"ב סמ"ב כנודע, ובגימטריא הם רל"ב, ויש בהם י"ז אותיות, בד' היות, ותצרפם עם רל"ב, יהיו רמ"ח, שהם רמ"ח איברים הנכנסים בו, וכבר

הגהה

ד' כוללים של ד' היות עסמ"ב, ועם כולל אחד לכולם, יהיו גימטריא גרון חסר ו', ובהשלים עוד ו' של ו' אלקים דקטנות, יהיו הכל גימטריא גרון מלא ו'.

(א) א"ש צ"ע, כי אותיות רומח ואותיות חמור, כולם חסר ו'. ויתכן שהוא מלא אותם, באמצעות ו' אלקים דקטנות הנוכר.
(ב) א"ש, כאן צריך תיקון סופרים, והענין הוא, כי רמ"ח הנוכר חסר ו', ובהיותנו מוסיפין

יפה שעה

כי תחילה נכנסים נה"י דמוחין בחב"ד דז"א, ואח"כ נכנסים חג"ת דמוחין בחב"ד דז"א, ונדחין נה"י דמוחין בחג"ת, כמ"ש רז"ל בכ"מ, ועיין בשער דרושי הצלם. וז"ל בשער מוחין דצלם פ"ו, הנה נכנסים ו"ק דגדלות באופן זה, שנכנסים תחילה ג"ת נה"י שבהם בחב"ד דז"א כו', ואח"כ נכנסים ג' אמצעיים בג"ר דז"א חב"ד, ונדחין נה"י דמוחין בחג"ת דז"א, והרי נשלם עתה בחי' ו"ק דגדלות יע"ש, וא"כ איך עתה בשירה חדשה הם בגרון.

(י) והם ד' היות עסמ"ב, שהם בגימטריא רל"ב, ויש בהם י"ז אותיות והם בגימטריא רמ"ח כו', דע כי רמ"ח זה הוא דגדלות, כמ"ש רז"ל בשער הצלם פ"ב.

(יא) והענין כי תחילה בעת ק"ש, ירדו המוחין בראשו דז"א, ועתה בשירה חדשה, הם מתחילין להתפשט הטיפה שלהם עד הגרון, ועומדים שם ומתעכבים שם כו', תימא, והלא בק"ש נכנסו ו"ק דגדלות דאימא, כמ"ש רז"ל לעיל, ונדע כי סדר כניסת מוחין דגדלות הוא,

חגהות ומראה מקומות

ו) נ"א ל"ג דגדלות (כ"י). ז) דף קצ: ת"ז בהקדמה דף י"א ע"א. ח) נ"א וכמה שאנו אומדים (פע"ח).

הטיפה שלהם עד הגרון, ויורדים שם ומתעכבים שם במקום צר, ואז שם נתוספה הארתם בכח ד' כוללים, ונעשים גרון. ואח"כ (יב) באתה קדוש כו', כבר הודעתך במקום אחר, כי עד עתה, היה בחינת החיבוק בימינא ובשמאלא ובאמצעיתא, וכאשר הגיע החיבוק אל בחינת אמצעיתא, אז מתחילין המוחין להתפשט, ולצאת מחוץ לגרון למטה אל הגוף. וזהו הטעם שתקנו ברכת אתה חונן, אחר ברכת אתה קדוש, לפי שעתה כבר מוח הדעת התחיל להתגלות, לצאת אל מקום מרחב ומגולה, ואז אנו שואלים אתה חונן לאדם כו'. גם בזה תבין, כי מן ברכת אתה חונן ואילך, מתחיל תיקון י"ס דנוקבא, כמבואר במקומו. והענין הוא, כי עתה אשר כבר התחילו המוחין להתפשט למטה מן הגרון, ושם הוא התחלת פרצוף הנקבה מהחזה ולמטה, ואנו מתקנין אותה. וגם טעם אחר, לפי שעל ידי הקדושה ניתן בחינת הדעת אל הנוקבא דז"א כמבואר במקומו, ולכן אנו שואלים עתה אתה חונן לאדם דעת כו'.

ונחזור לענין ראשון, שצריך לכיין בברכת אתה קדוש ט) כו', שהמוחין יורדין ויוצאין מן הגרון, כדי להתפשט בגוף, החסדים העומדים תוך יסוד דאימא. ובהיותם בגרון, היו סתומים

הרי נתבאר שלש כונות, שהם: רמ"ה, הדומ"ה, וגרון, ושלשתם בשחרית. אבל בערבית הם משונים, לטעם הנז"ל, (יג) כי יש הפרש בין שחרית לערבית.

וזה ביאורן: ענין הרמ"ה, תכוין שהם ג' היות סמ"ב, כולם בבחינת ע"ב באופן זה, ס"ג עם עשרה אותיותיו, ע"ב. מ"ה כ"ו, ע"ב.

הגהה

נח"ר. (ובפע"ח הנוסח ג"פ אלקים).
(T) א"ש עם הכולל וז"ס חמיר גר"ם.

(ג) א"ש צ"ע, כי ג"פ יב"ק עולים של"ו לא גרון. ואפשר שהכונה יש ג' אלקים, וע"ה כמנין גרון. וז"ס נחר גרונ, וג' אלקים ג'.

י פ ה ש ע ה

ידי מוחין דפנים, ומשם מתחילין מוחין דפנים להתפשט, ברכה ראשונה בחסד, שניה בגבורה, אתה קדוש באמצעיתא בת"ת.

(יג) כי יש הפרש בין שחרית לערבית, וזה באורם, ענין הרמז תבין כו', רמז תבין שכתב רז"ל בערבית, הוא רמז דיניקה, שכתב רז"ל בשער הצלם פ"ב. ולא ידעתי, מאחר שבין

(יב) ואח"כ באתה קדוש, כבר הודעתך במקום אחר כו', ואז מתחילין המוחין להתפשט ולצאת מחוץ לגרון כו', דברים אלו מדברים במוחין דפנים, כנודע כי כל ברכה ראשונה עד באהבה, כל המשכת המוחין, וכל גידול הנוקבא, הוא בבחינת מוחין דאחור. ובמלת באהבה, נעשית הנסירה, וחוזרים זרין פב"פ, על

הגחות ומראה מקומות

(ט) ג"א ברכת אתה חונן (פע"ח). (י) ג"א לחעשות דעת בנוקבא (כת"י).

שער

ענין כונת ק"ש

הכונות

קלה

כונת הגרון הנ"ל. ונלע"ד ששמעתי ממוז"ל, כי אין לכונן בגרון הנ"ל בק"ש דערבית, אבל תמתין עד קריאת שמע שעל השכיבה, ושם תכוין בפסוק רוממות אל בגרונום כנזכר. (ב)

אזהרות: (כ) שקודם השמע, קודם שתאמר היחוד דשמע ישראל, צריך שתכוין אל היחוד, שביארנו בדרוש הציצית, (ל) בענין ד' כונת שיש בד' אותיות הויה, הוהוה הנוגעת אל יחוד דשמע ישראל, היא, שתכוין תחילה אל ה' תתאה, ואח"כ תחברה עם ו', ואח"כ תחבר י' עם ה' ראשונה, וע"ש ותמצא ביאור כוונה זו מה ענינה.

גם קודם שתאמר שמע ישראל, תסגיר שני עיניך ביד ימינך, ותכוין למ"ש בסבא דמשפטים, עולימתא שפירתא דלית לה עיינין, ושם ביארנו שהכונה היא על רחל, שהיא העולה עתה בבחינת מ"ן לגבי או"א, ועי"ש בסבא דמשפטים (מ) ובידך השמאלית, תאחוז ד' ציציות ויהיו מונחים על לבך כמבואר לעיל. גם קודם שתאמר ק"ש, צריך שתכוין אל מ"ע שנצטיינו לקרות ק"ש ב"פ בכל יום.

הויה דב"ן באחוריים, הוא ע"ב. ונמצא שהם ג"פ ע"ב, הם רי"ו, ותחבר עמהם ל"ב אלהים, הרי רמ"ה, ואם תחבר עמהם ו' אלהים דקטנות, הרי רומ"ח. (א)

ואח"כ בברכת אתה קדוש, תכוין אל גר"ם, ע"ד שכונת בשחרית, שהוא ק"ל ויב"ק. אבל יש בזה הפרש אחר, והוא, כי בשחרית אשר כבר נכנסו בברכת אבות, כל הנה"י דאו"א, לכן כונת גר"ם היתה בגרון, לפי שמקום הגר"ם הוא היסוד דאימא, למטה בבחינת העטרה שבה, ושם הוא בחינת יב"ק כנזכר. אבל עתה בערבית, שאין בו אלא מוחין דו"ק, נמצא כי זו העטרה דיסוד דאימא, הוא למעלה בכתר דו"א, ולכן צריך שתכוין שם ענין הגרם הזה, כי שם בהיות היסוד שם למעלה, יוצאין ממנו ק"ל הגבורות כנזכר. והרי נתבאר כונת ק"ש דערבית.

וגם בק"ש שעל המטה, קבלתי עניינה, ושכחתי קצתה, וזהו הנזכר אצלינו, כי ענין כונת הגרון הנ"ל, צריך שתכוין אותו, בעת שתאמר הפסוק רוממות אל בגרונום, ושם תכוין

הגהה

(ב) א"ש: ובק"ש דקרבות אין בהם שום כונה מאלו, שאין בה רמ"ח תיבין, וזולת פסוק א' של שמע ובשכמל"ו. אבל בק"ש שעל המטה, צריך לקרות הג' פרשיות סכ"י חמדת ישראל.

(א) א"ש: לא ידעתי ל"ב אלהים הנזכר מה טיבם, אם הם ל"ב אלקים דמעשה בראשית, או אם הם מ"א אותיות, כמנין אחוריים של שם אלקים בהיותם במילויים, הנזכר למעלה בכונת ק"ש, ונסיר מהם ט' אותיות דמילוי שם אלקים עם הכולל, וצ"ע.

יפה שעה

ותפילת ערבית כללונה היא בכלים היצונים דז"א, כמ"ש רז"ל בדרוש סדר ותיקון התפילות. ומן הראוי היה שיהיה רמ"ח איברים דבחי עיבור, אלא כיון שכן שכבר יש כל אלו האורות עד ו"ק דמוחין דגדלות, חזר להיות המוח דרמ"ח איברים דיניקה.

בשחרית בין בערבית, לעולם בק"ש נכנסים ו"ק דגדלות דאימא, למה יש חילוק גדול במנין הרמ"ח, כי בק"ש של שחרית, צריך לכונן בק"ש, ברמ"ח של גדלות. ובק"ש של ערבית, ברמ"ח של יניקה. וצריך לומר כי ענין הרמ"ח, איננו תלוי בכניסת מוחין דגדלות. אלא לפי הפרצוף הכללי הנתקן בועיר אנפין בתפילה ההיא.

הנהגות ומראה מקומות

(מ) אות ט"ו וברפוי"י דף צ"ה. שער מאמרי רשב"י דף ד' ט"א ד"ה דע כי הכלה.

(כ) פע"ח שער הק"ש פ"ו.

(ל) לעיל דף מ"ח פרק ז'.

הז' שהוא כללות ד' היכלות, כמשי"ת בע"ה, ושם מתלבשים ד' ראשונות שהם כחב"ד דו"א, והרי נשלמו לירד כל י"ס. וז"ס שתקנו באמת ויציב, ד"פ אמת, קודם עזרת אבותינו, כי שם נגנזים ומתלבשין תנה"י דו"א, בד' היכלות אשר שם בהיכל הרצון. ואמנם עוד יש ב' היכלות אחרים שם, אשר בתוכם מתלבשים חו"ג דו"א, ולא תקנו לומר כנגדם ב"פ אמת, לפי שעיקר כוונתינו היא בתנה"י לבד, ולפי שהם מאירים בקומת המלכות נוקבא דו"א, לכן לא תקנו רק ד"פ אמת בלבד.

ואח"כ בעזרת אבותינו כו', אז ה"ס הורדת היכל ק"ק למטה בהיכל הרצון כנזכר, וההיכל ההוא נקרא עזרת אבותינו. ושם ג"כ תיקנו לומר ד"פ אחרים אמת, לפי ששם מתלבשים ד' ראשונות דו"א כנזכר. והרי נשלמו ליכלל י"ס דו"א תוך היכל הרצון הכולל ו' היכלין בתוכו מלבד ו' היכלין תתאין, הנקראים היכל אהבה, היכל זכות כו', וגם נכללין בו ג"כ ד' היכלות עליונים, אשר בהיכל קה"ק. והנה ענין אלו ד' היכלות הכלולים בהיכל קה"ק, ואלו הו' היכלין הכלולים בהיכל הרצון, נתבארו לעיל באורך בסוד כונת הקדיש, שתקנו לומר קודם הודו, ע"ש היטב, כי שם נתבאר כל הצורך.

כוונת צ) יחוד ק"ש הוא, כי ג' שמות: ה', אלהינו, ה', הוא יחוד או"א ודעת, ובאחד, תכוין להעלות הת"ת ומלכות בסוד מ"ן, ואז יכוין, שאז מזדווגים או"א ודעת, ואז יורד השפע ההוא למטה בת"ת ומלכות. ואז יכוין, כי נמשכין אל הת"ת, אותם ג' שמות ק) אחרים הראשונים, שהם ה' אלהינו ה', שהם ג' מוחין הראשונים, ובשכמל"ה, שם תכוין אל המלכות ע"ד מ"ש במ"א.

וענין ואהבת, והיה, ויאמר, הוא, כי אחר שיורד השפע אל ג' מוחין שבת"ת, יורד אח"כ גם אל חג"ת, שהם: גופא, ותרין דרועין.

כונת נ) יחוד ק"ש, עד עזרת אבותינו. דע, כי הנה ברכת אהבת עולם, ה"ס היכל אהבה, הנזכר בפרשת פקודי. ס) והנה היכל אהבה, ה"ס התיבוק. והיכל הרצון, הוא סוד הנישוק. והוא בברכת אמת ויציב. וכבר נודע, כי אין נישוק, אלא אתדבקותא דרוחא ברוחא. וא"א זה, אלא עד שירד ז"א שבאצילות, אל היכל הרצון. וגם הוא איננו יכול לירד, עד שיתוסף בו כח מן ריח או"א. ולכן אנו מייחדים את או"א בשמע ישראל כו' ואז מאירים בזו"ן בחינת מוחין, ואז הוא יורד למטה כנזכר. ונמצא כי בעת זה היחוד נעשו מוחין לו ולה, וזה טעם משרז"ל שהק"ש מדאורייתא, והתפלה מדרבנן. והענין הוא כמה שנודע, שנה"י דו"א מאירים בנוקבא בסוד ד' מוחין שבה, אמנם יורדין לה ג"כ בעת יחוד ק"ש, ד' מוחין ממש מלמעלה מאו"א, וזה אומרם דתפלה מדרבנן, כי רבנן הם הנה"י, בסוד מה שאמרו רז"ל בברכות ע) הני ברכי דרבנן דשלהי כו', כי ה"ס ת"ח מרבים שלום בעולם, שנאמר וכל בניך למודי ה' כו', שהם תרין לימודין, תרי ערבי נחל, נצח והוד. ונמצא שבאותו הרגע של יחוד ק"ש, יש יותר הארה בהם ממה שנעשה בתפלה, כי אין ניכר אח"כ אור זה, והוא מסתלק אחר זמן הק"ש.

ואח"כ ברמ"ח תיבין דק"ש, אנו מורדין סוד הז"א כולו ברמ"ח איברים שבו, ולכן אלו הרמ"ח תיבין דק"ש, הם פרשיות תורה שבכתב, כנדע כי ז"א נקרא תורה שבכתב, ולכן בין ויאמר לאמת ויציב לא יפסיק, כי אנו צריכין להוריד ז"א בהיכל הרצון, הרמוז בברכת אמת ויציב, ולכן לא יפסיק בינתיים.

ודע כי בהיכל הרצון, יש בתוכו ו' היכלות, פ) והוא כולל ו' היכלין אחרנין, ושם יורד ומתלבש ז"א עם ר"ק. והנה עדיין חסרים ד' היכלות אחרים, כי יש בז"א י"ס, ולכן צריכין אנו להוריד שם בהיכל הרצון, בחינת היכל

הגהות ומראה מקומות

ס) וזר פקודי אות תר"פ ובדפו"י דף רנ"ה.
צ) פע"ח שער הק"ש פ"ו.
ק) ג"א ל"ג אחרים (כת"י).

ג) פע"ח שער הק"ש פרק כ"ז ד"ה והנה.
ס) אות תרל"ב ובדפו"י דף רנ"ג.
ע) ברכות ו'.

ועתה בבשכמל"ו, אנו ממשיכין המוחין אל המלכות וזה סדרן: בש"כ: חב"ד. מלכותו: כתר, גלגלת דרישא דילה. לעולם: הם ו"ק דידה. ועד: מלכות העשירית שבה, ולכן תיבה זו מסיימת בד', שהיא בחינה תתאה דילה.

אמנם דע, כי בזווג זו"ן אנו אומרים נפילת אפים, בסוד המיתה, שאנו נחשבים כמתים, ומעלים שם נשמתינו. וזמ"ש אליך ה' נפשי אשא, מלת אליך דייקא, לרמוז שאנו מעלין נשמותינו, עד ה' ממש, שהוא הת"ת. אבל עתה בק"ש, אנו כוללים עצמינו ג"כ בסוד המ"ן דזו"ן, אבל אינו מספיק שנמסור נפשותינו בסוד מיתה, אלא בסוד קידוש ה', שהוא מסירת נפשינו להריגה. ולכן צריך לכוין במלת אחד, בשם יאהדונה"י, ויכוין בד' מיתות בד': סקילה, שריפה, הרג, וחנק, ע"ד שידעת. וז"ס הכתוב כי עליך הורגנו כל היום, שלא אמר אליך אלא עליך, פירוש. במי שהוא עליך, היא החכמה שעל הת"ת, אשר עליו ממש הורגנו. וז"ס משרז"ל על ר' עקיבא (ק) שעלה אל המחשבה שהיא חכמה, בסוד מסירת נפשו להריגה, ודי למבין.

והנה אחר שיחדנו הת"ת בג' מוחותיו, בסוד א"ח דאחד דרך כללות, אנו חוזרים לפרטם דרך פרט: פרשת ואהבת, ופרשת והיה, ופרשת ויאמר, והם ג' מוחין דיליה. ואל תתמה, איך אל הת"ת לא יחדנו רק אלו הג' מוחין דיליה בלבד, ואף גם זאת לא היה בפירוש ובגילוי, אלא בדרך נסתר בשני אותיות א"ח דאחר, ולנקבה יחדנו כל עשר ספירותיה. והתשובה היא, כי בשכמל"ו אינו כתוב בתורה ולכן אנו אומרים אותו בלחש. אבל יחוד הת"ת, הוא בפרשת שמע שנכתב בתורה, אשר לכן נאמר בקול רם, ולכן אף אם אין בו יחוד אלא דרך רמוז, הנה הוא יותר נגלה מיחוד

כונת יחוד שמע ישראל, הנה יחוד זה הוא זווג אר"א, כי זווג הנעשה בשים שלום, הוא זווג ת"ת ומלכות, ולכן צריך להקדים זווג אר"א העליון לתחתון. והנה, כמו שלצורך זווג זו"ן, אנו צריכים אל התעוררות מ"ן, שהם נשמות התחתונים, הנקרא בנים לת"ת ומלכות, כמשה בנים אתם לה' אלהיכם. כמו כן בזווג אר"א, הם צריכים אל מ"ן של זו"ן בניהם. ולפי שהן צריכין בתחילה לתקן עצמן, כדי שיוכלו לעלות ולהיות בסוד מ"ן, לכן אנו ממשיכין לשניהם שפע, בסוד ב' תיבות שמע ישראל. כי שמע היא המלכות, הנקראת שם ע', שהמלכות נקראת שם, בסוד שני שמות הויה ושר"י, העולים בגימטריא ש"ם. ואנו ממשיכין אל המלכות שנקראת שם, שפע מן הע', שהיא מאותיות גדולות, שה"ס ע' שמהן עילאין דאילנא דחיי שהיא בינה. ואלו הע', ה"ס ז"ס תחתונות דבינה, אשר כ"א כלולה מעשר, שהם ע'. וז"ס ע רבתי דשמע, שהיא הבינה.

ואח"כ ישראל, ר"ל: ש"ר, א"ל. כי הבינה נקראת ש"ר. (א) והחכמה נקראת א"ל. והת"ת הנקרא ישראל, מקבל עתה השפע משניהם. ואחר שהמלכות הת"ת קבלו השפע הנזכר, במלת שמע ישראל כנוכר, אז עולים בסוד מ"ן, ואז מזדווגים אר"א, בסוד הדעת המזווגם. וז"ס ה' אלהינו ה', שהם אר"א ודעת כנ"ל.

ואחר אשר כבר נזדווגו אר"א, או אנו מורידים שפע ג' מוחין הנזכר אל הת"ת, הנקרא א"ח דאחר, ואנו מכוונים שהג' מוחין הנזכרים, נמשיכין בסוד חב"ד אל ז"א, וחוזרים להיות בו ג"כ ג' שמות האלו בא"ח דאחר שהוא הו"א. ובד' דאח"ר, תכוין אל המלכות, המיוחדת עם הת"ת הנקרא א"ת, ולכן ד' זו היא גדולה, להיות עתה למעלה במקום אר"א בסוד מ"ן.

הגהה

(א) אמר שמואל: עיין לקמן דף קמ"ו ד"ה ונתחיל לפרש, תוכן הענין.

הגהות ומראה מקומות

(ק) מנחות נט:

לצורך המלכות. והנה הד' ההין הנזכרים בארבע מילויי עסמ"ב, הם בגימטריא מ"ו, בזה האופן: ה"י ה"י ה"א ה"ה. וז"ס פסוק, הנה מקום אתי, שר"ת שלו מ"ו. והנה מקרים ומ"ו בגימטריא רל"ב, כמנין ד' שמות עסמ"ב.

ואחר כך בבשכמל"י, תכוין להוריד המוחין של לאה. והענין הוא, כי הכתר דלאה אינו נעשה רק אחר ביאת המוחין, והוא, כי המוחין הם ד' שמות אהיה, והד' אלפין אשר בהם, מתעלים ועולים על המוחין, ונעשין כתר שלה. והנה ד' אלפין במלואם עולים תמיד, וה"ס עולת תמיד, דמלת תמיד חסרה יו"ד, וצ"ל תמיד לא תמיד. וז"ס ויעקב איש תם, והד' הנשארת מן תמיד, היא בחינת המלכות העשירית שבה, שנכנסת תוך רחל, ומתלבשת בה. ובמלת מלכותו: תכוין מלכות ו', שהיא לאה הנקראת מלכות ז"א הנקרא ו'. לעולם: ה"ס ר"ק שלה, אשר כבר ידעת כי ו' תחתונות שלה, ה"ס שם ס"ג, והנה במלואו ורבעו עולה קס"ו, ועם עשר אותיות הרי קע"ו, כמנין לעולם. ועד: הוא בחינת היסוד שלה, המתחברת עם המלכות שבה.

והנה בשם ס"ג הנזכר, העולה ברבעו ובמלואו קס"ו, יש בו ח' יודין, ותכוין כי ו' יודין הראשונים של שם הם עד הת"ת שלה, וזהו ו' של ועד. והי"ד השביעית, ביסוד שלה, ושם כלולים כל הז' יודין, שהם בגימטריא ע' של ועד. והי"ד הח' במלכות שלה, כי היא דלת של תמיד הנזכרת, שמתפשטת ברחל. כונות ת) אחרות קרובות אל האמור, שמע: אות ש', ה"ס מצפ"ן, והיא הויה באתב"ש. והנה ההויה הנזכרת יש בה י"ד בתחילתה, ועם הר"ת של יהוה ישראל, הרי בגימטריא שם אהי"ה. (א) גם בתיבת ישראל, כבר

המלכות שלא נזכר בתורה, וגם אין אנו אומרים אותו רק בלחש.

עוד ר) פירוש כונת פסוק שמע ישראל כו', שמע ישראל הוא הכנת קבלת אור ת"ת ומלכות מלמעלה מהם, כדי שיוכלו לעלות בסוד מ"ן אל אר"א. וזה הת"ת ומלכות, ה"ס לאה וישראל. וה' אלהינו ה', ה"ס חב"ד. כי ה' הוא הויה דיודין, באבא. ואלהינו, ה"ס אהיה דיודין, באימא. וה' הג', הוא הדעת המזווגת, אשר הוא מתערר עתה אל הזווג. ועתה הוא בסוד הויה דמילוי ס"ג, ועדיין אל תחבר שם הויה עם שם אהיה.

ובמלת אחד, תכוין להעלות ישראל הנקרא א"ה, בסוד הויה דמ"ה דאלפין. ואות ד' דאחד שהיא בחינת לאה, תכוין בה בסוד שם אדני במילואו, כזה: אל"ף דל"ת נר"ן יו"ד. ותכוין לשותף נשמתך עמהם, אחר שמסרת עצמך על קדוש ה'. וכל זה תעלהו ע"י שם הויה דס"ג למ"ן, ואז תתחבר ותשלב ב' שמות של הויה ואהיה בזה האופן, יאההויה"ה. ואח"כ תכוין להוריד מ"ד, בסוד הויה דע"ב דיודין. ואח"כ תכוין להוריד מן הזווג הזה מוחין אל הז"א והם, ד"פ יה"ו: הראשון, במילוי ע"ב, והב', במילוי ס"ג. והג', במילוי מ"ה. והד', במילוי ב"ן. ותכוין כי ד' שמות יה"ו הנזכר הם גימטריא מקר"ם, שה"ס נ"ז ומ"ח וט"ל ומ"ב, והוא חשבון שם הויה בריבעו, כזה שעולה מקום: יפ"י, ק', הפ"ה, כ"ה. ופ"ו, ל"ז. הפ"ה, כ"ה. סך הכל גימטריא מקום.

וז"ס מ"ש רז"ל ש) תפילין מרובעות הלמ"מ, כי התפילין הם אלו הד' מוחין הנזכרים, וצריכים להיותם מרובעות, כנגד שם הויה המרובע, העולה בגימטריא מקר"ם. והנה מאלו הד' שמות יה"ו הנזכרים, חסרים ד' ההין, והם

הגהה

(א) א"ש: כך מצאתי כתוב, ואפשר שנפל בו ט"ס, וצריך להגיה, כי ר"ת ישראל ד' אלקיננו, בגימטריא אהיה.

הנחות ומראה מקומות

ר) פע"ח שער חק"ש פי"ט, ש) מנחות לה. ת) מכאן עד סוף הדרוש הוא מזולתו (ה"ו).

מלאין מהויה דס"ג, העולה קס"ו, ועם י
אותיות רבוע הרי קע"ו, כמנין לעול"ם. וע"ד
בגימטריא פ', כמנין ח' יודין שיש באחורי הויה
הנוכר, וח' יודין אלו, הם התפשטות שאר
פרצוף לאה.

גם במלת אחד, כבר נתבאר אצלינו, שיכוין
בשם א"ל כ"ו. והענין הוא, כי משם אדני
במלואו, הנרמז במלת ד', כי הוא מלשון דלת,
ותרגומו תרעא, שהוא מילוי אדני, ותסיר
מתרע"א שם א"ל, ישאר בגימטריא תמר,
ויחבר עמו שם א"ל, מן אותיות יי"א"י שבהויה
דס"ג שנשארו מקודם, כנוכר אצלינו (ב) והיו
שניהם בגימטריא עם הכולל הויה א' דס"ג
ביסוד דאימא, ואז מזדווגים יחד.

(ג) ענין הק"ש דשחרית הוא, כי הנה
כבר ע"י התפילין שהנחנו, נתנו תפילין לז"א
דאצילות, ואמנם היחוד דק"ש הוא לתת
התעוררות אל זר"ן שבבריאה שידווגו.

גם ראיתי באופן אחר, וזה עניינו, בתיבת
יהוה אלהינו יהוה, יכוין, שז"א דאצילות
לוקח עתה ג' מוחין חב"ד, ויכוין, כמו שזר"ן
דאצילות עלו בסוד מ"ן אל אימא דאצילות,
כן עולם היצירה והעשיה שה"ס זר"ן, עלו
בסוד מ"ן אל הבריאה, שה"ס אימא הנקראת
אמת. וז"ס מה שרמזו בזה"ק פרשת שלח לך,
כי ה' אלהינו ה', הם נקרא חותמא דגושפנקא
אמת. והנה ע"י היצירה והעשיה שעלו בסוד
מ"ן בבריאה, מזדווגים גם אריא דבריאה,
ונותנים מוחין לזר"ן דבריאה, כדוגמת הנעשה
באצילות, כנוכר אצלינו. אבל יצירה ועשיה,
אינם בעלי זווג כלל, כמבואר אצלינו כי אין
להם מוחין ונמצא כי עי"ז היחוד דק"ש, נעשים
ב' בחינות: כי נמשכין מוחין פנימים אל זר"ן

נתבאר שהוא, שיר אל. והענין הוא, כי אל
הוא שם יי"א, שבהויה דס"ג, והוא בחינת
הה"ח דאבא, שניתנו ביסוד דאימא. ושיר,
הם הה"ג דאימא עצמה.

שמע ישראל כ"ו, כבר נתבאר בביאורינו,
שיכוין אל המלכות, שנקראת שם משמע, וה"ס
שדי הויה. והענין הוא, כי ה"ס הת"ת ויסוד,
שהם שני שמות הנוכרים, ומכחם נקראת
המלכות, ש"ם. גם יכוין בד' תיבות: ה'
אלהינו, ה', אחד, שהם ד' פרשיות דתש"ר,
והם ד' אותיות ההויה. וד' תיבות של בשכ"מ,
הם ד' אותיות ההויה, (ב) והם ד' פרשיות
דתש"י.

ובשכמל"ו, תכוין לב' בחינות: האחת היא,
לעשות התפשטות כל הפרצוף לאה מאחורי ז"א,
מחציו ולמעלה. והשנית, לתת בחי' מוחין בלבד
לרחל באחורי ז"א, מחציו ולמטה. וזה ענינו:
ברוך, חכמת לאה, והוא אהיה דיודין. שם,
בינת לאה, והוא ג"כ אהיה דיודין. כבוד,
דעת לאה, כלול מחרי"ג, היא אהיה דאלפין,
ואהיה דההין. מלכותו, יכוין להמשיך ד'
אלפין, מן ד' אהיה הנו"ל, לעשות ד' מוחין
ברחל, הנקראת מלכות.

גם יכוין, להמשיך לה עשרה אהיה פשוטים,
שהם בגימטריא ציק"י, שהם לבושי של הי"ח
הי"ג, כנודע כי עתה לא יש לרחל, רק אלו
הלבושים, עד אח"כ בעמידה, שלוקחת גם
המוחין שבתוכם. וימשיכם לשם אלהים שבה
מלא ביודין, אשר השם הנה במילואו, ומילוי
השם והכללות, עולה הכל בגימטריא קדרה.
וז"ס מ"ש רז"ל א) משל לבת מלך שהריחה
ציקי קדרה, והביאו לה בחשאי. (ג)
אח"כ חוזרין בפרצוף לאה, בתיבת לעול"ם,
תכוין לעשות כתר אל לאה, והוא מאחוריים

הגהה

(ב) א"ש: נלע"ד, שצ"ל של אדני. ש', וה' אותיות הפשוט וי"ג אותיות המילוי
(ג) אמ"ש נלע"ד, שכך פירושו, כי קדירה הרי שי"ח, וע"ה הרי שי"ט, כמנין קדירה.
מלא י, בגימטריא שי"ט ואלקים דיודין בגי

הגהות ומראה מקומות

(א) פסחים נו. (ב) להלן דרוש ר' ד"ה ותכוין כונה זו. (ג) פע"ח שער הק"ש פ"ו.

אח"כ במלת מלכותו, תכוין אל רחל, שהיא מלכות, ו' רומז אל הז"א, כי רחל היא הנוקבא העיקרית כנודע. ולזה רמזו רז"ל (ה) לבת מלך שהריחה ציקי קדרה. כנודע כי לאה היא דמיון אימא עילאה דאתכסיא. אבל רחל, היא בת ממש, ואומרו שהריחה, כדמיון המריח מרחוק, כי המוחין הנזכרים נתעלמו ממנה, כי הרי לז"א עצמו אינם אלא בסוד אר"מ נעלם. ולכן הצדיקים הנקראים עבדיה, ע"י שמסרו נפשם על קדוש ה' במלת אחד כנוכר, יכלו להמשיך אליה הארה בעלמא בחשאי, אל המוחין שלה, ולא מוחין ממש, וזה נרמז במלת בחשאי. ולכן בתיבת מלכותו, צריך להשפיל ראשו מלמעלה למטה, להורות שממשיך ומוריד הארה הנזכר למטה עד רחל כנוכר. נם באות ד' של ועד, יכוין לגמור פרוצוף רחל בפרטות, כמו בלאה ממש. כי עד עתה כל הכונה היתה בלאה כנוכר. ולכן גם בד' זו של ועד, יכוין להמשיך ברחל בסוד אר"מ, ולכן סמוך לו ואהבת את, כי א"ת היא רחל נוקבא דז"א, הנקראת ה' אלהיך. והאהבה היא שתמשיך לה ההארה הנזכרת. וזמ"ש, ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך, שני לבבות, והוא שיחבר ויכלול הימין שהוא החד, עם הגבורה, ואח"כ תכלול המלכות עמהם, וזהו ובכל נפשך הוא המלכות הנקראת נפש. ואח"כ תכלול כולם, ותעלם למעלה בחב"ד, וזהו ובכל מאדך. ודברת ב"ם, תכוין אל מ"ב תיבות שבפרשת שמע, וה"ס שם בן מ"ב, שהוא בג"ר, הנקראים רישא דז"א, כנוכר בתיקונים תיקון ע"י (ו) וגם בפרשת והיה אם שמוע, עד ושמחתם, יש ע"ב תיבות, וה"ס שם ע"ב, והוא בשלשה אמצעיות דז"א. וגם זה תכוין במלת עש"ב, שהם אותיות ע"ב ש', כי ש' היא שלש אמצעיות, ג' קוי השין, ובהם ע"ב שמות דויסע ויבא ויט, המתחלקים בג' אותיות (ז) כ"ד כ"ד לכ"ל א', עד מלת ושמחתם, שהוא עד הטבור.

דאצילות. וכן מוחין פנימים אל הבריאה. אלא שהפנימים דאצילות, נעשים מקיפין לאותן של הבריאה. ואח"כ בעמידה, נמשך מוחין מקיפים לזו"ן דאצילות, כנוכר אצלינו. וכבר נתבאר אצלינו, כי אלו הפנימים דאצילות הנמשכין בק"ש אינם רק בחינת ו"ק ד' מצד מוחין דאימא וכל שאר בחינת המוחין נכנסין בעמידה עם המקיפין, וע"ש.

כונה אחרת, הנה כמו שבשמע ישראל ביארנו, שאז מקבלין זו"ן הכנה, לשיוכלו להזדווג אח"כ בנפילת אפים. כן עד"ז צריכין אר"א לקבל הכנה בתחילה, לשיוכלו להזדווג אח"כ במלת אחד, כמו שנבאר. ואמנם ההכנה הזו, היא שמקבלים ג' הארות בג' תיבות אלו מן א"א, כמו שנבאר. ואמנם הנה נודע, כי בא"א יש בו הויה אחת, הכוללת כל הי"ס שלו, ותכוין שהיא במלוי יודין. והנה בשם הויה הראשון תכוין, שהיא דיודין, שמקבל עתה אבא, מן י' של הויה א"א. ובאלהינו תכוין, שהוא אהיה דיודין, שמקבל עתה אימא, מן ה' ראשונה של הויה א"א. ובהויה אחרונה תכוין, הויה דס"ג, והוא בחינת הרעת המזווגן לאר"א, המקבל עתה הארה זו. מן אות ו' של הויה א"א. אח"כ במלת אחד, תכוין להוריד הארה מן אות ה' אחרונה של הויה א"א, אל זו"ן, שהם הויה ארני, הנדמזים באחד: א"ת, ד'. כדי שיעלו זו"ן עתה בסוד מ"ן אל זוג אר"א.

ואח"כ תכוין גם במלת אחד, להמשיך מזווג אר"א, ד' מוחין לז"א, שהם ארבע יה"ו, וד' אה"י, כסדר מלוי עסמ"ב, ותכוין כי ארבע יה"ו הנזכר יוצאין מארבע יודין, שיש בהויה דע"ב דיודין דאריך כנוכר. גם תכוין בד' דאחד שהיא בלאה, ותכוין כי אלו המוחין הם בחינת אר"פ אל לאה, ובחינת אר"מ אל ז"א, כי לא נכנסו המוחין במצחו.

הגהות ומראה מקומות

ובדפו"י דף מ"ח ט"א עיי"ש בפירוש הסולם מאמר שמות מ"ב וע"ב ונש"ב שבק"ש ורמ"ח תיבין. ז"ח רות דף צ' טור ג'.

(ד) נ"א ל"ג ו"ק (פע"ה).

(ה) פסחים נו. (ו) דף קלא:

(ז) ז"ח במדרש הנעלם פרשת אחרי אות נ"ח

דרוש ו'

(ח) בענין כונת יחוד ק"ש בארוכה, בתכלית הביאור לגמרי. ונתחיל מן ברכת אהבת עולם. דע, כי הנה ענין ברכת אהבת עולם, הוא בהיכל אהבה, שהוא בחינת החסד. ונודע מש"ה, והוכן בחסד כסא. וגם הפסוק אומר, ואיש כי יקח את אחותו בת אביו או כר', חסד הוא, לפי שמדת החסד הוא המתקן לזו"ן, והמזווג אותם.

והנה כבר ידעת, כי כונת התפלות הם, לחבר ולזווג זו"ן. ובזמן שהיה ב"ה קיים, היו המוחין שלהם תדירין, ולא היו מסתלקין. אבל אחר החורבן, המוחין באים לפרקים, וחוזרין ומסתלקין מהם. וזהו הטעם שנקרא זו"ן נופלים ואובדים. וזהו סוד תפלותינו, כדי להחזיר בהם המוחין שנסתלקו מהם. והענין הוא, כי הנה כונתינו היא, כדי לזווגם, שיולידו שפע ונשמות בעולם.

והנה הורדת השפע (ט) הוא מן המוחין, ואם אין להם מוחין, איך יולידו, כי כן מצינו כי ביאת הקטן אינה ביאה עד שיגדל. והטעם הוא, לפי שאין המוחין באים בו, עד היותו בן י"ג שנה, ולכן צריכין אנו לתת מוחין לזו"ן. והנה המוחין הם בשני בחינות: או מוחין דג"ר, או מוחין דר"ק, וכמשי"ת בע"ה.

והנה קודם שנוזוגם בעמידה בתפלת י"ה, צריך שיהיו להם מוחין, ולכן בהיותנו עתה בהיכל אהבה, אשר בו סוד הימין, המכין בחסד כסא, נעשין בו בחינת המ"ן, לעורר זווג עליון דאור"א שבעולם האצילות, כדי שע"י זווגם יולידו (י) וימשיכו מוחין לזו"ן, כדי שגם אלו יזדווגו אח"כ, בעת תפלת י"ה. ונמצא, כי ענין ק"ש, הוא זווג אור"א, והורדת המוחין אל זו"ן. ואח"כ ענין העמידה, הוא זווג זו"ן.

וזהו הטעם גדול חומר הק"ש מהתפלה, כי הנה רשב"י וחבריו, שהיתה תורתם אומנתם,

לא היו חוששים להתפלל בזמנה, אבל כשהיה מגיע זמן ק"ש, היו נוהרין מאד לקרות ק"ש בזמנה, דהיינו פסוק ראשון של שמע ישראל, כי בו הוא סוד זווג אור"א. אבל שאר הק"ש, הוא תיקון אל רמ"ח איברים דז"א, כמשי"ת בע"ה. וזהו הטעם שצריך למסור נפשו בדי מיתות ב"ד, כשאומר אחד, משא"כ בעמידה. וזמן הראוי היה, לקום מעומד בעת הק"ש, להיות סוד זווג עליון דאצילות. אבל להיותנו עתה עדיין בעולם הבריאה, אין אנו חייבין לאומרה מעומד כמו תפלת י"ה, לפי שאנו בעולם דאצילות. אבל עתה בק"ש, שאדרבא להיותו זווג עליון ונעלם מאד, אין בנו כח לעוררו בהיותנו למעלה בעולם האצילות, אלא בהיותנו למטה בעולם הבריאה. ולכן אין אנו צריכין לקרות ק"ש בעמידה. וזהו טעם סברת ב"ה, שאמרו כל אדם קורא כדרכו, בין עומד בין יושב.

ולכן אנו צריכין לומר פסוק שמע ישראל שהוא מפסקי התורה שבכתב בעולם הבריאה, לפי שפרשת שמע אינה אלא באצילות, אמנם נעשה הזווג הזה, ע"י התעוררות מ"ן דהיכל אהבה שבבריאה.

ונמצא, כי סוד ק"ש הוא, לזווג את אור"א, ולתת מוחין אל זו"ן. ואלו המוחין ירדו עד מקום היכל אהבה שבבריאה, ואז תוכל המלכות לעלות בעולם האצילות, להעשות פרצוף גמור מ"ס.

וסוד ענין זה הוא, במה שנודע, כי המלכות נתמעטה, בסוד חד נקודה בלבד, וירדה עד עולם העשיה. אבל ז"א לא נתמעט ממנו רק ג"ר, שהם בחינת המוחין שבו, ולא נשאר לו אלא ו"ק, כמספר ו' של הויה הרומזת אליו. ולסיבה הנזכרת, הם יורדין אלו הבחינות של זו"ן, שנמשכו אליהם מן הזווג הנעשה ע"י הק"ש מן אור"א, וירדו עד הבריאה, וע"כ יש בהם כח ויכולת לעלות אח"כ בעולם האצילות להזדווג שם. ולהיות כי כונתנו הוא להמשיך

הגהות ומראה מקומות

(ח) פע"ה שער הק"ש פרק ד' וה'. (ט) נ"א טיפת הנודע היא מן המוחין (פע"ח).

(י) נ"א מוסיף יולידו השפע (פע"ח).

ההמשכות האלה בבריאה, לכן אין אנו ממשיכין עדיין רק המוחין דו"ק, (כ) כמ"ש עניינם. ואחר כך בתפלת י"ח בברכת אבות, נמשכות ג"ר עצמן (ל) אל ז"א ג"כ כמו שיתבאר שם. ודע, כי קודם שתאמר ק"ש, צריך שתכוין לקיים מ"ע, שנצטוונו לקרות ק"ש ב"פ בכל יום. ובכח מצוה זו תכוין, כי ע"י כן תוכל להעלות המין אלו, ולהוריד המוחין כמ"ש בע"ה. גם דע, כי ד"פ תקנו לומר ק"ש בכל יום. הם: ב' בבקר, וא' בערבית, וא' על המטה. וכבר נתבאר עניינם לעיל (מ) ע"ש.

גם כבר הודעתך, כי יש לז"א שני בחינות דמוחין: א' מסטרא דאבא, וא' מסטרא דאימא. גם כבר הודעתך, כי כל בחינת מוחין, הלא הם מתפשטין בכל הז"א: בג"ר, ובג' אמצעיות, ובג' אחרונות. וכאשר הם מתחילין לכנס בו, בתחילה נכנסין ג' פרקין תתאין שלהם דנה"י דאימא, תוך ג"ר דז"א. ואח"כ יורדין שלשה פרקין אמצעים בג"ר דז"א, וע"י זה יורדין הג' פרקין תתאין, בג' אמצעיות דז"א. ובהיות אשר אלו ה' פרקין, ירדו ונתלבשו בג"ר דז"א, ובג' אמצעיות דידיה, או הם נקראים מוחין דו"ק, לפי שאין אלו אלא ה' פרקין תתאין של המוחין. ועוד כי הלא אלו עתידין אח"כ לירד יותר למטה ברו"ק דז"א כמ"ש בע"ה.

וכאשר אח"כ יורדין גם הג"פ עלאין בז"א, אז יורדין ג"פ תתאין, בג' תחתונות דז"א, וג' אמצעים בג' אמצעיות, וג' עליונים בג' עליונות. ואז הז"א שלם במוחותיו, ונקרא גדול, ודעתו שלימה בכל המוחין הראוים לו. והרי זה בבחינת המוחין דאימא, וכעד"ו בבחינת המוחין דמסטרא דאבא.

והנה בווג ק"ש, אין נכנסים בז"א רק המוחין דו"ק דאימא בלבד, אבל כל המוחין דאבא, וגם ג"ר דמוחין דאימא, אינם נכנסין עד ברכת אבות, כמשי"ת שם בע"ה.

והנה כל זה שביארנו, הוא בבחינת המוחין דגדלות, שהם מוחין דהיות. אבל נודע, כי

קודם שיכנסו אלו, צריך שיקדימו לכנס בז"א המוחין דקטנות, שהם מוחין של שמות אלהים. ונדע מ"ש, כי יש ג' מיני מוחין: א', מוחין דזמן העיבור. וא', מוחין דזמן היניקה. וב' בחינות אלו, הם שמות אלהים. והג', הוא מוחין דגדלות, שהם של היות. ונמצא, שעתה בק"ש, אנו ממשיכין מוחין דגדלות דו"ק בלבד.

גם הודעתך, כי יש בכל בחינה מוחין, ענין המוחין הפנימים והמקיפין, הן במוחין דעיבור, הן במוחין דיניקה, הן במוחין דגדלות. גם דע, כי כמו שיש מוחין מסטרא דאבא ומסטרא דאימא בזמן הגדלות, כך יש מוחין דא"א בזמן העיבור והיניקה, אמנם הם שמות אלהים כנזכר וע"ש.

ונבאר עתה ענין הק"ש, כי הנה בזמן הק"ש, עדיין אין הז"א שלם בכל בחינת המוחין דיניקה כולם, ולכן צריך בתחילה להשלים בו המוחין דיניקה, ואח"כ צריך להשלים לו המוחין דו"ק דגדלות. אמנם יש שינוי, בין הד' פעמים שאנו אומרים ק"ש בכל יום כנזכר, ואין כולם שוים. וטעם הדבר הוא במה שנת"ל, כי לסבת גלות וחורבן ב"ה, היה שינוי ופגם ח"ו במוחין עלאין דז"א. משא"כ בזמן בהמ"ק, שאז תמיד היו זר"ן שלמים במוחין דגדלות שלהם. אבל אחר החורבן, נחסרו. אמנם אין הזמנים שוים, כי הלא פשוט הוא, שמדת החסד יותר מתפשטת בעולם בבקר מבערב, לפי שבערב הם דינין תקיפין. ונמצא שה' ק"ש, הם משונים זו מזו.

וגם לסבה זו נמשך שינוי אחר, כי גם ענין הזווגים אינם שוים, כי כפי המוחין שיש בזמן הזווג ההוא, כך יהיה כחו ופעולתו. והנה שינוי הזווגים הם ד', כנגד ד' ק"ש. וגם לסיבה זו, גם התפלות אין ענינם שוה. והנה טעם היותם ג' תפלות ולא ד', הוא כנגד ג' זווגים, כי הזווג הד' איננו צריך אל התפלה, כמ"ש בע"ה.

והנה נמצא, כי עתה בק"ש, אנו צריכים להשלים בתחילה המוחין דיניקה, ואח"כ

הגהות ומראה מקומות

(כ) נ"א מוסיף ו"ק דאימא (פע"ח). (ל) נ"א מוסיף וכל הט' דאבא (פע"ח). (מ) דרוש ג' וד'.

ומ"ד בזו"ן. והנשמה ונשמה לנשמה שלהם, הם מ"ן ומ"ד לאו"א, יען כי משם נחצבו, וכמבואר אצלי ביחוד מכ"י מורי ז"ל, על ענין השתטחות על קברי הצדיקים לדבר עמהם. ונמצא שכאשר מזדווגים או"א, ועולים מ"ן דו"ן לגביהם, הנה גם הנשמה ונשמה לנשמה של הצדיק, עולה עמהם בסוד מ"ד ומ"ן שלהם.

אבל עדיין לא זכיתי, שיפרש לי מורי פרטי ב' בחינות אלו, דנשמה ונשמה לנשמה. אבל דרך כללות אמר לי, שאכוין להעלות הנשמה של האדם ביחוד ק"ש, ולא הזכיר לי בחינת נשמה לנשמה. (ג) והנה כונתינו היא, להעלות זו"ן בסוד מ"ן לגבי או"א. אמנם מפני היות זמן הגלות והחורבן, אין בהם כח לעלות, עד שנמשיך להם תחילה איזה הארה מלמעלה, כדי שיהיה בהם כח אח"כ לעלות, ואז אח"כ יזדווגו או"א. ואמנם ההארה הוה העליונה, א"א לקבלה מלמעלה, בלתי זוג עליון, וכיון שאין עדיין העלאת מ"ן, א"א אל זוג עליון. ולכן לדעת הענין הזה, איך אפשר להיות, צדיק לבאר לך הקדמה, והיא זו.

להמשיך בו המוחין גדלות. גם אנו צדיקין לדבר אחר שני, והוא מש"ל, כי כל המוחין דו"ן בני או"א, נמשכין מאבותיהם, אשד ע"כ אנו צריכים בתחילה אל זוג או"א, וע"י זוגם ימשיכו לזו"ן מוחין הצדיק להם. גם אנו צדיקים אל בחינה שלישית, והוא להעלות מ"ן אל או"א כדי שיזדווגו. וג' בהינות אלו נעשות בבת אחת, ולכן נבאר ג' בחינות אלו על הסדר.

(יד) דע כי זו"ן נקראים בנים דאו"א ואנחנו עם בני ישראל, נקראים בנים לה' אלהינו, שהם זו"ן. והנה המ"ן אשר מעלה המלכות אל ז"א, היא בחינת נשמות הצדיקים, שהם הבנים שלהם כנזכר. והמ"ן אשר מעלה אימא לאבא, ה"ס המוחין הפנימים דו"ן, בני או"א. ואלו המוחין שלהם, ה"ס הנשמה הפנימית שלהם.

ודע, כי יש לאדם התחתון ד' בחינות, והם: נשמה לנשמה, מצד אבא. ונשמה, מצד אימא. ורוח, מצד הת"ת. ונפש, מצד הנוקבא. והנה הנפשו והרוחין של הצדיקים, הם המ"ן

י פ ה ש ע ה

כתב שם באות י"ט יע"ש. וטעמא טעים, יען זו"ן הניחו שרשם שם בתחילה, ורוצה לומר, שכשאחר כך באים נשמות בני אדם מזווגין ההם דאו"א, אותם הנשמות לוקחים התלבשות מאותו שרש דו"ן שהניחו באו"א. מלבד ההתלבשות שלוקחים מאו"א, ועל כן כולם חייבים בכבוד אחיהם הגדול שהם זו"ן, ועיין מ"ש רז"ל שם שלהי פי"ב.

אלא שקשה לזה, למה לי טעמא שהם אחים קטנים לזו"ן, ומשום התלבשות שהניחו זו"ן במעוי דאימא שורשם, והם לקחו התלבשות מאותו שורש, תיפוק ליה דלא אפשר להיות בעולם, אם לא שיהיו ביניהם דו"ן, לפי מ"ש רז"ל שם פ"ד ז"ל, כי גפש האדם כולל בחי דבות, כי יש בה יחידה מבחי הכתר, והיה

(יד) דע זו"ן נקרא בני או"א כו'. והנה הנפשו והרוחין של הצדיקים, הם מ"ן ומ"ד דו"ן, והנשמה והנשמה לנשמה שלהם, הם סוד מ"ן ומ"ד דאו"א, יען משם נחצבו יע"ש. מתבאר מדבדי רז"ל, על ענין הצדיקים, אשר זכו לנפש דאצילות, עולין למ"ן במלכות. ואשר זכו גם לרוח, עולה למ"ן דז"א. אשד זכו לנשמה, עולה למ"ן באימא. ואשר זכו גם לחיה, עולה למ"ן באבא. כל אחד לפי מדרגתו שזכה, כך יכולת בידו ויפה כחו להיות לו עולה למ"ן. ובשער מדומ"ן פי"א ביאר יותר מזה ז"ל, באות י"ב, זו"ן הניחו שרשם באימא עילאה, וכל שאר הנשמות של צדיקים היוצאים משם, הם אחים לזו"ן, ואינם יכולים לעלות מ"ן, אם לא ע"י זו"ן, שהם הניחו שרשם שם תמיד ע"כ. וכן

הגהות ומראה מקומות

(ג) בפע"ה שער הק"ש פ"ה כתוב והנלע"ד זלה"ה כי צריך להעלות שתיהן זו מ"ד לחב"ד שראוי לכוין ע"ד היחוד שמסר לי בכתי מורי חו מ"ן להעלותם והנה כונתינו וכו'.

של מטה, וה"ס זווג ז"א בנוקבא, הנקראת ירושלם של מטה ומצינו בזהר במ"א, דלעילא באו"א לא מתפרשן לעלמין, וזווגיהו תדיר, בסוד ונהר יוצא מעדן, יוצא תדיר ולא פסיק, פ) אך אמנם זה הזווג דלא פסיק, הוא זווג חיות העולמות כנ"ל. והנה המ"ן דאימא, אשר הם לצורך הנשמות, שהם פנימיות העולמות, הנה הם זו"ן, העולים בסוד מ"ן לצורך הזווג הנ"ל, ואם הם אינם עולים, אין הזווג נעשה למעלה, ולכן בזמן החורבן אשר זו"ן נופלים למטה, נפסק לפרקים הזווג העליון הנזכר, וכמ"ש בע"ה.

וכבר הודעתין במ"א, בענין מציאות מ"ן מה ענינים, והוא, כי בעת בעילה וביאה ראשונה, שביק בה בעלה באתתיה, רוחא חדא דיליה, וההוא רוחא אשתאר תמן בה תדיר וזהו הטעם צ) שאין האשה מתעברת מביאה

ס) דע כי למעלה באו"א, יש ב' מיני זווגים: הא' הוא, כדי לתת קיום וחיות ומזון אל כל העולמות, ולקיימם קיום ההכרחי להם. אמנם זווג הזה הוא תדירי, ואינו נפסק שום רגע, כ"א יפסק רגע א', יתבטלו כל העולמות מקיומם והוייתם. והב' הוא, כדי להמשיך ולתת מוחין לזו"ן, כדי להוליד נשמות בני אדם התחתונים בעוה"ז. ונודע, כי נשמות של הצדיקים, הם פנימיות העולמות, והזווג הזה איננו מוכרח להיות תדירי, ולפעמים נפסק.

ובזה יתבאר לך שינוי מאמרי רז"ל, כי במקום א' מהזהר משמע, שפגם התחתונים מטי האי פרודא עד או"א, וכדוגמא זו מצינו בדברי רז"ל ע) נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלם של מעלה, וה"ס זווג אבא באימא, הנקרא ירושלם של מעלה, עד שיכנס בירושלם

י פ ה ש ע ה

ההוא כו' עד וזכור אל תשכח כי נשמות בני אדם ונשמות המלאכים יע"ש. ולפי זה נמצא, כי נשמות היוצאים מזווגים דאו"א, מוכרחים הם וצריכים הם לחזור לצאת ע"י זווגין דזו"ן, ונמצא כל הצדיקים לא אחיהם דזו"ן הם לבד, כי גם בניהם, והכתוב אומר למען אחי ורעי, קרא להן אחים מ"מ, שכ"ש וק"ו הוא, שכיון שכולם בנים דזו"ן, אינם יכולים להעלות למ"ן באו"א אלא על ידי זו"ן, ונמצא טפלים הם לזו"ן, ועדיין קשה ועיין.

מצד אבא, ונשמה מצד אימא ורוח מצד ת"ת, ונפש מצד נוקבא, וכל זה מן האצילות כו', והדברים תמוהים, ואיך יתכן זה, והלא האדם הוא תחתון, והוא נברא, ואיך אפשר שיקח בחי' עליונות, שלא השיגו עליהם זו"ן, כי איך יקח נח"י מכת"ב אשר הם יותר גבוהים מזו"ן כו'. אך הענין הוא, שאעפ"י שבאות מזווג עליון, ובאותו זווג עליון דאו"א, הם יוצאין משם נשמות בני אדם ונשמות המלאכים הוא רמז למה שיהי' אח"כ, שעדיין אינם ראויות ואינם נשלמות עד שיזדווגו זו"ן דאצילות, ואז הם יוצאים מזווג

הנהרות ומראה מקומות

זה ומתורץ כמה דרושים הסותרים זה את זה ופעמים משמע דזווג חו"ב קיים לעד אך דישסו"ת בטל ופעמים היפך מזה ועפ"י הקדמה זו יתיישב לך הכול ודו"ק.

ע) תענית ת. תע"ס שיעור ח' לוח התשובות לענינים תשובה צ"ג צ"ד.

פ) זהר אחרי אות קע"א יוצא ולא יצא ובדפו"י דף סה: ועי' בזהר עם פירוש הסולם בראשית א' דף רי"א אות א' במסורת הזהר וש"ג. צ) יבמות לד.

ס) ע"ח ח"א שער הכללים פי"ג. שער או"א פ"ז. שער הזווגים פ"א. שער ההקדמות דף רס"ג ט"א דרוש ג'. מבר"ש ש"ד ח"ב פ"ז. שער המצות פרשת תצא בסוד מצות שלוח הקן. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רצ"א ט"א ד"ה הנה הזווג נמצא. ע"ח עם פמ"ס ענף פ. תע"ס שיעור ח' אות ס"ב באו"פ ד"ה זווג דישסו"ת. ושיעור ט"ז אות קצ"ג. ספר הלקוטים וירא וספר לקוטי תורה וירא. פע"ח שער הק"ש פרק כ"א שם כתוב ב' באו"א וב' בישסו"ת. נ"ב א"מ כלל גדול הוא

ראשונה, לפי שבתחילה בביאה ראשונה (ק) צריך לעשותה כלי, לקבל הטיפה העליונה, ולכן בביאה ראשונה עושה אותה כלי. ומשם והלאה כל שאר הבעילות, הם מצטיירות ונעשות בחינת נשמות וולדות, ע"י ההוא רוחא דשביק בה בביאה קדמאה. וזהו משרז"ל (ר) אין האשה כורתת ברית, אלא למי שעשאה כלי, והוא ההוא רוחא דשבק בה.

והנה כל הבנים הנולדים משם ואילך, הם נעשים בכח ההוא רוחא דשבק בה בעלה, וכולם לוקחים דבר מועט ואיזה ניצוץ מן ההוא רוחא, עד שנשלם ההוא רוחא, וכיון שנשלם ההוא רוחא ולא נשאר באשה כלום מן ההוא רוחא, אין האשה יולדת עוד. וזהו הטעם שאדם חייב בכבוד אחיו הגדול, כמ"ש רז"ל את ש) לרבות אחיך הגדול. והטעם הוא, כי הנה אחיו הגדול הוא לוקח בתחלה עיקריות ההוא רוחא, והאח הב' נוטל מה שהשאיר אחיו הגדול, ונמצא שהשני טפל לראשון. ועד"ז האח הג', טפל לב' אחים הראשונים.

לפי שלוקח השיריים שנשארו ממה שלקחו. והנה זר"ן הם ב' אחים הגדולים, וכל הנשמות הטהורות היוצאים מן זווג העליון דאו"א, הנה הם אחים אל זר"ן. וז"ס למען אחי ורעי, שקראם הקב"ה לישראל אחים ורעים. ולכן אל תתמה מגדולת מעלת נשמות הצדיקים, כמה גבוה לאין קץ, ואין כאן מקום ביאורו. ואמנם זר"ן הם אחים הגדולים, אשר כולנו חייבים בכבודם. והנה כשנאצלו זר"ן, ויצאו ממעי אימא, נשאר תוך אימא, השרש של ההוא רוחא דשבק אבא גו אימא.

אמנם עיקריות ההוא רוחא, הם זר"ן. ולסיבה זו, כאשר רוצים או"א להזדווג לצורך הנשמות, שהם פנימיות העולמות, אין זווגם רק ע"י עליית זר"ן עד או"א בסוד מ"ן. וזאת היא

עיקר כונתינו, בענין התפלות והמצות, לתקן את זר"ן, כדי שיכלו לעלות בסוד מ"ן אל או"א, עתה בזמן החורבן, אשר הם נופלים ואובדים בעו"ה, ואנו צריכים להקימם ולהעלותם, ע"י מעשינו הטובים. אבל הזווג החיצון, אשר הוא לצורך חיות העולמות, ולכן ת) אינו נפסק, אין לו צורך אל עליית מ"ן של זר"ן, כי אין זה נקרא זווג גמור, לפי שאינו אלא בבחינת חיצוניות, ולכן אין צורך לזו"ן שיעלו שם בסוד מ"ן ע"י מעשינו כנ"ל, אבל הוא נעשה מעצמו.

גם יש טעם אחר, למה זה הזווג החיצון אינו נפסק, והוא, כ"א היה מוכרח וצורך אל עליית זר"ן, לא היה יכול להיות תדירי, לפי שכאשר החטא גורם, ואז נופלים זר"ן לתתא, אז היו או"א מתבטלים מן הזווג הנזכר, ולכן כיון שאינם צריכין אל עליית זר"ן בסוד מ"ן, לזה הטעם לא פסיק. ואמנם אותו השרש של ההוא רוחא הנשאר בתוך אימא, הוא המעלה את המ"ן, אל צורך הזווג החיצון הנזכר, שלא ע"י זר"ן. וכבר הודעתך, מה הוא ענין ההוא רוחא דשביק בה בעלה, כי הנה הוא שם הויה דמילוי ההי"ן, שהוא בגימטריא ב"ן. וז"ס ויהי בצאת נפשה כי מתה. ועיין ענין זה באורך בשער הפסוקים בפרשת וישלח.

ועתה נבא אל הכונה, לבאר ענין יחוד ק"ש. הנה כונתינו בתחילה היא, לזווג זווג חיצון דאו"א. אמנם לפי שהוא נעשה מעצמו, שלא ע"י העלאת מ"ן של זר"ן כנזכר, לכן אין אנו מכוונים אותו בענין היחוד דק"ש, כי הנה הוא זווג תדירי ואינו נפסק, ונעשה מעצמו. אבל כונתינו היא, להוריד הארה ושפע מן הזווג ההוא אל זר"ן, לשיהיה בהם כח לעלות בסוד מ"ן, אל צורך זווג האחר של הפנימיות, במלת אחר.

הגהות ומראה מקומות

(ק) ע"ה ח"ב שער דרושי הצלם פ"ב כלל ושיעור י"ד מן אות י"ד ואילך.

(ר) סנהדרין כב:

(ש) כתובות קג. ואת ו' יתירה. ספר המצות

פרשת יתרו בתחילתה.

(ת) נ"א אשר אינו נפסק ול"ג ולכן (פע"ח).

ט"ו. שער מ"ן ומ"ד פרק י'. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רט"ו ד"ה ואמנם נבאר. להלן דרושי הלילה דרוש ג' וד'. פע"ח שער ק"ש שעל המטה פ"א ד"ה לקוטים. תע"ס שיעור ט בתחילתו

הבחינות. הם הנקרא שם, לפי שהאחוריים כולם הם במספר רפ"ה. שהם: הויה דיודין, בגימטריא ע"ב. הויה דס"ג, אשר עם עשרה אותיותיה, היא ע"ב. והויה דמ"ה, עם מספר ההויה עצמה שהיא כ"ו. הרי ע"ב עם הכולל. (ד) והאחוריים דהויה דב"ן דההין: י' יה יהו יהויה הרי ע"ב, וסך ד"פ ע"ב, הם רפ"ח ניצוצין הנזכרים. ואם תחבר בחינת הפנים דהויה דב"ן דמילוי ההין, (ה) שהיא ג"כ גימטריא ב"ן, (טו) יהיה הכל גימטריא ש"ם, כי אלו הפנים הם הפנים של המלכות אשר גם הם ירדו.

והנה כל אלו הבחינות הצריכות להתמתק, כולם מתחברים במלכות, ונקראת שם על שמם. ותכוין להמשיך אל זה השם, אור מן הע' העליונה הגדולה, שה"ס הו"ת דאימא. והטעם הוא, לפי שמלכות נקראת שביעית בערך הו' (ו) קצוות, ולכן היא צריכה לקבל מן ז"ת דאימא, שאח"כ תוכל להזדווג עם ר"ק ז"א.

(א) ונתחיל לפרש שמע ישראל כו', תחילה תכוין להמשיך הארה מן אבא אל ז"א, ומן אימא אל נוקבא דז"א, הנקראת מלכות. וזהו ענין שמע ישראל, שמע לנוקבא. וישראל אל ז"א. ובתחילה תכוין דרך קיצור, כי שמע היא: שם ע'. פירוש: כי המלכות הנקראת שם, היא המקבלת עתה הארה מן השבע תחתונות דאימא. אשר כל א' מז' כלולה מי', ונמצא שהם ע'. ולכן ע' זו של שמע, הוא ע רבתי, לרמוז שהיא רומזת באימא, כנודע שאלפא ביתא רבתי באימא, ובינונית בת"ת, וועירין ביסוד, כנזכר בתיקונים (ב) וע"ש.

וביאור הענין הוא, כי הנה המלכות נקראת שם והטעם הוא במה שהודעתך (ג) כי כל האחוריים העליונים שנפלו בימי המלכים שמתו, הנה אותם הביטולים שנתבטלו, הם בחינת המ"ן שאנו מעלים תמיד לתקנם, כמבואר אצלינו. וכל האחוריים ההם ירדו למטה עם המלכות, ועתה עולים הם עמה, וחיבור אלו

י פ ה ש ע ה

ב"ן מן מדרגה השנית ולמטה. באופן כי בכל ד' שמות, כל אחד חלק הרפ"ח שבו פנים ואחור נפל, כמ"ש רז"ל בשער רפ"ח. ואפשר שמ"ש רז"ל, כי שם ב"ן הוא הפנים של מלכות, שגם הם ירדו. ר"ל מלבד הרפ"ח ההוא שהיה בעת ההיא, עתה בעונותינו ירדה המלכות בגלות, מיום חרבן הבית, כדי לברר הבידורים, וירדה כל בחינותיה פנים ואחור, והיא שם ב"ן, שעל ידו אנחנו ע"י תפילותינו אנו מעלים הברורין כנודע, כמ"ש רז"ל בשער מדומ"ן פ"א אות ז', ובשער החשמל פ"ג.

(טו) ואם תחבר בחי' הפנים כו', כי אלו הפנים של מלכות אשר גם הם ירדו כו', משמע מדברי רז"ל, שיש הפרש בין המלכות לשאר הספירות, כי במלכות ירדו גם הפנים, משא"כ בשאר הספירות. ולא ידעתי מהו, שאם בבחי' הכלים דו' מלכים, מכולם ירדו פנים ואחור, והשבירה היתה שזה בכולם, כי ירדו לבי"ע. ואם מדבר בבחי' אורות אותו דרפ"ח, גם שם היה שזה בכולם, כי משם ע"ב, ממדרגה הו' ולמטה, הכל נפל פנים ואחור. וכן משם ס"ג ממדרגה הו' ולמטה, הכל נפל פנים ואחור. ומשם מ"ה מן מדרגה השלישית ולמטה, ומשם

הנהות ומראה מקומות

עודף באימא דהיינו בשם ס"ג ואחד חסר ב"א דהיינו בשם מ"ה לפי ששורש זעיר נשאר במעי אימא כדי שאימא תתן לו מחוץ.

(ה) נ"א רפ"ח נצוצין ושם ב"ן עצמו שהוא הפנים של המלכות שגם הם ירדו הרי הכל גי' שם (פע"ח).

(ו) נ"א הרי קצוות (פע"ח).

(א) פע"ח שער הק"ש פרק ט'.

(ב) ת"ו תקון כ"ב סד: זהר ח"א ג: קנט: ח"ב קלב. קס: קעד. קפ: רה: רכה. רלד: ח"ג ב. קסה. רכ. ז"ח ס: סו:

(ג) ע"ח ח"ב שער מ"ן ומ"ד פ"א ע"ח עם פמ"ס ענף ל"ו.

(ד) בפע"ח יש הגה"ה וז"ל מה שיש אחד

שהם סוד אות ו' כנודע. אבל ישראל שהוא ו"א, איננו צריך לקבל רק מן שי"ר אל, שהם חריג דאבא, שהם ב' קצוות הראשונים, כי כבר יש לו ר"ק, ולכן יספיק לו במה שיקבל שפע מן ב' קצוות ראשונות אבל המלכות שהיא שביעית, צריכה לקבל מכל השבע (ז) קצוות.

והנה ביאור זה הע' יותר מפורש, יובן במש"ל, כי היא מקבלת עתה מזוג אר"א שהוא לחיות העולמות, והנה מ"ן של הזוג ההוא, הוא שרש (ח) אל שם ההוי"ה בגי' ב"ן. אשר מקומה בז"ת דאימא. ומן ההוי"ה ההיא דב"ן היא מקבלת עתה, כדי שיהיה לה כח אח"כ להעלות מ"ן. ולכן גם ההארה שלוקחת עתה, היא מן מ"ן דוגמתה ג"כ, כפי מה שהיא עתה צריכה להעלות, כי כיון שהיא צריכה להעלות מ"ן, לכן צריכה לקחת הארה מן שרש מ"ן העליונות, וכבר הודעתך בשער הפסוקים, בפסוק וארבע הידות יהיה לכם לאכלה כו', (ט) כי ה' ידות הם נרמזות בשם ב"ן, וז"ס מיעוך באצבע, שהיו הראשונים נוהגים למעך באצבע, ולהוציא הבתולים, כמבואר אצלינו במקומו. (י)

והנה היד כלולה מה' אצבעות, שהם חמש אותיות מנצפ"ך, שהם המ"ן עצמן, וכ"א כלולה מה', הרי הם ה"פ ה', (כ) שהוא ה' ידות, ובהם חמש אצבעות בכל יד. וא"כ נמצא. שכולם נרמזות בשם הוי"ה דב"ן, שהיא המעלה מ"ן. והוא באופן זה: כי כאשר תצייר הוי"ה דב"ן בציורו, יהיה כך: כי יוד במלואה, יש בה ב' אותיות י"ד, ונשאר בה אות ו'. ואח"כ

תקח ב' ההיין במלואם, שהם ד' ההיין, וכל אות ה' צורתה ד' י' כנודע, הרי ד' ההיין, הם ד"פ י"ד, ועם הי"ד ראשונה, הרי ה' ידות. נשאר משם בין ג' ויין, שהם אות ו' דמילוי יו"ד, וב' הוויין האחרים, הרי ג' ויין. והנה ה' ידות, הם בגימטריא ע', וז"ס ע' רבתי דשמע ישראל, שה"ס ה' ידות דמ"ן דאימא עלאה. וג' הוויין הנשארים, עם ההוי"ה דב"ן דהיין עצמה, שהיא בגימטריא ב"ן, הרי ע' שנית, וז"ס, ותרב משאת בנימין ה' ידות, הם ה' ידות הנזכרים דהוי"ה דב"ן, שה"ס בנימין, שהם המ"ן.

והסוד הזה נרמז בפסוק ובניהו בן יהוידע כו', והוא במה שביארנו, כי יש צדיק תחתון וצדיק עליון. יוסף הוא צדיק עליון, שהוא יסוד דכורא, הנותן מ"ד. וצדיק תחתון, הוא יסוד דנוקבא, הנותן מ"ן. וגם הוא נקרא צדיק, אלא שהוא תחתון, וה"ס בנימין הצדיק, לפי ששרשו מן הזכר, כי הנה ההוא רוחא דשבק בה בעלה בביאה קדמאה, הנה הוא הוא, ולכן גם הוא נקרא צדיק, אלא שהוא תחתון, וה"ס בנימין הצדיק. פירוש: בן ימין, כי ב"ן ר"ל שם הוי"ה דב"ן (ל) הנזכר במילוי ההיין, שהיא בגימטריא ב"ן. ואמנם הוא נקרא ימין, לפי שניתן לה מן הזכר הנקרא ימין, בביאה ראשונה, כנודע כי דכורא מימינא ונוקבא משמאלא, שהיא עיטרא דגבורה.

ועל ענין זה רמזו בפרשת ויצא, בענין רחל דיתבא בין תרין צדיקים, בסוד וצדיקים ירשו ארץ כו'. והנה כל הצדיקים אשר הם מעלים מ"ן, נקראים ע"ש בנימין. ואחר מהם

הגהות ומראה מקומות

כח וגבורה ובידך לגדל ולחזק לכל וכו'. ע"ה ח"א שער ט"ו: הולדת אר"א וו"ן דף רמ"ב ד"ה וראה והבן. מבו"ש ש"ה ח"א פ"ה.
 (כ) בפע"ה כתוב וכל ה' צורת ד"י הרי הם ה' ידות.
 (ל) נ"א ל"ג דב"ן (כ"י). שער מאמרי רשב"י זיע"א דף קל"ה סוף טור ב' ד"ה ודע כי. תע"ס שיעור י"ד אות ע"א לוח התשובות לפירוש המלות תשובה כ"א מהו בנימין. וזר ח"א נט. קנג. קנה.

(ז) נ"א הו' קצוות (פע"ח).
 (ח) בפע"ה כתוב. וז"ל אמנם חמ"ן של הזוג ההוא הוא שם ב"ן אשר שם בז"ת דבינה ומשם ההוא של ב"ן היא מקבלת עתה.
 (ט) שער הפסוקים פרשת ויגש דף צ"ו. ע"ה ח"ב שער כ"ט: שער הנסירה ס"ב. שער ל"ב: שער הארת המוחין פרק ז'. שער ל"ט: מ"ן ומ"ד פרק י"א כלל י"א.
 (י) לעיל ענין תפילת השחר בביאור מ"ש ובידך

עצמו. והנ"ל הוא בז"ת דאימא, אשר המ"ן עומדים בתוכם ובפנימיותם. אבל מן הז"ת עצמן צריך ג"כ לקבל הארה, וה"ס הויה דס"ג אשר בז"ת שלה, ועם י' אותיותיו הם ע"ג ואם תסיר ג' ישאר ע'. וביאור הדבר במה שהודעתיו, כי עקריות הויה דס"ג, הוא שם אל היוצא ממנה, שהם ג' יודין וא' שבו, שהם בגימטריא א"ל כמבואר אצלנו בדרוש הציצית (ב) וע"ש.

והנה עתה בתחילה, אשר עדיין איננה מעלה מ"ן, אינה צריכה לקבל הארה מן עיקריות ההויה, שהוא שם א"ל (ג) אלא משאדית ההויה, והוא כי כאשר תסיר ג' יודין וא', אשר בכללותם אינם אלא ד' אותיות, ואע"פ שבמספרם עולים לחשבון גדול, אל תכוין להוציאם אלא בחשבון אותיות שהם ד' אותיות בלבד, ונשארו ס"ט ועם הכולל הרי ע'. ואמנם ארבע אותיות הנזכרים, נמשכים אח"כ בעת העלאתם מ"ן, וז"ס ד' רבתי דאחד, כמשי"ת בע"ה.

(ס) ישראל, (טז) עתה מקבל הז"א מן אבא הארה, כדי שיוכל אחר כך להעלות מ"ן.

הוא, בניהו בן יהודע. וז"ס ובניהו: ב"ן יה"ו. כי יה"ו הם שלשה אותיות ראשונות, שהם ע"ב ס"ג מ"ה, ואות הדר' ה"א תתאה, היא שם ב"ן. וזהו ובניהו, ב"ן יה"ו. וכבר ביארנוה במקומו (מ) ע"ש.

ואומרו בן איש חי, פירוש: כי הוא ב"ן, שהיא הויה דמילוי ההין, שהיא בגימטריא ב"ן. והוא בן איש חי, שהוא נמשך מן היסוד, צדיק עליון, הנקרא חי, וגם הוא נקרא חי כמוהו צדיק תחתון. והנה ב"ן ח"י הוא גימטריא ע', שהם ג' וזין הנשארים משם ב"ן, העשוי בצירוף כנ"ל, והם בגימטריא ח"י, ועם ב"ן הרי ע'.

עוד תכוין באות ע פירוש ג' יהוא אל כללות ז"ת דאימא. והנה הם רמוזים בשם ס"ג, כי גם הוא סודו ע', דהיינו ס"ג עם י' אותיותיו הרי ע"ג, תסיר ג' ישאר ע'. והרי נתבאר ג' כונות בסוד הע': האחד היא בסוד מ"ן בעצמן, שהיא ציור ה' ידות. והב' הוא בשם הויה דמילוי ההין, המעלה את המ"ן, כמו שהודעתיו כי המ"ן הוא דבר אחד, ויש ג"כ כח אחר המעלה אותם, וכ"א הוא דבר בפני

י פ ה ש ע ה

הבינה, והם מ"ן דילה, אלא שהת"ת עולה יותר למעלה בסוד הדעת, לחבר חו"ב, ע"י שם ע"ב ד'יודין, והמלכות עולה בסוד מ"ן דבינה יע"ש. וכן כתב בשער הנסירה פ"ג ז"ל, ואמנם ז"ן הם בני או"א, והם המעלין מ"ן, ז"א לאבא ונוקבא לאימא יע"ש. וכן בכמה מקומות נחזי אנו, מוחין הנמשכים ע"י עלייתם למ"ן, למי הם נמשכים. כי הנה בדרוש ג' מדרושי ק"ש שעה"מ כתב רז"ל, לפי שהכלל הוא, שלעולם אין שום מ"ן עולים לצורך עצמן, אלא לצורך זולתם, ושמור כלל זה ונמצא כו', ומוזה נלמד לענין ז"ן, כי כאשר ז"ן צריכים שניהם לקבל מוחין, אז צריכים שניהם לעלות בסוד מ"ן.

הגהות ומראה מקומות

(ג) זחר פרשת פנחס ברע"מ אות תרמ"ו ובדפו"י דף רמ"ו ע"ב.
(ס) פע"ח שער הק"ש פ"י.

(טז) ישראל, כי עתה מקבל הז"א מן אבא הארה, כדי שיוכל אח"כ להעלות מ"ן, כדוגמת מה שביארנו במלת שמע לצורך נוקבא כו', מתבאר מדברי רז"ל שמיש"ס ממשכין הארה לז"א, כדי שיוכל להעלות למ"ן, ומתבונה ממשכין הארה לנוקבא, כדי שגם היא תוכל להעלות למ"ן. ומפשטות הענין נראה, שז"א עולה למ"ן באבא, ונוקבא עולה למ"ן באימא, כל חד ממקום הנמשך לו הארה. ובדרוש ח' מדרושי ק"ש שעה"מ כתב כן ז"ל, ואז שניהם מעוררין אותם לזווג עליון, נוקבא מעוררת לאימא, וישראל לאבא יע"ש. וכן בשער מדומ"ן פ"א אות ט"ז ז"ל, וכן ער"ן ת"מ הם בני

(מ) שער הפסוקים דף ס"א ט"ב ד"ה אח"כ הובררו.
(ב) לעיל דף ל"ה סוף ט"ב ד"ה גם בזה תבין.

ואמנם יש הפרש בין הדי' ק"ש, אשר אנו קוראים בכל יום, כי אין הזמנים שוים כנ"ל, וכבר נת"ל באורך עניינם. ואמנם עתה נבאר הק"ש דשחרית דיוצא, ונחזור לענין, הנה בהכרח הוא שבקטנותו של ז"א, שהוא זמן היניקה, גם אז יש לו מוחין, אלא שאינם שלימים. וכבר ביארנו לעיל, כי לעולם א"א שיחסרו לו לפחות המוחין הפנימים דשמות אלהים מצד אימא. והאמנם (צ) במה שיהיה יותר ממדרגה זו, יש ארבע מדרגות, ואלו הם: הא' שיהיו בו מוחין פנימים דאימא דקטנות. הב' הוא, שיהיה בו גם מוחין מקיפין דקטנות מצד אימא. הג', שיהיו בו גם מוחין פנימים דקטנות מצד אבא. הד' שיהיה בו גם מוחין מקיפין דקטנות מצד אבא. וכל הדי' בחינות אלו, הם במוחין דקטנות בשמות אלהים.

(ק) והנה סדר מעלתם היא זו, שבתחילה נכנסין מוחין דאימא הפנימים, ואח"כ הפנימים דאבא, ואח"כ מקיפין דאימא, ואח"כ מקיפין

כדוגמת מה שביארנו במלת שמע לצורך נוקביה. והנה בזה במקומות רבים, וגם בפרשת ואתחנן (ע) אמרו, כי ישראל זה, היינו יש"ס וכבר הודעתין, כי כמו שז"א מתחלק לב' פרצופים, והם: יעקב, וישראל, וכן גם נוקביה נחלקת לשנים, והם: לאה, ורחל. והנה גם עדין מתחלקת אימא עלאה לב', בינה, ותבונה. וגם אבא נחלק לב', והם: אבא, ויש"ס. והטעם שנקרא יש"ס הוא, משום דאיכא ישראל וזוטא, והוא הז"א.

והנה עתה במלת ישראל, מקבל ז"א הנקרא ישראל וזוטא, הארה מן יש"ס, פרצוף התחתון דאבא כנוכר, ולא מכולו, אלא מבחינת חסד וגבורה שבו, הנקרא שי"ר א"ל, שיר משמאלא, א"ל מימינא, כנוכר בתיקונים (פ) וכבר ביארנו לעיל במלת שמע, למה נוקביה מקבלת מכל הז"ת דאימא, וז"א מן חו"ג דאבא לבד. והנה הארת ז"א, אינה כהארת נוקביה, והוא משנת"ל שעדיין אנו צריכים להשלים לו מוחין דיניקה, שהם שמות אלהים.

י פ ה ש ע ה

עולה נמי למ"ן דאימא והוא לצורך ז"א, לכאורה נראה מוחלפת השיטה. ואשר נלע"ד, במה שנפרש דברי רז"ל במ"ש בשער הצלם פ"ג ז"ל, דע, כי ז"א עיקרו מן הבינה, כי משם המוחין שלו, והיה די לו באלו המוחין כמדתו של ז"א, אבל לצורך נוקבא ולצורך התחתונים, לכן הוצרכו שיבואו המוחין מאר"א יע"ש. וגדולה מזו מקרא מלא דיבר הכתוב, ה' בחכמה יסד ארץ, כונן שמים בתבונה. אלמא שמים שהוא ז"א, בתבונה נתכונן. וארץ שהיא המלכות, נתייסדה על ידי

ז"א בשביל צורך נוקבא, ונוקבא לצורך ז"א כו'. ועוד שם ז"ל, ואע"פ שבכל הזווגים דאו"א צריך שיעלו שניהם למ"ן, אין זה אלא כשהזווג הוא לצורך שניהם. אבל הזווג הזה דאר"א, איננו אלא לצורך תיקון הנוקבא, בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע, לכן מספיק שז"א לבדו יעלה מ"ן לצורך נוקבא. ולפי כלל זה נמצא, כי נמשכים הארה מאבא לז"א, כדי שיהא בו כח להעלות למ"ן, וכשהוא עולה, עולה למ"ד דאבא, והוא לצורך נוקבא. וכן לנוקבא, נמשכים אליה הארה מאימא, כדי שיהא בה כח להעלות למ"ן וכשהיא

הגהות ומראה מקומות

דאבא נכנסים בעמידה דלחש ומקיפי אימא בחזרה ומקיפי אבא בברכת כהנים נמצי כי סדר ראשון אמת ויציב כי בודאי כי כמו שהסדר בגדלות כך הוא בקטנות ועיין לקמן שכתב כן בהדיא היפך ממ"ש כאן שהסדר הב' הוא אמת עכ"ל. עיין לקמן ענין כונת חזרת העמידה דרוש ה'.

(ע) אות נ"ה ובדפ"י דף רס"ג ע"א.

(פ) ת"ז אות נ"ז ובדפ"י ג'.

(צ) לעיל דרוש ג' וד'.

(ק) עיין בתע"ס שיעור י"ב בלוח התשובות לעניינים תשובה רכ"א ורכ"ב. הגה"ה אמר מאיר הסדר אינו כן כי הרי נתבאר לקמן כי פנימיים

ממורי ז"ל, רק בדרך כללות באופן זה י"ד פעמים ה"י, הם ש' מן ישראל. וי"ד פעמים ה"ה, הם ר' מן ישראל. וי"ד ה"א עם י"ה, הם אל"י מישראל, ואלו הם מקיפי אבא.

אבל הנלע"ד לפרשו ע"ד הנזכר, אע"פ שלא קבלתי בפירושו, לפי שכבר נתבאר לנו, שהג' מחזין דאלהים במלוי שלהם, הם ע"ד יח"א, ביו"דן בההין באלפין, בחכמה בבינה וברעת. וגם נלע"ד ע"ד שאמרנו בענין ד' כוסות דליל פסח, שהם המוחזין דקטנות עצמם, והם ד': חר"ב, וחור"ג, והם משונים זמ"ז וכנזכר שם (ר) ע"ש. וכן נלע"ד כאן, כי היו"דן בחכמה, וההין בבינה, והאלפין בלי הכאה הוא בחסד, כי אינו מתגלה כ"כ כמו הראשונים היותר מעולים. וי"ה הפשוט בלתי מילוי, הוא בגבורה, כי הגבורה נבלעת ונכללת בתוך החסדים, כנודע כי היסוד דאימא יש בו חר"ג, וגבורות נעלמים בתוך החסדים ואינם ניכרים, שאל"כ היה מוכרח להיות תרין חללין לתרין עטרין שבדעת.

והרי נתבאר, מה היא ההארה שנתוספה עתה בז"א, והוא כי נקרא ישראל, ע"ש הבחינה הנזכרת. והנה ההארה זו, שהם אלו המוחזין המקיפין דקטנות מצד אבא, הוא מקבל עתה הז"א מן יש"ס, מן הזווג דחיצוניות העולמות כנ"ל, כמו שהודעתך, כי שם אלהים הוא כללות כל חיצוניות העולמות, ושם הויה הוא פנימיות העולמות. וכן המוחזין דגדלות הם שמות של הויה.

יהויה אלהינו יהויה. אחרי שקבלו זרין הארה מן זווג דחיצוניות, שהוא לחיות העולמות

דאבא. ואני מסופק בזה אם שמעתי להיפך ממורי ז"ל, אם מקיפין דאימא קודמין אל פנימים דאבא.

והנה עתה בעת הק"ש דשחרית דיוצר, יש בו כל ג' מדרגות הראשונות, ועדיין חסר ממנו המדרגה הדי' הגדולה מכלם, והיא מקיפין דאבא דקטנות. והנה אלו המקיפים, הם הנתנים בו עתה במלת ישראל, וכבר עתה נשלם בכל הדי' בחינות דמוחזין דקטנות.

ואח"כ נעשה בחינת מ"ן למעלה במלת אחד, ואז מקבל המוחזין דו"ק דגדלות. וסדר רמיזת וכונת אלו המוחזין המקיפים דאבא דקטנות, איך נכנסים במלת ישראל, הוא באופן זה, שתכוין שהם ב' אותיות י"ה מן אלהים, ואלו הם המקיפין דאבא, והם מקיפין אל הג' מוחזין, הא' הוא שם י"ה במלוי יודין, והוא ע"י הכאה באופן זה, יוד פעמים ה"י, הם בגימטריא ש' מן ישראל, וזהו מקיף של מוח חכמה. הב' הוא, שם י"ה במלוי ההין, והוא ע"י הכאה באופן זה יוד פעמים ה"ה, הם בגי' ר' מן ישראל, וזהו מקיף של מוח הבינה. הג', הוא שם י"ה במלוי אלפין, והוא שם בלתי הכאה. והטעם הוא, לפי שבמוח הרעת שבימי הקטנות, אין בו כח כדי להכות ולהרבות אורות, לפי שבזמן העיבור לא היה בו עדיין מוח הרעת כלל ועתה בזמן היניקה נתוסף בו הרעת, אלא שאין בו כח להכות ולהרבות אורות. והנה הוא בגימטריא כ"ו, ועם שם י"ה עצמו, אשר הוא שרש אל כל הג' מלויים הנזכרים, הנה הם בגימטריא מ"א, והם בגימטריא ג' אותיות אל"י מן ישראל.

ודע, כי אני לא שמעתי ענין זה בפרטות

י פ ח ש ע ה

בכוליה שער חר"פ, ובפרט בפ"ו, ולעולם הז"א לוקח לעצמו המ"ה, והבין נתון לנוקבא, כמ"ש רז"ל בשער אנ"ך פ"ו, ובשער מוחזין דז"א פ"ט ופ"י.

הנחות ומראה מקומות

החפשי שלפעמים המילוי דאלפין קודם המילוי דההין ולפעמים לחיפך. (ח) צ"ל כולה דב"ן.

(ר) להלן ענין הפסח דרוש ו'. תע"ס שיעור י"ב אות רע"ו אר"פ ד"ה אלקים דחכמה מבאר

בשמע ישראל כנ"ל. הנה עתה אנו מכינים ומזמנים את אר"א, שיזדווגו זווג הפנימי בבחינת נשמות, לצורך מוחין דגדלות דז"ו, כי הזווג הזה איננו תדירי, וצריך הוא אל מעשה התחתונים. ולכן ע"י הזכרת ג' שמות האלו, אנו רומזים ומכוונים שיוכנו ויזדמנו לצורך הזווג הזה.

והנלע"ד בזה הוא, כי הנה זווג חיצוני העולמות, הוא מיססרת. וזווג הפנימיות, מן חר"ב. ולכן בשמע ישראל, אנו מכוונים אל יססרת. וג' שמות אלו, הם בחר"ב. ודבר זה קבלתי בפירוש ממורי ז"ל, כי המוחין דגדלות דז"א, הנקרא עיבור ב', הוא ע"י שנכללים חכמה עם יש"ס, ונעשים פרצוף אחד. ונכללת בינה עם התבונה, ונעשים פרצוף אחד. ואז שני פרצופים אלו מזדווגים, לצורך המוחין דגדלות.

ונחזור לענין הנזכר, כי הנה יהו"ה, הוא אבא. ואלהינו, הוא אימא. ויהו"ה, הוא הדעת המזווגת לאר"א, כנזכר בזהר ובתיקונים. והוא בחינת מזלא עלאה דדיקנא דא"א, המזווג לשניהם, ויורד אור ממנו אל הדעת דאבא, ואל היסוד דאבא, ואז מזדווג עם אימא. כמבואר אצלינו באדרת האזינו (ש) כי מזלא קדישא, הוא המזווג לאר"א ואין כאן מקום ביאורו. ותכוין, כי הויה זו הוא במילוי יודין ג"כ, ת) והוא באבא. ואלהינו הוא שם אהיה במלוי

יודין, והוא באימא. ויהו"ה הוא הויה דע"ב יודין ג"כ, הוא ברעת המזווגם.

והנה ההכנה וההזמנה הזאת, הוא סוד גדול, והענין הוא, דע, כי כל הי"ס כולם, הם מזדווגות יחד, ואין התחתונות יכולות להזדווג זב"ו, עד שיזדווגו גם העליונות זו בזו, ויאירו בתחתונות. כדוגמת מה שנת"ל, כי אנו מקדימים זווג אר"א בק"ש, ואח"כ נעשה זווג זר"ן בשים שלום. והנה א"כ יש לדעת, כי גם אר"א צריכין גם הם אל זווג גבוה ועליון מהם, כדי שיקבלו אור משם בתחילה, הלא הוא הזווג העליון הנעלם והסתום של א"א, ובכח מה שמקבלים מאותו הזווג, יש כח בהם גם הם להזדווג. וכעד"ז הולך סדר המדרגות זו למעלה מזו, עד שאין הפה יכולה לדבר, עמוק עמוק מי ימצאנו. א)

וסוד הענין הוא, כי הנה זווג החיצוני של העולמות, הנה הוא נמשך ממוחין דאר"א עצמם, בלתי שיקבלו אור עליון, כי כיון שכל המדרגות אשר תחתם נמשך מהן, פשוט הוא שיש בהם כדי לחיות את כולם. אבל הזווג דאר"א של פנימיות העולמות, כדי להמשיך נשמות חדשות (ב) של התחתונים, צריכים לקבל הארה וכח מלמעלה מהם, וזכור כלל זה. ונמצא שעד עתה, לא הוצרכו לקבל הארה, אבל עתה שרוצים הם להזדווג, צריכים הכנה והזמנה. וההכנה היא, ענין קבלתם אור עליון

הגהות ומראה מקומות

לפירוש תמלות תשובה ק"א שיש ב' בחינות נשמות חדשות: א' הם חדשות ממש הנמשכות מחכמה דאור ישר ואלו אינן באות כלל בעולם תתקון בסוד הגנן רלא נחית לגנתא מזמן הנקודים ואילך. ויש בחינת התחדשות הנשמות הבאות מבחינת חכמה דל"ב נתיבות הנבחנת לבחינת בינה שחיתה כלולה בחכמה שאין זו חדשה ממש כי כבר חיתה כלולה בחכמה והבן. אמנם גם הן נקראות נשמות חדשות וזוהי רק כלפי הבין כי הן נמשכות ממ"ה החדש" וע"כ נקראות חדשות לאפוקי מבחינת נשמות רבין שהן ישנות. ובאלו הנשמות הבאות בדרך התחדשות יש ג"כ ב' בחינות: א' נשמות חדשות פב"פ, שזו חיה נחה

(ש) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רנ"ד ט"ב ד"ה ונחזור עתה. הגה"ה נ"ב אמר מאיר פירוש שהכונה שהב' מזלות מזדווגים יחד והם מורידים מוחין לאר"א כדי שיזדווגו ומושכין הטיפה מדעת דחיינו יסוד דמזל הח' והוא הנעשה דעת מכריע ביניהם נ"ל עכ"ל.

(ת) נ"א ל"ג ג"כ (כת"י).

(א) ע"ח ח"ב שער כ"ט: שער הנסירה פרק ג'. שער ל"ט: מ"ן ומ"ד פ"ו. תע"ס שיעור י"ד מן אות מ"ז. ועיין חיטב במראות הסולם פרשת עקב בזהר עם פירוש הסולם. ובפירוש הסולם בזהר ויקהל אות ק"ל מאמר עליית התפילה.

(ב) עיין בתע"ס שיעור י"ד בלוח התשובות

להעלות את שניהם. גם תכוין שניהם זרין, הם אחדות גמור אחד, וזה תכוין בשטחיות פשט מלת אחד.

גם תכוין, כי א"ח הוא הז"א, הכולל ט"ס כמנין א"ח. והמלכות היא העשירית, הנקראת ד', ע"ש שמקומה הוא כנגד שיעור ד"ס דו"א, שהם תנה". ועומדת עמהם אחר באחור כנודע.

גם תכוין באותיות א"ח בז"א, אשר הוא שם הויה דמלוי אלפין, שהוא בגימטריא מ"ה. ובאות ד' תכוין בנוקבא, אשר היא שם אדני במילואו, עולה תרע"א, כי עתה נתמלא שמה. ודע, כי זו המלכות שאנו מכוונים בד' דאחד, הוא בחינת רחל, לפי שהיא הספירה העשירית מן הי"ס עצמן, והיא מכללן. כי לכן נקראת רחל עקרת ד' של הבית, עיקרא של בית. ולכן ויאהב יעקב את רחל, משא"כ בלאה, שהיא בחינת האחוריים שנפלו מן אימא עלאה כנודע.

ודע, כי הנה ע"י תפלינו ומצות שאנו מקיימים לקרא ק"ש, יש כח ותוספת גבורה ברחל, לעלות עד מקום ז"א דאצילות, מן המקום אשר היא עומדת בו עתה, שהוא בהיכל אהבה דבריאה, עד ז"א דאצילות. ואח"כ עולים שניהם יחד, עד אר"א, להעלות להם מ"ן. לפי שז"א ונוקבא רחל, הם בניה ממש דאימא. משא"כ בלאה ה) כנזכר. (יז)

והנה בזמן הגלות, אין כח ברחל לעלות,

מא"א, כדי שאח"כ יודווגו במלת אחד. והנה מה שהם מקבלים ממנו, הם ג' היות במלוי יודין ושלשתם רמזים ג"כ, בג' שמות יהו"ה אלהינו יהו"ה.

וכבר בארנו עניינם בביאור ק"ש שעל המטה, ושם נתבאר, כי ה"ס י"ג תיקונים דיקנא דעתיקא, והם י"ג חוורתי דרישא דעתיקא, ואין כאן מקום ביאורו. ואמנם לפי שזווג א"א נעלם מאד, כי הרי אין בחינת נקבה נזכר אצלו בפירוש, אלא בהעלם גדול, וע"כ נעלם זווג א"א במקום הזה, ואין אנו מזכירין רק זווג דאר"א לבד.

ג) אחד, אחרי אשר נודמנו והוכנו אר"א, אנו מעלים עתה להם את המ"ן, כדי לזווגם במלת אחד. והנלע"ד, שצריך לכוין להעלות עתה את ז"א לצורך מ"ד, לחברם ולשלבם יחד, ולהעלות לנוקבא לצורך מ"ן, כדי להוריד אח"כ טיפת הדכורא בנוקבא, ע"ד הנזכר ביחוד כתיבת ידי מורי ז"ל, בענין השטתחות על קברי הצדיקים. אמנם לא קבלתיו כאן בפירוש.

וזהו מה שקבלתי כאן. כי הנה צריך שבמלת אחד יכוין לג' דברים: הא' הוא, להעלות תחילת מ"ן. והשני הוא, לזווג אח"כ את אר"א. והשלישי הוא, להוריד אח"כ מוחין אל הזרין. וזה סדרן: יכוין תחילה במלת אחד, אל שני אותיות א"ח, כנגד ז"א הנקרא א"ח של המלכות. ובאות ד', תכוין אל נוקבא. ותכוין

י פ ה ש ע ה

(יז) לפי שהנה ז"א ורחל הם בניהם של אימא, משא"כ לאה כו'. נמצא, שלאה לפי שאינה בחי' בת ממש דאימא כמו רחל, אינה עולה למ"ן. ולעיל בדרושים אלו כתב, שגם

הגהות ומראה מקומות

בזמן הבית, שאז היו אר"א בקומת ע"ב בקביעות. וזו"ן במקום אר"א, ובריאה שהיא בחינת הנשמות היתה אז במקום עולם אצילות. וע"כ גם בלידתן של הנשמות היו במקום אצילות ונחשבו לבחינת פב"פ. משא"כ אחר החורבן, שבריאה ירדה למקומה תחת אצילות נמצאות הנשמות בעת לידתן שעומדות

בבריאה ואין המוחין דאצילות יכולים להאיר שם וילת אב"א, ולכן נבחנו נשמות אלו שהן נשמות חדשות מבחינת אב"א ולא מבחינת פב"פ.

ג) פע"ח שער הק"ש פרק י"ב.

ד) ג"א ל"ג של (דפו"י).

ה) ג"א לאה ול"ג בלאה (כת"י).

עתה להעלות מ"ן אליהם, מן בניהם שהם זו"ן, וגם נשמות הצדיקים, וכל אלו צריכים להעלות מ"ן לאימא עילאה. והנה הכתוב אומר, תנו עוז לאלהים על ישראל גאותו, פירוש: כביכול השי"ת, צריך עזר וסיוע וכח מן מעשה ישראל התחתונים.

והנה המלכות נקרא סוכת דוד הנופלת, כי בעונותינו נפלה ע"י מעשינו הרעים, וכן כאשר רוצה לעלות, צריך שיהיה ע"י זכיותינו ומעשינו הטובים, כי עונותינו מפילים אותה כביכול. וזכיותינו מעלים אותה. וא"כ עתה א"א לה לעלות, אם לא יהיה בנו צדיקים גמורים, אשר נשמותיהם קדושות וטהורות, שיש להם כח לעלות עד מקום אימא. וע"י תעלה המלכות. כנזכר בתיקונים, כי ישראל נקראים גרפי"ן דשכינתא, להעלותה למעלה. ולטעם זה הגלות מתעכב ומתארך, כי אין בנו מי שיוכל לעלות במדרגה הזו, כי אם יהיה בינינו מי שיוכל לעלות שם נשמתו, היה מעלה גם את המלכות, והיה הזווג נעשה כתיקונו, והיתה מתמהרת קץ הגאולה. אך עתה בזמנינו בעריה, אין יכולת לעשות זווג כתיקונו למעלה, ולסיבה זו הקץ מתארך, וכמעט רוב הרעות והצרות הבאות על האדם באות לסיבה זו.

אמנם עכ"ז יש קצת תיקון, במה שנמסור נפשינו על קדוש השם בכל לב, כי ע"י כן אפילו אין בנו שום מע"ט, והרשענו עד להפליא, הנה על ידי מסירת נפשינו להריגה, מתכפרים עונותינו כולם, ויש בנו יכולת לעלות עד אימא

כיון שהיא למטה בהיכל אהבה של עולם הבריאה כנוכר, ולכן אנו צריכין למסור נפשינו על קדוש השם, באות ד' דאחד, וצריך לכוין ולקבל עליו ד' מיתות ב"ד: סקילה, שרפה, הרג, וחנק. מן ד' אותיות אדני, כמבואר אצלנו בק"ש שעל המטה. וכבר ידעת מ"ש בתיקונים, (ו) כי ד' מיתות ב"ד, שרשם ב"ד אותיות אדני. ולכן תכוין לקבל מן ד' אותיות אשר כיוונת בהם ב"ד דאחד, וגם תכוין ב"ד של אחד, ב"ד מיתות כנוכר.

ושאתה מוסר נפשך ב"ד מיתות אלו, לקדש את השם בכל לבבך, ולקבל עליך עול מלכות שמים הוזה אשר בק"ש. וטעם הדבר הוא במש"ל, כי הנה אין כח ברחל לעלות עד כאן, אלא ע"י מסירת נפשך כנוכר.

וטעמו של דבר הוא, במה שהודעתך בענין היחוד של כתיבת ידי מורי ז"ל, בענין השתטחות על קבר, כי יש באדם: נשמה לנשמה, ונשמה, ורוח, ונפש. והנה נשמה לנשמה, באה מן אבא. ונשמה, מן אימא. ורוח, מן ז"א. ונפש, מן נוקבא. ונמצא כי הנשמה לנשמה ונשמה, הם בנים לא"א עצמם, והם אחים גמורים לז"א ונוקביה. (וש"ה ז) למען אחי ורעי, וארז"ל קראם הכתוב אחים ורעים, והוא בבחינת נשמה לנשמה ונשמה.

אמנם הרוח והנפש, הם בנים גמורים של ת"ת ומלכות, וכנגדם נאמר, בנים אתם לה' אלהיכם, שהם בבחינת הרוח והנפש. והנה עתה אנחנו בזווג העליון דא"א. וכונתנו

י פ ה ש ע ה

שביד לאה בפקדון, ובאיזו מלה דברכת אבות יש לכוין בהם, כי לפי דרושי רז"ל בברכות אבות, הכל נמשך אליה מז"א. ועיין בדרוש ב' דבעמידה, מ"ש רז"ל במלת גומל חסדים טובים. ואפשר שבשעת הנסירה כשנתלבש נה"י דאימא, ולא רחל אותה שעה שנעשות שתיים כאחת, תטלם.

לכנים. אלא שרחל שהיא עתה בבריאה העולה למעלה לאצילות, ומתחברת עם לאה, ושתיים כאחת הם עלות עם ז"א למ"ן. וכן מתבאר בדברי רז"ל לעיל בדרוש שני דכונת התפילה. שם, האמנם המוחין אמתיים שלה, הם נשארים ועומדים למעלה בלאה, עד כי יבא זמן תיקון רחל בברכת אבות ותטלם כו', לא ידעתי אימתי רחל נוטלת אלו המוחין שלה

הגהות ומראה מקומות

(ו) ת"ו תקון כ"א דף ג"ט ב. להלן ענין דרושי הלילה דרוש ה'. (ז) זהר ח"ג כ"ב. שער המצות פרישת יתרו.

ונבאר ענין זו ההארה, אשר מקבלת עתה מחדש, מאלו הד' אותיות, והוא, כי תחילה לא היתה היא רק שם אדני פשוט, ועתה נמלאת בסוד מלוי אלף דלת נון יוד כמ"ש, שצריך לכיין בד' דאחד אל שם אדני במלוי כנוכר. וצריך לכיין, כי זה המלוי נתוסף בה עתה, ע"י זו ההארה הנמשכת אליה מן ארבע אותיות ייאי שבהויות ס"ג הנזכר.

וביאור ענין זה יותר בביאור הוא, כי הנה המלכות היא דינין וגבורות, וז"ס משחז"ל (כ) תמר בתמדוריתה עומדת, ובקשו חכמים למתקם כ"ו, והענין הוא, כי המלכות נקראת תמר, לפי שהיא בחינת הש"ך דינין כפולים, כמו שהודעתך, כי יש דינים באחוריים דו"א, ובאחוריים דנוקביה, והם ש"ך ש"ך. ואמנם כשננסרת המלכות לוקחת כל שני בחינות הש"ך דינין הנזכרים, ונעשית תמר, ולכן אמרו כי בתמרוריתה היא עומדת. ואמנם כדי למתקם, צריך להמשיך אליה שם ייאי הנזכר מהויה דס"ג הנזכר אשר באימא עלאה, העולה בגי' א"ל, כי היא בסוד חסד א"ל כל היום. ובהתחבר א"ל עם תמר, יהיה הכל בגי' תרע"א, שה"ס שם אדני במלואו. והרי איך אין לה שם הזה במלואו, עד שנמשך אליה שם ייאי כנוכר, כי מקודם היתה תמר, ולכן ד' זו דאחד הוא רבתי בסוד אותיות גדולות, כי היא בסוד אימא, והרי נתבאר ענין העלאת מ"ן במלת אחד.

(ל) ועתה נבאר ענין הזווג במלת אחד, הנה אחר שכונת להעלות המ"ן אל אימא עלאה, תכוין לחבר יחד אר"א, ותכוין בסוד יהוה אהיה. יהוה, באבא. ואהיה, באימא. ותכוין לשלבם ביחד, כזה: יאהוהיה"ה. ועי"כ מזדווגים ונעשים אחד.

אח"כ תכוין בסוד הורדת טפת הזווג מן

עלאה. כמ"ש חו"ל ח) גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד שנאמר שובה ישראל עד ה' אלהיך כ"ו, כי ענין התשובה מעלה את האדם, ומגיעתו עד כסא הכבוד, שהיא אימא עלאה הנקראת תשובה. ועי"כ תוכל המלכות לעלות עמנו, כי אנחנו גרפיין דשכינתא כנ"ל. ואז יעלו זר"ן ונשמותינו למעלה, בסוד מ"ן אל אימא עלאה, וז"ס על קדוש השם, שהיא אימא אשר למעלה על ז"א, הנקרא ה'.

האמנם בזווג התחפון דזר"ן, אין צריך למסירת נפשינו להריגה רק אל נשיאות נפש, בסוד מיתה טבעית בלבד, כמו שית"ל בע"ה, בענין נפילת אפים. והנה צריך לכיין בהויה דס"ג, כי הוא המעלה את הנשמות, ואת המ"ן של אימא עלאה, כנודע כי שם ההויה דההין דב"ן מעלה מ"ן למלכות. ט) והויה דס"ג, מעלה מ"ן י) דאימא. ואע"פ שגם באימא יש הויה דב"ן, כנוכר אצלינו, עם כ"ו ההויה דס"ג, היא המעלה מ"ן, כנוכר ביחוד מכתובת ידי מורי ז"ל בענין השתטחות על הקבר. ולכן אחר שמסרת נפשך, וקבלת עליך ד' מיתות ב"ד, תכוין להעלות זר"ן ונשמתך אל אימא עלאה, בסוד מ"ן, ע"י הויה דס"ג.

ותכוין כוונה זו, באות ד' דאחד באופן זה, כי הנה נת"ל, כי ע' דשמע תכוין בה אל הויה דס"ג עם עשר אותיותיה שהם' ע"ג. וביארנו, שאז עדיין לא היה זמן העלאת מ"ן, ולכך לא קבלה הארה, אלא מחשבון ס"ט, ועם הכלל הרי ע, וחשבון הד' הנשארים מן ע"ג, לא קבלה הארה מהם, להיותם יותר גבוהים, וה"ס ד' אותיות המעולות שבהויית ס"ג, והם ג' יודין וא', שחשבונם א"ל. ועתה אשר היא ממש מעלה מ"ן, צריכה לקבל הארה מארבע אותיות ייאי, שחשבונם א"ל, וע"י הארה זו תוכל לעלות, ואלו הד' אותיות ייאי, תכוונם במלת אחד, באות ד' דאחד.

הגהות ומראה מקומות

י"ה: רפ"ח נצוצין פרק ה'. שער ההקדמות דף שע"ד ט"ב ד"ה סוד תמר מה הוא. ספר הלקוטים ישעיה סימן ל"ה.
(ל) פע"ה שער הק"ש פרק י"ג.

ח) ברכות לב.
ט) נ"א דמלכות (כת"י).
י) נ"א לאימא (דפו"י).
כ) ירושלמי מגילה פ"ג דע"ד. ע"ח ח"א שער

תחתונים דנה"י דאימא, בג"ס עליונות דז"א. ואח"כ נכנסין ג' פרקים אמצעים דנה"י דאימא, בג"ס עליונות דז"א, ונדחין הג' פרקים תחתונים בג"ס אמצעיות דז"א. וזהו מה שנעשה עתה בעת הק"ש. אבל מה שנכנס אח"כ בעת תפלת י"ח. הוא, כי נכנסין ג' פרקים עליונים דנה"י דאימא בג"ס עליונות דז"א, וג' אמצעים בג' אמצעיות, וג' תתאין בג' תחתונות, והרי נשלמו המוחין דאימא. ואח"כ ע"ד הנוכר, נכנסין גם המוחין דאבא.

ופשוט הוא כי הבחינות העליונות אינם שוים אל מדרגות תחתונות מהם, ולכן אלו הט' פרקים שיש במוחין אין ס' שמותייהם שוים, אמנם ג' פרקים תתאין, יש להם ג' שמות, וג"פ אמצעים יש להם ג' אחרים, ולשלשה עליונים ג' שמות אחרים, וכל זה במוחין דאימא, וכן יהיה במוחין דאבא. וכ"ז הוא בבחינת הלבושים של המוחין, שהן נה"י דאימא או דאבא, וגם במוחין עצמן המתלבשים בתוכם יהיה כן. והנה בדרושי הציצית ביארנו זה היטב (ע) וע"ש.

אבל מה שצריך לך לכיין עתה בקצרה הוא זה, הנה כבר הודעתך, כי בד' אותיות ההויה, יש ד' היות אחרות, והם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. ומתחלקים באופן זה: ע"ב, באבא. ס"ג, באימא. מ"ה, בז"א. ב"ן, בנוקביה. והנה גם אלו הד' מוחין דז"א, הם עדין, כי מוח חכמה כנגד אבא, ומוח בינה כנגד אימא, ומוח חסד כנגד ז"א, ומוח גבורה כנגד נוקביה, כנודע כי תרין עטרין חו"ג, הם החסד לז"א, והגבורה לנוקביה, ונמצא כי אלו הד' מוחין, הם ד' היות עסמ"ב.

אמנם להיותם מוחין מצד אימא, אינם היות גמורות כל אחד מד' אותיות, אבל הם כל הויה משלשה אותיות, בסוד יה"ו, כנודע כי יה"ו הוא בבינה, שהיא בגימטריא אהיה, וגם כל אהיה הוא בבינה, ולכן תכוין, כי ד'

אבא אל אימא, ושהטיפה ההיא היא הויה א' בירדן דע"ב, כנודע כי הויה דירדן הוא באבא, ולכן גם הטיפה הנמשכת ממנו הוא דירדן, וכח זה נמשך אליו מן א"א כנז"ל. והנה עדיין הטפה הזו ברדתה ממוח האב, אין בה ציור, היא בסוד כללות אחד, ולכן תכוין, כי אח"כ ברדתה תוך מעוי דאימא, אז היא מקבלת הציור ומצטיירת, ונעשים ממנה ד' מוחין אל ז"א, שהם: חו"ב, ודעת כלול מתרזייהו, וה"ס חו"ג.

ותכוין כי ד' מוחין אלו, ה"ס ד' אותיות דהויה דירדן הנוכרים, כי מן אות יר"ד, נעשית מוח חכמה, ומן אות ה"י, נעשה מוח בינה, ומן אות ו"ו, נעשה מוח החסד, ומן אות ה"י אחרונה, נעשית מוח גבורה. והנה עתה אשר הם מוחים גמורים, יש להם ארבע שמות גמורים, וכבר הודעתך, כי אלו המוחין הם בחינת אר"פ של המוחין דז"א, כי המקיפים אינם נכנסין עד תפלת י"ח, וכמו שיתבאר שם. גם הודעתך, כי אלו המוחין הם מבחינת פנימיות ז"א, אשר נקרא בחינת הנשמות, ואינם מבחינת חיצונית הנקראים בחינות העולמות. וב' בחינות אלו, נתבאר בדרוש א' של שני ימים טובים של ראש השנה ועיי"ש. גם תעיין בביאור ברכת אבות שבוים ר"ה, בתיבת אלהינו ואלהי אבותינו. (מ)

גם הודעתך, כי עתה בק"ש, אינם נמשכין כל המוחין דאר"פ, רק בחינת הו"ק שבהם בלבד, והענין הוא, כי המוחין הם בחינת פרצוף א' כלול מ"ס, המתלבשים תוך נה"י דאימא, כי הנצה דאימא נחלק לג"פ, והם כנגד קו ימין דז"א, שהם חח"ן שבו. והנד דאימא נחלק לג' פרקין, והם מתלבשים בקו שמאלי דז"א, והם בג"ה שבו. ומן היסוד דאימא (נ) נעשה ממנו קו האמצעי דז"א, והם דת"י שבו. והנה כאשר מתחילין לכנס תוך ז"א, ולהתפשט בתוכו, נכנסים תחילה הפרקים

הגהות ומראה מקומות

(מ) ע"ח ח"ב שער פנימיות וחיצונית פרק א'.

(נ) תע"ס שיעור י"ב לוח התשובות לפירוש

(ע) לעיל דרושי הציצית דרוש ד'.

חמלות תשובה ג"ו. ע"ח שער כ"ה פ"ג.

ז"א. ומצינו כתוב, ויאהב יעקב את רחל, ותמיד הוה דיריה ומשכניה באהל רחל. וקצת טעמו של דבר נת"ל, והוא, לפי שרחל נקראת עקרת הבית, עיקרו של בית, כי היא מכלל הי"ס, והיא ספירה עשירית שבהם, ויש לה בחינת פרצוף גמור, והפרצוף הזה יש לו פנים ואחור, ויש לו פנימי וחיצון, כמו שאר הפרצופים שיש באצילות. אבל לאה, אינה רק האחור דאימא לבד. וזהו הטעם, שלאה היא כולה דינים תקיפין, לפי שאפילו אימא, דינים מתערין מינה, ומכ"ש באחוריים שלה.

וזהו טעם למה שביארנו בענין דרוש התפילין, כי גם שם נרמזו ב' הנקבות האלו, והם בחינת קשר תש"ר בסוד לאה, דכתיב וראית את אחורי, שהיא עומדת באחור עם זעיר אנפין, בחציו העליון, באחורי ראשו, בסוד קשר תש"ר. אבל רחל נרמזה בסוד תש"י, כי היא עומדת מחציו ולמטה של ז"א, מכנגד הלב, ושם ביארנו טעמו של דבר, כי רחל שהוא פרצוף גמור, יש לה בחינת תש"י, בפרשיות ובבתים, כדמיון ז"א ממש, שיש לו תש"ר. אבל לאה שאינה רק אחוריים דאימא, אינה רק בחינת קשר דתש"ר, שהיא עור לבר, בלתי בתים ופרשיות כלל.

והנה ער"ז ג"כ נרמזו שתיהן, לאה ורחל בענין הק"ש, כי הנה ענין הק"ש, הוא בחינת כניסת המוחין בז"א. ונודע כי התפילין, יוצאין מן המוחין, כנוכר במקומו. ולכך כמו שבתפילין, אנו מחברין לאה עם ז"א בסוד תש"ר, עם הקשר שלו. אבל רחל היא בפני עצמה, בסוד תש"י. כך עתה אנו בק"ש, בפסוק א' של שמע, אנו מחברים את לאה שהיא ד' דאחד, שהיא קשר תש"ר, עם יחוד ז"א עצמו, אשר הוא תש"ר, בפסוק הא' דשמע ישראל. ואח"כ בבשכמל"ו, הוא יחוד בפני עצמו לרחל. והוא לסיבת הטעם הנזכר בענין תפילין, כי להיות שרחל היא פרצוף גמור בפני עצמו, לכן יש לה יחוד בשכמל"ו בפני עצמה. אבל לאה שאין לה אלא הארה מועטת מן הד' מוחין של ז"א, לכן היא טפלה אליו.

ובזה הטעם יובן ג"כ, למה אנו מתחילין בלאה קודם רחל, לפי שלאה היא עומדת

מוחין אלו, הם ד' שמות יה"ו במלויין, כסדר ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. וזה הענין תכוין, בד' דאחד, איך עתה מוריד את הד' מוחין האלו הנזכרים אל ז"א הנקרא א"ת, וזהו כללות מלת אחד: א"ח ד'. כי הז"א הנקרא א"ת, מקבל הד' מוחין האלו עתה.

והנה נתבאר, איך הם באים מלובשים תוך נה"י דאימא, ולכן תכוין ג"כ בעניינם. והנה הם ד' שמות אהיה, כנודע כי כל אהיה הוא בבינה. אבל עתה לא תכוין בהם, אלא בד' שמות אה"י, כל א' מג' אותיות בלבד, ותכוין לחבר כל מוח עם לבושו כזה: יוד הי וי"ו, אלף ה"י יו"ד. יוד הי וא"ו, אלף הי יו"ד. יוד ה"א וא"ו, אלף ה"א יו"ד. יוד ה"ו, אלף ה"ו יוד. והרי הורדנו אל הז"א ב' מוחין, הנקרא חו"ב שבו, שה"ס שני שמות יה"ו ואה"י במלואם כנז"ל בדרושי הציצית. אבל השני מוחין האחרים, הנקראים חו"ג, הם שמות של אהיה כנוכר שם. ולכן צריך לכוין ג"כ אח"כ, בד' אותיות אהיה, בד' דאחד. ותכוין בהם במלוייהם דיודין, אלף הי ויו הי, ותכוין כי השם הזה הוא כללות החו"ג, כי שניהם נקראים בשם הזה.

ואני מסופק מעט בענין זה הנזכר, אם הד' שמות אה"י הנזכרים, הם מוח בינה, והד' יה"ו הם חכמה. והראיה לזה הוא, כי הרי שמות אהיה האלו הם בחו"ג, והרי נזכר כל הד' מוחין. אבל היותר מוסכם אצלי ששמעתי ממוז"ל הוא, כי הד' יה"ו הם ד' מוחין בכללותם, והד' אה"י הם ארבעה לבושים בכללותם, ועי"ל בפסוק והיו הדברים האלה כו', כי שם יתבאר ענין זה של החו"ג.

אח"כ תכוין להמשיך ג"כ מוחין אל נוקבא דז"א, במלת אחד. והנקבה הזו כבר ביארנו עניינה לעיל, כי המעלה עתה מ"ן במלת אחד, היא רחל, ולא לאה. אמנם מצאנו ראינו בזה, כי הד' דאחד היא מלכות, הנקראת קשר של תפילין ש"ר, גם אמרו כי בשכמל"ו הוא במלכות, וצריך לבאר הדברים האלה באר היטב, שלא יחלקו יחד.

והענין הוא, דע כי ב' נקבות יש לז"א: לאה, ורחל. וה"ס תרין נשין דיעקב, דאיהו

ועלייה זו היא התיקון שלה, ולכן יכולה לקבל בק"ש את המוחין שלה. אבל רחל, אשר ירידתה ונפילתה הוא למטה בעולם הבריאה, לכן היא מתמעטת בבחינת נקודה קטנה, וצריכה תיקון מחדש, כדי שתעשה פרצוף כמתחילה. ולכן עתה בק"ש, שעדיין לא נעשית פרצוף, אין בה כח לקבל את המוחין שלה עדיין.

וא"ת, א"כ מה הוא התיקון, שאנו מתקנים אותה עתה, ביחוד בשכמל"ו. והתשובה היא, כי אין זה רק הכנה אל העתיד, כאשר נאמר ברכת אבות בתפלת י"ה, שימצא הכל מוכן ומזומן, ותקבלם. וז"ס מ"ש רו"ל (ו) הביא לה עבדיה בחשאי. ומ"ש אם תשאל גנאי הוא לה כו', הענין הוא, כי בהיותה בלתי תיקון, יש לה גנאי אם תשאל, ולכן הביאו לה עבדיה בחשאי כמשי"ת בע"ה.

ואחר אשר ביארנו בדרך כללות בקיצור, איך תכוין בד' דאחד ללאה, ובשכמל"ו אל ו"ק (ז) דרחל, נבאר עתה יותר בפרטות מה שצריך לכוין, דע, כי על האמת הוא, כי גם לאה יחודה היא בבשכמל"ו עם רחל, אלא שלהיותה נוקבא עלאה עליונה, יש לה ג"כ יחוד למעלה בראש הזכר, בסוד ד' דאחד. ונמצא, כי בד' דאחד אנו מכוונים אל כתר דלאה בלבד, ושאר התפשטותה, נרמז בבשכמל"ו עם רחל ג"כ.

ונבאר עתה ענין הכתר הזה דלאה, שאנו מכוונים בו בד' דאחד, דע, כי בחינת לאה אינה רק אחוריים דאימא עלאה כנו"ל, אשר לכן איננה רק בחינת קשר דתש"ר, שהיא של עור בלבד, וכבר ביארנו ענין מלת עור מה עניינו, ואמרנו, שהענין הוא, שאין לאה לוקחת הארה מן המוחין עצמן דז"א, אלא מן הנה"י דאימא, אשר הם הלבוש של המוחין דז"א כנודע. אבל רחל, לוקחת הארה מן המוחין עצמן, לפי שהיא במקום החסדים המגולים, והחסדים הם מכים במוחין, ומוסיפין

למעלה, במקום אחורי הראש, כי זהו הטעם שבזוהר קוראים אל לאה, עלמא עלאה, והראשונה המקבלת הארת המוחין היא לאה. גם לסיבה זו נקראת ד', לפי שהיא יוצאה ממש מאחורי הד' מוחין דז"א, גם נקראת רלת, לסיבת היותה דלה ועניה, כי היא דינין תקיפין, לסיבת היותה אחוריים דאימא עלאה. גם נקראת דלה ועניה, לפי שאינה פרצוף גמור כמו רחל כנזכר, ואיננה רק עור בלבד, בסוד עור דקשר דתש"ר כנו"ל. גם לסיבה זו, היא ד' רבתי, לפי שכל אלפא ביתא רבתי, היא באימא עלאה, ולאה היא אחוריים דאימא עלאה, ולכן היא ד' גדולה.

ונחזור לענין, כי בד' זו דאחד, תכוין להמשיך הארה מן ד' מוחין דז"א, אל לאה. וסוד הענין הוא, במה שביארנו, כי רחל היא עומדת עתה בהיכל אהבה דעולם הבריאה, אלא שעתה עלתה למעלה בסוד מ"ן. ונודע, כי בהיותה למטה בבריאה, עומדת שם בסוד נקודה קטנה (ד) ר"ל, כי כאשר תעלה באופן ההוא אל האצילות, לא תראה שם רק בחינת נקודה קטנה, ואז היא צריכה לקבל מן הז"א, הארה אחר הארה, מדרגה אחר מדרגה, עד שתחזור להיות פרצוף גמור כבראשונה כמשי"ת בברכת אבות. ונמצא כי עתה אשר עלתה למעלה בהכרת, כדי להעלות מ"ן, עלתה בבחינת נקודה קטנה. וכאשר עתה בק"ש ירדו המוחין דז"א, אינה יכולה עדיין לקבל המוחין שלה, כי אפילו בחינת גופא אין לה, ואיך תקבל המוחין עתה, ואי אפשר לקבלם עד ברכת אבות כמשי"ת. אבל לאה, יכולה עתה לקבל את המוחין שלה, לפי שכבר נתבאר שרחל ירדה עד עולם הבריאה, אבל לאה שהיא אחוריים דאימא, לא נפלה אלא בעולם האצילות, ונפילתה היתה שירדה למטה ממדרגתה, דהיינו שירדה עד מקום רחל נוקבא דז"א, ולכן כאשר עולה ז"א (ה) בסוד מ"ן למעלה, גם לאה היא עולה למעלה עד מקומה

הנהרות ומראה מקומות

(ז) נ"א בבשכמל"ו יחוד בפני עצמה לרחל

(פע"ח).

(ד) לקמן דרוש ח' ד"ה ונחזור לבאר.

(ה) נ"א זו"ן. (ו) פסחים ג"ו.

בהם הארה, ומוציאים אותם לחוץ. משא"כ בלאה העומדת מכנגד מקום החסדים הסתומים, וכבר ביארנו, כי הלבושין של המוחין, הם ד' שמות אהיה, ונמצא כי כל קבלת לאה, הוא מאלו הד' שמות אהיה. ובתחלה היא מקבלת כללותם בלבד, ולוקחת הד' אלפין אשר בארבע שמות אהיה, אשר אלו הד' אותיות. הם היותר מעולות, ומשם נעשה כתר שלה. וזה תכוין בד' דאחד, שהם ד' אלפין הנזכר. אבל תכוין, כי היא ד' גדולה. פירוש: כי כל מוח מאלו הד' מוחין, כולל כולם, כמבואר אצלנו בדרוש הציצית. ונמצא שד' זו, כלולה מן ארבעה, והם ד"פ ד', הם י"ו מוחין, ודבר זה נרמז בהיות ד' זו גדולה.

וכן היה מורי ז"ל אומר, שצריך לכתוב בתפילין ובמזוזה, שיעור ד' זו דאחד גדולה ועבה, כשיעור עובי ד' דלתין קטנות. ולפי שעתה ה"ס הכתר דלאה, נודע כי כללות ד' מוחין כלולים בכתר, ובארבע מוחין כלולים כל הי"ס, ונמצא כי מוכרח הוא, שיהיה בכתר כללות כל הארבע מוחין.

וכן תיקון בשכמל"ץ, הנה היחוד הזה, נכלל בו יחוד תרין נוקבין: לאה, ורחל, וכמ"ש בע"ה. וזה ביאורו: ברוך שם כבוד, אחר שנתבאר כי בד' דאחד, תכוין אל בחינת הכתר דלאה. תכוין עתה בד' מוחין דלאה עצמן, אעפ"י שאינם אלא בסוד הארת עור בלבד כנ"ל. וכבר נתבאר בוזה, כי ברוך רומז אל החכמה, ושם אל הבינה, וכבוד לח"ג. והוא עצמו הד' מוחין עצמם שאמרנו, יען כי דעת כלול מחו"ג. גם תכוין, כי אלו הם מסוד ד' אהיה הנזכר, ותכוין כי ג' תיבות אלו, ברוך שם כבוד, רומזים אל המוחין שהם ג', והם ד', פירוש: כי הם ג' חב"ד. והם ד', לפי שהדעת נכלל מחו"ג, ולכן עם היותם המוחין ד', נרמזו בג' תיבות, בש"כ בלבד. גם תכוין, כי ג' תיבות אלו עולים בגימטריא ת"ר, והוא, כי ד' שמות אהיה, ב' הראשונים

במלוי יודין, והג' באלפין, והד' בההין, הם בגימטריא תר"ו. והנה בד' דאחד, רמזנו אל הכתר שלה, אל מספר הי"ו, לפי שהיא ד' רבתי, והיא בגימטריא ד"פ ד', נשאר ת"ר לד' מוחין שלה.

גם ר"ת ברו"ך ש"ם כבוד, הם שכ"ב, והם בגימטריא כמספר שני שמות אהיה הראשונים דמלוי יודין, להורות כי כל אלו הב' הראשונים הם העיקרים, ולכן ניתנו בר"ה. והם ב' מוחין חו"ב, ושאר האותיות של ג' תיבות דברוך שם כבוד, הם בגימטריא כמספר שני שמות אהיה"ה האחרונים דאלפין וההין, אשר הם בחו"ג הכלולים בדעת.

מלכותו: תכוין לעשות הכתר דלאה כתיקונו, ותכוין כי מלכותו היא נוקבא דז"א. הנקראת מלכות כנודע. ותכוין לנעוץ סופו בתחילתו, כי עתה נעשה כתר מלכות בראשה, והם ד' אלפין מן ד' אהיה, אשר לקחתם פשוטים בד' דאחד. ועתה במלת מלכותו הם מתמלאין, ואז הם בגימטריא תמ"ד. וכבר ידעת כי לאה נקראת מדת ימיו של דהמע"ה, בסוד מ"ש ומדת ימי מה היא, כמבואר אצלנו

ט) גם תכוין עתה ברחל, שגם היא נוקבא דז"א, והיא מלכות האמיתי, שהיא הספירה העשירית שבאצילות. והענין יובן במש"ל, כי אעפ"י שעלתה רחל בסוד מ"ן, אין בה כח עתה לקבל המוחין שלה, עד ברכת אבות כנ"ל. אמנם עכ"ז מוכרח הוא, שיוודת לה עתה איזה הארה מן הזווג הזה של אלו המוחין אשר באצילות, עד היכל אהבה שבבריאה, אשר היא עומדת שם. וזו התארה קראה רז"ל בלשון ציקי קדרה, שהביאו לה עבדיה בחשאי. וה"ס י"פ שם אהיה, שהוא בגימטריא ציקי.

והענין הוא, כי כבר נכנסו המוחין בז"א, ונכנס בו סוד הדעת הנכלל מן תה"ח וה"ג, רק שהיו מבחינת התפשטותם ברו"ק, כי הג"ד לא נכנסו עד ברכת אבות כנ"ל. וכבר ידעת, כי אלו ה"ח וה"ג כשנכנסים להתלבש ביסוד

הגחות ומראה מקומות

הגחות ומראה מקומות

ח) פע"ח שער הק"ש פרק י"ד.
ט) ע"ח ח"ב שער ל"ו: יעקב ולאח פרק ד'.

ח) פע"ח שער הק"ש פרק י"ד.

ט) ע"ח ח"ב שער ל"ו: יעקב ולאח פרק ד'.

ח) פע"ח שער הק"ש פרק י"ד.
ט) ע"ח ח"ב שער ל"ו: יעקב ולאח פרק ד'.

ח) פע"ח שער הק"ש פרק י"ד.
ט) ע"ח ח"ב שער ל"ו: יעקב ולאח פרק ד'.

ח) פע"ח שער הק"ש פרק י"ד.
ט) ע"ח ח"ב שער ל"ו: יעקב ולאח פרק ד'.

לאה. וגם תכוין אחר כוונה זו, אל עק"ב אורות הנמשכין אל רחל, וכ"ז הם הכנה בלבד, עד ברכת אבות. אבל מה שנמשך עתה ממש אליה, הם עשרה אהיה, הנקרא ציקי קדריה. לעולם: כאן תחזור לכוין להשלים פרצוף לאה, והם ז"ת שלה. כי כבר נעשה הכתר שלה דרך כולל, במלת ד' דאחד. והמוחין שלה נעשו, בברוך שם כבוד. ובמלת מלכותה, נעשה הכתר (ל) שלה לגמרי, ומשם נשאר עק"ב אורות לרחל. ועתה במלת לעולם, נעשים ז"ת אל לאה, הנקראת עולם. ותכוין להמשיך בהם סוד הויה דס"ג דאימא, בבחינת אחוריים שלה. לפי שבחינת הפנים שלה לוקח אותם ז"א, ואחוריים לוקחתם לאה. והנה הם בגימטריא קס"ו, ועם י' אותיותיה בגימטריא קע"ו, כמנין לעולם. ואלו נמשכין בר"ק שלה.

ועד: כאן תכוין להמשיך המלכות של לאה, וזהו ועד, דתמן ויעודא דכלא, כנזכר בזהר (מ) ר"ל: מקום בית ועד וכניסת כל האורות, ולכן נגמר ומסתיים ג"כ היחוד בד' של ועד, כנגד המלכות של רחל, (נ) שנקראת ד', כי היא דלה ועניה, אספקריא דלא נהרא מגרמא. ובמ"א ביארתי יותר באורך כונת לעולם ועד וע"ש.

גם תכוין, כי מלת ועד רומזת אל לאה בסיומא, שהוא במלכות שבה כנזכר, אשר שם הוא התחלת פרצוף רחל, ולכן עתה אנו מכוונים במלת ועד, לתקן ג"כ כתר דרחל, ולהכינו מעתה.

והענין הוא, במה שנודע בפסוק עקב ענוה יראת ה', כי כתר דרחל, הם העקביים של דגלי לאה, וע"כ אנו מוכרחים לתקן מעתה

דאימא, הנקרא אהיה, כנודע כי כל אהיה הוא באימא, ואז הם לוקחים משם עמהם הארת י"פ אהיה. וכשיצואים ומתפשטים למטה, אע"פ שכבר נגמר יסוד הבינה במקום החזה דו"א, עכ"ז אותם ההארות הם יורדות ומתפשטות עם החו"ג.

והנה עתה רחל, אינה יכולה לקבל הארה מן החו"ג עצמן, רק מן העשר לבושים שלהם, שהם י"פ אהיה, שהם בגימטריא ציקי קדריה. ואלו ההארות הם שמביאים לה ישראל עבדיה בחשאי למטה, עד היכל אהבה שבבריאה, ע"י תפילתם. וזווגם בחשאי הוא, כדי שלא יתאחזו בהם החיצונים, יען לא נגמר פרצופה. ובהיותה בבחינת נקודה חסירה התיקון, יוכלו החיצונים להתאחזו בה, וע"כ הביאו לה בחשאי כנ"ל. ואמנם המוחין האמתים העקרים שלה, הם נשארים ועומדים למעלה בלאה, עד שיבא זמן תיקון רחל בברכת אבות ותטלם.

והנה ענין המוחין שלה, הם מה שנשאר מד' שמות אהיה הממולאים כנ"ל, כי אחרי אשר לקחה לאה הד' אלפין מהם במלויים, שהם עולים בגימטריא מדת, נשאר בחינת עק"ב אורות לרחל, לפי שהד' אהיה במלוייהם כנ"ל הם בגימטריא תרי"ו, וכשתסיר מהם מדת אורות ללאה, ישאר עק"ב אורות לרחל. ואלו העק"ב הם מתפשטים בכל קומת רחל, כנודע כי רחל נקראת יראת ה', דכתיב עקב ענוה יראת ה'. ונמצא, כי רחל הנקראת יראת ה', היא עקב אל לאה, הנקראת ענוה, כמבואר אצלינו בשער הפסוקים בפסוק ותגנוב רחל כו' (י) ע"ש. ונמצא כי במלת מלכותה, תכוין לב' כוונות: הא' הוא להמשיך כתר (כ) אל

הגהות ומראת מקומות

י"א של פע"ח יש קצת ישוב לקושיא זו ע"ש במ"ש שמע ישראל הוא הכנת אור, ע"כ. ועי"ל דרוש ה' דיה עוד פירוש.

(מ) ח"א יב. יח: ילד: ח"ב קלד. קלט: קסא:

ח"ג לג. קעט. רמד. רסד: ת"ז בהקדמה ז: יא. יד.

ת"ג כט. תי"ט לט. מא: תכ"א מז. נו. תמ"ז

פג:

(ג) נ"א של לאה (פע"ח). ונ"א ל"ג של (כ"י).

(י) שער הפסוקים ויצא דף ע"ז ט"ב ד"ה ובוה יובן. ע"ה ח"ב שער ל"ז: יעקב ולאה פרק ה'. תע"ס שיעור י"ד לוח החשובות לענינים חשובה קס"ט.

(כ) נ"א כתר ול"ג להמשיך (פע"ח).

(ל) הגה"ה אמר מאיר צ"ע סדר זה שאינו לא מעילא לתתא ולא מתתא לעילא שהיה צריך בתחילה לעשות חב"ד ואח"כ כתר או איפכא ובפרק

הנה נתבאר אצלינו (ע) איך בעת לידת התבונה את המוחין דגדלות דו"א. מתקררין ומצטננין ירכותיה, בסוד מ"ש רז"ל (פ) אין התורה מתקיים אלא במי שממית עצמו עליה. ושם נתבאר צינן והתקררות ירכותיה, שהוא בחינת הסתלקות הארה הפנימית שבהם, למעלה בת"ת שבה, ועיי"כ נשארם נה"י שבה שהם ירכותיה, בלי הארה הפנימית שבהם, ונשארים בחינת חיצוניותם שבה בלבד. וכאשר יולדת המוחין ההם, הנה הם חוזרין המוחין ההם לכנס בתוך נה"י דתבונה הריקניים, והאור האמיתי הפנימי שהיה בתוכם, נסתלק (צ) למעלה בת"ת שבה כנזכר. ואז בהיות חיצוניות נה"י דתבונה מלבישים את המוחין דו"א, הם נכנסים הכל ביחד תוך רישא דו"א, ואז נחשבים הנה"י דתבונה בו"א, כאלו הם גופא דו"א עצמה, ובכח הוה נעשית הגדלת ז"א, כמבואר במ"א.

ובזה נבא אל ביאור שמע ישראל, הנה נת"ל, כי במלת שמע, נרמו ענין המלכות, המקבלת אור מן היסוד דאימא אשר שם הם בחינת המין שלה, ווי"ס שמע: שם ע', כנ"ל. והנה צריך שתכוין, כי במלת שמע מתחלת התבונה להכין עצמה, לצורך המוחין דו"א, ומתחיל להסתלק מתוך נה"י שבה, המוחין וההארה הפנימית שבתוכה, ועולים עד הת"ת שבה, כדי להכין מקום פנוי וריקן לצורך הכנסת המוחין דו"א בתוכם כנזכר, ובתיבת שמע מצטנן היסוד שלה, ואו"פ שבתוכו מסתלק ממנו, ועולה אל הת"ת שבה, כי מן היסוד שבה, הוא התחלת הצינן והתקררות, והסתלקות האורות.

וכדי שתבין הענין היטב, נקדים ונאמר, כי הנה ביארנו לעיל, שעתה בק"ש, אינם נכנסין רק המוחין דו"ק דגדלות דו"א בלבד. ונמצא, שעתה נכנסין אותם המוחין, הראויים להיותם אח"כ בחג"ת ונה"י דו"א, והם נכנסין ומתלבשים

כתר דרחל, לפי שעדיין לא נגמרו ליתקן עקבי הרגלים של לאה, אבל שאר הפרצוף של רחל איננו נזכר עתה כלל.

והנה כתר דרחל, נרמו במלת ועד, והענין הוא, כי אחר אשר במלת מלכותו נרמו דרך כללות, להכין ולהניח שם עק"ב אורות לצורך רחל, שהם ג' אותיות אחרונות שבכל שם אהיה מן הדי' אהיה הנזכר, אשר הם בגימטריא עק"ב כנ"ל. והנה כל עקב האורות מתפשטים בכל קומת פרצוף רחל, כדוגמת די' אלפין העולים מד"ת, אשר הם כללות כל פרצוף לאה מראשה עד סופה. אבל הכתר שלה, איננו רק הדי' אלפין פשוטות, אבל המלויים הם בשאר פרצוף, אלא שלהיות כי הכתר כולל הי"ס שלמטה ממנו, לכן אמרנו, כי הכתר שלה נרמו במלת מלכותו בסוד מד"ת, אבל עיקרו של דבר אינו, אלא שהדי' אלפין פשוטות הם בכתר של לאה, כנרמו בדי' דאחד, והמלויים שלהם הם בשאר פרצוף. וכן הענין ברחל, כי ד"פ הי"ה, הנשארים מן לאה בכל שם אהיה, ונמצאים ד"פ הי"ה בפשוטם, הם בגימטריא ועד, והם בחינת הכתר דרחל. אבל במלויים בגימטריא עק"ב, והם מתפשטים בכל פרצוף רחל הנזכרת. והרי כי גם במלת ועד, נרמו בה לאה ורחל. והענין הוא, שרמו ברחל שהיא שם אדני, ואם תחבר עמהם י"ו אורות שלוקחת כתר לאה כנ"ל בדי' דאחד, הרי הם בגימטריא ועד.

דרוש ז

ס) בענין ק"ש, ע"פ דרך מ"ש בזהר במאמר הנקרא קו המדה, וז"ל, והנה מורי ז"ל רצה לבאר לנו כונת ק"ש ע"פ הזוהר, במאמר הנקרא קו המדה, ונמצא אצלינו בכ"י, והתחיל לבארו, ולא זכינו לסיימו. ועכ"ז לא אאסוף ידי מלכתוב זה המעט אשר קבלתי בו.

הגהות ומראה מקומות

תע"ס תחילת שיעור י"ב. ועיי"ש בלוח התשובות לענינים תשובה קנ"ז. (פ) ברכות סג: שבת פג: (צ) ג"א נשאר (פע"ח).

ס) פע"ח שער הק"ש פרק כ"ד. ז"ח ואתחנן ועיי"ש בפירוש הסולם מאמר קו המדה.
ע"ה ח"א שער כ"ז: שער המוחין פרק ג'.

בתוכו מלובשים הה"ח ברישא דו"א בסוד הדעת, הנה ממנו ומן העטרה שבו, נמשכת ויורדת הארתם עד היסוד דו"א.

והנה עתה בק"ש, נכנסין ב' פרקין תתאין דנצח דאימא, בחכמה ובחסד דו"א. וב' פרקין תתאין דהוד, בבינה ובגבורה דו"א. ופרק ב' דיסוד, שהוא העטרה, ברעת דו"א. ואותה הארה שביארנו לעיל, שנמשך משם אל היסוד דו"א, הנה הוא נכנס עתה, בשליש ראשון דת"ת דו"א. ונשארים ג' פרקין עליונים דנה"י דאימא, למעלה, בבחינת אור"מ על ראש ז"א. (יח) וכבר ביארנו, כי בברכת אבות נעשה זווג שני באור"א, כדי להמשיך עוד ג' מוחין ראשונים דו"א, בתיבת אלהינו ואלהי אבותינו, כמבואר שם. ונמצא כי זאת הלידה דתבונה אינה עתה, אלא בבחינת הו"ק התחתונות דמוחין דו"א, וכל הסתלקות האור והצינון והקרירות דנה"י דתבונה, איננו אלא בחלק אשר הוא לבחינת ו"ק דמוחין בלבד.

ובהקדמה זו, נבאר עתה יחוד שמע ישראל, שמע היא ההארה, הנמשכת מן העטרה, לצורך היסוד דו"א. ואמנם עתה, הוא לצורך ת"ת

עתה, בחב"ד וחג"ת דו"א. והנה כמו כן בענין הלבושים של המוחין, אשר הם הנה"י דתבונה, אינם נכנסין עתה, רק הלבושים, הראויים אל חג"ת נה"י דו"א.

והענין הוא, כי הנה נצח דתבונה, אית ביה ג' פרקין, והם כנגד חח"ן, קו ימין דו"א. וג' פרקין בהוד דתבונה, אשר הוא כנגד בג"ה, קו שמאל דו"א. והיסוד דתבונה, אין בו רק ב' פרקין, שהם היסוד והעטרה שבו, והם כנגד קו האמצעי דו"א, שהוא כנגד הדעת, וכנגד שליש העליון דת"ת דו"א. ואמנם כנגד היסוד דו"א, לא יש שום לבוש מצד התבונה בפרטות. והטעם הוא, לפי שגם בחינת מוחין (ק) אין לו, כי הרי הה"ח המתפשטים בגופא דו"א, הנה הם מתפשטים עד ההוד שבו בלבד, בסוד מ"ש בתיקונים, בינה עד הוד אתפשטת. אמנם כבר נתבאר, כי עכ"ו, מן הארת התפשטות ה"ח, מתקבצת הארתם ביסוד, ונקרא כ"ל. ושם נתבאר, כי כמו שמתפשטות בו הארת הנה"ח, כמו כן הארת הלבושים שלהם, שהם מבחינת נה"י דתבונה גם היא מתפשטת ביסוד שבו. ונמצא, כי מכה היסוד דאימא, אשר

י פ ה ש ע ה

דנה"י דאימא מקיפין על רישא דו"א, אלמא שכבר יצאו ונולדו חב"ד דמוחין, המלובשין בפרקין עלאין דנה"י דאימא, ואם כן איך יבא שיצטננו ויתקררו ו' פרקין תחתונים דנה"י דאימא, ופרקין עלאין לא יצטננו, הלא אין הצינון אלא בשעת לידה. ועל כרחין שכל הצינון והקרירות בנה"י דאימא, נעשה כאתת בכל נה"י שלה, אלא שכיון שאין נכנס עתה אלא ו"ק דמוחין בשש פרקין דנה"י, אין צורך לכוין עתה אלא בצינון השש פרקין. אם כן בעמידה, בשעה שנכנסים בו"א חב"ד דמוחין, מלובשים בפרקין עלאין דנה"י דאימא, היה צריך לכוין בקרירות וצינון פרקין עלאין דנה"י ולא נזכר בדברי רז"ל בדרושי העמידה, ועיין מ"ש בעניותיך במקום אחר.

(יח) ונשארים ג' פרקין עלאין דנה"י דאימא למעלה, בבחי' אור מקיף על ראש דו"א כו'. נמצא כי זאת הלידה של תבונה, איננה עתה אלא בבחי' הו"ק התחתונות של המוחין דו"א, וכל הסתלקות האור והצינון והקרירות כו', איננו אלא בחלק, אשר הוא לבחי' ו"ק דמוחין בלבד כו' הנה זה הוא הדבר הקשה, שהרי כל אלו המוחין שהם עתידים להכנס תוך גופא דו"א, בסוד צ' דצלם, כולם הם סוד פרצוף אדם א', שלם ברמ"ח איברים ושס"ה גידים, כמ"ש רז"ל בכמה מקומות, ועיין בשער הצלם ריש פ"ה, וא"כ בודאי כשנולדו המוחין ויצא מיסוד דאימא, בודאי פרצוף שלם נולד כל בחי' הצ' דצלם, וכן מתבאר מדברי רבינו ז"ל, במ"ש שנשאר ג' פרקין עלאין

הנחות ומראה מקומות

(ק) נ"א כי גם חסדים אין לו (פע"ח).

שבו ישראל, הוא עטרת היסוד דתבונה, בדעת ז"א. והרי נגמר עתה קו האמצעי, אשר בו מתחיל הצינון והקירירות. יהו"ה, הוא פרק תחתון דנצח דאימא, לחסד ז"א. אלהינו, הוא פרק האמצעי דנצח, לחכמה דז"א. כי בתחילה מתקרר פרק התחתון, ואח"כ העליון. והרי נגמר קו ימין. יהו"ה, פרק התחתון דהוד דאימא, לגבורה דז"א. אחוה, הוא פרק אמצעי דהוד, לבינה דז"א. והרי נגמר קו שמאלי דז"א גם כן.

בשכמל"ו, הנה גם זה היחוד, צריך לבארו בדרך הנזכר, ויובן במש"ל, בענין הכנת התחלקות גה"י דתבונה הנכנסים בז"א. אע"פ שאינן נכנסין עד מלת אחד, ואין זה רק הכנה וצינון, כדי שיהיו מוכנים לכנס במלת אחד. ועתה בבשכמל"ו, צ"ל סדר כניסתם בז"א, וצריך לחלק רק אשר בו.

ויובן הענין במה שהודעתוך, כי ז"א מתחילת אצילות, לא היה רק רק בלבד, כי לכן נרמו באות ר' של הויה. אבל הד' הראשונים חסרים ממנו, ואינם נכנסים בו. אלא ע"י מעשה התחתונים. (ר) גם ביארנו ענין גדלותו. (ש) איך נגדל ונעשה בן י"ס גמורות. באופן זה: כי הנה בתחילה לא היו בו רק חג"ת נה"י בלבד, וכל ספירה מאלו מתחלקת לג' פרקין. ונתחיל לבאר מן קו הימין, שהם חסד ונצח, אשר בכל א' מהם יש שלשה פרקין. שית פרקים בתרויהו. ושית פרקין בקו שמאלי, שהם גבורה והוד. ושית פרקין בקו האמצעי. ואופן הגדלת ז"א, הוא באופן זה: (ת) כי הו' פרקין שיש לו בקו ימין שבו, נחלקים אל ג' בחינות, כי ב' פרקין עלאין דחסד שבו, מהם נעשית חכמה שבו, כי מתחברין ב' פרקין אלו, עם פרק העליון דנצח דאימא, והרי הם ג' פרקין ונעשית חכמה שבו.

ומן הפרק התחתון דחסד שבו, מתחבר

עם פרק עליון דנצח שבו, הרי הם תרין פרקין, ומתחברין עם פרק אמצעי דנצח דתבונה. הרי הם שלשה פרקין, ומהם נעשה חסד דז"א. וב' פרקין תתאין דנצח דז"א, מתחברין עם פרק תחתון דנצח דאימא, הנכנס בהם, והם ג' פרקין, ומהם נעשה נצח דז"א, והרי נגמר קו ימין דז"א.

ועד"ז נעשה בקו שמאל, ובקו האמצעי. כי כבר ביארנו טעם אל הנזכר, כי מאחד שהתבונה המיתה את עצמה, שהם הנה"י שבה בשביל ז"א, שהוא הסתלקות אר"פ שבהם, ונכנסים במקומם אר"פ אחרים, והם המוחין דז"א. ואח"כ הכל יחד, מתלבשים תוך ז"א. א"כ מוכרח הוא, שזה החיצוניות דנה"י דתבונה, נעשים עצם מעצמו, ובשר משרו ממש, וכגופו דמי, ונגדל ע"י ממש.

והנה עתה כשמתחילין המוחין דר"ק לכנס בו, מוכרח הוא שכבר התחיל להגדיל, אלא שעדיין אין לו בחינת הראש, שהם ג"ר של הגדלות, ועדיין החג"ת שלו, הם עתה רישא דיליה, ובהכרח הוא שבוה הראש שהם החג"ת שלו, יהיה ניכר בהם הגדלות, לפי שכבר התחיל להתחלק החילוק הנזכר באופן זה.

ונתחיל לבאר קו ימין, כי הנה הנצח שלו התחיל להתחלק, והפרק העליון שלו, עלה ונתחבר עם הג' פרקין דחסד שלו, ולא נשאר בנצח שלו, רק ב' פרקין בלבד, אשר עם הפרק התחתון דנצח דאימא, נעשים ג' פרקין. ונמצא כי הו' פרקין שהיו בנצח וחסד דז"א, נתחלקו באופן זה: ד' פרקין בחסד, ושני פרקין בנצח. וכעד"ז בגבורה ובהוד בקו שמאל. וכעד"ז, בת"ת ויסוד בקו אמצעי שבו.

והנה אלו הד' פרקין שיש בכל א' מאלו הג', שהם חג"ת דז"א, הנה הם עתה אל"י בבחינת רישא דיליה, וכבר יש כאן רושם

הנהרות ומראה מקומות

המוחין ובשער הצלם וצ"ע וכ"כ מהרח"ו ז"ל וע"ש.

(ה) תע"ס שיעור י"ב לוח התשובות לענינים תשובה רכ"ד.

(ר) ע"ה ח"א שער כ"ג: מוחין דצלם פ"ה.

תע"ס שיעור י"ב מן אות ק"צ.

(ש) הגו"ה אמר מאיר ע"ז יש כמה קושיות

בספר דרך עץ החיים בשער כ"א: שער לידת

ולכן החלק הזה אשר היא לוקחת מצד שמאל דו"א, הוא מצד אימא שבו, ולא מצד אבא שבו. גם יש ט"א לזה, והוא לפי שאבא אתכסי תדיר גו אימא.

גם יש אל הנקבה אחיזה בקו האמצעי שבו, ביסוד שבו, כי שם עיקר יניקתה כנודע, ולפי ששם מגולה כח אבא כנודע, לכן אותו החלק שלוקחת משם, הוא מצד אבא שבו כנודע. וכללות הענין הוא, שהמלכות לוקחת חלק שלה, מן כח ההוד שבו"א מבחינת כח אימא אשר בו, ומן היסוד דו"א מכת אבא אשר בו. והרי איך הו"א בגדלותו, מסתלקין ממנו ב' פרקין תתאין דהוד שלו בצד אימא, ונותנם אל הנקבה, לפי שההוד הוא עיקר קו השמאלי, בסוד כל היום דזה, היסוד הוד כנודע, ולא נשאר אליו רק ב' פרקין תתאין מצד אבא. וגם מסתלקין ממנו מן היסוד שלו ב' פרקין תתאין דמצד אבא, ונותנם לנוקבא. ולא נשאר אליו רק תרין פרקין תתאין דמצד אימא.

ונבאר עתה סדר הנזכר בבשכמל"ו. אבל דע, כי בשכמל"ו, אינו ע"ד שמע ישראל. כי שם ביחוד שמע, היה מתחיל הצינון הקריירות מן קו האמצעי, וגם שם היה מתחיל ממטה למעלה, כי כן דרך להצטנן התחתון, ואח"כ העליון ממנו. אמנם בבשכמל"ו, שאינו אלא הגדלה והתחלקות הפרקין, לכן כאן מתחיל ההגדלה להגדל דרך מעלה, ואח"כ נשאר השארית אל התחתון. ועוד חילוק אחר, כי כאן מתחיל ההגדלה מן קו ימין, ואח"כ בקו אמצעי, ואח"כ בקו שמאל, (ת) ע"ד חג"ת.

וזה ביאורו:

ברוך: הם ד' אותיות, כנגד ד' פרקין עלאין דחסד, ותכוין שהם כפולין, ר"ל ד' מאבא, וד' מאימא.

שם: הם ב' אותיות, שהם כנגד ב' פרקין מאבא, וב' מאימא, אל נצח. ובוה תבין ג"כ, איך כל ברוך הוא בחכמה, שהוא קו ימין, כנגד החכמה הכלולה בחד כנז"ל, אשר לכן יש בו ד' פרקין.

הגדלת הראש דו"א, כי כבר הם כאן בכללות, אעפ"י שאינן בפרטות, כי הרי יש כאן ד' פרקין, אשר הם מוכנים, כי כאשר יכנסו ג' עלאין בברכת אבות, כבר אלו הם כאן מוכנים עתה, כדי שיתחלקו, וינתנו ב' פרקין עלאין אל החכמה, ותרין תתאין אל החסד. אבל עתה שלא באו ג' מוחין עלאין, הם עדיין כלולים בחסד. נמצא שכבר יש לו בחינת ראש, אלא שאינו ניכר, להיותו מתערב בחסד. וכעד"ו בגבורה, וכעד"ו בת"ת.

ונמצא עתה, שצריך לחלק ולתת ד' פרקים לכל אחד מאלו הג' שהם חג"ת דו"א, וב' פרקין לכל א' מאלו התתאין, שהם נה"י שבו. גם צריך שתדע, כי ז"א כמו שיש לו בהיותו קטן מבחינת מוחין והגדלה מצד אימא, כן יש לו מוחין והגדלה מצד אבא, ונמצא שיש לו בקטנותו מוחין דא"א כנודע. וא"כ כמו שאנו מחלקים כח הו"א מצד אימא, כן צריך לחלקו מצד כח אבא אשר בו. ונמצא, שצריך לחלקו ג"כ ד' פרקין מצד אבא, וד' מצד אימא, בחסד שבו. וכן בגבורה שבו, וכן בודעת שבו. וב' פרקין מצד אבא, וב' פרקין מצד אימא, בנצח שבו. וכן בהוד שבו, וכן ביסוד שבו.

אבל צריך שתדע, כי זה מה שהיה ראוי להיות, ואמנם עתה אין הדבר כן, והטעם הוא, לפי שיחוד בשכמל"ו, הוא יחוד הנקבה כנז"ל. וצריך לתת ג"כ חלק אל רחל נוקבא דו"א, אשר היא חלק ממנו, עצם מעצמיו ובשר מבשרו. כי הנה היא לוקחת אבר מן איברי ז"א ממש, ולוקחת מבחינת צד אבא שבו, ומבחינת צד אימא שבו. וז"ס בשכמל"ו, שהביאו לה עבדיה בחשאי.

וצריך לבאר, מהיכן היא לוקחת, דע, כי המלכות אינה נבנית, אלא מן השמאל, שהוא עיטרא דגבורה, ואין לה חלק בקו ימין כלל, אם לא בעת הזווג, כי אז לוקחת טיפת הה"ח, ואין לה בקו ימין דו"א חלק כלל, לא מצד אבא, ולא מצד אימא כלל. וכל אחיזתה בקו שמאל היא. ולהיות כי אימא בצד שמאל היא,

הנהות ומראה מקומות

(ת) ג"א קו ימין וקו שמאל וקו אמצעי (פ"ח).

שתי אותיות מ"ו, נשארים בת"ת ויסוד דו"א, אבל ההויה עצמה, לוקחתה המלכות, ולכן תכוין בשני אותיות מ"ו הנזכר, אל מלוי הויה דע"ב דיודין. והרי איך רחל לוקחת ב"פ תתאין דמצד אימא שבהוד דע"ב דיודין. והרי איך רחל לוקחת ב"פ תתאין דמצד אימא שבהוד דו"א, וד' פרקין מת"ת ויסוד ז"א דמצד אבא שבו, והרי הם ו' פרקין, שהם מדה אחת, כי כל מדה יש בה ג"פ מצד אבא, וג"פ מצד אימא. ונמצא כי מה שהיתה רחל בתחילה, בסוד נקודה א' קטנה, הרי הגדילה היא עתה, ונעשית מדה אחת שלימה, אבל עדיין זה הוא בכח ולא בפועל, כי שם בברכת אבות או נגמרת, ונעשית תחילה מדה אחת שלימה בפועל, ואח"כ נעשית פרצוף שלם, כמבואר שם ע"כ. ולא זכרתי תשלום הדרוש הזה.

דרוש ח'

(ב) בענין הג' פרשיות עצמם בכללותם ובפרטותם, ובענין מה שצוה חז"ל (ג) ליתן ריוח בין הדבקים. ושיש בהם ס' אותיות. ויש בכל הג' הפרשיות רמ"ח תיבות כו'. בתחילה נבין מ"ש בתיקונים, בענין לשום ריוח בין הדבקים, ושהם ס' אתוון (ד) בק"ש, דעלייהו אתמר ששים גבורים סביב לה כו'. הענין הוא, כי זרין דבוקים יחד אחור באחור. ונודע שהנסירה שלהם הוא, ע"י החסדים הנמשכים בז"א. והנה החסדים יורדים בו עתה בעת הק"ש, ואז מתחילין הזרין להפרד איש מעל אחיו קצת, וניתן ריוח בין הדבקים. ואח"כ בברכת אבות או נגמרים לפרד לגמרי.

(יט) ונראה לע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, כי

יפה שעה

בשש קצוות דו"א כו', חדא שהרי רחל עדיין עומדת בראש הבריאה בסוד נקודה קטנה,

כבוד: אמרו בוותר שהיא בינה. וה"ס ארבע פרקין עלאין דגבורה, אשר שם כלולה הבינה. אמנם כאן לא תכוונם כפולים, רק פשוטים, שהם ד' מצד אימא. כי להיותם חסרים ב' פרקין תתאין של ההוד, שלקחתם הנקבה כנ"ל, לכן אינן מתערבין עם של אבא. ולכן אנו אומרים אח"כ:

מלכותו: לרמוז אל ההוד דו"א, אשר החלק הנוגע אל ההוד הזה, לקחתו המלכות, הנרמזת במלת מלכותו. גם תכוין, כי יש בו ו' אותיות, כנגד ו' פרקין מצד אבא, ד' לגבורה, וב' להוד.

לעולם: הוא התפארת דו"א, וד' אותיות לעו"ל, הם כנגד ד' פרקי מצד אימא.

ועד: שני אותיות ע"ד, הם ב' פרקין דאימא שביסוד דו"א, והרי הוא שלם בקו אמצעי שלו מצד אימא, כי מצד אבא לקחתו המלכות כנ"ל, לפי ששם עומד אבא מגולה, כי גלוי דאבא הוא מן החוזה, נמצא כי אין מקום סתום ומכוסה מאבא, אלא השליש העליון דת"ת דו"א, וכל השאר מגולה, אשר שם מקום אצילות המלכות, מן החוזה עד סיום היסוד. ולכן כאן לוקחת כל הד' פרקים (א) שבו"א מצד אבא, ואינם נשארים אליו מצד אבא, רק ב' פרקים לבד, וניתנים בו בת"ת וביסוד שבו.

ואלו הם שתי אותיות הנשארות ם של לעולם, ו של ועד, שהם ב' אותיות מ"ו הסמוכות זו לזו. אות מ' אל הת"ת, ואות ו' אל היסוד. וכבר ידעת, כי מ"ו הוא בגימטריא מלוי ההויה דע"ב דיודין, אשר הוא באבא כנודע. והענין הוא, כי מילוי אבא בלבד, שהם

(יט) ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, כי ענין היותם שיתין אתוון, הוא בסוד היותה דבוקה

הגהות ומראה מקומות

(ג) ברכות ט"ו סוף ע"ב כל הקורא ק"ש ומדקדק באותיותיה. זחר בהעלותך קנג. ת"ז כ"ז סוף ע"ב.

(ד) ת"ז דף כ"ז סוף ע"ב.

(א) נ"א כל ד' פרקים מצד אבא שבת"ת דו"א ואינם נשארים אלא מצד אבא רק ב' פרקים לבד ואלו הב' פרקים נחלקים א' בת"ת וא' ביסוד (פע"ח). (ב) פע"ח שער הק"ש פרק כ"ג.

ז"א. ונמצא שהדעת חסד דו"א, הם מכוננים ומתקנים איברי הראש של הנקבה. ובוה יובן, איך פסוק ואהבת, הוא בראש, והוא בחסד, כנזכר בתיקון ע'.

ולכן תמצא בפרשה זו, ה' פסוקים, וכל פסוק מתחיל בר' ומסיים כך, כמנין כ"ו, שהוא שם ההויה. והנה ה' היות בגימטריא ק"ל. (כא) לרמוז אל דעת הנקבה שהוא קל, הנתקן ע"י דעת חסד דו"א. (כב) ובפ' והיה אם שמוע כר, תכוין שהיא

ענין היותם ס' אתון, הוא בהיותה דבוקה בר"ק דו"א, וכ"א כלולה מ' הם ס', בסוד ששים גבורים סביב לה.

(כ) ענין שלש פרשיות שמע כו'. דע, כי בחינת החסד המתפשט בת"ת דו"א, הנה הוא מתפשט בראש המלכות. ולכן ראוי לכוין בפסוק ואהבת, כי פסוק זה הוא בחסד דו"א, בסוד ואהבת חסד. ותכוין, שע"י החסד הזה נמשך אל ראש הנקבה, בשיתוף הדעת של

י פ ה ש ע ה

פ"ג משער דרושי הצלם, ובשער תיקון הנוקבא. נמצא כל הראש שלה נתקן ע"י החסד. ומ"ש שגם ע"י הדעת דו"א, צ"ל כיון שעיקר החסדים מן הדעת הם באים, ומשם יוצאים ומתפשטים, נמצא הדעת והחסד גורמין תיקון איברי ראש הנוקבא.

(כא) לרמוז אל הדעת דנוקבא, שהיא ק"ל, הנתקנת ע"י הדעת והחסד של ז"א כר. פירושו: כי ה' הויר"ת ה"ג שבדעת שלה העולה ק"ל, לא נמתקו אלא ע"י החסדים דו"א, בעת ירידתם ביסוד דו"א כנודע. ואח"כ עולים בא"ח מן היסוד, וניתנים בדעתה. ודע באמת, מה שקורא רז"ל כאן דעת דו"א, הדברים מטים למ"ש רז"ל בשער תיקון הנוקבא פרק א' ז"ל, ואם כן מי גרם להם שיקבצו ויתחברו בדעת שלה כל הה' ביחד, אבל הענין הוא, כי יסוד דאבא אשר נתגלה עתה מן החזנה דו"א ולמטה, האיר הארה אל הה"ג שביסוד דו"א, ושם מתחברים יחד, ומתאספים היטב כר, ולכן כאשר יצאו בדעת של רחל, נשארים שם ג"כ מחוברים יחד כולם בלתי פירוד יע"ש. ועוד לו שם פ"ה ז"ל, ודע, כי עיקר הסיוע והעזר אל המצאה הזאת, שיתקבצו יחד ויעלו דרך קו האמצעי, הוא ע"י יסוד דאבא כר, והוא מכוון כנגד קו האמצעי של הנוקבא ומאיר בה, ומכח הארה ההיא מקבץ אותם הגבורות יחד בקו האמצעי שלה, ועולין דרך שם עד הכתר שבה יע"ש. ובתוך יסוד דאבא נתון דעת דו"א כנודע, הילכך קורא ליה דעת.

(כב) ופרשה והיה אם שמוע, תכוין שהיא

ואפילו בעולה עכשיו בעולם האצילות, כדי להעלות למ"ן, אינה עולה אלא בסוד נקודה, כי על כן אין בה כח לקבל האידנא חלק המוחין שלה, כמ"ש רז"ל לעיל דרוש ששי, ואם כן בשעת ק"ש אין כאן דבקות, אלא שהכוונה, להמשיך הארה לר"ק דו"א, כדי שיהא בהם כח שלכשתגדל רחל, ותבא לו באחוריה, ותהיה דבוקה עמו אב"א, יהיה בהם כח להתפרד הרביקות ההוא, ונמצא שאינו אלא הכנה למה שתהיה אח"כ. וא"ת, ואפילו לכשתגדל ועולה רחל אב"א עמו אינה עולה אלא עד החזה שלו כנודע, וא"כ היאך היא דבוקה בשש קצוותיה, והא איכא חו"ג וב' ת"ת שלו, שאין לה דבוקה בהם, דע, כי בעת הנסירה, לאה ורחל נעשות פרצוף אחד, ושתיהן ננסרות, כי דבוקות הן. כמ"ש רז"ל בשער הנסירה פ"א ז"ל, ואח"כ בנסירה נתחברו שניהם פרצוף אחת, על ידי שנכנסים נה"י דאימא לתוכם, ונמצאת גם רחל עצמה עולה אב"א עד הכתר דו"א, על ידי התחברותה עם לאה יע"ש. וא"ת, וכי לאה עצמה צריכה נסירה, אין, צריכה וצריכה, ועיין מ"ש בעניותין שם, וגם במקום אחר.

(כ) ענין ג' פרשיות דשמע, והיה, ויאמר כו', ותכוין כי ע"י חסד זה, נמשך אל ראש הנוקבא בשיתוף הדעת דו"א, ונמצא כי הדעת והחסד של ז"א, הם מכוננים ומתקנים איברי הראש של הנוקבא כר, כי הנה מחסד שבת"ת דו"א, לוקחת הנוקבא חצי שליש אור החסד לכתר שלה. וגם להר"ב שבראשה, לוקחה חצאי החסדים דגריה דו"א כנודע, וכמ"ש רז"ל בסוף

ענינם הוא, כי הדעת שבין החריג, הנקראים ב' עטרין שבדעת דו"א, יש בו עשרה הויות, ה' מצד עיטרא דחסד, וה' מצד עיטרא דגבורה, והם ה"ח וה"ג, וצריך לכוין, כי בפרשה זו, יש בה מ"ב תיבין, בסוד הראש, וצריך לכוין כי הם ה' הויות של חסדים בראשו, ומתפשטים ה' הויות דגבורות בראש הנקבה. (ה) עוד דרוש אחר קצר על הנזכר, נוסף ביתר שאת. דע, כי בתחילה היו זרין שני פרצופים, דבוקים אהור באהור, גופא בגופא. אמנם הזרועות והשוקים שלה בלבד, היו נפרדים מאותם שלו, וכנזכר בתיקונים. (כג) והטעם הוא, משום שהזרועות שלו יש להם

גבורה דו"א, וע"י נתקן החסד שבה, שהוא במלכות ובהיות חריג ביחוד, נכלל גם הגוף באמצעיתם. ולכן הפרשה הזאת היא כללות שם ע"ב, שהוא גופא ותרין דרועין, כנזכר בתיקון ע'.

מן ושמתם עד פרשת ציצית, תכוין להוריד כל שאר בנין הת"ת, מן הטבור ולמטה, עד טבורא דמלכות ולתתא.

ובפרשת ציצית תכוין, לבי' פרקין תתאין דנ"ה דו"א, שבהם נתקנו כללות נ"ה של הנקבה, וגם היסוד שלה אשר בתוכם. והנה אלו ה' הויות, הנרמזות בר"ת וס"ת של ה' פסוקים, שיש בפרשת ואהבת,

י פ ה ש ע ה

נמצא כל הה"ח מאירים ברישא בכח"ב דיליה, והוא בחי' מ"ב, כנודע כי פשוט בכתר, ומלא בחכמה, ומלא דמלא בבונה, הרי מ"ב, וגם בפנים מאירין ה"ח בסוד מ"ב, כמ"ש רז"ל בשער א"א פי"ג יע"ש. הרי החסדים מתחלקין ומאירין בסוד מ"ב ברישא דיליה, וממילא כי כן הגבורות אחר שעולים, יגדל עד הכתר שלה כנודע שמאירין ג"כ ומתפשטין למ"ב ברישא דיליה.

(כג) והטעם הוא, שהזרועות שלו יש להם מכריע המיחדם, אבל הזרועות שלה אין להם מכריע, לפי שאין בהם דעת. וכן השוקיים שלה, אין להם מכריע כו', פירוש: כי הנה בדעת דו"א, יש תרין עיטרין, הכוללים חריג, ואע"פ שעיטרא דגבורות ניתן לנוקבא, בהכרח שורשה נשאר בז"א, כמ"ש רז"ל בכ"מ, דאל"כ נמצא גם הוא דעת ק"ל כמהו, וכל קו אמצעי דו"א, בודאי מאירין כל החריג, שהרי ביציאתם מפי היסוד דאימא שבחזה דו"א, מאירין הארה עצומה, עד שמכחם נעשה הלב. ועיין מ"ש רז"ל בשער פרצופי זרין פ"ד, וכשיוורדים ביסוד, כ"ש שמאירין כל החריג שם בודאי, ונמצא ג' קוין דו"א, קו ימין חסד, קו שמאל

גבורה דו"א, ועל ידה נתקן החסד שבה שהיא המלכות כו'. פירוש: כי הנה זרין עד עתה בעת ק"ש, עומדין אב"א כנודע, כשהם אב"א, מצד החסד שלו יבא גבורה שלה, ומצד גבורה שלו יבא חסד שבה כנודע, נמצא שגבורה דו"א מאיר בחסד שבה, הם מצד אחד לו בחי' ימין, וזה בחי' שמאל, והם דבוקים ובי"ז השתא קודם הנסירה.

שם וצריך לכוין כי בפרשה זו יש בה מ"ב תיבין בסוד הראש, וצריך לכוין כי הם ה' הויות של החסדים בראשו, ומשם מתפשטים ה' הויות דגבורות בראש הנוקבא. פירוש: כי הנה כל הה"ח מאירים בראש, כנודע כי מחסד דחסד דו"א עלו ב' ו' שלישים לחכמה שלו, וחצי שלישי לעיטרא דחסדים שבדעת שלו, וכן מחסד שבגבורה שלו, עלו ב' חצאי שלישים לבונה שלו, וחצי שלישי לעיטרא דגבורות שבדעת שלו, וכל זה בפנימיות נה"י דאימא, ובחיצונית על גבי נה"י דאימא, עלו חסדי נ"ה עד הכתר שלו, חוץ מבי' חצאי שלישי הת"ת, שעלו תוך פנימיות נה"י דאימא עד הכתר, וכל זה מפורש בדברי רז"ל, בשער דרושי הצלם, ובדרוש החריג אות י"ד יע"ש.

הגהות ומראה מקומות

(ה) פ"ח שער הק"ש פרק י"ח וכתוב שם נמצא למוריניו האר"י ז"ל מכת"י שלו בעצמו.

(ו) ג"א חצאי שלישים.

ובשער הכונות הישן כתוב שזה מזולתו.

הנהגה בפרקים הראשונים שלו, הם חר"ב שלה. ובפרקים האמצעיים, הם חג"ת שלה. ובאחרונים נה"י שלה. והענין הוא, כי הנהגה הנ"ה שלו, הם חר"ב שלה. (כד) וביסוד שלו, מתחיל חסד שבה, ועולה לה לדעת ולגבורה ולחסד

מכריע המיוחדם. אבל הזרועות שלה, אין להם מכריע, לפי שאין להם דעת. וכן השוקיים שלה. אין להם מכריע בה. ועוד כי הנה"ה שלו, ג"כ אינם דבוקים, לפי שמן ג' פרקים דנ"ה שלו, הוא פתוח מלפניו, וסתום מאחוריו.

שעה יפה

גבורות, קו אמצעי מכריע, כי יש בו ב' בחינות כולל חר"ג. לכן צד החסדים מכריע לקו ימין, וצד הגבורות מכריע לקו שמאל, כי לכן יש בו ב' הארות, להכריע לכאן ולכאן. לא כן בשל נוקבא, כי אין בה אלא גבורות, וקו אמצעי שלה אין בו כדי להכריע בין ימין שבה לקו שמאל שבה. וסוד הענין עיין מ"ש רז"ל לקמן בדרושי העמידה, הויה בחסד אדנות בגבורות, הויה ואדנות בת"ת, הויה בנצח אדנות בהוד, הויה ואדנות ביסוד. וכו"א כן הוא, יען קו אמצעי שלו כולל חר"ג, לא כן בקו אמצעי דמלכות, שאין מאיר בו אלא גבורות, וכיון שהיא דבוקה עמו בקו אמצעי, בהכרח הזרועות שלו יהיו נפרדים ממנה. (כד) וביסוד שלו מתחיל חסד שבה ועולה לה לדעת ולחסד ולגבורות כו". כל אלו דברי רז"ל עד ובח"י גוף ת"ת, אינם אלא כדברי הספר החתום בחותמא דגושפנקא, ואני בעניויתי אמרתי לפרשם, ברשות קבה"ש, והיו דברי אלה לי ולחברי אשר כגילי, כי לקדושים אשר בארץ כל רז לא אניס להו, והו אחלי להקדים קצת הקדמות הנצרכים: הנה נודע, כי הגבורות תחילה יורדים ביסוד שלו, ושם עומדים ומתמתקים, ונשארים שם בסוד והויה האוכל לפקדון לארץ, עד כי יבא זמנם להגותן משם בדעת הנוקבא. וכשהם עומדין בתוך היסוד דדוכרא, עומדין בסוד קוין, חח"ן בקו ימין היסוד, בג"ה בקו שמאל, ת"ת בקו אמצעי. כמפורש בדברי רז"ל בשער דרושי הצלם, ולעיל בדרוש השני מדרושי הציצית. גם נודע, כי כשיוצאים הגבורות מז"א להנתן בנוקבא הם לוקחים לבוש ונרתק מהיסוד דז"א, שהוא הלבוש שלוקחים הגבורות, ונכנס תוך גופא הנה הוא מתפשט בתוכה עד סוף גוף הת"ת דידה. גם נודע, כי כח"ב דנוקבא לבד מתקן

ומתגדלים על ידי הארת החסדים שלוקחת מז"א. וז"ת מהדעת שלה ולמטה, מתקן ומתגדל על ידי הגבורות. וכל זה הוא מפורש בשער תיקון הנוקבא. גם שם פ"ה מפורש, כי כללות הה"ג שהיא לוקחת מז"א, היא עיטרא דגבורות, ועצמותה נעשה דעת שלה, בסוד האשה דעתה קלה, והארתם לבד מתפשט בה' קצוות שלה, וכללותם יורד ביסודה. ודעת שלה הוה, הוא עומד למעלה בגופא, בין תרין כתפין דילה, כמ"ש רז"ל בשער לידת המוחין פ"ב, ולעיל בדרושי הציצית. והשתא זאת הדעת, הנעשה לה מכללות עיטרא דגבורות, העומד בין תרין כתפין דילה, ודאי הוא עומד מלוכש תוך נרתק ולבוש היסוד דז"א, והלבוש הוה דדעת שלה, שהוא מכלי היסוד דז"א, מהיכן הוא, שהרי היסוד עצמו, אין בו מקום אלא לה' גבורות העומדין בתוכו, והשתא שצריך לעשות לה דעת מכללות ה"ג, שהוא הוא העיטרא עצמות הה"ג, שהיא לוקחת בהכרח, זאת הדעת לוקח מקום החסד שביסוד, ומכא וסיבת הדבר הוה, נדחו כל הה"ג, כל חדא וחדא ממקומה הראשון וירדו ממדרגתם. והוה אומר, וביסוד שלו מתחיל חסד שבה, בהיות עדיין הגבורות בועיר אנפין, וכשנתינו בנוקבא מלוכשים בכלי היסוד מוכרח שהדעת הנעשה בה מכללות כל הה"ג, לקח מקום היסוד, שבו היה החסד שבגבורות, ועולה לה לדעת ולחסד ולגבורות. כלומר: שדעתה עומד למעלה בריש גופא, בין תרין כתפין, ונעשה דעת מכריע בין חסד וגבורה שלה, בבחינת דעת הוה חסד, ובבחי' חסד הוה גבורה, בבחי' דעת לקח הוה במקום החסד, ובבחינת חסד שבגבורות לקח, והוה במקום גבורה שבגבורות. הרי שזו בבחי' הדעת עולה, מקום החסד עולה, שעלה במדרגה עליונה, שעד עכשיו היה קצה אחד מן הה' קצוות, ועכשיו

זו, יש בה ה' פסוקים, מתחילין ב' ומסיימים ב', ועולים ק"ל, לפי שהמ"ב הם בסוד דעת ק"ל, דהוי חסד ודעת כנוכר. באופן שהוא חסד ע"ב, והוי דעת ק"ל, והוי מ"ב. ט) גם תחלת הפרשה מתחלת באות ו', ומסיימת באות ד', וכשתמלא כך וי"ו ד', יעלו בגימטריא מ"ב.

(כו) בפרשת והיה אם שמוע, עד תיבת ושמתם, היא בכלל, יש ע"ב תיבות, ואע"פ שפרשה זו היא גבורה שלו, המאירה בגבורה שלה, עכ"ז, כיון שהגבורה שלה היא מבחינת הרעת, הוי חסד שהוא ע"ב (כו) ולא הוזכר גופה, מפני שיש לה בחינת זרוע מבחינת

שבה, בבחינת דעת הוי חסד, ובחינת חסד הוי גבורה. הרי שזו בבחינת דעת עולה, וזו בבחינת גבורה יורדת, וע"כ לא אתדבקן. ות"ת שבה יש בה בחינת זרוע וגבורה, ובחינת גוף ת"ת. וע"כ בק"ש, שהיחוד הוא להנחיל להם עטרין, לצורך הזווג שבעמידה. בברכת שים שלום, ושם ו) ביחוד, לא נמשכו אליו אלא ז) המוחין בלבד.

(כה) מן ואהבת עד ובשערך יש מ"ב תיבות ואע"ג ח) דפרשת שמע היא חסד, שהוא ע"ב, אהבת חסד, היינו שמאיר בה מחסד שבו לחסד שבה, דהוי דעת. וע"כ הוי מ"ב, בסוד הראש, דהוי חסד ודעת, הרי מ"ב וע"ב. ובפרשה

י פ ה ש ע ה

להיות חסד, יען כי מאיר מחסד שבו לחסד שבה, אלא שכיון שמקום החסד שבה לקחו הדעת שלה, שהיא עיטרא דגבורה נעשה מ"ב, והרי מצד שהוא מקום החסד הוי ע"ב, ונעשה דעת, בחי' ראש נעשה מצד הדעת שבתוכו, ע"כ באופן ג' בחינות בדעת, מצד המקום הוי חסד ע"ב, מצד עיטרא דגבורה שנתיישב בו, הוי מ"ב, והיא עצמה כללות ה"ג, חמשה היות עולים ק"ל.

(כו) בפרשה והיה אם שמוע כו', היא גבורה המאירה בגבורה שלה, עכ"ז כיון שהגבורה שלה היא מבחי' הדעת הויא חסד שהוא ע"ב, כלומר מסיבת הדעת שלקח מקום החסד שבגבורות, הוכרח החסד עצמו שבגבורות לקח הוא מקום הגבורה שבגבורות, ונמצא הגבורה נעשה חסד שהוא ע"ב.

(כו) ולא הוזכר גופא כו', כלומר הרי עד כאן נתקן חרי"ג שבה באיזו אופן שיהיה, וגופא שהוא ת"ת שבה למה לא הוזכר, וכי לא בעי תיקון, ותירץ מפני שיש לו בחינת

נעשה דעת, שהוא כללות ונשמה ועיקר לכל הה"ק. וזו בבחי' הגבורה יורדת כי החסד עצמו ירד ממדרגתו, כי לקח מקום הגבורה שביסוד, ועל כן לא איתדבקן, כלומר לא איתיישבן. ות"ת שבה, יש בה בחי' זרוע גבורה, ובחי' גוף ת"ת, כאמור שירד גבורה שבגבורות, ולקח מקום הת"ת, ונמצא שתי בחי', כי המקום מקום הת"ת, ועומד בה הגבורות.

שם וע"כ בק"ש, שהיחוד הוא להנחיל להם עטרין לצורך הזווג כו', אע"פ שאין כל זה התחלפות המקומות, אלא לכשתגדיל היא, ותקח המוחין מלובשין בנה"י דזעיר אנפין, ועדיין היא בסוד נקדה, ואינה יכולה לקבל המוחין כאמור לעיל, אע"פ כן כיון שעיקר היחוד דק"ש, להנחיל להם עטרין לצורך הזווג, צריך לכיון לעשות הכנה מעכשיו.

(כה) מן ואהבת כו', היינו שמאיר בה מחסד שבו לחסד שבה דהוי דעת, וע"ב הוי מ"ב, בסוד הראש דהוי חסד ודעת, הרי ע"ב ומ"ב כו'. כלומר: פרשת ואהבת, היא מן הראוי

הגהות ומראה מקומות

ט) נ"א והוי דעת מ"ב והויה ק"ל כי תחילה חמשה פסוקים ו' וסופם כ' הרי כ"ו גימטריא הו"ה והנה וי"ו במלואו וכ' בגימטריא מ"ב (פע"ה).

ו) נ"א אשר. ז) נ"א אלא אלו (פע"ה).
ח) ע"ה ח"ב שער נ': קיצור אבי"ע פרק ד'.
זהר פנחס ברע"מ אות ר"פ ועיי"ש בפירוש הסולם ז"ח מדרש רות אות תשי"ד ובדפרי"י דף צ' ע"א.

הדעת. ועוד מפני שח"ג שלא היו לה, וצריך להמשיך לה מהם, לכן הזכירו. אבל הת"ת אשר היא היתה שם בראשונה בבחינת נקודה, אין צריך להמשיכו לה, כי שם ביתה ומקומה, ואין צריך לזכרו. ותחילת הפרשה ר' דהיה, וסוף הפרשה מ"ם מן ושמתם, הרי מ"ו, ועם כ"ו דפרשה ראשונה, הרי ע"ב. ומן את דברי אלה עד הארץ, יש נ' תיבות, כנגד נש"ב, כי שם הוא מקום הבטן.

י פ ה ש ע ה

שני פעולות. הא' הוא לזווג עם אבא, כי הרי זווגם לא פסיק לעלמין, ואם יכנסו נה"י שלה תוך ז"א לצורך המוחין כו', ואיך יזווג לה אבא. פעולה הב', כי היא מוכרחת להיות רובצת על האפרוחים וזהו כו', וב' פעולות אלו מתנגדות, ולכן היא צריכה להתחלק כו'. הרי כי גם בהיותה מלובשת בסוד מוחין תוך ז"א עושה היא זווג עם אבא, על ידי נה"י החדשים וזווגייהו תדיר ולא פסיק. לכן נלע"ד, כי מ"ש רו"ל כאן, כי אז רישא דילה בין תרין דרועין דאבא כו', הוא על ישסו"ת בכללותם, כנדוע כי כללא הוא, שאר"א עלאין בכללותם הם אבא דכללות, וישראל סבא ותבונה בכללותם, הם כללות אימא. וישסו"ת הם היוצאים בין דרועין דאר"א עלאין, כמ"ש רו"ל בפירוש בשער א"א שלהי פט"ו יע"ש. ופירוש הזווג שביניהם הוא, כי הגה רו"ל בכ"מ, ומהם בשער זרין פ"ג, שכשנעשה הזווג כדי להוליד מוחין לזו"ן, נכללים אבא ויש"ס בפרצוף א', ואימא ותבונה בפרצוף אחד, והר' פרצופים נכללו ונעשו שנים, וגם לעיל בדרוש ששי כתב כן יע"ש. וישסו"ת נקראים בת זוגו לפרצוף אר"א עלאין, וכמ"ש רו"ל שם בשער זרין פ"ג ז"ל, שהם ישסו"ת פרצוף א', וכל זה הפרצוף הוא בת זוגו לפרצוף העליון דחכמה יע"ש, וז"ש רו"ל כי בשעת פסוק א' דק"ש, שהיה

זרוע בבחינת הדעת, כלומר שבמקום התפארת ירד גבורה שבגבורות שהוא בחינת זרוע, והיה זה בבחינת הדעת שלקח מקום החסד, וירדו כולם כאמור.

(כח) דוע כי בינה יש לה שתי בחינות, א' בחי' מ' ז) סתומה, והוא כד אסתלקת מעל בנים כו'. והבחינה הב' היא מ' סתומה, והוא כד יתבא רביעה על בנין, כי אז כו', ולכן אין לה אז זווג עם אבא כו'. ואע"ג שבשער אר"א פ"ט אמר רו"ל, שתבונה עצמה היא לבדה ב' בחינות דילה הם ח) מ"ם, וכאן הוא אומר, ב' ממין סתומות, שם מיירי בכולה תבונה מרישא לסיפא, שאז שש ראשונות דילה הם בחי' ס', והת"ת נה"י הם בחי' מ'. וכאן מיירי הכל בחי' נה"י, אלא שבו בחי' שנים, כשהיא מתלבשת בועיר אנפין, וכשהיא מסתלקת מעל זעיר אנפין, וכשהיא מתלבשת תוך גופא דז"א, היא בחי' מ' סתומה, כי אתא מפתחא דכליל שית וסגיר פתחה. וכשהיא אסתלקת מעל בנים, גם אז היא בסוד מעיין חתום, אלא שגליוו לבד, הוא בה פגם גדול, כמ"ש רו"ל בסוד אמך היא כו'.

אמנם מ"ש רו"ל, דכשהיא רביעה על בנין אין לה זווג אז עם אבא, מה מאד קשה מ"ש רו"ל בכמה מקומות, ומהם בשער דרושי הצלם פ"ד ז"ל, והנה הבינה צריכה לעשות

הגהות ומראה מקומות

- (ו) זהר פנחס אות קצ"ה ובדפו"י דף רכ"ג: דף ר"ע ד"ה גם בזה. ז) נ"ב אצלינו הגירסא שער ההקדמות דף קפ"ה. ודף רס"ה. ע"ה ח"א שער הכללים פרק י"א. שער מאמרי רשב"י זיע"א
- (ח) שם כתוב ס"מ דאפרסמון.

מן ההוד שלו שהוא הבינה שלה, עד הוד שלה, הם ׳ן, שהם בחינת ׳ן שערי בינה, ר"ל להוד שלה, ופרשת ויאמר, יש בה ע"ב תיבות, מזולת תיבת ויאמר, (כ) גם ע"י ג' תיבות אלו: ה' אלהיכם אמת, שכופל הש"ץ, ואלו הם בנה"י של הנקבה.

(ל) ענין סדר דמ"ח תיבות שבק"ש, כאשר נתחלקו בספר התיקונים, בסוף תיקון ע'. כבר נתבאר עתה, איך נגדל ז"א, ונעשים לו דמ"ח איברים שלמים. כי פרשת שמע, יש בה מן ואהבת עד ובשעריך, מ"ב תיבין, כנגד רישא דו"א, והוא בחינת עיטרא רחסדים דדכורא, כי הם רישא דנוקבא, לפי שמהם נעשים חו"ב דנוקבא, כמו שנתבאר.

ופרשת והיה אם שמוע, עד ושמתם, ע"ב תיבין, כנגד חג"ת דו"א, שהם ג"פ כ"ד כ"ד כ"ד, ועולים ע"ב, והוא עיטרא דגבורה דנוקבא. כמשי"ה, וחרה אף ה' כו, ומשם כח התפשטות ה"ג בגופא דנוקבא, ומן ושמתם עד פרשת ציצית, ׳ן תיבין, כנגד שני שלישי הת"ת דו"א, ובפרשת ציצית, ע"ב תיבין, כנגד נה"י דדכורא, אשר גם הם ג"פ כ"ד כ"ד כ"ד, ומהם נעשה כל בנין גוף הנקבה.

י פ ה

בינה, ולא נקראו ׳ן שערי ז"א, כי שורשם ועיקרם נמשכים מה' קצוות הבינה, כמ"ש רז"ל בשער מדומ"ן פ"ט ז"ל, ובפרט עם מ"ש במ"א שהה' חסדים שהזכר מזריע, אינה נמשכת ממזח הדעת עצמו, רק מאותו התפשטות של ה"ח המתפשטים בר"ק יע"ש ובפי"ד יע"ש, באופן שהה' חסדים, מחג"ת נר"ה דאימא הם באים, וגם בו"א מתפשטים בחג"ת נר"ה, ועוד כי בינה עד הוד אתפשטת, באופן כי בין בנה"י דאימא המתלבש בסוד מהזין גו גופה דו"א, בין החסדים המתפשטים בגופו דו"א, עצמותם עד הוד הוא דאיתפשטת, וכן בנוקבא דו"א מבינה שלה ולמטה שמתפשטים בה הגבורות.

מעל בנין, ואז מזדווגת עם אבא. והבחינה הב' היא בחינת ם סתומה, והיא כר יתבא דביעא על בנין, כי אז רישא דילה הוא בין ב' דרועין דאבא, ולכן אין לה אז זווג עם אבא. והנה כשהיא מסתלקת מעל הבנים ע"י עון התחתונים, נאמר ע"ו לא תקח האם על הבנים, כי אז מתגלית ערותה, לפי שכאשר היא רבוצה עליהם, נכנס היסוד שלה ומתלבש תוך ז"א, ופתחה סתום, וכשמסתלקת מעליו, נמצא פתחה פתוח, ומתגלית ערותה, ואז הדינים מתעדין, ולא נמצא אז הזווג, להנחיל העיטרין לבניהו.

והנה כשאימא מתפשטת למטה, כמו שנוקבא דו"א רחל, עומדין י"ס שלה, כשיעוד ד' תחתונות דו"א, כך הז"א, שהר' תחתונות דאימא מתפשט שיעורן בכל קומת ז"א, עד ההוד שבו, ואז נקראת ם סתומה, שה"ס ר' תחתונים שלה, שהם נעשין מוחין לז"א, ופתחה נסתם. וע"כ אימא עד הוד דו"א אתפשטת, שהוא שיעוד (כט) ד' תחתונות שלה, ומכח אור דאימא, הו' דיליה הם הה' דילה, ולכן חג"ת נ"ה שלה הם נש"ב.

ועוד, כי בינה עד הוד אתפשטת, והוי הנ"ה שלו, חכמה ובינה של הנקבה, והנה

הזווג כדי להוליד המוחין לזר"ן, היו כלולים או"א עלאין בישטר"ת, ואחר שנולדו המוחין נתחלקו ואז אין להם זווג, כי ישטר"ת מוכרחים להתלבש נה"י שלהם בסוד מוחין תוך גופא דו"א.

(כט) שיעור זמירה ד' תחתונות שלה, ומכח אור אימא, החמשה דיליה הם הה' דילה, ולכן חג"ת נו"ה, הם ׳ן שערים דבינה, ועוד כי בינה עד הוד אתפשטת כו, בודאי כי אין אימא מתלבש בו"א, אלא נה"י שלה וב' שלישי הת"ת, הנעשה כתר דו"א, אלא שהה' חסדים המתפשטים בה' קצוות שלו, הם החמשים שערי בינה, כי כל א' כלול מעשר, ונקראים ׳ן שערי

הגהות ומראת מקומות

(כ) נ"א ל"ג מזולת תיבת ויאמר (כת"י). (ל) פע"ה שער הק"ש פרק כ"ה.

אותם רק במספר ג' איברים לבד, עם היות שחסרים ממנו איברים רבים הכלולים באלו הנה"י שבו.

עוד נכתוב כונה כוללת, מראש ק"ש עד סוף, בפסוקים ובאותיות, כאשר עיניך תחזינה משרים בע"ה.

הנה בפסוק ואהבת, תכוין לקיים מ"ע, שנצטוינו לאהוב את השי"ת, והיא מכלל הרמ"ח מ"ע גם תכוין בפסוק זה, להוריד ב"פ אור בכתר דחל נוקבא דז"א, כמבואר אצלנו (מ) שהכתר דז"א הם ג"פ אור אור אור, כמנין כתר עם הכולל. הכתר דנוקבא אין בו רק שני פעמים אור אור בלבד, הם עולים בגי' ואהבת, לפי שמכאן מתחיל כתר דחל נוקבא דז"א. וז"ל ואהבת את ה', ר"ל שתאהב לרחל הנקראת את. ואהבה זו תהיה, בהשפיעך ובהמשיכך אליה ב"פ אור אור, שהם כמנין ואהבת, אל הכתר שבה. ושמעתי בשם מורי ז"ל, שיכוין להוריד אליה ב' מוחין, כי אין לה רק תרין מוחין בלבד, כנדע דדעתן קלה. אבל אני לא שמעתי ממורי ז"ל, אלא כפי מה שאמרתי לעיל. והדעת נוטה כן למה שכתבתי, לפי שאין מלת אור שייך אלא בכתר כנ"ל, כי ג"פ אור הם בגימטריא כתר, והוא כתר דדכורא. כי כתר דנוקבא אין בו רק ב"פ אור אור, כמבואר אצלנו במקומו. גם תכוין בפסוק הזה בעיטרא דחסד הנקרא אהבה כנ"ל.

וכבר הודעתך בדרוש הציצית, וגם לעיל במלת אחד, כי עיטרא דחסד ועיטרא דגבורה, נקרא אהר"ה, ולכן תכוין עתה בר"ת של היו הדברים האלה אשר, אל שם אהר"ה, כנזכר שהוא עיטרא דחסד. והכונה היא, כי לעיל במלת אחד ירדו המוחין, והיו כלולים החסדים במוח החכמה, והגבורות במוח הבינה, ושם לא היו מתגלים כלל. אבל אח"כ התחילו לירד ולהתפשט במקומם, כי בפסוק ואהבת כו', והיו הדברים כו', יורדים החסדים מן מוח החכמה אל מוח הדעת, אשר שם הם מקומם.

הנה המוחין הראויים אל נה"י דז"א, עדיין לא ירדו למקומם, עד ברכת אבות, שיכנסו ג"ר, ואז יתפשטו במקומם, כל א' כפי הראוי להם. אבל עתה, המוחין של שלשה אמצעיות, הם בג"ר, ושל ג"ת בשלש אמצעיות, ונמצאו ג"ת נה"י ריקניות מבלי מוחין שלהם. וכבר הודעתך פירוש מ"ש בזהר, כי נ"ה נקראים לבר מגופא, ושם נתבאר הענין, שהוא לפי שאלו הג' הם באים בסוד תוספות, ואינם נגמרים ונתקנים, אלא ע"י ג' פרקין תתאין דנה"י דאימא, המתפשטים ויורדים שם, והנה עתה אין להם מהם, רק הארה בעלמא לבד, לפי שעדיין לא נתפשטו למטה במקומם, ולכן צריך לכפול פ"ב ג' תיבות ה' אלהיכם אמת, להוריד אותה הארה נה"י דאימא אל נה"י דז"א, אשר אנו עסוקים בהם עתה בפרשת ציצית, כנזכר, כדי שיע"כ יושלמו כל הרמ"ח איברים דז"א.

וביאור זה יותר בפרטות הוא, כי הנה נדע, איך הבינה נכנסת תוך ז"א, כי מן הנה"י שלה נתקן הז"א, כי הנה"י שלה הם מתפשטים בכל פרוצוף ז"א, הכלול מן רמ"ח איברים. והנה עתה הם חסרים ממנו ג' איברים, שהם נה"י שלו, כמש"ל, כי חג"ת שלו עלו ונעשו חב"ד, ונה"י שבו עלו ונעשו חג"ת, ונשאר ז"א בלתי נה"י. ולכן הוצרכה אימא עילאה, להיות כונן שמים שהוא ז"א בתבונה. ונמצא, כי אמת הוא שיש לז"א תשלום רמ"ח איברים ע"י הבינה, שנתפשטו נה"י שלה בתוכו, אבל עדיין אין בו רמ"ח איברים מצד הנה"י שלו עצמו, שאין בו עדיין. ולכן חוזר הש"צ וכופל ג' תיבות אלו, של ה' אלהיכם אמת, בסוד שלשה נה"י שבו החסרים ממנו. והנה אם היו חסרים ממנו לגמרי, ודאי שהיו חסרים ממנו איברים רבים מאד. הכלולים בנה"י שלו. אמנם כיון שישנם בו מצד אימא, לכן אין אנו מחשבים כל פרטות האיברים החסרים ממנו באלו הנה"י, ואינם מונים

הגהות ומראה מקומות

(מ) שער התקדמות דף שמ"ה. ע"ה ח"א שער לידת תמוחין פרק ב'. שער מאמרי רז"ל דף ז' ד"ה שם פ"ה. ספר הלקוטים תוריע סימן י"ג.

ובאומרך וקשרתם לאות ע"י, תמשמש בידך בתש"י ובתש"ר, כנזכר בספרי הפוסקים. והיה אם שמוע תשמעו כו', תכוין, כי ר"ת א"ם שמרע תשמעו, אשת, לרמוז שפרשה זו, היא עטרא דגבורה שהיא נוקבא. גם מלת א"ם, היא נוקבא כנודע. והכונה היא, כי עיטרא דגבורה זו, הנמשכת מאימא עילאה, הנקראת א"ם, ולפי שהנקבה היא נמשכת מעיטרא דגבורה, לכן נרמזה יציאתה והוייתה בפרשה זו, במלת והיה. והענין הוא, כי מקום יציאתה הוא במקום החזה דז"א. וכבר נת"ל, כי בפרשה זו יש בה ע"ב תיבין, שהם בחג"ת דז"א, ויציאת המלכות הוא בת"ת שלו, שהוא במקום החזה. וענין זה יובן בדרוש המזווה וע"ש. והענין הוא, כי אות ו' של והיה, הוא החזה דז"א, שהוא הת"ת, אשר ה"ס ו' של ההויה שבו. ושם מוצא הנקבה הנקראת היה, כי המלכות היא ה' אחרונה של ההויה, ולכן הכתר שלה שהוא ספירה ראשונה שבה, נקרא ה', וזהו ר"ה של והיה. כי אות ו' הוא הת"ת דז"א, אשר שם יוצא כתר הנקבה הנקראת ה'. וב' אותיות י"ה של והיה, ה"ס תרין מוחין דידה חו"ב. וזהו והיה: ו' הי"ה. ולכן פרשה זו היא עיטרא דגבורה שהיא בנין הנקבה.

הנה אחר אשר נתגלו החסדים בדעת, שהוא מקומם בפרשת ואהבת כנ"ל. הנה עתה גם הגבורות מתגלות במקומם, וכנגדם נרמז שם אהר"ה, שהוא ג"כ עיטרא דגבורה, הנרמז בר"ת את השמים ולא יהיה, כי ר"ת הם אהר"י. אבל תכוין, שהוא שם אהר"ה, ויש בו מספר ה' יתירה, לרמוז כי שם אהר"ה הם ה' חסדים. וצריך לכוללן עם החמשה גבורות, למתק את הגבורות. ונמצא כי שם אהר"ה עם כללות ה' חסדים, הוא שם בגימטריא אהר"י.

ולהבין זה, אודיעך הקדמה אחת, דע, כי לפי שאנו עומדים עתה בק"ש, אשר עדיין

וכבר ביארנו לעיל, כי יש ה' פסוקים בפרשה זו, והנה הם כנגד ה' חסדים, (פ) והם ה' היות דב"ן דמלוי ההין. ולכן תכוין ג"כ, כי ר"ת וס"ת של ה' פסוקים אלו, הם ה"פ כ"ו, שהם ה' היות של החסדים. גם תכוין, שה' היות אלו הם במלוי ההין, והם כנגד ה"פ ב"ן, שנרמזו בפרשה זו, והם: בכל לבבך, כי בכל בגימטריא ב"ן, הרי ב"ן אחד. ובכ"ל מאד"ך והי"ו, ר"ת ב"ן בגימטריא, הרי ב"ן ב'. האל"ה אשר אנכ"י מצו"ך היר"ם, ר"ת ב"ן, הרי ב"ן ג'. ב"ם בשבת"ך בבית"ך ובלכת"ך, תכוין כי ב"ם גימטריא מ"ב, ועם הר"ת בשבת"ך בבית"ך ובלכת"ך, הרי ב"ן רביעי. הדבר"ם האל"ה אשר אנכ"י מצו"ך, ר"ת ב"ן, הרי ב"ן חמישי, והרי נשלמו ה"פ ב"ן.

וטוב מאד לכוון באלו ה"פ ב"ן, בק"ש שעל המטה, בסוד מ"ן. ועיקר הכוונה הזאת, היא בק"ש שעל המטה, ולא בק"ש הזאת.

ובכל מאדך, תכוין, כי מאד גימטריא מ"ה, הוא הויה דמלוי אלפין, שהוא גימטריא מ"ה. ותכוין בה אל הדעת, שהם החסדים, שהם הו"י"ה דמ"ה דאלפין כנודע. ויען כי כל נשמות בני אדם, יש מהן נמשכות מן זכר, ויש מן הנקבה כנודע, ולכן כאשר דברה תורה בלשון יחיד, שהוא ב"ו הפרשה, הזכיר בה ובכל מאדך, כי כבר ימצא איזה בחינה פרטית יחיד, שתהא נשמתו מן דכורא, הנקרא מאד, שהוא הו"י"ה דמ"ה כנזכר. אבל בפרשת והיה אם שמוע, שהיא מדברת בלשון רבים, לכן לא הזכיר בה ובכל מאדכם, לפי שרוב הנשמות באות מן הנקבה, ולא מן הזכר הנקרא מאד כנזכר. ובפרט טעם אחר, לפי שפרשת והיה אם שמוע היא בגבורה, שהיא עיטרא דנוקבא. אבל פרשת שמע, היא בחסד שהיא עיטרא דדכורא.

הגהות ומראה מקומות

התשובות לפירוש המלות תשובה ס' ההפ"ש בין חסדים זכרים לחסדים דע"ב דיו"ן. שנר"ן חסדים זכרים נקראים בנימין וב"ן.

(פ) הגה"ה אמר מאיר צ"ע שהרי לקמן ובכמה מקומות אמרו כי שם מ"ה בח"י חסדים אך ב"ן הוא בח"י גבורות תמיד. עיין תע"ס שיעור ט"ו בלוח

ותכלית כונה זו היא, כי רחל נקראת עולימתא שפירתא דלית לה עיינין, (ש) כמבואר אצלינו בתחלת הסבא דפרשת משפטים, והנה התכלת שבציצית, ה"ס החשך שאין בו בחינת העינים והארה, המכלה את הכל, והוא בחינת הדין, ולכן צריך לכיין כשמסתכל בציצית, כאלו יש שם תכלת שבציצית, ותסתכל כשתאמר וראיתם אותו, ותכוין להמשיך שם בחינת העינים העליונים והראיה שבהם, ותכוין בשני פעמים ק"ל, שה"ס ב' עיינין עלאין, להמשיך משם בחינת הארת ראייה עליונה, אל התכלת החשוק הזה, שה"ס עולימתא שפירתא דלית לה עיינין כנוכר, וזה עצמה היא הכונה שתקנו בכוס ברכת המזון, באומרם ז"ל ונתן עיניו בו, כמבואר במקומו, וזה הטעם שאין הציצית נוהגת אלא ביום, לפי שאז יש כח בידינו להמשיך אליו ראייה העליונה, משא"כ בלילה, שאז הדינין גוברין, ואין כח בידינו להמשיך שם ראייה העליונה.

ובהגיעך אל ולא תתורו אחרי לבבכם כו', או תנשק הציציות בפיד, ותשימם ע"ג העינים שלך, והנה צריך שיהיו ב' ידיים אוזנים בציצית ע"ד הנזכר, עד הגיעך אל ודבריו חיים וקיימים ונאמנים ונחמדים כו', כמשית"ל בע"ה.

ובאומרך ועשו להם ציצית, תכוין אל אותו יחוד של הציצית, שביארנו לעיל בדרוש הציצית, (ת) איך יש ארבע מיני יחודים רמזים, ב' אותיות של הויה, ויחוד הג' הנרמז באות ו, הוא יחוד הציצית, והוא לחבר ב' אותיות י"ה אל אות ו, ואח"כ לחבר אות ו עם ה' תתאה, וע"ש היטב.

ובאומרך ונתנו על ציצית, תכוין בד' שמות יה"ו במלויים, כסדר ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, ובר' שמות אה"י, וב' שמות הראשונים יהיו במילוי יודין, והג' במילוי אלפין, והד' במילוי ההין.

לא ירדו רק המוחין דו"ק, לכן אין כח בחו"ג להתפשט במקומם, עד שיכנסו הג"ר של המוחין, ואז יתפשטו החו"ג במקומם, כי אין יכולת להתפשט במקומם, עד גמר כניסת כל המוחין, אבל הם מחוברים למעלה עם שני מוחין חו"ב כנ"ל. ונמצא כי מה שהם מתפשטים עתה, אינו רק הארה (צ) בעלמא בלבד, ולכן נרמזו בבחינת ר"ת בלבד כנוכר, ועדיין שרשם עומד למעלה כנוכר, עד ברכת אבות, ולכן בפסוק והיה אם שמוע, אנו ממשיכין הארת החסדים עם הגבורות, כדי למתקם יחד כנ"ל. משא"כ אם כבר ירדו יחד כולם אל מקומם, כי אז אין צורך אל הנזכר, לפי שכבר הם מחוברים יחד.

ובאומרך וקשרתם לאות כו', ג"כ תמשמש בתשי' ותש"ר, ע"ד הנז"ל.

ובהגיעך אל פרשת ציצית, תכף בתחילה תקח כל ארבע ציציות בידך הימנית, פירוש: כי כבר ביארנו לעיל, שבהגיעך אל מהר והבא עלינו ברכה ושלוש, תזקוף שני צדדי הטלית על שני כתפותך, באופן שישארו שני הציצית מאחור, ושני ציציות לפנים, ואח"כ תקבצם יחד שרשי ארבעתם בידך השמאלית, ותניחם על לבך עד עתה, וכשתתחיל פרשת ציצית, אז תאחז כנפי הציציות גם בידך הימנית, ושרשיהם יהיו בידך השמאלית, ותבט ותסתכל בהם בכל פרשת ציצית, ותכוין בהם הכוונה הנ"ל, שידעת בדרוש הציצית ע"ש.

ובהגיעך אל פסוק וראיתם אותו וזכרתם, אז תכוין כוונה אחרת, והיא זו, כי הנה ו' תסתכל בהם בפסוק זה ב"פ, פעם אחר פעם, ובכל פעם תכוין בהם אל שם ק"ל, שהוא בגימטריא עין, וה"ס הרבוע של שם הויה דאלפין דמ"ה, העולה ק"ל.

הגהות ומראה מקומות

להלן ענין הקידוש דרוש א', לקוטי תורה פרשת ויצא בפסוק ועיני לאה רכות, שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ד' ד"ה דע כי הכלה.
(ת) לעיל דף מ"ה דרוש ז'.

(צ) ג"א למעלה (דפו"י).
(ר) ג"ב תעבירם ע"ג עיניך ותנשק אותם כנוכר לקמן בסדר התפלה.
(ש) זהר משפטים אות ט"ו ובדפו"י דף צח.

אח"כ האריכה אימא עילאה והמשיכה את שוקיה נה"י שלה עד למטה, והאצילה בחינת נה"י דז"א, כי הנ"ה יצאו מב' ירכין שלה, ולפי שאימא עלאה נקראת עלמא דדכורא, כנוכר בוהר פרשת ויצא, אבל יש בה סיומא דנוקבא, ולכן יצא ממנה גם בחינת היסוד, ואז נעשו נה"י בז"א. וז"ס מ"ש בתיקונים, ומבינה נביאים.

גם ז"ס פסוק, ה' בחכמה יסד ארץ, כי אחר הת"ת נעשה רישא דנוקבא הנקראת ארץ, ע"י החכמה. ואח"כ כונן שמים, שהם נה"י דז"א הנקרא שמים, והם נקראים מכוניה, כמש"ה יסד ארץ על מכוניה, כמש"ה יסד ארץ על מכוניה, כי השוקיים הם מכוני הגוף, וכונניות זה נעשה ע"י התבונה. ואז אלו הנה"י ששמשו לב' בחינות, אם בבחינת נה"י דז"א, ואם בבחינת ג' מוחין דנוקבא, כי הם הם מוחין דילה, כמבואר אצלינו. ולהורות שני בחינות אלה, אנו כופלים בפסוק ה' אלהיכם אמת, שהם בחינת נה"י הנזכרים, אשר בתחילה נעשים בחינת נה"י דז"א עצמו, ואח"כ ע"י הש"ץ, שכבר ידעת מי הוא, הנה ע"י נכפלים, ונעשים גם הם ג' מוחין אל הנקבה, ע"י חזרתו לכפול פעם שני, ולהורות: כי אלו הנה"י עצמם, הם הם משמשים להיותם מוחין אל הנקבה, ולכן אין בפרשה זו, רק ע"ב תיבות, ע"י חזרת ג' תיבות אלו.

(א) ענין ד' פעמים אמת (ב) שנתקנו קודם עזרת אבותינו, וד"פ אמת אחרים, שנתקנו אחר עזרת אבותינו, כנוכר בוהר פרשת ויקהל. הענין הוא, כי ה"ס ד' מוחין הנקבה, הנעשים לה ע"י תנה"י דז"א, ובאים ונמשכים אליה.

י פ ה ש ע ה

וכן זה כדאין לבנות ולגדל פרצופה. אבל מוחין אין בה, כי אם נהירו דתרין מוחין דגליפין בה, כמ"ש רז"ל בפרקים דלעיל.

וכולם בגימטריא ציצית ויוסף, כמבואר אצלינו לעיל בדרוש הציצית.

ובמלת הכנף, תכוין אל שם אהיה במלוי ההין, שעולה בגימטריא הכנף עם הכולל, והד' כנסות גם ג"כ גימטריא ציצית.

מלת פתיל, תכוין ג"כ אל מ"ש שם בדרוש הציצית, כי חוט התכלת ה"ס המלכות, והנה היא כלולה מ"ס אשר בה, והם עשרה היות, כולם במלוי ההין, שכולם בגימטריא פתיל.

ובמלת תכלת, תכוין, שהמלכות מקבלת מן ו' שמות, הרמוזים בשם מ"ב, שהוא אהי"ה יה"ו, העולים מ"ב. ובו רמוזים שבעה שמות, שהם: יהוה, ויהוה בניקוד אלהים, ומצפץ, ויה, ואדני, ואל, ואלהים, ומצפץ. וז' שמות אלו הם בגימטריא תכלת. וענין ו' שמות אלו, נתבאר עניינם בוהר בר"מ פרשת יתרו דצ"ב. גם ית"ל בדרוש קבלת שבת, וע"ש עניינם.

ובפסוק אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים תכוין אל הזכירה הד', מן הד' זכירות שביארנו לעיל בדרוש אהבת עולם, וע"ש. והנה זכירת מצרים, מ"ע מן התורה, ולכן תכוין בפסוק זה לקיים מצוה זו של זכירת יציאת מצרים בק"ש דשחרית ובק"ש דערבית. ענין ה' אלהיכם אמת, אשר כופלה הש"ץ פ"ב, כנוכר בוהר רות, כבר ביארנו עניינם לעיל, בדרוש ענין סדר רמ"ח תיבין שבסדר ק"ש, וע"ש.

גם נבאר פה כונה אחרת והיא זו, הנה פרשת ויאמר, היא כנגד נה"י דז"א, כנו"ל בדרוש הנזכר. והנה הם יצאו ונעשו מסוד אימא עילאה. לפי שז"א הוא סוד אות ו' של הויה, והטעם לפי שאין בו רק ו' ספירות בלבד, והם ג' מוחין חב"ד וחג"ת. אמנם

(ל) ענין ד"פ אמת שנתקנו כר, הענין הוא, כי הם סוד ד' מוחי הנוקבא, הנעשים לה ע"י הנה"י דז"א כר, הן אמת כי הארת החסדים נמשכים אליה, וכן הארת הגבורות.

הנהות ומראה מקומות

(א) פע"ח שער הק"ש פרק כ"ח.

מבחינת הזכר עצמו, וזהו ד"פ אמת הראשונים. אמנם (לא) אח"כ הם ד' מוחין שלה עצמה, בסוד היסוד, שגם הוא כולל ב' ו' אחרת כמו הת"ת, בסוד ר"ו כפולה, ומזו הוא השנית שהוא היסוד, נעשים בה ארבע מוחין אחרים, והב' הנשארים באות ו', הם אל היסוד בעצמו. באופן, כי הו' דיסוד נחלקת לר' חלקים, הארבע מהם אל המוחין דנקבה. והשנים הנשארים מהם, אל היסוד בעצמו.

גם ביארנו בזה כונה אחרת, לעיל ג) בדרוש קצר ביחוד ק"ש עד עזרת אבותינו, וע"ש, איך שהם סוד ההיכלות, הכלולים בהיכל הרצון, הכולל שית היכלין בגויה ע"ש, כי שם נתבאר כונה זו.

ונבאר עתה כונה א', עם שגם היא נקשרת עם הכונה הנזכרת, והכל עולה לסגנון א', וזה גורם את זה. הנה נת"ל, שעדיין עתה רחל עומדת למטה בעולם הבריאה, בבחינת נקודה קטנה, ואמנם בעת הק"ש, העלינו אותה לצורך מ"ן, כדי שע"ז תקבל אור עליון, ועי"כ יתוקן פרצוף ז"א, ויושלם ב"ס גמורות, אשר בתחילה לא היה אלא בסוד ו"ק לבד. וגם נוקבא דז"א, תשתלם בפרצוף גמור, מ"ס גמורות. ואמנם כבר ז"א, נתקנו רמ"ח איבריו, ברמ"ח תיבין דק"ש כנ"ל. וכבר הודעתך, כי

י פ ה ש ע ה

מהם מניח לז"א, ופי' הם אל היסוד בעצמו, ר"ל נשארו לו שלא לקחתם.

(לב) ולפי שכיון שהם עצמן אינם רק בחי' לבושים, אין יכול לירד מהם הארה, רק בבחינות פשוטים, ולא במלויים כו'. נלע"ד שהכוונה היא, שבחי' הפשוט גדול מאד מן בחי' המלוי, וכיון שאין יורד מהם אלא הארה לבד, לכן צריך שתהיה הארה התיא מן הפשוט, שאם היה מן המלוי לא היה מספיק, ואם

(לא) אמנם אח"כ הם ד' מוחין שלה עצמם בסוד היסוד, שגם הוא כו', והשנים הנשארים באות ו', הם אל היסוד בעצמו כו', לא ידעתי לפרש מה ענין היסוד אצל המוחין, שבתוך היסוד אין בו כי אם הו' גבורות, והמוחין חר"ב שלה, הם בתוך פרקים עליונים דנ"ה שלו כנודע, ומה הם ב' חלקים הנשארים אל היסוד בעצמו, ואפשר כי הדברים מטים למ"ש רז"ל לעיל פ"ז, כי מיסוד דאבא אשר בתוך ז"א, לוקחת המלכות ד' חלקים, וג' חלקים

הנהות ומראה מקומות

ג) לעיל דרוש ח' ד"ה כונת יחוד ק"ש.

ד) נ"א ורחל (דפו"י).

ב) ע"ה ח"א שער הולדת או"א וזו"ן פרק

ו' דף רמ"ה ד"ה ואמנם חצי.

לבושים, אין יכול לירד מהם הארה, רק בבחינת פשוטים ולא מלויים.

עוד יש כונה אחרת באלו ח' פעמים אמת, והוא, כי ד"פ אמת הראשונים, הם כנגד ד' דאחד, שהיא למעלה בלאה, הנקראת ד', קשר של תש"ר, והד' אמת האחרונים, הם למטה בד' תחתונה רחל. והרי ביארנו כמה כונות, באלו הח' פעמים אמת, ולקמן נחזור לבאר דרך פרטות, וע"ש למטה.

ענין ט"ו ווין, שיש באמת ויציב כו', תכוין בהם אל שם ההויה, היוצא מהם באופן זה. כי הנה הם ט"ו ווין, כמנין י"ה. ואם תכה י"ה פעמים ו', הם כמנין ט"ו ווין הנזכרים. ועם ה' שבר"ת הדבר הזה, הרי נשלמה יהיה אחד. גם קבלתי כונה זו הנזכרת באופן אחר, והוא, כי הנה ט"ו ווין הנזכרים, הם ו' פעמים י"ה, שהם תשעים. והרי לך שתי אותיות י"ה בכל הו"ק, כמנין ו', וה"ס שם יה"ו. ועם ה' שבר"ת הדבר הזה כו', הרי יהוה. ולכן צריך לקשר מלת הדבר, עם ט"ו ווין הנזכרים, ולא להפסיק ביניהם כלל.

גם יש כונה אחרת, והיא נקשרת עם הכונה הנז'ל, והכל ענין א', והוא, כי ענין זאת ההויה הנזכרת, שרמזונה בט"ו ווין, ובה' של הדבר, הנה מקומה במלכות.

הענין הוא, כי כל אלו הארות אנו מורידין עתה אותם אל המלכות, העומדת עתה בהיכל הרצון, כדי שתוכל לעלות אח"כ בברכה אבות, אל האצילות. ונודע כי ההויה במלוי ההין היא במלכות, וכיון שלעולם כל בחינת מלוי ההין הוא במלכות, א"כ גם בחינת ההין

שבהויה זו, יהיו מכוונים אליה בפרטות, ולכן אנו לוקחים אלו הד' ההין שיש בהויה זו דמלוי ההין, ואנו מציירים אותם בצירור ווין ער"ו, כי כל אות ה' היא צורת ג' ווין. ונמצא שהד' ההין הם י"ב ווין, ותחבר עמהם ג' ווין שיש בהויה זו, הרי הם ט"ו ווין בהויה זו דההין הנזכרת.

הנה גם אות הד', אשר בזו ההויה, היינו יכולים לציירה בצירור ב' ווין אחרים, והיו י"ז ווין. אבל הטעם שאין אנו מציירים גם את הדלת, הוא לסיבה הנזכרת, כי עיקר מה שאנו מציירים עתה, הם אותיות ההין, לפי שהם עיקרם של המלכות הנקראת ה' בכל מקום. (ה) והנה כונה זו, קשורה עם הכונה הראשונה הנז'ל, כי ענין הכאת אותיות י"ה באות ו', להיותם בגימטריא צ', כמנין ט"ו ווין, הוא הגורם אל הצירור הנזכר, לצייר ההין הנזכרים בצירור ווין, כדי שיהיו בין כולם ט"ו ווין כנזכר.

וצריך שנבאר עתה ביאור אלו הט"ו ווין מה עניינם. הנה נתבאר, כי כל בנין המלכות נעשית ע"י הויה דמלוי ההין הנז'ל, ואנו עתה מתחילין להאיר אליה, מן הגלגלתא והקרקד שלה, והנה בגלגלתא דילה, אית בה ג"כ נימין ושערין, כמה דאית דרישא דז"א כנזכר בב' האדרות. והנה מספר הנימין אשר בראשה, הם ט"ו נימין, כמנין ט"ו ווין אלו הנזכרים פה, כנודע בתיקונים תיקון ע', דכל נימא איהו שיעור אות ו', ונימין אלו נמשכין בראשה על ידי הציציות, אשר קדמו בפרשת ציצית. וכבר הודעתך, איך בחינת הציציות הם נמשכין מן הנימין והשערות דברישא דז"א.

י פ ה ש ע ה

אמנם בהיות שניהם יחד השם והמלוי, אז השם בעצמו בפשוטו הוא יותר חשוב ומעולה יע"ש. ח"ש רז"ל אין יכול לירד מהם הארה, רק בבחי' פשוטים ולא במלויים, כל השם והמלוי עמו.

תהיה הארה מן השמות עם מלויים כאחד, אז יתגדל הארתו יותר מן הראוי והצריך, ועיין מ"ש רז"ל בפ"ג משער אנ"ך ז"ל, ודע כי לעולם כאשר השם הוא לברו בלתי מלוי, אז הוא יותר גרוע מן המלוי עצמו שהוא לברו,

הגהות ומראה מקומות

(ה) ספר הלקוטים תולדות בפסוק ויאהב יצחק.

אשר מהם נמשכה הארה אל רישא דנוקביה דז"א, ומחמת ההמשכה ההיא נמשכו בה ט"ו נימין אלו בראשה.

ונלע"ד, כי טעם היותם ט"ו נימין הוא לפי שהנימין יוצאין מן המוחין שבה, ואין בה רק תרין מוחין, כנוכר באדרא וטא בסופה, והם חר"ב שבה, שהם י"ה, ולכן מספר הנימין הם ט"ו, כחושבן י"ה.

והנה אחר שהמשכנו אליה אלו הט"ו נימין, אח"כ נתקנה הקדקד שלה, לפי שהנימין הם משני מוחין, והקדקד הוא עצם הגלגלה, אשר מוח הדעת ושאר המוחין הם בתוכו. והנה כמו שהנימין נמשכו מן ההויה דההין הנזכר, גם הקדקד שהוא הגלגלת עצמו, נעשה בהויה ההין, כי הנה הויה דההין הוא בגי' ב"ן, וקדקד הם ד"פ ב"ן. והטעם הוא, כי הקדקד שלה נעשה מהגבורות, ולכן יצחק שהוא נמשך מהגבורות, נקרא יצחק, כי הוא בגי' ד' הויות ב"ן, כמנין קדקד.

ויזבן זה, עם מה שביארנו בהגדה, כנגד ד' בנים דברה תורה, גם ביארנוהו בדרוש הארבה, שהוא ג"כ גי' יצחק, ואמרנו כי הה"ג, נעשים ארבעה בנים, לפי ששלשה מהם בלבד מתמתקות ביסוד דז"א, ע"י הג' חסדים אשר

י פ ה ש ע ה

(לג) והנה מכח עיטרא דגבורות, נעשה הקדקד שלה, כי חסדים אין בה כו', דברי רז"ל תמוהים, מה ענין עיטרא דגבורות אצל הקדקד, ואיך אין בה חסדים. וכל שער תיקון הנוקבא, ושער הירח, מלאים זי"ו, ואומרים שכל כח"ב שלה לא נתגדלו, אלא ע"י החסדים, והגבורות לא הועילו לגדל ולתקן פרצופה, אלא מן ז"ת שלה ולמטה, באופן כי רישא דילה, אין לה חלק בגבורות, ובפרט כתה שבה, כי האור שבו הוא מחצי שליש אור החסד שבת"ת, והכלי עצמו גם הוא מחצי שליש דגוף הת"ת דז"א, כמ"ש רז"ל שם פ"ו, ואולי יתיישב במה שנודע, כי לעולם בחי

שם, וכל אחד מן החסדים או מן הגבורות, הוא הויה אחת, ונמצא כי הג' גבורות המתמתקות עם הג' חסדים שהם ו' הויות, שעולים בגי' ב"ן, נשאר שני גבורות שלא נמתקו, והנה הם שני הויות שהם בגי' ב"ן. והרי הם ארבעה בנים, ואין להאריך כאן בענין זה.

(לג) והנה מכח עטרא דגבורה, נעשה הקדקד שלה, כי חסדים אין בה, ומאותם ד' בנים, נעשה הקדקד שלה, גם צריך שתכוין, כי קדקד זה נעשה ג"כ מן הויה דההין בצירורה, ע"ד הנזכר בענין הט"ו ווין. וזה ביאורה: כי תצייר ד' ההין שיש בזאת ההויה בבחינת ווין, יהיו י"ב ווין, ועם ג' ווין שיש בזאת ההויה, הרי ט"ו ווין, ונשאר בזאת ההויה ב' אותיות י"ד, ותחבר י"ד עם ט"ו ווין, ויהיה הכל בגי' ק"ד.

(ו) והנה מהויה אחרת דההין, יהיו ק"ד שני ע"ד הנזכר, נמצא כי מב' הויות דההין, נעשה קדקד שלה, שהוא כנגד ב' מוחין שבה, שהם ב' הויות.

וענין ב' הויות אלו, ששתיהם בצירון הם בגי' קדק"ד, תכוין אליהם בשני פעמים לעד שנזכר כאן, והם אלו: הראשון, ומלכותו

הגהות ומראה מקומות

(ו) לחלו ענין הפסח דרוש ד'.

ואמנתו לעד קיימת. והב' הוא, ודבריו חיים וקיימים ונאמנים לע"ד, הם בגי' קרק"ד, שהם שני היות דההיין, שכל אחד מהן בצורה הוא בגי' ק"ד, כמנין לעד. והנה אחר שאמדת ודבריו חיים וקיימים ונאמנים ונחמדים לעד כו', שאז כבר נשלם הקרקד שלה, שכל זה נעשה ע"י הציציות. וזהו הבנת פירוש: ודבריו חיים וקיימים כו', כי הם חיים, בסוד היסוד. וקיימים, בסוד נ"ה, תדין קיימי גופא. ונדע, כי מג' נה"י אלו, נבנית המלכות, הנקראת דבר, ולכן נה"י האלה, נקראים דברים, וזהו ודבריו חיים וקיימים כו'. ואלו הם סוד הציציות כמש"ל כי פרשת ציצית הוא בנה"י דו"א. ונמצא, כי מן הציציות הנזכר, נעשו הנמיין והקרקד שלה, ולכן בהגיעך כאן תנשק הציציות בפין, ותשימם על עיניך, ותתירם, ותניחם מידך, יורדין ומשולשין מאליהן, ואל תאחזם ותקחם עוד בידך.

ובאומרך פודינו ומצילנו מעולם הוא שמך, תכוין לשני שמות אלו, כי פודינו ומצילנו, ר"ת הוא בגי' אלהים. ור"ת מעולם הוא שמך, הוא מה"ש, והוא שם א' קדוש, משמות ע"ב דויסע ויבא ויט כנדע. גם באומרך עזרת אבותינו, תכוין כי הויה פעמים הויה, הם בגימטריא עזרת (א).

(ז) ונחזור לבאר ענין ח' פעמים אמת שנזכרו, מן אמת ויציב עד התחלת העמידה. וכבר נת"ל בדרך כללות, ונשלים עתה ביאורם. דע הקדמה א' כוללת, בענין כל העולמות של הקדושה, כי כל בחי' אשר בהיותה למטה, היא גדולה, הנה בעלותה למעלה תהיה קטנה. המשל בזה, בענין המלכות דאצילות, אשר בהיותה למטה, היא גדולה, הנה בעלותה למעלה, היא קטנה. והענין הוא, אשר בהיותה

הגהה

(א) א"ש, עם הכולל.

הנהגות ומראה מקומות

(ז) פע"ח שער הק"ש דרוש כ"ט. ע"ח ח"א דף רל"ב מה שהוא אחוריים למעלה הוא בחי' פנים

למטה. ח) ע"ח ח"ב שער ל"ד: תקון הנוקבא פ"ב כלל ח'. ט) להלן דרושי חזרת העמידה דרוש א'.

או ביר"ט, או בחנוכה, או בטורים, או בר"ח. ובוה יש חילוקים רבים לאין קץ. ואחר שהקדמנו לך הקדמה הנזכרת, נחזור למקומינו, כי הנה עתה יושבת המלכות בהיכל הרצון של עולם הבריאה, ושם ה"ס הנשיקין, כנזכר בהיכלות דפרשת פקודי, כי להיות היכל הרצון מכונה אל יעקב, בסוד הת"ת, בסוד וישק יעקב לרחל, ולכן שם הם ענין הנשיקין. ולכן מכאן הוא מתחיל הארת המלכות, להעשות פרצוף שלם בכאן, כדי שע"כ תוכל לעלות אל עולם האצילות, לעמוד שם עמו אהור באהור, והלואי שם תהיה בבחי' נקודה קטנה, ואז תצטרך לחזור להעשות שם פרצוף שלם, בהיותה אהור באהור. ואם לא הקדימה להעשות כאן בהיכל הרצון פרצוף שלם, לא היה לה מציאת כלל, לעלות אל עולם האצילות, כיון שהיא עתה נופלת למטה בער"ה. אבל כיון שהתחילה להאיר ולהעשות כאן פרצוף שלם, יש לה יכולת לעלות בברכת אבות באחורי ז"א בעולם האצילות, ותהיה שם בבחי'

נקודה קטנה כנזכר. ונמצא, שעתה אנו צריכין להמשיך לה הארה מן המוחין עלאין דז"א, שנמשכו לה י' ע"י הק"ש, כדי שתעשה כאן פרצוף שלם, ותוכל ע"כ לעלות אח"כ אל עולם האצילות. ולכן אנו מורידים עתה אלו ההארות, שהם ח' פעמים אמת, שהם ענין הד' מוחין, והד' לבושים שלהם כנ"ל.

והענין הוא, כי אנו מורידים אלו ההארות מלמעלה מז"א, הנקרא ישראל, אשר בעולם האצילות, למטה בהיכל הרצון דבריאה. (לד) ואיננו ישראל עצמו היורד, אלא ההארות הנמשכות ממנו, והיא בחי' הנקרא יעקב, שה"ס האחוריים דאבא שנפלו ממקומם, בעת מיתת המלכים, עד מקום מלכות דאצילות כמבואר אצלינו כ).

ואע"ג שאמרנו בזהר פרשת ויקהל, דנחית ישראל לקבלה בהיכל הרצון, בעת שאומרים ישראל, תהלות לאל עליון גואלם כו', כמשית"ל בע"ה, איננו ישראל עצמו, אלא זו ההארה הנזכרת. (לה) וביאור אלו ההארות הוא באופן

י פ ה ש ע ה

(לד) ואינו ישראל עצמו שיורד, אלא ההארות הנמשכות ממנו, והוא בחי' הנקרא יעקב, שהם סוד אחוריים של אבא כו'. ואע"ג שלעיל דרוש ה' מק"ש, כתב רז"ל, שז"א בעשר ספירותיו יורד ומתלבש בהיכל הרצון ובהיכל ק"ק, הוא מ"ש כאן כי אינו ז"א בעצמו, אלא הארות שלו שהוא בחינת יעקב האמור כאן. אלא שקצת קשה, שמעולם לא מצינו אחוריים דאבא ואימא, שירדו מגבול עולם האצילות למטה, ואם אפילו בשעת שבירת הכלים, לא ירדו אחוריים דא"א מעולם האצילות ולמטה, איך עתה יורדים יעקב ולאה.

אורות שניות, הנמשכות מן ד' שמות אהיה פשוטים, שהם לבושי המוחין, נמשכות אל רחל כו'. הנה רחל אפשר שבהיותה היא עתה עדיין בבריאה בסוד נקודה, אינה יכולה לקבל הארת המוחין עצמן, לכן אינם נמשכים אליה כאן אלא הארת הלבושין, כהיא דציקי קדירה שכתב רז"ל. אלא לאה נמצאת מקבלת הארת המוחין עצמן, גם עתה בהיותה במטה בגבול עולם הבריאה. ולעיל דרוש ששי מק"ש, כתב רז"ל ז"ל, ושם ביארנו טעמו של דבר, כי רחל שהיא פרצוף גמור, יש לה בחינת תפילת של יד, בפרשיות ובבתים כדמיון ז"א ממש, אבל לאה שאינה רק אחוריים דאימא, איננה רק קשר תפילה של ראש, שהיא עור בלבד בלתי בתים ופרשיות כלל כו'. וכבר ביארנו ענין ביאור מלת אור עור מה עניינו. ואמרנו, כי הענין הוא,

הנחות ומראה מקומות

(כ) ע"ח ח"ב שער ל"ז: יעקב ולאה פ"ב. שער ההקדמות דף רמ"ה ד"ה ונחזור לבאר.

(י) נ"א ל"ג שנמשכו לה (פע"ח). ונ"א שנמשכו

לו (כת"י).

והענין הוא, כי כבר נתבאר, שבתהלות לאל עליון, מתחלת הכלה ליתקן, ולחזור פב"פ עם יעקב. וכבר נתבאר בברכת אבות, שהתחלת בנין המלכות, הוא במלת אל עליון גומל כו', כי שם מתחיל להעשות בנין הכתר שלה, ע"י שם זה הנקרא אל עליון. והנה ע"י שם זה אל עליון הנז' נחית מלכא לקבל הכלה ולתקנה, כנזכר בזהר. ולכן באומרו עתה תהלות לאל עליון גואלם, צריך לקום מעומד לכבוד מלכא קדישא, המתגלה ונחית לקבל הכלה ולתקנה, לפי שעתה בתהלות לאל עליון גואלם, אז הוא התחלת עליית יעקב עם לאה ורחל בהיכל ק"ק דבריאה, ועתה מתחילין לעלות שם, וחוזרים אפין באפין, ונשקין דא לדא, כנזכר בזהר פרשת פקודי. ואח"כ באדני שפתי תפתח, אז הוא גמר כניסתם בהיכל קה"ק.

ונבאר עתה, ביאור מלות תהלות לאל עליון כו', הנה בזהר אמרו, שבתהלות לאל עליון כו'. כדין נחית מלכא לקבלה כו'. (מ) וביאור דבר זה הוא, במה שנתבאר אצלינו לעיל, כי לא נכנסו בק"ש, דק המוחין דר"ק בלבד, והגיד נשאר למעלה בראשו דו"א, בסוד אור המקיף. והנה פשוט הוא, שהיסוד דאבא המלוכש בתוך דעת דו"א, כיון שהוא זכר, הוא ארוך, ומתפשט יותר למטה ממה שמתפשט יסוד דאימא, הנתון ג"כ שם, והוא יושב במקום המוח הנקרא דעת, בין תרין מוחין חר"ב. והנה קצה היסוד בעצמו, כיון שהוא ארוך, הנה הוא מתפשט ונמשך, עד תרין פרקים אמצעיים דנ"ה. ואל תשיבני, ממה שביארתי במ"א, כי

זה, כי הנה הם ח' פעמים אמת, ד' קודם עזרת אבותינו, וד' אחד עזרת אבותינו. וכבר נת"ל, כי הד' ראשונים הם ללאה, וד' אחרונים לרחל. גם נתבאר, כי הד' ראשונים הם כנגד ד' מוחין, וד' אחרונים כנגד ד' לבושים דמוחין, והכל א'. כי הנה ארבע אמת הראשונים, הם ארבע אורות ראשונות, הנמשכות מן ד' שמות יה"ו, במלוי עסמ"ב, ונמשכות אל לאה, שהם המוחין עצמן. וד' אמת האחרונים, (ל) הם ד' הארות שניות, הנמשכות מן ד' שמות אהיה פשוטין, שהם לבושי המוחין, ונמשכות אל דחל. ואמנם בתחילה, כל ח' הארות אלו נמשכות כולם אל יעקב, ואח"כ מחציין יוצאת לאה, ומחציין יוצאת ונעשית רחל, והרי כל הכונות נקשרות ביחד.

ונמצא, כי ע"י הארות של ח' פעמים אמת נתקנה רחל, כי בתחילה היתה סוד נקודה בלבד, בהיותה למטה בהיכל הרצון דבריאה, ועתה ע"י אלו ההארות, נתקנת, ונעשית פה בחי' פרצוף גמור, אחור באחור עם יעקב. ואח"כ בתהלות לאל עליון גואלם, חוזרת להיות עמו פב"פ, למטה דבריאה, כמשי"ת בע"ה.

ובאומרו עזר דלים העונה לעמו ישראל כו', תכוין לעשות עצמך עני עם השכינה, הנקראת עניה בהיותה כאן למטה, כדי שבהעלותה, תזכה לעלות עמה, כנזכר בזהר פרשת בלק, וצריך למעבד גרמיה עני בהדי שכינתא כו'. ובאומרו תהלת לאל עליון גואלם, צריך להגיה ולומר תהלות בלשון רבים, כמ"ש בע"ה, והוא מנהג אשכנז. גם צריך לקום מעומד כשמתחיל לומר תהלות כו'. וטעם שני דברים האלה, יתבאר בכלל דברינו אלה.

י פ ח שעה

הלבושין של המוחין הם ד' שמות של אהיה. נמצא כי כל קבלת לאה, היא מד' שמות של אהיה יעוין שם, ואם כן איך מעולם לעולם מתהפך הענין וצ"ע.

שאינן לאה לוקחת הארה מן המוחין עצמן דועיר אנפין, אלא מן נה"י דאימא, אשר הם לבושי המוחין דועיר אנפין כנודע, אבל דחל לוקחת הארה מן המוחין עצמן כו'. וכבר ביארנו, כי

הגהות ומראה מקומות

אל אחריים שלה לאה ורחל (פע"ח). (מ) זחר תרומה קכה: ויקהל רב:

(ל) נ"א וד' אמת חשניים שהם ד' אה"י לרחל מכל חח' גטלם יעקב כולם ומהאחוריים שלו יוצאין

ועליון: הוא יסוד דאבא, המתלבש תוך יסוד דאימא, ובערך היסוד דאימא, נקרא עליון, וחיבור אלו היסודות, הנקראים אל עליון, בהם תלוי סוד הגאולה, וזמ"ש גואלם, כי הוא המעלה אותם, וגואל אותם מיד החיצונים אשר למטה בבי"ע, שלא יתאחזו בהם, ועיי"כ יכולים לעלות. ונדע, כי כל גאולה הוא ביסוד. גם תכין במלת גואלם, שהוא חיבור ג"ו אל"ם, ר"ל: תוך אל"ם. והענין הוא, כי האותיות אשר תוך מלוי אותיות אל"ם, הם ל"ף מ"ד ס', והם בגי' צדק, שהיא המלכות שנוכרה במלת תהלות, הנקראת ג"כ צדק, וכמ"ש בפסוק, האמנם אלם צדק תדברון כו', כי צדק הוא אותיות מלוי אל"ם (ג) וע"ש.

וז"ש ג"כ, ברוך הוא ומבורך כו', כי תיבות ברוך, הוא כנגד יסוד דאבא, לפי שכל ברוך הוא ביסוד, כנוכר בזוהר (ס) ובפרט ביסוד דאבא, הנקרא ברוך מצד עצמו, ונקרא הוא, לשון העלם, יען כי הוא נעלם תוך היסוד דאימא, אבל היסוד דז"א, הוא המקבל ברכה ממנו, נקרא ומבורך. כנ"ל כי להעלות את הכלה למעלה, צריך להוריד הארת יסוד דאבא ביסוד דז"א, ויסוד דז"א הוא המעלה אותה מן הבריאה אל האצילות, וכנגד שני יסודות הנזכר, נאמר ברוך הוא ומבורך, וכבר הודעתך שרש מרע"ה, שהוא ביסוד דאבא, וזה מ"ש כאן תכף, משה ובני ישראל לך ענו שירה כו', כי משה הוא יסוד דאבא, ובני ישראל הם נ"ה.

הנהגה בזה יובן, ענין סמיכות גאולה לתפלה, הנזכר בדברי רז"ל, כי דבר זה צריך ביאור, לפי שנודע כי כל גאולה הוא ביסוד, וכל תפלה במלכות, ואי"כ קשיא, היאך אפשר לומר שהגאולה שהיא ביסוד, היא למטה בהיכל קה"ק, אשר עתה הוא מקומו בתהלות לאל עליון כנוכר, והתפלה שהיא המלכות, היא למעלה באצילות, כי כל עמידה היא באצילות. אמנם ביאורו יובן עם הנו"ל, כי הגאולה הזו היא למעלה באצילות, ביסוד הנזכר. אמנם

שיעור היסוד דאבא, הוא מתפשט עד סיום יסוד דז"א, כי הנה אין זה, אלא אחר גמר כניסת כל המוחין, כי אז יורד ומתפשט היסוד דאבא עד סיום יסוד דז"א, וכמ"ש בחזרת העמידה, איך מתגלים ג' אמצעות חג"ת דז"א, ושם נתבאר, שאין היסוד דאבא מגיע למטה, רק כאשר האם רובצת על האפרוחים. אמנם כאשר איננה רובצת עליהם, אלא זקופה ועומדת עליהם, מבושרינו נחזה אלה, שאין היסוד מגיע, רק עד מקום שבין ב' פרקין עלאין דנ"ה בלבד.

הנהגה עד עתה, עדיין לא נכנס היסוד דאבא ברישא דז"א כלל, אמנם עתה מתחיל היסוד ההוא, לסבת היותו יותר ארוך משל אימא, ליכנס קצת בתוך הדעת דז"א, והארה הזאת נמשכת דרך קו האמצעי דז"א, עד היסוד שבו, ומשם מאיר אל המלכות, העומדת עתה בבריאה כנ"ל. וז"ש בזוהר, דכדין מלכא עלאה נפק לקבלא כו', כי יוצא ממחיצתו, ויורדת הארתו אל הכלה, העומדת בבריאה, ועיי"כ יש בה יכולת לעלות לנגדו.

ובתחילה מכח זו ההארה, חוזרת עם יעקב פב"פ למטה, ומתחלת לעלות עמו, אל היכל קה"ק שבבריאה, מכח ההארה הנזכרת, וכבר ידעת, כי כל תכלית הזווגים אינם, אלא להמשיך החריג שבדעת הזכר אל הנקבה, ולכן בהראוה עתה היסוד הנזכר דאבא, יש יכולת ביסוד דז"א, להעלות אותה בסוד החריג אשר בו, בסוד והוכן בחסד כסא כו', ונמצא כי מלכא עלאה הנזכר בזוהר, דנפק לקבלא, הוא היסוד דאבא, כי הוא נקרא מלכא עלאה באמיתות, וז"ס תהלות לאל עליון גואלם, כי תהלות הם ב' תהלות: לאה, ורחל, והי"ס שתי הארות, של ד"פ אמת הראשונים, וד"פ אמת האחרונים, שביארנו כי ב' הארות האלה מתחברין יחד, ועולים כנגד אל עליון, ופי' כי אל עליון, אל: הוא היסוד דבינה, אשר היא הויה דס"ג, שבה נרמזת שם יי"א, שהיא גימטריא א"ל, כמבואר אצלינו במקומות רבים.

הגהות ומראה מקומות

(ג) שער הפסוקים תהלים סימן ג"ח. (ס) עיין זהר ואתחנן רסד: ברוך איתו נקודה עלאה.

היי"ס שבה, כולם יורדים ומתלבשים בכסא הכבוד, שהוא בראש הבריאה, בהיכל קה"ק שבה, ואין לך סמיכות גדולה מה. ולכן אין צ"ל כאן קדיש, כדי להעלות את הבריאה בעולם האצילות, כי הרי היא נקשרת עם המלכות דאצילות לגמרי. ווי"ס סמיכות גאולה לתפלה, שהיא עולם הבריאה במלכות דאצילות.

ועתה נבאר דרושי העמידה בע"ה

דרוש א

ועתה נבאר ענין אדני שפתי תפתח כו', שתקנו לומר בתחילת העמידה. ולכאורה היה נראה שהוא הפסק גדול, בין גאולה לתפלה. והנה רז"ל במסכת ברכות (ש) הרגישו בקושיא זו, ותיצרו דכתפלה אריכתא דמיא. וביאור הענין הוא, במה שכתבתי לעיל, כי בתהלות לאל עליין גואלם, או התחילו יעקב ולאה ורחל, לעלות אל היכל קה"ק שבבריאה, מן היכל הרצון, ושם חזרו פב"פ. והנה פסוק זה של אדני שפתי תפתח, הוא כנגד היכל קה"ק שבבריאה ממש, כי הנה סוד שם אדני, הוא כאן בבריאה, כמ"ש אצלינו בשער שמות הספירות, (ת) וכנזכר בהקדמת ספר התיקונים, כי שם אדני הוא בבריאה, משום דתמן לא איהו וכינייה חד כו'. והנה מוכרח הוא, שבתחילה יעלו אל היכל קה"ק דבריאה, כדי שאח"כ משם, יעלו אל האצילות, ולכן תקנו פסוק זה כאן.

אמנם ביאור דברי רז"ל, שאמרו דכתפלה אריכתא דמיא, יובן עם מה שנבאר במלת ברוך דברכת אבות, ששם יתבאר, כי הוא סוד היכל ק"ק דבריאה, וכען הוא ברוך ברביא דברכאן. וביאורו הוא, במ"ש במקום אחר, כי ע"י עליית העולמות, והתכלותם זב"ה, חוזרין

הוא מוריד הארתו למטה בבריאה, אל המלכות הנקראת תפלה, אשר שם למטה, וע"י סמיכות הזו, עולם המלכות הנקראת תפלה, מן הבריאה אל האצילות כנ"ל. והנה העליה הראשונה של המלכות, הנקראת תפלה, היא במלת ברוך, שבברכת אבות, כמו שיתבאר. והנה זה הברוך, הוא ביסוד דו"א, כמשי"ת שם. והרי נתבאר היטב, ענין סמיכות גאולה לתפלה ממש.

ועוד, כי הנה גם היכל קה"ק דבריאה, נקרא ברוך ברבייא דברכאן, כנזכר בזהר פרשת פקודי (ע) וכמשי"ת בע"ה, כי נתרבה בברכאן, ע"י הברכות הנמשכות שם מן היסוד דו"א דאצילות, הנקרא ברוך ג"כ. ובזה יובנו דברי רז"ל, שאמרו (ס) כל הסומך גאולה לתפלה כו', והיה צ"ל, כל הסומך תפלה לגאולה, שכן הוא האמת, שצריך לסמוך ולעלות ולחבר את התפלה שהיא המלכות, למעלה עם הגאולה שהוא היסוד. אמנם יובן עם הנזכר, שהנה בתחילה אנו מורידין הארת היסוד הנקרא גאולה, למטה אל המלכות הנקראת תפלה, העומדת בבריאה. וזהו ממש סמיכות גאולה לתפלה. ואח"כ עולה התפלה למעלה עם הגאולה באצילות, ואז איננו סמיכות הארה בלבד, רק גאולה עצמיות ולא סמיכות לבד.

וכבר נת"ל בדרוש הקדיש של הודו לה' כו', ענין סמיכות גאולה לתפלה היטב, ושם נתבאר, כי לסיבה לא נתקנו לומר קדיש כאן, כיון שהוא באמצע (צ) הבריאה אל עולם האצילות, וא"כ היה (ק) ר"ל קדיש, ע"ד שתקנו לומר קדיש, בין עולם ועולם. ושם נתבאר באורך טעמו של דבר. (ר) וקיצור של דבר הוא, כי בכל עולם ועולם, המלכות של עולם העליון, מתלבשת החלק העשירי התחתון שבה, שהיא המלכות של המלכות, בכתר שבעולם שלמטה ממנו. אבל המלכות שבעולם האצילות, כל

הנחות ומראח מקומות

(ר) לעיל דף צ"ה ד"ה ובוה תבין.

(ש) ברכות ט:

(ת) ע"ה ח"ב שער מ"ד: שער השמות פרק

ה'. שער ההקדמות דף ר"ג.

(ע) זהר פקודי אות תשצ"ז ובדפרי דף רט"א

ע"א.

(פ) ברכות ט:

(צ) ג"א בין. (ק) ג"א צ"ל.

שחרית דימי החול, ועלה ברצוני לכתוב עתה הכונה היותר ארוכה מכולם, ואבאר סדר תפלת השחר בלחש ובחזרה, עם כונת ברכת כהנים. ואח"כ אשיבה ידי לבאר, פרטי כונות רבות קצרות ביחד. ואח"כ אחזור לכתוב משם ואילך, מן כונת נפילת אפים, עד סיום התפלה כולה, וכונת עלינו לשבח בע"ה, וזו היא הכונה הארוכה.

דע, כי המלכות הנקראת נוק' דז"א, יש בה י"ס, ובלילה שאז הוא זמן שליטת החיצונים, היא מתמעטת, ויורדת למטה בעולם הבריאה, כמבואר אצלינו בסדר שכיבת הלילה. והענין הוא, כי ספירת הכתר אשר בה, היא בלבד נשארת למעלה תמיד בעולם האצילות, כמבואר אצלינו בענין תשי" מה עניינה, וע"ש. (ג) ולעולם ספירת הכתר שבה, נשארת באצילות תמיד, ואינה יורדת. אמנם ה"ס"ס האחרות, מן חכמה ולמטה אשר בה, הנה הם יורדות בלילה אל עולם הבריאה. ונמצא כי מש"ל, שהנקבה עומדת עד עתה בעולם הבריאה, בהיכל קה"ק, ועתה עולה אל האצילות, אינו אלא בבחי' אלו ה"ס"ס תחתונות שלה, אשר הם נתונים בלילה בהיכל קה"ק דבריאה. ועתה עולים כל ה"ס"ס אלו למעלה, בעולם האצילות. אמר הכותב חיים ויטאל, וצ"ע, כי בברכת

ג"ר דעשיה, ונעשין ממש בחינת יצירה. וכן ג"ר דיצירה, נעשים בריאה ממש. וכן עתה הג"ר שבהיכל ק"ק דבריאה, הם נכללים עם המלכות דאצילות, הנקראת תפלה, ונעשית חיבור א', ועולים יחד אל עולם האצילות. ונמצא, כי היכל קה"ק דבריאה, שהוא בחי' פסוק ה' שפתי תפתח כנ"ל, הנה כתפלה אריכתא דמיא, שהוא המלכות דאצילות הנקראת תפלה, וכאלו נתארכה ונגדלה יותר, ע"י התחברות היכל קה"ק דבריאה עמה, ונעשו הכל בחי' אצילות. וזהו אומרים ז"ל, כתפלה אריכתא דמיא

ואמנם תכונן, שעדיין בפסוק זה, אנו בעולם הבריאה כנ"ל. והנה אדני היא המלכות. (א) ושפתי: הם הנצח והוד, הנפתחים ע"י הת"ת, הנרמו במלת תפתח. וע"י פתיחת השפתים אלו, משפיעים בעולם הבריאה. (ב) ואז, ופי שהיא המלכות הנקראת פה, תגיד ותמשיך תהלתך, מן האצילות לבריאה, ועי"ז תוכל הבריאה לעלות אל עולם האצילות.

דרוש ב'

בברכת אבות. דע, כי מורי ז"ל ביאר לי כמה כונות בענין התפלה והעמידה הזו, של

י פ ה ש ע ה

(ג) ולעולם ספירת הכתר שבה, נשארת באצילות תמיד, ואינה יורדת כו'. עד ובוזו יובן מ"ש במ"א, כי בחי' המלכות שבמלכות בלבד, הם היורדות בעולמות ב"ע. בשלמא מ"ש כי ט' מלכויות שבמלכות, הם היורדות, אפשר לישבו עם מ"ש בדרוש ד' מדרושי ק"ש שעה"מ, וכן בדרוש ה' דתפילין ז"ל, ודע לך כי שני סברות אלו שמעתי ממורי ז"ל, ושתיים אמתיים, והוא, באופן כי בחצות הלילה, יורדת הספירה העשירית דרחל בעולם הבריאה כו', וט"ס האחרות הם מתחברות עם סרצוף לאה כו', ויושבין כך עד אור הבוקר כו', ואז אותם ה"ס"ס שלקחה מרחל, הם יורדות למטה גם הם בעולם הבריאה כו', ואז אותה הנקודה העשירית שירדה שם בחצות הלילה, היא עולה עתה למעלה באצילות

(א) ושפתי הם נר"ה הנפתחים ע"י הת"ת כו', נלע"ד שהכונה ששני חסדים דנר"ה בזכר ז"א, וכן ב' גבורות דנר"ה בנוקבא, בעל כרחו צריכים הם לעבור דרך הת"ת, ונמצא שצריכים הם אל הת"ת, ומניחים שם רשימו. ועיין מ"ש רז"ל בשער תיקון הנוקבא פ"ז, ובשער הירח פרק ה'.

(ב) ואז ופי שהוא המלכות הנקרא פה, תגיד ותמשיך תהלתך מן האצילות אל הבריאה כו'. ואע"ג דתהלה בכל מקום הוא בחינת המלכות ואיך שייך ופי שהיא המלכות, היא תמשיך המלכות, אבל כבר כתב רז"ל לעיל, כי יורדים יעקב ולאה למטה בהיכל ק"ק דבריאה, ויעקב ולאה גם הם בחינת מלכות, ושפיר שייך לומר ופי ימשיך תהלתך.

הזה, כלול הוא במלכות דאצילות. והרי כל העולמות כולם קשורים ונכללים. ונבאר עתה, ענין עליית ט"ס אלו של הנקבה, הנקראת עתה אצלינו דרך סתם, בשם מלכות דאצילות, וזה החלי בע"ה:

(ב) ברוך: כבר נתבאר בספר התיקונים, ענין שני כריעות שצריך לכרוע בכל ברכה, ולזקוף שני זקיפות, וזה ביאורם: (א) הנה בכריעות התפלה באבות תחילה וסוף, יש שני כריעות ושני זקיפות, בסוד מ"ש ג) כל הכורע כורע בברוך, וכל הזוקף זוקף בשם. וסוד שני כריעות, יוד לגבי הא, ואו לגבי הא. וסוד שני זקיפות, הא לגבי ואו, הא לגבי יוד. וזה בכל אחד ואחד, וכן בסוף ברכת הודאה. אבל בתחלת ברכת הודאה, אין בה רק כריעה א', וזקיפה א'. כי בכולם, גופא גחין לגבי ברכיין, סוד ו' לגבי ה', ורישא גחין לגבי גופא, יוד לגבי הא. וזקיף ברכיין לגבי גופא, סוד הא לגבי ואו. וגופא לגבי רישא, סוד הא לגבי יוד. ואמנם בתחלת ברכת הודאה לא יש שם ברוך, ולא הש"ם. נמצא שבכריעה זו היא בסוד ואו לגבי הא, והזקיפה הא לגבי ואו בלבד. ולפיכך צריכים אנו לחזור ולעשות

אבות דר"ה א) נתבאר, שמה שיורד מן המלכות בעולם הבריאה, אינו רק נקודה אחת בלבד, וע"ש ענין ד' בחי' ושרשים של המלכות כו'. והנלע"ד בזה הוא, כי אלו הט"ס לא ירדו רק אחר שנתמעטו הם בעצמם, ולא ירד מהם רק בחי' המלכות שבכל ספירה מהם, וט' בחי' מלכיות האלו שירדו בעולם הבריאה, הם נעשים נקודה קטנה כלולה מעשר כנודע, ושאר בחי' של ט"ס, נשארו דבוקות למעלה אחר באחור עם ז"א, מרגליו עד החזה. ובעלות אותה נקודה בברכת אבות, אחורי ז"א דאצילות, מתחברת מדרגה אחר מדרגה, עם כל הט"ס. ונעשית פרצוף שלם. ודבר זה מוכרח להיות כך, שאלי"כ מה הוא המיעוט שנתמעטה, וירדה בסוד נקודה קטנה כנודע. וזה יובן במ"ש במ"א, כי בחינת המלכות שבמלכות בלבד, היא היורדת בכל עולמות ב"ע. כנלע"ד חיים.

וכבר נת"ל, איך ע"י סדר הקרבנות, וזמירות, ותפלת יוצר דשחרית, נכללים כל שאר העולמות, של עשיה יצירה בריאה זה בזה, כמבואר במקומן, עד שנמצאים עתה כולם כלולים בהיכל קה"ק דבריאה. וגם ההיכל

הגהה

(א) א"ש להיות כי מצאתי במ"א, שתיים שלש שורות בכונות אלה בקיצור נמרץ, מכת"י

יפה שעה

י"ע"ש, ואותה הנקודה היורדת בחצות הלילה היא הכתר שבה, כמ"ש רז"ל בפ"א משער הנסירה י"ע"ש. וא"כ איך כתב כאן ולעולם ספירת הכתר שבה נשארה באצילות תמיד, ואינה יורדת. אי לכך יבואו דבריו השלישים ויכריעו, והוא מ"ש בשער תיקון הנקבא פ"ב, ז"ל, ואח"כ בפנים יש בה נקודה אחרת, לבד

הגהות ומראה מקומות

- (א) בהקדמה לפני דרושי ר"ה.
 (ב) פע"ה שער העמידה פרק ח'.
 (ג) ברכות יב. וזה ח"א כד. קלב: ח"ב קכ.
- ח"ג רכט. רמב: רנו. ת"ו בהקדמה ת. תי"ח לג.
 לד: לת. לו: תכ"א מה: תכ"ב סה: סו: תס"ט קא.
 תק"ע קכ: קכג. קלו: תקי"ה קטו ט"א שט"ו שלי"ב.

וגם מלבד הויה זו, עוד יש הויה אחרת כוללת בחי' ז"א כולו, ער"ו: כי הכתר שלו, רומז לקוצו של יוד. וחו"ב לי"ה. ו' קצוותיו, לאו. והמלכות, נוקבא דידיה, באות הא אחרונה. וגם מלבד זה, עוד יש הויה אחרת, כוללת ספירת הת"ת לבה של ז"א, כמבואר אצלינו בשער שמות הספירות. (ד) וזכור היטב הקדמות אלו, למה שנבאר עתה.

גם צריך שתדע, כי בחינת אימא הנכנסת ומתפשטת ומתלבשת תוך ז"א, ה' והמוחין דז"א מלובשים בתוכה כנודע, הנה בחי' אימא זו, היא נקרא שם אהיה במלוי יודין, שהיא בגי' צלם, המתפשט תוך ז"א, בסוד אך בצלם יתהלך איש.

הנה כמו שביארנו בשם הויה, כי גי' נרמזו בב' אותיות י"ה, וז"ת נרמזו בב' אותיות ר"ה, כן הוא ממש בשם אהיה, כי גי' מוחין עלאין, נרמזו בשני אותיות א"ה. והמוחין דר"ק תתאין, רמזים בשני אותיות י"ה. ונמצא שעדיין לא נכנסו ברישא דז"א, אלא ב' אותיות אחרונות י"ה משם אהיה, שהם בחינת מוחין דר"ק.

גם צריך שתדע, כי ז"א נעשה ע"י כ"ב אותיות האלפא ביתא כנודע. והנה הם מתחלקות בו לג' חלוקות, בגי' קוין שלו, זי' אותיות הראשונות, בקו ימינו. וזי' אותיות שניות, בקו שמאלו. וזי' אותיות הנשארות, בקו האמצעי שלו. וכן נזכר בזוהר פרשת בראשית די"ו ע"ב. והו סדרן: אבגדהו"ו, בחסד. חטיכלמ"נ, בגבורה. סעפ"צ קרש"ת בת"ת. כך פי' מור"ל.

הגהה

(ב) עכ"מ, כונה כוללת על הנזכר, ואחזור למקומי הראשון הנה כר.

הגהות ומראת מקומות

(ד) ע"ח ח"ב שער מ"ד: שער השמות פ"א. טוב כי אימא המתפשטת בז"א הוא תבונה הנקרא (ה) נ"ב עיין לקמן בענין חילוק שבת ליום בשם הויה דס"ג וצ"ע. (כ"י).

כריעה שנית וזקיפה שניה במודים דרבנן, להוריד יוד לגבי הא, ולזקוף הא לגבי יוד (ב) הנה במלת ברוך צריך אתה לכרוע כריעה א', ואל תכרע עתה רק גופך בלבד. ובמלת אתה, תכרע פ"ב, ואז תכרע את ראשך. וז"ש בתיקונים, דבעי למכרע ואו לגבי הא, יוד לגבי הא. פירוש: כי ואו הוא גופא, ויוד הוא רישא. ובמלת יהה, תזקוף שני זקיפות. בתחלה תזקוף גופך לבה, וזהו ענין הא תתאה לגבי ואו. ואח"כ הזקיפה הב', הוא שתזקוף ראשך, וזהו ענין הא עלאה לגבי יוד. הנה נמצא בספר התיקונים, שצריך לכרוע בשם אהיה, ר"ל במלוי יודין. ולזקוף בשם ההויה, ר"ל במלוי יודין ג"כ.

ועתה נבאר בפרטות דברים אלו. הנה נת"ל, כי בק"ש לא נכנסו בז"א זולתי המוחין דר"ק בלבד, מצד אימא. אבל הגי' דמוחין דמצד אימא, וכל הט' מוחין דמצד אבא, כולם נשארו למעלה, בסוד אור מקיף על ראשו. והנה ע"י זווג אר"א, הנרמז בגי' שמות ה' אלהינו ה', בפסוק שמע ישראל, נכנסו ר"ק דמוחין. ועתה צריך לעשות זווג אחר אל אר"א בברכה זו, כדי להכניס בו גי' המוחין הראשונים דמצד אימא, על ידי תוספת הארה שתמשך בז"א, ע"י זה הזווג הב' דאר"א, ויכנסו גי' אח"כ כל הט' מוחין דמצד אבא, ע"י תוספת הארה, וכמשי"ת בע"ה.

הנה הגי' דמצד אימא, הם למעלה בסוד אר"מ ברישא דזעיר אנפין. וכבר ידעת ענין שם הויה, אשר כוללת כל עולם האצילות, באופן זה: א"א, בקוצו של יוד. אבא, ביוד. אימא, בה' ראשונה. ז"א, בואו. נוקביה, בהא אחרונה.

בוהר, ואנו מזכירין אותם פעמים רבות. והיותם אותיות כפולות הוא, לפי שיש בדעת דו"א ה' חסדים וה"ג. ובהכנס כל המוחין ברישא דו"א, היסוד שלו הוא כולל כל הכ"ב אתוון, כנוכר בוהר על פסוק וישכב במקום ההוא, וי"ש כ"ב, פירושו: כי הי"ש עולמות הנוכר, הי"ס הכ"ב אתוון עצמן, וכלם נתונים תוך היסוד דאימא, בהיותה מלובשת תוך התנה דו"א, ומשם יוצאים הארותיהם ומתגלים בו"א, ונחלקים כל הכ"ב אתוון בחג"ת דו"א. וגם ה' עיטרין, ניתנים הה"ג עצמן אל הנקבה, והה"ח מתפשטים ברי"ק דו"א כנודע. אבל עתה כל החרי"ג הם למעלה על רישא דו"א, בסוד אר"מ, כי עדיין לא נכנס היסוד דאימא. והנה מן אותה העת שאמרנו תהלות לאל עליון גואלם כו' כנ"ל, אשר אז מלכא נפיק לקבלה, ר"ל שאז מתחלת הארת הדעת, בהיותה למעלה, להאיר דרך קו האמצעי תוך ז"א עד היסוד בו, ומאז ואילך מתחיל לכנס הארת הדעת, והארת החרי"ג תוך ז"א אבל שרשם נשאר למעלה.

ואמנם גם בהיות כל המוחין הוך ז"א, היה פה ז') היסוד דאימא מתגלה במקום רחב, שהוא בחוזה דו"א, והיו האורות מתגלים הרבה מאד, ומאירים מאד בנה"י דו"א, יותר מן הארה שיש עתה בחג"ת דו"א. לפי שעתה אע"פ שנכנסו כבר ר"ק דמוחין בו"א, ונמצא שההארה שהיתה ראויה לרדת בתוך נה"י דו"א, ירדה עתה בחג"ת שלו, עכ"ו עתה ההארה הזו היא יותר גרועה, משעה שהיא למטה במקומה בנה"י, לסיבה הנוכרת כי להיות ההארה הזאת בנה"י הנה היסוד דאימא היה

(ד) וז"ס להנחיל אוהבי יש, אשר סודו ביארו בוהר פרשת תרומה, דקס"ז ע"ב, כי ש"י עולמות אלו, שריין תחות כורסייא תחות עלמא דאתי כו', והענין הוא, שהתבונה המתלבשת תוך ז"א, לתת לו מוחין, נקראת עלמא דאתי, מפני שתמיד אתי ונמשך ההוא שפע, גו רישא דו"א, ואלו הי"ש עולמות הם הכ"ב אותיות עצמם, אשר הם בבינה, וכולם מתחלקות בו"א, האמנם עיקרם הם למעלה, בג"ר דו"א, אבל הארתם, יוצאת ונגלית לחוץ, במקום שנגמר ונשלם היסוד דאימא, שהוא בחוזה דו"א, אנפין כנודע, ואז משם ואילך, הם מתחלקין לג' קוים, ונמצא, שעיקר הארתם הם בחג"ת דו"א, וז"ש בוהר דאינון תחות עלמא דאתי, שהוא במקום סיום היסוד דאימא, הנקרא עלמא דאתי, שהוא בחוזה דו"א.

גם פירושו הוא באופן זה, כי מקום אלו הכ"ב אותיות הם למטה ממקום מוח הבינה דו"א עצמו, אשר גם היא נקרא עלמא דאתי, האמנם שרשם האמיתי, הוא בג' מוחין עלאין, אלא שהארתם מתגלה למטה בחג"ת דו"א, אבל אין ענין זה, רק כאשר הט' מוחין כולם נכנסים בו"א, אמנם עתה שעדיין לא נכנסו רק המוחין דו"ק, נמצא כי כל הארה של אותם הכ"ב אותיות שבבינה, הנמשכין אל ז"א, הם עדיין על רישא דו"א, וההארה שהיתה נמשכת בחג"ת דו"א, היא ברישא דו"א, ו) ובג"ר שבו מתחלקות אלו הי"ש עולמות, שהם הכ"ב אתוון הנוכר.

ועוד נשארים מן האלפא ביתא, ה' אותיות אחרות הכפולות, הנקראות מנצפ"ך, וכבר הודעתך, כי אלו, הי"ס הה"ג הנוכר

י פ ה ש ע ה

אם כל חדא כלולה מעשר, אינם עולים זולתי למספר ר"ך, ובשער סנת"א האריך רז"ל, וכתב שהטיפה שהיא נמשכת מאבא, כלולה מכ"ב אתוון ועשר ספירות דבחינת נפש שבתוכה, עולים ל"ב, ומתפשטים לש"ך.

(ד) וז"ס להנחיל אוהבי יש אשר ביארנו כו', כי יש עולמות אלו, שריין תחות כורסייא כו', עיין מ"ש רז"ל בשער תיקון הנוקבא פ"ב, אות ד', ובשער סנת"א פ"ג, ולא ידעתי כ"ב אתוון, היאך הם מתחלקים ועולים לי"ש עולמות

הגהות ומראה מקומות

(ו) ג"א בכתר (פע"ח). (ז) ג"א ל"ג פה (פע"ח).

דז"א הנקרא ר', המלכות נקראת ה', וכיון שאינם בחי' מוחין, אינם ממולאים במלוי. גם צריך לכיון, כי עתה חיבור אלו הדי' אותיות הנזכרות נעשה מהם שם יהוה, שהם שני אותיות י"ה אחרונות משם אהיה, ושני אותיות ו"ה אחרונות משם הויה, והרי איך בכריעה ראשונה יש בה הויה.

גם תכיון, כי שני אותיות י"ה הנזכרות, הנה הם במלוי יודין יר"ד ה"י, שהם בגי' ל"ה, ועם שני אותיות ר"ה הפשוטות, יהיה הכל גי' מ"ו. ותכיון בזה, אל אותיות המלוי דהויה דע"ב דיודין, כי נמשך הארה מן אבא, ומן חכמה דז"א, אשר שניהם הם הויה דיודין, ומשניהם יורד הארה למטה, והארה זו הוא זה המלוי שלהם, שהוא בגי' מ"ו כנוצר.

והנה זו ההארה, היא סוד מש"ל, כי ה"ס הארות הכ"ב אתון שביסוד הבינה, הנקרא ברוך, וענין זה תכיון במלת ברוך. אמנם אינם כ"ב אתון עצמן, לפי שהם עדיין על רישא דז"א בסוד אר"מ, אמנם הוא הארה, היורדת משם בגי' דז"א, אשר אלו הם הארות יותר מועטות וגרועות מן הארת הכ"ב אתון המתפשטות בחג"ת דז"א, אחר שנכנסו כל המוחין, בתוכו, להיותו מקום צר כנ"ל. ואמנם זו ההארה של אלו הכ"ב אתון, תכיון בשני אותיות ב"ך שבמלת ברוך, ותכיון להורידן מן יסוד דבינה, אשר עומד למטה כ' בראש ז"א ואיננו ממש עצמותו, אלא הארתו בלבד כנ"ל. ותכיון להוריד מן הארת יסוד דאימא הנקרא ברוך, אלו הכ"ב אתון, הנרמזות גם כן במלת ברוך.

גם תכיון כנ"ל הוא, להוריד הארת הה"ג דברישא דז"א, כי הגבורות עצמן, הם ג"כ למעלה. אמנם הארתם בלבד, תוריד עד המלכות, ע"י הכריעה הנזכרת. והנה הארה הזו, היא בגי' ברוך, ע"ד שביארנו בתפלת ר"ה, שה"ס כ"ו ע"ב ק"ל, שהם בגי' ברוך, ושם נתבאר ביאורו.

גם תכיון, כי הנה עתה המלכות צריכה

או בחוה דועיר אנפין, והיה מתגלה במקום רחב גדול. אבל עתה פי' ח) היסוד דאימא הוא למעלה בכתר דז"א, אשר שם הוא מקום צר, ואין מקום לסבול גי' קיום של כח"ב, ולכן ההארה המתפשטת משם אל חג"ת גי' אמצעיות, היא מועטת מאד. והרי הצענו לך כמה הצעות, אשר בהם תבין כל מה שנבאר בביאור המלות.

ט) ברוך: בכאן תכרע גופך בלבד, ותכיון להוריד ר' לגבי ה', פי': כי הלא המלכות היא ה' תתאה, והיא עתה בהיכל קה"ק דבריאה, וצריכה לעלות, ולכן אנו מכוונים להוריד ה' לגבי ה"א תתאה, להעלותה. והנה זה הוא בחי' ת"ת דז"א, שהוא סוד הואו כנ"ל, והוא בחי' גופא דז"א. ולכן גם בענין הכריעה, צריך לכרוע הגוף לבוד, לא הראש. וצריך להמשיך בתחלה הארה מן המוחין אל הת"ת דז"א, כדי שיוכל לרדת ולהעלות את המלכות. ולכן צריך לכיון להוריד שני אותיות י"ה האחרונות שבשם אהיה, אל זו הואו, ואח"כ להוריד זו הואו לגבי הא שהיא מלכות, אשר בהיכל קה"ק דבריאה.

וכבר נת"ל ביאור ענין זה, אבל כאן נבארהו בקצרה, והוא, כי הנה המוחין דר"ק, הם רמוזים בשני אותיות י"ה האחרונות שבשם אהיה, ואלו שני אותיות י"ה, הם עתה בגי' דז"א, ולכן אנו מורידין הארה מאלו ב' אותיות י"ה שהם המוחין דר"ק, העומדין עתה בגי' דז"א, ואנו מורידין אותם אל גי' אמצעיות דז"א, ומשם ולמטה אשר הם רומזים באות ר' של הויה הכוללת את כל ז"א כנוצר, ואז תוכל לרדת ואז זו דז"א, עד הה' שהיא המלכות, ויעלנה למעלה.

אמנם צריך לכיון כי ב' אותיות י"ה הנזכר הנה הם מלאים ביודין, כזה: יוד הי, והסיבה הוא, לפי שהם בחי' מוחין, וכל מוחין הם מלוי יודין כנודע. אבל אותיות ו"ה יהיו פשוטים, לפי שהם בחי' גופא, שהוא הת"ת

הנהרות ומראה מקומות

ח) ג"א כי היסוד (פע"ח). ט) פע"ח שער העמידה פרק ח'.

ב) ג"א למעלה (פע"ח שער העמידה פרק ח').

מדה אחת גדולה, ולא כמדת היסוד שהוא מדה קטנה. עוד נגדלת גדלות ד', הוא שנעשית פרצוף גמור, אלא שהוא פרצוף קטן, כשיעור פרצוף הנקרא יעקב, שהוא כשיעור שיש מן החזה דו"א, עד דגליו. עוד נגדלת גדלות ה', הוא שנעשית פרצוף גדול, שזה בשוה בכל קומת ז"א. והנה זה הגדלות הגדולה מכולם, אינו אלא בזמן תפלת השחד של שבת, כמו שיתבאר בע"ה שם במקומו. אבל עתה במלת ברוך, הגדילה גדלות שני הנ"ל, והוא שגדלה כשיעור מדת היסוד דו"א, אלא שעומדת עמו אב"א.

אתה: עתה תכרע כריעה שניה, בסוד י' לגבי ה'. פי': כי עתה צריך להמשיך אור גבוה יותר, כדי שיע"כ תתעלה המלכות יותר מבדראשונה. וצריך להמשיך הארה זו מן ג' מוחין עלאין שע"ג רישא דו"א, אשר לא נכנסו עדיין בתוכו. ולכן צריך לכרוע עתה בחינת הראש, להורות שהז"א כורע את ראשו, שה"ס י"ה, יוד לגבי ה' עלאה, שה"ס ג' מוחין עלאין, הנכנסין עתה לצורך הארה זו תוך ז"א לפי שעה, ותיכף חוזרים להסתלק, ואינם נכנסים בקבע, עד במלות אלהי אברהם כו', וכמשי"ת בע"ה. ולכן תכוין להמשיך ב' אותיות ראשונות של אהיה, שהם המוחין, ולכרוע ולהורות הכנסת ג' מוחין עלאין, שה"ס א"ה של אהייה במלויים אל"ף ה"י, ע"ד הנ"ל במלת ברוך, ולהורידם ברישא דו"א, שהיא י"ה. ובתחילה לוקחם אות י', שהיא החכמה שבו. ומשם נתנים אל הבנינה שבו, הנקראת ה', וז"ס י' לגבי ה'. ומשם יורדים אל אות ו', שהוא הת"ת דו"א. ומשם יורדים אל הא תתאה, שהיא המלכות.

ואע"פ שבזוהר לא אמרו, אלא י' לגבי ה', עכ"ז מוכרח הוא שירדו ג"כ עד ו', לגבי ה', אמנם כונת דברי הזוהר הם לומר, שבתחילה במלת ברוך, היה ו' לגבי ה' בלבד, אבל עתה בכריעה שניה של אתה, מתחלת הכריעה הו' מלמעלה, גם מן י' לגבי ה'. ומכ"ש

לעלות בתחילה באחורי ז"א. וצריך להמשיך כל הארות הנ"ל דרך אחד ז"א. והנה הפנים דו"א, הוא בחי' כ"ו שבמלת ברוך, שהוא בגי' שם הויה, אלא שהוא במלוי אלפין שעולה מ"ה. ואח"כ עובר דרך אחריים דו"א, שה"ס ע"ב ק"ל, שהם רבוע האחוריים (ל) דהויה דמ"ה דאלפין כנוכר. הרי נתבאר מלת ברוך, שהיא: כ"ו, ע"ב, ק"ל, בבי' פירושים.

גם תכוין, כי הלא כל זה נמשך אליה, ע"י גלוי היסוד העליון דאבא, שהתחיל להאיר, כמבואר לעיל בענין תהלות לאל עליון גואלם ברוך הוא ומבורך כו'. ותכוין להמשיך מן ברוך ההוא, אל היסוד דו"א, הנקרא גם הוא ברוך. והוא הקצה היותר תחתון שבכל ר"ק הגוף, הנדמו בכריעה הראשונה, בסוד ו' לגבי ה'. ומן היסוד שהוא סיום זה הו', משם יורד (מ) אל הה', ואז גם המלכות נעשה גם היא בחי' ברוך ע"ד הנזכר. וז"ס סמיכת גאולה לתפלה כנ"ל.

גם תכוין, כי על ידי כריעה זו של ו' לגבי ה', עולה הה' שהיא המלכות, עד כנגד אחורי היסוד דו"א ממש, הנקרא ברוך. והנה עליה זו, היא עליה ראשונה של המלכות. גם תכוין, כי ע"י עליה זו, עלתה ג"כ עמה היכל קה"ק דבריאה, וכל שאר העולמות כלולים בו, כי לטעם זה נקרא זה ההיכל של קה"ק דבריאה, גם הוא ברוך, בסוד ריבוייא דברכאן, שכולל כל העולמות בתוכו כנוכר בזהר פרשת פקודי, וביארנוהו לעיל. וכבר הודעתך במקומו, כי ה' בחי' יש אל המלכות, בתחילה היא נקודה קטנה, ועוד היא נגדלת כמדת היסוד ממש כמוהו ובשיעור גדלותו. וכמבואר אצלנו (נ) בפסוק וכל בשליש עפר הארץ, שהוא שלישי מדה אחת לבר, וזו ההגדלה הוא שנגדלה עתה במלת ברוך כנוכר.

עוד נגדלה גדלות ג', והוא שתהיה מדה א' שלימה ככל המדות הגדולות, שהוא שתהיה כשיעור מדת הת"ת, שהוא גופא דו"א, שהוא

הגהות ומראה מקומות

- (ל) נ"א של שם כ"ו ושם מ"ה (פע"ח שם).
 (מ) נ"א ל"ג אל (דפו"י).
 (ג) ע"ח ח"ב שער ל"ד: תקון הנוקבא פרק ד'. תע"ס תחילת שיעור י'.

שנמשכת למטה עד ו' לגבי ה', אלא שאין צורך להזכיר דק תחלת ההמשכה.

הנה בכריעה הראשונה, היו ב' אותיות אחרונות של אהיה, לשני אותיות אחרונות של הויה, וד' אותיות אלו, היו שם א' של יהוה כנ"ל. ועתה הם שני אותיות ראשונות א"ה של אהיה, ושני אותיות י"ה של הויה, ואדבע אותיות אלו, הם שם א' של אהיה. ונמצאים ב' כריעות אלו, ע"י הויה ואהיה. אמנם עיקרם הם מן אהיה, כי משם יורד אל ההויה, שהוא מן המוחין, אל כללות י"ס דו"א.

ובכך אל תתמה, אם תמצא כתוב בספר התיקונים, ובוזוהר ובר"מ, כמה נוסחאות מחולפות ומנגדות זו את זו, בענין אלו הכריעות. כי יש מאמר אומר, שצריך לכרוע ו' לגבי ה', ס) ויוד לגבי הא. ויש מאמר אומר, שכודע באהיה, וזוקף בהויה. ויש מאמר להפך מזה. אך אמנם במה שכתבנו, יובנו כל דבריהם, כי כולם חיים וקיימים יוצדקו יחדיו. כי בבחי' א', הוא כדברי המאמר הראשון, ובהצטרף ההארות, נעשים שם א' ע"ד מש"ל, וכמו שראית בעיניך, כמה שמות הויה ואהיה יש פה, מחולפות זה מזה, והמשכיל יבין ויסתכל בדברינו.

גם תראה במה שבארנו, איך כריעה הא' היתה, בסוד מ"ו, שהוא מילוי הויה דידין, שהוא בחכמה, שהם שני אותיות י"ה, מן אהיה דמלוי ידיו. ושני אותיות אחרונות משם הויה פשוטות. ועתה בכריעה שניה, הוא שני אותיות א"ה דאהיה במלוי ידיו, ושני אותיות י"ה ראשונות משם הויה פשוטות, והם נעשים שם א' של אהיה. אבל בכריעה ראשונה, היה שם א' של הויה.

גם החשבון של אלו הד' אותיות הנזכר, אשר בכריעה שניה, הם בגי' ק"מ, שהם בגימט' מנין אותיות המלוי של אהיה בידיו, להודות, כי עתה בכריעה זו הב', ירד אור מן אימא, וגם מן א) מבינה דו"א, למטה, כי כל אחת משתיים נקרא שם אהיה כנודע. ואם תחבר

ב' המילויים, שבשתי הכריעות, שהם מ"ו וק"מ, יהיו אותיות מקום. וה"ס מ"ש רז"ל (ע) כל הקובע מקום לתפלתו שעי"ז המקום, יוכל האדם להעלות את תפלתו, עד מקום שירצה למעלה. ונודע כי התפלה היא בחי' מלכות, הנקראת תפלה, היא העולה למעלה, ע"י שני המילויים הנזכר, העולים בגי' מקום.

וצריך שתכוין, כי משני מילויים אלו, נעשה שם הויה א', שהוא בגי' מקום. והוא ענין שם הויה ע"י הכאה, באופן זה: יפ"י, הפ"ה, ופ"ו, הפ"ה. הרי הכל בגי' הוא מקו"ם. והענין הוא, שע"י הארת ב' המילויים הנזכר, מ"ו וק"מ, מתרבים הכאת האורות של ז"א הנקרא יהוה זה בזה, ונגדלים ומתרבים האורות, לשיעור מספר מקום כנזכר.

והנה סוד ההארה הזו היורדת עתה, הוא הארת הכ"ב אתון עצמם משרשם, מן ג' עליונות, שה"ס שני אותיות א"ה של אהיה כנ"ל. וזה נרמז בשתי אותיות א"ה, של מלת אתה, פ) והם כ"ב אותיות מן אלף עד תיו. וכיוצא בזה פי' בוזוהר פדשת בראשית, על מלת א"ת, שד"ל כללות האלפא ביתא, מן אלף עד תיו, שסימנים א"ת.

גם עתה נכסין הה"ג עצמן משרשם העליון, ולא ההארה בלבד כבתחילה, ויורדין אל המלכות. וזה נרמז באות ה' של אתה, שה"ס ה"ג, וה"ס ה' אותיות מנצפ"ך, היתירות על כ"ב אותיות הנרמזות במלת אתה, באותיות א"ת מן אתה.

גם עתה נכנסין הארת ה' חסדים, אבל אינם נכנסים החסדים עצמן, כמו הגבורות דק הארתם בלבד. וגם זה נרמז, באות ה' של אתה. גם ז"ס מ"ש בוזוהר על מלת אתה, שהיא בחסד, והוכן בחסד כסא. וה"ס הכהן, בסוד אתה כהן לעולם. שה"ס הארת החמשה חסדים כנזכר.

הנה כל אלו ההארות שלוקחת עתה בעת הכריעה הב', יותר מבכריעה הא', הוא, כי בכריעה א', לא לקחה רק הכ"ב אותיות, והארת

הגהות ומראה מקומות

ס) ג"א ויש יוד (דפרי"י). א) צ"ל חבינה (דפרי"י). ע) ברכות ו': פ) ג"א ואל (דפרי"י).

הה"ג. אבל עתה בכריעה ה'ב', לוקחת הכ"ב אותיות עצמן, והה"ג עצמן. והטעם הוא, מפני שעתה צריכה המלכות, לעלות עליה א' יותר עליונה, עד כנגד נ"ה דו"א אב"א, אשר הם גבוהים מן היסוד. וגם יש לה עתה הארה א' יתירה, והיא הארת ה' חסדים הנזכר. והטעם הוא, כי בתחילה היה שיעורה מדה א', בענין הרוחב, שהוא ברוחב היסוד. אבל עתה, אמת הוא שבשיעור הגובה, איננו רק מדה אחת (צ) בלבד, לפי שנה"ה הם זו בצד זו, ואינם זלמ"ז. אבל בענין הרוחב, יש לה רוחב של ב' מדות, שהם נ"ה, העומדים זו בצד זו, ולכן צריכה עתה לקחת הארה זו היתירה מן הה"ח.

ואמנם על תטעה לחשוב, כי עתה שעולה כנגד הנ"ה, שגם היא נגד היסוד, דע לך שאינו כן, אמנם (ק) נעקרת ממקום אחורי היסוד, ועולה ועומדת כנגד אחורי הנ"ה בלבד. והטעם הוא, לפי שעדיין איננה פרצוף שלם. ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, כי זה ג"כ נרמז במלת אתה, ר"ל: א"ת ה'. כי עתה המלכות נקרא ה' בשלימותה, לפי שעתה היא במקום אצילותה הראשון, שהוא באחורי נה"י דו"א. ועוד לסיבה אחרת, כי עתה כבר עלתה בג' קו' ז"א, שהם: היסוד, והנ"ה, אשר ציורם נצטייר בג' קוים שיש בציור אות ה', כזה: ה, כנלע"ד ששמעתי ממו"ל.

והנה ב' עליות אלו, הם ע"י שני הכריעות הנזכר. והענין הוא, כי ע"י הכריעות של ז"א שיורד אליה, ע"כ היא עולה העליות האלו. אמנם אותם ההארות, אינם חוזרים לזקוף ולעלות, כי צריכה היא להם. וזאעפ"י שבערך המלכות, הם נקראים זקופות, כיון שהיא עולה ע"י כל אלו המדרגות, שהם נה"י דו"א. עכ"ז נקראים כריעות, לפי שאעפ"פ שהם זקופות בערכה, עכ"ז מפני שמקום המלכות וכו', ונקודת אצילותה הראשון העיקרי, הוא כנגד החזה דו"א, וכל זמן שלא עלתה שם, נקרא כריעה ולא זקופה, כי זקופה האמיתי איננה.

והנה ב' עליות אלו, הם ע"י שני הכריעות הנזכר. והענין הוא, כי ע"י הכריעות של ז"א שיורד אליה, ע"כ היא עולה העליות האלו. אמנם אותם ההארות, אינם חוזרים לזקוף ולעלות, כי צריכה היא להם. וזאעפ"י שבערך המלכות, הם נקראים זקופות, כיון שהיא עולה ע"י כל אלו המדרגות, שהם נה"י דו"א. עכ"ז נקראים כריעות, לפי שאעפ"פ שהם זקופות בערכה, עכ"ז מפני שמקום המלכות וכו', ונקודת אצילותה הראשון העיקרי, הוא כנגד החזה דו"א, וכל זמן שלא עלתה שם, נקרא כריעה ולא זקופה, כי זקופה האמיתי איננה.

הגהות ומראה מקומות

ג' ד'. (ר) פ"ח דרושי העמידה פרק י'.
(ש) לעיל אות ג' וש"נ.

(ז) נ"א יתירה בלבד (דפוי).

(ק) ע"ה ח"ב שער ל"ד: תקון הנוקבא פרק

ב' זקיפות, הנה הת"ת שהוא בחי' אות ו' הכורע לגבי ה', הנה הוא עולה ונוקף במקומו. אבל בהיותו בנה"י, עדיין היה כודע כל זמן שלא עלה אל מקומו. והרי עתה עלתה המלכות אל שרשה הראשון, וכבר יש לה שיעור מדה ספירה א' בלבד, שהוא מדת הת"ת דז"א באחוריים שלו. וכל כוונה זו תהיה, להעלותה ע"י שם ההויה במלוי יודין, וה"ס וכל הזוקף זוקף בשם. כי הכריעה היתה ע"י אהיה דמלוי יודין כנ"ל.

וצריך שנבאר עתה, איך המלכות עלתה עד ראש הת"ת דז"א, כי שם הוא מקום לאה, לפי שדחל מתחלת מן החזה ולמטה. ולהבין זה נלע"ד לומר, שהוא סוד עליית לאה ודחל, שהם ב' ההיין של ההויה, שעל זה אמרו, כל הזוקף זוקף בשם. וה' תתאה העולה לגבי ו' הוא הת"ת דקטנות, שהוא עתה עד כנגד החזה, וה' עלאה לאה, עולה כנגד שלישי העליון, הנקרא י', דאש ה', כי שם מקומה. כי כל אלו היו למטה, בסוד תהלות לאל עליון גואלם כנו"ל, ועתה עולים שתייהם, אבל לא קבלתי זה מפני מורי ז"ל.

אבל מה שאני מסופק ששמעתי ממנו ז"ל, הוא בשני פנים, (ה) או אם נאמר כי הוא בסוד ותגנוב רחל את התרפים, כמבואר אצלינו בשער הפסוקים בפרשת ויצא, שפעמים רחל גונבתו אותו, ועולה באותו השליש העליון, כנגד אחורי הת"ת דז"א. או אם נאמר, שאע"פ שאנו אומרים שעולים ד' עליות אלו, הכונה היא שעולה תחת אלו המקומות, ולא בהם עצמם כנגדם, והוא, כי בתחילה היא עולה תחת היסוד, כי שם הוא שורש א' של המלכות,

שבתחילה היתה ו' זו קטנה בלי ראש, ואח"כ נעשית ו' זו גדולה עם ראש. והנה לעולם בחי' אות ו', רומזת בז"א, בערך שאר האצילות. ודומות בת"ת דז"א, בערך שאר גופו וי"ס שבו. והנה בזמן קטנותו, היה גופו קצר וקטן, כדמיון ו' זעירא בלתי ראש. וכאשר הגדיל, נגדל גופו יותר, ונעשה כדמיון צורת ו' גדולה עם ראש. והנה ראש ה', היא בחינת יוד קטנה, כי צורת אות ו' היא יוד קטנה על ו'. והענין הוא, כי בהיותו בעיבוד, היה ו' בלא ראש. ועתה ביניקה, ובפרט אחר שנכנסו בו ו"ק המחין דגדלות בעת ק"ש, כבר הגדיל, ונעשה לו ראש באות ו' שבו. וא"כ נמצא, כי שני בחינת יש אל הת"ת דז"א, אחד בזמן קטנות. ואחד בזמן הגדלות. וכנגדם הם ב' זקיפות הנ"ל, האחד להעלותה עד מקום התחלת ראש הת"ת הא' דזמן הקטנות. והשני להעלותה עד ראשית הת"ת שנגדל אח"כ יותר בעת הגדלות. והנה הת"ת הא' הוא בחי' ו' בלי ראש. והת"ת השני, הוא בחי' ו' עם ראש, שהוא זמן ההגדלה.

ונבאר עתה סדר שני זקיפות אלו, הנה בתחילה תתחיל לזוקף גופך בלבד, ותכוין לזוקף המלכות הנקראת ה', לגבי ו', שהוא מקום הת"ת הראשון, שהם שני שלישי הת"ת של ההגדלה. ואח"כ תזוקף ראשך, ותכוין לזוקף ולהעלות את המלכות, הנקראת ה', לגבי י', שהוא הי' שבראש ה', זו היא שלישי העליון של הגדלת הת"ת.

ובזה תבין ג"כ טעם אל מש"ל, שאעפ"י שבמלת ברוך אתה, עלתה המלכות אל נה"י דז"א, עכ"ז עדיין הראש והגוף דז"א, הם כסופים בכריעה. אבל עתה במלת יהו"ה שהם

י פ ה ש ע ה

בשער רחל ולאה פ"ג, ז"ל, וז"ס ותגנוב רחל את התרפים כו', כי מקום השליש האמצעי, שלפעמים לוקחת אותו רחל לה לעצמה לבד, דרך חטיפה וגניבה, יע"ש.

(ה) או אם נאמר כי הוא בסוד ותגנוב רחל את התרפים, כמבואר אצלי, שפעמים רחל גונבת אותו, ועולה באותו השליש העליון כו', לא ידעתי מאי קאמר, כי גניבת רחל את התרפים אינו אלא בשליש אמצעי, כמ"ש רז"ל

עד סיום רגליו, ואח"כ תוכל לחזור עמו פב"פ. ונמצא כי הגדלת ז"א בסוד ר"ק של המוחין דק"ש, נגדלה המלכות כנגדו, להיותה מדת ספירה א', ועמדה כנגד החוזה שלו. (ז) וכאשר יבואו מוחין דג"ר של ז"א (ב) וגם כל המוחין דאבא כולם, אז גם המלכות תשתלם ליגדל, ולהעשות פרוץ גמור שלם. ונמצא, שעתה אנו צריכים להכניס ג"ר דמוחין דז"א מצד אימא, וגם כל המוחין מצד אבא. יענין זה א"א לעשותו, עד שנעשה זווג אחר מחדש של אר"א, כמבואר אצלנו לציל בתחילת הברכה הזו. וענין הזווג השני, נדמו במלות אלהינו ואלהי אבותינו, כמ"ש בע"ה.

(ג) אלהינו: תכוין, כי הוא באימא, כי כל מקום שזכר מלת אלהינו, הוא, או באימא, או בקו שמאלי. וכיוצא בזה במלת אלהינו שבשמע ישראל, נתבאר עד"ו, שאלהינו הוא באימא.

ואלהי אבותינו: תכוין באבא, ובדעת המזווג לאר"א.

וסוד הענין הוא, כי הנה עולם האצילות כולו, מתחלק ביי"ס. וח"ב שבהם. הי"ס הנקרא אר"א. ומחסד ולמטה, עד סוף ז"ת.

י פ ה

הנוקבא מאחורי החוזה ולמטה, היה יכול להיות קודם שימשכו ויכנסו מוחין דאבא, כיון שהגדיל ז"א במוחין דגדלות דאימא. ועיין מ"ש רז"ל בשער תיקון הנוקבא פ"ד, ובשער הירח ריש פ"ב, ומבריאת העולם יוכיח, שכבר נתגדלו זרין כל צורכם, והיו בבחי' אב"א והולידו לאדם הראשון, ועדיין מוחין דאבא לא נמשכו, כמ"ש רז"ל בשער מדומין פ"א, ובשלהי שער העקודים יע"ש, ועיין מה שאכתוב לקמן בעניותין.

הנהות ומראה מקומות

הכתר יורד לבריאה אלא הט"ת שלה לוקחת לאה. עי"ש בלוח התשובות תשובת קצ"א. ולהלן דרושי הלילה דרוש ד'.

(ב) נ"א דאימא. ונ"א דז"א מצד אימא. ונ"א דג"ר דאימא (פע"ח).

(ג) פע"ח שער העמידה פרק י"א.

כזכר אצלינו בפירוש ברכת אבות של ר"ה (ת) וע"ש, ואחר כך עולה תחת נ"ה, ואחר כך עולה תחת הת"ת, כי שם יש לה שרש אחר, כזכר שם ג"כ. ואח"כ עולה תחת הי' ממש, כנגד החוזה. ואני מסופק אם שמעתי א' משני דרכים אלו.

ואל תתמה, איך בתחלה היתה עולה מדה אחת שלימה בכל פעם, ועתה בב' הזקופות, לא עלתה רק מדת הת"ת בלבד. והטעם הוא, כי אור הת"ת גדול ומעולם מכל מה שלמטה ממנו כנודע. ועוד, כי גם בשיעור מדה, הנה מדת הת"ת גדול מאד מהם.

והרי עד עתה, נתקנה מדרגה אחד אל המלכות, והוא, כי בהיותה בבריאה, היתה נקודה קטנה, ועתה העלינו אותה אל מקומה האמיתי, שהיתה בעת שנאצלה, והוא כאחורי החוזה דז"א. גם יש לה עתה תוספות אחר, והוא, כי עתה יש לה שיעור קומה של מדת ספירה א', (וזה נראה א) הפך ממה שהקדמנו בתחילת הברכה, שכל הט"ס שבה ירדו בבריאה וצ"ע גדול. (ו)

והנה עתה אנו צריכין לעשותה שיעור פרוץ גמור כנגד אחורי ז"א, מן החוזה שבו

(ו) וזה נראה הפך ממה שהקדמנו כולו, וצ"ע גדול. לא קשה מידי, כי ט' מלכיות שעלו עם נקודת אחורי מלכות דכתר, הם עשר ספירות שלה והשתא, והרי היא שיעור מדה אחת.

(ז) וכאשר יבואו המוחין דג"ר דז"א, וגם כל המוחין דאבא כולם, אז גם המלכות תשתלם להגדל כולו, אין הכי נמי, שכדי שיוכלו זרין לחזור פב"פ ולהזדווג במקומם, לא אפשר אם לא שיכנסו מוחין דגדלות דאבא, אבל להגדיל

(ת) להלן ענין ר"ה דרוש ו'.

(א) תע"ס שיעור י"ד בלוח השאלות לענינים שאלה קצ"א פעם אומר שט ספירות דתוספות דרחל לוקחת לאה ומלכות דרחל יורדת לבריאה. ופעם אומר שט' ספירות דתוספות ירדו לבריאה, וכתר שלה נשאר באצילות. ופעם אומר שגם

באימא, אשר נרמו בו שם יי"א, העולה גי' א"ל כנודע, וז"ס א"ל אלהינו. ובברכת אבות דר"ה נתבאר זה יותר באורך וע"ש. וגם נתבאר היטב שם, ענין ד' אותיות הנשואות, שהם אותיות הינו שבמלת אלהינו. גם נתבאר שם טעם, למה אנו מקדימין אימא לאבא.

ודע, כי אע"פ שבברכת אבות דר"ה, ביארנו כונת מקיפין דמוחין דמצד אימא, ומצד אבא, עכ"ז עתה בימי החול, אל תכוין אלא במקיפין דמצד אימא, כי המקיפין דאבא אינם נכנסים עתה עד ברכת כהנים, כמשי"ת במקומו לקמן. ותכוין במלת ואלהי להמשיך בחינת לאה באחורי ז"א, כמשי"ת בתיבות אלהי אברהם כו', כי ד"פ נזכרו כאן אלהי, ועיין לקמן באלהי אברהם.

והנה אחר שעשינו זווג או"א באלו התיבות הנזכר, מורידין אנו המוחין ברישא דז"א, וזהו אלהי אברהם, אלהי יצחק, ואלהי יעקב, ויובן זה, כמ"ש בדרושי המוחין דקטנות דשם אלהים, (ח) ענין סדר כניסת המוחין דז"א, ושם ביארנו, כי נכנסים ג"ר דמוחין דמצד אימא הנקראים חב"ד, ואז תיכף נכנסים עמהם ביחד שלשה אחרונות נה"י דמוחין דמצד אבא.

וזהו ביאור המלות הנזכרות: אלהי אברהם, הוא חכמה, הנקרא אלהי אברהם, שהוא החסד הנקרא אברהם, ואלהי יצחק, הוא הבינה, אלהי הגבורה, שנקרא יצחק, ואלהי יעקב, הוא הדעת, אלהי הת"ת, הנקרא יעקב, ובתחילה תכוין, איך הם ג"ר חב"ד מצד אימא הנכנסים בז"א, והם הרמוזות באלהי אברהם כו' כנזכר.

גם תכוין במלות אלו, אל מה שהודעתך בענין הגדלת ז"א כי מן שני שלישים העליונים של מדת החסד, נעשה כלי הגלגלת לז"א, לקבל בתוכו מוח החכמה, ושליש תחתון של החסד, עם שלישי העליון דנצח, נעשה כלי וגוף אל החסד כו', וכן ער"ו בקי שמאלי.

נקרא ז"א. (נמצא ד) כי ג' אבות, הם ג' ספירות הג"ת, הכלולים בז"א. נמצא, כי אלהי אבותינו, הוא אבא, אשר הוא אלהי הג"ת, שהם אבותינו, בסוד אברהם יצחק ויעקב.

גם צריך לדעת, מה שהודיענו מורי ז"ל, והוא, כי ברכת אבות הנה, שאנו מבארים עתה, הוא בבחי' מוחין הפנימיים. אבל עוד יש בה פי' ב', והוא, בבחי' מוחין המקיפים. ונלע"ד, שהוא הכונה הב' דברכת אבות, שכתבתי לקמן, אחר נוסח התפלה באותיותיה, (ה) וע"ש היטב מאד, כי היא רבת התועלת, אם תשים לבך ודעתך אליה.

גם שמעתי ממורי ז"ל, כי אותו הפי' שביארנו בברכת אבות דר"ה, היא ממש כברכת (ו) של תפלת החול דשחרית, אין הפרש ביניהם אלא בענין הרי"ו, אשר נתבאר שם בתפלת ר"ה, כי להיות ר"ה יום הדין והגבורה, ונודע כי הגבורה גי' רי"ו, ולכן צריך לעשות כל בחי' תפלת ר"ה בסוד רי"ו, ולכן כל בחי' הרי"ו שביארנו שם בברכת אבות דר"ה, איננו רק לאותו היום בלבד, אבל כל שאר הביאור, הוא על סדר של חול ממש, ונזכר ב' אלה הדברים אשר הודעתך.

ונחזור לענין ראשון, כי הנה אלהינו: רומז באימא, ואלהי: באבא. לפי שאלהי, הוא בגי' מ"ו, והוא חשבון אותיות מלוי הויה דע"ב דיודין, ובאות הו' של ואלהי, תכוין אל הדעת, המזווג ומתברר, אשר הוא גי' בחי' ו' כנודע. גם תכוין, כי הדעת העליון הוא בסוד ששה פעמים ו', (ז) והוא בגי' ל"ה, ועם י' של ואלהי, הוא בגי' מ"ה, והוא הויה דמלוי דאלפין, שה"ס הדעת המכריע בינתיים, ואבותינו: הוא בחינת שלשה מוחין, אשר אנו רוצים להמשיך עתה, ע"י זה הזווג, שהם ג"ר דמוחין מצד אימא, וגם כל המוחין דמצד אבא.

והנה תיבת אלהינו הרומזת באימא, תכוין בשני אותיות א"ל מאלהינו, אל שם ס"ג אשר

הגהות ומראת מקומות

- (ז) להלן דרושי ר"ה דרוש ו' ד"ה דע כי באלו המוחין.
(ח) ע"ח ח"א שער כ"ב: מוחין דקטנות פ"ג.

- (ד) ג"א והנה הגי' אבות (פע"ח).
(ה) להלן דרושי העמידה דרוש ד'.
(ו) בברכת אבות של (דפו"י).

בפסוק, כי אל דעות ה', כי שני דעות הם בז"א, א' מצד אבא, וא' מצד אימא. עוד יש פ"י אחר, והוא, כי גם במוחין דמצד אבא לבדם, או במוחין דמצד אימא לבדם, יש בכל בחי' מהם ב' דעות. והוא במה שהודעתין, כי הדעת דז"א, הוא נמשך מן החסדים ומן הגבורות, המתפשטים בריק גופא דאבא או דאימא, כמבואר אצלנו בדרוש ד' נכנסו לפרדס (ט) ובדרוש חטא אדה"ר. (י) והרי זה ענין דעת אחד.

עוד יש בז"א דעת שני יותר עליון מזה, והוא נמשך ממוח הדעת עצמו העליון, דאבא (כ) או דאימא, המכריע בין מוחין דחור"ב, דכל חד מנייהו, ברישא דילהון. וזהו הדעת הוא ג"כ בז"א. למעלה ברישא דיליה, מכריע בין חור"ב דיליה, וזהו הדעת העליון דז"א, עליון ונעלם מאד, כי הוא מכריע ומזווג בין חור"ב שבו. וזה הדעת העליון, עליו נאמר ונהר יוצא מעדן כו', ולא אתגליא, ואיהו טמיר הדיר גו בינה דז"א, ואינו ניכר כי שם תדיר עומד נעלם, בסוד הזווג התדירי. ובזה יובן טעם למה לא נזכר הדעת בכלל הג"ר שבו, וכן בזהר לא נזכר בחי' זה הדעת העליון, לטעם הנזכר. רק אותו הדעת התחתון אשר בו. ולכן אותו הדעת התחתון הב', הנכנס במספר, אשר הוא נמשך מן התפשטות החור"ג שבריק דאז"א כנזכר, הוא הנק' באדרא בשם תרין עיטרין. כמבואר אצלנו, שהם בחי' ב' כתפין דאריך, אשר אינם נחשבים מכלל אז"א, כי אינם בתוכם, רק גנוזים בסוד פקדון. האמנם הדעת העליון דז"א, הנמשך ממוח הדעת עצמו דאז"א, אינו נחשב בחשבון, לפי שהוא נעלם מאד, ומכריע בין חור"ב דז"א כנזכר. וזכור היטב ענין ב' דעות אלו שבז"א.

ונחזור לעניננו, כי כאשר תכוין באלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב, אל המוחין דמצד אבא או דמצד אימא, תמיד תכוין אל זה הדעת העליון דז"א, בין במוחין דמצד

ובקו אמצעי, וכמ"ש בענין ק"ש של שחרית. והנה עתה בברכת אבות, הוא בחי' הגדלות, כי עתה נכנסים כל המוחין בשלימותם. וכאשר נכנס עתה מוח של החכמה, נקרא אלהי אברהם. יען הוא הרוחניות הפנימיות, הנכנס תוך חלל הגלגלת הימני, הנקרא אברהם. כי ה"ס שני שלישי החסד, הנעשה כלי אל זה המוח הנקרא חכמה. כי פנימיות המוח, יקרא אלהי בערך החיצוניות שהוא הכלי שלו. וזה נרמז במלת אלהי אברהם. ועד"ז תפרש ענין אלהי יצחק, ואלהי יעקב והרי נתבאר ביאור מלת אלו, בענין ג' מוחין ראשונות דמצד אימא.

והנה ג"כ צריך שבמלות אלו הנזכר, תכוין ג"כ כונה אחרת, והוא בבחי' המוחין דג"ת נה"י דמצד אבא, הנכנסים יחד עמהם כנזכר. והנה הם ג' פרקין תתאין נה"י דאבא. וכמו שהג' פרקין תתאין דנה"י דאימא, נכנסו תחילה בג"ר דז"א, ואח"כ ירדו ירידה שניה אל ג' אמצעיות דז"א, ואח"כ ירדו ירידה ג' במקום הראוי להם, שהם נה"י דז"א, כן הוא עתה באלו הג' פרקין תתאין דנה"י דאבא, כי תחילה נכנסין עתה בג"ר דז"א, ושם עומדים ביחד, בתוך ג"ר דמוחין דמצד אימא. וכיון שהדבר כן, אי"כ גם תכוין בהם, ע"ד מ"ש במלת אלהי אברהם כו', כי הם עתה למעלה בג' עליונות, ולכן הם ג"כ יכולים להקרא אותם, בשם אלהי אברהם כו', ע"ד הנז"ל, בסוד ג"ר דמוחין דמצד אימא, ע"ד השני כונות הנ"ל.

אבל עתה, תכוין עוד תוספת כונה אחרת ג"כ, והיא, כי אלהי בגי' מ"ו, כמנין אותיות המילוי ההויה דע"ב דידין, הרומזת באבא כנודע. ותכוין, כי אלו הג' מוחין, הם מצד אבא, שהוא הויה דידין דע"ב. ואלו הם הג' מוחין, הנמשכין ממנו. והם ג' מלויי הויה דע"ב דידין, הנרמזים בגי' אלהי אלהי אלהי. אמנם באלהי יעקב, נתוסף אות ו' יתירה, ואלהי יעקב. והטעם הוא, כי הנה ביארנו

הנהרות ומראה מקומות

(כ) ע"ה ח"ב שער כ"ה: דרושי הצלם פ"ב כללי החריג כלל י"ד י"ז י"ח.

(ט) שער מאמרי רז"ל דף ט"ז ט"א ד"ה שם.
(י) שער הפסוקים דף ד' ט"א.

אל זה דתיקונא קדמאה דדיקנא מתפשט ומתחלק אל ג' א"ל. והנה שני פאות הזקן, הם בשתי צידי הפנים למעלה, וכל פאה מהם יש בו שלשה שמות אל, וטעם היוזתם שלשה פעמים אל בכל צד, הוא, כי הנה נמשכין מן ג' מוחין דחב"ד שבו, שבתלת חללי גלגלתא, וסיום מקומם הוא עד המצוה, ומשם ולמטה יורדת ומתפשטת הארתם, ומאירה דרך צדדי הדיקנא והפנים, ומהארת המוחין האלו, נעשו בו י"ג תיקוני דיקנא, וההארה הראשונה שלהם הוא, בתיקונא קדמאה ונקרא א"ל. והנה כאשר יוצאת הארה זו של הג' המוחין, מאירה ג' א"ל בלחי הימין, וג' א"ל בלחי השמאל, מכח ג' המוחין, ונמצא שהם ר"פ א"ל. אמנם אינם מתגלים רק הה' אל בלבד, והא"ל הו' נעלם. וטעם הדבר הוא, לפי שמוח החכמה מאיר בלחי הימין א"ל שד"י, וכן בלחי השמאל. ומוח הבינה מאיר בלחי ימין א"ל יהו"ה, וכן בלחי השמאל. והרי ד"פ א"ל. (ט) אמנם מוח הדעת, להיותו כלול מחו"ג, ושניהם בחי' מוח א' בלבד, לפי שהגבורות נכללות בחסדים. ולכן גם כשיצאת הארתם לחוץ, הם יוצאות כלולות ביחד, כי מן הארת החסדים יוצא א"ל אדני בלחי הימין, ומהארת הגבורות יוצא אל אדני בלחי השמאל, אמנם שניהם כלולים זב"ו, ולכן אינו ניכר רק האל אדני אשר בלחי הימין, הכולל את השמאלי עמו. ונמצא כי אינם

אבא, בין במוחין דמצד אימא. והכונה תהיה באות ו' היתירה שבמלת ואלהי יעקב כנ"ל. גם תכוין כונה אחרת, ע"ד מה שהודעתין (ל) בענין כונת המהלך ד"א בארץ ישראל, שהוא להמשיך ד' אמות, שהוא מלוי ארבע הויות דע"ב דיודין, כי כל מילוי שבו הוא מ"ו בגי' אמ"ה, ותכוין להמשיכם אל ד' פרצופי לאה, שיש בז"א, כמבואר בדרוש תאומה יתירה דהבל (מ) יע"ש. ולכן הוזכרו פה ד"פ אלהי והם אלו: אלהי אבותינו, אלהי אברהם. אלהי יצחק, ואלהי יעקב. וכולם מצד החכמה דמצד מוחין דמצד אבא. (ח) או ממוחין דמצד אימא, להמשיכם אל ארבעה בחי' לאה הנוכר. וכן אלהי ג"כ שהוא בגי' מ"ו כמנין אמ"ה.

(ג) האל: תכוין בתחלה, כי אחר שנכנסו ג' מוחין עלאין דמצד אימא, והשלשה מוחין תתאין דמצד אבא, כבר נגדל ז"א, ונקרא גדול, ומתחיל לצמוח שערי זקנו, ונעשים בו י"ג תיקוני דיקנא, שהם רמוזים ביי"ג מדות, אל רחום ותנון כו'. והתיקון הראשון מכולם, נקרא א"ל, וזה נרמו במלת הא"ל.

ואות ה' יתירה שבמלת האל, הוא לרמוז למה שהודעתין במ"א (ס) וכן באדרת נשא, כי זה תיקון העליון (ע) הנק' א"ל, הוא מתפשט בגי' עולמות ביע"ע, והוא מנהיג כל העולמות ביע"ע, כמבואר אצלינו. וה"ס אל שדי, שבבריאה. אל יהוה, ביצירה. אל אדני, בעשיה. ונמצא, כי

י פ ח

(ט) אמנם מוח הדעת, להיותו כלול מחו"ג, ושניהם בחי' מוח א' כו', לא הבנתי טעם זה, היינו שנעשה הדעת הכולל חו"ג מוח א', מ"מ גם החכמה והבינה כל אחד מוח א' הוא, ואעפ"י כן כל א' הוציא ב' פעמים אל מימין ומשמאל, ואם הם כלולים זה בזה, לא עדיפי מברשרו הוא מוח א'.

(ח) או ממוחין דמצד אימא, להמשיכם אל ד' בחי' לאה כו', ד' בחינות לאה, עיין בדרוש ד' לפסח ויצ"מ. אמנם צריך להבין כיצד יבא הרמו, ד' פעמים אלו דלאה במוחין דאימא, שהרי במוחין דאבא נרמו שפיר ד' פעמים אלהי, העולים ד' פעמים מ"ו, סוד אמה, היא לאה ד' אמות.

הגהות ומראה מקומות

(ס) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ר"ב. ע"ח ח"א שער אי"א פ"ו. מבו"ש ש"ג ח"ב. תע"ס שיעור י"ג מן אות צ"ג.
(ע) ג"א הראשון (כ"י).

(ל) שער מאמרי רז"ל דף כ"ב ט"א ד"ה שם פ"ג.
(מ) שער המצות פרשת שופטים.
(ג) פ"ח שער העמידה פרק י"ב.

הראש הימנית והשמאלית נמשכים ממוח הרעת. ומוח הבינה, מאיר בשני צדי הפנים, שני שמות אל אדני, לפי שהבינה היא דינין וגבורה, ולכן נקרא אל אדני. ומוח חכמה מאיר בשני צדי הפנים, שני שמות אל יהוה. ועכ"ז סדרם הוא אל שדי למעלה, ואחריו אל יהוה, ואחריו אל אדני. וה"ס דעת ובינה וחכמה פ) שבו.

ונודע, כי אל שדי הוא בגי' משה, הנמשך מהדעת, שהוא בחי' יסוד. (יא) וטעם הדבר הוא, לפי שהנה הגי' מוחין האלו, הם סתומים תוך נהי' דאימא, ואינם מאירים, עד שירד אור שלהם, ומתפשט למטה בפאתי הוקן, בבי' צדדי הלחיים, ובהכרח הוא שהדעת שהוא תחתון מן חו"ב, שהוא יקדים לצאת בתחילה, ומתגלה בדיקנא, ומניח מקום פנוי, לשירדו חו"ב גם הם דרך הרעת, אשר שם הוא פתח היסוד דאימא, כי דרך הקיום שלהם, אין להם פתח לצאת. וכיון שמוכרח הוא לדעת לצאת בתחילה, ולכן כאשר יוצא, נשאר במקום ההוא העליון והפנוי והריקם, ונעשם שם אל שדי. וכאשר יורדין אח"כ החו"ב, ונודע כי למעלה במקומם הם יושבים זה בצד זה שוים, משא"כ בדעת שהוא למטה מהם, וכיון שהם שוים למעלה, וכאשר יורדים, אין שניהם יכולים לרדת ביחד, ולכן החכמה שהיא יותר מעולה יוצאת בראשונה, כי גם הדעת לולי שהוא תחתיהן, היה ממתין עד שיורדין היותר

ניכרים ונגלים, רק ה' פעמים א"ל, וז"ס האל: ה' א"ל.

וכוונתינו עתה, לעשות בז"א י"ג תיקוני דיקנא, ולהמשיך הארתם. ולזה קשיא לי, כי הרי בסוד ויעבור נעשה הדבר הזה, כמשי"ת שם. והנלע"ד בזה הוא, אעפ"י שלא קבלתי ממוז"ל, כי אלו הם מצד מוחין דאימא, אשר כבר נכנסו המקיפים שלהם כנ"ל. ואותם של ויעבור, הם מן המקיפים דמצד אבא, אשר עדיין לא נכנסו, עד ברכת כהנים כנ"ל, וכמשי"ת במקומו. ובוה תבין, כי יען אלו הם מן המקיפין דמצד אימא, לכן אינם צריכין בקיעה, לפי שהם עומדין מחוץ אל נהי' דאימא. אמנם אותם דויעבור, הם ממקיפי אבא, אשר הם מלובשים תוך נהי' דאימא, ולכן צריכין בקיעה הנהי' דאימא כדי שיצאו הארת מקיפי אבא לחוץ, בסוד ויעבור, כמבואר שם.

גם אפשר לומר, כי עתה נעשים ט' תיקוני דיקנא דז"א בלבד, ואח"כ ע"י ויעבור, נשלמים בו כל י"ג תיקוני דיקנא. וכ"ז נלע"ד, אבל לא שמעתי ממוז"ל.

ונחזור לבאר ביאור הנזכר, איך אינם רק ה"פ א"ל בלבד, (י) והוא, כי הנה ג' מוחין הם חב"ד, וכל אחד מאיר בשני צידי הפנים, בלחי הימין ובלחי השמאל. והנה מוח הדעת מלובש תוך היסוד דאימא, הנקרא שדי כנודע. ונמצא כי שני שמות א"ל שדי, שיש בפאת

י פ ה ש ע ה

שהוא קו שלה כו', וכן עזה"ד בקו אמצעי, וכולם בחי' דת"י כו'. אמנם אינם יוצאין מטבע בחי' הקו ההוא יע"ש, ואם כן איך החכמה לצד שמאל והבינה לצד ימין.

(יא) וטעם הדבר הוא, לפי שהנה גי' מוחין אלו הם סתומים תוך נהי' דאימא כו', ולעיל סמוך ונראה כתב ז"ל, ובוה תבין כי יען אלו הם מן מקיפין דמצד אימא, לכן אינם צריכים בקיעה, לפי שהם עומדין בחוץ אל נהי' דאימא. אמנם אותם של ויעבור יע"ש. ולקמן הוא אומר

(י) והוא כי הנה ג' מוחין הם, חו"ב ודעת, כל א' מאיר בבי' צידי הפנים, בלחי הימין ובלחי השמאל כו'. לעולם חו"ב העומדין חכמה מימין, ובינה משמאל. וחללא דגולגלתא דמוח חכמה הוא מצד ימין, וחללא דגולגלתא דמוח בינה הוא מצד שמאל. ואם כן איך יבא מוח חכמה להאיר משני הצדדים, וכן מוח הבינה, ועיניך תראה מ"ש רז"ל בשער פרקי הצלם ז"ל, דע, כי כל ספירה וספירה כלולה מכל הקו שלה, ולא מכלל הי"ס. כיצד חכמה כלולה מחחין

הגהות ומראה מקומות

פ) נ"א דעת וחכמה ובינה (פע"ח).

שני דרכים ביארנו בענין סדר: אל שדי, אל יהוה, אל אדני. זה הפך מזה, ואני מסופק איזה מהם הוא שממעתי ממורי ז"ל. ונלע"ד שזה הדרך האחרון הוא אמיתי (ק) אשר שמעתי, והאמת יורה דרכו.

ואח"כ תכוין במלת האל, שהוא אותיות לאה. והענין הוא, שתכוין לעשות (ר) עתה פרצוף של לאה, קודם שתעשה פרצוף רחל, כי פרצוף רחל מתחיל לעשות, במלת אל עליון גומל חסדים כו', כמשי"ת בע"ה. ותתחיל עתה בבנין פרצוף לאה, כי צריכין אנו לעשותו, לצורך זווג הנעשה אח"כ עמה, במלת ויעבר כו', ביי"ג מדות כמשי"ת שם בע"ה.

ולפי שאין לאה יוצאת, רק אחר סיום ג' מוחין דז"א, שהוא בתחילת ב' שלישי הדעת דז"א, כדוגמת רחל שיוצאת בתחלת שני שלישי הת"ת דז"א. ולכן אין אנו מתחילין בבנין פרצוף לאה, עד אחר אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב, שהם בחי' ג' מוחין, ואחר ואלהי יעקב, שהוא מוח הדעת דז"א, או אנו אומרים האל, לרמוז אל בנין לאה, אשר כאן מקומה. (א)

ואל תתמה במש"ל, כי ד"פ נזכרו אלהי, לצורך ד' פרצופי לאה כנו"ל. כי הנה אין זה, רק בחי' המשכת האורות מן המוחין, לאותם ד' בחי' של לאה, כמבואר אצלינו בדרוש ח"י נשים שהמלך מותר בהן. (ש) וזו אשר אנו עושים עתה במלת האל, היא האחרונה שבכולם,

עליונים וגדולים ממנו. ולכן עתה יורדת החכמה, ואינה מוצאת מקום פנוי, אלא תחת מקום הדעת, שהוא א"ל שדי, ויורד למטה ממנו, ונעשה שם בחי' אל יהוה. ואח"כ יורדת הבינה, למטה מן החכמה, ונעשית אל אדני תחת החכמה.

והרי נתבאר טעם אל הסדר שלהם, ולפי שהדעת לא נתרחק ממקומו, לפי שמקומו הוא יסוד דאימא, והנה יסוד דאימא התפשטותו הוא עד החוזה, ונמצא שאין הדעת יוצא ממקומו, אמנם הוא מתפשט בלבד, ואינו יוצא ממקומו. ולכן אינו נחלק לשנים, ואל שדי דימין ושמאל, כלולים ביחד, ונעשים אל אחד. אבל החו"ב יצאו (צ) יציאה גמורה מן הקוים שלהם, ונכנסו דרך קו יסוד דאימא, ולכן הם מתגלים לגמרי, ונעשים שני שמות אל יהוה, ושני שמות אל אדני מימין ושמאל, ולכן הם ה' אל בלבד, והו ענין הא"ל, ה' א"ל. והנה בענין ויעבר, שאז נקבע ממש יסוד דאימא, או ניכרין ב' שמות אל שדי אשר בו. ולכן התיקון הראשון שביי"ג תיקונים הוא א"ל, כמשי"ה אל רחום כו'. ולפי שה' א"ל, כבר נתגלו כאן במלת האל, ושם הוא שנגלה האל ה', לכן לא נזכר שם רק אל א' בלבד. והנה אותו שם אל שנגלה, הוא שם אל שבלחי השמאלי כנו"ל, כי עתה בהאל, לא נגלה רק הימני, לפי שהשמאל לעולם נכלל בימין, ונמצא כי האל הששי הנגלה שם. הוא השמאלי. והנה

הגהה

(א) א"ש נלע"ד, שנרמז מוח הדעת, בר' של ואלהי יעקב.

יפה שעה

ו"ל, והנה יסוד דאימא התפשטותו הוא עד החוזה, ונמצא כי אין הדעת יוצא ממקומו כו', אבל החו"ב יצאו יציאה גמורה מן הקוין שלהם, ונכנסו דרך קו יסוד דאימא, ולכן מתגלים לגמרי יע"ש, אלמא שדרך בקיעת היסוד הם יוצאים.

הגהות ומראה מקומות

בשכמל"ו. ואפשר כי שם היה בבריאה, וכאן באצילות שחזרה נקודה קטנה בנוקבא כי כל פרצופי בריאה נקודה באצילות. (ש) שער המצות פרשת שופטים.

(צ) נ"א יציאה א' גמורה (דפו"י).
(ק) שבחכמה הוא אל הו"ה. ובבינה הוא אל אדני. ובדעת הוא אל שדי (הו"ב).
(ר) הגה"ה נ"ב א"מ צ"ע שכבר נעשה באמירת

אחר אשר יצאו כל ד' הארות אלהי אלהי כר לחוץ. ולפי שרחל איננה רק נקודה קטנה, לכן צריך לבנות לה פרוץ גמור כמשי"ת. אבל לאה, שהיא אחוריים דאימא עילאה ממש. כמבואר אצלינו, אין צורך כאן לעשות לה פרוץ ממש. אמנם רק זכר בעלמא, לכיון בה במלת הא"ל, ולהעלותה כאן, ולהדביקה מבחוץ כנגד נה"י דאימא, במקורה ושרשה האמיתי הא'. ובענין נשיאות כפים שבברכת כהנים, נתבאר ת) זה היטב וע"ש.

גם תכוין במלת האל, אל מה שהודעתך, כי בעת כניסת המוחין דגדלות של היות, יורדין המוחין דקטנות של שמות אלהים. גם הודעתך, כי אינם יורדים מוחין דקטנות, רק עד שיכנסו גם ג"ר דמוחין של היות דגדלות, כי אין כח במוחין דגדלות דר"ק, לדחותם ולהורידם. גם נתבאר שם, כי כאשר יורדים אלו המוחין דקטנות, הנה מסעם ונסיעתם הא', היא אל הגרון דז"א. וז"ס גרון, שהוא בגי' ג' אלהים דג' מוחין דקטנות. ולכן תכוין עתה במלת האל, כי עתה הגרון דז"א נעשה מבחי' ג' מוחין דקטנות אלו היורדים שם, כי לפי שכבר נכנסו ג' מוחין ראשונים דמצד אימא, לכן נדחו וירדו ירידה א' אלו המוחין דקטנות, הוא בגרון דז"א כנזכר. וזה נרמז במלת האל, כמו שנבאר.

ויען כי גם שלשה מוחין תחתונים דמצד אבא נכנסו עמהם בז"א, לכן אלו המוחין דקטנות, נסעו עוד נסיעה ב' יותר למטה בחג"ת דז"א. וגם זה נרמז בחיבת האל, כמו שנבאר. ונמצא, שאעפ"י שג' מוחין ראשונים דמצד אימא, נכנסו ביחד בז"א עם ג' מוחין תתאין דמצד אבא, עכ"ז גרמו ב' מסעות אל המוחין דקטנות. כי בתחלת כניסת ג' מוחין עלאין דאימא, או ירדו המוחין דקטנות ירידה א'. ובהתחלת כניסת ג' מוחין תתאין דאבא, ירדו ירידה שנית, אל חג"ת דז"א כנזכר. ונבאר עתה, ענין מסע הא' איך נרמז במלת האל. והוא אותיות ה' אל. פ"י: כי הנה

אלו שלשה שמות אלהים דמוחין דקטנות, נודע שהם בסוד מילוי, ואין הפרש ביניהם, אלא במילוי אות ה' של אלהים. כי אלהים דמוח התכמה. מילוי ההא שבו, הוא בידין. ומילוי אלהים דבינה, הוא בההין. ומילוי האלהים דדעת, הוא באלפין. וסימנם: יה"א, כמבואר אצלינו בדרוש דקדיש, בענין אמן יש"ר כר. ונמצא כי ההא של שם אלהים, משתנית בגי' מילויים, וסדרן: ה, ה, הא. ושלשתם בגי' א"ל, והרי איך אות ה', יש בה שלושה מילויים, שעולים בגי' אל. וזהו הא"ל, ר"ל: אות ה', אשר ג' מלויים שבה, הם בגי' א"ל, והוא רמז אל ג' אלהים דקטנות, ואינן נרמזין כאן, אלא בבחי' השניו שבהם, שהוא באות הה"א לבדה, כפי בחי' המלוי שבה.

גם תכוין, כי עתה כבר נכנסו ג"ר דאימא, וצריכים לרדת אותם ג' אמצעיות שהיו בראש בתחילה, ועכשיו ירדו במקומם, שהם חג"ת דז"א. ואינם יורדים תיכף, אמנם נוסעים ב' מסעות: הא', נוסעים אל הגרון דז"א, וזה תכוין במלת האל, כדמיון שביארנו במוחין דקטנות.

ואח"כ נסיעה הב', היא במקומם האמיתי, שהם חג"ת דז"א. וזה תכוין במלת הגדול הגבור והנורא, שהם חג"ת דז"א. ואז ממילא ג"כ הג' תחתונות, שעדיין היו עומדים כאן, הנה עתה הם יורדים למטה במקומם, שהם נה"י דז"א. והרי נגמר ונשלם תיקון המוחין דגדלות דמצד אימא. גם תכוין, להוריד המוחין דקטנות ג"כ מסע ב', אל מקום ג' האמצעיות כנזכר. ואמנם כאשר תכוין בבחינת המוחין דג' האמצעיות, תכוין בסוד ההא, הרמזה כאן, בסוד ר"ת הגדול הגבור והנורא, ה' יתירה בכל תיבה, לרמז שהם מוחין דאימא, הנקראת ה' עלאה, היורדת אל ג' אמצעיות, הנקרא גדול, ולא הגדול. וזהו הגדול, ר"ל, ה' גדול. פ"י: מוח החסד מן אימא, הנקראת ה"א. וגם יורדת בחסד דז"א, הנקרא גדול. וזהו הגדול. וכן עדין יתבאר, הגבור והנורא.

הגחות ומראח מקומות

ת) ע"ה ח"ב שער לז: יעקב ולאח סוף פרק ה' שער הפסוקים פרשת ויצא. ובתהלים סימן ל"ט.

שמן החזה דו"א, עד סיום כל הת"ת דו"א. הוא שיעור גובה כל הכתר דיעקב, מצד פנים דו"א. והכתר דרחל, מצד אחור דו"א.

ותכיון תחלה, כי ע"י גילוי היסוד דאימא, נתוסף אור בו"א עצמו, בבחי' האורות היוצאים ופוגעים זה בזה, ומכים זה בזה. וניצוצות הארתם והכאתם היא באופן זה: תחילה תכיון, כי י"ד פעמים ה"א, הוא בגי' ק"ך. והיא הכאת החכמה דו"א, בבנינה שבו, ומוציאה ק"ך אורות. ואח"כ מכה האור בהא, והוא בגי' ע"ח, שהם ואו פעמים ה"א, ואם תחבר שניהם ביחד, ק"ך וע"ח, יהיו בגי' אל עליון. (א)

ולפי שהוא בחי' הת"ת דו"א עצמו, אשר בחי' זו היא הויה דמ"ה דאלפין, ולכן הכאה זו היא בהויה דמלוי אלפין כנוצר. אח"כ תכיון להמשיך אור אל יעקב לעשות הכתר שלו, וזה תכיון במלת אל. אח"כ תכיון, להמשיך לעשות הכתר דרחל במלת עליון.

ונמצא, שבתחילה תכיון להמשיך הארת ו"א, בבי' תיבות אל עליון. אח"כ תחלק אור זה, לבי', אל ליעקב שהוא זכר, ואחריו עליון לרחל. לפי שהו"א מקבל בתחילה כל האורות, ואח"כ מחלקם אל יעקב ורחל.

הענין הוא, כי עתה בזה המקום, נתגלה היסוד דאימא, ויוצא אורו לחוץ בגילוי גדול, ולכן יש עתה כח להוציא פרצוף יעקב ורחל מכאן ולמטה. ונדע כי אימא היא הויה דמילוי ס"ג, והנה בחי' הפנים של הויה זו, לוקח יעקב, לפי שעומד במקום צד הפנים דו"א, והוא בחי' שם ייאי שבהויה דס"ג כנדודע, והוא בגי' א"ל. ואינו לוקח כל ההויה דס"ג, לפי שעיקר אחיות יעקב הוא ביסוד דאבא המתגלה עתה. ואף על פי שעדיין לא נכנס, עכ"ז כבר רמזנו בחי' הארתו, באות ו' של הנורא כנ"ל. וע"י הארה זו, יכול יעקב לצאת, אעפ"י שעדיין לא נכנסו המוחין דמצד אבא לגמרי. ולכן

וכאשר תכיון בבחי' המוחין דקטנות, או תכיון בסוד ג' ההי' דאלהים דקטנות, בג' מילויים היורדים כאן, במלת גדול גבור נורא, וכמו שנתבאר במלת האל, ה"א"ל. כי מפני שאין שינוי באלהים דמוחין דקטנות, אלא בהי'ן שבהן, לכן לא נרמזו כאן אלא ההי'ן. וזהו הגדול: ה' גדול. הגבור: ה' גבור. הנורא: ה' נורא.

גם תכיון, כי הה"ח דמצד אימא, הם עתה מתחילין להתפשט בר"ק דו"א, ועתה נתפשטו הג' מהם, והם הגדול הגבור והנורא, שהם חג"ת. גם תכיון, שעתה נתקנים הג' אמצעיות עצמם של ו"א, בבחי' הכלי והגוף עצמו, וזולת המוחין הנכנסים בהם. וענין זה הוא, בסוד ההגדלה שביארנו לעיל, איך ע"י אותם ג' פרקים דאימא, הנכנסים בהם, הם נעשים מדה שלימה.

ובאות ו' יתירה שבמלת הנורא תכיון, כי הנה יסוד דאבא, הוא ארוך מיסוד דאימא. ותכיון, שעתה אשר נכנסו ג' תחתונות דאימא (א) כבר נכנסו התחלת קצה התחתון דיסוד דאבא ליכנס, והארתו יורדת ומגעת דרך קו האמצעי, עד הת"ת דו"א. וזה נרמז באות ו', של הנורא. וע"י זאת ההארה, כבר יש בה כח, להתחיל אח"כ תיקון הנוקבא דו"א, בסוד ה' בחכמה יסוד ארץ.

ולכן אחר ו' דוהנורא, אנו אומרים אל עליון, פי': כי עתה צריך לתקן ג"כ מקום החזה דו"א המגולה, כי יש בו שינוי, ממה שיש בשאר חלקי הת"ת המכוסים, כי כאן מתגלה היסוד דאימא, ונוסף בו אור גדול, בין לו"א, בין לנוקב"ה.

הנה מן החזה דו"א, מתחיל ראש בנין יעקב ורחל. ונמצא, כי שלש הארות אנו צריכין להמשיך, האחד, לת"ת ו"א עצמו. והב', לכתר דיעקב. והג', לכתר דרחל. לפי

הגהה

(א) א"ש: עם הכולל.

הגהות ומראת מקומות

(א) ג"א דאבא (כת"י).

צריך יעקב לקחת קצת הארה מן אימא, ולא כולה, רק קצתה, שהוא שם ייאי מן הויה דס"ג כנזכר. אשר זה השם, הוא עיקר כל הויה ס"ג, כנזכר בדרוש הציצית וק"ש ב) וע"ש.

ואח"כ תכוין, לתת אחוריים דס"ג לרחל, היושבת באחורי ז"א. והנה אחוריים דס"ג, הם בגי' קס"ו, כמנין עליון. גם תכוין, שהכתר נקרא אל עליון, והיא בחי' הבתרים דיעקב ורחל, כמשי"ת בע"ה בדרושים אחרים, ויבואו אחר סיום הדרוש הזה ג"כ, בענין כונות התפלה.

ג) גומל חסדים טובים: תכוין בתחילה, לתקן נה"י דז"א עצמו, ע"י המוחין דמצד אימא שנתפשטו בתוכם. וה"ס חסדי דוד הנאמנים. ולכן נקראים חסדים. גם הם נקראים טובים, לפי שהם ממשיכים שפע אל היסוד, צדיק יסוד עולם, הנקרא טוב, בסוד אמרו צדיק כי טוב. והם ג"כ טובים כמהו. ותכוין כאן בתרין פרקין עלאין בלבד דנ"ה דז"א.

גם תכוין, בה' חסדים, שהג' מהם כבר נתפשטו, במלת הגדול הגבור והנורא כנזכר, ועתה מתפשטים השני חסדים האחרים בנ"ה דז"א.

אח"כ תכוין כונה ב' ג"כ, והוא, כי עתה נכנסים ג' אמצעיות דמצד אבא בראש ז"א, וג' תחתונות נדחות בג' אמצעיות שבו. וכנגד

ג' האמצעיות האלו שמצד אבא, אומר גומל, שהוא בגי' ג' הויות דאבא. (ב) ועי"ז גורם, להעשות התפשטות נ"ה דז"א כנזכר. וזה נרמז במלת חסדים כנזכר. והרי ב' כוונות אלו בז"א.

אח"כ תכוין במלת טובים, אל יעקב ורחל, והוא, כי כבר עתה ירדו ג' תחתונות דמצד אבא, בחג"ת דז"א. ויעקב יוצא במקום הת"ת דז"א, ולוקח ג' הארות דג' תחתונות דמצד אבא, ומשם נעשה פרוץ יעקב כנודע, ואע"פ שהם דחוקות. ובתחילה נעשה לו בחי' הכתר שבו, במלת אל עליון כנז"ל. ועתה במלת טובים, נעשים לו שני מוחין, הנקראים, חר"ב שבו, שעדיין לא יש בג' אמצעיות, רק נ"ה דאבא. אבל היסוד דאבא, הוא קצר מן הנ"ה, ועדיין לא נתפשט הוא עצמו, זולתי ההארה בלבד המתפשטת ממנו, והוא נרמז במלת טובים, כי הם מוחין ממש אל יעקב. אבל בז"א, אינם דק בחי' חסדים בלבד, ולא בחי' מוחין.

וכן ברחל הם טובים, כי ע"י ג' תחתונות דאבא, העומדים בחג"ת דז"א, הם מאירים, ויש כח בנה"י דאימא, אשר כבר הם במקומם למטה, ויוצאים להאיר, ולעשות ב' מוחין הנקרא טובים אל רחל, כי כבר הודעתך כי רחל נעשית מן נה"י דאימא, ויעקב מן נה"י דאבא. (יב) אבל אע"פ שכבר נכנסו בתחילה כל נה"י

הגהה

(ב) א"ש: עם הכולל.

יפה שעה

שהיו זו"ן מתוקנים וגדולים כל צורכם, אלא שהיו עדיין בבחי' אב"א, ובהיותם כך אב"א, נעשית הנסירה, ועלו למעלה לחיק והיכל אבא ואימא, ושם נזדווגו כדי להוליד נשמת אדה"ר. כמ"ש והאריך רז"ל בפ"א משער מדומ"ן, והיה כ"ז מסיבת חסרון מוחין דאבא שלא נמשכו עדיין, כמ"ש רז"ל בפ"ח דשער העקודים, אלמא

(יב) אבל אע"פ שכבר נכנסו בתחילה כל נה"י דאימא, אינם יוצאים אל רחל, עד שנכנסים נה"י דאבא, וז"ס ה' בחכמה יסוד ארץ. וכן בשער רחל ולא פ"ז כתב ז"ל, וזכור כלל זה, כי אין נעשים אלו שני פרצופים לאה ורחל כאן, אלא אחר התגלות מוחין דאבא בז"א יע"ש. ואע"ג שבעת בדיאת העולם, עינינו הרואות

הגהות ומראה מקומות

(ב) לעיל דף ל"ו ד"ה אמנם. ודף קל"ח ד"ה כונות אחרות. (ג) פע"ח שער העמידה פרק י"ג.

או נה"י דאבא רחוקים מן רחל מדרגה א', ואז היא יכולה לקבל הארה משם. אבל כשהם מכוונים יחד, ועומדים במקום א', והוא, כאשר נכנסו כל נה"י דאבא תוך נה"י דז"א, אז אין רחל יכולה לקבל אור מנה"י דאבא, מן ג' פרקין תתאין דילהון, המכוונים כנגדה, כי

דאימא, אינם יוצאים אל רחל, עד שנכנסין נה"י דאבא, וז"ס ה' בחכמה יסד ארץ. (ד) והנה אעפ"י שאמרנו, כי רחל אינה נעשית אלא מנה"י דאימא, (יג) עכ"ז לוקחת גם היא מנה"י דאבא, בהיותם מרחוק, ר"ל כי בהיות נה"י דאבא תוך חג"ת דז"א, ורחל בנה"י דז"א,

י פ ה ש ע ה

להכנס כל גדלות דאבא, מ"מ כיון שנכנסו הר"ק והגיעו עד חג"ת דז"א, כבר התחיל תיקונם דלאה ורחל, וכשנכנסו גם ג"ר דמוחין דגדלות דבינה דיש"ס, הוא אבא בערך התבונה, ונדחים כל המוחין דקטנות לגמרי, מתתקנים לאה ורחל לגמרי, עד שחוזרים פב"פ. ונמצא מוחין דאבא, הוא המחזירם פב"פ, כי גורם להן שיתגדלו ויתקנו כל צורכיהן, עד שיכולות לחזור פב"פ. ודע שאין כדי במוחין דגדלות דיש"ס להחזיר פב"פ, אלא יעקב ורחל לבד. לגבי ז"א כל מוחין דגדלות דיש"ס, אינם אלא מוחין דאחור, ואין זרין הגדולים חוזרים פב"פ, עד שימשכו מוחין דגדלות דאבא עילאה. והם הם דברי רז"ל שם ז"ל, ואינם מוחין גמורים לז"א, ועכ"ז בערך יעקב הם גמורים, ונקדא בנים יע"ש. מעתה בעת בדיאת העולם, כבר ע"י מוחין דגדלות דיש"ס, נגדלו זרין כל צורכם, ונתגדלה רחל מן החוזה שלו ולמטה בתכלית הגידול בבחי' אב"א, והיו צריכים מוחין דגדלות דאבא עילאה, כדי להיות הכח לזרין הגדולים לחזור פב"פ. ויען לא כן היה, כי לא נמשכו מוחין דגדלות דאבא עילאה, הוכרחו זרין הגדולים להיותם אב"א, וכדי להוליד את נשמת אדה"ר, עלו לחיק אביהם, והיה מקום להאריך הדבר מה לעת כזאת, די בזה.

(יג) עכ"ז גם היא לוקחת מן נה"י דאבא בהיותם מרחוק כו'. אבל כשהם מכוונים יחד ועומדים במקום א' כו', אז אין רחל יכולה לקבל אור נה"י דאבא כו'. ומ"ש רז"ל לעיל בדרוש ז' דק"ש ז"ל, גם יש אל הנוקבא אחיזה בקו אמצעי שבו ביסוד שבו, כי שם עיקר יניקתה

שאע"פ שלא נמשכו עדיין מוחין דאבא, שהם מוחין דפנים, כבר היו לאה ורחל מתוקנים, ורחל יצאה ונתגדלה מאחורי החוזה דז"א ולמטה כל צורכה, עד שהועילה להזדווג ולהוליד נשמת אדה"ר. דע, כי מ"ש רז"ל, כי כל זמן שאין נמשכין מוחין דאבא אינם יוצאים ואינם מתקנים באחורי ז"א פרצופים דלאה ורחל, אלא פרצופים אחריים דדינים, מיירי, כשאין שם אפילו מוחין דיש"ס, הנקרא אבא בערך התבונה, והנה כל זמן שלא נמשכו מוחין דגדלות דיש"ס, אע"פ שכבר נמשכו מוחין דגדלות דתבונה, אין לאה ורחל יכולות להתקן באחורי ז"א, לכן בחול שכל המוחין דז"א אינם אלא מיסודת כנודע, אלא שבעמידה דלחש הם מוחין דגדלות מבינות דיש"ס, ובחזרת העמידה הם מוחין נמשכים מחכמות דיש"ס אלא ותבונה, כמ"ש רז"ל בשער מוחין דז"א פ"ט, לכן בק"ש שנמשכו ר"ק דמוחין דבינה דתבונה, ובעמידה שנמשכו גם הג"ר, עדיין אינם יכולות להתקן פרצוף לאה ורחל באחורי ז"א, כי עדיין מוחין דקטנות לא נדחו אלא עד הגרון, כנודע כי אין כח בג"ר דמוחין דגדלות דאימא, לדחות את המוחין דקטנות, אלא עד הגרון, ומן הגרון ולמטה שם מקומם מצב ומעמד דרחל ולא, ואין יוצאים אלא אורות דדינים דמוחין דקטנות אל האחור דז"א, והיאך יתקנו לאה ורחל. וכשבאים גם מוחין דבינה דיש"ס, שהם גדלות דאבא בערך תבונה, נדחים כל מוחין דקטנות עד למטה כנודע, לכן האורות היוצאים אל האחור דז"א, מתוקנים ממוחין דגדלות דאימא, ומתתקנים לאה ורחל. והשתא כמלת גומל חסדים טובים, אע"פ שלא גמרו

הגהות ומראה מקומות

(ד) ע"ח ח"א שער הכללים פרק י', שער הפסוקים פרשת שמות ד"ה ונבאר עתה דרוש

דו"א. ועתה נשלמו, כל המוחין דאבא דאימא לכנוס במקומם, כל א' במקום הראוי לו. זה רמז קונה הכל, כי עתה כבר נגמר לקנות ולהעשות הכל לגמרי.

גם תכוין, כי קונה הכל, הוא גי' רי"ו, שהם ג"פ ע"ב, והם ג' היות דמילוי ע"ב דידוין, (יד) והם בחי' ג"ר דאבא, שהם ג' היות דמילוי יודין, שהם בגימ' קונה הכל, כי אלו הם מוחין ממש. אבל ג' אמצעיות, היו ג' היות פשוטות, לפי שלא היו מוחין ממש. ולכן נרמזו במלת גומל. ושלוש תחתונות, לא הוזכרו אפילו בבחי' היות פשוטות, רק בסוד מלוי ההיות, בלבד שה"ס אלהי אברהם כו' כנ"ל, כי מילוי אותיות הויה דע"ב דידוין, הוא בגי' אלהי, שהוא מ"ו.

גם תכוין, כי המוחין דאימא, כשנכנסו הג"ר דאימא, וירדו ג' אמצעיות למטה, לא

אין בה כח לקבלם מקרוב. אבל היא מקבלת הארת פרקין אמצעים דנהי' דאבא, העומדים בחג"ת דו"א, אשר הם רחוקים ממנה מדרגה אחת, ואין הארתם מכה בה בחוזק בקרוב, ויכולה לקבל הארתם, להיותם רחוקים, עם היות מדרגתם עליונה, יותר מלקבל הארת פרקים תתאין להיותם קרובים אליה. וז"ס ותתצב אחנתו מרחוק, ופי' בזה, כי אחותו היא כ"י. ומרחוק, היא חכמה, כד"א מרחוק ה' נראה לי. ומלת נראה, הוא בגי' ע"ב קפ"ד, שהם פנים ואחוריים דאבא כנודע. והנה בהיותם מרחוק, תוכל הנקבה לקבלם כנזכר. ולסיבה זו נקרא אבא רחוק כנזכר ה).

(ו) קונה הכל: עתה נכנסין ג"ר דאבא ברישא דו"א, ויורדין ג' פרקין אמצעיים במקומם הראוי להם, שהם חג"ת דו"א. גם יורדין ג' פרקים תתאין במקומם, שהם נה"י

י פ ה ש ע ה

דק"ש ז"ל, ופשוט הוא כי הבחינות עליונות, אינם שוים אל המדרגות התחתונות מהם, לכן אלו הט' פרקין שיש במוחין, אין שמותם שוה. אמנם תלת פרקין תתאין, יש להם ג' שמות, ולג' אמצעיות ג' שמות אחרים, ולג' עליונות ג' שמות אחרים, וכ"ז הוא במוחין דאימא, וכן יהיה במוחין דאבא, וכ"ז הוא בבחינת הלבושין של המוחין שהם הנהי' דאימא או דאבא, וגם במוחין עצמן המתלבשין בתוכם יהיה כן יע"ש. וא"כ זאת המתבאר בדברי רז"ל במוחין דאבא, שפרקין עלאין הם ג' שמות דע"ב, ופרקים אמצעיים ג' היות פשוטות, וג' פרקין תתאין ג' מלויי דע"ב, לא ידעתי אם מיירי במוחין עצמן, או בלבושין שהם הנהי', ובחלקי אימא לא פירש כלל החלוקין שבהם, וגם שכל מקום קיי"ל כי מוחין דגדלות דאבא הם עסמ"ב, ועיין בדרושי פסח העומר. ומוחין דגדלות אימא, הם קס"א קס"א קמ"ג קנ"א, ובאלו לא פורש כן.

כנודע כו', לכן אותו חלק שלוקחת משם הוא מצד אבא יע"ש. שם מיירי במוחין דיניקה כנודע. ומ"ש שאין הנוקבא יכולה לקבל הארת מוחין דאבא בקרוב, הוא במוחין דגדלות. אך קשה שבשער תיקון הנוקבא פ"ד כתב רז"ל ז"ל, דע, כי עיקר הסיוע והעזר אל ההמצאה הזאת, שיתקבצו יחד ויעלו דרך קו אמצעי, הוא ע"י יסוד דאבא אשר מתפשט תוך ז"א, והוא יסוד הזכר והוא ארוך עד היסוד דו"א כו', ומאיר בה, ומכח ההארה ההיא כו', אלמא מקבלת הארה מאבא בקרוב מנהי' דו"א, ויש ליישב.

(יד) והם בחי' ג"ר דאבא, שהם ג' היות דמלוי יודין, שהם בגימטריא קונה הכל, כי אלו הם מוחין ממש. אבל ג' אמצעיות היו ג' היות פשוטות כו'. ולעיל כתב ז"ל, ותכוין כי אלו הג' מוחין, הם ג' מוחין הנמשכין ממנו, והם ג' מלויי דהויה דע"ב דידוין הנרמזים בג' פעמים אלהי כו'. ועיין מ"ש רז"ל בדרוש ששי

הגהות ומראה מקומות

(ח) זהר ח"א דף ה' סוף ע"ב. צו. קכ. ריב: קעד: רמח: ת"ז תכ"א מג: (ו) פע"ח שער העמידה דיט. ח"ב יב. קכת: ח"ג כז: לה: נח: נט. סד: פרק י"ד.

ירדו בפעם א', אמנם בתחילה ירדו אל הגרון, במלת האל. ואח"כ נסעו נסיעה שנית במקומם, במלת הגדול הגבור והנורא כנוכר. והטעם הוא, לפי שהגרון הוא מקום צר מאד, והראש הוא רחב, ואין כח אל המחזין לירד דרך הגרון שהוא מקום צר בפעם א', ולכן בתחלה נוסעים נסיעה אחת עד הגרון בלבד, ומתעכבים שם, לסיבת היותו מקום צר. ואח"כ ע"י מעשינו, באומרנו הגדול הגבור והנורא, נוסעים ויורדים למטה יותר.

הנה גם אלו דאבא היה ראוי להיות כן, שבתחילה ירדו אל הגרון אותם ג' אמצעיות דאבא ואח"כ ירדו בחג"ת דז"א. אמנם אין הדבר כן, אלא שבפעם אחד יורדין עד חג"ת דז"א. וזה נרמז במלת קונה הכל, כי הכל נגמר בריגע א', ובנסיעה א' ואין צורך אל נסיעה אחרת כמו באימא. והטעם לזה הוא, כי עתה אנו מעוררים את האור העליון דמזלא עלאה קדישא ז' דאריך, שהוא תיקון י"ג של ונקת, שהוא אותיות קונה ממש. וע"י אור גדול הנמשך עתה מזה המזל, במחזין דאבא, יש להם כח גדול לרדת במרוצה בנסיעה א', ולא יצטרך לב' מסעות, וקרוב הוא שנאמר, כי זהו סוד ענין זווג במזלא עלאה עצמו, וע"י הזווג ההוא נוסף אור הנוכר, ואין להאריך בזה.

וכבר הארכנו בזה במה שהודעתין, כי זווג אריא במזלא אתכללו, וכמו שלהכניס שלשה תחתונות דאבא, הוצרך זווג במלת אלהינו ואלהי אבותינו כנ"ל, גם עתה יש זווג אחר לענין שלשה ראשונות. (ח)
גם תכוין לענין הנ"ל, כי ע"י מזלא עלאה, הנרמז במלת קונה כנוכר, נעשה יסוד דז"א הנקרא הכל, כמבואר אצלינו בכמה מקומות, איך נה"י דז"א הם באים תמיד ע"י

תוספת. ולכן החיצונים נאחזים בהם. ואלו הנה"י ה"ס תחום שבת, ולפי שתמיד באים מחדש, לכן צריך לאור עליון דאריך ולזווג שלו כנ"ל, כדי לתקן ולהאציל מחדש את הנה"י דז"א. ולכן נרמז כאן אריך ב"ט, הא' היא במלת אל עליון, ט) שה"ס הכתר הנוכר דאריך, ונקרא אל עליון, אשר ע"י נגמלים החסדים טובים, שהם הנה"י דז"א, שהוא מוציאם אותם לחוץ ומגלה אותם, כענין ויגמול שקדים. וגם נרמז שנית, במלת קונה הכל, כי הוא קונה בסוד ונקת, בסוד מזלא עלאה דדיקנא דאריך, אשר הוא מוציא את הכל שהוא היסוד י) כנוכר.

גם תכוין במלת הכל, כי כל בגי' חמשים, שהוא כללות החמשה חסדים, הנמשכים ביסוד דז"א. וכל אחד כלול מעשר כנודע. וגם מתפשטים ויורדים בתוכו הה"ג, לצורך רחל נוקבא דז"א. וזה נרמז במלת הכל, ה', לנוקבא. כל, ליסוד עצמו דז"א. וכל מציאות התפשטות זה, החסדים וגבורות אלו, הם ביסוד עצמו.

גם תכוין, כי עד עתה לא היו ביעקב וברחל, רק ב' מחזין מנ"ה. אבל עתה אשר נגמרו וירדו כולם במקומם, אז נעשה מח הדעת ביעקב, מן היסוד דאבא שנכנס עתה למטה, היסוד הזה נק' כ"ל, כנודע כי כל בחי' כל, הוא ביסוד.

גם נעשית מח הדעת ברחל, מן הה"ג דאימא, הנרמזים באות ה' מן הכל כנודע. וכבר נודע, כי מקום הדעת דיעקב ורחל, הוא כנגד היסוד דז"א. אמנם הדעת דרחל איננו, רק בסוד דעתן של נשים קלה, כ) כמבואר אצלינו בהרבה מקומות, ובפרט בדרוש תפילין דר"ת. גם תכוין, כי כל זה שביארנו שנמשך ליעקב ורחל, הם באוסן זה: כי מן הארות

הגהות ומראח מקומות

- (ז) שער מאמרי רשב"י דף רע"א ד"ה וענין זה נרמז.
(ח) ספר ער"ת בדפריי דף ג"ד ע"א.
(ט) נ"א שהוא א"א שהוא הכתר הנקרא אל עליון (שע"ה).
(י) נ"א מוסיף היסוד דז"א.
(כ) שבת לג: קדושין פ: ע"ה ח"ב שער כ"ה דרושי הצלם פ"ב כללי החריג כלל י"ב י"ג.
שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רצ"ד ט"ב ד"ה ודע כי מרע"ה.

אם תסיר חשבון הכ"ל מן ע"ב, ישאר בגי' טוב

והרי נמצא, איך האורות שהם כמספר הכל, ניתנים אל יעקב. והשאר הם בגי' טוב, והם גנוזים לצדיקים שהם: צדיק וצדק, ר"ל לצורך זווג ז"א הנקרא ישראל, עם רחל, כי גם אז יש זווג מבחי' חו"ג דא"א.

(טו) ונמצא כי אז בזווג ההוא, נכנסים ברחל גי' יסודות: יסוד דאבא, יסוד דאימא, ויסוד דז"א המלביש את שניהם בתוכו. וזהו הטעם שנתבאר אצלינו, כי הזווג דז"א, שהוא הזווג ישראל עם רחל, הוא עליון מאד, ואינו נעשה רק ביום שבת, כמשי"ת במקומו.

גם תכוין כונה כוללת לשלשתן, במלת הכל, והוא, כי עתה יש בחי' ה' ליעקב, וביאר ענין ה' זו, אני מסופק איך שמעתי ממוז"ל, כי שמעתי מאדם אחד ששמע ממוז"ל, שענינה הוא, כי בתחילה היו לו ב' מוחין, הנקראים חסדים טובים כנ"ל, ועתה להיות שנכנסו גי' מוחין עלאין, לכן עתה לקח הארה מהם, (ל) ונמצא שיש לו ה' הארות.

אבל מה שנלע"ד ששמעתי ממוז"ל, הוא באופן זה, והוא, כי הנה יעקב לוקח הארת מן אר"א ומן אבא לוקח גי' מוחין שהם חב"ד, אבל מן אימא אינו לוקח, אלא הארת ב' מוחין בלבד, לפי שהנשים דעתן קלה, כמשי"ת באות (מ) כ' של הכל. ונמצא שחמש הארות לקח יעקב.

ואות כ' של הכל, תכוין בה אל רחל, כי הנה עתה לוקחת ב' מוחין בשלימותם. משא"כ

דאבא, נמשכות ליעקב. והארות דאימא, לרחל. ולכן תכוין מלת קונה ברחל, שהוא גימטריא אהיה דמלוי יודין, שהוא הנקרא צלם דז"א מצד אימא. ומלת הכל, ביעקב, שהוא אבא, הויה דמלוי יודין, שהוא גי' ע"ב.

וכבר נודע כי בחי' האור שקדם לעולם שאחז"ל, הנה הוא בחי' היסוד דאבא, אשר היה מאיר מסוף העולם עד סופו, שהוא בפי היסוד דז"א, ויוצאת הארתו מפי היסוד, אור גדול מאד. ואח"כ גנוז הקב"ה לצדיקים, ר"ל: בתוך היסוד, הנקרא צדיק, ושם הוא מתלבש ונגנו בתוך היסוד ההוא דז"א, ושם נקרא בסוד אור זרוע לצדיק.

ואמרנו שהיה מאיר מסוף העולם ועד סופו ר"ל: כי הוא מתפשט ומתגלה בר"ק ז"א הנקרא עולם, ואח"כ גנוז תוך היסוד דז"א.

והנה כאשר יוצא אור מזה היסוד דאבא, כדי להוציא כנגדו פרצוף יעקב כנודע, אין כל האור שלו יוצא, להיותו נגנוז שם. אמנם נשאר בתוך היסוד דז"א, כמנין טוב גנוז שם. וז"ס, אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי כו', הנזכר בפרשת תרומה ברף קס"ח ע"ב, וז"ל, אמאי אקרי טוב ואמאי אקרי חסד. טוב איהו, כד כליל כולא בגויה, ולא אתפשט לנחתא לתתא. חסד, כך נחתא לתתא, ועביד טיבו עם כל בריין, בצדיקי וברשיעי, ולא חייש. ואע"ג דדרגא חד הוא מנ"ל, דכתיב אך טוב וחסד ירדפוני כו'. והענין הוא, כי היסוד ההוא הוא הויה דמלוי יודין, הוא בגי' חסד, וכולו הוא מתפשט ויוצא אל יעקב, חוץ מחשבון טוב, דלא התפשט, ונשאר גנוז תוך יסוד דז"א. והנה

י פ ה ש ע ה

(טו) ונמצא כי אז בזווג ההוא, נכנסין ברחל שלשה יסודות: יסוד דאבא, ויסוד דאימא, ויסוד דז"א כו'. ואע"ג דיסוד אימא מסתיים בחוזה דז"א, ואינה מגעת עד היסוד כנודע, כי לטעם זה יוסף יתום מאמו, מ"מ גם כבר נודע, כי כל החו"ג ביציאתם, לוקחים התלבשות

הנהרות ומראה מקומות

(ל) ג"א גם מהם. (מ) ג"א ה' (דפו"י).

ויען כי כולם נכללים בחד, נקראים חסדים גם הם. ואמנם יעקב הוא מצד פנים דו"א, ע"י אור דאבא. ורחל מצד אחר דו"א, ע"י אור דאימא. ולכן תכין במלת וזוכר, שהוא בגי' הויה דע"ב דידוין דאבא, ואהיה דידוין באימא, ושניהם בגי' זוכר.

ומביא גואל לבני בניהם: כאן תכין, לעשות שלשה אחרונות, שהם נה"י דיעקב ורחל, מן ג' פרקין תתאין דנה"י דו"א כנודע. ותכין באומרך לבני בניהם, שהם נ"ה, הנעשים עתה ליעקב ורחל. והענין מבואר עם הנ"ל, כי ג"ר חב"ד נקראים אבות, כי ה"ס: אברהם, יצחק, ויעקב, כמבואר לעיל, במלת אלהי אברהם כו'. והג' אמצעיות: חג"ת, הם בנים שלהם, ונקראים חסדי אבות כנ"ל, שהם חסדים, נמשכים מן האבות כנזכר. והג' אחרונות: נה"י, נקראים בני בניהם של האבות כנזכר.

ובמלת גואל, תכין אל היסוד דיעקב ורחל, (טו) לפי ה' שהיסוד הוא נקרא מגדל הפורח באויר, לפי שאין כנגד היסוד דיעקב ורחל, שום אחיזה בז"א כנודע. ו' לזה אומר, ומביא גואל לבני בניהם, כי הוא הבאה מחדש ממש, משא"כ בשלשה אמצעיות שלהם, שיש להם אחיזה כנגדם בז"א, ולכן לא נאמר בהם אלא לשון זכירה, כמ"ש וזוכר חסדי אבות, כי היא זכירה אל מה שכבר היה במציאות.

(ע) ונודע, כי סוד גאולה, הוא ביסוד. אבל היסוד דרחל, אע"פ שגם בו שייך לשון גאולה, עכ"ז תכין באופן אחר, והוא, במה שנודע, כי נקודת ציון שבנקבה, פטר רחם שבה,

שעה יפה

ז"ל, ואח"כ העטרה של יסוד דו"א, היא כנגד יסוד עצמו דיעקב כו', ודע כי מ"ש שם לאו דוקא.

הגהות ומראה מקומות

ר"ס ט"א ד"ה גם בזה תבין. תע"ס שיעור י"א לוח התשובות לענינים תשובה קנ"ו.
(ע) ז"ח מדרש רות אות תרי"ז ובדפו"י דף פ"ח ט"ב ועיי"ש בפירושו הסולם מאמר גואל קרוב וגואל רחוק. נ"א אמנם תכוון כי יסוד נקרא גואל כי ביסוד הגאולה אך היסוד של רחל.

במלת גומל חסדים טובים כנ"ל, לפי כי עתה שנגמר אבא ליכנס, נמצא כי עתה המוחין שלו הם בשלימותם. והנה הם שני מוחין בלבד, שהם חו"ב שבה, כי דעת אין בה, לפי שהדעת מצד אימא, הם בחי' חר"ג, והחסדים נתפשטו בו"ק דו"א, ולא נשאר לה רק הה"ג, וה"ס ה' הויות, שעולים בגי' ק"ל, בסוד נשים דעתן קלה, כנזכר בזוהר פרשת שלח. ובאות ל' מן הכ"ל, תכין אל הג' מוחין עלאין דמצד אבא, הנמשכין עתה בו"א כנ"ל.

גם תכין, כי הנה גם יעקב הוא דכורא, ויש בו בחי' דיקנא קדישא, וצריך לתקן בו דיקנא זו, במלת קונה הכל, שהוא בגי' רי"ו, שהוא בגי' א"ל אלף למד. ונודע שהתיקון הא' דיי"ג תיקוני דיקנא, הוא אל, כמשה"ה אל רחום וחנון כו'. והוא ע"ד מש"ל במלת האל שהוא תיקון דיקנא דו"א.

(ג) וזוכר חסדי אבות: הנה כבר נתבאר, שעשינו כחב"ד ליעקב ורחל באופן זה, כי ב' השלישים המגולים חתחתונים שבת"ת דו"א, הם בחי' שני הכתרים ליעקב ורחל. וב' פרקין עלאין דנ"ה, הם חו"ב שלהם לשניהם. והיסוד, הוא הרעת לשניהם. ועתה, מן שני פרקין האמצעים דנ"ה דו"א, ומן העטרה דיסוד דו"א, נעשית חג"ת ליעקב ולרחל. וזה נרמז, באומרו וזוכר חסדי אבות. (ס) ויען כי כולם נכללים בחד, נקראים חסדי אבות.

גם פי' ב', לפי שהאבות הם הג"ר, וחג"ת הם הבנים שלהם, ונקראים חסדי אבות, ר"ל: חסדים הנמשכים מן הג"ר, הנקראים אבות.

(ג) פע"ח שער העמידה פרק ט"ו.

(ס) נ"א כי חג"ת נקראו אבות (כ"י).

(ה) נ"א ולפי (פע"ח).

(ו) ע"ח ח"ב שער דרושי הצלם פרק א' דף

ו' ד"ה גם נק. שער מאמרי רשב"י זיע"א דף

הוא בחי' היסוד שבה, והוא בחי' מם סתומה, שהי"ס הרחם שבה, העשוי בצורת ם סתומה, בסוד כי לא סגר דלתי בטני ם) כי שני דלתות רחמה, הם מצויירות בצירוי חיבור מם סתומה, כזה: ם והנה גואל הוא בגי' ארבעים, כמנין מם סתומה.

למען שמו: עתה נשלם בחי' המלכות שביעקב ושב־רחל. והם בחי' העטרה אשר ביסוד שבהם. ונקראת שמו, יען שכל בחי' המלכות, נקרא שם כנודע. ולפי שאין שום אחיזה כנגדם בז"א. ולכן לא נזכר בה שום המשכה, לא בלשון הבאה, ולא בלשון זכירה. כמ"ש ומביא גואל כו, וזוכר כו. אמנם אמר למען שמו בלבד.

כדי להחזירם פב"פ. ואמנם הנסירה הוא, ע"י ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם, כמשי"ת בברכת המפיל חבלי שינה על עיני. אמנם עתה, אף בלא הפלת תרדמה, מספיק. לפי שעתה כבר קבל ז"א עד עתה, מחזין שלמים מן או"א כנ"ל, ולכן אף אם יסתלקו ממנו כדי לתתם אל רחל, עדיין נשאר בו רשימו יתירה, ואינו צריך להפלת התרדמה. אבל בלילה, שאפילו בחי' רשימו לא נשאר בו, כנודע שאחר סיום התפילה, מסתלקים המחזין מן ז"א, ולא נשאר בו רק הרשימו, ואח"כ בלילה מסתלק אף גם הרשימו, כמו שנתבאר אצלינו בדרוש התפילין, ולכן צריך להפיל התרדמה בלילה, כדי לנסור אותם.

וביום ר"ה שצריכים אז שינה והתעוררות, בסוד השופר, כמו שנתבאר שם, הנה גם שם יש בחי' הנסירה נזכרה בפירוש בברכת אבות, והי"ס תיקון, מה שתיקנו זכרנו לחיים, בברכת אבות, כמבואר שם. וטעם הדבר הוא, לפי שיום ר"ה, הוא רמו אל בריאת העולם, בתחילת האצילות, ובתחילת ביאת המוחין בז"א, אשר לא היה אז בו עדיין לא מוחין ולא רשימו דילהון כלל. אבל עתה בברכת אבות של כל ימות השנה, אין צורך להזכיר בהם ענין הנסירה. כי (טו) כיון שננסרו ביום ר"ה אין צורך להזכיר הפלת תרדמה בשאר ימות השנה, מפני הרשימו שנשאר בו כנזכר. וגם אין צורך להזכיר ענין הנסירה בפירוש, כי כבר היא נעשית מאליה שלא על ידינו, כיון שביום

ומה שצריך לכיין עתה הוא, כי הנה עד עתה המשכנו כל אלו הפרצופים, ואין אנו מזכירים של מי הם. ועתה ביאר, כי כל אלו ההמשכות, הם למען שמו. ר"ל, לצורך עשית פרצוף יעקב ורחל, אשר כל אחד מהם נקרא שמו, באופן זה: כי הנה ענין יעקב, הי"ס משה, שהוא בגי' קפ"ד, אחוריים והויה ריודין. וקס"א, פנים דאהיה דיודין, לפי שיעקב נמשך מיסוד דאבא, ע"י יסוד דאימא, שהי"ס קפ"ד וקס"א הנזכר, שהם בגימטריא שמו. (א) וגם רחל פשוט הוא שנקראת שם ה' ק) (ר) באהבה: הנה עתה כבר נשלם פרצוף ז"א, ויעקב, ורחל. אמנם, עדיין רחל עומדת עתה אחר באחור עם ז"א, וצריך להחזירה פב"פ עם יעקב. והנה הוא צריך אל הנסירה,

הגהה

(א) א"ש: עם הכולל.

יפה שעה

(טו) כי כיון שננסרו ביום ר"ה, אין צורך בשאר ימות השנה אל הפלת תרדמה כו, כיון שביום ר"ה נגמרה ע"י תפלותינו, דע, כי דברי

הנחות ומראח מקומות

ם) נ"א כי ב' דלתין הם צורת ם (פע"ח). ד"ה והנה כאשר תחבר. ק) נ"א וגם רחל פשוט תע"ס שיעור ט' אות צ"ד. ולוח התשובות לפירוש חמלות שם תשובה ס"ח. מבר"ש דף רע"ט ט"ב (ר) פע"ח שער העמידה פרק ט"ו.

ר"ה נסרה ע"י תפלותינו, באמרנו וזכרנו לחיים כנוצר. וביאור מלת באהבה, ר"ל: שני אהבה, והענין הוא, כי הנה ביארנו בענין הק"ש, כי הטעם מה שנתקנה בברכת אהבת עולם, שהוא כנגד היכל אהבה שבבריאה, הטעם הוא, לפי שע"י העלאת מ"ן משם, עד למעלה באימא אשר באצילות, נמשכים אותם המוחין הנזכר אל ז"ן. והנה כרי להביאם פב"ם, צריך להעלאת מ"ן אחרים, וכבר ידעת, כי כל העלאת מ"ן הוא לצורך הזווג. ופעם הראשונה שבק"ש, היה לצורך זווג א"א, לתת מוחין לז"ן, בהיותם אחור באחור. ועתה צריכין מ"ן אחרים לצורך זווג א"א פ"ב, כרי להחזירם פב"ם.

ואל תתמה מן הזווג הנרמז לעיל במלת אלהינו ואלהי אבותינו, שלא היו שם מ"ן, שהטעם הוא, לפי כי שם לא היה חסר רק בחי' כניסתם בז"א, אבל הם כבר היו קיימים ועומדים. אבל עתה, הוא דבר מחדש, כי

הוא ענין הנסירה, אשר מציאותם הוא, כי אימא מסתלקת מתוך ז"א, ומזדווגת עם אבא, כדי להוליד מוחין אחרים לרחל לבדה, וזלת המוחין הראשונים שניתנו לז"א.

וז"ס ויבן ה' אלהים את הצלע, כי ה' אלהים, הם א"א, אשר נזדווגו והולידו אלו המוחין האחרים, ואז נכנסים נה"י דאימא עלאה עם התלבשות אלו המוחין האחרים החדשים בתוכם, והכל יחד מתפשטים תוך רחל לברה, כדמיון שהיו בתחילה נה"י דאימא עם המוחין שבתוכם מתפשטים תוך ז"א, ועי"כ נגדלת רחל אב"א בכל שיעור קומת ז"א ממש שוה בשוה עד בחי' הכתר שבו.

וענין הגדלת רחל הנזכר, הוא באופן זה, כדי להיות ששם באחורי ז"א, עומדים לאה ורחל זו למעלה מזו, ולכן מתחילין נה"י דאימא לכנס בלאה, ואח"כ מתפשטת גם ברחל, ואז מתחברות לאה ורחל שתיהן, ונעשות פרצוף א' בלבד, ועי"כ נגדלת ונעשית פרצוף א' גבוה משיעור קומת ז"א. והנה לצורך ענין הנסירה הזו, צריך בהכרח העלאת מ"ן פעם אחרת כנוצר. וכולם יהיו מבחי' היכל אהבה

שבבריאה, בסוד והוכן בחדס כסא, ע"ד מה שהיה בעת ק"ש. אלא שהיכל אהבה שהיה בק"ש, היה היכל אהבה שבבריאה, שהוא היכל חמישי מתתא לעילא. אבל היכל אהבה לצורך מ"ן אלו של עתה, הוא היכל אהבה של קה"ק דבריאה.

והענין הוא, כי הנה היכל קה"ק, הם ג' עליונות שבבריאה, אשר שם עומדים א"א וא"י דבריאה. וכמו שבז"א למטה שבבריאה עצמה, יש שית היכלין, וחד מינייהו הוא היכל החדס והאהבה. כמו כן למעלה בהיכל ק"ק שלו עצמו, יש היכל עליון הנקרא אהבה ג"כ. וכמו שהודעתין כמה פעמים, כי ז' היכלין דבריאה דיוצר דשחרית דחול, הם ז' היכלין שבז"א, הכוללין כל י"ס רז"א. כנודע, כי לבנת הספיר, הוא ב' היכלות. והיכל קה"ק, כלול מג' היכלות. והרי הם עשרה היכלות, והם י"ס רז"א, רק שהם נכללין בבחי' ז' היכלין בלבד. ואלו הן ההיכלות דיוצר דשחרית דחול.

וכנגרם יש ז' היכלות דנוק' דז"א, והם ההיכלות של יוצר דתפלת ערבית דחול, וכנגרם יש ז' היכלות דיוצר דשחרית דשבת, והם ז' היכלין עלאין דאבא דבריאה וכנגדן יש ז' היכלין דאימא דבריאה, וכולם הם בסוד שבעה ושבעה מוצקות כפולות, ואין כאן מקום ביאורם.

והנה הו' היכלות דיוצר דשחרית דחול, הם בז"א דבריאה. וגם ז' היכלין האלה עצמן, הם כפולים ומכופלים, כי כמו שיש ז' היכלין מתתא לעילא עד היכל הרצון. גם בהיכל הרצון עצמו, יש בו שית היכלין אחרים בתוכו, וז"ס ו"ו כפולה. ואח"כ בהיכל קה"ק, שהם חו"ב שבז"א, יש שם כללות כל אלו ג"כ. ויש שם היכל אהבה א' יותר עליון, וזה ההיכל הוא המעורר ומעלה עתה המ"ן האלו.

ונמצא, כי שני היכלות יש, ושניהם נקראים אהבה. וזהו פ"י באהבה: ב' אהבה. ופשט הלשון הוא כך, למען שמו באהבה, ר"ל: כי כל הנזכר עד עתה, היה ע"י אהבה, וז"ש באהבה, כי ע"י העלאת מ"ן היכל אהבה

על עיני, כמבואר במקומו. וא"כ עתה אשר נכנסין נה"י דאימא ברחל בהיותה אב"א, כפי הנלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל בלי ספק כנ"ל, א"כ היכן הוא עתה הפלת התרדמה במקום הזה. והטעם לתירוץ קושיא זה, יובן עם מה שיש לנו הקדמה, שכאשר צריך לתת מוחין לזו"ן, אז צריכים שניהם לעלות בסוד מ"ן. אבל כשהמוחין ניתנין אל רחל לבריה, אז הז"א לברז עולה בסוד מ"ן. והנה הטעם הזה ששמעתי ממוז"ל, ונלע"ד שאמר אותו לתירוץ קושיא הנזכרת, והוא, כי עתה כבר יש לו מוחין שלימים וגמורים אל ז"א, וכונתינו עתה לתתם גם אל רחל, (טז) ולכן ז"א לברז עולה בסוד מ"ן. אבל בשאר המקומות, עולה גם נוקבא בסוד מ"ן, ואז צריך הפלת התרדמה אלינו, ואנו ישנים, יען כי אנחנו בני השכינה רחל אמנו, ואיני זוכר יותר מזה. (ונחזור ת) אל ביאור המלות: מלך עוזר ומושיע, הנה אחר שכבר חזרה עתה פב"פ עם ז"א, והיא עומדת בבחינת נקודה קטנה למטה, בסוף היסוד דז"א כנ"ל, הנה היא צריכה ליגדל בכל קומת ז"א כולו. וטעם הרבר הוא במש"ל, כי בהיותה אחור באחור, צריכה ליגדל בכל שיעור קומת ז"א כולו, כדי שכאשר תחזור עמו פב"פ, תספיק כל אותה ההארה שקבלה בהיותה באחור, לשתהיה עתה בחי' נקודה קטנה בלבד בהיותה פב"פ. ג"כ עתה בהיותה פב"פ ונכנסים בה הנה"י דאימא, צריכה ליגדל עד כל קומת ז"א כולו. ותקבל כל אותה ההארה הגדולה, ועי"כ כאשר אח"כ יסתלקו ממנה נה"י דאימא, ויכנסו בז"א, כמו שנבאר במלת בא"י מגן אברהם, תשאר

התחתון בעת ק"ש, נעשה כל זה הנזכר עד עתה בברכת אבות.

ואח"כ תכוין, כי באהבה, ר"ל: ב' אהבה. והכונה היא, לעורר היכל אהבה העליון, שיעורר מ"ן, עד שתגדל רחל נוקבא דז"א אב"א. ואז תכוין ג"כ להביאה עי"ז פב"פ עם ז"א, כי אין לה יכולת לחזור פב"פ, אלא עד שתהיה היא שוה כמוהו אב"א, דאל"כ אין בה כח כדי לקבל הארתו. ותכוין, שע"י הכהן שושבינא דמטרוניתא, שהוא היכל אהבה, על ידו חוזרת פב"פ. וכל אלו הכונות, תכוין במלת אהבה.

והנה אחר חזרתה פב"פ עמו, מתמעטת ונופלת לרגלי ז"א, בסוד נקודה קטנה, כי כל מה שנגדלה אב"א, (ש) הלואי יספיק לשתוכל לישאר בבחינת נקודה קטנה בהיותה פב"פ. ונמצא שאז היא עומדת למטה, בבחינת נקודה קטנה, כנגד עטרה של היסוד דז"א, ואז תכוין לחזור ולבנותה כבתחילה בבחי' פב"פ, וזה יהיה במלות, מלך עוזר ומושיע ומגן כמו שנבאר.

ודע, כי אני מסופק אם שמעתי ממוז"ל, שהנה"י דאימא נכנסים ברחל, גם בהיותה אב"א. או שאינם נכנסים בה, אלא אחר שחזרה פב"פ עמו. אמנם בהיותה פב"פ, פשיטא לי שנכנסים בה.

גם אני מסתפק בדבר אחר, והוא, כי שמעתי ממוז"ל טעם א', ונראה בעיני עתה, כי הטעם ההוא היה, על תירוץ קושיא א' שהקשיתי לעיל, והוא, כי הרי לענין הנסירה, צריך בהכרח הפלת הדורמיטא, אשר לסיבה זו אנו מברכין בכל לילה, המפיל חבלי שינה

י פ ה ש ע ה

שעה"מ, כי ז"א לברז הוא הישן בלילה, ולא הנוקבא. וכ"כ בפ"א משער הנסירה, וא"כ אנו בני מלכים למה אנו ישנים קשה.

(טז) ולכן ז"א לברז עולה בסוד מ"ן כו', ואז צריך הפלת תרדמה אלינו כו'. לפי"ז בלילה שאנו בני רחל ישנים, נראה שגם המלכות עולה למ"ן, ורז"ל לא כן כתבו בדרוש ד' דק"ש

הנהרות ומראה מקומות

ההקדמות דף שס"ט ד"ה סוד מעוט הירח. (ת) פע"ח שער העמידה פרק י"ו.

(ש) ע"ה ח"ב שער ל"ד: תיקון הנוקבא פ"ב כלל ח' ד"ה ואמנם. להלן דרושי ר"ה פ"ג. שער

אח"כ גדלותה, מן החזוה דז"א ולמטה בלבד, כמו שנבאר. ומכח תוקף ההארה הגדולה שקבלה בהיותה גבוהה א) ככל שיעור קומת ז"א, תספיק לה עתה להיות שיעורה מן החזוה ולמטה בלבד, אחר שיסתלקו ממנה נה"י דאימא, והלואי יספיק לה.

והנה מתחילה מסתלקין המוחין מתוך ז"א, ואח"כ ג' פרקים דנה"י דאימא תתאין, עם בחי' המוחין שבתוכם, נכנסין תוך רחל, העומדת עתה בבחי' נקודה קטנה כנוכח, כדי להגדילה, ולהיות בה י"ס כמו הז"א. (יז) ואמנם תחילה נכנסת עטרת היסוד דאימא, תוך הנקודה הזו, ואז נגדלת הנקודה הזו בבחי' מלכות שבה, ואז נקראת מלך. ואח"כ נכנסין בה תלת פרקין תתאין דנה"י דאימא, ואז נגדלת כשיעור ג', שהם נה"י שלה, ולזה אנו אומרים עוזה, כי כל העוזה הוא, ע"י סמכי קשוט נה"י דילה, העוזרים וסומכים אותה להקימה מפילתה.

ואח"כ נכנסין בה ג' פרקין אמצעים דנה"י דאימא, ואז נגדלים בה שיעור ו"ק שבה, וכנגדו אנו אומרים ומושיע, בסוד כוס ישועות אשא, שהם חג"ת, תלתא אבהן שבה, הנקרא

י פ ה

ש ע ה

(יז) ואמנם תחילה נכנסת עטרת היסוד דאימא תוך הנקודה הזאת כו', לא ידעתי היאך נכנסה העטרה קודם שיכנסו פרקין תתאין דנה"י והלא עטרת היסוד לכל המרבה תמשך עד פרקין אמצעיים דנה"י. עיניך יחזו משרים מ"ש רז"ל לעיל באומרו הגדול הגבור והנורא ז"ל, ותכוין כי עתה אחר שכבר נכנסו ג' תחתונות דאבא, כבר נכנס התחלת קצת התחתון דיסוד יע"ש, ואם כן הוא היסוד דאבא הארוך, כ"ש וק"ו ביסוד דאימא הקצר. וכבר כתב רז"ל בשער דרושי הצלם פ"ג ז"ל, כנדוע כי עטרת יסוד הנוקבא, הוא למעלה באמצע בין ב"פ אמצעיים

דנוקבא דתבונה, ויותר עליון מעט. ונלע"ה, כי מוכרח היא שיאיר עטרת היסוד תחילה, כיון שהיא הנוקבא בסוד נקודה מלכות שבכתר שלה, וצריך להמשיך אליה מלכות דאימא, כמ"ש רז"ל לקמן. וא"כ קו אמצעי מתפרד ויורד תחילה, כמ"ש רז"ל בכ"מ, ומהם שם פ"ה ז"ל, ולזה תבין מה שאנו כותבים במ"א, כי קו אמצעי דז"א יורד לפעמים למטה, ויורדין כתר ודעת דז"א למטה, ונשארים שני הקוין החו"ב שלו במקומם יע"ש. אלמא כי לעת הצורך, נפרד קו אמצעי דנה"י דאימא, מב' הקוים אחרים.

הנהות ומראה מקומות

(א) שער ההקדמות דף שס"ד ט"א ד"ה רדוש אחר דף שס"ט ד"ה סוד מעוט הירח. ע"ח ח"ב שער ל"ו: מעוט הירח פ"א ב' ג'. תע"ס תחילת שיעור ט"ו. (ב) בפע"ח ליכא ב' טעמים הראשונים. (ג) ג"א ש"ע. (ד) היינו לפי הכלל שאין העליין משפיע אל התחתון אלא בדבר העב יותר. ואין התחתון מקבל אלא בדבר הוץ יותר. תע"ס ח"ב הסתכלות פנימית פ"ב.

ג"ר דרחל, וכשנכנסין גם ג' פרקין אמצעיים, או נכנסין ג"פ תתאין בג' אמצעיות שבה. וכשנכנסו גם ג' פרקין עלאין, או נכנסים ג' פרקין תתאין דנה"י דאימא, בג"ת דרחל. ונמצא כי בערך נה"י דאימא, הסדר הוא מתתא לעילא. ובערך רחל, הסדר הוא מעילא לתתא. וא"כ צריך שנבאר סדר מלות אלה, בערך רחל מעילא לתתא באופן זה, מלך: הוא הכתר דרחל, בסוד כתר מלכות, כי הכתר שבה נקרא מלך, לפי שהוא ראש המלכות. ובחי' זו נתקנת, בהכנס עטרה דיסוד דאימא, אשר גם היא נקרא מלכות דאימא כנודע. ועוזר: הם ג"ר דרחל, שנכנסו בהם ג' פרקין תתאין דאימא. ומושיע: הם ג' פרקין אמצעיים, בתלת אמצעיות שבה. מגן: הם פרקין עלאין, (ד) בג"א שבה.

ודע, כי בספר הזהר פרשת פקודי אמרו, שצריך לכוין בברכת אבות, בשם בוכ"ו. והנה מקום כונת השם הזה היא, בד' תיבות האלו, שהם: מלך עוזר ומושיע ומגן. וראוי לכוין, כי ע"י אות ב' נעשית מלך. וע"י אות ו' נעשה עוזר. וע"י אות כ', נעשה ומושיע. וע"י אות ו', נעשה מגן. והענין הוא במה שהודעתך, כי אימא נקראת אהיה, ונמצא כי הנה"י דאימא, הם שם אהיה. וכמו שביארנו בפסוק שופך דם האדם באדם (ה) ענין שם אהיה המתלבש תוך ז"א, שהוא שם מ"ה דאלפין, וע"ש במקומו. והנה אעפ"י שהארות אימא אלו, הם שמות של אהיה, עם כל זה, כשיוצאות אלו ההארות מתוך ז"א, דרך תחזה שלו מן אחוריו, כדי לתקן ולבנות את המלכות, אינם הם עצמם, רק הארות המתפשטות מהם, ולכן אינם נקרא שם אהיה, רק תמורתו וחילופו, שהוא בוכ"ו הנזכר, אשר הוא תמורת שם אהיה, באלפא ביתא דאבג"ד, באותיות שלאחריו. כי אות א', נחלפת באות ב'. ואות ה', נחלפת באות

ו' שלאחריה. ואות י', באות כ'. ואות ה', באות ו' שלאחריה.

ונמצא, כי בנין המלכות אינו, אלא בשם בוכ"ו, ולא בשם אהיה. וכמו שנתבאר אצלנו בשער השביעי, בתיקון העבירות, בענין תיקון עון הנדר והשבועה, ושם נתבאר, כי קו המדה שבו נעשה ז"א, הוא שם אהיה. וקו המדה של נוקבא, הוא בשם בוכ"ו, גי' ד"ל, בסוד המלכות הנקראת אורך היריעה האחת, שלשים באמה, ורוחב ארבע באמה, כי זהו שיעור קו מדתה, כנזכר שם, ועיין שם היטב ביאור ענין זה.

והנה צריך לבאר עתה, ענין חזרת רחל פב"פ עמו, ומה ענינה. דע, כי ענין חזרה זו, איננה עם ז"א עצמו, אלא עם יעקב. ויובן זה במה שנת"ל, (ו) כי ד' זווגים הם: הא' הוא זווג ישראל עם רחל, והוא בשחרית ביום השבת. הב' הוא, זווג ישראל עם לאה, והוא במנחה בימי החול, ואז לאה היא מן החזה דז"א ולמעלה, בחציו העליון. הג', הוא זווג יעקב עם לאה בלילה בערבית דחול. הד', הוא זווג יעקב עם רחל, והוא בשחרית דחול. וזווג הד' הנה הוא, אשר אנו עוסקים בו עתה, וביאורו הוא כך, דע, כי יעקב הוא נמשך ונאצל ויוצא מן יסוד דאבא, המתפשט מן החזה דז"א ולמטה. והארה זו יוצאת לחוץ מן החזה דז"א, ונעשה שם בחינת יעקב, מצד פנים דז"א. והם פנים ואחור, ר"ל: פנים דז"א, כנגד אחור יעקב. וכנגד יעקב ממש, יוצאת ג"כ רחל, מן החזה דז"א, אלא שהיא באחורי הז"א, ועומדים שם אחור באחור רחל עם ז"א. והנה כאשר רחל חוזרת פב"פ עם ז"א, אין לה מקום לעמוד שם, (ז) כי שם עומד יעקב כנזכר, והוא עומד פנים באחור, רוחבו כנגד רוחב ז"א, ואמנם צריך שיתהפך יעקב, ויצדד עצמו, כדי לתת מקום אל רחל גם היא ואז

הגחות ומראה מקומות

(ו) עיין שער הגלגולים הקדמה כ"ו ושם חשב ה' זווגים והוא יעקב עם לאה אחר חצות. (ז) ע"ה ח"ב שער ל"ב: הארת המוחין פרק ו'. שער הפסוקים שמות סימן י"א.

(ד) בג' פרקין ראשונים שבה. ג"א ומושיע הג' אמצעים דאימא בג"ר דרחל ומגן הם ג"ר דאימא בג"ר דרחל (פע"ח). (ה) להלן דרושי הפסח דרוש א'.

אספקלריא דנהרא. והוד אקרי אספקלריא דלא נהרא. והכונה היא, על יעקב ורחל, כי יעקב העומד בנצח, אקרי אספקלריא דנהרא. ורחל העומדת בהוד, איהי אספקלריא דלא נהרא.

גם זהו מ"ש בספר התיקונים, (י) כי יה"ה אדני, אינון פרודות, דא בנצח, ודא בהוד. וכד אינון בת"ת, אינון כחדא יאהדונה"י. והכונה היא, על רחל ויעקב, העומדים פרודים, דא בנצח, ודא בהוד. וכד יעקב ורחל אינון בת"ת, או שניהם חיבור א', כי אין שם הפרש שתי קוים, כמו בהיותם בנצח והוד.

וכעד"ו בחזרת העמידה של ש"ץ, אשר או יעקב ורחל בחו"ג דו"א, אשר או שניהם פרודות. ובהיותם בדעת, הם ביחודא חדא. וכן בעלייתם כנגד חו"ב דו"א, שהוא בשחרית דשבת, או שניהם פרודות, יה"ה יעקב בחכמה, ואדני רחל בבניה. ובעלותם עד הכתר דו"א קו האמצעי, תרוייהו בחיבורא חדא.

וכעד"ו בתפילת ערבית, בווג יעקב עם לאה, מן התזה דו"א ולמעלה, הוא ג"כ עד"ו, כי בהיותם בשני הקוים, הם פרודות. ובהיותם בקו האמצעי, הם מחוברים, ודי להאריך.

ונחזור לענין ראשון, כי מ"ש שחזורים פב"פ בתיבות מלך עוזר ומושיע ומגן כנ"ל, אין זה אלא ביעקב ורחל, ששניהם עומדים פב"פ. ועיין בסיום ברכת שים שלום, כי שם נתבאר אמיתות ענין זה הדרוש.

והנה נתקנה רחל, בכל שיעור קומת ז"א, ע"י אלו התיבות, ואח"כ מאליו בלתי כוונתינו בשום תיבה, נעשה הדבר הזה, והוא שיוצאין נה"י דאימא מתוך רחל. כי ענין ההכנסה, צריכה אל תיבות שנכוין בהם להכניסם. אבל בצאתם, יוצאים מאליהם שלא על ידינו. והנה תיכף בצאתם מתוכה, היא מתמעטת משיעורה אשר בתחילה, ונשארת גובה קומתה מן התזה דו"א ולמטה בלבד, לא פחות מזה, (כ) לפי שכבר קבלה הארה גדולה, כאשר גדלה פב"פ,

עומדים יעקב עם רחל פב"פ וע"ו, ויעקב מצד עצמו ועומד בצד ימין דו"א, ורחל מצדדת עצמה בצד שמאל דו"א, ונמצאו צדי יעקב וצדי רחל בצד פנים דו"א, אבל אינם ממש פנים בפנים עמו. ונודע, כי יעקב נמשך מהארת יסוד דאבא, המתפשטת מחוץ אל ז"א כנגד החנה. ורחל מהארת יסוד אימא, היוצאת גם היא לחוץ.

ונמצא, כי עתה השני יסודות דא"א הגנוזים תוך ז"א, הם שניהם מאירים דרך הפנים דו"א. ואז מן היסוד דאימא, אשר ממנו יוצאים הגבורות, הם בונים ומתקנים את רחל. והיסוד דאבא, מאיר ובונה ומתקן את יעקב. ובתפילת ר"ח (ח) יתבאר שם דרוש זה, יותר באורך וע"ש. ונמצא כי יעקב ורחל שניהם עומדים וע"ו פב"פ יחד, מן התזה דו"א ולמטה. יעקב בצד ימין דו"א, ורחל בצד שמאל, וכבר נתבאר כי מן הת"ת דו"א, נעשים ב' הכתרים דיעקב ורחל. ומן הנה"י דו"א, נעשים כל שארית ב' פרצופים דיעקב ורחל.

והנה עתה, אשר נתהפכו יעקב ורחל פב"פ, ונמצא יעקב כנגד קו הנצח דו"א, ורחל כנגד קו ההוד דו"א, לפי שהזכר יונק מן הימין לעולם, והנקבה יונקת מן השמאל לעולם. וז"ס מ"ש בתיקונים, איהו בנצח ואיהי בהוד. ר"ל, איהו יעקב, עומד בנצח דו"א. ואיהי רחל, עומדת בהוד דו"א. ונודע כי כל הנצחים דא"א ואר"א כולם מתלבשים זב"ו, וכולם בנצח דו"א. נמצא כי בהיות יעקב בנצח דו"א, ג"כ הוא עומד בכל שאר הנצחים. ועד"ו רחל, בהיותה בהוד דו"א, עומדת ג"כ בכל שאר ההודות. וא"כ מ"ש בתיקונים איהו בנצח ואיהי בהוד, ר"ל כי יעקב עומד צד ימין, אשר שם כל הנצחים: (ט) דא"א, ודא"א דו"א. ורחל עומדת בצד שמאל, אשר שם כל ההודות: דא"א, ודא"א דו"א. גם זהו מ"ש בתיקונים, דנצח אקרי

הגהות ומראה מקומות

(י) ת"ז אות פ"ב ובדפו"י דף ל"ד: וע"י בתע"ס שיעור ט"ו בלוח התשובות לפירוש חמלות תשובות ר' ז'. (כ) ולא יורדת למטה (פע"ח).

(ח) צ"ל ר"ה כן הוא בפע"ח.
(ט) הגהת צמה וז"ל וכפי מ"ש בספר הגלגולים פכ"ב צריך להוסיף או נצח דעתיק (פע"ח).

בפעם א' א) ואח"כ בהכנס ג"ר בוז"א, או נחשכה יותר, כי כל האורות דאימא החופפת על ראשה, נתעלמו תוך ז"א, ונחשכה לגמרי, וחזרת לקדמותה, להיותה נקודה קטנה תחת היסוד דז"א, בסוד העטרה שבו. וכפי מה שהרויח ז"א, כך ערך הפסד רחל.

ושתי מחשכים וגרועים אלו, נרמוזו בשתי מלות אלו, ברוך אתה, כי בכריעה א' שבמלת ברוך, תכוין בסוד ר' לגבי ה', פי' כי יורדין ע"י כריעה זו, ר"ק המוחין, ונכנסים בוז"א, עד סיום הת"ת שבו. ואמנם מקום אצילות כתר רחל נוקביה, הוא בשני שלישי התחתונים דת"ת דז"א, ורחל היא ה' תתאה דשם ההויה, וז"ס ר' לגבי ה', כי אעפ"י שלכאורה דבר זה הוא גרעון והפסד לרחל לפי שעה, אבל התכלית הוה הוא לתועלתה, כי אחר כניסתם יאירו בה, כמשי"ת. ואח"כ במלת אתה, תכרע כריעה ב', בסוד רישא לגבי גופא, והיא י' לגבי ה', כי הי' הם הג' עליונות, כמבואר לעיל בתחלת הברכה, כי הז"א בהיותו בסוד ר"ק בלי ראש, נקרא ר', ובהכנס בו גם הג"ר נעשית ראש א' אל אות ר' הנזכר, והיא בציור אות י' על ר', ואז נשלם הז"א בי"ס, והרי כי עתה ה"ס י' לגבי ה', גם תכוין, כי כמו שבשתי כריעות הראשונות, היו שם אהיה בכריעה, ושם הויה בוקיפה. גם עתה תכוין בב' כריעות אלו, שהם ע"י אהיה במילוי אלפין ב).

יהיה: עתה תכוין בשתי זקיפות, הראשונה, ה' לגבי ר', והב' ה' לגבי י'. והענין הוא, להורות כי זקיפת רחל ועלייתה, היא ג"כ בשני פעמים, ע"ד מיעוטה, שהוא בשתי כריעות. וזה ענינם, כי הנה בהיות שרחל נתמעטה עתה בשני כריעות אלו, עד שחזרה לשיעור נקודה קטנה, וזכראות את עצמה במיעוט הוה, רוצה לחזור לעמוד באחור, במקום אצילותה הא', מיראתה שאין עתה בה כח לקבל הארות האלו, ולכן היא יורדת מדרגה אחר מדרגה, עד שירדה כנגד עטרת היסוד דז"א, שהוא סיומו, ואז בנקל תוכל לחזור

בכל שיעור קומת ז"א, והספיקה אותה ההארה להשאירה עתה בבחי' זו כנ"ל.

אבל עדיין צריך לתת טעם, למה שיעורה היתה בצמצום עד החוה, לא פחות ולא יותר. והענין הוא, מפני שמקום אצילותה הוא כנגד החוה כנודע, ושם נתבאר טעם לזה, לפי ששם נשלם יסוד דאימא והאורות מתגלים בגלוי. ועתה אנו צריכים להחזיר, ולהכניס הנה"י דאימא תוך ז"א. וכבר אמרנו, שלענין ההכנסה והבאת התועלת, צריך שיהיה על ידינו. והנה זה אנו עושים, ע"י ברכת בא"י מגן אברהם, אשר אנו חוזרים לכרוע בו עתה כריעה שנית, והוא, כדי להכניסן תוך ז"א, ע"י כריעה זו.

וזה ביאור המלות:

ברוך: פירוש, כמו שביארנו בפסוק שמע כו', כי בק"ש נכנסו המוחין דגדלות דר"ק דז"א, ברגע א'. גם עתה בתיבת ברוך, נכנסין המוחין דז"ק דגדלות בוז"א ברגע א'. ואח"כ במלת אתה, נכנסין ג"ר דמוחין דגדלות, והרי נשלם ז"א כבראשונה.

והנה צריך לכוין עתה בכריעה זו, ע"ד מ"ש בענין כריעה הראשונה בתחלת הברכה, והוא, כמו שנתבאר שם, כי אותה הכריעה כלולה בשתי כריעות: אחת, במלת ברוך, בסוד ר' לגבי ה'. והב' במלת אתה, בסוד י' לגבי ה'. כן עדין, כל כריעה וכריעה מן הד' כריעות, שיש בתפלת י"ח, כלולה מן ב' כריעות ע"ד הנזכר.

ונבאר עתה ענין כריעה זו:

הנה כאשר נסתלקו הנה"י דאימא, מתוך רחל נוקבא דז"א, נתמעטה, ועמדה בחוה דז"א, משם ולמטה, ואז עדיין היו חופפין הנה"י דאימא על ראשה מלמעלה. ואמנם כשיתחילו לכנס הנה"י דאימא תוך ז"א, מתעלמין המאורות ההם ממנה, ונחשכת מאור רחל. ובהכנס המוחין דר"ק תוך ז"א, אז נחשכת רחל יותר, ויורדת ומתמעטת עד היסוד דז"א, ויורדת בפעם א', מן החוה שבת"ת דז"א, עד היסוד שבו

הנהרות ומראה מקומות

(א) נ"א ל"ג מן ואח"כ עד וחזרת לקדמותה (דפו"י). (ב) צ"ל דמילוי יודין (תו"ח).

והתהפך, ולחזור דרך אחר, כמו שנבאר אח"כ טעם הדבר, ולכן תכף אחר הכריעות, צריך לזקוף ב' הזקיפות במלת יהוה, כדי לזקפה ולהעמידה פב"פ עמו. וזקיפה זו היא, ע"י הויה זו, שהיא מילוי ס"ג.

וזקיפה זו נעשית בשני הדרגות: הראשונה היא, בסוד ה' לגבי ו', פי': כי אחד שנכנסו כל המוחין בתוך ז"א, והיתה נוקבא רוצה להתהפך אל אחר כנ"ל, והטעם היה, לפי שטבע האורות דאימא, לצאת מתוך ז"א דרך אחוריו מן החוזה, להאיר אל המלכות, ולכן היתה היא רוצה להתהפך ולחזור לאחור, כדי לקבל האורות שהם שם. ולכן אנו זוקפים אותה עתה בהיותה פב"פ, טרם תחזור אל האחור, ועי"כ גם האורות דאימא, שהיה מטבעם לצאת דרך האחור, יצאו עתה מן החוזה דרך פנים להאיר אליה. והנה כבר נת"ל במלת מלך עוזר ומושיע ומגן, שענין חזרתה עתה פב"פ, הוא בחי' יעקב ורחל, אשר שניהם הם החורים פב"פ. ונמצא שבו הזקיפה הראשונה בשם הויה, צריך שתכוין להאיד מן ו' אל ה', ר"ל מן ר"ק דז"א אל המלכות הנקראת ה' תתאה, ועי"כ זו הויה עולה עד הו"ק שבת"ת דז"א עצמו, כמבואר לעיל בשם ההויה שבתחילת הברכה בזקיפה הראשונה.

וזקיפה זו נעשית בשני הדרגות: הראשונה היא, בסוד ה' לגבי ו', פי': כי אחד שנכנסו כל המוחין בתוך ז"א, והיתה נוקבא רוצה להתהפך אל אחר כנ"ל, והטעם היה, לפי שטבע האורות דאימא, לצאת מתוך ז"א דרך אחוריו מן החוזה, להאיר אל המלכות, ולכן היתה היא רוצה להתהפך ולחזור לאחור, כדי לקבל האורות שהם שם. ולכן אנו זוקפים אותה עתה בהיותה פב"פ, טרם תחזור אל האחור, ועי"כ גם האורות דאימא, שהיה מטבעם לצאת דרך האחור, יצאו עתה מן החוזה דרך פנים להאיר אליה. והנה כבר נת"ל במלת מלך עוזר ומושיע ומגן, שענין חזרתה עתה פב"פ, הוא בחי' יעקב ורחל, אשר שניהם הם החורים פב"פ. ונמצא שבו הזקיפה הראשונה בשם הויה, צריך שתכוין להאיד מן ו' אל ה', ר"ל מן ר"ק דז"א אל המלכות הנקראת ה' תתאה, ועי"כ זו הויה עולה עד הו"ק שבת"ת דז"א עצמו, כמבואר לעיל בשם ההויה שבתחילת הברכה בזקיפה הראשונה.

ואמנם בזקיפה הב', תכוין להעלות ה' לגבי ו', שהיא ראש הת"ת דז"א, כמבואר לעיל בענין שתי זקיפות הראשונות של ברכה זו וע"ש. ואמנם דע, כי אני מסופק בזה, כי אפשר ששמעתי ממו"ל באופן אחר, והוא, כי ב' זקיפות אלו, הם כדמיון ב' פריעות עצמן, והוא, כי בזקיפה הראשונה, עלתה ה' לגבי ו', שהוא היסוד ו' זעירא. ובזקיפה הב', עלתה עד הת"ת, שהוא ו' שע"ג צורת הו' שהוא היסוד וצ"ע.

גם תכוין, כי כמו שבשתי זקיפות הראשונות, שבתחילת ברכת אבות, היתה הכונה להעלותה ע"י שם ההויה דע"ב דיודין, הנה עתה תכוין בהויה דשם ס"ג. ונמצא, כי

מגן: עתה תכוין, כי הנה בבחי' הפנים, הנקראים תרין תפוחין קדישין, יש בהם שני שמות א"ל במלויים, שהם בגימ' ש"ע נהורין. וא"ל השלישי באמצעם, שהוא מקום החוטם כמש"ל. וג' שמות של א"ל א"ל א"ל, הם בגימ' מגן, ר"ל: כי עתה בהיותה עמו פב"פ, עם יעקב בעלה, יש לה ג' שמות א"ל האלו. גם תכוין, לחבר זה המגן, עם המגן הראשון של מלך עוזר ומושיע ומגן. והנה ב"פ מגן, בגימ' מקר"ם, והוא שם ההויה העולה בגימ' מקר"ם, באופן זה: יפ"י, הפ"ה ופ"ה, הפ"ה גימ' מקר"ם. והענין הוא, כי מכח הכאות האלו שמכה יפ"י כו', הוא מאיר אל המלכות נוקביה. והו' סוד ד' כל הקובע מקום לתפלתו כו' והבן זה.

אברהם: עתה תכוין, כי כל זו הברכה היתה ע"י אברהם, שהוא החסד, הנרמו לעיל במלת באהבה. כי היכל אהבה, הוא הגורם שתבנה המלכות. וגם גורם לה להחזירה פב"פ, בסוד והוכן בחדס כסא, כי החסדים העליונים דז"א, הנקרא אברהם איש החסד, הם הגורמים תיקונים אלו במלכות, הנקראת כסא. וז"ס מ"ש בזה, כי בברכת אבות, בעלה אחוזה ביד ימינו, ומעלה אותה אליו, והו' מגן אברהם.

ודע, כי אעפ"י שאמרנו, שע"י החסד שהוא ברכת אבות, אנו מעלים אותה, אין הכונה אלא על התפשטות אותו האור של חסד דז"א, אשר בעת הגדלתו, חוזר להיותו בחי' חכמה דז"א, כמבואר במקומו. והתפשטות אור החסד הזה, הוא הגורם אותה לעלות מדרגה אחר מדרגה. וז"ס והוכן בחדס כסא, כי ע"י החסד הנזכר מתקן המלכות, הנקראת כסא, אשר היא בסוד נקודה קטנה, אשר היא נחלקת אל י"ס, ונתמעטה וירדה ונתלבשה בכסא

הגהות ומראה מקומות

(ג) נ"א דאלפין (דטורי). (ד) ברכות ו'.

שהוא עולם הבריאה, כמבואר לעיל בתחילת ברכה זו וע"ש.

דרוש ג

בברכת אבות. (ה) ברוך: הוא היכל קה"ק דבריאה, שנתברך מכל אצילות העליון, ע"י היסוד העליון, הנקרא ברוך כנודע (ו) וגם נתברך ע"י השית היכלין תתאין דבריאה, המתחילין ממטה למעלה, מן היכל לבנת הספיר ולמעלה, כי גם ההיכל הזה הוא בסוד היסוד הנקרא ברוך. ונמצא, כי היכל ק"ק נקרא ברוך, ע"י שני יסודות אלו עליון ותחתון, וע"י רבויא דכולהו שאר דרגין די בהו.

אתה: הוא הורדת כ"ב אותיות, מן א' ועד תיו, אשר ביסוד, אל המלכות, שהיא סוד אות הא', שהיא בהיכל קה"ק, וזהו אתה: א"ת ה'. יה"ה: הוא הת"ת, אשר ממנו נשפעים כל אותיות האלפא ביתא, ויורדין דרך היסוד. ואחר אשר עשינו זה היחוד והקשר הנזכר, אנו מחדשים כל בחי' עולם האצילות, כמו שהיה בעת שנאצל, בעת בריאת העולם. ואנו מתחילין למעלה, ואומרים אלהינו ואלהי אבותינו, הוא אר"א עלאין, ואינם חר"ב דר"א, דק אר"א עלאין, אשר מתחילין לתקן בחי' פרצוף ז"א. והתחלת תיקונו הוא, אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב, וה"ס ג' מחזין דר"א, הנקראים חב"ד שבו, אשר בתחלה היו בחי' חג"ת שבו כנודע, ואחר כך נתעלו ונעשו בחי' חב"ד שבו, ולכן נקרא בשם אברהם יצחק ויעקב, להורות על האמור, כי בתחלה היו בסוד ג' אבות חג"ת, ואח"כ נתעלו, להיותם ג' מחזין, שהם אלהי האבות.

האל הגדול הגבור והנורא, הם חג"ת עצמם דר"א.

אל עליון גומל חסדים טובים, אחר שהגיעו אל מקום הת"ת דזעיר אנפין, בא להאציל

ולתקן רישא דנוקבא דזעיר אנפין, כנודע כי התחלתה הוא באחוריו, במקום החזה דת"ת דז"א. ואמנם אין כח באר"א להאציל אותה, והוצרך שא"א יחזור להשפיע (ז) ולירד למטה, להאציל רישא דנוקבא.

ובזה תבין סוד גדול, למה המלכות (ח) היא בסוד הכתר, בסוד אני ואין, ובסוד אני ראשון ואני אחרון, ובסוד שגם המלכות נקרא ראשית, וכיוצא באלו הכנויים. והענין יובן עם מ"ש, כי הנה הוצרך הכתר דאצילות עצמו, הנקרא א"א להתגלות פעם אחרת, כדי להאציל את המלכות נוקבא דז"א, וזהו אל עליון, הוא א"א, גומל מלשון ויגמול שקדים, פ"י: מוציא וממציא ומגדל ומתקן את נ"ה דז"א, ונעשים עתה שניהם חסדים טובים. גם הוא קונה הכל, ר"ל: קונה ומתקן את היסוד דז"א הנקרא כל. והרי עתה נאצלו נה"י בנ"א, וגם היו הם, סוד שלשה מחזין ברישא דנוקבא, כמו שהודעתין, כי נה"י דזכורא, הם חב"ד דנוקבא, והרי עתה נשלם פרצוף ז"א ונעשית רישא דנוקבא. וזוכר חסדי אבות: עתה נתקנים חג"ת דנוקבא, ומביא גואל: יסוד דנוקבא לבני בניהם: הם נ"ה שבנוקבא. והרי נשלם כל פרצוף הנוקבא ג"כ.

ובזה יתבאר לך, כי עם היות שכל לשון גאולה הוא ביסוד, הנה הוא ביסוד הנקבה כנזכר, וזה אומרו למען שמו, כלומר, כי כל התיקונים הנזכרים עתה, שהם הנה"י הנרמזים בתיבות גואל לבני בניהם, הם לצורך הנקבה, וזהו למען שמו, כי לשון שם הוא במלכות כנודע. (ט)

באהבה, פ"י: כי בהיותנו עתה בברכת אבות, שה"ס החסד כנודע, נמצא שכל זה התיקון נעשה, ע"י החסד, הנקרא אהבה בסוד ואהבת חסד.

והנה אחר שכבר נאצלו שניהם זר"ן,

הגהות ומראה מקומות

ואמנם עתה. ח"ב שער מ"ב: דרושי אבי"ע סוף פרק א'. תע"ס ח"ג פ"ז אות י'. וע"ש באר"ס סע"ק צ'. שם ח"ד פרק י' אות י"ד.
(ט) לעיל דף קל"ט ד"ה שמע ישראל.

(ה) פע"ח שער העמידה פרק ג'.

(ו) לעיל דף קפ"ב ד"ה אמנם ביאור.

(ז) נ"א לחשפיל (פע"ח).

(ח) ע"ח ח"א שער עקודים דף פ' ט"א ד"ה

לו רק ר"ק בלבד. א"כ גמילות חסד הוא מה שמוסיף בו עתה מחדש, חמ"ש גומל חסדים טובים, לשון גמילות חסד.

ונודע, שהנצח וההוד אלו הם בחי תרין ירכין בערך ז"א, ונקרא חסדי דוד הנאמנים, והם בחי תרין מוחין אל נוקבא דז"א, ובערך זה נקראים טובים. וחמ"ש גומל חסדים טובים. והנה חסדים, הם כנגד הז"א. וטובים, כנגד נוקביה, שאין בה רק תרין מוחין, כנזכר בסוף אדרת האזינו, והוא בסוד נשים דעתן קלה.

ואח"כ הזכיר את היסוד לבחי ז"א, ח"ש קונה הכל, והוא היסוד הנקרא הכל. כי הנה ענין קונה הכל, ר"ל: כי הוא קונה ותיקן את היסוד, הנקרא כל. וענין קניה זו, הוא שכליל בו כללות כל הרק, כנודע כי לסיבה זו נקרא הכל. ואז בכח זה הכללות הנזכר נאצלו ממנו ר"ק נוקבא דז"א כנזכר, באומרו וזכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם כר כנזכר, כנודע כי ג"ר שבה נעשו מן נה"י דז"א, והר"ק שלה נעשו מכללות הר"ק שביסוד דז"א, ט) כנזכר, והבן זה מאד. וזכור ענין זה, שלא נתבאר אצלינו עד עתה כלל, ואפילו בדרוש הראשון שנתבאר באורך בברכת אבות בסדר התפלה בלחש.

הרי נשלם ז"א, ונעשית רישא דנוקבא בבחי תרין מוחין כנזכר, ואח"כ נעשין חגית דנוקביה ח"ש חזכר חסדי אבות. ואח"כ נעשין נה"י דנוקבא, ח"ש ומביא גואל לבני בניהם. ואמר אח"כ, שאלו החגית והנה"י, הנה הם למען שמו, שהוא נוקביה דז"א. ואמר כי כל זה נעשה לה ע"י החסד, ח"ש באהבה. והרי נשלמה נוקבא דז"א ג"כ.

ואמנם הם עדיין אחר באחור, מן חזה דז"א ולמטה, ועתה צריך להחזירה פב"פ, ונודע מ"ש בזה פרשת אחרי מות, ח"ל, עד דאתא חסד ופריש לון, ואסגיאו אנפין מתת לעילא, ואתעבידו אנפין באפין כר. ולכן אנו אומרים מלך עוזר, כי אימא עלאה

הנה הם עדיין בסוד אחר באחור, ועתה אימא עלאה נוסרת את הנוקבא מאחוריו, ומחזירתה פב"פ. והוה מלך, היא אימא עלאה. עוזר עוזרת את ז"א, בסוד אעשה לו עזר כנגדו, שתהיה נוקבא עמו פב"פ, ואז נקרא עזר כנגדו. ומושיע את נוקביה, בכח החסד הנקרא ישועות, אשר הוא החזירם פב"פ, כנזכר בזה פרשת אחרי, ח"ל, עד דאתא חסד ופריש לון כר, כי החסד נמשך בזרין, כדי להחזירם פב"פ, והוה ומגן שהוא החסד.

ואחר שחזרו אפין באפין, או ממשיכין הברכות משם, ואומרים ברוך אתה יהוה מגן אברהם, וכוונתו הוא ע"ד מ"ש בתחילת ברכה זו, במלות ברוך אתה ה', וע"ש. ולהיות כי כל זה נעשה ע"י החסד, ולכן אנו אומרים מגן אברהם, כי על ידו ומסודו, יורדים הברכות למטה.

ואמנם כונת ברכה זו בקיצור נמרץ ע"ד הנ"ל הוא זה, כי הנה כוונתנו עתה, הוא לחבר זרין יחד, כמו שהיו בעת בריאת העולם, שאז היו מחוברים אחר באחור, ואח"כ ננסרו והחזרו פב"פ. ולכן אחר שאמרנו בתחלת הברכה בא"י, והגענו אל הת"ת דז"א, הנקרא יהויה כנ"ל, אז אנו צריכין לתקן את הנוקבא דז"א ג"כ עמו, ואז אנו מתחילין ואומרים אלהינו: אימא עלאה. ואלהי אבותינו: אבא עלאה, שהוא אלהי אבותינו, שהם חגית תלת אבהן. ואלו אריא הנזכר, הם עושים ג' מוחין לז"א, שהם: אלהי אברהם, אלהי יצחק, ואלהי יעקב. ואח"כ עושים לו חגית, הנקרא האל הגדול הגבור הנורא.

הנה ז"א אין לו בתחילה, אלא בחי הר"ק בלבד, אשר אלו הם מצד עצמותו, הנה כבר נשלמו, כי מה שהיו בתחילה בסוד ר"ק חגית נה"י, נעשו עתה בסוד חב"ד חגית הנזכר, ולכן הוצרך א"א עצמו הנקרא אל עליון, לחזור ולהשפיע דרך מתנת חנם, בדרך ג"ת, לתת מהשפעתו אל ז"א בחי נה"י חדשים שאין לו כנזכר, כי מפאת עצמו אין

חגית ומראת מקומות

ט) ע"ה ח"ב שער ל"ד: תקון הנוקבא פרק ב' כלל י"ג.

במקומו. והענין הוא, כי שלשה בחי' היו אל ז"א ולנוקביה: הא' היא, בהיותה בסוד העיבור תוך אימא עלאה. הב', (יח) כשנולדו ויצאו לחוץ, שאז שיעור ז"א היה בחי' רק לבד, והמלכות נקודה קטנה, היתה בסוד פסיעה שבסוף אות ו' שבהויה. והג', אחר שגדלו וחזרו פב"פ. הד', אחר שנתמעטה המלכות בסוד מיעוט הירח, שאז אינה רק בחי' נקודה קטנה, בסוד פסיעה לבר תחת אות הרי.

אמנם הנקודה היא, מתחלקת לבחי' י"ט, וירדה והיתה בעולם הבריאה, כנ"ל בסוד הקדישים. וגם בסוף דרוש זה יתבאר באמיתות ענין זה, וע"ש איך נשארת שרשה במקומה. (יט) ואמנם בעת יחוד הק"ש, או ניתנו בז"א בחי' המוחין בבחי' אוה"פ שלו. וניתנו לו, מצד זווג הבחי' החיצונה של אוה"פ דנה"י דאר"א. גם ניתנו או בבשכמל"ו מוחין לנוקבא, בבחינת אר"פ שלה, והיו מצד הבחי' חיצונה של אר"פ דנה"י דז"א. כי היא נקראת אספקלריא דלית לה מגרמח כלום, אלא מה שנותן לה ז"א בעלה. ולהיות כי כל זה לא נמשך

הנקראת מלך, היא עוזרת לז"א, ועשתה לו עזר כנגדו, שהחזירה את נוקביה פב"פ עמו, כנגדו ממש. וז"ש, אעשה לו עזר כנגדו. וגם עתה אינה פב"פ עמו, אלא מכנגד נה"י דז"א, ואח"כ ומושיע, שעלתה פב"פ עד כנגד חג"ת שלו. ואח"כ ומגן, שעלתה פב"פ עד ג"ר חב"ד, והרי נשלם גדלותה.

הנה כריעה ראשונה שבתחילת ברכת אבות, היתה כדי לתקנה לבחי' אחור באחור, והכריעה זו השנית, שבסוף ברכה זו, היא לבחי' פב"פ. וז"ס מ"ש רז"ל י' באבות כורע תחילה וסוף, כי אחור באחור הוא בתחילה, ופב"פ הוא בסוף. ולפי שכל בחי' פב"פ הוא ע"י החסד כנוכר, לכן כל זה נעשה בברכת אבות כנוכר, שהוא כנגד החסד, הנקרא מגן אברהם, וזהו ברוך אתה יהוה מגן אברהם.

דרוש ד

הנה בענין הק"ש, היתה הכוונה לזווג את אר"א לצורך ז"א, כנוכר

י פ ה

לזווג ולחבר את אר"א, בבחי' האמצעית של אור הפנימי שלהם, כמבואר אצלנו כ"ר. ואז מן הזווג הזה הנעשה בבחינת האמצעית, נמשך אור גדול כ"ר. אמנם עוד יש בחי' אחרת ג' והוא, כי לפעמים מזדווגים אר"א גם בבחי' הפנימית שלהם, ואז נעשים לז"א מוחין בבחי' א"מ על גבי המקיף הנזכר. אבל אין בחי' זו הג' נעשית כלל בימי החול כ"ר. הנה מ"ש רז"ל, כי המוחין דק"ש, נמשכו המוחין מאור פנימי דבחי' החיצונה דנה"י דאר"א, ועכשיו בעמידה בחי' המקיפין דז"א, נמשכים מבחי' האמצעית הא"פ דאר"א כ"ר. דבריו של רז"ל צריכים ביאור, כי הנה נודע שבק"ש נמשכים ונולדים מוחין דגדלות דז"א, ומוחין דגדלות לעולם באים מלובשים בנה"י דפרצופי חב"ד דאר"א, שהם פנימיות. וכמ"ש רז"ל בכמה מקומות, הזכיר

(יח) דרוש ד', וכשנולד ויצא לחוץ כ"ר. והמלכות היתה נקודה קטנה, בסוד פסיעה שבסוף אות ו' כ"ר, פשוט הוא כי טעות סופר נפל ט) כי סוד פסיעה לא היתה אלא בעיבור, וכשנולדו ויצא לחוץ, היתה המלכות בסוד מידה אחורי התפארת.

שם, הג' אחר שגדלו וחזרו פב"פ, הד' היא אחר שנתמעטה המלכות, בסוד מיעוט הירח, ר"ל שאדה"ר גרם ע"י תפילותיו להחזיר זרין פב"פ, ואח"כ ע"י חטאו, גרם מיעוט הירח ונפילתה בבריאה, והיתה שם בסוד ראש לשועלים כנודע, וכמ"ש רז"ל בפ"א משער מדומין.

(יט) ואמנם בעת יחוד דק"ש, או ניתנו בז"א בחינת המוחין כ"ר, וניתנו לו מצד זווג הבחי' החיצונה של א"פ של נה"י דאר"א כ"ר. אבל עתה ע"י ברכת אבות, או חזרים שנית

הגהות: זכריאה מקומות

(ט) עיין שער מאמרי רשב"י פרשת בלק. ע"ח ח"ב שער ל"ה פ"ה. י' ברכות לד.

להם אלא ע"י זיווג אר"א, מצד בחי' החיצונה של אוה"פ שלהם כנוכר, ומזה נעשה להם אלו המוחין הנזכר, לכן לסיבה זו אין יכולת עדיין, ולא הספיק ענין זה, רק לשיקבלו כל שית היכלין בעולם הבריאה אור גדול, בהיותם כלולים תוך היכל הרצון דבריאה, שהוא היכל ה' מתתא לעילא, אשר בו לברו, יש פרטות שית היכלין אחרים, כמבואר אצלינו.

ואז אח"כ, הם עולים ונכללים עד היכל הז', היכל קה"ק דבריאה, ונכללים יחד כל היכלי הבריאה. אבל עתה ע"י ברכת אבות, אנו חוזרים שנית לזווג ולחבר את אר"א בבחינת אמצעות של אר"פ שלהם, כמבואר

ואשר נלע"ד, במה שנודע וכבר כתבנו לעיל שכשנעשה הזווג באר"א כדי להוליד מוחין לז"א, נעשים אבא ויש"ס פרצוף אחד, ובינה ותבונה פרצוף אחד, וכאשר נכללים כן, ישסו"ת אינם אלא נה"י דאר"א עילאין, כמ"ש רז"ל בשער אנ"ך פ"ד, ועיין בדרוש הפסח בענין סיפור יציאת מצרים, ובפ"א דשער חו"פ כתב רז"ל, שישסו"ת נקראים חיצוניות, בערך אר"א עלאין יע"ש, ונודע כי בחול כל המוחין הנמשכים לזו"ן, הם מישסו"ת, וזהו שכתב כאן, כי מוחין דק"ש נמשכים המוחין מבחי' החיצונה של נה"י דאר"א, ר"ל מישסו"ת הנקראים חיצוניות, ונה"י דאר"א עלאין, וכאשר נעשה הזווג השני הזה בברכה ראשונה דעמידה, כדי להמשיך המקיפין דמוחין, גם הוא נעשה ע"י כללות הפרצופין אבא ויש"ס אימא ותבונה, ומחג"ת דכללות נמשכים מוחין המקיפין, לכך קרי לה בחינות אמצעות, וזהו שכתב שער יש בחינה אחרת, שמזדווגין אר"א בבחינת פנימיות שלהם, ושאיין זה נעשה בחול כלל כ"א בשבת, כנודע כי בשבת המוחין נמשכים מאר"א עילאין, הנקראים פנימיות.

י פ ה ש ע ה

קצתם ראשון בשער מוחין דז"א פ"ז ז"ל, ואחר כך מתחיל ז"א להגדיל גדלות אמיתית, והוא כניסת הנשמה כו', וגם כניסת הנשמה זו, היא מעט מעט ע"ד כו', כי הם טיפת הזווג דאבא ואימא, ממשכים טיפת חומר וצורה מבחי' הכלים הפנימיים שלהם, ומבחי' הנשמה יע"ש. הרי שלבחי' הגדלות, נעשה הזווג בבחינת כלים פנימיים דאבא ואימא, ובנשמה שלהם, שהם בחינת אור פנימי דאבא ואימא, ובשער חו"פ פ"ו כתב ז"ל, ובזה תבין כי החיצוניות נחלק לב' כלים, א' הוא עיקר הנקרא גוף, ובכל בחינת מהם יש מוחין כנ"ל, והא' מלובשים תוך שלשה בחינות נה"י דאימא של החיצוניות שלה (י) ג"ר, דהיינו בתבונה, וכעזה"ד שלשה בחינות לפנימיות דמוחין שלהם, נכנסים אחר כך מלובשים תוך שלשה בחינות דפנימיות נה"י דאימא ג"כ יע"ש. הרי שלכל בחינות פרצוף דז"א, כנגדו ממש באים המוחין מלובשים בנה"י דאימא, אם הוא פרצוף דחב"ד דז"א, באים המוחין מפרצופי חב"ד דאבא ואימא ממש, מלובשים בנה"י דפרצופי חב"ד, ועיין בפ"ח משער אנ"ך.

הגהות ומראה מקומות

(ל) ע"ח ח"ב שער מ"ד: שער השמות פרק

(י) צ"ל ג"כ.

א. שער ההקדמות דף קצ"ח ד"ה ודע כי.

(כ) ע"ח ח"ב שער מ' פו"ח דרוש א'.

ועתה אנו מעלים את הנוקבא במלת ברוך, הוא באופן זה, כי כיון שנכללו כל היכלי הבריאה יחד, והנה המלכות היתה עד עתה בסוד מיעוט הירח כנ"ל, בבחי' נקודה קטנה, נחלקת ליי"ס, וירדה להיכל קה"ק דבריאה, ועתה בתיבת ברוך, עולה המלכות למעלה באצילות, כיון שנכללו ועלו כל היכלי הבריאה יחד, ואז עולה ומתדבקת, וחוזרת אל מקומה הראשון, בסוף אות ה', שהוא בסוד פסיעה לבר כנ"ל, ועומדים שם אחור באחור, כמו שהיתה בתחלת האצילות. ואע"פ שכיון שעשינו יחד ק"ש, נעשו לז"א מוחין פנימיים כנוכר, ואי"כ מוכרח הוא כי ג"כ נעשו לו בחינת נה"י חדשים, עכ"ו, עדיין אינם מתלבשים אלו הנה"י דז"א בנקבה, לפי שאיננה רק אב"א, בבחי' נקודה קטנה, פסיעה בסוף ה', אלא שהיא נחלקת ליי"ס. אמנם עתה עולה היא, ומתדבקת בסוף היסוד האחרון דז"א. (ג)

וז"ס ברוך: כי היכל קה"ק דבריאה, אשר נכללו בו כל שאר היכלי הבריאה כנוכר, וגם נקודת מלכות הנחלקת ליי"ס כנוכר, ג"כ הוא בהיכל ק"ק הנוכר, וכל אלה עולים למעלה

כלל בימי החול. (כ) גם צריך שתדע, כי אין כח בז"א כלל בשום אופן להעשות לו מוחין אפילו בבחי' אר"מ שלו, מבחי' אר"מ דאר"א. אמנם בימי החול, נעשים לו אר"מ של מוחין הפנימיים של ז"א, מבחי' אמצעיות של אוה"פ דאר"א, אשר מזדווגים בו הבחי' האמצעית, ומשם נעשים מקיפים, למוחין פנימיים לז"א. וכל זה הוא בימי החול, כי בשבת נעשה לו מקיף למקיף, מצד בחינת פנימיות דאורות פנימיים דאר"א כנוכר. וזכור הקדמה זו היטב, כי היא רבת התועלת, ולקמן בע"ה נסיים ההקדמה זו. והנה הקדמה זו צריכה לכותבה ג"כ למעלה, בביאור כוונת הק"ש. גם דרושי התפילין תמצאם מקושרים עם זו ההקדמה.

ונחזור לענינינו, כי הנה עתה בברכת אבות כוונתינו היא, להמשיך אר"מ אל המוחין דז"א, מצד בחי' אמצעיות דאר"פ דאר"א כנוכר. וכמו שנבאר בתיבות אלהינו ואלהי אבותינו כו'. אבל עתה בתחלת ברכת אבות, עדיין אין בז"א רק מוחין פנימיים, מצד בחי' חיצונה דנה"י דאימא. (מ) אשר בכח אור הוה, נכללו כל היכלי הבריאה כנוכר.

י פ ה ש ע ה

מקיפים עד"ו יע"ש. הרי היות מקיפין דכלים, מקיפין דמוחין, מקיפין דנשמות. ואי"כ מ"ש רז"ל שאין שום מציאות לז"א לקחת לו ממקיפין דאר"א, אפילו לאור מקיף שבו, היינו מאור מקיף דמוחין דאר"א. וכוונתו הוא לומר, דאע"ג דמוחין דז"א נמשכים ממוחין דאר"א ממש, ואם כן נאמר שגם מקיפין דמוחין דז"א נמשכים ממקיפין דמוחין דאר"א, וקאמר דאינו כן שמקיפין דמוחין דאר"א, אי אפשר לו להשיג ואינו משיג אלא למקיפין דכלים דאר"א. והוא מ"ש שם, שבז"ת דאימא יש ו' שמות דס"ג, והוא בכלים דז"ת, ומהם משיג ז"א ג' שמות אל, לאלו המקיפין. ועיין בדרוש החר"ג בשער דרושי הצלם אות טו"ב.

(כ) גם צריך שתדע, כי אין כח בז"א כלל בשום אופן להעשות לו מוחין, אפילו בבחינת אור מקיף שבו, מבחי' דא"מ דאר"א כו'. קשה מאד שבדרושי ר"ה דרוש ששי כתב רז"ל, על אלו המקיפין עצמן ז"ל, והנה כיון דזווג הזה הוא לצורך א"מ דמוחין דז"א, גם הזווג הזה דאר"א, הוא נעשה בבחי' אור המקיף שלהם יע"ש. אלמא כי אפילו בחול, נמשכים המקיפין דז"א ממקיפין דאר"א. מה שנראה לומר הוא, כי הנה נודע כמה מיני מקיפין יש, כמבואר בשער השמות, ולעולם הם ט' בחינות פנימיים, וט' מקיפים. ולאחבת הקיצור, עיין מ"ש רז"ל בפ"ח דשער חר"פ ז"ל, והרי הם ח"י בחי', ט' פנימיים: ג' כלים, ג' מוחין, ג' נשמות. וט'

הגהות ומראה מקומות

(מ) ז"א דאר"א (ש"ש). (ג) לאפוקי תפארת שנקרא יסוד ראשון.

כי כלי זה נעשה בו מבחי' הת"ת דאימא, הנקרא אלהינו. דע, כי מבחי' הכתר הוה, הנמשך אל ז"א מצד אימא, עליו רמזו בספר התיקונים, וז"ל, אימא עלאה אייה כתר בראש כל צדיק וצדיק. ומצד זה, נקרא הכתר נוקבא לפעמים כנודע.

ואח"כ במלת ואלהי אבותינו, תכוין באות ו' של ואלהי, שעתה נמשך בז"א הנקרא ו', בחינת הנשמה עצמה, דבחי' אר"מ בכלי הכתר דז"א. וזה נמשך לו מן אלהי אבותינו שהוא אבא, הכלי מצד אימא, והאזה"מ שבתוכו מצד אבא.

אלהי אברהם כו': עתה נעשית נה"י דבחי' אמצעיות דאר"פ דאר"א, בבחי' שלשה מוחין, בסוד אוה"מ, אל שלשה מוחין פנימיים דז"א. וזהו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב, הם חב"ד, אלהי שלשה אבות שהם חג"ת, הנאצלים מהם.

האל כו', הנה לבאר זה, צריכים לנו לבאר סיומ ההקדמה הנ"ל, וזה ענינה, דע, כי מש"ל כי ביחוד ק"ש נעשו בז"א בחינת אר"פ, ועתה בברכת אבות אנו עושים לו אר"מ, דע, כי אין זה רק בענין שלשת המוחין שלו לבד, וכן בענין המוחין דנוקבא. כי מוחין דז"א הפנימיים, נעשו לו בפסוק דשמע ישראל. ומוחין פנימיים דנוקבא, נעשו בדרך שכל"ו. ואמנם שאר איברי גוף ז"א ונוקבא, לא נעשה בהם שום דבר כלל. ואע"פ שזכרנו ענין רמ"ח איברים שלו, בענין רמ"ח תיבות שבק"ש, לא היתה הכונה אז, רק שזכרנו ענין התפשטות והמשכת הארתם למטה, בהיכל הרצון דבריאה.

וא"כ נמצא, כי עתה בברכת אבות, מה שאנו עושין הוא זה, כי בחי' המוחין דז"א, אשר בתחילה ביחוד ק"ש, היה בבחי' אר"פ, הנה עתה הם בבחי' אור המקיף, בין בז"א בין בנוקבא. אבל בחי' שאר אברים של הגוף שלהם, אשר ביחוד ק"ש לא עשינו בהם שום דבר כלל, הנה עתה בברכת אבות, אנו עושים אותם בבחי' אר"פ בלבד, בין בז"א בין בנוקבא. והרי נתבארה סיומ ההקדמה הנז"ל. ונמצא עתה, כי כל מה שנתבאר בברכת אבות עד עתה, בבחי' המוחין, בין של ז"א או דנוקבא,

באצילות, עד מקום סיומ היסוד האחדון דז"א כנוכר, וז"ס ברוך.

יען כי כל בנין הנקבה, הוא ע"י החסד, הנקרא אתה, בסוד אתה כהן לעולם. ולכן אנו אומרים אתה, כי הוא משפיע בה בחי' הכ"ב אותיות האלפא ביתא, מאלף ועד תיו. וזהו אתה: את ה', כי אלפא ביתא הנקרא א"ת, ניתנת בנוקבא הנקדאת ה' תתאה וע"י הארה זו מעלה אותה עד הת"ת דז"א, הנקרא יהוה. אשר זה הת"ת היה מתחילה בחי' יסוד דז"א כנודע, ועתה הרי היא ממש, במקום שהיתה בו בעת האצילות, שהיתה בסוד פסיעת אות ו' כנוכר, כי הת"ת הוה, הוא היסוד הראשון.

והנה היא עתה בסוד פסיעת אב"א, ובסוד נקודה א' מתפשטת אל י"ס כנוכר. ואחר כל זה, אנו עושים עתה זוג אר"א פעם שנית, בבחינת אמצעיות באר"פ שלהם כנוכר, כדי להמשיך אר"מ למוחין דז"א. וזמ"ש אלהינו ואלהי אבותינו. ואלהינו: אימא, ואלהי אבותינו: אבא, אלהי האבות, אב לאבהן.

ועתה צריכין לכוין, למסור עתה ג"כ עצמינו למיתה על קדוש ה', ע"ד מ"ש ביחוד ק"ש. וזה נרמז באומרנו, אלהינו ואלהי אבותינו, כי אנו מוסדים נפשינו עליו, לסיבת היותינו מאמינים, כי הוא אלהינו, מיוחד אלינו, ואנחנו עבדיו וברואיו, מוסדים נפשותינו על יחוד קדוש שמו יתברך. וצריך לכוין, שנפשותינו ורוחנינו ונשמותינו עולים יחד, ומצטרפים עם זרין בני אר"א, הנזכר בברוך אתה ה' כנוכר. וכולנו יחד, אנו מעלים אליהם בחי' מ"ן תוך אימא עלאה, וזה הטעם שאנו מקדימים אלהינו שהיא אימא, אל אלהי אבותינו שהוא אבא.

עוד תכוין כוונה ב' באלהינו ואלהי אבותינו, כי אחר שנעשה זוג הנזכר, בג' תיבות האלו, אז מתחילין האורות לבוא בז"א. ובתחלה נעשה בו בחי' הכתר שבו, מבחי' הת"ת דבחי' אמצעיות דאימא כנודע. וכבר ידעת, כי הת"ת נקרא אלהינו. והענין הוא, כי מת"ת דאימא, הנקרא אלקינו, נעשה כתר דבחינת אר"מ אל ז"א.

אמנם, עדיין בזה לא נעשה, רק בחינת הכלי המקבל בתוכו אוה"מ של כתר דז"א.

זה נרמז במלת האל. והנה גם הדיקנא דז"א, יש בה ט' הויות, וזהו ג"כ האל, ל"ו אותיות אשר בט' הויות.

הגדול הגבור והנורא, הם חג"ת דז"א, ונדוע, כי הת"ת הזה של עתה, היה בתחילה בחי' יסוד, אשר שם הוא מקום אחיזת הנוקבא, ולכן בהגיענו עתה אל מלת והנורא, שהוא הת"ת דז"א, והנה שם הוא מקום הנקבה מחצי הת"ת הזה ולמטה, שהוא מתחת החזה כנדוע, וזה החצי תחתון של הת"ת הזה, נעשה אל הנוקבא, בחי' כתר, בבחי' אר"מ כנ"ל. וזהו אל עליון, כנדוע כי הכתר נקרא אל עליון כנ"ל. וגם אימא עלאה, אשר ע"י נעשה כל זה, גם היא נקראת אל עליון.

גומל חסדים טובים, הי"ס נ"ה בלבד המחודשים, הנעשים עתה בז"א, ובאים לו בסוד תוספת, כי הוא אין לו מחלקו רק בחי' ר"ק בלבד, וזכר נתעלו, ונעשו בחי' חב"ד וחג"ת שלו כנדוע, ובבחי' ז"א, נאמר חסדים, בסוד חסדי דוד, ובבחי' נוקבא נקראים טובים, לפי שהם נעשים לה בבחי' מוחין דחריב שבה, כנדוע כי ז"א יש לו ד' מוחין, שהם כחב"ד, ונמשכו בו מחצי תחתון של הת"ת, ומנהי"י דאימא. אבל נוקבא אין בה רק בחי' כתר, ותרין מוחין חריב נמשכו אליה מחצי תחתון דת"ת, ומנהי"י דז"א. אבל מן היסוד דז"א, לא נעשה דעת בנוקבא, בסוד נשים דעתן קלה. אבל לפעמים מכח ההארה הגדולה של הכתר שבה, נעשה בה בחי' דעת, אמנם איננה כז"א, שיש לו ד' ספירות שלימות כחב"ד.

קונה הכל: כבר ידעת, כי בינה עד הוד אתפשטת. ונמצא שעדיין חסר בחי' היסוד החדש אל ז"א, וענין המשכתו, הוא באופן זה, כי נודע דארי"א אתכלילו במזלא, שהוא מדת ונקה, שהוא שם אהיה במלוי יודין כנוכר, ובכח ההארה הגדולה אשר להם, כד אתכללו בהוא מזלא, אשר נתבאר עניינו במ"א, כי האי מזלא מתלבש בתוכם בסוד מוחין שלהם.

הכל הוא בבחי' אהי"מ, אבל כל השאר, בין בז"א בין בנוקבא, אינו רק בבחי' אר"פ. וזכור ואל תשכח, שלא נצטרך להזכירו בכל פעם.

ונחזור לענין ראשון, כי הנה עתה בתיבת האל, הנה הוא בסוד אר"פ לבר כנוכר. כי כל מקום זולת הג' מוחין שלו ושלה, הם בסוד אר"פ בלבד. וענינו הוא, כי עתה אנו עושים לז"א בחי' דיקנא דיליה בט' תיקונים כנדוע, והוא בסוד אר"פ לבר כנוכר, וזה נרמז במלת האל, כי הנה אלו ההיין הנוכרים בר"ת האל הגדול הגבור והנורא, כולם הם בחינת אימא, הנקראת הי עלאה, אשר מצדה אנו ממשיכים כל אלו ההארות בז"א.

וההארה הראשונה שבהם, הוא הדיקנא. הנקרא אל, וזהו האל: ה' אל. והענין הוא, במ"ש אצלינו, בביאור י"ג מדות דויעבור, (ס) כי תיקון הראשון של הדיקנא, הוא אל, בסוד אל רחום וחנון כו'. לפי שיש בו כמנין א"ל קוצין תקיפין כו', כנוכר באד"ר, ומאחר שהזכיר התקון הראשון הנקרא אל, לא חשש להזכיר האחרים, כי בו נכללים כולם.

גם תכוין באופן אחר, כי הנה האל עולה בגי' ל"ו, הי"ס ט' תיקוני דיקנא דז"א, וכל א' מהם יש בו הויה א', והנה ט' הויות יש בהם ל"ו אותיות, כמנין האל. והרי נרמזה כל הדיקנא בזה הכוונה הב'.

הנה נודע, כי הי"ג תקוני דיקנא עלאה דארי"ק, הי"ס ג' הויות במלוי יודין, ובהם י"ב אותיות בפשוטן, וכל הי"ב תיקונים אלו, נכללים אח"כ בתיקון הי"ג האחרון, הנקרא מזלא קדישא, והי"ס מלת ונקה, שהי"ס שם אהיה במלוי יודין, שהוא בגי' ונקה, כנוז"ל בי"ג מדות דויעבור. והנה בשם זה של אהיה, יש במילואו ג' יודין, הרומזים אל ג' הויות אחרות, שבהם י"ב אותיות, וגם הם במלוי יודין. והרי איך בזה התיקון הי"ג, הנקרא מזלא כלולים כל הי"ב תיקונים ראשונים. גם בשם הזה של אהיה, אשר בזה התיקון הי"ג, יש במילואו ג' יודין ואלף, והי"ס שם אל.

הנהות ומראה מקומות

(ס) להלן דרושי ויעבור דרוש ז'.

מ"ש בתיקונים ובווהר, שהיסוד ומלכות אינם נפרדים לעולם. והענין הוא, בבחינת זו שאמרנו.

גם ז"ס קוצה של דלת דאחר, שנתבאר בספר התיקונים תיקון מ"ב דף פ"ד ע"ב. ואין אנו צריכים עתה להזכירו, כי יבחינה זו לעולם עומדת היא שם תדיר כנ"ל וכנודע. וזכור ההקדמה זו, ואל תטעה בה, במה שכתבתי לעיל בתחילת הדרוש הזה.

(פ) דרוש ה'

בכונת ברכת אבות, מלוקט מכמה דרושים קטנים. אדני שפתי תפתח כו', תכוין כי שני בחי' מיני דינים יורדים מלמעלה: הא' היא, כי יורדים לז"א ש"ך ניצוצין של דינים, ושרשם הם מן ל"ב נתיבות חכמה, כ"א כלול מ"י, הם ש"ך. ואח"כ הם יורדים מז"א אל נוקבא הנקראת אדני, ולכך ש"ך הם בגי' ה"פ דין. שהם בחמש שמות של אדני. והענין הוא, כי אלו הם בחי' ל"ב אלהים שיש באימא, שבאו לה מל"ב נתיבות חכמה. והנה שם אלהים, יש בו ה' אותיות, ושם זה הוא בבחינה אשר היא סוד ה' ראשונה דהויה. ולכל אלו הסיבות, נתחלקו ש"ך נצוצין אלו, לחילוק ה"פ דין כנזכר.

ואמנם מה שצריך לכוין עתה, הוא להמתיק אלו הש"ך דינים אשר בנוקבא דז"א, הנקראת אדני, ולמתק אלו הה"פ דין אשר בה. והענין הוא, שעד עתה נוקבא דז"א עומדת, בבחי' נער חסר ה', שהם הש"ך נצוצין הנזכר, ואינה ראויה לזווג. ועתה בעמידה, צריכה להזדווג עמו, ולכן עתה שכבר אנו בעולם האצילות, בפסוק זה קודם העמידה, אנו מקדימין לתקנה ולעשותה

ש ע ה י פ ה

מאור המזל ההוא עצמו, ולא באמצעות אריא כשאר המוחין, יע"ש.

ואין זה מקום ביאורו ועיי"כ (כא) יש כח באריא, לעשות בחי' היסוד החדש בז"א. לפי שההוא מזל נקרא דעת, כנודע כי אריא הם חו"ב, המזל הוא הדעת שלמעלה מהן, (ע) ולכן נמשך ממנו אור גדול, אל הדעת אשר בין אריא, ומשם נמשך להעשות יסוד בז"א. וזה נרמו, במלת קונה הכל, כי ע"י המזל הנקרא ונקה, שהם אותיות קונה, נתקן ונעשה היסוד דז"א, הנקרא הכל

ונמצא, כי היסוד דז"א נעשה, לסיבת הארת אריא, דאתכלילו במזל כנ"ל. אבל אח"כ כאשר בא לעשות תיקון הנוקבא, מתחלקת ההארה זו באופן זה, כי מבחי' ההארה שקבל היסוד דז"א מן אבא, הנה משם נעשו חג"ת דנוקבא, והו' וזכר חסדי אבות, שהם חג"ת דנוקבא. ולהיותם נמשכים מההארת אבא, לכן נאמר בהן וזכר, מצד זכור שבאבא. אבל מבחי' ההארה, שקבל יסוד דז"א מן אימא, נעשו נח"י של הנוקבא, והו' ומביא גואל לבני בניהם, כי בחי' הגואל מצד אימא הוא. ובני בניהם, הם נצח הוד שבנוקבא. וביאר, כי אלו החג"ת והנה"י, הם בנוקבא הנקראת שמו, וזהו למען שמו. וכל זה נעשה ע"י החסד, הנקרא אהבה, וזהו מ"ש באהבה.

הנה כבר הדעתיק, כי אותה נקודה של המלכות, הנקראת פסיעה לבר, תחות אות ואו כנ"ל, תמיד היא עומדת שם לעולם, וזו היא בחי' המלכות, ספירה עשירית שבז"א, אשר ע"י נגמר ז"א, להיות בן י"ס. ואע"פ שאמרנו לעיל בתחלת הדרוש הזה, שבעת שנתמעטה הנוקבא, ירדה אותה נקודה הנקראת פסיעה לבר, למטה בעולם הבריאה, עכ"ז ודאי הוא, שנשאר רשימו למעלה בסיום אות הוא, וז"ס

הגהות ומראה מקומות

(ע) לעיל דף ר"ג ד"ה גם תכוין לענין. (פ) מזולתו (דפרי"י).

נערה בה"א, כדי שתהא ראויה אל הזווג, בסוד ובוה הנערה באה אל המלך, הנזכר בוהר פרשת פקודי. (ז) ואופן תיקונה הוא, שנמתיק אלו הה"פ דין אשר בה, ע"י שרשה שהיא הבינה, כי אין הדין נמתק אלא בשרשו כנודע. וזהו ע"י, שנמשיך ה' אלפין מן ה' שמות אהיה שבבינה, ונמשכים אל ה"פ דין שבנוקבא דו"א, ויעשו ה"פ אדני ממותקים. (ק) גם דע, כי אלו הה' היתירים על מספר ש"ך, אשר ע"י נמתקים, ה"ס החמשה גבורות מנצפ"ך, כי הם שרשים אל הש"ך דינים וע"י נמתקים.

גם ער"ו תכוין למעלה, כשתמתיק הש"ך דינים הנ"ל, ע"י הה' אלפין, שהוספת עליהם כנ"ל, תכוין כי אותם הה' אלפין ה"ס הא תתאה של הויה הנזכר, וע"י נעשים שכי"ה, ונמתקים, ונעשית נערה בתוספת הא, וזה תכוין בתיבת אדני.

גם יש בחי' ב' של דינים כנ"ל, וה"ס ה"ג של מנצפ"ך הנ"ל, אשר בתחלה יורדים אל הגבורה (ר) ומשם יורדים אל נוקבא דו"א, והם בגי' פ"ר, כמנין מנצפ"ך. וגם פ"ר ניצוצין אלו, גם הם צריכין להמתק ע"י שרשם, שהם ה' גבורות עליונים למעלה, ואז נעשין פרה. (ש) כענין ש"ך ושכי"ה, פ"ר ופרי"ה. ואז נמתקים.

וכונת מיתוקם הוא בתיבת אדני, והוא, כשתצייר ציור א בציור יו"ר, שהוא רי"ו, ותחברנו עם ג' אותיות האחרות שהם דין, יעלו פ"ר, שהם פ"ר ניצוצין, והרי נרמוז הפ"ר דינין.

ואמנם אופן כונת מיתוקם הוא כך, כי תכוין אל מה שנודע, שהנוקבא בהיותה בפני עצמה, נקראת אדני, ובהיותה נכללת עם י"ס האצילות, הנכללים בשם יהויה כנודע, תהיה הנקבה נרמזת באות ה' אחרונה של ההויה

הנ"ל פירושה גבורה שבדעת ז"א אך ש"ך הם בחי"ב שבו.

(ש) ג"א כמנין (דפו"י).
(ת) זהו למחז"מ מינץ ז"ל (פע"ח).
(א) והוא תרב ר' גדליה הלוי ז"ל (פע"ח).

הנזכר. ונמצא, כי זהו מה שתכוין, שתמשיך הארת ה' אחרונה הנזכר, אל שם אדני, המורה בציורו הנ"ל אל פ"ר דינין הנזכר, ואז יהיה פרי"ה, והרי נתמתקו ב' בחי' הדינים הנזכר (ת) עוד ראיתי לאדם א', (א) כונה אחרת במלת אדני, ובוה הכוונה מצאתי בה גם כן חילוק ושינוי לאדם א', ואכתוב שתייהן. הא' היא, כי בתיבת אדני צריך שתכוין, להמתיק הש"ך דינים בסוד השיניים. ואח"כ להמתיקם עוד שנית, בתיבת שפתי, בהיותם יוצאים יותר לחוץ, שהם בחי' השפתיים.

וכך הוא ביאר הענין: הנה ל"ב שיניים, ה"ס ל"ב נתיבות החכמה, שהם ש"ך דינין הנזכר, והם י"ו שיניים למעלה וי"ו שיניים למטה. ונרמזים בא' של אדני, בהיותך מחלק הואו של בינתים לב' ויון, כזה: א' כי חצייה לאורכה, תחברנה עם מים העליונים, יוד עלילה, ופנים תחתונים של רקיע, שהוא חצי הואו לארכה, עם מים תתאין, יוד תתאה. ונמצא י"ו לעילא, י"ו לתתא הרי ל"ב שיניים.

ואלו הל"ב שיניים, הם נשרשים בלחי העליון ולחי התחתון. והשיניים תקועים תוך שני החניכים שבהם, והם חיד העליון ותחתון. והם שמות אלהים, כי חיד העליון הוא אחוריים פשוטים של אלהים, שעולה ר. וכן גם חיד תחתון, אחוריים דאלהים העולה ר'. ואלו האחוריים שהם החניכים, הם דינים גמורים, אשר בהם נשרשים ותקועים הל"ב שיניים.

וכן י"ו שיניים העליונים, עם ר' של חיד תחתון, הרי רי"ו ב'. וב"פ רי"ו, גי' תבל, וה"ס כל הגבורות וכל הדינין.

הנחות ומראה מקומות

(ז) דף רנה: ובוהר עם פירוש חסולם פקודי אות תשמ"ה.

(ק) ע"ה ח"א שער י"ח: דפ"ח ניצוצין טרק ח'. מבו"ש שער ח' ח"א טרק ג'.

(ר) בפע"ח יש הגח"ה וז"ל ונלפע"ד כי גבורה

היא, כי רי"ו הם הדינים, והם בגי' גבורה, הם נמתקים ע"י האחד היתר הכולל להן, וה"ס אלף הממתקם כנ"ל.

(ג) ופי': תכוין להמתיק שני גבורות, מן החמשה של מנצפ"ך, והם מ"ן, שהם בגי' פי, הנרמו בתיבת ופי. ומתוקם הוא, ע"י ארבעה יודין שבהי"ה דע"ב, וגי' יודין שבהויה דס"ג, הרי ז' יודין, ובאות אלף של אדני, יש ב' יודין ואות ו' באמצע הב' יודין כנז"ל, תחבר שני יודין עם הז', יהיו הכל בגימט' פי. והענין הוא, כי שני יודין אלו, עם הוא"ו שבאמצע הנחלקת לשתי ווין כנ"ל, הם הי"ו שינים העליונים, וי"ו שינים התחתונים, וכאשר השפע והדינין יורדין מן אר"א, הנק' ע"ב וס"ג, שבהן ז' יודין, יורדין לז"א, הם נטחנין תחילה ע"י השינים הנזכר שבפה העליון, שה"ס השחקים הטוחנים את המן. וכאשר הז' יודין נטחנין תוך הב' יודין שבשינים, מתמתקין שם, ונעשה הכל מן. וזמ"ש חז"ל (ד) למה נקרא שם שחקים, ששוחקים מן לצדיקים. ואות ו' של ופי, ה"ס ו' שבאות אלף הנזכר.

גם תכוין, כי פי הוא הויה דס"ג, ועם כ"ב אותיות היוצאות ממנה, הרי פ"ה, ועם חמש מוצאות של הפה, שמהם יוצאות הכ"ב אתוון, הרי צ', כמנין פ"י. וכונה זו היא להמתיק ע"י בחי' זו, אל כל הדינים של שתי אותיות מ"ן דמנצפ"ך.

יגיד תהלתך: ר"ל, ימשיך ע"י כוונה הנזכר את תהלתך, שהוא האור העליון, אחרי צאתו מהפה ולחוק, ימשיכהו למטה. ויגיד, לשון המשכה, בלשון תרגום. ותהלתך, הוא הארתך, מלשון בהילו נרו עלי ראשי. אמנם הכונה זו היא, שתכוין במלת יגיד, להמתיק הכ"ב אתוון וה' אותיות מנצפ"ך, שהם כ"ז כמנין יגיד.

ופי יגיד תהלתך, תכוין, שישפיע וימשיך השפע, עד הבריאה הנקראת תהלתך, כי הבינה נקראת תהלה, והיא מקנת בכורסיא. וכבר

ואמנם ע"י טחינת השינים, הם מפררין ומדקקין הדינין, וממתיקין אותם, כמבואר אצלינו באורך בענין אכילה ושתייה דיוה"כ (א) וע"ש. והרי נתבאר, איך הל"ב שיניים, נרמזים בצירור אות א מן אדני, ונשאר ממנו אותיות דין, להורות: כי כאן שני שרשי הדינים, שבשני החניכים כנזכר, ומתמתקים ע"י השיניים כנזכר.

ואח"כ יוצאים יותר לחוץ אל השפתים, במלת שפתי, ונמתקים יותר. ותכוין במלת שפתי, כי השפתים הם אותיות בומ"ף כנדע, והם בגי' ב"פ דין, שהם ב' שרשי הדינין שבשתי החניכים הנזכר, שהם נרמזים באותיות דין של אדני כנזכר, ועתה הם מתמתקים ע"י השפתים, שהם אותיות בומ"ף, העולים ג"כ בגי' דין דין. האמנם מיתוקם הוא בבחי' גי' אחרת, והוא ע"י ד' מלויים של ד' הויות עסמ"ב, שהם בגי' בומ"ף.

וכאן ראיתי שינוי לאדם אחר, (ב) וזהו, כי הנה כונת מיתוק השיניים, בצירור אלף של אדני, לא כתב אותם. אמנם בתיבת שפתי, שם כתב באופן זה שנכתוב, והוא, כי הנה שפתי הם אותיות בומ"ף, שהם בגי' ב"פ דין, כנגד שני בחי' הנז"ל של כל הדינים, שהם ש"ך ופ"ר. ושרשי ב' דינין אלו, הם נשרשים בב"פ רי"ו, שיש בשני החניכים ול"ב השיניים הנז"ל, שהם ב"פ גבורה. כנגד שני בחי' דין של ש"ך ופ"ר. ושני בחי' דינים אלו, ושאר הדינין של החניכים כנזכר, הכל תמתקים ע"י ד' מלויי עסמ"ב, העולים בגי' בומ"ף, ע"כ הוא השינוי.

תפתח: תכוין בסוד הנקודה, הנקראת פתח, שהוא בחכמה, והיא הויה דע"ב דיודין, שיש בה ארבע יודין, כל א' כלול מעשר, הרי ת' של תפתח. והכוונה היא, לכוין לזויג אר"א בבחינת זיוג העליון הנעלם, בסוד הפה, שהם החיך והגרזן, שהם אר"א. והם אותיות גיכ"ק ואחה"ע, והם בגי' רי"ו ואחד יותר. והכוונה

הנהות ומראה מקומות

(ג) פעה"ח שער העמידה פרק ב'.

(ד) חגיגת יב'

(א) לחלו ענין יוה"כ פדוש ג'.

(ב) הוא הר"מ נגארה ז"ל (פעה"ח).

כך, ושמור כלל זה. גם תכוין למתק את מנצפ"ך הנזכר בתיבת ירך הנזכר, עם ד"ל אותיות מילוי (א) אדני, ה) והרי הם שני מתוקים ו).

ענין כוונת ברכת אבות של העמידה, נתבאר אצלנו כוונתה בענין תיקון פרצוף רחל. ואמנם יש זמנים שצריך לכוין בה ללאה, כמו מר"ה עד ש"ע. או במנחה וערבית דכל ימי השנה. ושכחתי אופן הכוונה מה היא. ושמעתי מהר"י כהן שאמר, שזהו מ"ש מורי ז"ל, כי באומרו אלהי אברהם כו', היא כניסת המוחין דז"א עצמו, ע"ד מה שנתבאר אצלנו, עד שיאמר ואלהי יעקב. כי אז היא בחי' הדעת דז"א, ושם הוא היסוד המלכות דאימא כנודע, ושם הוא התחלת בנין פרצוף לאה, הנעשית מהמלכות דאימא.

ושם תתחיל לכוין בלאה באופן זה. כי האל הם אותיות לאה. וכבר ידעת, כי לאה יוצאת מן סיום הדעת דז"א, שהוא שיעור אורך הגרון עד החזה. ונמצא כי שיעור קומתה, הוא הגרון וחג"ת, וז"ס האל שהוא הגרון, כמבואר אצלנו. והגדול הגבור והנורא, הם חג"ת, והרי נשלם בנין לאה, וחזרת פב"פ עם ז"א, בבחי' נקודה א' בלבד במקום החזה.

ותכוין זה בתיבת אל עליון, ע"ד מ"ש בתיבת באהבה בענין רחל, שחזרת עם ז"א פב"פ, בסוד נקודה תחת היסוד, כך הוא בלאה בתיבת אל עליון. ובשאר התיבות שמשם ואילך, אנו מגדילים אותה עד ראש ז"א ממטה למעלה, ויש פעמים שאנו צריכים שתהיה גדולה לאה, בכל שיעור קומת ז"א, ואז צריך לכוין, כי כל מה שהגדלנו אותה מן החזה עד הראש ממטה למעלה, אנו חוזרין להגדילה עוד מלמעלה למטה, ומתפשטת עד סיום רגלי ז"א, והיא שוה כמהו. והנה כל אלו הכוונות, צריך

נתבאר אצלנו לעיל, כי פסוק זה הוא בבחי' היכל קה"ק דבריאה. וכונתנו, להמשיך בו שפע מן האצילות, כדי שיוכל לעלות אח"כ באצילות, ולהכלל שם בתיבת ברוך, שהוא ריביא דברכאן, כנזכר אצלנו וע"ש.

גם במלת יגיד תכוין, כי הנה כבר רמזנו אות א' של אדני, בתיבת ופי כנז"ל. ונשארז אותיות דין מן אדני, ולכן תכוין, כי זו הן פשוטה, שהיא דין של אדני, תעשה כפופה, ותחזור להיות נ"ד, ואז תקח היר"ד הראשונה שע"ג האלף דאדני, ותושיבנה למטה במושב תחתית הנון כפופה, ותהיה גימל, ויהיה גיד. וגם היוד האחרונה של האלף, תחברנה לאותיות גיד, ויהיה יגיד. ועי"כ מה שהיה בתחילה דין של אדני, נתמתק ע"י שני היודין של האלף, ונעשה יגיד, שהוא המשכת שפע ורחמים.

גם תכוין במלת יגיד, אל ז' יודין שבהיות ע"ב וס"ג, שהם הדינים, וה"ס גד של יגיד, ותחבר עמהם ב' יודין של האלף הנזכר, כדי למתק הו' יודין, ויהיה הכל יגיד, כי יו"ד א' מיתקה ג' יודין דס"ג, ויוד אחרת, מיתקה ה' יודין דע"ב, וזהו יגיד: י"ג, י"ד.

גם תכוין בר"ת של ופי יגיד תהלת"ך, שהם תי"ו ותכוין להמתיק כל הכ"ב אותיות, מאלף עד תיו, שנרמזה בפה העליונה, בתיבת ופי כנ"ל, לכן נרמזה תיו בהפוך וי"ת, לרמוז שהיא מחוברת ופונה פניה לאחור, כלפי כל הכ"ב אותיות הקודמות אליה.

וס"ת הנזכר ירך, והוא סוד הה"ג דמנצפ"ך, אשר שרשם בה' אצבעות היד כנודע. ותכוין למתקם ע"י שם בוכ"ו שהוא תמורת שם אהיה כנודע, והוא בגי' ירך, אשר הוא יורד מן הבינה אל המלכות, ועי"ז מתמלאת המלכות בליד אותיות דמילוי המילוי של אדני, שהם בגי' ירך, כי בכח השם הנזכר, מתמלאת היא

הגהה

(א) א"ש: היה זוכר מ"ש בביאור אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך כו', שהם ד"ל אותיות של אדני, וע"ש.

הגהות ומראה מקומות

(ה) מלוי המלוי. (ו) ע"כ מזולתו (דפו"י).

ד"ל אותיות, כזה: אלף למד פה, דלת למד תיו, כ) נון ואו נוו, יוד ואו דלת. וז"ש אתה גבור לעולם אדני, כי המלכות הנקראת אדני, נגדלת עתה בשיעור קומתה, שהם ד"ל אותיות השם הזה במילואו, שה"ס שיעור קומתו של השם הזה.

ונמצא, כי מכח הארת בוכ"ו, שהוא בגי' ד"ל, נגדלה המלכות ונעשית שם אדני, בד"ל אותיות מילואו. וגם נקראת שם אגל"א, העולה בגי' ד"ל.

גם תכוין, כי ר"ת אתה גבור לעולם אדני, הוא בגי' י"ה במילואו בידוין, יר"ד ה"י.

ותכוין במלת אתה, למ"ש באד"ר, על פסוק וגבורותיך יגידו, כי אלף וארבע מאות וה' גבורא, מתפשטן בחוטמא דו"א, ושם ביארנו כי הם מתפשטים ונשרשים בה' גבורות, הנקראים מנצפ"ך, לפי שהנה הם ה' גבורות, וכל אחד כלולה מכולם, נמצא שהם ה' פעמים מנצפ"ך, אשר עולה בגי' פ"ר. וה"פ פ"ר, הם בגי' אלף וד' מאות, ועם ה' גבורות שרשים של כולם, הם אלף ות' וה' גבורא, וז"ס אתה גבור, כי הגבורות מתפשטות למנין אתה, שהם אלף ות' וה'.

והענין הוא, כי הנה כל הגבורות ניתנות אל המלכות, והנה הם ה' גבורות מנצפ"ך, שהם שורש לכל הגבורות שבעולם, המתפשטות מהן לאין קץ לאלפים ורבבות. האמנם בכללותם הם אלף ות' וה' לסיבה הנזכרת.

גם תכוין בברכה זו, כי הנה נזכר בברכה זו, ענין תחיית המתים ה"פ. והענין הוא, בשני בחינות: הא' היא, כמ"ש במ"א, כי כל העולם הוא מבחי' הבריורין של ז' מלכי אדום שמתו, ואח"כ אתבסמו, וכל פרצופי זרין נתקנו ועמדו, ע"י מה שמתלקטים ומעלים מן בירור אלו השבעה מלכים, ובכל יום ויום, ובכל תפלה ותפלה, מתבררים ניצוצות חדשים משונות

לכוונם בתיבות שמן אל עליון, עד סוף ברכת אבות. אבל אינני זוכר האיך.

כוונת אתה גבור: ז) כבר נתבאר, שיכוין לשם אכרטם, בהויה דברוך אתה יהוה מחיה המתים. והענין הוא, כי שם הנזכר, הוא תמורת אלהים כנודע, והוא בגי' ע"ד, ע' וד' הגדולות דשמע ואחד, ושם הנזכר, יוצא מפסוק כי טובים דודיך מיין בר"ת, וחסר ממנו אות א'. וכן שם ס"ג ועשרה אותיותיה בגי' ע"ג, וחסר א', ולוקחו משם אהיה ע"כ. ח)

ט) אתה גבור: כבר נת"ל, כי בברכת אבות, נתקנה המלכות ונבנית, ועלתה עד מקומה. וכל זה, ע"י החסד המעלה אותה, בסוד והוכן בחסד כסא כנ"ל. ועתה הוא בסוד הגבורה, בסוד שמאלו תחת לראשי. והענין הוא, כי הנה רחל עתה היא עומדת בצד שמאלו דו"א, שהוא בהוד שבו. ונמצא כי ראשה, הוא כנגד זרוע שמאלי דו"א, והוא נותן יד שמאלו תחת ראשה, ויעקב בצד ימינו כנ"ל.

גם תכוין, כי ר"ת אתה גבור לעולם אדני, הוא אגל"א. גם הוא בגי' בוכ"ו עם הכולל, והוא חילוף שם אהיה כנ"ל. והענין יובן, עם מש"ל בענין מלך עוזר ומושיע ומגן, י) כי האור היוצא מן הנה"י דאימא אשר בתוך ז"א, להאיר ולתקן את המלכות, הוא שם בוכ"ו חילוף שם אהיה. ושם נתבאר כי ע"י שם זה, שהוא בגי' ד"ל, נגדלת המלכות שיעור קומתה, בסוד אורך היריעה הא' ל' באמה, ורוחב ד' באמה, כי שם בוכ"ו הוא ארבע אותיות רוחב היריעה, ובחשובו הנקרא ארכו, הוא ד"ל, וזהו אורך ורוחב קומת המלכות, הנקראת יריעה. וע"י הארת שם בוכ"ו הנזכר, שהוא בגי' ד"ל, יש אל המלכות עתה שם הקדוש הזה, הנקרא שם הגבורה, שהוא אגל"א, וגם הוא בגי' ד"ל, ונרמז בר"ת את"ה גבור" לעולם אדני. גם נקראת עתה שם אדני במילואו, אשר יש בו

הגהות ומראה מקומות

ז) פוע"ח שער העמידה פרק ה'.

ח) שער המצות פרשת עקב ד"ח כונת

ברכת המזון.

ז) מזולתו (דס"י).

ח) לחלו ענין תפסח דרוש ו'.

ט) פוע"ח שער העמידה פרק י"ה.

זמ"ו, כמבואר באורך בדרוש התפילין. (כב) ונדע כי ה' פרצופין יש בעולם האצילות, שהם: א"א, ואר"א, וז"ו. וכנגדם, יש ה' בחי' של אחוריים שנפלו בקליפה, ומהן אנו מבררין כל הברורין, וכנגדם הוזכרו ה"פ תחיית המתים בברכה הזו. האמנם עיקרם בפירוש אינם אלא ד"פ, והוא, כי נודע שאר"א הם תדיר בחיבורא חדא, ונמצאו ד' בחי' לבר: א"א א', ואר"א ב', וז"א ג', ונוקבא ד'.

(כג) והבחינה הב' היא, כי הנה בברכת אבות, הוצרכו ז"ו ללקט בירורים ה"פ, ונמצא כי ה' מיני ברורים היו: בירור א', לתת מוחין לז"א. בירור שני, ליעקב, והוא, כי הנה בעת

י פ ח

(כב) ונדע כי ה' פרצופים יש בעולם האצילות, שהם א"א ואר"א וז"ו, וכנגדם יש ה' בחינות של האחוריים שנפלו בקליפות, ומהם אנו מבררין כל הברורין כו'. אע"ג דאחוריים דאר"א, לא די שחוי"ש לא נפלו לקליפה, אלא אפילו בבי"ע לא ירדו, כנודע כי נשארו באצילות, וגם מז"וין לא אחוריים לבר ירדו, אלא כל הכלים פנים ואחור ירדו ונשברו כנודע. מ"מ, הכלים לעולם נקראים אחוריים, בערך האורות הנקראים פנים כנודע. וגם באר"א מצינו, כי ב' בחי' היו בהם, כי גם קודם התיקון היו נה"י דאר"א מתלבשין בסוד מוחין תוך השבעה מלכים, כמ"ש רז"ל בפירוש בשער תיקון הנוקבא פ"ב יע"ש, ואותם נה"י דאר"א נשברו עם ז"ו, שהם השבעה מלכים. כמ"ש רז"ל בספר מ"ש בשער הקליפה דרוש ראשון ז"ל, ועיקר הדבר, איך היו ז' ונעשו י"א הוא, כי ד' אחוריים נשברו מן חכמה ובינה וישסרית ונתחברו למעלה מז' מלכים והיו י"א, ואל תתמה איך מחו"ב יהיו קליפה, כי זהו מבחי' שמתלבשת בוז"ו למטה, להיות להם מוחין, ובאותה הבחינה נחשבת כז"ו ממש יע"ש. ונמצא שפיר, כי גם מאחורי אבא ואימא נעשו ויצאו קליפה. ובמקום אחר כבר הארכתי בזה. אלא שבאר"א לא מצאתי מפורש ולא ידעתי מה אומר, אם לא שנקיש הדבר לדאר"א, והסברא

כניסת נה"י דאימא בז"א, יצא יעקב מן היסוד דאבא. בירור ג' ג"כ ליעקב, והוא, כי כאשר נסתלקו המוחין מז"א ונכנסו ברחל, נסתלקו בחי' יעקב, ונכנסה ברחל, וכשחזרה רחל פב"פ, וחזרו נה"י דאימא ונכנסו בז"א כבראשונה, חזר ויצא יעקב למקומו, באורות יותר גדולים מבראשונה, לפי שעתה הם מבחי' פב"פ. בירור הר', לרחל, והוא, מה שביררה ולקחה, כדי להבנות ולהתקן בהיותה אחר באחור. בירור ה' ג"כ לרחל, והוא מה שביררה ולקחה, להתקן בבחי' פנים. והרי הם ה' מיני בירורים, שנתבררו משבעה מלכים שמתו.

ועתה בהתלקטות הניצוצות ההם, חזרו וחיו אלו הניצוצות שנתלקטו ונתבררו, ולכן

ש ע ח

נותנת כן. ואשר להיות אחר התיקון, הכל כבר היה בזמן המלכים, ואין כל חדש, ולא אתנו יודעים, כי זה היה עסקם קודם, ובזמן רשבי"י, עד דאמר להם עד אימת ניתב בקיומא דחד סמכא כו', ומאז עד כי יבא שילה, אין לנו עסק כי אם בעולם התיקון.

(כג) והבחינה השנית היא, כי הנה בברכת אבות הוצרכו ז"ו ללקט ברורין ה' פעמים כו'. פירוש: כי נודע, כי בברכת אבות עד באהבה, היו בבחינת אב"א, ובאהבה נעשית הנסירה, וחזרו פב"פ. וכל הברורין הם עס"מ במלכים דז"א, וכן במלכים דנוקבא, כמ"ש רז"ל בשער אנ"ך פ"א ז"ל, והנה ג' ראשונות עס"מ הם בז"א לבדו כו', אבל שם בין הוא בנוקבא דז"א, והבן הקדמה זו היטב עכ"ל. ולפי האמת הם ד' בחינות, מ"ה ובין דבין דבחינת פנים, והכל נעשה ע"י ד' בחינות הבאים דמ"ה, אלא שאין דמ"ה בכלל הברורים, כי הוא הוא המברר. ועיין מ"ש רז"ל בשער הנזכר פ"ו, ושם תבין היטב. וכתב רז"ל כאן שהם ה', יען כי ידוע שז"א הוא נוטל הכל תחילה, כי בו נמשכים כל המוחין, חלקו וחלק הנוקבא דמוחין דפנים ודאחור, כי מניה איתזון ברתא כנודע. והוא מ"ש רז"ל בירור א' לתת מוחין לז"א, כי הז"א הוא הלוקח כללות הכל דמ"ה ודבין דפנים ודאחור כאמור. בירור שני ליעקב, והוא כי בעת כניסת

אנו מזכירין כחו הגדול יתברך, שהוא מחיה המתים בה' מיני תחיית אלו.

(כד) גם תכוין, כי כמו שאלו הה' בירורים נתבררו לשעבר, לצורך תיקון ז"א ותיקון יעקב ורחל, להביאם פב"ם. הנה ג"כ אנו צריכים לברר עוד מחדש ה' מיני בירורין אחרים, לצורך נשיקין (ל) ולצורך הזווג שלהם, ונמצא כי ה' מיני בירורים היו בתחילה.

ועוד אנו צריכין, אל הה' מיני בירורים אחרים, לצורך נשיקין ולצורך זווג, וכנגדם הוזכרו ה"ם תחיית המתים בברכה זו. ובאומרך מוריד הטל, יכוין אל שם יה"ו במילוי אלפין, העולה בגי' ט"ל, ויכוין להוריד ג' אותיות אלו

במילויים, אל ה' אחרונה, וזהו הט"ל: ה' ט"ל. גם יכוין אל שם כו"ז, תמורת שם ההויה, באלפא ביתא, שגם הוא בגי' ט"ל.

גם יכוין אל שם ההויה בד' מיני מילוייהם, שהם עסמ"ב, ובהם ט"ל אותיות.

גם יכוין בד' מילויים אלו באופן אחר, והוא, כי ר"ת מוריד הטל, מ"ה, והוא הויה דאלפין.

ובמחיה מתים ברחמים רבים, יכוין, כי מחיה גי' ס"ג.

ובמכלכל חיים בחדס, יכוין אל הויה דע"ב. שהוא בגי' חסד.

י פ ה ש ע ה

נה"י דאימא בנ"א, יצא יעקב מן היסוד של אבא, ועיין מ"ש רז"ל לעיל בדרוש שני בדיבור אל עליון, ונמצא נותן ז"א ליעקב מוחין דמ"ה דב"ן דבחינת אהור. ובירור הג' הוא ג"כ ליעקב, והוא כאשר נסתלקו המוחין מז"א כו', וכשחזרה רחל פב"ם, וחזרו נה"י דאימא ונכנסו בנ"א כבראשונה, חזר ויצא יעקב למקומו באורות יותר גדולים מבראשונה, לפי שעתה הם מבחינת פנים, ונותן ז"א ליעקב מוחין דמ"ה דב"ן, דבחינת פנים. בירור ד' לרחל, והוא מה שביררה ולקחה כדי להבנות ולהתקן בהיותה אב"א, כי נמשכו אליה המוחין ע"י ז"א דב"ן דבחינת אהור. הבירור הה' ג"כ לרחל, והוא מה שביררה ולקחה להתקן בבחינת פנים, כי לוקחת ב"ן דב"ן דבחינת פנים, ונמצא כי מד' בחינות דברור ב"ן הכללי, שנים שהם מ"ה וב"ן דב"ן דבחינת אהור, ושנים שהם מ"ה וב"ן דב"ן דבחי' פנים, שהם המ"ה דאהור והמ"ה דפנים, נמשכו ליעקב. ושנים שהם הב"ן דאהור והב"ן דפנים, נמשכו לרחל. וכל זאת דנעשה הוא על ידי שבאים ד' בחינות אלו דמ"ה הכולל, ומתחלק ביניהם על דרך האמור.

ומ"ש רז"ל, כי כאשר נסתלקו המוחין מו"א, ונכנסו ברחל, נסתלקה בחי' יעקב ונכנסה

ברחל כו'. פירוש: שכדי לעשות הנסירה במלת באהבה, מסתלקין כל המוחין דאו"א מז"א ומכ"ש שמסתלקין מיעקב מוחין דאבא שלקח מעיקרא, וחכמות וחסדים בין דמוחין דאבא בין דמוחין דאימא, שהם ממש מוחין דאבא דקודם החילוף כנדע, נשארים מקיפין על גבי רישא דז"א. ובינות וגבורות, בין דמוחין דאבא, בין דמוחין דאימא, שהם מוחין דאמא דקודם החילוף, מלובשים בנה"י דאימא, נכנסים בנוקבא כדי לגרום הנסירה. ונמצא כי חכמה וחסד דאימא, שהיו בינה וגבורה דאבא, הוא חלק יעקב, ויצא מיעקב ונכנס בנוקבא.

(כד) גם תכוין, כי כמו שאלו הה' בירורין, נתבררו לשעבר לצורך תיקון ז"א ויעקב ורחל כו', הנה ג"כ אנו צריכין עוד לברר מחדש ה' בירורין לצורך נשיקין, ולצורך זווג שלהם כו'. פירוש: כי הנה הה' מיני בירורין האמורין הוא שנתבררו ונתקנו המוחין ע"י זווגין דאו"א ונמשכו בסוד מוחין מתוקנים לזעיר אנפין וליעקב ורחל, וכל זה היה מבירור המלכים דזרין, חלק הנוגע לזו"ן עצמם לתיקון פרצופים. ואחר כך ע"י זווגים דזעיר אנפין ודיעקב ורחל, מתבררין ומתקנים הבירורין לכל בי"ע, ולנשמות ישראל מבירור הו' מלכים כנדע.

הגהות ומראה מקומות

(ל) והוא לצורך י"ב ברכות אמצעיות הנקרא נשיקין (הגהות הרש"ש ז"ל).

ובברכת אתה קדוש, יכוין להויה דב"ר כמ"ש במקומו.
ובאומרך סומך נופלים, יכוין אל שם אכדט"ם, הנזכר בזוהר פרשת פקודי, ושם נאמר, שצריך לכוין בברכת אתה גבור אל שם הזה, והנה זה מקומו בסומך נופלים. והענין הוא, כי שם אכדט"ם, הוא תמורת אלהים באלפא ביתא, באותיות שלפניו, כנודע בכונת העומר, וכבר ביארנו בענין כונת ד' כוסות דליל פסח מ) (כה) כי השם הזה דאכדט"ם, הוא הקטנות הב' דו"א, והוא בסוד חג"ת דתבונה, הנכנסין בסוד מוחין בו"א וע"ש. והנה ע"י שם זה, סומכת התבונה את הנופלים שהם זרין, שנפלו בתוך הקליפות בעונות ישראל ונתמעטו שם כנ"ל.

וג' כולל ג' ברכות ראשונות, וג' אחרונות, וי"ג אמצעיות. ועיין היטב בתפלת עמידה דערבית דליל שבת. ובתחילה שמעתי דרוש זה באופן א', וזה עניינו. דע, כי ג' ברכות ראשונות, ה"ס חג"ת הראשונים דו"א, בהיותו בן ר"ק בלבד, ואח"כ כשנגדל, נעשו לו בחי' חב"ד שבו, וכמש"ל בסיום ברכת אבות, על בא"י מגן אברהם, בסוד והוכן בחסד כסא, שהוא החסד ששימש אח"כ לבחי' חכמה שבו.

דרוש ו

גם תכוין בברכת אתה גבור, כונה א' קטנה, כי כבר ביארנו שיכוין לשם אכדט"ם, ויכוין אותה ג"כ בהויה דבא"י מחיה המתים. (א) והוא בגי' ע"ד, והם ע"ד גדולים, מתיבת שמע ומן תיבת ועד. ג) ויוצא מפסוק, כ"י טובים דודיך מי"ן, בר"ת, וחסר ממנו אות א'. וכן שם ס"ג ועשר אותיותיו בגי' ע"ג, וגם הוא חסר ממנו אות א', ולוקחו משם אהיה. ברכת אתה קדוש, תכוין כי הנה בברכת אתה גבור, נותן שמאלו תחת לראשה כנ"ל.

וג' ברכות אחרונות ה"ס נה"י שבו הראשונים, ע) אשר אחר שנגדלו, נעשו בו בבחי' חג"ת שבו. וי"ב ברכות אמצעיות הם באים בסוד תוספת.

פי': כי הנה בתחילה לא הי' ז"א רק מ"ק

הגהה

ששם זה הוא תמורת אלקים כנודע ולא תמורת הויה וצ"ע.

(א) א"ש: וצ"ע כי למעלה כתבנו שיכוין לשם זה במלת סומך נופלים. ואולי צריך לכוין בשם הנזכר בב' המקומות אלא שקשה קצת

שעה

הוא הדבר אשר דברנו בעניותין לעיל בדרוש זה בענין המקיפין ומכאן ראינו.

(כה) וכבר ביארנו כו', כי שם אכדט"ם הוא הקטנות השני דו"א, והוא סוד חג"ת של התבונה, הנכנסין בסוד מוחין בזעיר אנפין כו'.

הגהות ומראה מקומות

ובאתה קדוש בתפארת והרי זה חיבוק ונלענ"ד חיים כי זהו אמיתת הדבר (ע"ת כ"י).
ע) תגה"ה ג"ב בכ"י הנזכר ז"ל ולקמן בברכת רצה כתב שהם נה"י של אחרונים. פ"ח שער העמידה פרק ה'. ספר שער מאמרי רשבי זע"א פרשת ויקרא דף ק"ע טור ב'.

מ) להלן ענין הפסח ודרוש ו'.

ג) ג"א ומן תיבת אחר.

ס) בכ"י ספר הכונת הרש"ש זי"ע ז"ל ודע

כי כשחזרו המוחין להתפשט בז"א במגן אברהם לא נתפשטו אז החסדים רק בחסד דו"א הראשון שהוא החכמה, ואח"כ בברכת אתה גבור בגבורה,

שמאלו תחת לראשי. ובברכת אתה קדוש, נעשה החיבוק ע"י ימין, המחבקה בגופו, שהוא הת"ת שבו. והנה כל זה שנתקן עד עתה במלכות היה ע"י אימא עילאה, המתקן אותה בסוד שם בוכ"ו, כנ"ל בסוד ברכת אבות, במלך עוזר ומושיע ומגן, ובתחילת ברכת אתה גבור.

ועתה ענין הי"ב אמצעיות, הם לתקן אותה מצד ז"א עצמו, ולהאיר אליה מאור שלו עצמו, אל כל ט"ס, הבאות לה דרך תוספות כנ"ל, דמעיקרא אין בה רק בחי נקודה קטנה א' בלבר, אשר מציאות ענין נקודה זו, נבאר עניינה בברכת למשומדים, וע"ש היטב.

וענין הארה זו, נקרא נשיקין כי אחר שנעשה חיבוק בברכת אתה קדוש, באים עתה בחי הנשיקין, והוא, כי עד ו' עתה ז"א מתחיל להאיר בכל י"ס, כי אחר אשר כבר נעשו ונתקנו מחדש כל י"ס, מן הנה"י דאימא, עדיין היא צריכה עתה לקבל הארה, מן ז"א עצמו, מן הנה"י שלו, אל כל הי"ס שבה, כמבואר אצלנו בהרבה מקומות, פ) כי הי"ס דנוקבא, נעשין מן הנה"י דז"א, ולכן צריך לכרוך, להמשיך הארה מן הנה"י דז"א, אל הי"ס שבה, באופן זה: כי מפרק ראשון דנצח דז"א, יכוין להאיר אל ספירת החכמה שבה, ואח"כ מפרק הא' דהוד שבו, אל ספירת בינה שבה, וכעד"ו, עד תשלום נה"י, ותשלום הי"ס שבה.

ונמצא כי ברכת אתה חונן וברכת השיבנו הם ב' מוחין חר"ב שלה, וז' ברכות שלאחריהן, הם בחי השבעה נשיקין, היוצאין מפיו אל פיה, בסוד רוחא ברוחא, ונכנסין לתוך פיה ומתקנין ז"ס תחתונות שלה, לפי שאלו הנשיקין הם עולים מתתא לעילא, מן ז' ספירות תחתונות שבו אל פיה, ומשם יוצאין ונכנסין בפיה, ויורדין ומתקנין ז' ספירות תחתונות שבה, בסוד אר"פ.

ויש עוד ז' נשיקין אחרים, והם נמשכין מן ראשו דז"א לתוך פיה, ויוצאין משם בסוד הבל פה, וניתן אליה, ונעשה בה בחי אר"מ

בלבר, שהם בחי הג' ברכות ראשונות וג' ברכות אחרונות כנזכר, והנה אלו הו"ק, אינם צריכים לבוא ע"י תפלינו ומעשינו, כי מעצמם הם בו, אבל התוספת הניתוסף אח"כ בז"א, הוא ע"י מעשינו ותפילתינו, ואמנם בחי התוספת הנוסף אח"כ, הנה הם ג' ספירות בז"א, שהם נה"י המחודשים בו, כמבואר אצלנו בסוד כונן שמים בתבונה, וט"ס אחרות אל הנוקבא, לפי ששורשה לא היה אלא נקודה א', בסוף אות הוא, כמבואר אצלנו בפרשת בלק, על פסוק אשורנו ולא קרוב, הרי הם י"ב בחי של התוספות כנגד י"ב ברכות אמצעיות.

ולחיות כי יש עוד בחי אחרת, והוא הכתר דז"א, אשר גם הוא בא בסוד תוספות, וקודם שקלקלו המינין, היה בא מעצמו שלא ע"י, וזה לרוב גדולתו ומעלתו, אבל אחר שרבו המינין, ונתקלקלו, בזמן ר"ג, ונתרבו הקליפות, אז נסתלק בעון הדור אז הוצרכו לתקן ברכת המינין, וע"י ברכה זו הוא בא גם הכתר דז"א, ע"י תפלינו ומעשינו, וביאור ענין זה נתבאר באורך, בפרשת ויקרא ד"ג די' ע"א, בר"מ, בפסוק באתי לגני אחותי כלה, וע"ש דרוש נחמד.

ואמנם הג' נה"י אחרונים, שנתוספו לו בתוספות, הם בחי ג' ברכות ראשונים שבאמצעיות, הם: אתה חונן, והשיבנו, וסלח לנו, ואלו נעשו אל נוקבא, בחי ג' מוחין, שהם חב"ד שבה.

ופ"א שמעתי ממוז"ל, כי י"ג אמצעיות דשאלת צרכיו, הם בחי י"ג מדרגות שבעולם האצילות, ע"ד י"ג מדרגות שיש בעולם היצירה, שהם בישתבת, כנזכר שם, וע"ד י"ג מדרגות שבעולם העשיה, שה"ס ר' ישמעאל אומר, ב"ג מדות התורה נדרשת, וע"ש עניינם.

אח"כ שמעתי דרוש א' גדול, נמשך עם מה שנת"ל בסדר העמידה, וזה עניינו, בענין י"ב אמצעיות, דע, כי בג"ר, נתקנה המלכות פב"פ בברכת אבות, ובברכת אתה גבור, נעשה בחי

הגהות ומראה מקומות

(ו) מלת עד מיותרת. (פ) ע"ח ח"ב שער תקון הנוקבא פ"ב כלל ר'. שער הירח פ"ב.

שנת"ל במוריד הט"ל כ"ו. ותכוין שע"י המשכת הט"ל הזה במלכות, יושפע לך מן השם הנזכר, חכמה בינה ודעת, להבין ולהשכיל בתורה היטב. (ב)

השיבנו כ"ו: הוא כנגד הבינה שבה כנ"ל לעיל. אמנם תכוין אל הבינה, בבחי' החסד שבה, שהוא סוד המקוה שבה והחסד, שהוא הנותן קומת המלכות, ואיהו קומה דילה, בסוד מ"ש בזהר, אתא חסד ופריש ענפין וגזעין מתתא לעילא, כנזכר בפרשת אחרי מות ר' ואותיות קומה ומקוה שוים, ולכן יכוין בהויה מנוקדת בסגול, באומרן השיבנו אבינו לתורתך. (ש) ובהויה חתימת הברכה הזו, יכוין שהיא מנוקדת בצירי, לפי שהיא ספירת הבינה שבמלכות כנ"ל.

סלח לנו אבינו כ"ו: הוא בחסד שבה, ולכן הויית חתימת הברכה מנוקדת בסגול. ראה נא בעניינו: היא בגבורה שבה, ולכן הויה של חתימת הברכה, היא מנוקדת בשבא. ושמעתי מולתי בשם מורי ז"ל, כי ר"ת ראה נא בעניינו, הוא רנ"ב, שהם רנ"ב איברים שבה, שיש בה ד' איברים יתירים על הזכר, שהם שני צירים ושני דלתות שביסוד שלה, ורמ"ח ד' הרי רנ"ב, וכולם הם מצד הגבורה כנודע.

רפאינו כ"ו: הוא בת"ת שבה, ולכן הוית החתימה מנוקדת בחולם. גם תכוין בבכה זו, בר"ת רפאינו ה' ונרפא י"ו. גם תכוין בר"ת של הושיענו ונושעה כי תהלתינו אתה, שהם בגי' תב"ל, שהוא ב"פ רי"ו, והרי ג"פ רי"ו

אליה, להיותו אור עליון, נמשך מראשו דז"א כנזכר, וכנגד ז' נשיקין אלה, נזכרו ז' תיבות, בפסוק ישקני מצשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין.

ופ"א שמעתי ממז"ל, כי י"ב נשיקין הם אלו, ולכן בברכה אחרונה של הי"ב ברכות אמצעיות (צ) שהוא אב הרחמן כ"ו, נאמר בה שומע תפלת כל פה, לרמוז כי אלו הי"ב נשיקין, הם באים מן פה העליון של ז"א. ונחזור עתה לבאר ענין י"ב אמצעיות. (ק) אתה חונן: כנגד חכמה שבה כנז"ל. ושמעתי מזולתו, ששמע ממז"ל, וז"ל, אתה חונן כ"ו, הוא בחכמה ודעת דרחל נוקבא דז"א, ע"כ. (א) והנה כבר נודע מ"ש בתיקונים תיקון ע' דקכ"ח ע"א, כי כל ספירה וספירה, יש בה הויה א' בניקוד ידוע, והם: הויה בקמץ, בכתר, והויה בפתח, בחכמה. והויה בצירי, בבינה. ולכן באומרך בא"י חונן הדעת, תכוין בהויה זו כולה בניקוד פתח, לפי שהיא בחכמה שבה כנזכר, יהוה, ואעפ"י שאמרנו שם בתיקונים, דהויה דמלכות אין בה שום ניקוד, עכ"ו, כאשר היא מקבלת הארה מבעלה, אז כל עשר ספירות מתגודות, ע"ד הניקוד שבעשר ספירות שבו.

גם תכוין בהויה זו של החילוף ההתמורה שלה, שהוא שם כוז"ו, שהוא בגי' ט"ל. כי הנה ספירה זו, היא ספירת החכמה שבה כנזכר, ותכוין להוריד ט"ל החכמה הזו, שהוא שם יהי' במלוי אלפין, שהוא בגי' ט"ל, ותורידהו אל ה' אחרונה של ההויה, אשר היא במלכות, כנודע כי ה' אחרונה היא במלכות, ע"ד מה

הגהה

(א) א"ש, ואולי נוכל לאמר דלא קשיא, הואיל ודעת אין בה, איתכליל בברכת אתה חונן, שהיא בחכמה, ונזכר בה בחי' הדעת, כנלע"ד.

הנחות ומראה מקומות

(ק) פ"ע"ח שער העמידה פרק ט'.
(ר) זהר אחרי אות ש"ס ובדפ"ר דף ע"ו:
(ש) ג"א באמרו מלת אבינו (כת"י).
(צ) זגה"ה ג"ב א"מ לא שחם י"ב נשיקין אלא ז' נשיקין בלבד כנ"ל כי אתה חונן והשיבנו אינם מן המנין וע"ש.

בברכה זו, ה"ס שם ההוייה בסוד ג"פ ר"י, המבואר אצלינו במ"א, בענין שכיבת הלילה בקומך בחצות לילה, באומרך אתה תקום תרחם ציון, ושם נתבאר עניינם במלת תרחם ג"פ ר"י וע"ש.

ברכנו אבינו כ"י: הוא כנגד נצח שבה, ולכן היית חתימת הברכה מנוקדת בחיריק.

למינים כ"י: היא בכתר שבה, כמו שיתבאר עניינו, ולכן ההוייה של החתימה, היא מנוקדת בקמץ. ונבאר עתה עניינו, הנה פ"א שמעתי ממז"ל, שברכה זו הוא לתקן הכתר דז"א. ופ"א שמעתי, שהוא לעשות הכתר שבנוקבא. וכבר נת"ל ענין שני הדרושים ששמעתי ממז"ל, בענין י"ב ברכות אמצעות, אם הם בז"א או בנוקבא. והנכון אצלי, כי שתיהם אמתיים, וצריך לכיין בבי' הדרושים, בכל ברכה וברכה שני כונות א' בז"א, וא' בנוקבא. וזה פשוט אצלי שכך הוא.

(ת) תקע בשופר כ"י: הוא בהוד שבה, ולכן היית החתימה שבה, מנוקדת בקיבוץ. ותכוין במלת תקע, אל ה"ג מנצפ"ך הכפולות, שהם בגי' תקע. כי תקע הוא לשון ביאה חווג, כמ"ש רז"ל א) נפל מן הגג ונתקע ביבמתו קנה. וכל הגבורות שבה, הם בקו החוד השמאלי, ומשם ניתנים אל היסוד, לפי שהה"ג שבה מתפשטין מחסד שבה עד ההוד שבה, ושם הוא סיום התפשטות ואח"כ כולם מתקבצות אל היסוד שבה, והם נמתקות ע"י אימא הנקראת שופר גדול, וזהו תקע בשופר גדול.

ולכן אבאר עתה שני הכונות: ראשונה היא בבחי' הכתר דז"א בעצמו, לפי שספירת הכתר, אינו בא אלא באחרונה, אחר שנשלם בטי"ס התחתונות כנודע, ולכן ברכה זו של למינים באה עתה באחרונה.

(ב) השיבה כ"י: הוא ביסוד שבה, ולכן היית החתימה מנוקדת בשורק. ותכוין, כי ר"ת השיבה שופטינו כבראשונה, הוא שכ"ה, והם בחי' שכ"ה גבורות זכרים, כמבואר אצלינו בפרשת

(כו) אבל בחי' הכתר דנוקבא, נעשה בה

ש ע ה י פ ה

אלא באחרונה, אחר שנשלם בטי' ספירותיו התחתונות כנודע, לכן ברכה זו כ"י, מהו הכתר שנתקן באחרונה, והאיך הכתר צריך תיקון, ואם צריך תיקון מהו תיקונו. כי הנה לפי מ"ש רז"ל בשער דרושי הצלם דרוש ה' ז"ל, ועתה נבאר איך נעשה זה הג' התחתון דת"ת דתבונה כתר לז"א, הנה במש"ל כ"י, והנה בהיות אלו האורות שם, נשאר רושם ד' מוחין דז"א עצמם, שם בג' תחתון דת"ת, כי כל דבר קדושה מניח רושם דכל מקום כנודע, ובפרט הרי המוחין מן הכתר שלמעלה מהם הם יוצאים, ובהכרח הוא שכל מציאות ד' מוחין נשאר רושם בכתר הזה, שהוא שליש

(כו) אבל בחינת הכתר של נוקבא נעשה בראשונה, ט"ס שאר הספירות שבה כ"י. בשער תיקון הנוקבא פ"ו, ובשער הירח פ"ב, בפירוש כתב רז"ל, שאי אפשר לכתר שלה להעשות ולהתקן, עד שיתקן תחילה כל פרצופה יע"ש. והוא, כי הכתר שבה נעשה מת"ת דז"א, והדעת שבה נעשה מיסוד דז"א כ"י, בפ"ב שער הירח כתב, כי משני שלישי כלי הת"ת דז"א, נעשה כתר דעת ת"ת דנוקבא, חצי שלישי לכל א', והוא סוד גוף וברית חשבינו חד יע"ש. אמנם חל חובה עלינו בשפלותינו ועניותינו, להבין עד מקום שיגיע שכלינו הדק, אך מ"ש רז"ל לפי שספירת הכתר אינו בא

הגהות ומראה מקומות

- (ת) להלן ענין ר"ה דרוש ח'. א) יבמות נד. כתב חכמה דבינה.
 (ב) ג"ב א"מ בפעמ"ח גדול הוא בחכמה כ"כ

הנה פעמים כתבנו, שנוקבא דו"א רחל, מתחילת אצילותה לא נאצלה, אלא בסוד נקודה א' קטנה, ואמנם כאשר בא אח"כ עת תיקונה, אז באים לה בסוד תוספת הט"ס שבה. וטעם הדבר הוא, לפי שגלוי היה לפניו יתברך, שהבריות עתידין לחטוא לפניו, והנה פגם התחתונים עולה למעלה, וכביכר"ל פוגם שם, ואם כל הי"ס שבה, היו באים בתחילת אצילותה, היו מושרשים בה, ולא היה יכולת להסתלק בעת פגם התחתונים, והיה עונשם של ישראל חמור ח"ו, ולסיבה זו המאציל יתברך האציל אותה, בסוד נקודה א' בלבד, (ד) ושאר נקודות יבואו לה אח"כ ע"י תוספות, וכיון שאינן מושרשים בה, נמצא שבעלות פגם התחתונים למעלה, וירצו הקליפה להתאחו בהם, יסתלקו משם, ויעלו וילכו אל המקום אשר באו משם, ולא יוכלו הקליפה למשול ולהתאחו בהם.

בראשונה, טרם שאר הספירות שבה, ואמנם אין חסר לה עתה, אלא בחי' הדעת שבה, לפי שדעתם של נשים קלה, כמבואר אצלינו. ועכ"ז אין צריכין להמשיך בה. דעת על ידינו, לפי שהכתר שבה מספיק לעשות דעת שבה, כי ז"ס גוף וברית חשבינן חד הנזכר בתיקונים, והוא, כי הכתר שבה נעשה מת"ת דו"א, הנקרא גופא דיליה ממש, והדעת שבה נעשה מיסוד דו"א, הנקרא ברית. וכבר נתבאר, שהכתר שלה עולה לה לבחי' דעת, א"כ נמצא כי גוף וברית חשבינן חד, ונמצא כי ברכה זו הוא לכתר דו"א, כי לכתר או לדעת שבנוקבא אין צורך.

הכונה השנית היא זו, כי ברכה זו של המינים, היא לעשות הכתר שבה, ולבאר זה צריך שנקדים לך הקדמה, ביארונה בכמה מקומות, ובפרט בדרוש התפילין (ג) והוא, כי

י פ ה ש ע ה

נעשה ממנו כתר דו"א כנודע, והניחו שם רושם שלהם תמיד כו', ואח"כ ירדו עוד אלו המוחין ירידה שניה בנה"י דאימא, ושם נתהוו לד' מוחין ברישא דו"א בחב"ד שלו כו', והנה בסדר כניסת אלו המוחין, בכלי של חצי התחתון בת"ת דאימא להעשות כתר דרישא דו"א, בזה תלוי מחלוקת ר"א ור"י יע"ש. והתם אי אפשר לומר, כי בכניסתם בעיבור מיירי, כי כאשר נעשה הזווג באבא ואימא כדי להוליד המוחין, עדיין אינם מוחין אלא טיפות ממש. ועיין בשער מדומ"ן בדרוש ה' דאמר, כי בהיות הטיפה עדיין באבא, הוא בחינת אור, ועל ידי עמידתה בסוד העיבור במעוי דאימא זמן הצריך להם, נתהוו למוחין צורת פרצוף גמור, כמ"ש רז"ל בפרק אחרון משער דרושי הצלם ז"ל, ואז שני הטיפות ההם דאבא ואימא מצטיירים ביסוד דאימא, ונעשה פרצוף א' שלם ביי"ס, רק שהוא רוחני דק מאד כו'. ועוד שכתב שם רז"ל, כי ר"א סבר, כי תחלה נכנס מוח החכמה, הנקרא אורא דכייא, ואח"כ נכנס

תחתון דת"ת דתבונה כנ"ל, וזה נתבאר בכונת העמידה, בענין ד' כריעות וד' זקיפות יע"ש. והנה גם האורות דנה"י דאימא תבונה עצמה שעלו כו'. וצריך שתעיין כל אותו דרוש, עד כי בודאי כתר דו"א גדול לאין קץ מאד על המוחין האלו, ונוסף ע"ז מש"ל שורשם הד' מוחין דו"א ג"כ נרשמו שם, כמ"ש בד' כריעות וד' זקיפות שבעמידה יע"ש. הנה מפורש מתבאר בדברי רז"ל, שכשיורדים המוחין להכנס בז"א, אינם צריכים להכנס בת"ת דאימא הנעשה כתר דו"א, כי כבר היו שם בסוד העיבור, ומשם יצאו למלך ונולדו, והניחו שם שורשם, ואותו הת"ת עם רושם המוחין שהניחו בתוכו, הוא הנעשה כתר דו"א.

ולע"ד, אי אפשר לומר כן בשום אופן, חדא, שהרי רז"ל בדרושי ר"ה בדרוש א' כתב ז"ל, דע, כי בעת ירידת המוחין ליכנס בז"א, הנה ז"א מתחיל מחצי הת"ת דאימא ולמטה, ובתחלה נכנסו אלו המוחין תוך חצי תחתון דת"ת דאימא, ומן חצי תחתון דת"ת הנה,

הגהות ומראה מקומות

ושאר ט' (דפ"י). ע"ת ח"א שער המלכים פ"ה וי'. (ג) לעיל דרושי התפילין דרוש ה'. (ד) נ"א מוסף

ועוד, כי כדי להגיע פגם התחתונים שם, צריך שיהיה חטא גדול ועצום מאד, וזה אינו מצוי.

והנה בזמן החדבן, בימי ד"ג, שאז רבו המינים בישדאל, ועונש פגם המינות, חמור מאד, ומגיע עד הכתר שבה, עם היותו מושרש בה בתחילת אצילותה, ולכן הוצרכו אז לתקן ברכת למינים, כדי לתקן גם את הכתר שבה. ויען שברכה זו נתקנה מחדש, לא תיקונה אלא אחר גמר הברכות הראשונות, שהם לתקן את הט' שבה.

ואמנם פ"א ביארנו, כי זו הנקודה הבאה מושרשת במלכות בעת אצילותה, היא בחי' מלכות שבה, וכן בעת פגם התחתונים הט"ס עליונות הם שמסתלקים, ומה שנשאר בה קבועה, היא נקודת המלכות התחתונה שבה, האמנם לא פליגי, כי האמת הוא שלא נשאר בה רק נקודת הכתר שבה, להיותה מדרגה

וא"ת א"כ למה נאצלה אפילו בבחי' נקודה א', והתשובה היא, לפי שלהיות המלכות בלתי שום נקודה א"א, כי אם אין לה יסוד אחד כל שהוא לבנות עליו שארית הבנין, א"א לה להתקן כלל בעת התיקון, ולכן הוצרכה ליאצל לפחות בבחי' נקודה א' בלבד, ונקודה זו קיימת לעד, ואינה מסתלקת אפילו בעת הפגם, לפי שכבר נשרשה בה בעת אצילותה, ולא באה ע"י כדי שתסתלק ע"י בעת החטא ח"ו. אבל שאר הט"ס שבה, שאינם באים אלא בסוד תוספות, ע"י כח תפלותינו ומעשינו הטובים, לכן גם בעת שאנו חוטאים יכולים לסלקם ולהעלותם משם.

עוד ט"א, והוא, כי הנה נקודה זו שנשרשה בה בעת אצילותה, היא נקודת הכתר שבה ולהיותה מדרגה עליונה, אין כח בחיצונים להתאחו בה, אף אם יפגמו ויחטאו התחתונים, ואין חשש אם תשאר קבועה שם תמיד.

י פ ה

נחלקים. והנה בעת זווג דאבא ואימא, להוציא צלם המוחין אלו, נכללים בינה ותבונה, ועד"ו אבא ויש"ס, ואין להאריך, כי מאימא נבין את אבא, ובהעשותו בינה ותבונה פרצוף א', נמצא היות כל פרצוף התבונה נה"י דבינה, ובהיות כו', ובהיותם פרצוף א', שניהם יחד יהיה היסוד של כל כללות הפרצוף יותר עליון מאד מאד כמעט בפה התבונה, ואז נדווגו יחד אבא ואימא בכללות כל הפרצוף כנוכר, ובזה היסוד כל כללות היה הזווג, ושם ניתנו המוחין של ז"א בסוד עיבור. ובבא זמן הלידה ויציאת מוחין אלו מיסוד הזה של הכללות, הנה בינה צריכה לעשות ב' פעולות כו', והנה כאשר היו שניהם פרצוף א', וילדה את אלו המוחין דזעיר אנפין, ואז יצאו מיסוד של כללות שני פרצופים יחד, נמצאו צלם המוחין עומדים תלויים באויר, חוץ מן היסוד, בין שני פרקין קדמאין דנה"י של כללות, אשר שם הוא עתה ג"ר של התבונה הזאת כנ"ל, והרי זו בחי' מ' דצלם כו'. והלי' דצלם הוא ירידה שנית של המוחין, בהתלבשות בחג"ת דתבונה כו', והענין כי חצי ספירת התפארת

מזח הבינה הנקרא אשא דכייא יע"ש, ואוירא דכיא ואשא דכיא, אינם נקראים אלא אחר שנולדו המוחין, ועומדין מקיפין על גבי רישא דז"א, קודם שיכנסו תוך נה"י דאימא, להכנס ברישא דז"א, כמ"ש רז"ל בשער הנסירה פ"ו יע"ש"ב, כי לא אוכל להעתיק כל הלשונות שאצטרך להזכיר. ועוד שאם כפשט דברי רז"ל, שת"ת דאימא שבו היה העיבור, והניחו שורשם כל ד' מוחין, הוא עצמו עם שורשי המוחין שבתוכו נעשה כתר דז"א, הא קיימא לן כי המוחין מאירים ומפיקין צלם שלם, ואותיות ל"מ דצלם מאירים על גבי הכתר, והצ' דצלם אור פנימי דמוחין פנימים מן הכתר ולמטה, כמו שהאריך רז"ל בשער מוחין דצלם פ"ג ופ"ד יע"ש. וא"ת ת"ת דאימא שבו היה עיבור דמוחין, והניחו המוחין שורשם שם, הוא גופיה ועצמותו נעשה כתר דז"א, א"כ איך ל"מ דצלם יצאו בחב"ד וחג"ת למעלה מהכתר שהוא הת"ת, אמנם אמת, מה שהוא אמת יציב ונכון כתבו דו"ל שם בדרוש ד' ז"ל, ונבאר עניינם, כי הנה נודע כי הם בינה ותבונה, ולפעמים נכללים בפרצוף א', ולפעמים

על הצדיקים: הנה ברכה זו מכאן ואילך, הוא בסוד אחר. והענין הוא, כי עד עתה זכרנו הי"ס הנעשות ונתקנות בנוקבא, ומכאן ואילך הוא בנהי"י, ובשני שלישים תחתונים דת"ת דז"א עצמו, אשר מאירים עתה ביי"ס שבה כנוכר, ונמצא סדרן מתחת לעילא.

על הצדיקים: ביסוד שבו, בסוד וצדיק יסוד עולם, שהצדיק נקרא יסוד. ואי"כ צריך לכיין בהויות שבחתימת ברכה זו, מנוקד בשורק. ובאומרך ושים חלקינו עמהם כו', צריך לכיין כביאור מלות אלו, שלכאורה נראין כתפלת שוא וברכה לבטלה, שמאחר שהאדם הוא בעל בחירה ורצון, איך יתפלל שהשי"ת ישים

עליונה, ואין הפגם מגיע בה. אמנם פשוט הוא, דכיון שמסתלקין ממנה ט"ס תחתונות, ודאי הוא שגם ספירת הכתר שנשאר בה נחשך אורו מאד, ואין נשאר בו רק בחינת אור מלכות דכתר שבו בלבד, ובערך זה אנו אומרים, שהנקודה הנשארת היא המלכות שבה, ר"ל מלכות דכתר שבת. אבל האמת הוא שלא נשאר בה אלא נקודת הכתר. וזכור הקדמה זו, וכבר ביארנוה בדרושי התפילין, (ה) בענין טעם למה אנו מניחים תפילין ביום ולא בלילה וע"ש. וענין אל תהי תקוה, מלת תקוה פירושה בארנוה בתפלת ר"ה, במ"ש ותקוה טובה לדורשיך, וע"ש. (ו)

י פ ה ש ע ה

ועוד, כי המוחין בעת לידתם היו תלויים באויר, ואח"כ עשו התלבשות בתבונה השנית, או הג', כמו שתראה לומר, והיו הולכים ויורדים מחב"ד דתבונה, לחג"ת, ומחג"ת לחצי תחתון דת"ת. שהוא נעשה כתר, ומחצי תחתון דת"ת לנהי"י, דהרי שמוכרחין המוחין אחר לידתם ויציאתם לאויר, להכנס בחצי תחתון דת"ת דתבונה, הנעשה כתר דז"א. לפי זה מ"ש רז"ל בדרוש ה', הכל הולך על דרך האמור, למי שמתישב היטב בדבריו במעט עיון. כי יש להעיר עוד, איך כתב כי אורות דנהי"י נתעלו בחצי תחתון דת"ת, כדי לדחות אורות דמוחין שיצאו וילדו, הרי לפי האמור שבינה ותבונה היא פרצוף אחד, והיה העיבור במקום גבוה בפה התבונה, נמצא כי נתעלו כל אורות התבונה עד פיה, ועד שם נקרא חצי תחתון דת"ת דכללות שני הפרצופים, והרי ז"א לא לקח מכלים דתבונה הב' או הג', אלא מחצי ת"ת ולמטה, וכן לא נתגדלו בה' נהי"י חרשים, אלא כנגד מה שלקחו מוחין דז"א מכליה, מחצי הת"ת ולמטה, ומוכרח לומר שמפיה עד חצי עליון דת"ת שלה אחר הלידה שנתחלקו הפרצופים, חזרו אורותיה ונתפשטו בה.

הגהות ומראה מקומות

(ו) להלן ענין ר"ה דרוש ו' ד"ה ובכן תן כבוד.

(ז) צ"ל פרצוף א'.

דתבונה, אינה בכלל הלי' דצלם, כי הוא הכתר דצ' דצלם יע"ש. דהרי מפורש, כי הזוג היה בהיות בינה ותבונה (ז) פרצוף, והיה במקום עליון מאד, עד שהוא כמעט בפה תבונה ראשונה, וכך הם עומדות כל ימי המשך העיבור, ובהיותם כך נולדים המוחין. ואחר הלידה מתחלקין הפרצופים, כל א' לעצמו, ונמצאו המוחין עומדין באויר, ובחב"ד דתבונה הוציאו מ' דצלם, ובחג"ת שלה, הוציאו למד. ואח"כ ת"ת שלה נעשה כתר דז"א, וצ' דצלם נהי' שלה תחת הכתר. ואי"כ היכן התפארת דעיבור, שהוא עליון למעלה, והיכן התפארת שנעשה כתר דז"א. וכל זה לפי דרוש הזה, שהצלם נעשה בתבונה השנית, וכ"ש למ"ש רז"ל בשער ההוא כי הצלם נעשה בתבונה הג' יע"ש. ולפי' מוכרח, שכמו שהמוחין מתלבשין בחב"ד דזאת התבונה, ומוציאין מ' דצלם, ואח"כ יורדים ומתלבשים בחג"ת, ומוציאין ל' דצלם, שיורדים ומתלבשים בחצי תחתון דת"ת שלה, שהוא הנעשה כתר דז"א, ומניחים שורשיהם שם, ויורדים עוד ירידה אחרת, ומתלבשים בנהי"י שלה, ואי"כ תפארת שבו היה עיבור המוחין, עם זה הת"ת הנעשה כתר דז"א, אין לו דמיון, ורב המרחק ביניהם.

(ה) דרוש ה', ועי' בתע"ס שיעור י"ד בלוח

התשובות לענינים תשובה קצ"א ד"ה ומה שפעם.

לחטוא ולכן אותם ההארות של חלקינו וגורלינו שהרווחנו ע"י מעשה המצות שעשינו בעוה"ז, ואינם ניתנים לנו מחמת חטאתינו, ישימם עם הצדיקים הגדולים הרשומים הנ"ל, כדי שיהיו ההארות ההם קיימת, וכאשר נשוב בתשובה, יחזירום לנו, ולא ישים חלקינו עם זולתם, דהיינו אותם שלא יחזירום לנו.

תשכון כ"ו: בהוד שבו, והיית חתימת הברכה, מנוקד בקבוץ. ולהיות ברכה זו בהוד קו שמאל, לכן נזכרה בה ענין בנין ירושלים, כי ירושלם אחידת בשמאלא כנודע. ובאומר וכסא דוד עברך מהרה בתוכה תכין, צריך לכרין כונה זו, אשר פ"י שמעיה ואבטליון למוז"ל, יום א' אשר הלכנו לגוש חלב, להשתטח על קבריהם, ושם א"ל הם עצמם, שצריך לכרין במלות אלו בג' תפלות שבכל יום יום, לכרין להתפלל לש"ת על משיח בן יוסף, שיחיה ולא ימות ע"י ארמילוט רשיעא כמ"ש רז"ל, על פסוק חיים שאל ממך נתת לו כו' ח) ונדע מספר הזוהר בר"מ פרשת תצא דרע"ו ע"ב, דמשה סביל כמה

חלקו עם הצדיקים, והרי ניתנה הבחירה ביד האדם, כאומרם ז"ל ז) ואלו צדיק ורשע לא קאמר. ואם נאמר שהכונה היא שאף שיחטא, יתפלל עתה להש"ת, שישים חלקו עמהם, הנה הקושיא כפולה ומכופלת, כי הצור תמים פעלו לתת לאיש כדרכיו אם טוב ואם רע.

אך אמנם הכוונה היא, כי כאשר האדם חוטא לפעמים, ועושה עבירות המכבה את המצות, או מונע מעצמו שכר מצותיו שעשה. והנה ביני ביני כל זמן שלא שב בתשובה, אותם האורות והמלאכים והסניגורים הנעשים מאותם המצות שעשה, ניתנים לצדיק הראויים לו כפי מה שגזרה חכמתו יתברך, בסוד יכין רשע וצדיק ילבוש. אמנם יש איזה צדיקים גדולי המעלה, שאינם רוצים ליהנות מזולתם, אלא משלהם, וכשלוקחים ההארות הנזכר, הנה הם בידם בתורת פקדון בלבד בנאמנות, וכאשר ישובו בעליהן בתשובה, יחזרו להם אותם ההארות שלקחו מהם כנזכר. ולכן אנו מתפללין לפניו יתברך, כי הנה אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, וכמעט שהאדם מוכרח

ש פ ה

דתבונה שנכנסו בסוד מוחין גו גופא דז"א, כי אותו נה"י נתחלקו מגוף הת"ת דתבונה, ואין הת"ת דבק כי אם בנה"י החדשים, כמ"ש רז"ל שם בשער דרושי הצלם. וכן צריך שתדע, שכל זמן שלא נכנסו כל המוחין בז"א לגמרי, אין החסדים שבו יכולים להתפשט בריק שבו, כמ"ש רז"ל בשער מוחין דצלם פ"ו ז"ל, הנה כל זמן שלא יכנסו ג"ד דגדלות, אין שורשי החסדים והגבורות מתפשטים במקומם, כי נשארם למעלה במקומם, שורשם בדעת מחוברים עם חו"ב יע"ש. ועיין בדרושים דלעיל במלת חסדים טובים, וא"כ צריך שיגמרו

הנה כפי כל האמור, נמצא שתחלת הכל, מוציאים המוחין המקיפין ל"מ דצלם בחב"ד וחג"ת דתבונה, ואח"כ נכנסים בחצי תחתון דת"ת דתבונה, שהוא הנעשה כתר דז"א. ואחר כך יורדים בנה"י דתבונה צ' דצלם, והם הם המוחין פנימיים דז"א המתפשטים בכל גופו. ונמצא לפ"ז, כי תחילה נתקן הכתר, ואח"כ המוחין. ורז"ל כתב, שהכתר בא באחרונה, אחר שנתקנו כל תשעה ספירותיה. דע, כי אין זו עיקר תיקונו של כתר, כי עיקר התיקון שבכתר, הוא להמשיכו ולהושיבו בראש ז"א, ונדע כי הכתר אין לו שייכות עם הנה"י

הנהרות ומראה מקומות

הבינו דבריו וחשם יודע נסתרות וסופו מוכיח על תחילתו שמת מורי החסיד ולה"ה בעוה"ר. ער"ש שפ"א נכנס חכם א' לפני מורי ולה"ה וא"ל שמימי לא התפלל כראוי, ושאלו החכם למה, וא"ל שלא אמר וכסא דוד עברך וכו' בברכת חשכון עכ"ל.

ז) נדה טו:

ח) סוכה נב. וזר ח"א כו: רסו. ח"ב קכ. ח"ג רמב: רמג: רעו: ת"ז תקון כ"ה ע: ת"ו בהשמטות קמו: ז"ח בלק נו ט"ב ש"ט. ר"ת פ' ט"ד שורח ט"ו שורה י"ג. ובפ"ח מסיים ולא

שמע קולנו ה' אלהינו, תכוין בניקוד הכתוב אצלי בדרוש שמות הספירה, י) בענין הויה דההין, שה"ס הדעת הפנימי של הנוקבא בימי החול. ומשתנית נקודתה בכל יום מר' ימי החול, ותכוין בהויה זו, אל הניקוד הכתוב שם ביום הג', והיא: יוד בחולם, הא ראשונה בחולם, הא שניה בסגול, ו' ראשונה בחולם, ו' שניה בסגול, ה' ראשונה בחולם, ה' שניה בסגול. ויכוין, שהויה זו היא בדעת הפנימי דמלכות בימי החול.

וכונה זו תועיל מאד, לעלות האדם במעלה, ובפרט לי אני חיים הכותב, לטעם הנודע לי. וכבר נתבאר ענין שומע תפלת כל פה, שהוא סוד פה ז"א, שממנו יוצאים י"ב נשיקין לנוקביה, וה"ס י"ב ברכות אמצעיות, ולכן נזכר זה בברכה אחרונה שבי"ב אמצעיות. וראוי מאד אל האדם, שבאומרו תפלת הלחש, יאמר וידוי בשומע תפלה, אנא ה' חטאתי עייתי ופשעתי לפניך כו', כנזכר בזהר פרשת בלק דקצ"ה ע"ב, וז"ל, לבתר לשואה גרמיה גו חסידים, בשומע תפלה, לפרטא חטאוי. ואני מסופק, אם שמעתי ממורי ז"ל, שיותר טוב לומר חטאתי עייתי פשעתי סתם, ולא יפרט החטאים. או אם צריך לפרט, ע"ד אשמנו

מכתשין, בגין דלא יתקטיל משיח בן יוסף כו', ועליו אנו מתפללין וכסא דוד עבדך מהרה בתוכה תכין.

את צמח: בנצח שבו. והויית חתימת הברכה, מנוקדת בחיריק. ובתיבת צמח, תכוין לשני יחודים: יהויה אהי"ה, יהויה אדנ"י שעולים קל"ח, בגי' צמח. ובאומרך כי לישועתך קוינו כל היום, תכוין לצפות ולקוות בכל יום ויום לישועתו יתברך, כדי שלא תתבייש בעת פטירתך, כשיעמידוך לדין, וישאלוך צפית לישועה, כמ"ש רז"ל במס' שבת פ"ב ט).

אב הרחמן: בת"ת דז"א, אשר ממנו נעשה כתר שבה, כנודע שד' ספירות שהם תנה"י דז"א, מהם נעשים י"ס דנוקבא. ולהיות שמן הת"ת הזה נעשה כתר שבה, לכן נקרא אב הרחמן, שהוא בחי' הכתר שבה. והויית חתימת הברכה הזאת, היא חש"ק: חולם, שבא, קמץ, בגי' אותיות ראשונות, וה' אחרונה בלתי ניקוד. וג' נקודות אלו, ה"ס ג' אבהן: חולם בת"ת, שבא, גבורה, קמץ, חסד. ולכן הושמה הגבורה באמצע, כדי שתתבסס ותתמתק, וז"ס הפסוק, רק באבותיך חש"ק ה'. האמנם בהויה הראשונה, והיא אב הרחמן

י פ ה ש ע ה

המחזין ליכנס, ויתפשטו כל עצמות החסדים ברוק, ואח"כ יעלו ויגדלו המחזין ע"י החסדים בא"ח שלהם, ויעלו שני שלישי חסד הת"ת דז"א עד הכתר, וימשיכהו וישיבהו ברישא דז"א, וזהו תיקונו הנעשה באחרית הכל, וכל זה תמצא יוצא מפורש בדרושי הצלם בדברי רז"ל.

וא"ת, הוא קיימא לן וכתבו רז"ל בדרוש ברכת כהנים, שבמלת ואלהי אבותינו, נכנסים מקיפי דצלם ל"מ דאימא, אם כן נמצא שהמקיפים נכנסים קודם שיתקן הכתר, שהרי

הכתר לא נתקן עד ברכה למשומדים. דע, כי אלו המקיפין דאימא הנכנסים בברכה ראשונה באלהי אבותינו, אינם אלא דצלמי המחזין דבחי' אב"א, כנודע שעד מלת באהבה, אינם חוזרים זו"ן פב"פ, וכתר הנתקן בברכה זו הוא כתר דבחי' פב"פ, כי מ"ש רז"ל שבכל ברכה הרי נתקן ספירה אחת בין בז"א בין בנוקבא, הם ספי' דבחינת פנים כמבואר. אלא שיש כאן לחקור ל"מ דצלם דפנים אימתי נכנסים, כי בודאי יש צלם גמור, לכל בחי' ובחינה בפרטות.

הגהות ומראה מקומות

ט) שבת לא. הגהות צמח בפע"ח וגם אני מכוון לצפות לישועת ה' שעושה עמנו להצילנו מכמה סגעים רעים בכל יום ובכל שעה. ומצאתי

תועלת גדולה כמה פעמים בכל זה.
י) ע"ח ח"ב שער מ"ד: שער השמות סוף פרק ז'.

למטה במדרגות אחרות. ולכן בתחלת נה"י אלו, שהוא תיבת רצה. תכוין אל שם אלהים במלואו כנוכר, שעולה רצה.

מודים כו': הנה ברכה זו היא בהוד דאימא. וזהו לשון הודאה, הרמוז בתיבת מודים מלשון הוד. ולכן בהויית חתימה ברכה הזו, תכוין אל שם במוכ"ן, שהוא חילוף שם אלהים דאלפא ביתא דאבג"ד, כנוכר בזהר פרשת פקודי. והטעם הוא, כי שם אלהים הוא בגבורה, ותמורתו, שם במוכ"ן הוא בהוד, ענף הגבורה כנ"ל.

ובאומרו המרחם כי לא תמו חסדיך, תכוין אל מה שהודעתך, שהחמשה חסדים מתפשטים בז"א, מן חסד שבו עד הוד שבו, והנה ברכה זו של מודים היא בהוד כנוכר, ולהורות, כי לא נפסקו החסדים האלה, אמנם עדיין חוזרת הארתם להתקבץ אל תוך היסוד שבו כנודע, וכמ"ש בברכת שים שלום. ולכן בברכה זו אנו אומרים, המרחם כי לא תמו חסדיך, כי עדיין יש להם התפשטות עד היסוד כנוכר. ובאומרך ויהללו ויברכו את שמך הגדול כו', תכוין להויה דע"ב במלוי יודין, הנקרא גדול, מצד החסד, הנקרא גדולה, וחסד בגי' ע"ב.

ובאומרך ולך נאה להודות, תכוין בס"ת אל שם כה"ת, שהוא שם א' קדוש, מע"ב שמות דויסע ויבא ויט.

ובענין שני הכריעות והזקיפות, שבברכת מודים תחילה וסוף, צריך שתדע, כי הנה לעיל בהתחלת ברכת אבות ביארנו, כי ארבע כריעות ד' זקיפות, הם בכל התפלה. וכל כריעה, היא כלולה משני כריעות. וכל זקיפה, כלולה מב' זקיפות. ושם נתבאר עניינם. (כו) אמנם כריעה זו שבתחלת ברכת מודים, וגם

בגדנו כו', והדבר אצלי בספק. גם ראוי לשאול על מזונותיו בברכת שומע תפלה, להורות שהוא בוטח בו יתברך, אשר בידו מזון לכל חי, ע"ד תפלת רב ייבא סבא בכל יום קודם אכילתו, כנוכר בפרשת שלח. (כ)

(ל) רצה כו': הנה בארבע ברכות אחרונות שבי"ג אמצעיות, המשכנו הארה מן התנה"י דז"א, אל י"ס דנוקבא, הנרמזות בט' ברכות הראשונות שבי"ג אמצעיות. ועתה אנו ממשיכין הארה אל הי"ס דנוקבא, מן הנה"י דאימא, המתלבשין בסוד מוחין תוך ז"א. ועוד כבר כתבנו באופן אחר, בג' ברכות אלו: רצה, ומודים, ושים שלום, בענין ז"א עצמו, בדרוש שכתבנו לעיל בתחילת י"ב אמצעיות, וע"ש. אבל נכתוב עתה ע"פ דרכנו הנמשך עד עתה, והוא, כי רצה ומודים וש"ש, הם נה"י דאימא, המאירים בנוקבא.

וזהו סדרן: רצה, בנצח דאימא, ולכן בהויית חתימה ברכה זו, תכוון אל שם ב"ם, שהוא חילוף שם אל, באלפא ביתא דאבג"ד כו', ונוכר בזהר פרשת פקודי, שצריך לכוין בשם ב"ם, בברכת רצה. והטעם הוא, כי שם א"ל הוא בחסד, בסוד חסד אל כל היום. ושם ב"ס חילופו הוא בנצח, ענף החסד ובמלת רצה, תכוין לשם אלהים במילוי

ההי, כזה: אלף למד הה יוד מס, שהוא בגי' רצה. וטעם כוונה זו תלויה במש"ל בדרוש א', כי ג' ברכות אלו, של רצה ומודים וש"ש, הם סוד נה"י דז"א עצמו האחרונים החדשים, הנעשים לו ע"י הבינה בעת הגדלתו, בסוד כונן שמים בתבונה. והנה נודע, כי שם אלהים ובפרט בהיותו בסוד מלוי, תמיד הוא באימא. ואעפ"י שנמצא במקום אחר, עכ"ז שרשו באימא, אלא שמכאן הוא נמשך, ומתפשט

י פ ה

(כו) אמנם זו הכריעה של תחילת ברכת מודים, וגם הזקיפה שלה אינם כפולות, רק כריעה א' חקיפה א' לבד, לפי שאנו עתידים

הגהות ומראה מקומות

(כ) אות ש"צ ובדפו"י דף ס"ב ע"ב ושם כתוב רבי י"סא סבא. (ל) פע"ה שער העמידה פרק כ'.

הזקיפה שלה, אינם כפולים, רק כריעה אחת וזקיפה אחת בלבד, לפי שאנו עתידים לומר אח"כ מדים דרבנן בחזרת התפלה מפי ש"צ, ושם יש כריעה ב' וזקיפה ב'. ולכן עתה תכרע כריעה אחת בלבד, בסוד ו' לגבי ה'. וכנגדה זקיפה א', שהיא בסוד ה' לגבי ו'. ובמדים דרבנן, שם בכריעה הזיא, תכוין בסוד ו' לגבי ה'. ובזקיפה, תכוין בסוד ה' לגבי ו'. ושם במודים דרבנן נבאר הטעם וע"ש מ).

ונחזור לענין ראשון. הגה באומרך מודים אנחנו לך, תכרע כריעה אחת בלבד, ותכרע בסוד שם אהיה במלוי אלפין. ג) וע"י יורד ו' עלאה לגבי ה', להאיר אל הנוקבא. ואין כאן אלא כריעה א', וה"ס חוט השדרה, ח"י חוליין דביה, שהם חיוב הכריעה במלת מודים, כדי להוריד טפת החסדים דרך חוט השדרה, היורד מן המוחין דז"א דרך חוט השדרה, לתת אל נוקביה בסוד זווג.

ואח"כ תזקוף זקיפה א' ג"כ בלבד, בשם הויה, ס) ותכוון לזקוף ה' לגבי ו'. (א) וזה נעשה ע"י שם ההויה במלוי אלפין, העולה מ"ה, שהוא למטה בגופא ולא ברישא.

אח"כ בכריעה האחרת שבסוף ברכת מודים, באומרך בא"י הטוב שמך ולך נאה להודות, אז תכרע שני כריעות: הא' ו' לגבי ה', והשניה ו' לגבי ה', וזה יהיה ע"י שם אהיה השני דמלוי ההין, ע) כנודע, כי ארבעה שמות אהיה הם בבניה, שנים הראשונים במלוי יודין, ושנים האחרונים, הראשון באלפין, והב' בההין. ולכן עתה תכוין באהיה השני, שהוא פ) בההין: ותזקוף שני זקיפות: הא' הא לגבי ו', השני ה' לגבי ו'. וזה יהיה ע"י שם ההויה דב"ן דמילוי ההין, והרי כבר נשלמו הארות של ארבע שמות אהיה וארבע שמות הויה במלואם, והאירו בז"א ובנוקבא. ואז אנו אומרים ברכת שים שלום, שנבאר עניינה באורך בע"ה.

ב) מודים אנחנו לך כו': נודע, כי אות ה' יש לה ג' מלויים: יודין, ההין, אלפין. כזה: ה', הא, הה. ושלשתם, מורים על שם ההויה. כי אות ה' במלוי יודין, אם תחזור למלאתה באופן זה, הא יוד, בגי' הויה. ג) וכשתמלאנה באלפין, כזה הא, תכוין כי ה' פעמים ה', הם כ"ה, ועם א' של המלוי, הרי כ"ו, כמנין

הגהה

מקום אחר זולת זה, וז"ל, מודים אנחנו וכו'. ג) א"ש, גם אם תהיה ההא פשוטה, ועם הירוד, הרי כ"ה, וע"ה הרי כ"ו, ונרוויח בזה שלא תחזור הה' במילוי אלפין.

א) א"ש, נלענ"ד להגיה, ה' לגבי ו'. ב) א"ש, עוד מצאתי כתוב למורי ז"ל, ענין אחד בברכת. מודים, ואעפ"י שאינו נקשר עם האמור, מ"מ הוכרחתי לכותבו פה, לאפס

י פ ה

ואם אין בנו כח לעשות כל יחיד ויחיד, והלואי הש"ץ הרמוז למקום שרמוז בכללות, ובזכות תעלה בידו יפוי כח לעשותם, מ"מ איך הקהל מערבין של זה בזה. שם ותכוין באופן זה, כי ד' אותיות הויה

בשער מוחין דז"א פ"ה, שכל המוחין הנמשכים בעמידה דלחש, הם מבינות דישסו"ת, ודחזרת העמידה הם מחכמות דישסו"ת, א"כ כל חדא וחדא באפי נפשה נדרש לעצמה, ובחזרת צריך כל הק' (הקהל) כריעות וזקיפות בפני עצמם,

הגהות ומראח מקומות

עניינה וכן כריעה וזקיפה כו', מה עניינה אם יש איזה עלייה ע"י כך כמו בראשונות ואיך אפשר והרי הם כבר פב"פ וצ"ע. ע) ג"א במילוי יודין (פע"ח). פ) ג"א ביודין (דפו"י).

מ) הגה"ה ג"ב אמר מאיר מסוסק אני בתפילת ערבית והמתפלל ביחיד. ג) ג"א במילוי יודין (דפו"י). ג"א במילוי ההין (פע"ח). ס) הגה"ה א"מ צ"ע פירוש זקיפה זו מה

א"כ תחבר מן א' ועד יוד, כזה: אי, בט, גח, דו, הו, וכל זוג מאלו הוא י"א שהם שני אותיות זה, וכבר למעלה היתה הכונה באותיות י"ה, ועתה באותיות ר"ה, והנה ה"פ ר"ה, שיש בה' זוגות אלו, הם בגי' נ"ה, שה"ס הו"ה דאלפין דמ"ה הנ"ל, ועם עשרה אותיות הרי נ"ה, והנה תחבר שם י"ה הנ"ל, שהוא ג"פ י"ה, שהם בגי' מ"ה, עם ה"פ ר"ה, שהם נ"ה הרי הכל ק'. וזה תכוין במלת מודים, שהיא בגי' ק'. והכונה היא, מודים אנחנו לך בק', שעולה הו"ה (א) ע"ד הנזכר: י"ה מ"ה ר"ה

הו"ה, וכשתמלאנה בההיך, כזה, תכוין כי זה גי' י', וכשתמלא הו"ה, הוא כ. תמלאנה ותהיה כף, והיא ק', ק' לבדו וק' לבדו, ר"ל: כי כיון שההה נעשית יוד, כי זה בגי' יוד, א"כ נמצא שאות ההה חורה להיות יוד, ולכן תחבר האותיות שהם מן א' ועד יוד, שהם ה' זוגות, ולא תמצא חיבור ה' עם יוד, רק בגי' זוגות מהם בלבד, שהם: טו, יה, והנה ג"פ י"ה שיש בגי' זוגות אלו, הם בגי' מ"ה, שהוא שם ההויה במלוי אלפין, וגם באופן אחר, והוא, דכיון שמילוי אות הה היא י',

הגהה

(א) א"ש, הרי נתבאר מ"ש למעלה ב"פ ק', אחד בהויה כאמור, ואחד במלת מודים.

י פ ה ש ע ה

הה', כי כללות שבחסד, הוא עצמו כללות שביסוד, כמ"ש רז"ל והנה אלו הו' שביסוד, נמשכים מן הו' שבחסד, ובהכי מבין אני בעוניי, מ"ש רז"ל בשער מדומין פי"ד ז"ל, ואותיות גיכ"ק הם ה"ח שבחיך שהוא החכמה, ואותיות אחע"ה הם ה"ג שהוא הבינה כו', והנה אע"פ שאותיות גיכ"ק, ואותיות אחע"ע, אינם אלא ד' אותיות, עכ"ז הם ה', ולא קבלתי הטעם יע"ש, ולע"ד הוא הטעם, כי הפרטיות שיש לכל א' וא' אות א' בפני עצמו, אינם אלא ד', כי הראשונה היא כללות כולם, ואיננה אות א' לבד, נמצינו למדין, כי בין החסדים, בין הגבורות, כל הבחינות איתנהו בהם, כי הם ד', יען הראשון חסד שבהם, אינו נמנה עמהם, כי הוא כללות כולם, וגם ה' הם, אם נמנה גם החסד הראשון שבהם עמהם, וששה הם, כשנמנה גם כללות שביסוד, וגם ו' הם, כשנמנה עמהם גם כללות דכללות שבמלכות, ודע שגם כתב רז"ל, שכל חסד חסד, וגם כל גבורה וגבורה, כלול מעשר, והם ך' שערי בינה היינו טעמא שנקרא היסוד כל, ובוה דדאי הגמור, יש בו מעט עיון להבינו, ואין כאן מקומו.

הם ד' חסדים, היסוד הוא הה' הכולל את כולם כו'. בכל מקום לעולם, וגם לקמן תוך כדי דבור, הוא אומר ה' חסדים, חוץ מן היסוד, כי היסוד הוא כללותם, ואינו עמהם במספר הה', וגם למה נרמזו בד' אותיות הויה, אחר היותם ה'. ונלע"ד, במ"ש רז"ל שלהי שער הנסירה ז"ל, וטעם הדבר, כי הנה החסד נקרא יומם, כי כלולים בו כל הו"ה, והנה התלבשות חסד דעתיק, הוא בגולגלת דא"א כנודע, ואותם הו' כללות אורות שבחסד ההוא, נתלבשו שם בו' דגולגלת דא"א כנודע, וגם היסוד דעתיק נקרא כל, ויש בו כללות כל הו"ה, ושומר כללים אלו, והנה אלו הו' שביסוד נמשכין מן הו' שבחסד, בסוד חסד דשרי"א בפום אמה יע"ש, נמצא כי החסד הראשון שבספירת החסד, הוא כללות כל שאר החסדים, והוא משום דאזיל עם כולהו, וגם היסוד הוא כללות כנודע, נמצא החסדים הפרטיים אינם אלא ד', ולכן נרמזו בד' אותיות הו"ה, כי החסד הא' הוא גדול מכולם, וכללות כולם, ואפשר, כי סמוכות שלו, ורמיזתו בקוץ היו"ד דהויה, הכוללת כל החסדים, ומ"ש רז"ל והיסוד הוא הה' הכולל את כולם, ר"ל הכללות ל' הוד

הגהות ומראה מקומות

(ל) צ"ל הוא.

נ"ה. צ) גם דע כי שם ההויה עם כללותה היא כ"ז, לדמוו כי כל הכ"ז אותיות של אלפא ביתא, דומות בשם ההויה.

ק) שים שלום כו': הענין הוא, כי ברכה זאת היא כנגד היסוד כנ"ל, ועתה הוא סוד הווג. והנה שלום הוא בחי' היסוד, כי אחר אשר כל הד' הויות הנ"ל, שהם, עסמ"ב, שהם המוחין דז"א, האירו הארתם, וכבר נשלמו בו. אז אח"כ יורדת טפת זרע מן המוחין האלה, כדי להזדווג עם נוקבא, וזהו ענין שים שלום. כי אחר אשר כבר נעשה בחינת החיבוק והנשיקין בברכות שקדמו כנ"ל, אז מתעורר היסוד להתחבר בנקבה, וזהו שימת שלום הזה, תוך נקודת ציון אשר בה, בסוד הכנסת עטרה לצורך הווג.

הנה נודע, כי בהתעורר היסוד התחתון אל הווג, תיכף ברגע מתעורר המוחין, להוריד הטפה זרעית עד היסוד. והנה בברכת שים שלום, מתחלת הטפה לרדת מן המוחין אל היסוד שבו. נודע, כי טפת הזרע יורדת מן המוח האמצעי, הנקרא דעת, מן החמשה חסדים אשר שם, הנתונים תוך היסוד דאימא, המתלבשת תוך דעת דז"א כנודע. וגם היסוד ההוא דאימא, נקרא שלום, כי כל יסוד ויסוד נקרא שלום. ולכן באומרך בא"י המברך את עמו ישראל בשלום אמן, תכוין להמשיך טפת הזרע הה' חסדים, להוציאה מתוך היסוד דאימא, הנתון תוך דעת דז"א, ולהוציא גם מתוך הדעת, ולהוציאה משם, ולהורידה עד היסוד דז"א, הנקרא ג"כ שלום. ולכן תכוין בזו ההויה של חתימת ברכה זו, בניקוד שורק, כנודע כי זאת ההויה בניקוד שורק, היא ביסוד, כנ"ל בשם ספר התיקונים.

גם תכוין, כי אותיות שורק, הוא אותיות קשר, ושרק הכל א', פירוש: כי היסוד, מחבר

ומקשר כל העולמות, ומחבר יחד זרין, והיו לבשר אחד. ותכוין לקשר ע"י היסוד, כל הי"ס דז"א, ב"ס דנוקבא. ודע, שע"י כוונה זו, יועיל לך מאד לענין הזכירה. ותכוין, כי ניקוד הויה זו היא בשדק, שהיא אותיות קשר, שאתה מקשר כל העולמות, ע"י היסוד שניקודו הויה בשורק, ובכח זה יתקשרו דברי חכמה בלבך, ולא ישתכחו ממך.

ופעם אחרת שמעתי ממוז"ל באופן זה, הוהר בכל תפלותך, בין בחול בין בשבת, לכוין בחתימת ברכת שים שלום, אל שני השמות הויה ואלהים, הנקרא שם מלא. והוא סוד ה' גבורות, המתבסמות בחמשה חסדים, וחיבור שני שמות אלו, הם גי' יב"ק.

ופ"א שמעתי ממנו ז"ל, באופן זה: דע, כי עדיין לא נרמזו שם הויה ואלהים, הנקרא שם מלא, כנזכר בפרשת פקודי. לפי שער עתה בכל הברכות, לא היינו מכונים בכל שמות ההויה, אלא אל חיבור הויה ואדני, שהוא יאהדונה"י. ולכן עתה בהויה חתימת ברכה זו, תכוין אל שם מלא הנזכר, שע"י מזדווגין היכלין תתאין דנוקבא, בהיכלא עלאה דדכורא. ובשם ההויה תכוין, כי בו נכללין שבעה היכלי דכורא. ועיקר הכונה בהויה זו, לכוין אל טפת הה' חסדים, דאתכלילן בההוא אמה דכייא. כנזכר בזוהר פרשת נשא דקמ"ב ע"א.

ותכוין באופן זה: כי ארבע אותיות הויה, הם ארבעה חסדים. היסוד, הוא החמישי, הכולל את כולם. והנה הם ה' חסדים. ד) ובאומרך המברך את עמו ישראל, תכוין בר"ת, שהם כמנין אלהים, אשר ה' אותיותיו, ה"ס ה"ג מנצפך, שברחם הנקבה. ובאומרך בשלום, תכוין אל שם יאהדונה"י, המחבר חסדים בגבורות, ועושה שלום ביניהם, ומיחדם. ופ"א שמעתי באופן זה: הנה בשם הויה

הגהות ומראה מקומות

- צ) ספר הפליאה הנקרא ספר הקנה דף כ"א
 ע"א דפוס פרעמישלא ודפוס קארעץ דף י"ד
 טור ג'. ושם מפרש שה' מתרבע שאפשר לומר
 ה' פעם ה', משא"כ בא'.
 ק) זהר תרומה אות מ"ח ובדפוי סוף י"ף
 קכ"ח ע"ב.
 ר) שער מאמרי רשב"י זיע"א תחילת האד"ר
 דף קצ"א ד"ה ודע כי זה.

עולמות עשיה ויצירה. והנה כאשר נוקבא דו"א דאצילות, מזדווגת עם בעלה, או מתרחקת משם ז' היכלי הבריאה הנקראים ז' נערותיה, כי אינו דרך ארץ, להסתכל בעת זווג חתן וכלה. אמנם הם נעשים בבחי' מלבוש וכסוי, כדמיון חצי גורן עגולה, סביב נוקבא דאצילות, שלא יסתכלו שם הקליפות, כנזכר במאמר הזוהר דכתיבת יד, הנקרא סתרי אותיות השי"ת, וכנזכר במדרש שיר השירים של הזוהר. וכבר הדעתין, שהבריאה נקראת כסא הכבוד, ונקרא אלהים, שהוא בגי' הכסא. ועיקר שם אלהים, הוא בהיכלות הבריאה. ולכן בר"ת המברך את עמו ישראל, תכוין שהוא בגי' אלקים, ותכוין שהם היכלי הבריאה, ותכוין לחברם עם היכלי האצילות, הנקרא יהו"ה. והוא שם ההויה שבברכה זו, של המברך את עמו ישראל בשלום. ואז מזדווגין היכלין תתאין בעילאין, שהם היכלי הנוקבא, בדכורא. וז"ס מ"ש בזוהר, ששם זה נקרא שמא שלים, לפי שהוא כולל כל העולמות כנזכר, ואין לך שם כולל כל העולמות, אלא שם זה, ולכן נקרא שמא שלים.

ושמעתי מזולתי ששמע בשם הרב זל"ה, וראיתי להעתיק פה, וז"ל, ענין י"ח ברכות של העמידה, ה"ס ג' קוים שבאות ש, שה"ס נה"י, כמבואר אצלינו, שהם נקראים שיח השדה, וה"ס ש' ח"י.

(ש) ענין ארבע זקיפות שיש בעמידה, כבר נתבאר עניינם אצלינו, והוא, שתכוין בכל זקיפה, להויה אחד מד' היות עסמ"ב. והנה בהגיעך אל שים שלום, תכוין לכלול כל ארבע שמות הנזכר, ולהמשיכם תוך נוקבא דו"א, ע"כ מצאתי משם מורי ז"ל.

ודע כי יש כאן כוונה אחרת גדולה, והיא זאת, כי הנה בארבעה כריעות שבתפלה, כמו שנת"ל, הנה בהם (ת) נתחברו שמות אהיה בהויה. ועתה אנו רוצים לייחד ולחבר, חיבור יהו"ה באלהים, ויהו"ה באדני, וביאור ענין

של חתימת ברכה זו, תכוין שה' חסדים הם, וכל חסד וחסד הוא הויה א', וה"ס טפת ה"ח, היורדים ממזח הדעת, אל היסוד דו"א. וכנגדם מעלה הנקבה מ"ן בחי' ה"ג, שהם נקראים שם אלהים, ואלו נרמזו בר"ת, המברך את עמו ישראל, שהוא בגי' אלהים. והם חיבור הויה ואלהים שהם ה"ח וה"ג, הניתנים כולם ביסוד הנקבה, לצורך בריאת הולד, שהם הנשמות המתחדשות ונצרות בכל זווג וזווג, כמבואר אצלינו במקומו. ונמצא שה"ח יורדים בסוד מ"ד, וה"ג עולים בסוד מ"ן, וע"י אלו מזדווגים זו"ג, ומתחברים יחד. והוה ענין בשלום, פ"י: כי שני היסודות, של הזכר ושל הנקבה נקראים שלום, ולכן בתיבת בשלום, תכוין אל חיבור שם של יאהדונה"י, שהוא חיבור ז"א בנוקבא. גם לפי שהחסדים הם מים, והגבורות אש, ומתחברים ועושים שלום ביניהם, ונעשין חיבור שם יאהדונה"י. אמנם כשתכוין בשתי שמות יהו"ה ואלהים, תכוין לחברם בסדר הזה, אילהויהם. כי הגבורות שנקראים אלהים, מקדימין, ומתחילין לעלות תחלה, בסוד מ"ן, ואח"כ יורדים החסדים שהם ההיות, בסוד מ"ד.

גם נבאר ענין הנ"ל, של שמא שלים דהויה ואלהים, הנזכר בפרשת פקודי, שצריך האדם בתפלתו, לחבר שמא שלים הזה, שלא יש שמא שלים, אלא שני שמות אלו. והענין הוא, כי עד עתה בכל ברכות העמידה בעת הזכרת ההויה, לא היתה כוונתינו, אלא בחיבור ב' שמות יהו"ה ואדני, כי אדני נרמז באות ה' תתאה של ההויה. והנה זה החיבור של יהו"ה ואדני, הוא חיבור זו"ן בלבד. ואמנם אנו צריכין ג"כ, להאיר ולהשפיע גם לכל העולמות, שהעלינו ע"י תפילתינו, כמבואר באורך בסדר תפלת השחר, שעולים ב"ע. וכבר ביארנו שהעשיה נכללת ביצירה, והיצירה בבריאה, באופן שאין היכר בעולמות עשיה ויצירה, אלא בעולם הבריאה לבדו, שבו נכללו שני

הגהות ומראה מקומות

(ש) ע"ח ח"א שער כ"ג: מחזין דצלם סוף פ"א. ח"ב שער כ"ה: דרושי הצלם דרוש ה'. (ת) נ"א ייחדנו (דפרי"י).

אורות החסדים המכוסים, שהוא מן החזה דז"א ולמעלה, אשר לזה הטעם היא כולה דינים, ונקראת אלהים, והחיבור הזה נקרא יהו"ה ואלהים, ג) שהוא זווג דלאה עם ז"א ביעבור. והחיבור השלישי הוא בהתחברו והתייחדו עם רחל, הנקראת אדני, כי שם אדני, עיקרו ושרשו הוא ברחל, ולכן החיבור הזה נקרא יהו"ה ואדני. ובהיות כל ג' חיבורים אלו מחוברים יחד, אז הוא היחוד השלם והגמור. אופן הב' הוא, מה שאנו צריכים עתה אילו, ד) הנה הוא זה, דע כי ז"א מתחלק לג' מדרגות: מדרגה העליונה הוא כתר שבו. והב', היא בחי' ג' מוחין חב"ד שבו. והג', היא גופא ה' דילה, שהם ר"ק. וג' בחי' אלו, נעשים בתפלת העמידה, כמו שנבאר. והענין הוא, כי הנה ודאי שהכתר דז"א, כולל את ג' מוחין, וכללותם הם בו בלי ספק, וא"כ ודאי הוא (כט) שבכתר ו' שבו, שהוא שורש של המוחין, ששם נמצאין ונשרשים שלש

זה כפי מה שהבנתי מדברי מורי ז"ל הוא זה, (כח) כי הנה הודעתך, כי שלש יחודים הם: האחד הוא, יחוד אהי"ה ויהו"ה. הב', הוא יחוד יהו"ה ואלהים. הג', יחוד הויה ואדני. ולפעמים א) מתייחדים יחד יחוד הראשון, או יחוד השני, או השלישי. ולפעמים מתייחדים שלשתם, ואז הוא יחוד גדול שבכולם, ואז הנוקבא נקראת נר ה', בסוד שלשה יחודים הללו, העולים בגי' נ"ר, ואז הנקבה נקראת נר מצוה, ומאירה אור גדול. ב) והנה ביאור שלשה יחודים אלו, הוא בא' משני פנים: האחד הוא, כי שם ההויה הוא בוי"א, אבל יש לז"א שלשה מיני יחודים, האחד הוא בהתייחדו עם אימא עלאה, אשר היא נקראת אהיה כנודע, והוא בעת שהיא נכנסת ומתפשטת בתוכו כנודע, ואז מתחבר ז"א עם אימא, וז"ס יחוד הויה עם אהיה. החיבור הב', בהתחברו והתייחדו עם לאה, הנקראת אלהים, להיותה במקום הכסוי והעלם,

י פ ה

עם אימא, ואז ז"א שם הויה, ואימא שם אהיה. ובשער הווגין פ"ב כתב, שכאשר זו"ן בבחי' אבא, ומתפשטים בתוכו המוחין, כי תחילה ניתנים לו לברו, נקרא ז"א לברו ה' אלהים, יע"ש, ויתרוץ על נקל. (כט) וא"כ ודאי שבכתר שבו, הוא שורש כל המוחין ודאי, ששם נמצאין ונשרשין בו ג' המוחין חב"ד כר, ובחי' אלו המוחין הנמצאין בכתר, הנה הם נתקנים ונשלמים בוי"א ע"י ד' כריעות וד' זקיפות שיש בתפלת העמידה כר, ולכן הם בבחינת כריעות וזקיפות, כדי להוריד משורש ד' מוחין אשר בכתר ממש כר, אחר אשר תיקון הכתר שבו, על ידי ד' הכריעות והזקיפות. הנגמרות בסוף ברכת מודים כר. הנה מאן חשיב ומאן ספינ, ומאן יזכה להבין אלה דברי רז"ל, כי מ"ש שורשי

(כח) הנה כבר הודעתך, כי ג' מיני יחודים הם: הא' הוא אהי"ה ויהו"ה. והב' הוא הויה ואלהים. הג' הויה ואדני כר. והנה ביאור ג' יחודים אלו כר, הא' הוא כי שם הויה הוא בוי"א כר, בהתייחדו עם אימא עילאה כר, והוא בעת שהיא נכנסת ומתפשטת בתוכו כנודע, ואז מתחברים ז"א עם אימא, וז"ס יחוד הויה עם אהיה כר. בשער א"א פ"ב כתב רז"ל, כי זאת היחוד הראשון, דהויה ואהיה, הוא יחוד דארי"א. ושנים האחרים, הם יחוד דזו"ן. והכל אמת, כי בארי"א אין יחודם, אלא דוקא בהויה ואהיה, לאפוקי שני היחודים האחרים, שהם דוקא בזו"ן, דלא שייכי בארי"א, ואין הכי נמי, שביחוד הראשון מתייחד ז"א עם אימא. אמנם הא קשה, שכאן כתב שכאשר אימא מתפשטת תוך ז"א, שזהו יחוד ז"א

הגהות ומראה מקומות

(א) דפרי"י. (ז) ג"א אליו יותר (פע"ח).

(ה) ג"א דיליה (דפרי"י).

(ו) ר"ל כתר דכתר שבו.

(א) ג"א מתחברים (דפרי"י).

(ב) להלן ענין הנוכה ד"ה ואמנם ענין.

(ג) ג"א ל"ג שהוא זווג דלאה עם ז"א ביעבור

הוא בכתר שלו, ושם ההויה הוא כללות ז"א בשאר ה"ט"ס. ונמצא, כי בהשתלם לתקן הכתר שבו, אז נעשה חיבור יהו"ה ואהיה. ואחר אשר נעשה תיקון הכתר שבו, ע"י ד' כריעות והזקפות, הנגמרות בסוף ברכת מדיים, אז אנו אומרים ברכת שים שלום כו', וחותמין בא"י המברך את עמו ישראל בשלום אמן, ואז אנו מחברים חיבור השני של הויה ואלהים הנרמזים בחתימה זו כנ"ל, כי שם הויה הרי הוא מפורשת, ושם אלהים נרמז בר"ת המברך את עמו ישראל, שהוא גי' אלהים.

מוחין חב"ד, הנחלקין לארבע מוחין, מפני שהדעת כלול מחו"ג. והנה הד' מוחין, הם ד' הויות עסמ"ב כנודע והם מלובשין תוך נה"י דאימא עלאה, שגם היא בחי' ארבע שמות אהיה כנודע, ובחי' אלו הארבע מוחין, הנמצאים בכתר, הנה הם נתקנים ונשלמים בו"א, ע"י ארבע כריעות וד' זקפות, שיש בתפלת העמידה כמבואר לעיל, שכולם הם בסוד חיבור יהו"ה ואהיה, ולכן הם בבחי' כריעות וזקפות, כדי להוריד משרשי הד' מוחין אשר בכתר (ז) ממש, ובחי' זו היא חיבור הויה ואהיה, לפי ששם אהיה

י פ ה ש ע ה

ממש כו', והרי אמרת שהם להתקן המוחין שבכתר עצמו, והדר ואומר שהוא להוריד משרשי ד' מוחין. כי על כן נראה לע"ד, בהקדים שני הקדמות ידועות ומפורסמות, כי הנה נודע, כי מוחין אלו נמשכו מרום המעלות, עד מא"ס ב"ה, והיו יורדים ונמשכים מפרצוף לפרצוף, וממדרגה למדרגה, ובכל פרצוף ופרצוף שעוברים, מקבלים חלק הנוגע להם, ומתקנים עצמם. ואחר שנתקנו, הם חוזרים להודווג, וע"י זווגם מנחילין המוחין לפרצופים שתחתיהם. וכן הוא הענין, בכל פרצוף ופרצוף, עד שנשאר ומגיע לזו"ן חלקם בחיים. וכדי שלא לצאת מענין לענין, איני מאריך, למען דעת מהו הבחינה הנמשכת מהא"ס ב"ה, ומהו החלק שנוגע לכל פרצוף ופרצוף. רק השתא אמינא, שהסדר הוא כך, תחילת הכל נמשך לעתיק, ולזקח חלק הנוגע להם, ומתקנים דכו"ן דעתיק, ואחר שנתקנו, חוזרים ומזדווגים דכו"ן דעתיק, ובסוד מוחין מנחילין הכל לא"א. וא"א מקבל ולזקח חלקו, ומתקנים דכו"ן דא"א, ואחר שנתקנו הם, מזדווגים דכו"ן, וע"י זווגם מנחילין בסוד מוחין לאו"א. ואו"א מקבלים ולזקחים חלקם, ומתקנים עצמם, חוזרים ומזדווגים, וע"י זווגיהו מנחילין

כל ד' מוחין הם בכתר, לא נפלאות היא, כי כבר כתבו בכמה מקומות, והם בשער מוחין דצלם פ"ז ופ"א, ובשער דרושי הצלם פ"ה יע"ש. אמנם מ"ש כי עתה אחר גמר ד' כריעות וזקפות, נגמר הכתר דו"א להתקן, וכי עד עתה לא נתקן אלא הכתר לבד, והלא מברכה ראשונה כבר המשכנו כל המוחין הגדולים והנוראים גדולות, וגם מוחין דפנים מבאהבה ואילך, והיתה המשכתן עד למטה בנה"י שלהם, וכבר נגמר כל בניינם ותיקונם בחי' אב"א ובחי' פב"ס. ואחר כל הטורח הזה, נמצינו למדין, דהשתא הוא שנגמר תיקון הכתר דזעיר אנסין, והוא פלאי, ומתקוף ועוצם קושיא זו, חד מן קדמיא, כמוה"ר נר המזרחי זיע"א, פעל ועשה סדר הכוונות ברוב חכמתו ובינתו, ואכן יד עניי יתמי דיתמי, אין אנו כדאין וראויין להבין ולהשכיל אמרי בינה שכתב בהאי מילתא מוה"ר, מאן יהיב לן עפרא תותי רגלחיי, ועין כי רחמנא לא בזה מנחת העני, בתר עניותא גם אענה אני חלקי, והוא, שיש לדקדק בדברי רז"ל שכתבו, ובחי' אלו ד' מוחין אשר נמצאים בכתר, הנה הם נתקנים ונשלמים בו"א, על ידי ד' כריעות וזקפות. ובתכ"ד כתב, לכן הם בבחי' כריעות וזקפות, כדי להוריד משרשי ד' מוחין שבכתר

הנחות ומראה מקומות

(ז) ר"ל כתר דכתר שבו.

קוים, ימין ושמאל ואמצע, כמבואר אצלנו, וכנגד מדרגה זו, היא חיבור יהו"ה ואלהים. כי הו"א הנקרא יהו"ה, נשלם ונתקן גם בסוד המוחין שלו, במקום הראוי להם. וטעם היות המוחין האלו נקרא אלהים, הוא במה שנודע, כי המוחין אינם כ"כ רחמים כמו הכתר, כי זהו מ"ש בזהר פרשת פקודי דרנ"ד ע"א, כי במחשבה שהם המוחין, אתברירו כל הש"ך

וענין חיבור הזה, להוריד הארת המוחין למטה, במקום המוחין עצמן, שהוא בחב"ד דו"א אשר מדרגה זו היא בחי' שנית דו"א כנו', כי כמו שהכתב' להיותו עליון מן המוחין, כולל כל מה שיש במוחין כנוכר, כן ג"כ המוחין במקומם, להיותם עליונים מן ר"ק הגוף, הם כוללים כל מה שיש בגופו, וכנודע כי הנגה הג' מוחין מתפשטין בו"ק דו"א, דרך שלשה

ש ע ה י פ ה

המוחין לזו"ן. וגם זו"ן אחר שקבלו המוחין מאבא ומאימא, בתחלה מתקנים עצמם, ואחר שכבר נתתקנו, מזווגים, כדי להוליד בנים, הם נשמות כמ"ש רז"ל לעיל. עוד הקדמה שנית שכתבה רז"ל בכמה מקומות, ומהם שער מדומ"ן פי"ד ז"ל, והענין, כי מתחלה מתעוררים ג"ר שבארם להזדווג, שהם תלת מוחין דברישא, ומוציאים הטפה היא מזווג הנעשה ע"י, ואחר שהנוקבא העליונה שהיא בינה שבראש, נטלה הטפה בסוד זווג, אז מורידה למטה אל היסוד. וחזרת לצאת אל הנוקבא. נמצא שבתחלה מזווג הארם מיניה וביה, להוציא הטפה ממוחין דיליה, ואחר כך יורדת ער היסוד בו, ואז נתנה לאשתו ביסוד שלה יע"ש. והנה כאן בזו"ן, מתחילת ק"ש ער באהבה דברכה ראשונה, המשכנו בזו"ן כל מוחין דגדלות בחי' אב"א, ונתקנו כל פרצופיהם לגמרי, עם מקיפים דל"מ דצלם דאימא. ומאהבה ואילך, היינו מתקנים כל פרצופיהם רבחי' פב"פ, באופן שעד הגיענו לסוף ברכת מודים, כבר הם מלאים כל טוב, וכל פרצופיהם בנוים ומתוקנים, לא תחסר כל. והשתא צריכים הם להזדווג לצורך אחרים, להוליד נשמות. ולזה צריך שבין בו"א בין הנוקבא, יזדווגו מוחין שלהם מניה וביה, לצורך זווג תחתון שלהם, הנעשה בשים שלום. ועין כי שורשי המוחין בכתר, שורש זה הזווג רמניה וביה מתחיל מכתר גם הוא והם ארבע הויות דעסמ"ב, שורשי המוחין דאבא, המזדווגים עם ד' שמות אותיה במלואיהם, שהם שורשי המוחין דאימא. וע"י ד' כריעות וזקיפות שיש בתפילת

העמידה, הם נתקנים ונשלמים. ר"ל: נתקנים להזדווג, ומזווגים. ובכל פעם כריעה וזקיפה, נעשה הזווג במוח א', דהיינו בתחילת ברכה ראשונה, נעשה הזווג שורש חכמה דאבא עם שורש חכמה דאימא, ולכן כוונותיו ע"ב וקס"א. ובסוף ברכה ראשונה, נעשה הזווג שורש בינה דאבא עם שורש בינה דאימא, לכן כוונותיו ס"ג וקס"א. ובמודים, הזווג שורש דעת דחסדים דאבא עם שורש דעת דחסדים דאימא, לכן כוונותיו מ"ה וקמ"ג. ובסוף מודים, הוא הזווג שורש דעת דגבורות דאבא עם שורש דעת דגבורות דאימא. לכן כוונותיו ב"ן וקנ"א. ולכן הם בכריעות וזקיפות, כדי להוריד משורשי הד' מוחין אשר בכתר ממש, ר"ל: כדי להוריד טיפת הדכר, וכנגרו להעלות טיפת הנוקבא מ"ן, משורשי הד' מוחין אשר בכתר ממש, ר"ל: בזווג הנעשה בכתר עצמו ממש. ואחר אשר נגמד תקון הכתר, ר"ל: זווג הכתר, ע"י ד' כריעות וזקיפות, הנגמרות בסוף בדכת מודים, אז אנו אומרים ברכת שים שום כו'. וענין חיבור זה, להוריד הארת המוחין למטה, במקום המוחין עצמן, דהיינו שמזווג שורשי המוחין שבכתר, ירד הארה סוד הטיפה למוחין עצמן.

ועיין מ"ש דו"ל בשער או"א שלהי פ"ט ז"ל, גם תבין איך גם בפרצוף א' לברו, יש מוחין מספירה זו לזו, אלא שאין זה רק מכתר לחכמה, ומחכמה לבינה לת"ת למלכות, וכל זה בפרצוף עצמו ע"כ, הרי שיש זווג בכתר שבו, להוריד לחו"ב מוחין שבו כאמור. ובעניי, לדידי חזי לי מאי דכתיבנא בעניותי, לית ביה קיואה, שאם יאמר האומר לפי"ז, כי נמצא

שנתבאר עתה בברכה זו, נראה שהיא זווג ז"א עצמו עם נוקבא, וממנו אנו ממשיכין ומורידין טפה זרעית של החסדים בברכת שים שלום. אמנם ענין זה הוא בזה האופן, דע כי אעפ"י שאנו אומרים שזה הזווג הוא דיעקב עם רחל, עכ"ז יש עוד זווג אחר גם כן, והוא זווג ז"א עצמו הנקרא ישראל, עם לאה מן החוזה ולמעלה. ובוה נתיישרה שאלה הנזכרת.

עוד יש טענה אחרת והוא, כי הנה א"א

נצוצין דאזודריקו מבוצינא דקרדינותא, שהם הדינים והגבורות כנודע. ואחר שנגמרה מדרגת המוחין במקומם, אנו ממשיכים אותם ההארות עד שאר גופא דז"א בר"ק, ואז נעשה חיבור יהו"ה באדני, וטעם היות נקרא אדני, הוא מפני שהנוקבא רחל הנקראת אדני, עומדת במקום הזה מאחורי ר"ק דז"א.

האמנם עתה אנו צריכים לבאר ענין א', והוא, כי הנה בסוף ברכת אבות ביארנו, (ח) שהזווג הזה הוא זווג יעקב ברחל. וכפי מה

י פ ח

בתחילת הברכה ראשונה, כבר התחיל הזווג בשורשי המוחין שבכתר, ועדיין לא נכנס בז"א שום דבר, כי ר"ק דמוחין דגדלות דאימא שנכנסו בק"ש, אימא שדילמא אין כל זה למה שיהיה לבתר, מי לא מצינו בק"ש בה' אלהינו ה', מתקנים אר"א לזווג, ואין זווגייה אלא באחד. כן כל זה, הוא הכנה ותיקון לצורך הזווג, ועיקר הזווג לא נגמר ולא נעשה, אלא נגמר ברכת מודים. ועוד, כי כיון שבק"ש כבר נולדו ויצאו כל המוחין דאר"א שלימים, וחז"ק דמוחין דאימא שנכנסו כולם נשאר עומדין מקיפין על גבי רישא דז"א, מלובשין בנה"י דאימא ובנה"י דאבא, כמ"ש רז"ל בדרושים דלעיל, ועיין דרוש אמת ויצייב בתהלות לאל עליון גואלם יע"ש, בודאי הגמור בחצי תחתון דת"ת, והניחו שורשיהם שם, בעוברם דרך שם. ואם בחורב דכל פרצוף ופרצוף דכל פרט ופרט כתב רז"ל בשער דרושי הצלם דרוש ה', שעליהם נאמר זווגייהו תדיר ולא פסיק, כ"ש וק"ו הדברים בשורשיהם שבכתר ודי בזה.

עתה באתי לעורר לבי לעצמי, כי בכל מקום שצריך לכוין, להמשיך המוחין הקדישין, אינו די במה שמכוין בשמות המוחין, אם דאבא עסמ"ב, ואם באימא ד' אהיה במלוייהם, אלא גם צריך לכוין, להמשיך עמהם ההיות המנוקדות, שהם ט' היות מנוקדות, בכל ספירה

הנחות ומראה מקומות

(ח) לעיל ענין כונת העמידה דרוש ב'.

אמנם קיצורו של דבר הוא, כי הגה בתחלת הכל, נכנסין המחין ברישא דז"א, ואח"כ בש"ש יורדת הטפה של החסדים ממחין דז"א, ואמנם אינה יורדת לגמרי עד סיום פי היסוד שבו, אבל תיכף בהגיע אל מקום החזה דז"א, אשר שם הוא בחי היסוד העליון

ליעקב להזדווג ברחל, אם לא ע"י מה שמקבל מן ז"א כנודע, ולכן צריך שכל תיקון תפלותינו תהיה בז"א עצמו, כדי שממנו ימשך וירד שפע אל יעקב, בהזדווג עם רחל. והנה בביאור של י"ג מדות של ועבור, נתבאר ענין זה היטב בתכלית הביאור, וע"ש.

י פ ה

אורות לבד, אין ראיה דלמחין דעיבור ויניקה שהם המחין החומריים, מונה אותם לבחי בפני עצמה, כי סוף סוף מחין הם. אמנם ממ"ש רז"ל בשער מחין דז"א פ"א ז"ל, ונמצא עתה, כי כל בחי הכלים לבד כולם, ואפילו הקרומות, ואפילו המחין, נקראים חיצוניות. האורות כולם, שהם גר"ן, נקראים פנימיות כ"י, הרי שכתב, שהמחין עצמם נקראים חיצוניות, בערך הגר"ן שבתוכי הנקראים פנימיות. שמתבאר, שהמחין הם לבד, והגר"ן הם לבד, וגם בגדלות. שהרי מדבר גם בנשמה, וקאמר בפירוש, שמלבד הכלים הקרומות המחין, שכולם נקראים חיצוניות, ואין פנימיות גמורה, אלא גר"ן, אלמא המחין בחינה לעצמה, וגר"ן הוא בחינה לבדה. וכן ממ"ש רז"ל בשער אנ"ך פ"ח ז"ל, כלל העולה, כי החיצוניות הם ג' בחינות הכלים דז"א, עם המחין שלהם, שהם אלהים, שהם ניצוצות. והפנימיות, הם ג' בחי כלים דנה"י דאימא, עם המחין שלהם דהויות, שהם האורות. ואח"כ בהם נכנסו גר"ן נשמה לנשמה, מכח הטריות נקודות, כמו שידעתה, ונתלבשו תוך המחין דהויות יע"ש. הרי שכתב מחין דהויות שהם האורות, שהם מחין דגדלות גמורה, וקאמר שבהם נכנסים ומתלבשים בתוכם הגרנח"י, מכח ט' הויות מנקודות, אלמא שהגרנח"י מילתא לחודא באפי נפשה היא, והיא מתלבשת ונכנסת תוך מחין דגדלות, ואינה בכלל המחין.

ועוד נחזי אנן, שהרי סדר כל המשכת המחין, הוא שעולה המין מתא לעילא, מפרצוף לפרצוף, עד שמעלין המין לרום המעלות, ומשם נמשכים המחין, ממדרגה למדרגה, עד שיגיעו לזו"ן, כמ"ש רז"ל בשער המחין דצלם פ"ה, ובשער מדומין פ"ה, וכל

תיקון הפרצוף אינו, אלא ע"י אורות אנ"ך העולים, כמ"ש רז"ל בכל שער אנ"ך, וכשהם נתקנים, הם על זה הסדר, כלים מכלים, ואורות הקרומות מניצוצות דרפ"ח, והמחין מהאורות, והם מאותם אורות שנשארו בעולם האצילות בעת שבירת הכלים כנודע, מאותם אורות נתקנים המחין. כמ"ש רז"ל בהדיא במ"ש ש"ב ח"ב פ"ו ז"ל, ובתוך שניהם המחין דז"א, שהם סדר אלו האורות שנשארו פה באצילות, אחר מיתת המלכים יע"ש. הרי שהמחין, שורשם ועצמותם, מאותם אורות המלכים הקודמים דקודם השבירה, ואם כן הבחי הנמשכת מהא"ס ב"ה מהו, אלא ודאי שהגרנח"י עצמו, הוא הוא הבחינה מהא"ס ב"ה, ולא היה קיום ועמדה ושום תיקון לשום בחי מאלו האנ"ך, אם לא על ידי הגרנח"י הנמשך מהא"ס ב"ה. ונמצא שהגרנח"י הוא גדול מכולם, והוא המחיה ומתקן את כולם, חולתו אין להם קיום ותיקון. אעפ"י שרז"ל כתב, כי שם מ"ה הוא הנמשך מא"ק, והוא המתקן, כן הוא האמת, שבכללות כל האצילות נקרא שם מ"ה, שהרי בכללות כל האצילות קודם השבירה, אין שם אלא שם ב"ן, ואחר כך בא שם מ"ה הוא המתקן. ונמצא כל כללות, אינו אלא מ"ה ב"ן, וכן הוא השתא הבירור בכל יום, כי מחלקי הב"ן יוצאים ומתבררים ועולין למ"ן, וכנגדם יורד ויוצא שם מ"ה לתקנם, וידוע ומפורסם, שכאשר יצאו אורות דב"ן מאורות עינים דא"ק, וכן אורות דשם מ"ה החדש מאור המצח דא"ק, וכי כלים חר"ש יצאו, לא יצאו אלא אורות מצוחצחים חכים בתכלית הזכות, ואח"כ בעולם האצילות עצמו נתהוו הכלים דכל בחינה ובחינה, כן הענין כאשר בכל יום מן הברורים עולים למ"ן, ועולים ג' בחינות אנ"ך, ועולים

אותה לגי חלקים. חלק א' לחיבוק א', והוא מעולה מאד. חלק הב' לצורך זווג ז"א עם לאה מן החזה ולמעלה, אשר ז"ס תיקון י"ג מדות של רחמים, כמבואר אצלנו שם במקומו. וחלק הג', יורד למטה עד פי היסוד דו"א, ומשם יוצא וניתן בדעת דיעקב, ומשם יורד אל פי היסוד שלו, ונותנו אל רחל טפת מ"ד. ובביאור ועבור, נתבאר כ"ז היטב וע"ש. אחר שתאמר אלהי נצוד כו', קודם שתאמר

דו"א, כמבואר אצלנו ט) והנה שם גם כן הוא פי היסוד דאימא, המתלבש בזעיר אנפין, ועד שם היו מחיצות יסוד דאימא מעכבות את הטפה מלירד במרוצה, ובהגיע שם טרם תרד למקום המגולה מן החזה ולמטה שאין שם מחיצות, ותרץ בכח תיכף למטה עד היסוד בו, אז אנו מקדימין לקחת את הטפה והיא בהגיעה אל החזה, ועיי תיקון י"ג מידות של רחמים דויעבור, אנו מחלקין

י פ ה ש ע ה

שהמ"ה הוא הנקודות הרוח, הבין אינו אלא נפש וגוף. וכתב ז"ל, והנה י"ס דרוח הם ממ"ש בהקדמה שניה בתיקונים, שהם שם מ"ה מלגאו, והוא הכולל, ויש בו עשר אותיות עשר היות בט' נקודות, הנז' בתיקון ע', שהם מתחלקים, והכל בחי רוח. וכנגדו ס"ג נשמה. וע"ב נשמה לנשמה יע"ש. הרי שכתב, שבכללות הוא שם מ"ה, והוא נקודות, ועשר אותיות שבו מתחלקים לעשר היות מנוקדות, אלמא הוא המ"ה, הוא העשר היות מנוקדות, הכל אחד הוא, ברוך ה' אשר הנחני בדרך אמת.

ומעתה עוד זאת טובה כפולה למדנו מדברי רז"ל, אלא שאם באנו לכון פרט א', כגון מחין דאבא, שכללותם היא בחי חיה, לא די במה שנכון באות י"ד לבד, הרומז לחיה, דנרנח"י דהיות מנוקדות, אלא בפרט א' צדיך לכון כל ההיות מנוקדות בשלימות שכן כתב והכל בחי רוח, וכנגדו ס"ג הנשמה, וע"ב נשמה לנשמה יע"ש, אלמא בכל פרט צריך לכון כל ההיות שלימות. וטעמא דמילתא עיין שער מחין דו"א פ"ה. וכן נלע"ד, שצריך לכון גם כל הכלים דו"א, אותם האמורים והנוכרים בשער השמות, וצריך לכון להכניס ולהלביש בהם המחין, עם הנרנח"י שבתוכם, שהם ההיות המנוקדות, והראיה, מה מצינו בכלים של הדעת דנוקבא, שכתב רז"ל בשלהי שער השמות, ובכוונות העמידה דרוש ששי,

ממדרגה עד א"ס ב"ה, וכנגדו נמשך ויוצא שם מ"ה לתקנם, בודאי הגמור אין זה שם מ"ה היוצא, אלא אור זך מצוחצח בתכלית הזכות, ועל ידו מתקנים העולים, כלים מכלים העולים, קרומות מניצוצות דדפ"ח העולים, ומחין מאורות. וכל בחי ובחינה מאלו, לא נתקן אלא על ידי חלקי המ"ה שלקח והגיע לחלקו. נמצא המ"ה הוא המתקנים קיומם ונשמתם, והוא הנרנח"י הנמשך מא"ס ב"ה. ונמצא כי כל הנמשך מא"ק בכללותו, הוא שם מ"ה. אבל בפרטות, כיון שהוא קיומו ונשמתו דכל פרט, הוא עצמו הנרנח"י שבו. לכן כשאני בא לכון מחין הנמשכים לזרין עיי זווגייהו דאריא, אם בשמות המחין לבד, הרי המחין עיקרם וגם שרשם, הם מאורות שהיו באצילות קודם השבירה, ונשארו שם בעת השבירה, ובאורות ההם כמעט שלא נתחדש בהם שום דבר, כמ"ש רז"ל בשער המלכים ז"ל פ"ו, ונמצא שכאשר בא התיקון, עיקרו היה לבחי הכלים. אבל בענין האורות עצמות שלהם, לא נתחדש דבר בהם יע"ש. ועיין שער העיבורים פ"ד אות ג'. א"כ כמעט נמציתי, י) שאין אני מכין אלא בבין לבד, ואין זה מברך, אלא מקצץ זו"ש, על כן בודאי, כי צריך לכון ההיות המנוקדות דכל פרט, כי הם הנרנח"י דכל פרט. והנה לע"ד, כל מה שכתבנו בעניותין, כלול הוא בדברי רז"ל בשער ח"רפ פ"ה, אחד שכל אותו הפרק מסכים והולך,

הנחות ומראה מקומות

ט) להלן דרוש א' ומנחה. י) צ"ל שאם אין.

כמבואר אצלנו בקבלת שבת, בפסוק ה' למבול ישב כו', שגם הוא שם יל"י הנזכר וע"ש. ותכוין להעלות כל נצוצות העולים ע"י שם זה הנזכר. גם תכוין, כי ר"ת ירידיך הושיעה ימינך

פסוק יהיו לרצון, אמור פסוק למען יחלצון ירידיך הושיעה ימינך וענני. ותכוין בר"ת למען יחלצון ירידיך, אל שם יל"י, שהוא שם א' משמות ע"ב דויסע ויבא ויט, ושם זה הוא המעלה ומברר ניצוציני של ז' מלכי אדום.

י פ ה ש ע ה

כך וכך, וכן עזה"ד כל השאר. מה תאמר, הניחא אם באנו לכוין כל עשר ספירות, וכל פרצוף ז"א, כגון בתפלת העמידה, שכוונתינו להגדיל כל פרצוף ז"א חב"ד חג"ת נה"י דכל כללות ז"א, שנכוין בכל ספירה וספירה בהגיענו אליה שמות הכלים הראויים לה. אבל אם הוא באופן, שאין אנו צריכים אלא פרט אחד מז"א, כגון ספירת העומר, שפרט אחד נתקן בכל שבוע כנודע, א"כ שבוע א' שהוא תיקון החכמה לבדה, לא נצטרך לכוין זולתי ג' כלים דחכמה. דע, שלפי דעתי אני בעניי, צריך לכוין בכל פרצוף שלם דז"א, וטעמא דמילתא, כי הנה זו החכמה שאתה מתקן בשבוע א', היא ספירה שלימה, שהרי כל אחד מי"ס דז"א, כלולה מכל העשר, כמ"ש רז"ל פעמים אין מספר. ועיין בשלחי שער התיקון, ובשער אנ"ך פ"ו, והחכמה הזו בכללותה י"ס שבה, היא בחי' פרצוף חיה דז"א, כמ"ש רז"ל גם זה בכמה מקומות, ועיין שער פרצופי זרין דרוש ה' ודרוש ששי. מה תאמר, מאן יהיב לן כאן בחכמה כלים דבינה, או דשאר ספירות עד המלכות, נודע כי כל ספירה וספירה, כלולה מכל הספירות כולם, כמ"ש רז"ל גם בספר הכוונות כמה פעמים, ובפרט בדרושי התפילין דרוש שני, בנותנו טעם לכ"א אזכרות שבתפילין, יען כי בעיבור היו כולם כלולים בחג"ת, וכל א' כלולה מז"ת דאיתכלילו בכל אחד ואחד הרי כ"א, כנגדם הם כ"א אזכרות יע"ש. וגדולה מזו כתב רז"ל בשער דרושי הצלם ד"א ז"ל, וכבר נודע כי כל התחתונות, נשרשו ונכללים בחכמה, וז"ס כולם בחכמה עשית ולכן צריך שבחכמה

בברכת שומע תפלה, שצריך לכוין בו בכל יום, כפי נקודה הראוי לו לאותו היום. ועוד ראה אלימתא, מ"ש רז"ל שם בדרוש ב', באלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ז"ל, גם תכוין במלות אלו, אל מה שהודעתך בענין הגדלת ז"א, כי מן ב' השלישים העליונים של מידת החסד, נעשה כלי הגולגולת דז"א, לקבל בתוכו מוח החכמה. וג' תחתון של החסד, עם שליש עליון של הנצה, נעשה כלי וגוף אל החסד. וכעזה"ד בקו אמצעי. ובקו שמאלי יע"ש. ואם תאמר שאינו צריך נ) בשמות הכלים דז"א, למה כתב רז"ל, השתא שביארנו להכניס ג"ר גדולות במקומם הראוי, לכוין גם בכלים היאך נעשו, ומאי נפקא מינה דכלים, מאחר שאינו צריך לכוין בהם. וכן במלת הגדול הגבור והנורא, כתב שם רז"ל, גם תכוין, כי עתה נתקנים הג' אמצעיות עצמן של ז"א, בבחינת הכלי והגוף עצמו, זולת המוחין הנכנסים בהם. וענין זה הוא, בסוד ההגדלה שביארנו לעיל, איך ע"י אותם פרקין דאימא הנכנסים בהם, הם נעשים מידה שלימה יע"ש. הרי בפירוש כתב, גם תכוין כו'. בנתינת הכלי והגוף עצמו, זולת המוחין הנכנסים בהם. ואין לך מפורש גדול מזה, שצריך לכוין בכלים ובגוף עצמו דז"א, מקום שנכנסים בהם המוחין. ואם לא שיכוין בשמות הכלים, ויכוין להכניס המוחין בתוכם, מה יכוין בהם, בידעת הענין די לו והותר, אלא ודאי שצריך לכוין להעשות את המעשה, להעלות ב' פרקין דחסד, ולהצטרף עמהם פרק עליון דנצה דאימא, וע"י כן נעשה כלי הגוף דחכמה, ששמותיו כך וכך, ולהלביש ולהכניס בתוכו מוחין דחכמה, שהם שמות

הגהות ומראה מקומות

(ג) צ"ל צריך לכוין.

שם, ואתה מתרחק מהם שלשה פסיעות, כנגד שלשה עולמות ב"ע. (א)

דרושי חזרת העמידה שחזור התפלה השי"ץ:

דרוש א

בחזרת העמידה של שי"ץ. (י) דע, כי כונת חזרת העמידה, הוא ממש כדרך אשר נתבאר בעמידה של לחש, ואין הפרש ביניהם כלל, זולתי, שאז היתה שיעור קומת יעקב ורחל מן החזה ולמטה דז"א. ונודע, כי הכתר שלהם לבר, הוא במקום הת"ת דז"א. ושאר כל פרצופם, הוא כנגד נה"י דז"א בלבד, ועתה הם עולים כנגד חג"ת דז"א כמו שנתבאר. ונמצא כי בתחלת הכל, היתה רחל אחור באחור עם ז"א. וטעם הרבר נתבאר במ"א, למה היתה בתחילה הנקבה אחור באחור עם ז"א.

והטעם הוא, לפי שאור ז"א הוא גדול מאד, ולהיות הנוקבא עדיין בלתי שלימות תיקון, אין בה יכולת לסבול אורו הגדול,

וענני, ר"ת יה"ו, ואז תאמר אחריו תיכף פסוק יהיו לרצון אמרי פי כו', ותכוין במלת יהיו, שהוא בגי' א"ל. גם תכוין, כי ר"ת של לרצון אמרי פי, הוא אלף, ותכוין בפ"י שהוא שם שדי במילואו בגי' תתי"ד, ועם שם א"ל במלואו, שהוא בגימ' קפ"ה ועם הכולל, יהיה הכל גימ' אלף. ונמצא הכונה שתכוין, תהיה בשני שמות של א"ל שדי במילואם. ותכוין כי פסוק זה של יהיו לרצון אמרי פי כו', יש בו עשר תיבות, ובכל תיבה מהם יש בה אות י' אחת, חוץ מן לרצון, אבל בתיבת יהיו, יש בה שני יודין, ובזה נשלמו עשרה יודין בפסוק זה, כנגד י' תיבותיו. אבל היודין אינם, אלא בט' תיבות בלבד, ותכוין כי ט' יודין האלו, הם ט' יודין שיש בארבע היות של עסמ"ב, ונמצא כי בפסוק זה נרמזים ונכללים ד' היות, אשר כל סודות תפלת י"ח תלויים בהם.

אח"כ תפסוע שלשה פסיעות לאחוריה, ויהיו פסיעה אצל פסיעה, ואל תרחיב רגליך יותר מכדי שיעור פסיעה ממש. והכונה היא, כי הנה בתפלת העמידה היית שושבין המזווג חתן וכלה שבעולם האצילות. ועתה שהוא עת זיווגם, וירידת הספה, אין דרך ארץ לעמוד

הגהה

(א) א"ש: הדבר הוא להכירא בעלמא, שאתה מתרחק מעולם לעולם, ולכן פסיעה בגי' הכ"ר.

י פ ה ש ע ח

יהיו נכללות כל ח' בחינות שתחתיה, וגם שכל א' מהח' תהיה כלולה מכל ד' מוחין יע"ש, הרי שלא פעם א', אלא ד' פעמים, כללות כל ח' ספירות תחתונות בחכמה, וא"כ אותו איתכללות דבינה שבחכמה, הוא בינה דחכמה, וכן אותו דחסד שבחכמה, הוא הכלול בה, הוא חסד שבחכמה. וכן עזה"ד כל העשר ספירות עד המלכות, ואותו אתכללות דמלכות שבחכמה, הוא עצמו מלכות דחכמה, וא"כ

הגהות ומראה מקומות

(י) פעי"ח חזרת העמידה פרק א'.

ולתקרב אצלו. ע"ד מ"ש רז"ל על הצדיקים, (כ) שכל א' נכחה, מחופתו של חבירו, הגדולה מחופתו. אבל אחר אשר כבר המשכנו אליה הארה עליונה, אז נתקנת ועומדת עמו אחר באחור. ואח"כ הוצרכה לקבל הארה יותר מעולה, לשתוכל לחזור עמו פב"פ. אבל עכ"ז, עדיין איננה שם רק בבחי' נקודה אחת לבר, בסוף היסוד דו"א. ואח"כ צריכה עוד הארה יותר מעולה, לשתעשה פרצוף גמור, ותעמוד עמו פב"פ, (ל) ומזדווגת עמו בבחינת היסוד דו"א, שבאמצע נ"ה. וכמ"ש כל זה, בברכת אבות ותפלת לחש.

ואמנם עתה צריכה לעלות עוד שלשה מדרגות אחרות, שהם: חג"ת דו"א. ולכן צריך עתה פעם אחרת לחזור ולעשות כל אותם

התיקונים הנזכר, ממש פעם אחרת ככל הנזכר. כי בכל עליית מדרגה יותר עליונה, צריכה אל הארות אחרות יתירות, ולכן חזרין העמידה עצמה ממש. אבל יש הפרש ביניהם, שהראשונה היתה בלחש, לפי שהיתה עדיין למטה במקום נה"י דו"א, אשר יש שם פחד ואחיזה לחיצונים והקליפות, כמו שמצינו להרשב"י ע"ה בזהר, מגום מאד בענין המשמיע קולו בתפלתו, שהקליפות אחזות בתפלתו, יען הוא במקום תחתון. אבל עתה בעלותה אל חג"ת דו"א, אין שם פחד מן הקליפה, ולכן אומרים אותה בקול רם.

ונחזור לבאר ענין זה היטב, הנה בתפלת לחש, העמדנו ליעקב בנצח דו"א, ולרחל בהוד דו"א. (א) ועתה בחזרת ש"ץ העמידה,

י פ ה ש ע ה

שתעמוד שם עד י"ג מידות. והנה תירוצן לקרשיא זו, היד כותבת ורחמין למיבעי, אל שדי יאר פניו אתנו להבין. ראשונה תבין היטב, כל פרק ה' דשער הפרצופים, כי שם כתב רז"ל, כי נה"י דו"א הוא פרצוף גמור, ויש לו נוקבא שוה אליו, כי תחילתה היתה נקודה קטנה, ואח"כ גדלה עמו אב"א, ונעשית שוה בשוה כשיעור קומתו. ואלו השנים, נקראים יעקב ורחל. ואח"כ יש לו פרצוף חג"ת עודף וארוך על פרצוף נה"י, ומתלבש פרצוף חג"ת זה, תוך פרצוף נה"י הראשון, משני שלישי הת"ת שלו ולמטה. וגם זה הפרצוף דחג"ת, יש לו נוקבא שוה אליו, שבתחילה היתה נקודה קטנה, ואח"כ הגדילה ועלתה עמו אב"א שוה בשוה כשיעור קו דקומתו. ואלו ה' נקראים לאה וישורון. ואח"כ יש לו פרצוף ג' חב"ד, על כל דרך האמור יע"ש. ובוה תבין היטב, מ"ש רז"ל בדרושינו, כי עתה עולין יעקב ורחל בחג"ת דו"א, ולכן צריך עתה פעם אחרת לחזור ולעשות כל אותם התיקונים ממש פעם אחרת ככל הנזכר, כי בכל עלייה צריכה אל האורות אחרות

(א) ועתה בחזרת העמידה, כונתינו היא לעלותם יותר למעלה, ולהעמיד ליעקב בחסד דו"א, ולרחל בגבורה דו"א כ"י. וקשה שלעיל סוף דרוש ששי כתב רז"ל ז"ל, האמנם עתה אנו צריכים לבאר ענין א', והוא, כי הנה בסוף ברכת אבות, ביארנו כי הווג הזה הוא זווג דיעקב ברחל, וכפי מה שביארנו עתה בברכה זו, נראה שהוא זווג ז"א עצמו בנוקבא כ"י. אמנם ענין זה הוא בזה האופן, דע, כי אע"פ שאנו אומרים כי זה הווג הוא של יעקב ברחל, עכ"ז עוד יש זווג אחר ג"כ, והוא זווג ז"א עצמו הנקרא ישראל, עם לאה מן החזה ולמעלה ובוה כ"י. וא"כ עתה בחזרת העמידה, היכן עולים יעקב ורחל בחג"ת דו"א, והרי שם עומדת לאה, חש לומר שבגמר עמידה דלחש חזרה לאה למקומה הא', שהרי צריכה לעמוד שם עד ויעבור, כי עיקר זווגייהו הוא שם, כמ"ש רז"ל לעיל שם ז"ל, אז אנו מקדימים לקחת את הטיפה ההיא בהגיעה אל החזה כ"י, וחלק א' לצורך זווג ז"א עם לאה מן החזה ולמעלה, אשר ז"ס תיקון י"ג מידות יע"ש, הרי שצריכה לאה

הנחות ומראה מקומות

(כ) ב"ב ע"ה. (ל) לעיל ענין כונת העמידה דרוש ב' ד"ה מלך עוזר.

כונתינו עתה היא, להעלותה יותר למעלה, ולהעמיד ליעקב בחד דז"א, ורחל בגבורה דז"א. ועיין בתפלת ר"ה בדרוש א', שכתבנו שם בענין השינויים, שיש בין השבתות וי"ט, ומשם תבין היטב ענין עמידת זרין, זה בנצח וזה בוד, וכבר נתבאר במ"א, כי סיבת היות יעקב ורחל למטה בנה"י דז"א הוא, לפי שהיסוד דאימא מגיע עד החזה דז"א, והאורות סתומים, ולכן אין יעקב ורחל יוצאין, אלא מן החזה ולמטה, שהאורות מגולים. ונמצא שהכתר שלהם הוא, בשני שלישים תחתונים המגולים שבת"ת דז"א, וחב"ד שלהם הם, כנגד ג' פרקים עליונים דנה"י דז"א.

ואמנם יש בזה מקום שאלה, הוא, כי

י פ ח

יתירות, ולכן חוזרין העמידה עצמה כר. והם דברים סתומים וסתומים, וכי מפני עליה מנה"י לחג"ת, צריכה כל אותם התיקונים, אבל האמת הוא, כי בעמידה דלחש, היה הזווג דיעקב ורחל, שהם הפרצופים דנה"י דז"א, והיא היתה נקודה, ועשינו ותיקננו כל אותם תיקונים ובניינים, עד שבנינו אותה פרצוף שלם אב"א, עמו, וגם שוה אליו, ובאהבה נעשית הנסירה, וחזרה עמו פב"פ. וכל אותם תיקונים שנעשו בברכות אמצעיות דבחי" פב"פ, עד שבשים שלום, בא ענין הזווג, ועדיין איננו, כי לא נעשה אז זווג גמור, ואח"כ בחזרת העמידה, עלה הזווג ההוא מפרצופי נה"י דז"א, שהם יעקב ורחל, לפרצופי חג"ת דז"א, שהם לאה וישורון. והיא גם היא נקודה קטנה, לכן צריך לחזור כל העמידה עצמה, לעשות כל אותם תיקונים ובניינים, מנקודה לבנותה ולתקנה לעשותה פרצוף גמור, שוה בשוה אליו, וכל זה עדיין היא אב"א עמו, עד באהבה שחזרת עמו פב"פ, ותיקונים דפנים עד שים שלום. שהיא עתה הזווג, ואינו עדיין גמור. וכל זה כתבו רז"ל בשער הזווגים פ"א ז"ל במ"ב, תבין כי יש ג' יחודים, הנקראים

אבל הענין הזה יובן, בסוד והאם רובצת על האפרוחים כר, כי אימא עילאה, בהתלבשה תוך ז"א, להיות לו בחי' מחוץ כנודע, הנה היא רובצת עליו, בסוד רביעה וכריעה ואיננה זקופה, ובהיותה רובצת, יושפל היסוד שבה

ש ע ה

נ"ר, והם: ה' אהיה, ה' אלהים, ה' אדני, הוא כנגד ג' פרצופים שיש בנוקבא דז"א, או י"ס דאחוריים, שהם עיבור שלה, בעמידה בלחש, שהוא למטה בנה"י שבו, שהוא ג"כ פרצוף שלו דעיבור, ואז חיבורם פב"פ, ונקרא הויה ואדני, וכשהזווג הוא פב"פ בסוד פרצוף שלו דיניקה, עם פרצוף שלה דיניקה, אז היא עולה ג"כ כנזכר בחזרת העמידה, אז הוא חיבור ה' אלהים, וגדלות שבו עם פרצוף גדלות שבה, שאז נקרא חב"ד דז"א, ועלתה עד שם, אז חיבור ה' ואהיה, שכבר הוא בחי' בינה, הנקרא אהיה, שלמה בי"ס גדלות. ואז הוא בעת נפ"א, שנקבע (ס) היסוד בויעבור, או נ"ל שאינו אלא בשחרית דשבת, ועיין במקומו ותראה, כי בכל עמידה דלחש חזרה דחול בשחרית, יש זווג, א"כ איך אין זווג אלא בנמילת אפים, ובזה יתורץ, כי בכל א' יש זווג, אלא שהזווג העליון בנפילת אפים, ואינם יעקב ורחל הקטנים דלחש, והבן זה מאד. הנה הבאתי כל דברי רז"ל, יען כל דיבור ודיבור הענדנו עטרת מאה כתרי, ובהכי אין כאן קושיא, שהרי לעיל בדרוש ששי כתב, שהג' חיבורים העולים נ"ר, הם:

חגחות ומראה מקומות

(ס) צ"ל שנבקע.

דאימא תוך נוקבא דז"א, ואז אימא עילאה היתה על הבת בלבד, ולא על הבן שהוא ז"א, ולכן נשארה זקופה ולא רבוצה, ולכן יסוד שלה איננו רק עד כנגד הדעת דז"א בלבד, ואינו משתלשל ויורד עד כנגד החוזה ולמטה. והנה כאשר אח"כ (מ) בחתימת ברכת אבות, חזרו נה"י דאימא להתלבש תוך ז"א, נשארת זקופה כדרכה, ולא רבוצה עליה, לפי שכבר עתה קבלה נוקבא דז"א מתחילה מאימא, ואיננה צריכה אימא לרבוץ ולהשפיל עצמה עד החוזה, כדי להתאיר בנקבה העומדת שם כנודע, אך אמנם נשארת זקופה, ועיי"כ נמצאו כל חג"ת דז"א באורות מגולים, כי היסוד דאימא איננו רק בדעת דז"א. וכיון שחג"ת

למטה, עד כנגד אמצע התרין פרקין אמצעים דתרין שוקיים דילה, ואז מגיע היסוד שלה עד החוזה דז"א.

אבל צריך שתדע, כי דבר זה אינו נהג תמיד, אלא דוקא כאשר אימא עלאה רובצת על תרין אפרוחים שהם זו"ן, וכמשה"ה והאם רובצת על האפרוחים, תרין, ואז היא רובצת ואינה זקופה. והטעם הוא, כדי שתגיע להתאיר עד מקום תחתון שהיא הנקבה. אבל בהיותה על בן א', ולא על שניהם, אז איננה רובצת, אבל נשארת זקופה, ואז היסוד שלה אינו מגיע רק עד הדעת בלבד.

והנה לעיל נתבאר בברכת אבות, כי בתיבות למען שמו באהבה, אז נכנסו נה"י

י פ ה

נמצינו למדין, שמ"ש רז"ל, שבתורת העמידה עולין יעקב ורחל בחג"ת דז"א, אין הדברים כפשוטן, אלא עומקן ורומן, כי הזווג הנעשה בחזרת העמידה, הוא בזו"ן דפרצופי חג"ת, הנקראים ישורון ולא, ועליית דיעקב ורחל הוא, כי ז"א דפרצוף חג"ת הנקרא ישורון מתלבש בז"א דפרצוף נה"י הנקרא יעקב. ולא ונוקבא דפרצוף חג"ת, מתלבשת ברחל נוקבא דפרצוף נה"י, ושנים שנים היו לאחדים, כמ"ש רז"ל שם בשער פרצוף זו"ן, כי כל גדלות האמור בפרצופים, אינו כמשמעו, אלא התלבשות הפרצופים עליונים בתחתונים יע"ש. ונמצא עתה, כי ישורון ויעקב, בכללות פרצוף א', ונקרא יעקב, ועומד בנצח דז"א הכולל. ולא ורחל פרצוף א', ונקרא רחל, ועומד בהוד דז"א הכולל. וכתרה עתה מתחיל מב' שלישי הת"ת דזו"ן, דפרצופי חב"ד, כמ"ש רז"ל שם. ולפי"ז מה טוב ומה נעים נתיישב מ"ש רז"ל בדרושינו, כי לאה עומדת עתה מן החוזה דז"א ולמעלה, ועתה המעיין תתיישב בכל הדרוש הזה, ואל תשיבני דבר.

ה' ואהיה, בכתר. וה' אלהים, בחב"ד. וה' אדני, בז"ת. וכאן כתב, כי ה' אהיה היא בחב"ד, וה' אלהים בחג"ת, וה' אדני בנה"י. אלא שלעיל בדרוש ששי, דמיירי רז"ל בעמידה דלחש, שהזווג הנעשה אז, הוא דיעקב ורחל, שהם זו"ן הקטנים דפרצוף נה"י דז"א, אשר כל עצמם אינם אלא נה"י, לכן אם באתה לפרט הג' יחודים ביעקב ורחל לבדם, הם על סדר: כתרם, וחב"ד שלהם, וז"ת. כי חב"ד שלהם, אינו אפילו בגדר ר"ק, שהרי אינו מתחיל מב' שלישי הת"ת דפרצוף חג"ת, ואין הכי נמי שאם בזו"ן דפרצוף חג"ת, שהם לאה וישורון, באתה לפרט הג' יחודים, הם לבדם, הם על דרך שכתב רז"ל בדרוש דלעיל, בכתרם, וחב"ד שלהם, וז"ת שלהם. וכן מוכרת, שהרי כתב רז"ל שכל הכוונות שיש בעמידה דלחש, הוא ממש בחזרת העמידה. ומ"ש רז"ל בשער הזווגים, שהג' יחודים בחב"ד ובחג"ת ובנה"י, מיירי בכללות כל ג' פרצופים יחד כאחד, לכן ה' ואהיה, הוא בזו"ן הגדולים דפרצופי חב"ד, וה' אלהים בפרצופי חג"ת, וה' אדני בפרצופי נה"י, ושפיר הוא.

הנהרות ומראה מקומות

(מ) ג"א ואח"כ אפילו שחזרו נה"י תוך ז"א עכ"ז לא חזרה להיות רובצת (פע"ח).

דז"א הם אורות מגולים, לכן יעקב ורחל גם הם, מסתלקים ועולים עד שם בחג"ת דז"א, וכפי גודל שיעור מקום אורות המגולים בז"א, כן הוא גודל גובה קומת יעקב ורחל, ולכן עתה הם נגדלים יותר, ועולים עד כנגד חג"ת דז"א. והרי נתבאר ענין טעם חזרת העמידה דש"ץ, וטעם היותה בקול רם.

גם יובן טעם, למה איננה ביחיד אלא בעשרה. וזהו במ"ש בזהר פרשת משפטים דקיי"ז ע"א, בפסוק אחרי רבים להטות, דאין

רבים פחות מג', ואינון ג' אבהן. ועתה שעולים יעקב ורחל בחג"ת, ג' אבהן שבז"א, צריך שיהיה ברבים, ולא ביחיד.

דרוש ב

(ס) נבאר בו סוד הקדושה (א) של חזרת הש"ץ. (ב) הלא ידעת, כי האצילות הקדוש, נתקן בג' תיקונים: הא' הוא עתיקא קדישא דאשתכח בג' רישין. הב' הוא, אר"א.

הגהה

ז"ל עצמו, ואח"כ אכתוב מכתבת אבא מורי ז"ל, וז"ל, סוד הקדושה כו'.

(א) א"ש, בתחילה אכתוב דרוש א' בקדושה, ממה שנמצא כתוב מכ"י הרב האר"י

יפה שעה

בינה, וכמו רחל קטנה לגבי רחל עילאה. ונמצא כשנחבר כל הבחינות, יהיו ג' בחינות יע"ש. כי משם נלמד, היות כל הפרצופים כולם בג', חו"ב ודעת, ונר"ן יע"ש. ובמקום אחר הוא מוסיף לומר, כהן ולוי וישראל, קו החסד קו הדין קו הרחמים מכריע ביניהם. נמצא היות עתיקא (ס) בנוקבא, בחי' חו"ב. וב' נשמה ורוח, ובחינת כהן ולוי שני קוים. וא"א ונוקבא, קו אמצעי מכריע ביניהם, בחי' דעת, ובחי' נפש, ובחי' ישראל, הרי כללות אחד. וכן או"א, שניהם בחי' חו"ב, ובחינת צ' ג"ר, ובחי' כהן ולוי, שני הקוים. וישסו"ת, קו אמצעי מכריע, בחי' דעת, ובחי' נפש, ובחי' ישראל, הרי כללות שני. וכן ז"א ורחל הגדולה, שניהם בחי' חו"ב, ובחי' ק' נר"ה, ובחי' כהן ולוי, שני הקוים. יעקב ורחל הקטנה, קו אמצעי מכריע, בחי' דעת, ובחי' נפש, ובחי' ישראל, הרי כללות הג'. ונמצא כל האצילות הקדוש, נתקן בג' תיקונים: הא' הוא ע"ק, הב' הוא אר"א, הג' הוא זר"ן כאמור, כי זאת כוונת דברי רבינו הגדול זיע"א.

שם גם יובן למה איננה ביחיד אלא ברבים כו', דאין רבים פחות מתלתא, ואינון תלת אבהן כו'. ועתה שעולין יעקב ורחל בחג"ת, תלת אבהן דבז"א, צריך שיהיה ברבים ולא ביחיד כו'. וא"ת, אי"כ ולמה לא סגי בג' בני אדם, כנגד חג"ת, ומבעי לן עשרה. וי"ל, כי נה"י מלבישים על חג"ת הם ששה, וגם החג"ת מלביש על נה"י דפרצופים עליונים ממנו כאמור לעיל, וכללותם, הרי עשרה. ומ"ש בפרשת משפטים אין רבים פחות מתלתא, היינו תלת קוין.

(ב) הלא ידעת, כי האצילות הקדוש, נתקן בג' תיקונים: הא' ע"ק, דאשתכח בתלת ראשין. הב' הוא אר"א. הג' הוא זר"ן וכו'. דברי הזיע"א מובנים, כמ"ש בשער א"א פרק ט"ז ע' ז"ל, כלל העולה, כי יש עתיק וא"א דמ"ה, ועתיק וא"א דב"ן, וכנגדם ממש אבא ויש"ס דמ"ה, ובינה ותבונה דב"ן, וכנגדם ממש ז"א ויעקב דמ"ה, ולאה ורחל דב"ן. והרי הם ג' בחי', ד' ד', ד', וכך הוא נוקבא דא"א, לגבי נוקבא דעתיק, כמו תבונה לגבי

הגהות ומראה מקומות

הדעת. תע"ס שיעור ח' בסוף הסתכלות פנימית. (צ) צ"ל נ"ר היינו נשמה רוח. (ק) צ"ל נ"ר היינו נשמה רוח.

(ס) פע"ח חזרת העמידה ד"ד. (ע) ע"ח ח"א שער אנ"ך פ"ט, דף ר"פ בהגדפס מחדש. (פ) צ"ל ונוקבא. שער החקדמות דף רע"ג דרוש יקר הערך בענין

ואמנם ענין קדושת יוצר, וקדושת תפלה, וקדושת ובא לציון היא, כי הכלה הכלולה לא נמצא לה בראשה רק ב' מוחין, והם חכמה ובינה, אבל דעת אין לה בשלימות, כי נשים דעתן קלה, ונקראת, ע"ב ק"ל, כדאייתא בפרשת שלח לך. והענין הוא, (ע) הנקבה מחדוי מאחורי. ונמצא, כי קדם לה בעלה, כשיעור ר"ק, חב"ד חג"ת, כי מן החזה מאחורוי, תחלת התפשטותה, והר"ק אלו הדעת כוללם, כי הוא כולל חר"ב, ומכריע ביניהם. וכולל חר"ג, ומכריע ביניהם. וכאשר נתפשט הרעת למטה לצורך הנקבה, להכריע בין שתי מוחותיה נשאר ק"ל (פ) מאד,

הג', הם זר"ן. (ג) והנה ג' קדושות, לג' רישין דעתיקא קדישא: הא', לההיא דלא אתיידע כלל. הב', לכתרא עלאה. השלישי, למוחא סתימאה, חכמה קדומה. אי נמי, קדוש א' לעתיקא קדישא. ב', לאר"א. קדוש ג', לזר"ן. וזהו ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו, דהיינו נוקביה דז"א.

(ד) ברוך כבוד ה' ממקומו, לאר"א. ברוך אבא. כבוד ה', אימא. ה' ימלוך לעולם ועד, זר"ן. ה' ז"א. ימלוך נוקבא. וכנגד ג' אלו, אנו אומרים ה' מלך לעילא, לא"א. ה' מלך, לאר"א. ה' ימלוך, לזר"ן.

י פ ה

תניינא, ועיין בשער ההוא פ"ג. ונדוע כי י"ג תיקוני דיקנא קדישא נמשכים ממוחא סתימא, וי"ג קוצי דשערי הנמשכים דרך הכתר, מהאי אירא דכייא, כמ"ש רז"ל בספר מ"ש ש"ג ח"ב פ"ז ז"ל, אעפ"י שהכל הם מבחי נ"ה כנזכר, עכ"ז הי"ג חירותי, הם מאורות של גולגלתא, והי"ג נימין, מאירא. והי"ג תיקוני דיקנא, ממוחא יע"ש. ועיין מ"ש רז"ל בשער הנזכר פ"ז, כי הנימין נמשכים עד רישא דז"א, ובוה יפה כחו דז"א מאר"א יע"ש, והרי נתקדש ז"א בכל סיעתיה, שהוא תיקון הג' דאצילות.

(ד) ברוך כבוד ה' ממקומו, לאר"א. ה' אבא. כבוד ה', אימא. ה' ימלוך לעולם ועד, זר"ן: ה', ז"א. ימלוך, נוקבא, אחר שבג' קדושות, כבר נתקדשו ג' תיקונים, דאתקן בהו כל האצילות, הנה מתיקון הראשון, המשכנו קדושה לאר"א ולזר"ן. מעתה אנו צריכים להמשיך גם מאר"א לזר"ן, ולכל מה שתחתיו, לכך אנו אומרים, ברוך כבוד להמשיך קדושה מאר"א וסיעתיה, שהם התיקון הב', ואחר שהמשכנו גם מאר"א צריכים אנו להמשיך גם מזר"ן עם סיעתיה, שהוא כללות הג', לכל עולמות הנשפעים ממנו, לכך אנו אומרים, ה' ימלוך לעולם ועד.

(ג) והנה ג' קדושות, לג' רישין דע"ק: הא' הוא, לההיא דלא אתידע כלל. הב', לכתרא עלאה. הג', למוחא סתימאה, חכמה קדומה. א"ג, קדוש א', לע"ק. קדוש ב', לאר"א. קדוש ג', לזר"ן. פ"י: הללו שני אופנים, אחד הם. כי קדוש הראשון, הוא להווא דל"א, כלומר, שיכוין להמשיך קדוש, מרום המעלות, לע"ק, הוא רישא דל"א, בכל כללות שבו, שהם: נוקבא, וא"א ונוקבא, כי כל תלת רישין, נקראים ע"ק. כמ"ש רז"ל שם פ"ב יע"ש. נמצא שבקדוש ראשון, נתקדש כל כללות התיקון הא', שבג' תקוני האצילות הקדוש. ואח"כ בקדוש השני, לכתרא עלאה ולא"א. הכונה, שאחר שבקדוש הראשון, נתקדש כל תיקון הא', השתא יכוין להמשיך הקדושה מכתרא עלאה, שהוא כתר דא"א, לאר"א בכל כללותם, שהם: אר"א, וישסר"ת, כללות תיקון השני, שבשלש תיקוני האצילות. ועיין מ"ש רז"ל בשער הולדת אר"א וז"א פ"ו, כי כתר ומ"ה דא"א, משפיעים באר"א. ואח"כ קדוש הג', למוחא סתימאה חכמה קדומה, ולזר"ן. פירוש: יכוין להמשיך הקדושה מחכמה סתימאה חכמה קדומה, היא ההיא אירא דכייא, הנקרא חכמה לגבי כתר דא"א, ובג' רישין דא"א, נקרא רישא דא"א, נקרא רישא

הגהות ומראה מקומות

(ס) נ"א ה' ו"ג ברוך (דפו"י). (ע) נ"א כי הנוקבא נפקת מאחורוי מחדוי (פע"ה). (פ) בפע"ה ל"ג מאד.

ח"ש בזהר דעת אחי בשית סטרין, מה דאשתאר איהו ק"ל. (ה) וענין ק"ל ע"ב הוא, כי חשבון ההוייה בריבועה בדרך זה עולה ע"ב: י. יהי, יהיו, יהיה. ועוד במילואו כזה: יוד, יוד הא, יוד הא ואו, יוד הא ואו הא, עולה ק"ל, ושנים אלו הם דעת שבנקבה.

והנה אדה"ר לא נדווג עם חוה אשתו, עד היותו בן ק"ל שנה, ואז ידע את חוה, ונתן לה דעת זה, ויוכבד לא ילדה למשה, שה"ס הדעת, עד היותה בת ק"ל שנה, ונכנסה בדעת זה, והבן כל זה. (ב)

הנה קדושת יוצר, לתקן לה ג' מחין, בשלשה קדושות אלו, ולהיות דעתם כלול משלשה קדושות עליונות, וכל זה למטה

הגהה

(ב) א"ש: סעד לדברי הרב ז"ל, מצאתי בזהר שמות די"א, וז"ל, ותהר האשה ותלד

ש ע ה

(ה) ענין ע"ב ק"ל הוא כ"ו, ושנים אלו הם דעת שבנוקבא כ"ו, ואע"ג שבשער השמות פ"ו, כתב רז"ל שדעת הנוקבא הפנימי, הוא שם בין, והחיצון הוא ק"ל, יע"ש. הכא מיירי רבינו הגדול בבחי' הנמשך לה מו"א, כמ"ש רז"ל לעיל דרוש ה' דעמידה יע"ש.

שם, ואז יתקן מוחא כזכר, ואז יהיו שניהם קדושים, ואז אתה קדוש, ושמך קדוש. ואחר שכבר נתקנה הנוקבא בדעת שלם, אחר כך אנו שואלים דעת. מפשט דברי רבינו הקדוש זיע"א נראה, שכבר נתקן דעת הנוקבא לגמרי בחרי"ג, ב' עטרין כזכר, וקשה ל' שבשער זרין פ"ה, כתב רז"ל ז"ל, ואז היה שוה בשוה עמו פב"פ עד הכתר שבו, ואז הו"א מסתכל עם בחי' המצח דיליה במצח דילה כ"ו, ועדיין אז אין בה רק תרין מחין

הגהות ומראה מקומות

(ז) נ"א שהחזה (פע"ח ודפ"י). (ק) נ"א הראשונות (פע"ח).

דעת. (ו) והנה לא עלתה הכלה, רק כנגד החזוה מקום אצילותה. ובתפלת מוסף, עולה עד למעלה פב"ט, ראשה אצל ראשו, ואז תקבל שפע מכתר עליון. ע"י שמתקנים לה ג' מוחותיה, במקום גבוה, בג' קרושות. וזהו חידושה, לעלות למעלה ממקום אצילותה. ולפיכך גם בר"ח אומדים כתר, ומתפללים מוסף, על חידוש הלבנה כרפרשתי.

ודע, שהזכר עולה בחיק אביו, וכאשר הנקבה עולה אצלו, עולה למעלה ממקום אצילותה הראשון (ד) ואז תקרא (ש) עטרת בעלה. וזהו בשבתות ויר"ט, ולכך אומרים במוסף איה מקום כבודו, וממקומו, כנגד שניהם, כנגד הכלה שנקראת כבוד, אנו אומרים כבודו מלא עולם, ומשרתיו שואלים איה מקום כבודו. וכנגד הזכר אנו אומרים ממקומו, ממקום ר', סוד ר' שבקדוש, העולה

ודע, שהזכר עולה בחיק אביו, וכאשר הנקבה עולה אצלו, עולה למעלה ממקום אצילותה הראשון (ד) ואז תקרא (ש) עטרת בעלה. וזהו בשבתות ויר"ט, ולכך אומרים במוסף איה מקום כבודו, וממקומו, כנגד שניהם, כנגד הכלה שנקראת כבוד, אנו אומרים כבודו מלא עולם, ומשרתיו שואלים איה מקום כבודו. וכנגד הזכר אנו אומרים ממקומו, ממקום ר', סוד ר' שבקדוש, העולה

י פ ה

המועד הוא, שבין ביי"ט בין בחה"מ, מצד עצמו משום קדושת תיום, אינו עולה יותר מחב"ד שלו, בנה"י דישסו"ת, ונשארים שש קצוותיהם. אלא שבי"ט גמור ע"י תפילתינו, יפה כחנו להעלותם גם עד אבא ואימא עילאין. מה שאין כן בחה"מ, שאין בידינו להעלותם כלל, ועיין מ"ש דו"ל בדרושי י"ט.

(ו) והנה לא עלתה הכלה, רק כנגד החזוה מקום אצילותה כר. ועם שאמד לעיל, שאחר חזרת העמידה, עולים יעקב ודחל בחג"ת דו"א, וכ"ש השתא בתר קדושה, אלא בעניותן כבר כתבנו לעיל, כי כל זה החג"ת, הוא נה"י דו"ן דפרצופי חב"ד ומכאן ראינו. (ז) אמנם ביי"ט, שש קצוותיהם הם למטה כר, ולפ"ז ההפך בין יום טוב גמור, לחול

הגהות ומראה מקומות

וכו' שביר"ט לוקח כל בחי' מס סתומה וצ"ע. ובכ"י יכתב וו"ל ויש ליישב כי זה לא קאי אלא על חוה"מ שהתפרש בין יו"ט גמור לחוה"מ, דביר"ט חב"ד דו"א במקום חב"ד דתבונה, וכן חב"ד דנוקבא, זה מימין וזה משמאל, כנזכר בשער מקראי קודש. אבל בחול המועד חב"ד דו"ן בחג"ת דבינה, וכתרם בדעת, אלא שצ"ע מה פירוש חיק אביהם, ואולי דאבא טמיר וגניז בגוה. ועכ"ז אמאי לא נקיט העיקר שהיא אימא ולא אבא שהוא בבחי' יו"ט וגניז וטמיר וצ"ע. ועוד כי פירוש זה ודאי בלתי אפשר שהרי לקמן בנתינת טעם על היתר אוכל נפש ביו"ט אמר לפי שאין כלי שלהם במקום הקודש וצ"ע. אח"כ מצאתי בטעמי

(ד) בחיק אביה גם היא (הו"ב).
(ה) הגה"ה א"מ פ"י עטרה של הרשימו שנשאר במקומו. ועיין בזה תרומה אות תקע"ה, ובפירוש הסולם שם.
(ת) הגה"ה, א"מ כי ז"א מלביש אבא במוסף שבת כנודע.
(א) הגה"ה, א"מ כי אין עליה בדיקנא כמו בשבת.
(ב) הגה"ה א"מ איני מבין דהא לקמן בשער מקראי קודש אמר שעולה במנחת יו"ט עד כתר אימא. וכבר רצה חבר אחד לתרץ דאימא נפקא מבין תרין דרועין דאבא וא"כ אין כאן רק תגבהת ראש. ויש כמה סתירות לזה ובפרט מ"ש בה"ק

חב"ד, ונה"י במקום חג"ת, ושש קצוותיהם אלה יקראו חול המועד, ואינן חול גמור ח"ו, כי נתעלו ממדרגתם הא', למדרגה אחרת עליונה כנ"ל, אבל מפני שלא עלו עד או"א בג"ר, יקראו חול המועד.

ונמצא לפי זה, שקדושת חול המועד למעלה מקדושת ר"ח, כי ר"ח נתחדש ראשה בלבד, לעלות למעלה ממקום אצילותה, ולפיכך נקרא ראש חדש. ובחול המועד, ראשה במקום גבוה בחיק אביהם, והזרועות והגוף במקום הראש, ונה"י במקום הזרועות והגוף, ולפיכך אין מניחין תפילין בחו"ה כלל. משא"כ בר"ח, שמסירים אותם בתפלת מוסף לבד, כי אז נגלה עליה שפע עתיקא, ויורד דרך המדרגות, והוא למעלה מהתפילין, כי הנחת התפילין יורה, על זחנתן היורש את אביו ואמו במקום אצילותו, ומוחותיו שתיים נעשו ד', חר"ב חו"ג, ועל הכלה המקבלת מתנה"י למטה במקומה, והנה בח"ה שניהם עולים למעלה ממקום התפילין, כי ראש שניהם בחיק אביהם כדפרישית.

גם בר"ה, אע"פ שאינם עולים למעלה ממקום אצילותם, מ"מ שפע כתר עליון, יורד להם דרך המדרגות בתפלת מוסף, והוא גדול מהנחת התפילין.

והבן כ"ו, כי בזה תבין למה לא הותר בשבת מלאכת אוכל נפש, וביר"ט הותר, ובחור"ה הותרה דבר האבד, ובר"ח אין בו איסור מלאכה כלל. וזה, כי המלאכה מורה על הקליפה בסוד העשיה, ששת ימי המעשה. והנה בשבת, המלך והכלה כולם נכנסים אל הקדש פנימה, ואין מהם דבר בספירות הבנין, ואז הוא השבתת הקליפה לגמרי, ולפיכך נאסר בכל מין מלאכה. ואמנם ביי"ט, ו' קצוותיהם למטה בספירות, ששם שליטה ומגע יד לקליפה. אבל נתעלו, כי חג"ת חזרו במקום חב"ד

שבחתן, ונה"י במקום חג"ת. ולפיכך נאסרה מלאכת עבודה, כי אין שליטה לחיצונים בסוד חג"ת. אבל יש להם יניקה וחיות משם, להחיות את נפשם. והנה השליטה היא במקום מלאכת עבודה, והוא מנה"י, כי מהם יגיע להם ממשלה, למשול על הטהרה ולהעבירה. ולהיות ישראל משועבדין אל הקליפה, כמו עתה בזמן הגלות, שאנו משועבדים מצד ההוד, כמר"א והודי נהפך עלי למשחית, כל היום דוה, וגם סמאל נצח קצת ליעקב מצד הירך, והם ג) בתי בראי, שמהם מגיע ממשלה לחיצונים, והאבר הקדוש נמשך ממנו צינור לקליפה כנודע. אבל בגופם שהם חג"ת, אין להם ממשלה ושליטה, אבל חיות וקיום ומזון לעמוד על משמרתם הקבועה, ולהיותם נכנעים לטהרה, נמשך להם מסוד חג"ת, ולפיכך הותר להם מלאכת אוכל נפש בלבד.

ודע, כי חיות זה, נמשך להם מג' עליונות, ויורד דרך המדרגות, ולפיכך ביום טוב עצמי, שהג"ר שולטות ומשפיע לר"ק האלו, הותר להם מלאכת אוכל נפש בלבד, כי אין העליונות משפיעות לחיצונים רק חיות לבד, ולא שליטה ח"ו. אבל בח"ה, הו"ק שולטות, ולפיכך הם ששה ימים. ולהיות כי הו"ק אלו נתעלו, כי חג"ת עלו לחב"ד, ונה"י עלו לחג"ת, אין להם לקליפה שליטה כ"כ, רק בדבר האבד. וה"ס קצת ניצוצי קדושה שנכנסו בעמקי הקליפות, ונאבדו שם בעון העולם, על אלו יש להם שליטה לבד, אבל אין להם שליטה מחדש על הקדושה ח"ו, רק בדבר שנאבד וכדכתבנא.

עוד אני אומר, דדבר האבד, היינו קליפה שנכנסה וחזרה קדושה בסוד נוגה, והם נשמות אשר היו בעמקי וזקליפות אבדין, וחזרו ונעקרו, ונכנסו במקום הקדש, במקום מדרגות העשיה ד) בפנימיותה לא חוץ במקום הקליפה

הנחות ומראה מקומות

- ג) ג"א מוסיף ג"ה בתי בראי (פע"ח ס"ה משער מקראי קודש).
- ד) ג"א בפנימיותה חוץ למקום הקליפה (פע"ח שם).

חמצות דביר"ט עלייה בתבונה ולא בכינה ע"ש. אי"כ מה שאמר אותו חבר הוא אמת ויציב ודו"ק. עיין בזהר אמור אות פ"ו בפירוש הסולם מאמר ונקדשתה עילא ותתא בג' דרגין.

רגל ישרה, ירמוז ששני הרגלים יהיו כדמות רגל אחד בלבד. א) גם בענין מה שנוהגים קצת בני אדם לפסוע לאחוריהם ג' פסיעות אחר הקדושה ולומר שלום, לא היה מורי ז"ל נוהג כך כלל, אלא שהיה נשאר עומד במקומו עד נפילת אפים, וגם היה שותק, ולא היה אומר שלום, ואפילו שהוא עומד במקומו.

גם צריך שתאמר עם הש"ץ כל סדר הקדושה מלה במלה, מן נקדישך ונעריצך, עד סיום כל הקדושה כולה, ואמנם ב' תיבות של נקדישך ונעריצך, צריך שתאמר אותם בקול רם, ושאר התיבות עד עניית קק"ק, תאמר אותם בלחש עם השליח ציבור, ואחר כך כשתענה ח) קק"ק וכו', יהיו בקול רם, ובעינים סגורות, ובדילוג כלפי מעלה, כמשי"ת. ט)

הנה ענין הנזכר, שהוא לומר נקדישך ונעריצך בקול רם בלבד, והשאר בלחש. זה נזכר בתוספתא א' ומסכת פאה. והענין של הדילוג באומרו קק"ק, נזכר במדרש תבחומא, בפרשת צו וז"ל, בשתים יעופף, וכי בכנפים יעופף, אלא מכאן תקנו חז"ל, לעוף האדם על רגליו, בשעה שהש"ץ אומר קק"ק ע"כ, ועניינה ית"ל בע"ה.

אמנם נבאר עתה בקצרה, כונה אחת רבת התועלת, הזהירני מורי ז"ל מאד לכיין בה, וא"ל שבוה תתעלה נפשי, ותקבל קדושה גדולה. והענין הוא, כי הנה לקמן יתבאר, שענין הדילוג הוא, להעלות למעלה את יעקב ורחל, והנה נודע, כי כל דילוג ועליה ממקום למקום, איננה אלא בסוד שם בן מ"ב, כמבואר לעיל בדרושי הקדישים וע"ש. וא"כ צריך לדלג, ולכיין להעלות את נפשו ג"כ עמהם למעלה, ע"י שם מ"ב, בשם אבגית"ץ, ובקדושה של תפלת שחרית דחול, יכוין בשני אותיות

ואלו לא זכו לעלות למעלה ביצירה, וכ"ש בבריאה, וצריכין אנו להשפיע בעשיה ומדרגותיה, בסוד המלאכה להשפיע לאותם הנשמות האבודין שם, ולפיכך הותרה המלאכה בח"ה. ואף לפי פשוטו של דבר נבין ממנו לעומת ה) העליון, כי כמו שהמלאכה לדבר האבד, מעמידה שלא יאבדו. ו)

דרוש ג

ז) בסוד הקדושה וכוונתה. וקודם שנבאר כוונתה נבאר קצת דברים הצריכים, והוא, כי תחלה תכוין לקיים מ"ע א', שנצטוינו בפסוק ונקדשתי בתוך בני ישראל, ופרשהו בזהר פרשת אמור בר"מ, שנתחייבנו לקדש שמו יתברך, בסוד קדושת נקדישך ונעריצך, וז"ש בתוך בני ישראל, רמוז בזה, שצריך האדם לכוין כי בהמשיכו הקדושה העליונה אליו יתברך, שתמשך עליו בח"ה הקדושה היא ג"כ, ויתקדש האדם מקדושתו יתברך, וזהו ונקדשתי בתוך בני ישראל, שהם יתקדשו, והוא יתקדש עמהם בתוכם, וזש"ה והתקדשתם הייתם קדושים, כנזכר בר"מ שנקבל הקדושה, מקדושתו יתברך, שנמשיכה עלינו.

וכבר נתבאר, כי מקום קבלתו אל הקדושה הזאת, היא באומרו מלא כל הארץ כבודו כנודע, שה"ס המלכות, ותכוין, כי אנו בני המלכות, ואנו מקבלים הקדושה ע"י אמנה, ולכן צריך שתכוין לכלול עצמך תוך המלכות, לקבל מקדושה הנמשכת עליה. וזה תכוין, באומך מלא כל הארץ כבודו, ובהגיע הש"ץ אל נקדישך וכו', צריך האדם לחזור ולפסוע ג' פסיעות לפניו, במקום שהיה עומד בהיותו מתפלל בלחש, ויסתום עיניו בכונה גמורה.

גם תזהר בתכלית הזהירות, לכיין הרגלים בעת הקדושה אל נקדישך, בסוד ורגליהם

הגהות ומראה מקומות

א) ז"ה יתרו אות שע"ו בהסולם.

ז) פע"ה חזרת העמידה פרק ג'.

ח) ג"א ג' תיבות קק"ק.

ט) ג"א מוסיף והשאר בלחש.

ה) ג"א לעומק (פע"ה).

ו) ג"א מוסיף כן ג"כ בכאן, א"ש ע"כ נמצא

מכ"י האר"י ז"ל ונראה שהדרוש היה ארוך ולא

נמצא יותר (פע"ה).

שני מיני עליות: בתחילה עולים למעלה, לקבל הארה לצורך עצמן, כדי שיוכלו לקבל הארה מג"ר. ואח"כ חוזרים ועולים פ"ב, לצורך עליית יעקב ורחל, ומקבלים הארה יתירה להאיר ביעקב ורחל שיוכלו לעלות.

וזה סדר כונת הקדושה.

נקדישך: כנגד החסד, העולה עד תכמה דו"א, הנקראת קדש, וזהו נקדישך, ר"ל: נעלה אותך אל מקום החכמה, הנקרא קדש. ונעריצך: הוא להעלות הגבורה עד בינה דו"א, ויען כי שתיהם הם גבורות, לכך נאמר בלשון ונעריצך, לשון גבורה ועריצות. כנועם: הוא הת"ת, להעלותו ברעת, אשר בו מתלבש היסוד דאימא, הנקרא נועם עליון כנודע. וה"ס שם אהיה דיודין, העולה בגי' (ג) נעם, ושם מתגלה אור נועם הבינה, בדרך היסוד שלה המלוכש ברעת ז"א.

הרי עלו חג"ת למקום ג"ר, לקבל הארה לצורך עצמם. ואחר שקבלו הארה לצורך עצמם, אנו חוזרין להורידן למטה במקומם, כדי שיאירו שם. וזהו שיח סוד שרפי קדש. שיח: כנגד החסד, שירד למקומו מלא שפע והארה. וסוד: כנגד גבורה היורד למקומה, כי סוד בגי' יין, שהיא בחי' גבורה. ושרפי קדש: כנגד ירידת ת"ת.

ואם תקשה ותאמר, כי הסוד חשוב מן השיח שהוא הדיבור, ואיך ניחס השיח אל החסד המעולה, והסוד אל הגבורה, שהוא מדרגה למטה מן החסד. והתשובה היא, כי הנה בכלל השיח והדבור, נכלל הסוד שהוא קול החשאי, לפי שהסוד הוא הבל היוצא מפי האדם בחשאי, וכשמגביה קולו יותר, אז הוא נעשה שיח ודיבור, ונמצא שהסוד הוא נכלל בשיח, וה"ס הימין הכולל את השמאל עמו. אמנם הדיבור, אינו כלול בתוך הסוד, כי הסוד הוא תחלה בחשאי בלי דיבור כלל, ואפשר להיות

(י) ג"י. (כ) ובקדושת המנחה של חול, יכוין לדלג ולעלות, ע"י ב' אותיות א"ב. (ל) ובקדושת ובא לציון דבתפלת (מ) מנחה דשבת, יכוין בשתי אותיות ת"ץ.

ונבאר עתה כונת הקדושה ועניינה באורך, הנה לעיל כתבנו, כי ענין חזרת ש"ץ העמידה היא להעלות ליעקב ורחל עד חג"ת דו"א. אבל דע, כי אין העליה ההיא נעשית תכף בתחילת העמידה. אבל בברכת אבות אנו ממשיכים להם הארה מחסד דו"א, כדי שיוכל אח"כ יעקב לעלות שם. ובברכת מחיה המתים, אנו מאירים מן הגבורה דו"א, כדי שתוכל אח"כ לעלות שם רחל. ואח"כ אשר שניהם קבלו האורותיהם משני זרועות ז"א, מחסד וגבורה בבי' ברכות הנזכר, או אח"כ הז"א מעלה אותם אליו, ע"י שני זרועותיו הנזכר, ועולים עד מקום תג"ת. ועליה זו היא ע"י הקדושה הזאת דנקדישך כו'.

והנה עיקר תכלית סוד הקדושה הוא, לתת הארה אל מוח הדעת דרחל, לפי שהנשים דעתן קלה, ולכן אחר אשר קיבלה הארה משני הזרועות, מקבלת מקו האמצעי דו"א הנמשך מן הדעת שבו, ומאיר ברעת דרחל, ונשלם אורו. ונודע, כי כל בחי' קדש, הוא במוחין, והוא, כי כונתינו הוא להשלים המוחין דרחל מבחי' הדעת דו"א, ולהעלותה עד שם. ואמנם טרם שיעלו יעקב ורחל בחג"ת דו"א, אנו צריכין להעלות בתחלה, את חג"ת דו"א עצמו, למעלה בג"ר חב"ד שבו, שהם מוחין שלו, הנקראים קדש, ועי"ז מתקדשין חג"ת שלו, מן קדושת המוחין שלו. ואחר כך, מכח שנתקדשו משם, ישפיעו הם קדושת המוחין ביעקב ורחל, ואז יעלו למעלה בחג"ת דו"א. לפי שכל מדרגה תחתונה, א"א לה לעלות למעלה, עד שתקבל אור עליון נוסף, על מה שהיה לה בתחלה, ואז תוכל לעלות למעלה ממדרגתו הראשונה. והנה חג"ת דו"א, צריכין

הגהות ומראה מקומות

- (כ) ג"א א"ב (פע"ח).
- (ל) ג"א ג"י (פע"ח).
- (מ) ג"א ובתפלת (כת"י).
- (ג) ג"א נועם נעם כתיב (דשר"י).

- (י) הגה"ה ג"ב א"מ צ"ע למה לא היה ב' אותיות ראשונות א"ב הקדושות בשם, למה מתחיל באותיות שניות וצ"ע.

ובזה תבין טעם מש"ל, שצריך לדלג כלפי מעלה בעת שאומר קק"ק כו' וכנזכר בתנחומא, וכנזכר בפוסקים, בשם פרקי הילכות. והטעם הוא, להורות כי באלו התיבות של קק"ק, עולים ומדלגין כולם למעלה ממקומם, חג"ת בחב"ד, ונה"י בחג"ת, ורחל הנקבה בנה"י. ואמנם, אעפ"י שביארנו כי ג"פ קק"ק

ה"ס עלית חג"ת בחב"ד, עכ"ז צריך לבאר המלות עצמם, ובו יתברך מהו השפע שמקבלים משם. והענין יובן במה שהודעתיד, איך נזכר באדרת נשא, דף קכ"ט ע"א, כי קוצא חד דשערי דרישא דא"א, מתפשט למטה דרך אחור, ומגיע עד רישא דז"א, ומאיר שפע גדול במוחין דז"א, מן המוחין העליונים דא"א, דרך ההוא קוצא דשערי, הנמשך ממוחין דא"א. וכבר נתבאר שם, כי הנימין דא"א הם י"ג נימין, ונקראים קדוש, לפי שיש בהם ת"י נימין, כמנין קדוש. וסודו הוא שם ההויה דמילוי יודין, שיש בו ד' יודין, וכל יוד כלולה מעשר, הרי ת'. ועם עשר אותיות מילוי ההויה, הרי ת"י כמנין קדוש.

והנה מספר הנימין, הם י"ג, שהם ג' היות דמילוי יודין, יהו"ה יהו"ה יהו"ה ובהם י"ב אותיות, ועם הכולל הרי י"ג. וכל הויה מהם בהיותה מלאה, היא בגי' קדוש כו'. וכנגד ג' היות הנזכר, הזכרו ג' פעמים קק"ק, אשר מהם נמשכת הארה גדולה דרך קוצא דשערי כנזכר, ומאיר במוחין דז"א. ובחי' הארה זו היורדת מן המוחין דא"א אל המוחין דז"א, נקראת קדושה, כנדוע כי כל סוד קדושה הוא במוחין, שה"ס החכמה הנקראת קודש. ואח"כ קדושה זו נמשכת אל חג"ת, ואל נה"י, ואל יעקב ואל רחל כנז"ל.

גם תכוין, כי קדוש בגי' ת"י כנזכר. ועין יש ת"י נימין, וכל נימא אתפשט לת"י עלמין, וכל עלמא אתפרש לת"י עיבר, נמצא שג"פ ת"י הם בנימין דרישא דא"א. וכנגדם הם ג"פ קק"ק. ובאומרך ימלוך ה' לעולם כו', תכוין אל ר"ת אלהיך ציון לדוד דודי, אצ"ל, לרמוז כי אנחנו מעלים את המלכות אצלו, אצל הת"ת, ועי"כ ימלוך ה' כו'.

סוד בחשאי בלי דיבור בקול רם, אבל א"א אל הדיבור בקול רם, להיותו בלתי ההבל החשאי בתחלתו. וה"ס הימין הכולל את השמאל, אבל השמאל אין בו כח לכלול את הימין עמו, ולכן אנו מיחסים השיח והדיבור בחסד. והסוד בלחש בגבורה.

ואחר שירדו, אז הם משפיעים חג"ת הנזכר, הארה, וקדושה עליונה שקבלו מהג' מוחין הנקראים קדש, ומאירים אל ג' תחתונות נה"י דז"א עצמו, וזה נרמז במ"ש המשלשים לך קדושה, כי ג' ספירה חג"ת, הם משלשים קדושה בנה"י שלו, ואחר שהאירו בנה"י, אז מאירים הנה"י האלו ביעקב ורחל. והו' וקרא זה אל זה ואמר, כי זה הם י"ב פרקין דיעקב דדכורא, כמנין ז"ה. ואל זה, הם י"ב פרקין דנוקבא רחל כנז"ל. ואז מאירים אלו באלו, ואז עולים יחד כולם למעלה, באופן זה: חג"ת עולים בחב"ד. ונה"י עולים בחג"ת. ואז גם יעקב ורחל, שהיו במקום נה"י, עולים עמם עד מקום חג"ת.

ואל תתמה לומר, היאך אפשר שיעלו נה"י דז"א עצמו, אל מקום חג"ת. לפי שהרי נתבאר אצלינו במ"א, כי אפילו בימי החול, עולים העולמות בכל תפלה ונכללים זב"ז. ועליה זו נרמזת, בקק"ק, באופן זה: קדוש א', הוא עליית החסד בחכמה. קדוש הב', הוא עליית הגבורה בבינה. קדוש הג', הוא עליית הת"ת, בדעת.

אחר כך בה' צבאות, נרמז עליית נה"י בחג"ת, כי ה' הוא היסוד העולה בת"ת. וצבאות, הם נ"ה העולים בחו"ג.

ואח"כ נרמז עליית רחל הנקבה, במלת מלא כל הארץ כבודו, כי הארץ שהיא הנקבה כנדוע, ממלאה כל אותו המקום של נה"י, ועולה עמם ג"כ.

וביארור ענין זה הוא לומר, כי גם אשר עלתה הנקבה הנקראת ארץ למעלה במקום נה"י, לא מפני כך נשאר מקום המלכות ריקם ופנוי, כי אפילו מקום הארץ שהיא הנקבה, היא מלאה מכבודו, אף על פי שעלתה למעלה. וע"י עלייה זו של הנקבה, מקבלת עתה דעת שלם, ונשלם מוח הדעת שלה כנ"ל.

דרוש ד

מבינה דבריאה וזהו ברוך כבוד ה' היא בינה, כבוד עלאה. ממקומו: שהיא המלכות. וז"ס התפשטות הבינה עד הוד, ששם עומדת המלכות כנוכר. ונודע, כי בחי' בריאה היא בינה.

ואח"כ אנו ממשיכין לה מן הדעת, וזהו ימלוך ה' לעולם כו'. ואנו מתחילין במלכות דרך עלייה, להעלותה עד ה', שהוא הדעת, ואז היא אצלו ממש בהוד כנ"ל. שז"ס ר"ת אלהיך ציון לדור ודור, שהוא אצל"ו. (ק)

אמנם קדושת תפלת העמידה, היא במלכות דעולם האצילות, שאנו מעלים אותה עם הת"ת בהוד דאצילות. ולכן אחר אשר קבלה המלכות, הארה מן חו"ג, צ"שני ברכות של אבות וגבורה בחזרת התפלה דש"ק, כנ"ל בדרוש שקדם, אז אנו אומרים הקדושה נקדישך כו', כי אז תתחבר אותה ההארה עם הת"ת, ואז אנו אומרים קק"ק כו', וברוך כו', וימלוך כו', ע"ד מ"ש בקדושת יוצר. ואין הפרש בין שני קדושות אלו, אלא שקדושת יוצר היא, להקדיש את המלכות דבריאה. וקדושה דמעומד היא במלכות דאצילות.

אבל בקדושת דובא לציון, ה"ס ירדת המלכות דאצילות, בהיכל קה"ק דבריאה, כנודע כי שם מקומה תמיד, ולכן אנו צריכין להמשיך לה שפע וקדושה וברכה, ולכן אנו חוזרין לומר קדושת קק"ק כו', וברוך כו', ותשאני רוח כו', וימלוך כו', ע"ד הנ"ל בקדושת יוצר ממש.

ולכן תבין, למה קדושת ובא לציון היא בלשון הקדש ובלשון תרגום, כי להיות ענין זה למטה בבריאה, לכן אחר שאמרנו קדושה בלשון הקדש, אנו חוזרים לאומרה בלשון תרגום, להעלים ולהסתיר ולכסות קדושת לשון הקדש, תוך לשון תרגום, ונעשה מכסה עליו, והוא נעלם ומסתתר בתוכו. ולפי שקדושת ובא

(ס) כולל ג' קדושות: של יוצר, ודעמידה, ושל ובא לציון גואל. אמר הכותב, פ"א שמעתי ממורי ז"ל דרוש א' בענין של הקדושות הנוכר. הנה הודעתך לעיל, כי בתפלת שחרית דימי החול, עולה הנקבה בהוד, והזכר עולה בנצח, כנ"ל בסוף ביאור ברכת אבות. ואמנם ענין קדושת יוצר, עניינה הוא, כרי להעלות את המלכות, אל עולם (ע) הבריאה, העומדת בהיכל קה"ק דיצירה כנודע, ואנו מעלים אותה אל ההוד שבבריאה, שהוא נקרא היכל עצם השמים. ולכן קדושה זו, היא נאמרת באל ברוך גדול דעה וכו', ונודע כי תיקון ברכה זו, הוא בהיכל הזה, כנוכר בזוהר פרשת פקודי, ואנו ממשיכים לה הארה ושפע רב וקדושה, מג' עליונות דבריאה, שהם חב"ד, ששם הוא סוד הקדושה, כנ"ל בדרוש שקדם.

וזה ביאור קק"ק, קדושה הוא בחכמה. וברכה של ברוך כבוד ה' ממקומו, בבינה. ומלכות שהוא ימלוך ה' לעולם אלהיך ציון, בדעת.

ונבאר עניינם, כי הנה קדוש, נתבאר בזוהר, שהוא מלשון קדש ו'. והענין הוא שבתחילה עולה אות ה' שהוא הת"ת, בחכמה הנקרא קדש, ונעשה קדוש. ואח"כ קדש העליון מתפשט עד הת"ת הנקרא ו', ונעשה קדוש (ס) ואחר כך מתפשט גם עד היסוד שבו, ונעשה קדוש ג', הרי כי לעולם כל בחינת קדוש, הוא קדש ו'.

והנה בקדוש הג' שהוא ביסוד, אנו מחברים עמו את הנ"ה, וזהו ה' צבאות: ה' ביסוד. צבאות בנ"ה. ומשם מתפשט עד המלכות וזהו (צ) מלא כל הארץ כבודו. והרי עתה נתקדשה המלכות דבריאה מבחי' החכמה דבריאה. ואח"כ אנו ממשיכין לה בחי' ברכה,

הגהות ומראה מקומות

(צ) ג"א מוסיף הנקרא מלא כל הארץ כבודו (פע"ח). (ק) כי אנו מעלים אותה אצלו אצל ה' הת"ת ובזוהר ימלוך לעולם.

(ס) פע"ח שער הק"ש פ"ב.
(ע) ג"א של עולם.
(ס) ג"א קדוש ב' (פע"ח).

לציון ר) היא דרך ירידה, כי יורדת המלכות דאצילות אל הבריאה כנוצר, ולכן אנו אומרים ומקבלין דין מן דין כו', כי מקבלין השפע זמיו דרך קבלה וירידה ממש.

אמנם יש הפרש א' בין ג' קדושות האלו, כי הנה בקדושת יוצר, לא נאמר בה ימלוך כלל. ובקדושת דמעומד, נאמר בה ימלוך ה' לעולם כו'. ובקדושת ובא לציין, נאמר בה ה' ימלוך לעולם ועד. וצריך לדעת ענין ג' שינויים אלו, והענין הוא, בקדושת יוצר כונתינו היא להעלות את המלכות דאצילות, עד למעלה באצילות, מדרגה אחר מדרגה כנ"ל, ולכן אין אומרים בקדושה ההיא ימלוך כו', כי פסוק זה הוא כנגד הת"ת, ואין רצונינו להורידו למטה אצלה, ואדרבה רצונינו להעלות אותה. אבל בעמידה שכבר היא אצלו למעלה, אנו אומרים אותו. ואמנם בקדושת ובא לציין אשר היא יורדת למטה במקומה כמנהגה, ולכן אנו מורידים עמה גם את הת"ת, וכיון שעתה הוא מקדים לירד אצלה להיות עמה שם, לכן אנו אומרים ה' ימלוך, ומקדימין שם ההויה שהוא בזכר, אל המלכות הנרמזת במלת ימלוך. ולא כקדושת העמידה שמקדימין ימלוך לשם ההויה, שאומרים ימלוך ה' כו', אלא ה' ימלוך לעולם ועד.

בברכת אתה קדוש כו', הנה אחר שכבר קבלה המלכות עתה קדושת המוחין מבחי' הדעת דו"א, ועלתה שם. הנה עתה אנו אומרים אתה קדוש ושמך קדוש, שהיא בחי' המלכות הנקראת שמך, כנוצר בזוהר פרשת פקודי, לומר שעתה כבר קבלה המלכות קדושה והארה מן הקודש העליון, שהן המוחין דו"א, דרך קו האמצעי שבו, אשר זה הקו האמצעי, נרמז במלת אתה קדוש, כנ"ל בדרושים הקודמים, כי אבות בחד, וגבורות בגבורה, וקדושת ה' בת"ת. וזהו אתה קדוש, הוא הקו האמצעי ת"ת, שדרך בו ירדה ונמשכה קדושת המוחין עד המלכות, ואז גם היא ושמך קדוש.

ענין מדדים דרבנן הוא במש"ל, שהזכר עולה בנצח, והנקבה בהוד. ולכן עתה במדדים שהוא בהוד, כוסף הת"ת את ראשו, וכורע למטה, כדי לנשקה בסוד הנשיקין. וכבר נת"ל במדדים של תפלת הלחש, כיהכריעה אשר שם אינה כפולה כשאר הכריעות, וגם הזקיפה אינה כפולה כשאר הזקיפות, אמנם אין שם רק כריעה ה' לגבי ו'. כי מדדים דרבנן, הוא כריעה א', בסוד ו' לגבי ה', וכנגדה יש זקיפה א', שניה, של יוד לגבי הא, וכנגדה זקיפה א', בסוד ה' לגבי י'. וז"ס מדדים דרבנן, כי אין כריעה זו אלא לגוף, שהם חיי חוליות שבשדרה, אמר חיים, ענין זה מצאתי כתוב בקונטרסי, ונלע"ד כי מ"ש כי אין כריעת זו כו', חוזר אל הכריעה הראשונה של מדדים דתפלת לחש, שהיא ו' לגבי ה' שהוא הגוף הנקרא ו'. וזה נלע"ד שהוא מוכרח.

דרוש ה'

ש) כולל שני דרושים, דרוש ענין משמעות נשיאות כפים. וענין ברכת כהנים. ובתחילה נבאר טעם נשיאות כפים, יען כי הוא דרוש קצר. ואח"כ נחזור לבאר דרוש ברכת כהנים, בכמה פנים ששמעתי ממורי ז"ל. דע כי ענין נשיאות כפים, הוא לצורך תיקון פרוצוף לאה, כמו שנבאר. והענין הוא, כמ"ש לעיל בסוד ברכת שים שלום דתפלת לחש, כי שני זיווגים נעשים עתה, האחד הוא זיווג הו"א הנקרא ישראל, בייג מדות דרחמים של ויעבור כו', עם לאה, מן החוזה שלו ולמעלה. והב' הוא זיווג יעקב עם רחל, בנפילת אפים. והנה בברכת אבות, נעשה פרוצוף רחל, וגם פרוצוף לאה, כנ"ל במלת האל הגדול כו', שהם אותיות לאה. אבל אז לא נעשה כל פרוצוף לאה כולו כנוצר שם, כי לא נעשה אז רק בחי' הדעת דלאה, ובחי' הו' תחתונות שבה, אבל התרין מוחין חריב שבה, לא נתקנו, ולא נעשה עדיין. גם בחי'

הגהות ומראה מקומות

ר) ג"א מוסיף היא בבחי' דרך (דפ"י). ש) פ"ח שער חזרת העמידה פרק ו' ד.

ברכת כהנים, ונגמר תיקון לאה, ונעשו ב' מחזין שלה, אין צורך להשאיר כפיהם זקופים עוד עד ויעבור, שהוא עת הזוג דלאה, כי כיון שנעשו ב' מחזין דילה, אין צריך עוד בהם, ולכן מורידין הידים כדרכם למטה, ואורות יוצאין דרך האצבעות בסוד אור ישר מעילא לתתא כדרכן תמיד.

ועתה נבאר ענין ברכת כהנים. כבר הודעתוך בדרוש הצלם של ז"א, איך יש בז"א מחזין מצד אימא, הם מחזין פנימיים. וגם יש לו מחזין מקיפים מבחוץ. וחיבור ב' בחינות אלו, נקרא צלם, בסוד אך בצלם יתהלך איש. ואות צ, הם מחזין פנימיים. ושני אותיות למ, הם מחזין מקיפים. וכן עדי"ו יש בז"א מחזין אחרים מצד אבא, והם מתלבשים בתוך המחזין דמצד אימא, והם ג"כ פנימיים ומקיפין, ונקראים גם הם בחי' צלם. באופן שהם ב' צלמים, בסוד עד שיפוח היום ונסו הצללים, תרין. ת)

הנה המחזין פנימיים דמצד אימא, נכנסין בז"א עד תשלום היותו בן י"ג שנים, ואז נקרא איש. ואח"כ נכנסים בו מקיפין דמצד אימא, בה' שנים אחרים, שהוא עד תשלום היותו בן ח"י שנה, ואז נאמר עליו בן ח"י לחופה. ואח"כ בב' שנים אחרים, נכנסים בו מחזין הפנימיים דמצד אבא, ואז הוא בן עשרים שנה. ואמרז עליו בגמרא בן עשרים שנה ואילך, יכול למכור אפילו בקרקעות שהניח לו אביו. ומשם ואילך, נכנסין בו מקיפין דמצד אבא, בהיותו בחתימת זקן.

והנה בברכת אבות דתפלת שחרית דחול, נכנסו בו כל המדרגות הנזכר, וזלתי מקיפין דמצד אבא בלבד. והנה צריכים הם ליכנס בו טרם הזוג, והנה עדיין הוא חסר מהם, ולכן אנו מכניסין אותם בו ע"י ברכת כהנים, כמשי"ת. והנה ביארנו במ"א, א) דרוש זה של הצלם, בסדר השנים של ז"א, והוא באופן אחר, וע"ש, כי שם ביארנו האמת הנכון.

היסוד שבה לא נעשה עדיין. והנה היסוד שבה נעשה ע"י ויעבור, כמבואר שם. והחריב שבה, נעשית ע"י נשיאות כפים של ברכת כהנים.

הענין הוא במה שיתבאר בענין כונת ברכת כהנים, שעניינה הוא, שאז נכנסין אה"מ בז"א, ופשוט הוא, כי אז מתרבים האורות שאותם ההארות הניתוספות בז"א, הנמשכות ויוצאות מסופי האצבעות של ידיו, שלא ירדו למטה, אמנם יצאו משם, ויעלו בסוד אור חוזר ממטה למעלה, עד רישא דז"א, בסוד זקיפת האצבעות כלפי מעלה, ועי"כ נתקנין חריב של לאה.

וז"ס טעם, שצריך הכהן לישא כפיו כנגד ראשו ממש למעלה, כנזכר במשנה. וצריך לזוהר בזה, להגביהם ממש כנגד ראשו. וענין זה יתבאר בדרוש שנתבאר אצלנו, בדרוש תיקון פרצוף לאה איך נתקן, ושם נתבאר, שע"י האורות היוצאים מסופי הזרועות דז"א, דרך קצוות האצבעות, נבנה פרצוף לאה מתתא לעילא, בסוד אור חוזר, וע"ש.

וקיצור הענין הוא, כי בהגביה הז"א שני זרועותיו למעלה, נמצאים ראשי אצבעותיו, מכוונות משני צדדי ראשו, בב' צדדי מוח הדעת שבו אצבעות זרוע ימין מימין הדעת, ואצבעותיו השמאלית משמאל מוח הדעת, ואז האורות יוצאים דרך קצוות האצבעות, בסוד אור חוזר מתתא לעילא, ובצאתם, מתגלים האורות ההם, ומשם מאירים בלאה, העומדת ראשה באחורי דעת דז"א, ואלו האורות נעשים בחי' חריב בלאה, מב' צדדי הדעת שלה, והם גבוהים יותר מהדעת, כנודע כי לעולם כל חריב, הם גבוהים מן הדעת. והאורות מתפשטים בשני צדדי הדעת מתתא לעילא, וכל זה נעשה ע"י נשיאות כפי ז"א, וכנגד זה, צריכים הכתנים להגביה כפיהם, ואחר אשר סיימו

הגחות ומראה מקומות

(א) ע"ה ח"ב שער דרושי הצלם. תע"ס שיעור

י"א מן אות ק' ואילך.

(ת) ע"ה ח"ב שער כ"ה: דרושי הצלם דרוש

ח'.

הנה אני שמעתי ממורי ז"ל, שהמקיפים דמצד אימא, שהם ל"מ דצלם, הנה אות הצ' הוא המוחין הפנימיים, בנה"י דאימא. והמקיפים הנקראים ל' דצלם, הם בחג"ת דתבונה. והמקיפים היותר עליונים, הנקראים מ' דצלם, הם בחב"ד דתבונה. וכפי זה נמצא, שבתפלת שחרית דימי החול, עולה ז"א עד ראש התבונה. אמנם אינו ממש שהוא עולה, רק שהם יורדין (ב) עד מקום ז"א, כמו שהוא בליל שבת, כמבואר במקומו. ונמצא שבשחרית דחול, הוא כמו עדבית דליל שבת. (ג) אבל לא שמעתי בפירוש ממורי ז"ל, וברוך הידוע האמת. ונחזור לענין ראשון, כי הנה עדיין ז"א עתה, צריך שיכנסו בו המקיפין שלו דמצד אבא, תוך פנימיותו, בבחי' פנימיים, לצורך

הזווג שעתיד להזדווג עתה. וע"י כניסת אלון האוה"מ בתוכו בסוד פנימיים, ניתוספו בו הארות עצומות במוחין שבו, ועי"כ נבקע יסוד דאימא שבתוך הדעת שלו, כנודע כי אינו יכול לסבול כ"כ אורות עצומים, בסוד ונבקע הר הזתים וכו'. ונבקע בעת שאומרים ויעבור וכו', כמשי"ת שם בע"ה. ואז נעשים בו ד' תיקוני דיקנא העליונים, שהיו חסרים ממנו, כי לא היו בו בברכת אבות, רק ט' תיקוני דיקנא, כנזכר באודת נשא, ונגמרז בו י"ג תיקוני דיקנא גם הוא כמו א"א, והוא סוד י"ג מדות אל רחום וחנוך וכו', ונודע כי גם השערות דתיקוני דיקנא, הם אר"מ, ולקמן בביאור ויעבור יתבאר בע"ה.

(ח) ונמצא, כי בברכת אבות נכנסו

ש ע ה י פ ה

(ח) נמצא, כי בברכת אבות, נכנסו המקיפים דמצד אימא, במלת אלהינו ואלהי אבותינו, כמבואר שם כו'. דע, כי שם אינו מבואר שום דבר, וכמה נבוך אני בעוניי בזה, חדא כי רואה אני שצריך להיות כאן ד' צלמים שלמים, שנים דאבא, ושנים דאימא, לפי מ"ש רז"ל בשער מוחין דז"א, שבעמידה דלחש נכנסים המוחין מבינות דישסו"ת, ובחזרת העמידה מוחין הנכנסים, הם מחכמות דישראל סו"ת, והרי כאן ד' צלמים גמורים. ובשלמא בשל אימא, נאמר כי בלחש באלהינו ואלהי אבותינו, נכנס צלם הבינה שלה, ובחזרה במלות אלו נכנס צלם דחכמה שלה. אבל בצלם דאבא, מתבאר מדברי רז"ל, שעדיין לא נכנס כלל עד עתה, וגם עתה אינו מזכיר אלא א', ומה גם כי אלו צלמים דאימא, הנקראים מקיפים דאימא, לא זכינו אלא לדעת שנכנסים מקיפים דאימא, ואת שמותיהם לא הגיד, כי אותם המקיפים האמורים בדרושי ר"ה דרוש ששי, במלת אלהינו ואלהי אבותינו, כתב רז"ל, כי

הם מדריגת הששית, כי מוחין הפנימיים הם מדרגה החמשית, אותם המקיפים היוצאים מחמתם, הם מדרגה הששית. ועיין בשער הנסירה פ"ז מ"ש רז"ל שם, וא"כ הם גרועים מן המדרגה הפנימית, וגם כן כתב רז"ל שם באלהי אברהם כו' ז"ל, אבל צריך שתדע, כי אור המקיף הזה, הוא תחתון, והוא למטה מן מדרגת המוחין הפנימיים של ז"א, כי זה המקיף הנקרא תפילין, יוצא אחר כך מתוך המוחין הפנימיים לחוץ. ואמנם יש עוד מקיף אחד עליון, למעלה ממדרגת המוחין פנימיים דז"א, והם אותם המקיפים שנשארן למעלה בת"ת של אימא, אשר ממנו נעשה כתר דז"א. יע"ש. ואם המקיפים ההם, הם סוד ל"מ דצלם, אין מקיפים גדולים מהם, כמ"ש רז"ל בשלהי כל שער דרושי הצלם ובכמה מקומות. באופן שלפי דעתי, המקיפין שכתב רז"ל בדרושי ר"ה, אי אפשר להיות שהם המקיפים דל"מ דצלם. ועיין לקמן שכתב רז"ל, שהצ' דצלם הוא המעוט הג', וצ"ל כי צ' דצלם, הוא

הגחות ומראה מקומות

(ב) להלן ענין תוספות שבת פרק ב'.
 (ג) הגה"ה נ"ב א"מ ובספר ע"ה בשער פנימיות שבת.

הדעת הכלול מבי' מוחין שהם חרי"ג. מלובש תוך לבושו שהוא היסוד דאימא. נקרא מוח א'. ובהיותו בלי לבוש, או ניכר היותו בחי' שני מוחין.

(ט) וטעם היותם שם בלתי לבוש הוא, לפי שהנה בתחילה נודווגו או"א, כדי להאציל אלו המוחין, וניתנו תוך בטן אימא עלאה, בסוד עיבור. וכאשר נולדו ויצאו משם, יצאו ערום מבלי לבוש, ואז שם נרשמו היותם ד' מוחין, כי כל דבר שבקדושה כך הוא, שבכל מקום ומקום עושה רושם ואינו נמחק, ולכן או עשה שם רושם א', ונקי' מ' סתומה דצלם. ואח"כ רצה המאציל העליון, להלביש המוחין האלו, כדי שיהיה כח לז"א לסבול האורות הגדולים האלו, כי הנה הם בחינת טפות שממשיכין או"א בעת זווג שנודווגו (ה) ממקום עליון מאד, שהוא מן א"א, וא"א המשיכין מן עתיק, וכעד"ז עד רום המעלות, כמבואר אצלינו, ולא יש כח בועיר אנפין לסובלם בהיותם אורות מגולים, ולכן הוצרך לעשות להם לבושים. והוא מה שנתבאר אצלינו בדרושים של המוחין, איך נתעלו ונסתלקו אורות נה"י דתבונה מתוכן למעלה, ונשארו הכלים ההם של הנה"י כלים רקים מבלי אורות, בסוד אדם כי ימות באהל, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, היינו התבונה, הנקראת מ', שממיתה עצמה על התורה שהוא ז"א. ואז נתלבשו המוחין הנזכר, שהם בחי' אורות בתוך הכלים של הנה"י דתבונה, ואז נקראים שם בשם ל' דצלם, בסוד ג' מוחין בלבד, ושם נעשה רושם הבי'. ואח"כ נכנסו בהיותם מלובשים כנזכר תוך

המקיפים דמצד אימא, במלת ואלהי אבותינו, כמבואר שם. ובתיבות אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב, נכנסו הפנימיים דמצד אבא. ועתה בברכת כהנים, נכנסו בו המקיפים דמצד אבא, והם ב' אותיות ל"מ דצלם שמצד אבא. וטעם היות נעשה ע"י הכהנים הוא, לפי שסוד הכהן הגדול הוא בחכמה, שהוא קו ימין, והוא אבא, ולכן אין מקיפין דמצד אבא נכנסים, אלא ע"י הכהנים.

ואמנם כדי לבאר ענין הג' ברכות שיש בברכת כהנים, צריך שנקדים לך ענין דרוש המוחין דו"א, דע, כי המוחין דו"א הם ד', והם: חרי"ב, ודעת כלול מחרי"ג. אמנם לפי שאלו הד' מוחין, הם מלובשים תוך ג' לבושים בלבד, שהם נה"י דאימא, והדעת כלול מבי' מוחין, מלובש תוך לבוש א', שהוא יסוד דאימא, לכן לעולם אנו מזכירין אותם בשם ג' מוחין לבד, שהם חבי"ד. גם צריך שתדע, שהמקיפים הם ב' מדרגות של המקיפים, מקיפים התחתונים הם ל' דצלם כנ"ל, והמקיפים העליונים הם מ' דצלם. לפי שאות צ' דצלם, הם המוחין הפנימיים, הנכנסים תוך ז"א, שהוא בן ט"ס, וכל ספירה כלולה מעשר, הרי צ' דצלם. ול' דצלם, המקיפים שע"ג המוחין, ונרמוזו באות הל', לפי שהם ג' מוחין, כל א' כלולה מעשר, הרי ל'. וגם כי מתלבשים תוך נה"י דאימא, (ד) שהם ג' לבושים בלבד, ולכן נקראים ל'. אבל המקיפים העליונים למעלה מהם, הם נרמוזים באות מ' דצלם, לפי שאינם שם מלובשים תוך לבושים, רק הד' מוחין בעצמם בלי לבושים, ולכן נקראים אות ס', כי אז הם ניכרים שהם ד' מוחין, כי בהיות מוח

י פ ה ש ע ה

מה שהכריע ז"ל יען נולדו ערומים, ותכף צריכים לעשות שם הארה ורושם כר', עיין שער דרושי הצלם פ"ד מ"ש רז"ל שם בהגהה.

המוחין הפנימיים, והמקיפין ההם שגרועין מן המוחין, כמ"ש רז"ל, איך יכול להיות שהם ל"מ דצלם.

(ט) וטעם היותם שם בלתי לבוש כר',

הגהות ומראה מקומות

(ד) ע"ה ח"ב שער כ"ח: דרושי הצלם פרק ד' עיי"ש בדף ל"ג טור ב' ד"ה גם צ"ע, ועיין בתע"ס שיעור י"א בלוח התשובות לענינים תשובה קע"א ישוב לצ"ע זה. (ה) צ"ל במקום (דפרי"י).

של המם. וישם. חכמה של המם. לך, בינה של הלמד. שלום, בינה של המם.

הנה עדיין הי' גבורות של הלמד, לא נכנמו, ואינם תלזים בכהנים, אלא עיי הכונה שמכוונים הקהל והעם, והוא, כי צריך אל כל עם הקהל, כאשר הכהנים מברכים ברכת כהנים, שהוא בא"י כו', קודם שיאמרו מלת יברכך, יכוונו הקהל באות ראשונה ו' של וידבר הי' אל משה כו', ובאות דלת של דבר אל אהרן, ושני אותיות ו'ד הם בגי' עשרה. ויכוונו שאז נכנסין עשרה גבורות של הלמד, לפי שמוח התחתון שבכולם, הם גבורות שבדעת הלמד, ונכנס בו"א בתחלת הכל. וזה נעשה עיי הקהל כנוכר. ואח"כ נכנסין כל השאר עיי הכהנים, יברכך כו', יאר כו', ישא כו' כנוכר. עוד קבלתי ממורי ז"ל ענין תיקון א', שהוא תלוי בכונת הש"ץ, ואיני זוכר אותו. והנה צריך ליתן טעם, למה אנו כופלים כונת המוחין כנ"ל, והוא במש"ל, כי הנה בתחילה נכנסין ג' מוחין, בפסוק יברכך כנוכר, וכשנכנסין המוחין האחרים בפסוק יאר, אנו מתבררים עמהם כל המוחין הראשונים שבפסוק יברכך. וכשנכנסין המוחין האחרים בפסוק ישא כו', אנו מתבררים עמהם כל המוחין הראשונים של יברכך ושל יאר. והטעם הוא, כדי לחברן יחד, שיאירו אלו באלו, ואלו באלו.

ואם תסתכל במה שנתבאר, תבין איך הדי' מוחין העליונים דאות מס, הם רמוזים בבחינת ג' ההויות שבברכת כהנים, חוץ מן החסדים של המם, שלא נרמזו אלא בתיבת וישמרך. ולכן היה צריך לתקנו, כיון שלא נרמזו בשם ההויה כמו האחרים, וצריך הארה

רישא ו' דו"א, ואז נעשו בסוד אות צ' דצלם. והרי נתבאר טעם, למה היו ב' בחינות מוחין מקיפין, זולת הפנימיים. הטעם הא' הוא, לפי שכל דבר של קדושה, עושה רושם בכל מקום שהוא בהכרח. הטעם השני, לפי שהלואי שאחר כל אלו הגי' המיעוטים, יוכל ז"א לסבול האורות האלו המוחין הגדולים, כי ודאי הוא שבכל מדרגה ומדרגה מאלו הגי', מתמעטין מיעוט אחר מיעוט, כי אין מעלת הגי' כמעלת הב', ואין מעלת השנית כמעלת הא', ואין ז"א יכול לקבל הארתם, אלא אחר שנתמעט אורם במיעוט הגי', שהוא אות צ' דצלם כנוכר. והרי ביארנו דרוש הצלם דו"א בקיצור מופלג.

ונחזור לענין ברכת כהנים, כי הנה נתבאר שכל מה שיש באות צ' דצלם, יש באות ל', וכן באות מ'. והנה עתה בברכת כהנים, נכנסים שני בחי' כפולות ועי', שהם ל' וס'. ואות ל' היא יותר תחתונה, נכנסה בתחתית, ואח"כ נכנסת המם, שהיא יותר עליונה.

וכניסתם נרמז, בגי' ברכות אלו, וזה סודן: יברכך, עתה נכנס מוח חכמה של הלמד. יהיה, בו נכנס מוח חכמה של המם. (י) וישמרך, עשר חסדים של הדעת דאות מס. יאר, בינה של הל'. יהיה, בינה של המם. פניו, עתה אנו חוזרים לחבר עמהם הראשונים. ונמצא, כי פניו הוא בחכמה של הל'. אליך, הם החסדים של המם. (ז) ויחונך, החכמה של המם. ישא, החסדים של הל'. יהיה, הם עשרה גבורות שבדעת של המם. פניו, עתה אנו חוזרים לחבר כל מה שנכנס, עם אלו שנזכר. ונמצא, כי פניו חכמה של הלמד. אליך, החסדים

י פ ה ש ע ה

(י) וישמרך עשר חסדים של הדעת דאות מ' כו', וכן כתב עשר גבורות שבדעת של המ', ועיין באות ל' דצלם, וקשה, כי כל מקום שהוא מזכיר חריג שבדעת, אינם אלא היח

הגהות ומראה מקומות

(ז) ג"א ואח"כ נכנס בו"א ול"ג רישא (פ"ח). (ז) ג"א הם עשרה חסדים של המ"ס.

ותיקון אחר, דובר זה תלוי בכונת הש"ץ כנ"ל, ואיני זוכר אותו איך הוא. אבל המחזין של הלמד, להיותם יותר תחתונים, אינם גרמזים בהיותו, אלא בשאר תיבות הפסוקים כנזכר, חוץ מן הגבורות של הלמד, שהם יותר תחתונים מכולם, ולכן לא גרמזו אפילו בשאר תיבות של הפסוקים דברכת כהנים, אלא באותם ב' אותיות שנתכוונו הקהל כנזכר.

הנה, אעפ"י שמצינו שגם החסדים של המם, גרמזו במלת אליך של פסוק יאר, ובפסוק ישא כר כנזכר. וכן בשאר המחזין של המם, אין זה חשש, כיון שעיקר זכירתם במקומם שהוא פסוק א', היו בסוד היותו, וכמ"ש שיש כוונה בזה תלויה על ידי כונת הש"ץ, ואיני זוכרה.

הנה בתיבת ויחונך, אשר היא כנגד חכמת המם כנ"ל, אשר היא בחי זכר, תכוין להשפיע משם אל ז"א שהוא זכר. אבל בתיבת שלום,

י פ ח

(יא) ואח"כ ע"י שאומרים י"ג מידות של ויעבור, נבקע יסוד דאימא שבתוך הדעת דז"א, ע"י כניסת אורות רבים של המקיפים, שאין כח ביסוד אימא לסובלם, ונבקע ויוצא אורם לחוץ כר. וא"ת, וכי כמה פעמים נבקע האי יסוד דאימא, בעת לבישת התפילין נבקע פעם אחד, וע"י כן יוצאת התפילין ומאירים במצחא קדישא דז"א, הרי פעם אחד. ואחר כך בעמידה דלחש, נבקע פעם שנית, כמ"ש רז"ל בדרושי ר"ה דרוש ששי, במלת ואלהי אבותינו. והשתא בויעבור, נבקע פעם ג', ובשלמא ענין לבישת התפילין, יש לפותרו כמ"ש רז"ל שם באותו דיבור עצמו, כי הוא מצוה מעשיית, והוא בחיצוניות העולמות, והתפילה שהיא בדיבור היא בפנימיות. אמנם של תפילה ושל ויעבור קשה, אחר ששניהם בדיבור.

ובכוונת של ליל שבת, בדרוש ופרוס עלינו סוכת שלום, כתב רז"ל, כשנכנסים מקיפים דל"מ דצלם דאבא או דאימא, תוך גופא דז"א, המחזין הראשונים המלוכשים בצ' דצלם, נדחים עוד למטה, וגם הנהי"י דאבא

והיא כנגד בינה של המם, והיא נקבה תכוין להשפיע ולהאיר משם אל הנוקבא דז"א. ונמצא, כי משני בחינות אלו, מקבלין הארה זרין.

ובכל מה שביארנו, יתבאר לך כמה עניינים שיש בברכת כהנים.

ולבאר לך קצת מהם, הנה נודע, שאין הכהן עולה לדוכן יחידי, אלא עד שיתמלא זקנו, או עד שיהיה גדול מבן עשרים שנה ומעלה. והטעם הוא במש"ל, כי אלו המקיפים דמצד אבא, אינם נכנסים תוך ז"א, עד שיהיה בן כ' שנה. וענין מלי הזקן הוא, כי הנה נודע, שאין בז"א אלא ט' תיקוני דיקנא בלבר, כנזכר באד"ר חוטא, וחסרים ממנו ד' תיקוני דיקנא עלאין, ואין זקנו מתמלא, עד שנכנסין בו אלו המקיפים דמצד אבא, כי בתחילה מאירים במקום המחזין. (יא) ואח"כ ע"י אמירת י"ג מדות דויעבור, נבקע יסוד

או דאימא נדחה עמהם, כדי ליתן מקום למקיפין שיכנסו, ועל ידי כן בהכרח יסוד דאימא שירד, וא"כ יהיה חר"ש ירידה ליעקב ורחל. ולתקן זה, אנו אומרים ופרוס יע"ש. וא"כ בהכרח יהיה כן גם בחול, ורז"ל כתב למעלה, שבחזרת העמידה אימא זקופה ועומדת וע"כ יסודה מסתיים בדעת דז"א, כי על כן יש יכולת ביעקב ורחל בחזרת העמידה להעלות בחג"ת יע"ש. ולכל הדיברות, בין שנאמר שהמקיפים יורדים למטה, בין שנאמר שראשו של זעיר אנפין מגדל, בכל ענין כתב שם, שכדי ליתן מקום למקיפים, הנהי"י יורד למטה בגופא דזעיר אנפין, ואם כן איך בחול המקיפים יכנסו, ואימא תהיה זקופה, ויהיה היסוד שלה בדעתו של זעיר אנפין. ודע, שבדרוש ההוא דופרוס עלינו, כתב רז"ל, כשנכנסת הלי דצלם, גם היא נכנסת בנהי"י דאימא, אין האמת כן, כי לעולם הלי התלבשותה היא בחג"ת דאימא, כמ"ש רז"ל לעיל, ועיין גם בשער דרושי הצלם ריש פ"ד. מ"מ נקיט האי כללא, שגם הלי דצלם, נכנסת מלוכשת בבחי' התלבשות, שלקחה

ז"ל לרמוז אל מה שנתבאר, שעתה נכנסים רמ"ח איברי הנפש, פרצוף שלם של בחי' האוה"מ, תוך פנימיות רמ"ח איברים גופניים של ז"א.

ובזה תבין ענין המורא, שצריך האדם לקבל עליו מורא ש"ש, שיהיה מורא אלהיו על ראשו, שהוא סוד רמ"ח איברים דאר"מ, שהוא בגי' מורא. והוא ענין בחי' השכינה, המקפת על ראשו של אדם, ועל המוחין שלו. ובוזה תבין מ"ש בשמשון, ומורא לא יעלה כו', (א) כי שמשון הוא נזיר, והנזיר עולה עד עתיקא קדישא, כנזכר בזהר. וכל בחי' אוה"מ שלו, נכנסין בו בסוד פנימיות בתוכו, ואין לו על ראשו אר"מ הנקרא מורא ע"ג דאשו, אלא בתוך פנימיות ראשו.

עוד יש כוונת אחרת, בסוד מנין התיבות והאותיות, שיש בג' פסוקים אלו. וענינם הוא, כי הנה נתבאר בזהר, כי ענין ברכת כהנים הוא, להוריד רחמי י"ג תיקוני דיקנא דעתיקא קדישא, וט' ח' תיקוני דיקנא דז"א.

והנה פסוק של יברכך ה' וישמרך, הוא בא"א, ולכן יש בו שלש תיבות, כנגד שלש רישין עלאין דא"א, כנזכר בריש אדרא זוטא.

אימא שבתוך הדעת דז"א, ע"י כניסת אורות הרבים של המקיפים, שאין כח ביסוד דאימא לסובלם, ונבקע, ויוצא אורם לחוץ, ונשלמים בדיא כל י"ג תיקוני דיקנא, כמשי"ת שם בענין ויעבור כו'.

גם בזה תבין, מ"ש בפסוק אמור להם יברכך ה' וישמרך, והענין הוא, כי כבר נתבאר, כי ג' מיני מדרגות מוחין הם, ונרמזים בתלת אותיות צלם כנ"ל, וכל מדרגה מהם הוא פרצוף גמור שלם. גם נתבאר אצלנו, שהמוחין האלו אינם גשמיים, אמנם הם בחי' הנפש הרוחנית, המתפשטות תוך גוף האדם, בכל רמ"ח איבריו. וכמו שהנפש נכנסת באדם מדרגה אחר מדרגה, עד היותו בן י"ג שנה, כן המוחין האלו כנ"ל. ונמצא שהמוחין האלו שהם בחי' נפש ז"א, הם פרצוף גמור, מרמ"ח אברים נפשיים רוחניים. המתפשטים תוך רמ"ח איברי הגוף, וכל אות ואות מג' אותיות צלם, היא פרצוף שלם, כלול מרמ"ח איברים רוחניים. באופן שהם ג' מרצופים, כל א' כלול מרמ"ח איברים רוחניים.

וזה נרמז במלת אמור להם, כי אמור בגי' רמ"ח עם הכולל. גם רז"ל דרשו ענין זה, ואמרו כך, אמור בגי' רמ"ח עם הכולל, וכוונתם

הגהה

(א) א"ש צ"ע כי מורה הוא בהא לבסוף בפסוק (י"ל בחילוף א"ת ב"ש).

יפה שעה

דאימא. אבל בעמידה דחול, אחר שנבקע יסוד דאימא, הרי כל האורות מגולים, ויעקב ורחל בריח גדול הם עולים לחג"ת. והשתא בברכת כהנים, ע"י כניסת גם המקיפין דאבא, נבקע קו אמצעי דל' דמ' דצלם דאימא, והוא מ"ש רז"ל כי היסוד דאימא נבקע, ר"ל קו אמצעי. המשמש בחינת יסוד. ועיין מ"ש רז"ל בשער הצלם ריש פ"ד, וגם מ"ש בדרוש א' דקבלת שבת.

מחג"ת דאימא, וקו אמצעי שלה היא התלבשות מן הת"ת דאימא, והיא בחינת יסוד. ולפי זה הכל אתי שפיר, כי הנה בעמידה כשנכנסו המוחין פנימים צ' דצלם, ע"י כניסת המקיפים אהם של עמידה, נבקע היסוד דנה"י דאימא, והרי כל האורות דחג"ת מגולים, ואינו דומה לליל שבת, כי בליל שבת אין בקוע ליסוד דאימא, לכן צריך לעשות ולתקן כל אותו ענין של ופרוס עלינו, כי הוא הרחבת יסוד

הגהות ומראה מקומות

(ח) נ"א בט'.

תיקוני דיקנא דאריך, ומהם תמשיך הארה אל י"ג תיקוני דז"א. הנה י"ג ז"ו, הם עשרים. ואמנם זו ההויה שבפסוק זה, היא במילוי ס"ג.

ובפסוק ישא וכו', הוא בחי' המוחין שירדו בז"א, שאח"כ נתהוו בתרין עטרין עלאין, שהם חו"ג דת"ת כנודע. ולכן יש בפסוק זה, ד' תיבות, ועם התרין עטרין הנזכר, הרי הם ט' תיקוני דיקנא דז"א. ויש בו כ"ה אותיות, ותכוין בזה אל שם בן כ"ב העליון, שהוא הויה דמלוי אלפין, ויש בה עשרה אותיות. ולשם אדני במלואו, שיש בו י"ב אותיות, י"ב וי' הרי כ"ב אותיות, להורות שעתה נתמלאו ב' השמות האלה במלואם, ע"י הנה"י דתבונה, שהם ג' המוחין שנכנסו בז"א כנזכר. והנה כ"ב וג', הם כ"ה.

ובזה תבין מ"ש בזהר נשא, כי יברכך יאר ישא, הם נה"י. שהכונה היא, על נה"י דתבונה, המלבישים את המוחין המקיפין. גם תכוין, כי עתה המלכות הנקראת כה, בסוד כה תברכו את בני ישראל. ולכן באמרך מלת שלום, תכוין להוריד כל השפע הנ"ל, בכח ב' שמות, שהם הויה דאלפין, ואדני במלואו, שיש בהם כ"ב אותיות, ובאלו הכ"ב אותיות, נכללין י"ג תיקוני דיקנא דעתיקא, וט' תיקוני דיקנא דז"א, שהם כ"ב. ואלו נכנסין בתוך המלכות, ונעשים בה בסוד כ"ה אותיות שבפסוק זה, שהם כנגד כ"ב אותיות שבשני השמות הנזכר. וגי' פסוקים הנזכרים הרי כ"ה. ולכן זו ההויה שבפסוק זה, היא במלוי אלפין.

הנה בענין דרוש הנזכר, שמעתי מא' מן החברים, שא"ל שנלע"ד, ששמע דרוש זה ממורי ז"ל, (כ) אבל הוא מסופק קצת בו, אם יש בו איזה טעות, וזה עניינו: הנה נת"ל, כי

וט"ו אותיות שיש בו, (ט) הם כנגד ב' רישין עלאין יתיר, המאירים בשלש עשרה תיקוני דיקנא דא"א, הנמשכין ויוצאים מרישא תליתאה. כנודע, כי כל בחי' דיקנא, מרישא תליתאה, שהוא חכמה, מוחא סתימא דעתיקא קדישא נפקי. הנה ב' וי"ג, הם ט"ו.

הנה ההויה שבפסוק זה, מנוקדת בחולם וצירי וקמץ וצירי, ומלוייה ביודין, כמו שנתבאר אצלנו באדרת האוינו דף רפ"ח ע"א, במאמר ג' רישין, שהזכרו שם בריש אדרת האוינו וע"ש היטב. (י) ונמצא, כי בפסוק זה, הוא ענין המשך ג' רישין עלאין למטה. וזהו הטעם, שר"ת של יברכך ה' וישמרך, הם י"ו, שהם בגי' כ"ה, כמנין ד' אותיות הויה. וס"ת, הם כהך, שהם בגי' מ"ה, כמנין ד' אותיות הויה דמלוי אלפין. והכוונה הוא, לרמוז כי שם ההויה שבז"א, מתמלא בסוד חשבון, ובסוד מלוי, ממה שמתברך מן א"א, מן ג' רישין הנזכר.

ובפסוק יאר ה' פניו כו', יש בו ה' תיבות כי כונתו הוא להמשיך מן אר"א ג' מוחין, אל ז"א. ולכן הם ה' תיבות, כנגד אר"א וג' מוחין. ויש בו כ' אותיות, כחשבון ב' יודין. כי כמו שחכמת אבא נקרא יוד, להיותו בן י"ס גמורות, עם ראש שלימה בג' מוחין שבה. גם עתה ז"א נקרא יוד גמורה, כי כבר נשלמו י"ס שבו, בענין אלו הג' מוחין שנכנסו בו.

גם תכוין בעשרים אותיות אלו, להוריד הארה מן ד' תיקוני עלאין דדיקנא קדישא דא"א, שיש בה י"ג תיקונים, אל ז"א, שאין בו רק ט' תיקוני דיקנא בלבד, ועיי"כ יושלמו בו י"ג תיקוני דיקנא גם הוא. ואח"כ תמשיך בהם עוד הארה יותר עליונה, והוא מן ז' תיקוני גלגלתא דאריך, שהם יותר עליונים מן י"ג

הגהות ומראה מקומות

- (ט) נ"א ב' אותיות ראשונות מן הט"ו נגד ב' ראשין: עתיקא, ואריך אנפין עלאין סתימין והי"ג אותיות נגד י"ג ת"ד דרישא תליתאה (פע"ח).
 (י) שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רל"ח טור א' ד"ה ונבאר עתה. ע"ה ח"א שער א"א פרק ד'. ע"ה עם פמ"ס ענף ס"ב. תע"ס שיעור י"ג מן אות ל"ד.
 (כ) עיין שער מאמרי רשב"י דף רכ"ב תחילת פרשת נשא.

תיקונים ודיקנא דא"א. כן נוקבא דו"א, אעפ"י שמתחלה לא היו בה אלא ו' תיקונים, עתה נעשים בה ט' תיקוני דיקנא כמו הז"א, לפי שהיא עתה מקבלת הארה מן ז"א בעלה. אבל ז"א המקבל הארה מן אריך, שיש בו י"ג תיקונים, נעשים ג"כ בו י"ג תיקונים כמוהו.

הנה הפסוק הא', כנגד א"א. והב', כנגד ז"א. והג', כנגד נוקבא. והענין הוא, כי בפסוק א' יש בו ט"ו אותיות, כנגד תרין רישין עלאין, המאירים ב"ג תיקוני דיקנא דא"א, היוצאים מן רישא תליתאה. גם ג' תיבות הפסוק הזה, הם כנגד תלת רישין הנזכר. ובפסוק הב' שהוא כנגד ז"א, יש בו עשרים אותיות, כנגד ד' תיקוני דיקנא דא"א, המאירים אל ט' תיקוני דיקנא דו"א. ואח"כ מאירים בהם ג"כ ז' תיקוני גלגלתא דא"א, הרי הם עשרים הארות. ונמצא כי פסוק זה הוא כנגד דיקנא דו"א, ולזה הטעם מסיים הפסוק הזה ויחנך, שהוא חכמה של המקיף העליון, הנקרא מ' דצלם, כמבואר בדרוש שקדם. ויען שהוא חכמה, והוא דכורא, לכן תכיון להמשיך ממנו הארה אל ז"א, שגם הוא דכורא.

ופסוק ג', מסיים בשלום, שהיא בינה של המקיף העליון של מ' דצלם, כנ"ל ג"כ, ונודע שהיטוד דאימא, גם הוא נקרא שלום, כנ"ל בסוד המברך את עמו ישראל בשלום, ובסוד הפורס סוכת שלום עלינו. וכיון שהוא בחינת

בברכת כהנים, נכנסין המקיפין דו"א, ועי"כ מקבלת הדיקנא שלו הארה גדולה, ומה שהיתה בתחלה בט' תיקונים לחד, נעשים עתה י"ג תיקוני דיקנא גמורים. ואח"כ מאירים בו עוד ז' דגולגלתא דאריך, הרי הם עשרים הארות. ונמצא שע"י ברכת כהנים, נמשכת הארה גדולה בדיקנא דו"א, ונגמרים ונעשים י"ג תיקונים גמורים. ולכן אחר ברכת כהנים אנו אומרים י"ג מדות דויעבור תיכף, להורות שע"י ברכת כהנים נגמרים בו י"ג תיקוני דיקנא.

ודע, כי ג' דיקנין הם למעלה, השתים יש בהם שערות, והג' אין בה שערות. והם: דיקנא דאריך, ודיקנא דו"א, יש בהם שערות, לפי שהם זכרים. אבל דיקנא דנוקבא דו"א, היא נוקבא ואין בה שערות. ומה שאין אנו מזכירים דיקנא דאבא, הוא, לפי שאר"א אתכלילו במזלא דדיקנא דא"א, ולכן אין בו דיקנא. ולכן היו תיקוני דיקנא דא"א י"ג, וזו"א ט', ודנוקבא שיתא לבי, כנזכר באד"ר חוטא, והטעם הוא, במ"ש אצלנו, שהמקום של השערות שאנו מונין בו"א ובא"א, ג"כ הם נמנין בדיקנא דנוקבא, באותם המקומות עצמם, אעפ"י שהם חלקים בלתי שערות, ולכן אינם נמנין אלא במנין ו' תיקונים בלבד.

והנה, כמו שז"א מקבל הארה גדולה בברכת כהנים, שאעפ"י שאין בו מתחילה רק ט' תיקונים, עכ"ז עתה מאירים בו כל הי"ג

י פ ה ש ע ה

תיקונים בכלל הכ"ב, ואלו הב' תיקונים ישנם גם בנוקבא, כי גם היא יש לה פנים. אבל שאר התיקונים שהם כולם שערות, אינם רק בזכר כו'. והב' ישנם גם בנוקבא כו', ונ"ל שהכונה, כי מאותם התיקונים שבא"א ושבו"א, כמותם ממש דוגמתם ותמורתם, אין בא כי אם שנים, היא הארת הפנים, באופן דאין הכי נמי כי היא גם היא יש לה ששה תיקונים, מ"מ מאותם עצמם, אין בה כי אם שנים. אבל לא ידעתי, למה בא"א ובו"א הידור פנים עילאין קדישין נחשב לתיקון א', ובנוקבא חשב אותו לשנים.

(יב) ושל נוקבא שיתא לבי, כנזכר באד"ר חוטא, והטעם כו'. כי המקומות שאנו מונין בו"א ובא"א, ג"כ הם נמנים בדיקנא דנוקבא כו'. נלע"ד, כי היות חמקום פנוי בלא שערות, זהו התיקון. כמ"ש רז"ל בפנים עלאין קדישין, שהיותם פנוים בלא שערות, זהו תיקון גדול. וג"כ בנוקבא אנו אומרים כך, כיון שאותם המקומות ראויים הם שיהיו שם שערות. והראיה מא"א ומז"א, ובא המקום והוא חלק, זהו תיקונים. ואע"ג שלעיל בדרוש ברוך שאמר, כתב רז"ל ז"ל, והענין הוא, כי בחי' תיקון תרין תפוחין קדישין שבו"א, הנה הם ב'

כבר ידעת, שג' בחי' תיקוני דיקנא הם: דיקנא דא"א, דז"א, ודנוקבא. דאריך, הם י"ג תיקונים. דז"א, הם ט'. דנוקבא, הם ו' בלתי שערות, והי"ס ו' מעלות לכסא. והנה ז"א בתחלתו אין לו רק ט' תיקונים, ואח"כ נשלמים בו כל הי"ג תיקונים, ואז נתמלא זקנו. ולכן מטבע העולם, שאין שערות זקן האדם צומחין, רק מי"ג שנה ומעלה, אחר שנגמר ונתמלא זקן האדם העליון שהוא ז"א. והנה מה שמתחיל לצמוח קודם הכל, הוא התיקון הב', והוא מקום השפה, והטעם הוא, לפי שהתיקון הזה הוא מקומו סמוך לפאת הראש כנודע, ונקרא א"ל, וכשתחלפהו באתב"ש יהיה ת"ך, והוא בגי' שפם, והוא למטה בתיקון השני. ולכן זהו המקום הראשון שמתחיל לצמוח. ולכן בכ"ג יש בו לאו יתירה בהקפת ראשו, וזהו פ"י דיקנא דכהנא רבא הנזכר באד"ר. נמצא שהכת' (מ) אינו מקבל האור הגדול אם לא ע"י צינורות.

ונחזור לענין, כי לכן בברכת כהנים יש י"ג יודין, כנגד י"ג תיקוני דיקנא דא"א. ויש בה ט' ווין, כנגד ז"א הנקרא ו' שבשם, ויש בו ט' תיקוני דיקנא. ויש בה שית ההין, כנגד ו' תיקוני דיקנא דנוקבא. הנקראת ה' תתאה של שם ההויה, ותכוין להאיר מן י"ג דאריך לט' דז"א, ומט' דז"א לר' דנוקבא. ונלע"ד חיים הכותב, כי לכך בייג תיקוני דיקנא דא"א שהם ג' היות, ובהם י"ב אותיות והכולל. ומילוייהם ביודין, ויש בהם ג"כ י"ב יודין והכולל, כנגד י"ג תיקוני דיקנא דא"א. וט' ווין כנגד ט' תיקונים דז"א. ושש ווין, כנגד ו' תיקוני נוקבא. להורות, כי שרש כולם הם

נוקבא, לכן תכוין להמשיך ממנו הארה אל נוקבא דז"א. ויש בפסוק זה כ"ה אותיות שהי"ס הארת י"ג תיקוני דיקנא דאריך, בט' דז"א, וט' דז"א יאירו בשית תיקוני דיקנא דנוקבא, ויוסיפו לה ג' תיקונין אחרים, י"ג וט' וג' הרי הם כ"ה.

והנה בפסוק יאר, נתבאר, שצריך לכוין בד' תיקונים יתרים שניתוספו בדיקנא דז"א. אבל בפסוק זה, שאינו מדבר רק בנוקבא, לכן לא זכרנו הד' תיקונים שניתוספו בז"א, אלא הג' תיקונים שניתוספו בנוקבא. וכבר ידעת, שהי"ג תיקונים דיקנא דאריך, הם תיקוני דיקנא דז"א, הם כ"ב אותיות התורה, כנזכר בוהר פרשת נשא, והי"ס עשרה אותיות שיש במילוי הויה דאלפין, וי"ב אותיות דמילוי אדני כנ"ל.

ודע, כי זה השם דאדני, הוא למעלה בדיקנא דאריך. ובוה תבין מ"ש בוהר כלק קס"ה ע"ב, אם עונות תשמור י"ה כו', אם חובין סלקו עד אר"א כו' ע"כ. והכי פירושו: אם עונות תשמור י"ה, שהם אר"א, והגיעו העונות עד המקום הזה העליון, הנה שם אדני שהי"ס י"ב אותיותיו, הנרמזים בי"ב תיקוני דיקנא דא"א, הוא יעמוד עלינו. אבל שם אדני שבמלכות, הוא גרוע מאד במעלה משם י"ה שהוא באר"א, ואיך יאמר שאם גברו העונות עד י"ה, ואין בו כח לעמוד לנו, ששם אדני שבמלכות יעמוד לנו. (ל) אבל הכוונה היא על שם אדני העליון שבדיקנא דא"א, וזכור זה (א).

הגהה

(א) א"ש: עיין ג"כ בשער מאמרי רשב"י, קרובה אל הנזכר, אלא שיש בה קצת שינויים ענין זה באר היטב. א"ש עוד, מ"כ כונה אחת וז"ל כבר כו'.

הגהות ומראה מקומות

(ל) ג"א כי מאחר שאר"א שהם י"ה שהם יתיר עליונים משם אדני פשוט לא יוכלו לעמוד אבל הטעם כי זה אדני הוא בבחי' מילוי ויש

בו י"ב אותיות שהוא בייב תקוני דיקנא דא"א והוא יתיר עליון מאר"א כנודע (פע"ח).

(מ) ג"א שהכ"ג (עיין פע"ח שער העמידה פ"ז).

נפקי, ונבעין ומשתכחין. מם פתוחה: נהרא דנגיד ונפיק, ואקרי מם. והוא רזא דתנינן, מם פתוחה מם סתומה, כמה דאוקימנא למרבה המשרה. נון פשוטה: כללא דתרין נונין. נון כפופה: כללא דאות ו, כללא דנון כפופה, בג"כ כלא אקרי נון ואו נון כו.

ובתחילה צריך לבאר מציאותם, ואח"כ נבאר לשון המאמר הזה. דע, כי אות אלה של אמן, רומזת בת"ת דו"א, והוא גופא דליות, ואות מם, רומזת ביסוד דו"א. ואות נון פשוטה, רומזת במקום החלל שבין תרין ירכין נ"ה דו"א, ממקום שנסתיים היסוד משם ולמטה, כנודע כי נ"ה מתפשטין לאורכן, יותר משיעור אורך היסוד, ושם באותו חלל שבין נ"ה, הוא כעין צורת נון פשוטה. ונמצא כי ג' אותיות אמן, כולם הם בקו האמצעי דו"א, והתחלתם מת"ת שבו ולמטה.

והענין הוא, כי ענין אמן הוא חיבור ז"א בנוקבא, הוי"ה באדני, שעולים בגי' אמן כנ"ל, והחיבור הזה אינו מתחיל, אלא מן הת"ת דו"א ולמטה, כי התחלת פרצוף רחל, הוא מן החזה ולמטה, מחוברים אחר באחר שניהם יחד.

וכבר ידעת מ"ש בתיקונים, על וכנפיהם פרודות כו', ברף ל' תיקון י"ח, כי זרין הם מתפרדים זה מזה, בבחי' הזרועות, שהם החו"ג. ובבחי' הרגלים, שהם נו"ה. כי כולם נקראים בחי' כנפים. והטעם הוא, כי להיות ז"א גדול וגבה בקומתו יותר ממנה, אין זרועותיהם מכוונים ביחד, ולא שוקיהם. כי שיעור כל קומתה, הוא מן החזה שלו ולמטה. ולכן כנפיהם פרודות, ואינן מחוברות יחד, אלא בקו האמצעי לבד, ושם מתחברים יחד, בסוד שם יאהדונה, שהוא בגי' אמן, שהוא

בא"א, בייג תיקונים שבו. (ב) ועיין בשער רוח"ק באותו היחוד של ייג חזרת דרישא דא"א נ).

ס) כוונת ברוך הוא וברוך שמו. ענין ענית הקהל, השומעים ברכות מפי הש"צ, ואומרים ברוך הוא וברוך שמו. בעת שמוזכר השם בברכה, תכוין במלת ברוך הוא, (ע) אל שם אהיה, נעשה מלבוש בשם ההויה במלוי ס"ג. ובברוך שמו, תכוין כי שם אדני נעשה מלבוש, אל שם ההויה דמלוי אלפין.

כונה אחרת, והוא בסוד ד' אותיות ההויה באופן זה, כי בברוך תכוין אל אות יוד של ההויה, והיא שם של ההויה. ובתיבת הוא, תכוין אל אות ה' ראשונה, ושהיא שם של אהיה. ובתיבת וברוך, תכוין אל אות ו, ושהיא שם ההויה. ובתיבת שמו, תכוין אל אות ה' אחרונה שהיא שם אדני.

כוונת אמן שעונין הקהל אחר חתימת כל ברכה מפי הש"ץ. ודע, כי יש פ) מדרגות בעניית אמן, אם אמן של ברכת המצות והנהנין. ואם אמן של ברכות העמידה והתפלה. ואם אמן של הקדישין. ובתחילה נבאר ענין כולל לכולם, ואח"כ נבאר החילוקים שביניהם. וזו היא הכונה הכוללת לכולם: הנה נודע מה שצריך לכוין בתיבת אמן, שהוא ענין חיבור ב' שמות יהו"ה ואדני' ביחד כזה יאהדונה"י, שהם בגימ' אמן.

אמנם במלת אמן, יש ג' אותיות, וצריך לכוין הכוונה הנזכר ג"פ, בג' אותיות אמן. ולכן צריך להודיעך בתחילה, היכן רומזים אלו הג' אותיות אמן, ובוזה יתבאר לך מאמר א' של הזוהר פרשת וילך דרפ"ה ע"ב, ר"ש אמר, אלה: עמיקא דבירא, דכל ברכאן מתמן

הגהה

(ב) א"ש, נ"ל שט"ס הוא, וצ"ל ושש ההין. (א"ה, כן הוא בפע"ח פרק ז' מחזרת העמידה).

הגהות ומראה מקומות

(ע) נ"א כי ול"ג אל (דפו"י).

(ס) נ"א מוסיף ג' מדרגות.

(ג) שער רוח הקודש דף ג' יחוד י"ז.

(ס) פע"ח דרושי אמן פרק א'.

כנגדו בוז"א, וא"כ מהיכן נאחו ונעשה. אבל הענין הוא, כי הנה זה ההבל והאור היוצא מיסוד דאבא, דרך פי היסוד דוז"א, ומתפשט ביושר, באמצע בין תרין ירכין דיליה, משם בולטת ונוצצת ההארה ההיא לצד פנים דוז"א, ושם נעשה גוף יעקב.

אמנם ההארה וההבל בעצמו, אשר שם באמצע בין תרין ירכין דוז"א, הוא בחי' הבל בן אדה"ר, שהוא גלגול ראשון של משה.

ועוד יש הבל אחד היוצא מיסוד דאימא ג"כ, מבחי' החו"ג אשר בה, דרך פי היסוד דוז"א, ויוצא גם הוא לחוץ בסוד הבל בין תרין ירכין, וגם זה נחלק לב' חלקים. ההבל בעצמו שבין ב' ירכין, הוא בחי' קין בן אדה"ר, בסוד ג' גלגולים, שהם: קין, יתרו, מצרי. כמבואר אצלנו (צ) ומה שבולט ממנו לחוץ, הוא מתנוצץ לצד האחור דוז"א, ושם נעשה ממנו גופא דאמצעייתא דרחל נוקבא דוז"א, אשר גם זו אין לה סמך ואחיזה כנגדה בוז"א, אלא בהבל הזה. אבל הזרועות והרגלים דיעקב ורחל, יש להם סמך ואחיזה בנו"ה, שהם ארוכים, אבל ביסוד דוז"א קו האמצעי שהוא קצר, אין להם אחיזה בו, אלא באלו האורות וההבלים הנזכר. וחכור הקדמה זו, ותדע מהיכן נעשה בנין גופא דיעקב, ובנין גופא דרחל.

ונחזור לענין ראשון, כי הרי ביארנו ענין נון של אמן, איך היא רומזת בזה ההבל היוצא מיסוד דוז"א עצמו, ונקרא הויה מצד פנים. וכנגדו מאחור נעשה גוף הנקבא,

בג' מקומות קו האמצעי כנוכר, ולא במקום אחר.

ונבאר עתה ענין התחברם יחד, בג' אותיות אלו של אמן, כי הנה אות אלף, הוא בת"ת דוז"א, ששם מתחברים זרין יחוד אחד, כי מצד פנים הוא בחי' ת"ת אל ז"א ומצד אחור הוא בחי' כתר אל נוקבא. ואות מם, הוא ביסוד, יחוד שני, כי מצד פנים הוא בחי' יסוד אל ז"א, ומצד אחור הוא בחי' דעת אל נוקביה דוז"א. ואות נון פשוטה, היא באותו החלל שבין תרין ירכין כנ"ל, אשר כבר הודעתין בענין ג' גלגולים של שת והבל ומשה, בפרשת שופטים, בשער המצות במצות לא ירבה לו נשים, איך מפני היסוד דוז"א, נמשך ויוצא משם התפשטות הבל א', ואור גדול היוצא משם, ונמשך ומתפשט בין הרגלים. יעיקר אור זה, יוצא מפני היסוד דאבא, הגנוז ומלוכש תוך היסוד דוז"א כנודע, ואין גילוי גמור אל פי היסוד דאבא, אלא שם בלבד. ואעפ"י שג"כ יוצא דרך שם הארה גדולה מן ז"א עצמו, עכ"ז עיקר הארה אשר שם, הוא מצד יסוד אבא אשר אין לו גלוי אחר אלא זה בלבד.

וענין הארה זו, נחלקת לב' חלקים שהם ד'. הראשונה, הוא הבל היוצא מיסוד דאבא, ונחלק לב' חלקים. והא' הוא לצורך יעקב, כי הנה כתר דיעקב הוא בת"ת דוז"א, ודעת דיעקב הוא ביסוד דוז"א. (יג) ושאר התפשטות גופא דיעקב והת"ת שלו, אין לו אחיזה וסמיכה

י פ ה ש ע ה

גוף דיעקב כו'. ובשער הירח פ"ב כתב ז"ל, אך הנוקבא כל הת"ת שבה הוא מכוסה, כי היסוד דוז"א הוא ארוך, ומגיע עד כנגד כל הת"ת דנוקבא כו', ושם לעיל כתב עוד מזה, יע"ש כל אותו פרק, וסוד הדבר ויקם עדות ביעקב.

הגהות ומראה מקומות

בראשית דף כ"ד ט"ב בפסוק כי שבעתים יוקם דף קכ"ד טור ב' ד"ה ועתה נבאר. שער הפסוקים יקם חסר ו' ר"ת יתרו קין מצרי.

(ז) שער המצות הנדפס מחדש פרשת שופטים דף קכ"ד טור ב' ד"ה ועתה נבאר. שער הפסוקים

עתה פב"פ, אנו אומרים אמן, להאיד אותם הג' רשומים הראשונים, שנתרשמו בהיותם אחר באחור, ושם היא כונת האמן. והנה מורי ז"ל היה רוצה לפרש לנו, איך אות אלף מורה, על שני שמות הויה ואדני כנוכר, וכן אות מם, וכן אות נוך. אבל לא ביאר, רק אות האלף. ואף גם אותה אלף שכחתי, אלא מתוך קצת סימנים נלע"ד שזוהו מה ששמעתי, אעפ"י שאיני זוכר, ולכן לא אמנע מלכותבו.

הנה שם ההויה דמילוי אלפין דמ"ה, מקומה הוא בקו אמצעי דו"א, כי בדעת שבו יש שם מ"ה א', הקושד ומחבר עמו את החכמה ואת הבינה. ובת"ת יש ג"כ הויה אחרת דמ"ה וקושרת ומחברת עמו ח"ג. וביסוד יש הויה דמ"ה וקושד ומחבר עמו את הנ"ה. ונדוע, כי יהוה בנצח לימין, ואדני בהוד לשמאלא. ולכן דכורא עומד בנצח, והנוקבא בהוד. והנה בחי' הויה דמ"ה אשר בת"ת, חציה של זו ההויה, היא יהוה, וחציה בחי' אדני. כי בחצי הת"ת בצד ימין הקרוב אל החסד, הוא שם ההויה. ובחצי הת"ת השמאלי, הקרוב אל הגבורה, הוא שם אדני.

והענין הוא, כי חצי ההויה היא יוד הא, ועומדת בצד ימין הת"ת, והנה יוד הא גי' יהוה, והרי איך יש שם ההויה בימין הת"ת. ואם תצייר אות אלף שבמילוי הא ראשונה הנזכר, בציוור יוד כזה א, הוא כ', ועם כ"ה הנזכר, הרי הם מ"ה דאלפין. גם אם תצרף עמו הכללות, יהיה מ"ו, שהוא מילוי ההויה דע"ב דיודין כנדוע, שהוא מצד ימין.

אמנם החצי הויה שבצד שמאל הת"ת, היא ב' אותיות אחרונות ואו הא, והם בגימטריא י"ט, כמנין חוה, שהיא הנקבה. אח"כ תצייר שני אלפין שיש במילוי ואו הא, האלף הראשונה בציוור יוד א, ואלף השניה בציוור יוד, כזה א, והיא בגי' מ"ו. ועם חשבון הי"ט

הנקראת אדני. והרי זה יחוד שלישי. וזהו הטעם שאמרנו לעיל, שצריך לכוין חיבור יאהדונה"י, באות א' של אמן. ובאות מם, וכן באות נוך פשוטה. ובוזה יתבאר לך מאמר רפדשת וילך הנ"ל, דש"א, אלף עמיקא דבידא וכ" פ"י: כי הנה הודעתין, כי עמיקא דבידא, הוא פי היסוד דאימא עלאה, שנפתח במקום החזה דו"א. ולכן אות אלף היא שם, כנגד אלף דאהיה שהוא אור היוצא מן בינה הנקראת אהיה, מפי היסוד שלה, תוך החזה דו"א כנדוע. כי ז"ס אלף שבתוך מילוי הואו של שם ההויה דאלפין. כי אות האלף, היא כנגד השליש האמצעי דת"ת דו"א, שהוא מקום החזה, אשר שם פתיחת פי היסוד דאימא הנזכר, הנקרא שם אהיה.

מם פתוחה: נקרא נהרא דנגיד ונפיק, זהו יסוד דו"א, אשר הוא פתוח, וכנגדה מאחוריה, הוא הרעת דנוקבא רחל, הנקראת מם סתומה, בסוד הרעת הסתום, ונקראת מם סתומה. (ק) נון פשוטה וכפופה, הם באותו חלל דבין ב' ירכין כנ"ל, והנון פשוטה היא כנגדה, שהוא פשוט וישר מתפשט באמצע. וכנגדו מאחוריה, הת"ת דנוקבא הנאצל ממנו כנ"ל, והוא נקרא נון כפופה, שהוא ת"ת דנוקבא.

ונחזור לענין כונת אמן, כי הנה נתבאר כונתו איך היא להוריד אור עליון מן אימא עלאה אל זר"ן, באותם הג' מקומות שמתחברין יחד. וכל זה הוא, בכונת אמן דשאר ברכות אבל בכונת אמן רחודת עמידה דש"ץ אינו כך, לפי שאו כבד חזרו פב"פ, ואין שם החיבורים הנ"ל דבחי' אחר באחור. ולכן צריך לחברם בגי' מקומות הנ"ל, בבחי' היותם פנים בפנים. ועכ"ז עיקר הכוונה היא ע"ד הנ"ל, והוא במה שהודעתין, כי כל דבר שבקדושה, בכל מקום שהולך, אף שמסתלק מאותו מקום, מנחת שם במקומה רשם א', ואינו זו משם לעולם. ונמצא שאעפ"י שהוא

הגהות ומראה בקומות

(ק) ג"א מוסיף נון פשוטה וכפופה, פשוטה נכלל ג' כפופה והוא גופא דנוקבא מאחוריו נגד חבל של יסוד דו"א שהוא פשוט וישר וכו' הנקראת ג' כפופה (פע"ח).

ואח"כ נשיקה שלה עולה אצלו, ונמצא שבתחילה ירד יוד של ההריה, ואח"כ עלתה אלף של אדני. והחלוק (ת) הב' היא, ששניהם נעשים כאחד, וכשמתחיל היוד של הויה לירד מתחלת אלף של אדני לעלות, עד ששניהם פוגעים זב"ז בשיקול א', ובענין זה יש חילוק ביניהם. אבל הצד השוה שביניהן הוא, שלעולם ההויה גוברת על אדני, משא"כ באמן של קדיש כנזכר. אבל שכחתי איזה חלוקה מאלו השתיים היא של ברכת המצות והנהנין, ואיזה היא של העמידה.

הנלע"ד אצלי, שבאמן של העמידה, הם שוין הנשיקין שלהם ביחד, לפי שאלו הם סוד הנשיקין השניים, הנעשים בעת הורדת הספה מן הזכר אל הנקבה, והוא בעת העמידה, ואז נושקים זל"ז כחדא ברעותא חדא. אבל האמן דברכת המצות והנהנין, הם הנשיקין הראשונים, ואז הזכר הוא מתחיל להתעורר ולנשק.

ובזה יתבאר לך מאמר א' בוחר פרשת תרומה דקס"ו ע"א, בענין בריה דרב ספרא, שדילג מאיגרא, כדי לשמוע קדיש מפני הצבור. והטעם הוא, דע לך שאותו החכם בריה דרב ספרא, בגלגול הראשון שקדם אליו, טעה בענין סוד החיבוק, ונתגלגל עתה לתקן מה שטעה א. ונודע כי כל מי שמתגלגל על איזה דבר שקלקל, צריך לתקנו עתה בטורח גדול, ובמסירת עצמו עליו, ולכן כל זמן שלא תיקן החכם הזה את המעוות ההוא, לא רצה להתחבר עם אשתו, כיון שענין החיבוק הקודם אל הזוג, טעה בו בתחילה. וכן נראה מלשון הוחר שם כי לטעם זה לא רצה לישא אשתו עד אז. ואמנם כאשר בא אל ידו המעשה הזה דעניית הקדיש, שהוא בחי' החיבוק העליון כנזכר, ומסר עצמו על עניית הקדיש, שהפיל עצמו מן הגג כנזכר, על עניית אמן, שה"ס החיבוק, אז נתקן טעותו הראשון. ואחר שתיקן ענין החיבוק, עדיין היה צריך לעשות בחי' הנישוק, הבא

הראשון, הם בגי' ס"ה. והרי איך החצי ההריה השמאלית היא בחי' אדני, ונמצא כי ציור אות אלף בציוריה, שהם בהויה דמ"ה דאלפין שבת"ת, זו היא הגורמת לענין זה, להיות שתי שמות אלו יהויה ואדני בת"ת. והרי איך שם זה של יאהרונה, הוא באות אלף של אמן. עוד יש חילוק א' בין האמנים הנזכר.

(ר) ועתה נבאר ענין החילוקים, שיש בין עניית אמן של התפלה והעמידה, ואמן של ברכות המצות והנהנין, ואמן של הקדיש, והרי הם ג' בחי'. והנה אמן של הקדיש, נקרא בחי' חיבוק. (ש) ולכן צריך בכונת ענייתו, להקדים הנוקבא לדכורא, שבתחילה תעורר שם אדני, ואח"כ שם הויה. וזה סדר כוונתו: אידהגויה. כי הנוקבא מקדמת להתעורר בתחלה, ואז הוא מחבקה באהבה, ולכן אותיות אדני, קודמות לאותיות הויה. והטעם, לפי שהחיבוק קודם אל הנישוק. ולכן בקדיש שה"ס החיבוק, אז אותיות הנקבה קודמות.

אבל ב' חלוקות אחרות של אמן דהמצות והנהנין, ואמן דתפלה והעמידה, שניהם נקראים נישוק, והכוונה בהם היא כסדר יאהרונה, ההויה של הזכר, קודמת אל האדני שבנקבה. והטעם הוא, כי כיון שהנישוק הוא אחר החיבוק, ולכן אז הזכר מתעורר קודם הנקבה, לפי שבטעם הראשונה בלבד, שהוא החיבוק, קדמה הנקבה להתעורר, ומשם ואילך הזכר מתעורר תחילה.

אמנם בשתי החלוקות האלו, אע"פ שהם שוים בענין הנזכר, שהם בחינת נישוק, עכ"ז יש נישוק שהזכר מקדים לנשק לנקבה. ויש נישוק, ששניהם נושקים זל"ז ביחד. וזה החילוק יש, בין אמן דתפלה ועמידה, ובין אמן דשאר ברכות, של המצות ושל ברכת הנהנין. כי החלוקה הראשונה מהן היא, שהוא מתחיל לנשק אותה, ונשיקה שלו יורדת אצלה.

הגהות ומראה מקומות

(ר) פ"ח שער כונת אמן פרק ב'. (ש) ג"א מוסיף שהוא רבוע שם אדני העולה חיבוק (פ"ח).

(ת) ג"א הא' (דפ"י).

ארבע אותיות פשוטות של שם ההויה, וכ"ח אותיות מילוי המילוי שלהם. והרי נתבאר איך שם ההויה מימינא, ושם אדני משמאלא, ואות אלף באמצעיתא דילהון.

גם יש בו הויה ואדני באופן אחר, והוא, כשתחלק שם מ"ה לחצאין, יהיו כ"ב מכאן, וכ"ב מכאן, וא' הכולל, הרי מ"ה. והנה הכ"ב שמכאן, הם כ"ב אותיות, שיש בשני שמות יהו"ה ואדני במלויים. וכן כ"ב מכאן, והם ג"כ ע"ד הנזכר, וא"כ הרי שבהויה דמ"ה, נרמזו בו ב"פ כ"ב, שהם ב"פ יהו"ה ואדני שיש בו. והוא בחי' חוי"ג הנכללים בו, ונעשים בו יהו"ה ואדני פעם אחת. ועוד יש בו בעצמו הויה ואדני פעם אחרת בעצמותו.

גם דע, כי מלוי הויה דיודין דע"ב שבאבא, היא מ"ה, וזו היא בחי' הטפה דאבא, שירוש הבן משל אביו. וזה המ"ו של מילוי הנזכר מצויר בצורת א' שנקראת א אחת, שצוירה ב' יודין וואו, שהם בגי' מ"ו ג"כ, בהיות היודין מליאים, הם כ' כ', ואות הואו בלתי מלוי. ולכן אמרו בתיקונים, שאות אלף שבחכמה, היא צורת יו"י, וצורת אלף שבבינה היא צורת יוד. והנה מכח זה המילוי שהוא מ"ה, נעשה ז"א בחי' ההויה דמ"ה דאלפין עם הכולל ג"כ מ"ו. ואח"כ כאשר ז"א מגדיל את נוקבא, נותן לה המלוי ג"כ שלקח מאבא שהוא מ"ה, והמלוי דהויה דמ"ה שלו עצמו, שעולה בגימטריא י"ט.

והנה כנגד המלוי שנתן לה מהויה שלו דמ"ה שהיא י"ט, לכן נקראת היא חוה אשת אדה"ר. כי חוה בגי' י"ט, ואדם בגי' מ"ה, כי מן המלוי שלו נעשית נוקבא חוה. וכשנותן לה ג"כ המלוי של מ"ו שלקח מאבא, אז נקראת נוקבא אדני, כמנין מ"ו י"ט, שהם בגי' ס"ה. וז"ס ה' בהכמה יסד ארץ, כי ה' שהוא ז"א, נשתתף עם חכמה הנקרא אבא, וע"י שני

אחר החיבוק, ועשאו ע"י אותם סודות התורה שדרש בפניהם, מה שלא היה יכול לעשות קודם שתיקן החיבוק. ולכן לא דרש אותם הדרשות של סודות התורה, עד שתיקן החיבוק, כדי שיבואו הדברים כסדרן, בתחלה החיבוק, ואח"כ הגישוק, ואח"כ הזווג עם אשתו.

(א) כונת אמן (א) בכ"מ שהוא, כבר נתבאר עניינו אצלנו באורך, אלא ששם ביארתי ששכחתי משאל רבי ז"ל בזה, ושם כתבתיו בטעות, ועתה זכרתיו היטב, והרי הוא זה מה ששמעתי אני בעצמי מפי מורי ז"ל בעצמו, ולא ע"י זולתי. דע, כי שם ההויה הוא בחסד דז"א, ושם אדני בגבורה. ושתי השמות הם בת"ת, עמודא דאמצעיתא, כנזכר בתיקונים. ואלו ה' שבתפארת, אינם השנים שבחור"ג, אמנם הם שמות אחרים, מלבד אותם שבחור"ג. ועד"ז הם, הויה בנצה, ואדני בהוד, ושניהם ביסוד, וכן במלכות יש שנים יהו"ה ואדני. ועי"ש במ"ש שם, מה ענין יהו"ה ואדני שיש במלכות, ואיך נרמז בסודן פשוטה של אמן.

והנה זה שאמרנו, שיש בת"ת יהו"ה ואדני, הוא בחיבור החור"ג, בהתחברותם בת"ת. כי יש יהו"ה ואדני ג"כ בעצמות ת"ת. ולכן תמצא שבהויה דאלפין דמ"ה, שהיא בספירת הת"ת לבדה כנודע, הנה אות אלף שבתוך מילוי אות ואו, אם נמנה משם ולמטה הם ג' אותיות וה"א, והם בגי' י"ב, וה"ס י"ב אותיות אדני במילואו והרי איך שם אדני נרמז משמאלא של הויה דמ"ה דאלפין, ר"ל בסופה.

וכן שם הויה נרמז מימין ההויה דמ"ה, ר"ל בתחילתה, כי לעולם ההתחלה היא בימין. וזה עניינו, כי הנה מתחילת ההויה דמ"ה, עד אות אלף הנזכר, שבתוך מילוי אות הואו, הם ו' אותיות יוד האו שהם בגי' ל"ב, וה"ס

הגהה

(א) א"ש, עוד מצאתי חילוקים אחרים בענין האמן, ואכתבם פה, וז"ל וכו'.

הגהות ומראה מקומות

(א) פע"ח שער כונת אמן פרק ד'.

צ"ח, וכשתחבר האותיות עם הנקודות, שהם צ"א וצ"ח, יעלו בגי' קפ"ט, שהם ג' הויות דס"ג. הכוונה היא, שעתה עולין זרין הנרמזים באותיות לבדם כנוכר, אל אימא עילאה הנקראת ס"ג, לקבל משם ג' מוחין, שהם ג' הויות דס"ג הנרמזים במספר האותיות והנקודות כנוכר.

אמר עוד, שאם תוסיף ותנקד גם שני אותיות האחרונות, כפי מבטא האותיות שהם ה"י, ד) יתוספו ג' יודין שהם ל', על הקפ"ט הנזכר, ויהי רי"ט, ועם שני כוללים של שני השמות, יעלו בגי' אר"ך, לרמוז שאחר שיקבלו זרין הג' מוחין מאימא, חוזרים ועולים עוד עד א"א, הנקרא ארץ אפים כנודע.

אמר עוד, אותיות שלאחריו, הוא בגי' י"פ אלהים, ולא הבנתי ענין זה האיך ה). אמר עוד, ובאתב"ש כו', ר"ל כי כשתחליף שני שמות הנזכר, באתב"ש, יהיו מתצק פטצם, והוא בגי' תתמ"ט, כמנין י"פ מ"ב אותיות, שיש בה' הויות דס"ג. ה' הויות דמ"ה בפשוטן ובמלויים ובמלוי מלויים, שהם תת"כ הכ"ט, איני יודע עניינם ע"כ. (א)

ו) סוד אל מלך יושב כו' דע, ז) כי תוספת השבת מתחיל מיום ששי, מתחילת שעה ששית, כמו שית"ל בע"ה בענין ע"ש, על

המלויים שלו ושל חכמה, שהם י"ט ומ"ו, יסד ארץ, דהיינו נוקבא הנקראת ארץ, שהיא שם אדני, ובנה את בניינה והגדילה. ע"כ מה ששמעתי אני ממורי ז"ל, בענין סוד עניית אמן.

וזה ששמעתי מזולתי, ששמע ממורי ז"ל, וז"ל, עוד סוד עניית אמן, הנה אמן בגי' יאהודנהי. הנה אלו הנקודות, הם מלוי שני הויות, שהם: יוד הא ואו הא, יוד הא ואו הא, וכללם שביחד זרין גם היא נקרא מ"ה. ובניקודם זולת אותיות האחרונות, הוא ג' ס"ג, שעולים לאימא לקבל מוחין, ועם ניקוד שני אותיות אחרונות, וב' שמות עולים לא"א. אותיות שלאחר אותיות אמן, הם בני"ס, הוא י' אלהים, ב) ובאתב"ש הוא י"פ מ"ב, מן מ"ה ומן ס"ג.

אמר הכותב, ע"כ מצאתי כתוב, ג) ונלע"ד שזהו פירושו, כי הנה שני שמות הנזכר בלתי נקודות, הם בגי' צ"א, כמנין שתי הויות דמ"ה עם הכולל, והם כנגד זרין, כי בהיות נוקבא מתייחדת עמו, אז ג"כ היא נקראת הויה דמ"ה. והנקודות שבהם כפי מה שכתובים בתורה, יהוה אֱלֹהֵי, וב' אותיותיו האחרונות אין בהם ניקוד, ויש בהם ח' יודין, וג' ווין, והם בגי'

הגהה

(א) א"ש, מדרוש הזה נראה, שהשומע שמע מהאר"י ז"ל, וטעה, ורצה אבא לתקנו, ועכ"ז לא עלתה בידו לתקנו כראוי

הגהות ומראה מקומות

כו דעתי כי אמן בא"ת ב"ש הוא תי"ט ועם הכולל ת"ך מספר י"פ מ"ב הנלע"ך כתבתי עכ"מ סכ"י ובסכ"י השמ"ש ז"ל למספר הויה ואלקים, והויה אלקים בא"ת ב"ש בגימטריא תת"ס שהוא עשר פעמים מ"ב דשם מ"ה ועשר פעמים מ"ב דשם ס"ג עם כללות העשרים הויות כנלע"ד. עוד פירוש בנס באי"ק בכ"ר הוא י"ג וי"ג הוא ד' ועשרה אלקים היא מספר א"ל, ואל הוא ד' (ה"ו).

ו) פע"ח שער הסליחות פ"ח.
ז) להלן ענין ליל ששי ד"ה ובתחלה, שער מאמרי רשב"י זיע"א דף קע"ח ס"א ד"ה ועתה נבאר.

ב) ג"א מוסיף הויה.

ג) ג"א ל"ג ונלע"ך (דפו"י).

ד) היינו את אות ה' בצירי ואות י' בחולם.

ה) הגה"ה ג"ב בספר כ"י אמר הצעיר אג"ן

ס"ט מצאתי כתוב משמיה דגברא רבא וז"ל ואני

הצעיר ראובן העיל ה' את עיני וראיתי שדברי

הרב הגדול שרירין וקיימן אין בהם נפתל ועקש

והוא דמ"ש אותיות שאחריו ר"ל בני"ס שהוא אותיות

שאחר אמן ועולים הויה אלקים. ולא הוזכר

בדברי הרב פעמים כמו שהבין מוהר"ח ז"ל אלא

י' אלקים והי' הוא הויה. אעפ"י שאין דרך הרב

לומר כן זהו דעתי. ומ"ש בא"ת ב"ש י"פ מ"ב

הענין, ונתכפרו עונותיו, בסוד ונשא השעיר עליו את כל עונותם, שעל ידי אמירת הוידי שאומרים הקהל, המקטרג לוקח חלקו בעת הוידי והולך לו, ונפרש ממקום הקדושה.

ואז נעשים השני זיווגים של לאה וישראל, בעת י"ג מדות. ושל רחל ויעקב, בעת נפילת אפים. וזר לא יקרב אליהם לטמא את משכן ה' ח"ו. (יד) ועל ידי הכאות האלו, אתה גורם להכות שם, ולהוריד החסדים אשר למעלה, במקום המכוסה, למטה במקום הלב שהוא מקום המגולה. ולפי שהיד ימינית היא סוד החמש חסדים בשרשם העליון, ולכן צריך להכות ביד ימינו על לבו, ויכוין לנענע החסדים אשר למעלה, ולהורידם למטה במקום הגילוי. והנה נת"ל, שבברכת שים שלום, יורדת טיפת החסדים מן המוח עד החזה, אבל עדיין לא נתגלו בחזה, וע"י אלו ההכאות שמכה בחזה, יורדים החסדים עוד למטה במקום החזה, ואחר שירדו שם החסדים במקום החזה, אז אומרים ויעבור, לעשות זיווג לאה עם ישראל, וכוונתנו הוא שיתפשטו למטה לשני תועליות: האחד הוא לצורך זיווג לאה עם ז"א מן החזה ולמעלה, ביעבור וי"ג מדות. והשני הוא, לצורך זיווג רחל עם יעקב בנפילת אפים. כנ"ל בענין נשיאות כפים דברכת כהנים, ולכן מוכרח הוא להקדים הוידי אל הי"ג מדות לסיבה הנזכרת. גם צריך האדם לומר, כל פרטי הוידי כולם, אשמנו בגדנו כו', אעפ"י שיודע האדם

פסוק יום הששי, ה' יתירה, ונמצא כי ז' שעות אחרונות של יום הששי, וכל כ"ד שעות דיום השבת, הקב"ה יושב בהם על כסא רחמים, מפני כבוד השבת. ומספרם א"ל שעות, וז"ס אל מלך יושב על כסא רחמים. ושאר ימי החול, יושב על כסא דין. גם בתיקונים אמרו, שהם ר"ת אמ"י על כו"ב, על ידי שאנו קוראים ומתנהג עם ה' יתירה. (ח)

סוד ענין הוידי, שנהגו לומר אחר חזרת ש"ץ התפילה, קודם נפילת אפים. דע, כי אעפ"י שהתודה על חטאיו בשומע תפלה כנ"ל, עכ"ז צריך שיחזור עתה ויתודה על חטאיו, ויפרשם בכלל הוידי שמתחילים כל הקהל. ואחר הוידי, יאמר ויעבור וי"ג מדות, ואח"כ יאמר נפילת אפים.

וטעם קדימת הוידי אל י"ג מדות, יובן ט) מה שנבאר עתה, והוא, כי בעת שאתה מתודה הוידי, תכה ביד ימינך כסוף כמו אגרוף על לבך שמצד שמאלך, הכאה אחר הכאה, בנחת, בעוד שאתה מתודה, בין בשחר, בין במנחה ע"כ תיבה ותיבה של אשמנו בגדנו כו', הכאה א'. ותכוין בזה, כי הנה נודע, שלב האדם נעשה, מכה גודל הארת החר"ג, והיסודות דאר"א מתגלים שם בחזה דז"א, כי שם נפסק היסוד דאימא כמבואר אצלנו. והחוטא, גורם הסתלקות המוחין לעלותם למעלה במקום הסתום והמכוסה, ומונע ירידת החסדים ההם אל הלב. ותכוין, שעתה ע"י הוידי, נחקן

י פ ה ש ע ה

כל זה הוא בכללות כל הצבור המתפללים, כי בודאי כל חג"ת דז"א אורותיו מגולים. ועיין פ"ג משער האונאה. מ"מ ענין ההכאה, אעפ"י שכל הציבור עושים, אינה כוללת כי איש איש גבר על חטאיו יתדאג, פן חר"ש לא זכה, ובחלק בחי' נ"ר ונשמתו, עדיין האורות מכוסים, על כן ירבה הכאה אחר הכאה, כי היכי דליהוי ארוכה ומרפא ושב ורפא לו.

(יד) סוד ענין הוידי, וע"י ההכאות אלו, אתה גורם להכות שם, ולהוריד החסדים אשר למעלה במקום המכוסה, למטה במקום הלב, שהוא מקום המגולה כו'. ואע"ג שהשתא בתר העמידה, כבר עלו יעקב ורחל בג' אמצעיות חג"ת דז"א, ואימא קיימא זקופה ועומדת, כמ"ש רז"ל לעיל בדרוש חזרת העמידה ז"ל, וע"י כן נמצא כל חג"ת דז"א באורות מגולים, כי יסוד דאימא איננו רק בדעת דז"א יע"ש.

הנהגות ומראה מקומות

(ח) בה"ו כתוב מדי"ה סוד אל מלך עד סוד ענין הוידי הוא מולתו. (ט) צ"ל עם מה.

בעצמו, שאין בו כל הדברים ההם, ונראה כמדבר שקר, אין חשש בזה ואזרבה הוא מוכרח לומר כך. ובזה תבין טעם נכון למה נתקן הידוי בלשון רבים, כי היה צ"ל אשמתי בגדתי כו'. אך הענין הוא, שמלבד מה שנענש האדם על חטאיו, גם הוא נענש על חבירו מטעם הערבות, כי כל ישראל הם גוף אחד, כלול מאיברים רבים, א"כ לזה ראוי לאדם שיתודה בלשון רבים, כדי שיתודה גם על חבירו. ולכן אף אם יש עבירות שלא חטא בהם, הנה אפשר שחבירו חטא בהם, וצריך להתודות בלשון רבים, אעפ"י שהוא לא עשה אותה העבירה.

דרושי ויעבור

(י) דרוש א'

בענין י"ג מדות ויעבור, הנאמרים אחר הידוי כנ"ל, כבר נת"ל בענין נשיאות כפים בברכת כהנים, כי בענין י"ג מדות דויעבור, נעשים שני תועליות: הא' לצורך זווג ז"א עם לאה מן החזה ולמעלה בעת ויעבור ממש. והב' הוא לצורך תיקון דיקנא דז"א, שאין בה אלא ט' ותיקונים להשלימם ליי"ג תיקונים. ונבאר עתה ענין זה באורך, הנה כבר נת"ל, כי בברכת אתה גבור, נעשה חיבוק השמאלי. ובברכת אתה קדוש, נעשה חיבוק (כ) האמצעי. והנה ענין החיבוק הזה, הוא בשם הויה דידין דע"ב בימינא, שהוא בחסד דז"א. וע"ב גשמאלא בגבורה דיליה, שהוא הויה דס"ג עם י' אותיותיו העולים ע"ב. וע"ב באמצעיתא שהוא הויה דמ"ה דאלפין, עם חשבון ההויה עצמה שהוא כ"ו, (ל) העולים ע"ב. וע"י אלו הג"פ ע"ב, מחבק ז"א לנוקבא. וג"פ ע"ב אלו, הם נמשכין בסוד טפה הנמשכת ממזח הז"א, הנקרא חכמה, ומתפשט בג' מקומות הנזכר ג"פ ע"ב הנזכר.

ואח"כ בברכת שים שלום, מתעורר היסוד, ואז מתעוררת טפת ההזרעה הנמשכת מן המוח להמשיך למטה. וטפה זו היא מעולה מאד, לפי שנמשך מן האור המקיף אשר על ראש ז"א, מבחינת המקיף דמוח חכמה. וכבר הודעתוך, כי טפת ההזרעה היא מעולה מאד, ומאירה בתכלית ההארה, וכאשר היא יורדת נמשכת דרך הדעת דזעיר אנפין המלוכש תוך יסוד דאימא כנודע, ולפי שהיא יורדת במרוצה עד נקודת ציון של הנקבה, לכן הטפה הזו נמשכת דרך צנור הנזכר עד למטה.

הנה כיון שנתבאר, שזה החיבוק הא' נמשך מן החכמה שבז"א, ונודע כי כל בחי' חכמה היא גבורה, כמבואר אצלנו בענין א"א, שהגבורה דעתיק מלוכשת תוך חכמה דא"א, (מ) ולכן כל בחי' ג"פ ע"ב ע"ב הוא בגי' גבורה לרמוז בהויה דע"ב שבחכמה, על גבורה דעתיק הגנוזה בתוכה. ולכן אנו רוצים שזו הטפה של ההזרעה, תתחלק לג' חלקים: חלק א' נמשך למטה, לצורך זווג רחל נוקבא דז"א. והשני הוא להמשיכה בחסד דזעיר אנפין לעשות ממנו בחי' ע"ב באופן אחר, לצורך חיבוק יותר מעולה מן הא' כמ"ש. והג' הוא להעלותו למעלה להמשיכו אל דיקנא דזעיר אנפין, כדי שתהיה שלימה ביי"ג תיקוני דיקנא שלמים, כי בתחילה לא היה בו רק ט' תיקונים בלבד. (נ) ודע, כי טפה זו נמשכה מחסד דעתיק, המלוכש תוך הכתר דאריך, ומשם נמשך למטה כנזכר. הנה בעת נפילת אפים, אז הוא עת נתינת ט' הורדת הטפה הזו מן היסוד אל המלכות ולכן אנו מקדימין עתה ביי"ג מדות ויעבור, לעכבם קודם שתרוץ למטה, וליקח אותה בהיותה למעלה במקום החזה דז"א, כי שם נקרא מעבר יב"ק, שעוברים היות המוחין דגדלות, תוך האלהים דקטנות שבגרון, כי הויה ואלהים בגי' יב"ק. והוה ויעבור של יי"ג מדות, שאנו אומרים עתה, ליקח את אור

הגהות ומראאה מקומות

(מ) ע"ה ח"א שער א"א פרק ר' דף קפ"ז
 טור א' ד"ה כיצד דע. (נ) ע"ה שם.
 (ס) ג"א הולדת (דפרי"י).

(י) פ"ח שער הסליחות פרק א'.
 (כ) ג"א הימני (דפרי"י).
 (ל) ועם כללות (ה"ז).

אנחנו מעכבים אותו למעלה במקום החזה, שהוא במקום יציאת האור מפי היסוד דאימא מסתיים שם כנודע, אז אין כח ביסוד דאימא להחזיקו, כי אורו גדול מאד, להיותו נמשך מן המקיף העליון, אשר למוח החכמה שבחכמת ז"א, ולכן מחיצות יסוד דאימא מתקלקלים ומסתלקים, ונשארים המוחין בלתי מלובשים (ע) בנה"י דאימא.

והנה בתחילה שהיו בתוך הלבושים דנה"י דאימא, לא היו רק ג' מוחין בלבד, שהם חב"ה, כמבואר אצלנו. ולכן אז היתה הדיקנא דז"א, בסוד ט' תיקונים בלבד, כנזכר באדרת נשא, לפי שהדיקנא נמשכת מן המוח, והנה הם ג' מוחין, כל א' כלול משלשתם, הרי הם ט' תיקונים בלבד. אבל עתה שהם בלתי לבושים, הנה הם נפרדים, בסוד ארבע מוחין, כי הדעת נחלק לחו"ג, ואז ג"פ ד' מוחין הם י"ב, ועם הכולל הם י"ג תיקוני דיקנא דז"א. אמנם אין הדבר נעשה מאליה, כי הנה בתחילה מתגלין המוחין מתוך לבושיהם, וניכרים היותם ד' מוחין, אבל עדיין אין הארתם בולטת לחוץ בצדדי הפנים דז"א להשלים בו ארבע תיקוני דיקנא החסרים בו כנזכר, וכדי להוציא הארתם לחוץ, צריך שיהיה ע"ד מ"ש בענין התפילין, ששם ביארנו שאין אור המוחין בולט לחוץ במצח דז"א, להעשות שם בבחי' תפילין, אלא בכח שהוא קוצא דשערי הנמשכת מן א"א עד רישא דז"א כנגד ערפא, ומכה שם ומאיר הארתו שם, ונכנסת במוחין, ואז מתוך רבוי

המוחין גדלות, העוברים מעבר יב"ק, וזהו טרם שירדה למטה, לפי שאז כבר יצאה מן תוך המחיצות דיסוד דאימא, כשנמשכת מן המוח, וירדה עד שם, ואז כבר נגלית בגלוי, ואז אנו מעכבים טפה זו בהיותה שם, קודם שתרד במלכות, ומתחלק לג' חלקים כנ"ל, ואז נמשך ממנה חלק א', שה"ס שם ההויה דע"ב דירדין, ונמשכת והולכת בחסד שהוא זרוע הימין דז"א, כדי לעשות בו חיבוק יותר מעולה. אבל ג' ע"ב הראשונים, שהיו בחו"ג ות"ת דז"א, שלשתם נתקבצו בשמאל דז"א, ושם נתחברו ג"פ ע"ב ע"ב ע"ב, ונעשו רי"ו שהוא בגי' גבורה, ואמנם הע"ב דבחי' החסד, נמשך בזרוע ימין עתה מן הטפה הנזכרת כנזכר, ונמצא שהם ע"ב רי"ו, וז"ס ויעבור: ע"ב רי"ו. ועיין באד"ר דקל"א ע"ב, בענין אוירא דכ"א, ושם תבין היטב ענין ע"ב ורי"ו מה עניינו באמיתות, וכן בביאור ק"ש שעל המטה. ונודע, כי כאשר מים רבים יורדין דרך צינור א' במרוצה, אעפ"י שהצינור ההוא יהיה דק וצר מאוד, אין המים מתעכבים בו ומקלחים ויוצאים דרך קצה הצינור למטה. אבל אם נסתום פי הצינור למטה במקום הקלוח המים, אז יחזרו המים היורדים ויעלו למעלה, ואין כח במחיצות הצינור לעכבם, ואז מתקלקלים מחיצות הצינור ונשברים, והמים יוצאים דרך בקיעת מחיצות הצינור, ונמצא, שבהיות האור העליון של הטפה הנזכרת יורדת עד הנקבה, לא היה מקלקל מחיצות, (א) אבל עתה אשר

י פ ה ש ע ה

פי היסוד שבו כו', ובהגיעה שם, טרם תרד למקום המגולה מן החזה ולמטה כו', אז אנו מקדימים לקחת את הטיפה ההיא בהגיעה אל החזה, ע"י תיקון י"ג מידות של רחמים יע"ש. הרי כי אותה שעה, הרי עכבנו את הטיפה מלירד. ודע שנלע"ד, ששני טיפות הם, והוא מ"ש רז"ל לעיל בדרוש ב' דעמידה, במלת האל ז"ל, ולזה קשה, כי הרי בסוד ויעבור,

(א) דרוש ויעבור ה', אבל עתה אשר אנחנו מעכבים אותו למעלה במקום החזה, שהוא במקום יציאת האור מפי היסוד דאימא, המסתיים שם כנודע כו', דע, כי העכבה זו נעשית בעת העמידה, בברכה דשים שלום, וז"ל רז"ל בשלהי דרושיו דעמידה, ואח"כ בשים שלום, יורדת טיפת החסדים ממוחין דז"א, אמנם אינה יורדת לגמרי עד סיום

הנהות ומראה מקומות

(ע) נ"א ל"ג בנה"י (דפ"י).

רבא, כנודע שהכהן הוא בחסד. ואלו הח' תיקונים, הנה הם צריכין לרדת להאיר למטה, בט' תיקוני דיקנא דז"א, ולכן הם צריכין תמיד לקבל הארה עליונה, לפי שהם מתקנים תמיד לדיקנא דז"א, משא"כ בד' תיקונים העליונים מהם. ולכן אותם ב' ההיות, שהם ח' חוורתי דרישא, הם נמשכין ומאירים בהם. ועי"כ יש בהם כח בט' תיקונים הנזכר, לרדת להאיר בט' תיקוני דיקנא דז"א. אבל הד' תיקונים עילאין, שאינן מאירין תמיד בדיקנא דז"א, אינן צריכין לאור עליון.

אמנם עתה, אשר כוונתנו היא להשלים כל י"ג תיקונים בדיקנא דז"א, הנעשית מכח בירורי המלכים של ז"א. והנה הכח שלהם, שהיא אותה טיפה שהמשכנו מלמעלה, אשר בקעה את היסוד דאימא, העומדת בחזו דז"א, וקלקלה את מחיצותיה כנ"ל, הנה היא עומדת שם, ואין בה כח עדיין להוציא לחוץ את הד' תיקוני דיקנא דז"א, ולכן צריך שאותה ההויה השלישית, שהיא ד' חוורתי רישא דז"א, הנמשכת מאחורי רישא דיריה, דרך העורף, ומגעת עד מקום ערפו של רישא דז"א, היא

ההארה שלהם, נבקעים לבושיהם, ובולטים אורותיהם במצתה, בסוד התפילין. וכן היה הענין כאן, והענין תלוי במה שנבאר.

דע, כי ברישא חוורא דז"א, יש שם בחי' י"ג חוורתי, שהוא המקום החלק של העור הלבן שהוא שבין שער לשער, כמבואר אצלנו באדרת נשא. והנה הם ג' היות בההוא חוורא, ובהם י"ב אותיות, והי"ס י"ג חוורתי הנזכר, כי הי"ג הוא הכולל את כלם. והנה ארבע חוורתי שבהם, שהם הויה א', הם נמשכין ויורדין דרך אחורי א"א, דרך העורף. אבל הח' חוורתי, שהם ב' ההויות, עם החוורא הי"ג הכוללת את כולם, הם נמשכין כנגד פני א"א. גם נתבאר, כי יש י"ג תיקוני דיקנא בא"א, והם ג"כ בחי' ג' הויות אחרות, שבהם י"ב אותיות, ותיקון הי"ג כולל את כולם. והנה אלו הי"ג תיקוני דיקנא דז"א, ד' מהם שהם עלאין, אינן צריכים אל הארה עליונה, כי כבר יש להם הארה הצריכה אליהם. אבל הח' אחרונות שבהם, שהם הנקראים דיקנא דכהנא רבא, שהתחלתם היא מן התיקון הנקרא ורב חסד משם ולמטה, כי רב חסד הוא בחי' כהנא

י פ ה ש ע ה

כי היא צריכה לנו במאד, חדא כדי שיאירו המוחין במצחא קדישא, ויעשו בו י"ג תיקוני דיקנא. שנית, כדי ליתן היסוד דאימא ללאה. ובכל אלו הדרושים של בקיעה, לא נזכר שנבקע, אלא יסוד דאימא, ודאבא לא הוזכר כלל. ובשער הארוז זר"ן פ"א, כתב רז"ל שיסוד דאבא נבקע, ועי" כן יוצא פרצוף יעקב. ושתי בקיעות יש שם, בסוד הפסוק אך יצוא יצא יעקב יע"ש. ולא ידעתי אותה הבקיעה אימת היא, ולפי מ"ש רז"ל בדרוש א' דס"ת, נראה שאין בקיעה ליסוד דאבא, אלא ביום שיש בו ס"ת, דזה עי" ס"ת. וכל זה לפי שמועה ראשונה, כי לפי השמועה שניה, אפילו ביום ס"ת אינו נבקע. ולעיל בדרוש ששי דכוונת התפילין, מבואר כי יש בקיעה לנהי דאבא, ועל ידי כן יוצאים הארת התפילין דר"ת, והקב"ה יאיר עינינו למען רחמיו, ועיין בדרוש ששי דר"ה.

נעשה הדבר הזה כו'. ובוה תבין, כי יען אלו מן המקיפין דמצד אימא, לכן אינם צריכים בקיעה, לפי שהם עומדים מחוץ אל נהי דאימא. אמנם אותם של ויעבור, הם ממקיפי אבא כו', ולכן צריכים בקיעה דנהי דאימא יע"ש. והנה בעמידה דלחש, שלא נכנסו עדיין אלא מקיפים דאימא, הטיפה הנמשכת בשים שלום דלחש, היא ממקיפין דאימא, ואנו מעכבים אותה לבלתי תרד ביסוד דז"א, כי אם תעמוד בחזו, והיא הטיפה, שהיא ג' פעמים ע"ב דסמ"ב, אשר מתקבצים בשמאל דז"א, ונעשים שם בחי' רי"ו, ואח"כ בחזרת העמידה עי" ברכת כהנים, שנכנסים גם מקיפי אבא, הטיפה ההיא הנמשכת בשים שלום, היא מעולה ועליונה במאד, כי היא מחכמה דמ' צלם דאבא, והיא ע"ב דע"ב העיקרי, וגם אותה אנו מעכבים אותה בשום שלום, עד שעת אמירת ויעבור, כדי שעל ידה יבקע יסוד,

למטה, ותאיר בארבע תיקונין עלאין דדיקנא דז"א כנוזר, והנה ביארנו הענין דרך כללות.

ק) ועתה ניישב הביאור הנזכר, בתיבות הפסוק עצמו, שהוא ויעבור ה' על פניו ויקרא כו'. הנה תיבת ויעבור, היא ענין המשכת הטפות דע"ב רי"ו, שהם אותיות ויעבור כנ"ל. ותיבת יהו"ה, הכונה היא במה שנודע, שז"א נשלם ליי"ס, עם בחי' המלכות. ואמנם עתה אשר המלכות ננסרה ונתפרדה ממנו, וחזרה עמו פב"ס, ר) נמצא שאין בז"א עצמו רק ט"ס בלבד, אבל ע"י זה האור אשר אנו ממשיכים בחזה שלו, בין ב' זרעותיו, הנה האור הזה הוא נמשך ג"כ דרך אחוריו, ומאיר ג"כ שם במקום ההוא, אשר היתה שם המלכות דבוקה מאחוריו בתחילה, ונודע כי כל דבר קדושה אף שמשתלק, מניח שרשו במקומו, והנה שרש המלכות אשר שם, מאיר עתה מאד, ע"י תוספת האור הזה, ועל ידי כך נשלם ז"א ליי"ס, ונקרא שם מלא ויהו"ה שלימה. וז"ס ההויה הונו דויעבור יהו"ה.

הנה נת"ל, שכל ענין המשכת אור הטפה הנזכר, הוא לענין חיבוק המלכות, הרמוזה בפסוק שלמעלה מזה, באומרו אני אעביר כל טובי, שהיא המלכות הנקראת לאה, והנה המלכות הזאת, היא עתה על פניו מעולה ממנו, לפי שכל בחי' הורדת טיפה זו, היתה להוריד למלכות, אלא שאנחנו עיכבנו אותה במקום הזה כנ"ל, כדי להשלים ז"א עצמו כנודע. נמצא שהוא אוכל משלה, ומחלקה הנוגע לה, והנה הוא טפל אליה בבחי' זו, והיא גדולה ממנו, ומאירה בפניה יותר ממנו. וזה נרמז במלת על פניו, שלא נאמר בפניו, אלא על פניו, כלומר, למעלה מפניו. כי לאה זו היא מעולה עליו, ומאירה ביותר.

והנה בחי' ע"ב רי"ו, הנרמז בתיבת ויעבור כנוזר, אשר נמשך ע"י עיכוב האור ההוא

מכה שם ומאירה שם, ונכנסת עד תוך המוחין דז"א ממש, כי מאחד שכבר אור הטפה הפנימית בהגיעה שם, בקעה יסוד אימא, וקלקלה את מחיצותיה, ולכן יש עתה כח אל אור הויה הנזכר, דד' חוורתי אחורי דישא דא"א, לכנס תוך המוחין דז"א, ואז שתי האורות האלו, הפנימי והחיצון, מתחברים יחד, ומכים ומאירים במוחין דז"א, ויוצא הארתם לחוץ. ואז מכה ד' אותיות זו ההויה, של ד' חוורתי הנזכר, נעשים בז"א ד' תיקונים אחרים עלאין, ואז נשלמת דיקניה בכל י"ג תיקונין. נמצא כי האור הראשון של הטיפה, בוקע מחיצות לבוש יסוד דאימא, ואח"כ בא האור של ההויה דארבע חוורתי דא"א, ונכנסו ובקעו את הפנים עצמו דז"א, והוציאו בו ארבע תיקוני דיקנא עלאין שבו. אבל עדיין אין דיקנא דיליה שלימה, לפי שהט' תיקונים תתאין דיליה הם מאירים מאד, לפי שיש בהם הארת ח' חוורתי האחרים, הנמשכים דרך פנים שלא ע"י פ) התלבשות. אבל הר' תיקונין עלאין, נמשכו מן הארבע חוורתי שבאו ונמשכו ע"י העברה והתלבשות כנו' והארתם גרועה, ואדרבה צריך שיהיה הדבר להפך, שהד' עלאין יאירו יותר מן הט' תתאין, ולכך צריך שתמשך הארת ד' תיקוני דיקנא עלאין דא"א שהיא בחי' הויה א' מן ארבעה אותיות ותרד ותאיר בד' תיקונין עלאין דז"א, צ) וע"י הארה זו יאירו אלו הד' תיקונין עלאין, יותר מט' תיקונין תתאין.

ואמנם המשכת הארה זו היא באופן זה, כי הנה אותה ההויה דארבע חוורתי אחורי רישא דא"א, אשר נמשכה למטה ונעשו ממנה ארבע תיקונין עלאין דדיקנא דז"א כנוזר, והנה הויה זו, אע"פ שהיא עליונה, עכ"ז כבר היא עתה ירדה למטה, ונתיישבה בז"א, ונקראת על שמו ונעשית ממש בחי' ז"א, והויה זו היא קוראת אל אותה הויה הנזכר, אשר בארבע תיקונין עלאין דדיקנא דא"א, שתרד

הגהות ומראח מקומות

ק) פ"ח שער הסליחות פרק ב'.

ר) ע"ח ח"ב שער ל"ד: תקון הנוקבא פרק ב' כלל ח' ד"ה ואמנם.

ס) נ"א השתלשלות (דפרי"י).

צ) נ"א מוסיף שחיא בחי' הויה א' מן ארבע אותיות (ותאיר בד' תקוני) (דפרי"י).

נחשב כאלו נגמר בו י"ג תיקונים. אבל האמת הוא, כי אין בו לעולם רק ט' תקונים בלבד.

ונחזור עתה אל ענין שאנו בו, ויקרא יהיה יהיה יהיה, כי הנה בט' תיקוני דיקנא דו"א, יש בהם שני היות, שבהם שמונה אותיות, ותיקון הט' הכולל כולם, ע"ד מה שנתבאר בתיקון הי"ג דדיקנא דא"א, שכולל הי"ב עליונים. הנה עתה יורדין מלמעלה שני היות על דרך מה שביארנו בויקרא יהיה יהיה, ואו אלו השני היות דאשונות, אשר שתיהן אינן רק הויה אחת, לפי שהם בחינת ארבע תיקונים לבר, הנה הם מתפשטות ומאירות בט' תיקוני דיקנא דו"א, ואו נמצאו י"ג הארות, בט' תיקוני דיקנא דו"א כנזכר.

ונמצא כי בתיבות ויקרא יהיה יהיה כר, צריך לכוין ג' כוונות: תחלה תכוין, שאותה הויה שעברה דרך עורף ז"א לפנים, היא קוראה את ההויה העליונה, שבארבע תיקונים עלאין דדיקנא דא"א, ואו שניהם נמצאות למטה בו"א, ואח"כ תכוין עוד כוונה ב', כי ההויה הא' אשר בד' תיקונים הראשונים שבט' תיקוני דיקנא דו"א, היא קוראה לאותה ההויה שירדה מד' תיקונים עלאין דדיקנא דא"א אשר נמשכת דרך הפנים, והיא מעולה מאד ומאיר בה, אח"כ תכוין עוד כוונה ג', כי ההויה הב' שבד' תיקונים תתאין, שבט' תיקוני דיקנא דו"א, היא קוראה אל ההויה דארבע חורתי אחורי רישא דא"א, הנמשכת דרך אחור בעורף ז"א, ועוברת ומאירה בת, הרי נתבאר ג' כוונות, וגם נתבאר לך איך ב' ההיות הראשונות דא"א מאירות בב' היות השניות דו"א, אבל לעולם אינם רק ט' תיקוני דיקנא דו"א, אלא שההארות הם במספר י"ג הארות כמשי"ת עוד בע"ה, והנה נתבאר לך, איך יש בחינת רי"ו בגבורת הזכר שהוא ז"א, ואמנם גם יש בחינת רי"ו אחר אל המלכות, ונמשך ג"כ מן דיקנא דא"א, והוא באופן זה, אמד הכותב חיים שכחתי תשלום דרוש זה.

חזרתו, ועיי"כ נעשה ש) בחי יהיה על פניו כנזכר. הנה ג"כ גרם דבר אחר למעלה, והוא, כי גם אותה הויה של ד' חורתי רישא דא"א, הנמשכת עד עורף ז"א, עברה ונכנסה תוך המחין דו"א, וחזרה ויצאה לחוץ בפניו של ז"א, ושם נעשית בחי ד' תקונים עלאין דדיקניה, וזו כונה ת) שנתבאר בתיבות ויעבור ה' על פניו כר, כי יהיה הנזכר, שהיא הד' חורתי הנזכר, עברו על פניו דו"א, ונעשו שם בו בחי ד' תקונים דדיקניה.

ואמרו ויקרא יהיה יהיה וכר, ה"ס מה שביארנו, כי זאת ההויה של ד' חורתי רישא דא"א, הרמוזה ביעבור יהיה אשר ירדה ונתיישרה בד' תיקונים עלאין דדיקנא דו"א, הנה הוא קוראה אל ההויה האחרת אשר למעלה בד' תיקונים עלאין א) דדיקנא דא"א, שתדד ותאיר למטה, בד' תיקונים עלאין דדיקנא דו"א, וזהו ויקרא יהיה יהיה, כלומר: כי זו ההויה, קוראה אל ההויה האחרת העליונה, שתדד ותאיר כנזכר.

הנה באר"ר אמרו, כי פסיק טעמא בין שני ההיות האלו, לפי שההויה הראשונה היא בו"א, והב' היא בא"א, וכפי דברינו אלה, שניהם הם בא"א, ולא עוד אלא שהראשונה היא יותר מעולה מן השנית, כי זו בחורתי רישא, וזו בתיקוני דיקנא, אבל הענין מוכן עם האמור, כי אחר אשר ההויה הא' ירדה כבר למטה בו"א, והויה הב' עדיין היא למעלה בדיקנא דא"א, לכן הראשונה נקרא בחי ז"א, והב' שעדיין לא ירדה נקראת בחי א"א, והענין מבואר.

ועתה אנו צריכין להודיעך, כי אין בז"א לעולם רק ט' תיקוני דיקנא, כנזכר באר"ר דף קל"ח ע"א, אבל הענין הוא, שעתה בענין ויעבור, נמשכת הארת ד' תיקונים עלאין דדיקנא דא"א, באלו הט' תיקוני דיקנא דו"א, ונמצא שבאלו הט' תיקוני דיקנא דו"א, יש בהם האדת של י"ג תיקונים שלימים, ועיי"כ

הגהות ומראה מקומות

ש) ג"א מוסיף בחי אור (דפ"י). ת) ג"א שנתבארה (דפ"י). א) ג"א דרישא (דפ"י).

ב) דרוש ב'

ונבאר ענין זה יותר באורך. דע, שענין ועבור, הוא ממש בחי' עיבוד. וכן תמצא כי מלת ועבור, הם אותיות עיבוד. ואמנם עיבוד זה סודו הוא בבחי' לאה, נוקבא עליונה דז"א. וביאור הענין זה, דע, כי כל נשמות של התחתונים, נמשכות מן לאה ורחל. כי יש נמשכות מלאה, ויש נמשכות מן רחל. והנה נדע שמלאה נמשכו נשמות, ומן רחל נמשכות נפשות. ולכן צריכות הנשמות לעבור תחילה דרך לאה, ואח"כ נעשות נפשותיהן ונמשכות דרך רחל. אבל יש מי שנפשו נשמתו שתיהן נמשכות מן לאה, כגון השבטים בני לאה ראובן שמעון כו', ויש מי שנפשו נשמתו שתיהן מן רחל, כגון בני רחל יוסף ובנימין, ואין כאן מקום ביאור הקדמה זו.

ודע, כי מ"כ בקונטרס במ"א, באופן אחר, וזה עניינו בקיצור, הנה הה"ג אשר תוך יסוד דאימא, שברעת דז"א, הנה הם במלת ועבור, יוצאות לתוך, וניתנות בלאה, שלא ע"י ז"א, ושם נעשות בה בחי' דוח. ואח"כ מזדווג בה ז"א ונותן בה הה' חסדים בסוד זווג, וכל זה בתיקון י"ג מדות דיעבור. ואח"כ בוקעין דרך דגלי לאה, ויוצאין החו"ג הנזכר, וניתנין החסדים בראש יעקב, והגבורות בראש רחל, כנדע שיעקב ורחל הם תחת דגלי לאה. ואח"כ בעת נפילת אפים, מזדווגים יעקב ורחל ג"כ, ונותן יעקב ברחל בסוד זווג, גם את הה' חסדים, ונעשים אז אותם הטפות של החו"ג האלו בחינת נפש.

ונלע"ד חיים הכותב, כי זהו ממש ע"ד אר"א, המזדווגים בסוד חר"ג שלהם, והם בחי' נשמה ונשמה לנשמה, והכל מתקבץ ביסוד דאימא, ומתלבשת בז"א, ונותנת ברעתו החו"ג, ושם נעשות בחי' דוח, והגבורות ניתנים בלאה, והחסדים ניתנים אליה בסוד זווג. וכן ער"י לאה זו העליונה, קבלה החו"ג הנקרא דוח, וירדה

ונתלבשה ביעקב ורחל לעשות להם מוחין, כדרך שעושה אימא עלאה בישראל ולאה כנוכד, ואז נעשים שם בחי' נפשות החו"ג האלו שירדו שם.

ונלע"ד, כי כן לפעמים חציו של ז"א התחתון הנקרא ישודון, המזדווג עם רחל למטה מחזה דז"א, גם הם נקראים נפשות, ע"ד יעקב ורחל והבן זה.

גם נלע"ד, שאעפ"י שביארנו איך תחלה הם דוח בלאה וישראל, ואח"כ יורדים ביעקב ורחל, ונעשים נפשות, עכ"ז בני לאה הם ממנה לבדה נפשותם ורוחם. וכן בני רחל, דוחם ונפשם הם ממנה לבדה. או אפשר שכולם כלולים בשתיים יחד. וכפי הסברא ראשונה אתי שפיר, היות בני לאה גבוהים ומעולים יותר.

הנה ג"כ אני מסופק, כי בימים שאין בהם ועבור, היכן נרמזו ב' הזווגים של לאה ורחל, לרוחות ולנפשות. ואמנם בימים שיש בהם הלל, כבר ביארנו שזווג לאה הוא בקדיאת ההלל, עכ"ל הקונטרס, שמצאתי כתוב מכ"י, מעת ששמעתינו מפי מורי ז"ל.

ונחזור לענין הראשון, כי הנה לסיבה הנ"ל, צריך לעשות עתה ב' זווגים: א' בבחי' לאה, והב' בבחי' רחל. והנה זווג יעקב עם רחל, הוא בנ"ה דז"א, כמבואר לעיל בברכת אבות. אבל זווג לאה עם ישראל, הוא מחציו ולמעלה. זז"ס מ"ש רז"ל, ג) כי כאשר נזדווג יעקב בלאה, היתה רחל עומדת תחת המטה כו'. והענין הוא, שהנה זווג ישראל ולאה, הוא מן החזה דז"א ולמעלה, ונמצאת מטת רחל, עומדת מן החזה דז"א ולמטה, תחת מטת לאה, העומדת מן החזה ולמעלה כנודע, ונמצא מבואר היטב מאמדם ז"ל.

ונדע כי בחי' לאה, איננה פרוץ בפני עצמה, אמנם היא בחי' אחוריים, אשר נפלו מאימא עלאה, ולכן אין בה ד) בחי' היסוד שבה, להזדווג עם ישראל. ולכן צריכה אימא

הגהות ומראה מקומות

ד) ג"א ואין לה שום מציאות פרוץ או בחי' יסוד שבה (פע"ח).

ב) פע"ח דרושי הסליחות פ"ג.

ג) פתיחתא דאיכה רבתא כ"ד.

א' נעשית בבחינת ע"ב, כמבואר אצלנו בדרוש הרפ"ח ניצוצין ז' וג' ע"ב אלו הם רי"ז, הם ניתנין עתה אל השמאל לצורך רי"ז, שהוא כלי הנקבה כנודע. ומן הימין שהוא סוד הזכר, נמשך טפת ע"ב ממש דהויה דמילוי יודין, כי הגה הטפה הזאת היורדת עתה, היא מן החסד דעתיק, כנ"ל בתחלת הדרוש, לכן היא ע"ב דהויה דמילוי יודין, והרי נשלמו ע"ב רי"ז כנלע"ד.

והנה בזה שנת"ל, יובן מ"ש בותר פרשת ויצא, כי לאה היא בינה, והיא ה' עלאה. והטעם הוא, כי לפי שהיסוד דאימא עלאה ממש, ניתנת אליה, ובאמצעותה מזדווגת עם ישראל בעלה, ונמצא, כי ענין ויעבור הוא זווג ישראל עם לאה ויעבור שלה, ואח"כ נמשכת חלק שארית הטפה הנ"ל, עד למטה ביסוד דז"א, אחר שנזדווג עם לאה, ומשם בהיותה ביסוד דז"א, מאירה כנגדה ברעת דיעקב, אשר הוא מכון ועומד שם ממש כנודע, ונמשכת הארתה שם. ואח"כ יורדת מן הרעת דיעקב עד היסוד שבו, ומזדווג עם רחל בעת נפילת אפים כנודע.

ונמצא, כי שני כוונות צריך לכון ביחד בויעבור: הא', כוונת תיקון יסוד דלאה, וחיבוקה וזווגה. והב', כוונת תיקון דיקנא דז"א. וצריך לכלול שני הכוונות ביחד כנ"ל באופן זה, כי בויעבור תכין אל סוד עיבור לאה, שה"ס ע"ב רי"ז, כמבואר לעיל היטב. וגם תכין, כי ענין הזה נעשה, ע"י הכאת קוצא דשערי דז"א, ברישא דז"א, ועוברת אותה ההויה מאחוריו עד פניו דז"א, אחר אשר עיכבנו את הטפה היא מלרדת למטה, ונעשית ע"ב רי"ז. וזו היא העברה שנית, וזהו ויעבור ה' על פניו.

גם תכין במלת ה', להשלים הי"ס דז"א כנ"ל. ובמלת על פניו תכין, כי עתה לאה יש לה יתרון מעלה עליה, ולזה אמר על פניו, ולא אמר בפניו כמו שביארנו לעיל.

עלאה לקשטה את ברתה, כנוצר בהקדמת הוהר דפרשת בראשית ה' ובפרט את לאה, שהיא עצמותה עצמה כנוצר, ואחיפת מאנין דילה לברתה, ר"ל שהיא נותנת בבחינת הלואה את היסוד שבה, עם המ"ן אשר בו ללאה, כדי שתוכל להזדווג עם ישראל.

והנה היסוד דאימא, הנה הוא תוך רישיה דז"א, וכדי ו' ליתנו אל לאה כנוצר, אנו אומרים י"ג מדות דויעבור, ע"ד מה שנתב"ל, ואו ההוא קוצא דשערי דז"א, מכה באחורי רישא דז"א, ונכנסה הארתו לפנים במוחין דילה, ואו נבקע יסוד דאימא אשר ברעת שבו, ועליו נאמר בזכריה הנביא, ונבקע הר הזתים כו'. כנודע כי היסוד נקרא זית, כמבואר אצלנו בפסוק שמן זית זך כו'. ובהיותו נבקע, אז הקו האמצעי דאימא שהוא היסוד דילה, יוצא לחוץ, וניתן אל לאה, ונעשה בה בחי' כלי ראוי לזווג. אבל שני הקוים האחרים, שהם גויה דאימא, אינם צריכים לצאת ונשארים תוך זעיר אנפין, כי הם קוים בפני עצמם, ואינם מעכבים את הקו האמצעי, מלצאת ולינתן אל לאה כנוצר. והנה עי"כ, נעשות שתי הכנות ותועליות: הא' תיקון יסוד לאה. הב' הוא תקון דיקנא דז"א.

והנה תיקון דיקנא דז"א הוא, כי תחלה היו בו ג' מוחין; ועתה כשנבקע יסוד אימא, נעשה הרעת ב' מוחין, שהם חסד וגבורה ועי"כ נשלמים בז"א י"ג תיקוני דיקנא ע"ד הנ"ל. אמנם תיקון יסוד דלאה, נלע"ד חיים, כי זהו מש"ל, כי בויעבור נעשה חיבוק ב' יותר מעולה, והנה הוא לצורך זווג לאה.

גם נלע"ד בענין מש"ל, בענין ע"ב מימינא, ורי"ז משמאלא. נ"ל שהביאור הוא, כי הנה כל הזווגים, הם לצורך בירור הניצוצות של המלכים דמיתו, אשר הם מספר רפ"ח ניצוצין, כמנין ויעבור, שהם ע"ב רי"ז. ובתחילה נתבררו ג' בחי' התחתונות, שהם ס"ג ומ"ה וב"ן, וכל

הגהות ומראה מקומות

(ו) ג"א וכדי שתצא משם אל לאה (פע"ח).

(ז) ע"ה ח"א שער י"ח פרק ב'.

(ה) אות ט"ז ובדפוס דף ב' ע"א ועיין בפירושי הסולם שם מאמד אמא אויפא לברתא מאנהא.

שמתחלת הזקן להתרחב יותר, שם הוא התיקון הששי הזה, והוא מתחיל ממקום התחלת בליטת העצם של הלחי שתחת האוזן, אשר משם ולמטה מתרחב יותר הזקן ממה שלמעלה, ונמשך עד המקום אשר מכון כנגד הפה, ונקרא ורב חסד.

תיקון הו', והוא מקום תרין תפוחין קדישין, והם שני הפנים החלקים בלתי שער, והוא מקום שמתחת שני העינים, והחוטם מפסיק בין שניהם. ושתיים הם תיקון א' בלבה, ונקרא ואמת.

תיקון הח', והוא נקרא מולא קדישא, באופן זה: כי מה שהוא מכנגד הפה ולמטה, הוא כללות הזקן בכללותה בחיבור א', כי מה שלמעלה מזה המקום, הנה הוא נחלק לשני צדדין, לפי שתרין תפוחין וחוטם, מפסיקין ביניהם. אמנם מה שהוא כנגד הפה ולמטה, הוא עובי הזקן והתחברותה יחד. אבל עובי הוזה, הנה הוא עב מאד, ונחלק לכו': כי השערות העליונות, הנראים, הם תיקון א'. וצד הזקן במקום התחברותה אל מקום הגרון למטה, הוא תיקון ב'. לפי שהנה הם שערות ע"ג שערות, שוכבין זע"ז, ולכן עביות הוזה של הזקן, מתחלק לשנים. צד העליון הנגלה, הוא תיקון א'. וצד התחתון, שהם שערות המכוסות תחת הזקן הוזה, הנתונים אצל הגרון, הם תיקון ב'. והנה כל ב' תיקונים אלו, הם נקראים שני מזלות: מזל עליון, ומזל תחתון. ונקראים מזלות, לפי שהם יורדים ונמשכים באורך, ונתלים ועומדים כלפי מטה, מלשון תול כטל אמרתי, ואין בכל התיקונים כמו אלו השנים, ששניהם יורדים ונזולים ונמשכים עד טבורא דיליה. והנה העליון, הוא התיקון הח', ונקרא נוצר חסד. והתחתון, הוא תיקון הי"ג האחרון שבכולם, ונקרא ונקה. וכ"א מב' נקרא מולא קדישא.

תיקון הט', הוא בחי' שערות קטנות צומחות בין שני המזלות הנזכר, והם צומחות

ואח"כ תכוין בויקרא יה"ה בכל מה שנת"ל.

(ח) דרוש ג'

בביאור התיבות די"ג מדות, שהם: אל, רחום, וחנון כו'. וגם סדרן ומקומן בדיקנא דא"א עצמה. והנה א"ל, הוא מדה א'. רחום, מדה ב'. וחנון, מדה ג'. ארך, מדה ד'. אפים, מדה ה'. והטעם הוא, לפי שארך אפים נזכר בלשון רבים, שלא אמר ארך אף. והורה בזה, על חיבור שני מדות ביחד. ורב חסד, מדה ששית. ואמת, מדה ז'. נוצר חסד, מדה ח'. לאלפים, מדה ט'. יען שאפשר להיות נוצר חסד, אבל לא לאלפים, א"כ שני מדות הם. נושא עון, מדה י'. ופשע, מדה י"א. וחטאה, מדה י"ב. ונקה, מדה י"ג.

ועתה נבאר סדר הי"ג תיקונים, למקומתם בשמותם בדיקנא עצמה. הנה תחת ב' פאתי הראש, מתחילין לצמוח שני ראשי הזקן, מכנגד שני אזנים בימין ובשמאל, והם צרין בלתי רחבים, ושני ראשים אלו נחשבים לתיקון א', והוא התיקון האחד שבדיקנא, ונקרא אל. תיקון הב', הוא שורת השערות הגדלים על השפה העליונה, בהמשך אורך הפה, ונקרא רחום.

תיקון הג', והוא ההוא ארחא, דפסיק באמצעית של התיקון הב', והוא מקום החלק בלתי שערות, המכוון כנגד אורך ט) החוטם, ונקרא חנון.

תיקון הד', והוא שורה ב' התחתונה של שערות, הגדלים על השפה התחתונה, ונקרא ארך.

תיקון הה', והוא ארחא תניינא תתאה, המפסקת באמצע התיקון הד', והוא מכון ממש כנגד ארחא עלאה, הנקרא תיקון ג', ונקרא אפים.

תיקון הו', והוא עומד תחת מקום תיקון הראשון הנקרא א"ל, והוא מקום הצר, ובמקום

הנהרות ומראה מקומות

(ח) פע"ח שער הסליחות פ"ד. מבו"ש ש"ג ח"ב פי"א. ע"ח שער א"א פ"ט. תע"ט שיעור י"ג מאות רי"ח. ט) ג"א אורך הפה והחוטם.

המובלעות תוך אלו השערות הנזכר הארוכות, הנקראים מזלות כנוכר. ונקרא לאלפים.

תיקון ה"י, והוא בחי' שערות אחדות קטנות, צומחות למטה ממקום שני המזלות, והם סמוכין י' עם הגרון, ועומדים למעלה מעט מן הגרון, וחפיין על הגרון, והם בפני עצמם, ואינם מובלעים תוך שערות המזלות, כמו שערות תיקון ה"ט ונקרא נושא עון.

תיקון ה"א, עניינו הוא, היות אלו השערות הקטנות הנזכר של התיקון ה"י, שוים בארכם בהשואה א', ולא נפקי דא מן דא, אלא תליין בשיקולא חדא, ונקרא ופשע.

תיקון ה"ב, הוא ענין הפה עצמו, היותו פנוי וריקן מן השערות. ונקרא וחטאה.

תיקון ה"ג, והוא המזל התחתון מהשני מזלות הנזכר, השוכבים זה על זה, והם בסוד זכר ונקבה, ואר"א יונקים משניהם, כמבואר אצלנו במקומו, כי אבא יונק מן העליון, ואימא מן התחתון. ונקרא ונקה. (א)

דרוש ד'

נבאר בו מציאות י"ג תיקונים הנזכר. דע, כי כל בחי' הדיקנא, היא בחי' אוה"מ אל הראש דא"א, או דו"א. ושערות אלו, הם אורות מקיפין, על האוה"פ. ולהבין הענין, צריך שנבאר לך הקדמה אחת תחילה, בענין רישא דא"א. הנה נודע, כי א"א מלביש את עתיק, ויש בא"א בחי' גלגלתא חדא סתימאה, והיא בחינת הכתר דא"א. ובגו האי גלגלתא, אית מוחא סתימאה דא"א, והוא הנקרא חכמה דא"א, ואיהי חד מוחא, ולא אתפלג לג' מוחין, כמה דאתפלגן ברישא דו"א כנודע.

הגהה

(א) א"ש: מכאן יש להתבונן, כמה גדול עונש המשחית שום שער מכל מקום שיהיה מן הזקן, כי יען הם כולם תקונין עלאין. (מ)

הגהות ומראה מקומות

מברש ש"ג ח"בך פ"ג. תע"ס שיעור ח' מן אות

ל"ו עד אות נ"ב. (מ) שער המצות פרשת

קדושים ד"ה וענין פאת הזקן.

(י) נ"א מן (דפו"י).

(כ) פע"ח שער הסליחות פרק ב'.

(ל) ע"ח ח"א שער י': שער המלכים פרק ג'.

ודע, כי יש שינוי א' בא"א, משא"כ בכל שאר הפרצופים שבעולם האצילות, והוא, כי בכל שאר רישין, אית תמן ברישא ההוא בחינת כחב"ד. אבל ברישא דא"א, לית ביה דק כתר וחכמה, שהם: גלגלתא, ומוחא סתימאה די בגווה, אבל בינה דעת אין שם בראשו, אמנם הבינה אשר בו, ירדה למטה בבחי' הגרון דא"א. ובוה תבין, למה הבינה נקראת גרון, ונקראת שופר, ונקראת כתר, והטעם הוא, לפי שמן הגרון דאריך, שהיא בחי' בינה שבו, נעשו שני הכתרים דאר"א, כמבואר במקומו.

ונמצא א"כ, כי ג"ד שהם כח"ב דא"א אינן בסוד קוים, ובסוד סגולתא, שהם: כתר בקו אמצעי למעלה, וח"ב בקו ימין ושמאל למטה מן הכתר, אבל שלשתם עומדות זו ע"ג זו, כתר למעלה בסוד גלגלתא, ותחתיו חכמה בסוד מוחא סתימאה, ותחתיו הבינה בסוד הגרון.

ונודע, כי כל עיקר תיקון האצילות היה, כאשר נתקן ונעשה בבחי' קוים, וא"כ צריך לדעת, על מה אירע זה ברישא דא"א, להיות כח"ב שבו זעג"ו, ולא בצירוד קוים, שהוא ענין התיקון. אבל טעם הדבר הוא, לפי שכבר הודעתך, כי בחי' המלכים שמתו בארץ אדום הם בחי' עולם הניקודים, ואח"כ נתקנו. והנה ברישא דעתיק, לא היה שם שום בירור ניצוצות מאותם המלכים, כמבואר אצלנו שם. (ל) אבל מבחי' א"א, היה שם בירור ניצוצות, מאותם השבעה מלכים. ולכן בהיות א"א נתקן ומלביש את עתיק אשר בתוכו ממש כנודע, לכן לא היה כח אל הבינה דאריך לעמוד שם ברישיה דא"א, לקבל משם אור עתיק כמו החכמה. ולכן החכמה נשארה שם במקומה למעלה ברישא

דא"א, והיה בה יכולת לקבל אור העתיק. אבל הבינה דא"א, לפי שלעולם כל בחי' בינה דינין מתערין מינה כנודע, ולכן לא יכלה לקבל אור העתיק בהיותה למעלה, ולכן נתרקה וירדה למטה בגרון דא"א, ובהתרקה ממנו, תוכל לסבול הארתו. ואמנם כל שאר רישין דא"א וז"ן וכיוצא, כולם מקבלים אור העתיק אחר התלבשו תוך א"א כנוכר. ולכן אף בחי' הבינה של כל רישא ורישא מהם (מ) היה כח לעמוד שם ברישא, ומשם תקבל אור העתיק, כיון שבא אליהם דרך התלבשות כנוכר. והרי ביארנו ענין הבינה, איך ירדה בגרון, ואח"כ בחי' הדעת דא"א ירד עוד יותר למטה, ונתלבש תוך ר"ק דא"א עצמו, והיה שם להם בחינות רוחניות אליהם.

ואחר שביארנו ההקדמה הזאת, נחזור עתה לבאר ענין י"ג תיקוני דיקנא, ומציאותם. הנה נתבאר, כי ברישא דא"א אין שם רק כתר וחכמה בלבד. ונודע, כי כל ספירה כלולה מעשר, ונמצא שהכתר הזה, כולל כל הי"ס, וכן החכמה כוללת כל הי"ס. והנה כל שיעור הראש, אשר הוא עד מקום המצח, אשר שם נתלים השערות, שם יש בחי' י"ס מן הכתר, וי"ס מן החכמה. וכן למטה שהוא מן המצח עד הגרון שהוא בינה דא"א, גם שם יש י"ס דכתר, וי"ס דחכמה. וכל זה הוא בבחי' אר"פ. וכמו כן בבחי' אוה"מ, יש בראש י"ס דכתר, וי"ס דחכמה, וכולם בסוד מקיפים. וגם מן המצח ולמטה עד הגרון, יש י"ס דכתר, וי"ס דחכמה, וכולם בבחי' אר"מ

ונניח עתה, מלדבר בבחי' הי"ס דכתר, וי"ס דחכמה פנימים ומקיפים אשר במקום הראש ונדבר בבחי' אשר במצח עד הגרון. דע, כי בבחי' האורות הפנימיים אשר שם, הנה הם י"ס מן הכתר, וי"ס מן החכמה. אבל בבחי' אוה"מ, אין שם רק י"ג אר"מ בלבד, קצתם מן הכתר, וקצתם מן החכמה. והם הם י"ג תיקוני דיקנא, אשר כולם הי"ס שערות. אר"מ מבחוץ, כי האורות יוצאים דרך נקבי השערות,

ומאירים לחוץ בבחי' אר"מ. ונמצא, כי עשרים אוה"פ, הם תופסים ומחזיקים, שיעור המקום המחזיק בו י"ג אר"מ, ושיעור זה וזה שוים המקיף והפנימי, אעפ"י שאינם שוים במספרם. עוד יש חילוק אחר בין האוה"פ אל האוה"מ, והוא, כי אר"פ דכתר, הם עומדים כסדרן זה על זה: כתר, חכמה, בינה כו', עד מלכות באחרונה. וכן עד"ז בי"ס החכמה הפנימיים. אבל האוה"מ דכתר, הם להפך, וסדרן הוא ממטה למעלה, כי המלכות שבהם עומדת למעלה מכולם, ותחתיה היסוד וכו', עד שנמצא הכתר בסוף כולם. וכן עד"ז בי"ס המקיפות דחכמה. ולא עוד, אלא שכל הי"ס מקיפים של החכמה, עומדות למעלה, מכל הי"ס מקיפים של הכתר. ונמצא שהמדרגה האחרונה, שהיא המל' שבחכמה היא עליונה למעלה מכולם. והמדרגה העליונה, שהיא הכתר שבכתר, היא תחתונה, למטה מכולם. וטעם הדבר הוא, לפי שאוה"מ גדול ועצום מאד, יותר מן הפנימי כנודע. ואלו נתגלה במקומו, אין כח בתחתונים לקבל הארתו. ולכן אורות העליונים שבאוה"מ, לא נתגלו למעלה במקומם, רק נתגלו למטה ממדרגתם. ולכן בחי' הכתר שבכתר, שהיא המדרגה העליונה שבכולם, הוצרכה להתגלות במדרגה היותר תחתונה שבכולם. והמלכות שבחכמה, שהיא הגרועה שבכולם, נתגלית למעלה מכולם, לפי שיש כח בתחתונים לקבל הארתם, אף אם היא במקום עליון. ועד"ז הוא בשאר הספירות כולם כנוכר.

ודע, שאע"פ שכתבנו, שבחי' הכתר שבכתר נגלה למטה מכולם באוה"מ, אין לשונינו מדוייק, שהרי אינם רק י"ג תיקונים בלבד. אך כוונתינו לומר, שהבחי' יותר עליונה שבספירת הכתר, היא החסד שבכתר כמשי"ת בע"ה, הנה היא ירדה למטה במדרגת התחתונה שבכולם.

גם צריך שתדע, ענין סדר מעלת המקומות, שאין הדבר כפי הנראה שהוא לסדרן זה ע"ג זה ממש, כי הנה אין מעלת מקומות כפי

הנהות ומראה מקומות

(מ) ג"א מוסיף היה בה כח (דשו"י). ע"ה שער י"ג פ"ה. תע"ס מן אות קפ"ח עד ר"ד.

הג' בחי' ראשונות שבה, ולא נתגלו רק מחסד שבו ולמטה. אבל בחכמה דא"א, השנים עליונות, שהם כתר והחכמה, לא נתגלו כלל. אבל בחי' הבינה שבה, יש יכולת בתחתונים לקבלה ולכן נתגלית, כי אין מעלתה כמעלת בינה שבכתר.

ועתה קשה עלינו, שהרי המלכות דכתר דא"א, לא נגלית, עם היותו גרוע מן השאר אשר עליה. אבל טעם הדבר הוא, לפי שבא"א אין בחי' נקבה נמצאת בו, כנודע אצלנו, ולכן בבחי' הכתר שבו, לא נגלית בחי' המלכות שבה. אבל בחכמה דא"א, אשר היא נוקבא שלו, כמבואר אצלנו, לכן יש בה כח להתגלות בחי' המלכות אשר בחכמה הזו.

ואמנם היסוד של הכתר דא"א, נגלה ביחד עם הבינה דחכמה, בתיקון החי' של נוצר חסד, הנקרא מזל כנ"ל. וז"ס נוצר חסד, כי הבינה של חכמה היא נקראת נוצר חסד, שהוא היסוד שבכתר, שהוא בחי' חסדים, ושניהם נקראים תיקון א' השמיני. והטעם לזה הוא, לפי ששם למעלה אין פירוד כלל, בין הזכר שהוא הכתר, אל הנקבה שהיא החכמה. ולכן היסוד דכתר, לעולם דבוק בגי' דחכמה, ולפי שלא נגלה מהם רק הבינה שבהם, לכן אנו מחברים אותו עם הבינה.

ועתה נבאר סדר מקומות האוה"פ: דע, כי מקום האוה"פ, הם מכוונים ממש מבפנים, כנגד אלו המקיפים, ואין ביניהם הפרש, רק שאלו המקיפים סדרן הוא מתתא לעילא. והפנימים, סדרן הוא מעילא לתתא כנ"ל. ולכן צריך גי' לכיון, באל רחום וחנן כו', בבחי' האוה"פ, המכוונים כנגד אלו המקיפים. וזה סדרן: אל, פנימי דבינה, רחום, בחסד, וחנן, בגבורה. ארך, ת"ת. אפים, נצה. ורב חסד, חוד. ואמת, יסוד. נוצר חסד, מלכות.

אח"כ בה' (ס) תיקונין תתאין, חסד הנזכר בנוצר חסד, הוא בחסד ממש. לאלפים, גבורה. נושא עון, ת"ת. ופשע נצה. וחטאה, חוד. ונקה,

גובהן ושפלותן, כי יש מקום תחתון, שמדרגתו מעולה ממקום עליון, ויש להפך. והמשל בזה, כי הנה המקום שהוא תחת הפה, הוא מקום תחתון מאד יותר מכולם, ועכ"ז מדרגתו היא מכלל המקומות המעולים והחשובים, לפי שהוא סמוך אצל הפה, אשר משם יוצא ההבל והאור הפנימי יותר משאר מקומות. ועד"ז המקום הסמוך אל החוטם, והסמוך אל העינים, אשר גם דרך הנקבים ההם יוצאים האורות לחוץ, ולכן הם מכלל המקומות החשובים במעלה. ואמנם אין הדבר כן בפשיטות, שאם היה כך, היה ראוי שהמקום שהוא תחת הפה, יקרא תיקון א' דיקנא, שהוא היותר מעולה שבכולן כנזכר, אמנם צריך להעריך שני הערכות ביחד, הא', להעריך גובה המקום. והב', היא להעריך מעלת המקום, אם הוא סמוך אל מקומות האור, כמו הפה והחוטם וכיוצא, וערכים אלו תלויים בדעתו יתברך, והוא העריכם בבחי' זו, הנ"ל בסדר הי"ג תיקוני דיקנא כנו"ל.

(ג) דרוש הי'

בביאור שמות הי"ס, והתחלקותם בי"ג תיקוני דיקנא. ועתה צריכין אנו לבאר שמות הי"ס, והתחלקותם בי"ג תיקוני דיקנא. דע, כי ח' תיקונים קדמאין, הם ח' ספירה, שבחכמה דא"א, מתתא לעילא, ממלכות שבה, עד בינה שבה. כי הכתר וחכמה שבה, לא נתגלו כלל בסוד אוה"מ, לפי שלרוב מעלתם, לא היה כח בתחתונים לקבל הארתם, אף אם יתגלו במקומות תחתונים, למטה ממדרגתם.

וזה סדרן: אל, מלכות. רחום, יסוד. וחנן, חוד. ארך, נצה. אפים, ת"ת. ורב חסד, גבורה. ואמת, גדולה. נוצר חסד, בינה. וה' תיקונים תתאין, הם חמש קצוות תתאין שבכתר דאריך, ואלו הם סדרן: לאלפים, חוד. נושא עון, נצה. ופשע, ת"ת. וחטאה, גבורה. ונקה, חסד.

חרי נשלמו י"ג תיקוני דיקנא, ונמצא, כי בכתר דא"א, לא יכלו להתגלות כלל כל

הנהרות ומראה מקומות

(ג) פע"ח שער הסליחות פ"ו. ע"ח ח"א שער י"ג: א"א פ"י. מבו"ש ש"ג ח"ב פ"ב. (ס) ג"א אח"כ נקרא.

ת"ת ונצח. וחטאה, גבורה והוד. ונקח, חסד ויסוד. עכ"ל הקונטרס הנזכר.

(פ) ועתה נבאר שמות י"ג תיקוני דיקנא, איך הם מכוונים עם שמות הספירות. הנה נתב"ל, שבגלגלתא דא"א, יש בה י"ס מקיפים, וי"ס פנימיים, עד מקום המצח. והנה הם כסדרן מעילא לתתא, כתר חכמה כו', עד מלכות לתתא מכולם. והנה זו המלכות האחרונה שבי"ס הראש, מקומה הוא בפאת הראש, שבצד ימין ושמאל. וכנודע, כי כל בחינה פאה, היא במלכות.

ודע, כי הפאה הזאת, אשר בראש א"א, היא בחי' שם הויה, בחילוף אתב"ש, מצפ"ן. אבל הפאה שבראש ז"א, הוא בחי' שם אלהים במילוי יודין. וכבר נתבאר אצלנו במ"א, כי אלהים דידין, הוא בגי' מצפ"ן. לפי שנאמר בא"א, ראו עתה כי אני אני ואין אלהים עמדי, ולכן אין בו שם אלהים, ובמקום שיש בו בחי' אלהים, יהיה תמורתו במקומו בא"א, שם מצפ"ן, שהוא תמורת הויה כנודע, כי יען שהוא בחי' תמורה וחילוף, הרי הוא דין כמו אלהים, ולכן שניהם בגי' שוים כנזכר, אבל שם עצמו של אלהים אין באריך.

והנה נודע, כי המלכות היא בחי' דין, ולכן נקראת אלהים, כנזכר בוהר בראשית, גבי ג' אלהים דפרשת ויכלו, שהם: א' בגבורה, וא' בהוד, וא' במלכות. ולכן זו המלכות האחרונה שבי"ס הראש דו"א, נקראת אלהים, שהוא בגי' פא"ה, רק שהוא במילוי היותר מעולה, שהוא בידין, להיותו למעלה בבחינת הראש.

ונודע, כי כל השערות דינין אינון דתליין מן ההיא רישא, ולהכי איצטריך לספרא רישא דו"א, בסוד ואיש כי ימרט ראשו טהור הוא, כנזכר בפרשת תזריע. וגם ז"ס גלוח הלויים, שהם בסוד הגבורה, אמנם צריך להניח קצת הדינין, כדי שלא יתבטלו לגמרי, כי מוכרחים להמצא בעולם, ולכן צריך להניח פאה של הראש, והיא בחי' המלכות אשר בהם, נקראת

יסוד. והרי איך הפנימיים הם מעילא לתתא, והמקיפים הם מתתא לעילא.

והנה (ע) מג"ר הפנימיים שבכתר, וב' ראשונות פנימיים שהם בחכמה, אין כנגדם במקיפים מבחוץ. ומקום אלו הו' פנימיים, הם בה' מקומות אחרים שיש בא"א, במקום שמן המצח דיליה, ועד הגרון דיליה ואין זה מקום ביאורם.

ודע, כי נסתפק לי, אם הח' פנימיים של החכמה, מכוונים ממש עם השמונה מקיפים שלה עצמם. וכן ה' פנימיים של הכתר, אם מכוונים כנגד ה' מקיפים של הכתר, ואין הפרש ביניהם רק שאלו הם מעילא לתתא, ואלו הם מתתא לעילא כנ"ל. וכפי זה יבא על נכון, היותם מכוונים ח' כנגד ח'. וה' כנגד ה'. אמנם יש בזה דוחק א', והוא, כי נמצא שאפילו בבחי' הפנימיים, עומדת החכמה על הכתר, וזה דוחק גדול. ואם נאמר להפך מזה, והוא כי ודאי בבחי' הפנימיים הם כתר ע"ג חכמה, ונמצא שהמקיפים דכתר, יהיו כולם מכוונים כנגד הפנימיים של החכמה. ומקיפים של החכמה, יהיו מכוונים קצתם כנגד הפנימיים של החכמה, וקצתם כנגד הפנימיים של הכתר.

אבל נלע"ד, שהפירוש הא', הוא יותר אמיתי קרוב לודאי, לפי שאני זוכר שא"ל מורי ז"ל, הסדר הא', כי פנימי של חסד שבכתר, הוא כנגד מקיף של יסוד שבכתר. וכעד"ן שאר כל התיקונים, וא"כ מוכרח הוא כפירוש הא', כי גם בבחי' הפנימיים, יהיו פנימיים של החכמה גבוהים מן הפנימיים של הכתר.

ודע, כי מ"כ בקונטריסי מפי מורי ז"ל, באופן אחר, והו' סדרן: אל, מקיף מלכות. ופנימי כתר, רחום, יסוד וחכמה. וחנון, הוד ובינה. ארך, נצח וגדולה. אפים, ת"ת וגבורה. ורב חסד, גבורה ות"ת, ואמת, גדולה ונצח. נוצר, בינה והוד. חסד יסוד וחסד. לאלפים, הוד וגבורה. נושא עון, נצח ות"ת. ופשע,

הנחות ומראח מקומות

(ע) צ"ל הג"ר וכן בדפו"י, (ס) פע"ח שער הסליחות פ"ו. מבר"ש ש"ג ח"ב פ"ג.

מקום פאתי הראש, שם מקום המלכות דייס דדיקנא, שהיא תיקונא קדמאה הנקרא א"ל כנ"ל, ואז יונקת המלכות דדיקנא ממלכות דפאתי הראש, כי מן כח אותם השערות שנשארו בפאתי הראש, ולא נתגלחו, משם בלבד יוצאות וצומחות השערות התחתונות שבתיקונא קדמאה דדיקנא, ושבשאר י"ג תיקונים. ונמצא כי כל הי"ג תיקוני דיקנא, יונקים משתי פאתי הראש, ולכן הוזכרו אלו השתי שמות של מצפ"ץ מצפ"ץ בתחילת כל הי"ג מדות, שהם בדיקנא למטה, וזהו יהו"ה יהו"ה אל רחום כר.

והנה כבר נת"ל, כי אפילו עתה, בעת שאנו מזכירין אלו הי"ג מדות של רחמים, אין בז"א רק הט' תיקוני דיקנא בלחוד, אבל הענין הוא, שמאירים הי"ג תיקוני דיקנא דא"א, בט' תיקוני דיקנא דז"א. ונמצא, כי יש בהם י"ג הארות, אבל התיקונים אינם רק ט' בלבד כנ"ל. ונמצא כפי זה, שאלו הי"ג מכילין דרחמי, אינם בתיקוני דיקנא דז"א, רק ביי"ג תיקוני דיקנא דא"א עלאין, אשר אנו מורידים וממשיכים הארתם למטה, בט' תיקוני דיקנא דז"א, שיאירו בהם י"ג הארות, עם היות שהתיקונים עצמן אינם אלא ט' לבד. ולכן שתי ההויות האלו הקודמות אל הי"ג מדות, הי"ס תרין שמהן יהו"ה יהו"ה, בחילוף מצפ"ץ מצפ"ץ, שהם בשתי פאתי הראש דא"א, ואלו היו אלו הי"ג מכילין דרחמי למטה בדיקנא דז"א, היו צריכין להיות שני שמות של אלהים בשתי פאתי ראש דז"א כנוכר.

(ז) דרוש ו'

נבאר שמות אלו הי"ג תיקונים, למה נקרא כן, ונתחיל מתיקון א' הנקרא אל, דע, כי מן שני שמות אלהים, אשר בשתי פאתי הראש, נמשכו שני שמות א"ל א"ל, לתיקון הא' שבדיקנא, הנקרא א"ל. ועוד יש שני שמות י"ה י"ה בשני שמות אלהים הנזכר,

אלהים כנוכר, כדי להשאיר שרש הדינין, כמבואר אצלנו בשער המצות, (ע) בענין מצות פאתי הראש. האמנם גבי רישא דא"א, הפאה של ראשו איננה בבחי' שם אלהים, רק בבחי' שם מצפ"ץ כנ"ל.

ואמנם ב' פאות יש בראש, בשני צדדין ימין ושמאל, והי"ס שני המאורות הגדולים, הנזכרים בזהר פרשת בראשית, (פ) שהם מצפ"ץ מצפ"ץ, והי"ס שני היות, הנזכר בפסוק, קודם י"ג מדות, המתחילות מן אל רחום כר כנ"ל, וב' היות הנזכר, הם יהו"ה יהו"ה אל רחום וחנון כר.

וביאור הענין הוא, כי ז"א נמשך ונאחו במצפ"ץ הימני, ונוקביה בשמאלי. ואלו הם שני המאורות הגדולים, שוים בקומתם זרין, שאין הפרש בין זל"ו, אלא שזה ימיני וזה שמאלי, אבל כל א' מהם יש לו הויה א' שלימה בפני עצמה.

והענין יותר מבואר הוא, כי הנה נודע, שיש בא"א בחי' חו"ג, הנקראים זכרים ונקבות, אלו בימינו, ואלו בשמאלו, כמבואר במקומו. ומצד הימיני דרישא דא"א, יוצאת הארת פאה שלו, מבחי' חסדים העומדות בימין, וממנה יונק ז"א, ומן הגבורה שבצד שמאלו, יוצאה פאה שמאלית, שממנה יונקת נוקבא דז"א.

ועדיין צריך לבאר, איך הם בחי' ב' שמהן קדמאין דיי"ג מכילין דרחמי, וכמ"ש בזהר. והענין הוא, כי הנה הי"ג תיקוני דיקנא, הם בחי' הי"ס שיש למטה, ממקום המצה עד מקום הגרון, והנה אלו הי"ס, הם יוצאים ויונקים מן הי"ס עליונות אשר ברישא עד מקום המצה. והנה הי"ס שבראש, הם כסדרן מעילא לתתא, ובחינת המלכות שלהם, היא למטה בשתי פאתי הראש. אבל הי"ס שבדיקנא, הם מתתא לעילא, והמלכות שבהם היא למעלה, במקום התיקון הא', הנקרא א"ל, והוא המקום אשר בוקן, אשר תחת ב' פאתי הראש כנ"ל. ונמצאו עתה, שני המלכיות דבוקות יחד, כי במקום שמסתיימת המלכות דיי"ס דרישא, שהיא

הגהות ומראת מקימות

(ע) פרשת קדושים. (פ) מראות הסולם וזה בראשית א' דף ק"ה. (ז) פ"ח שער הסליחות פ"ו ח'.

הפנימיים, כי גם הוד הוא דין, ואיך נקרא ורב חסד, אבל הענין הוא, כי הנה הוא בחי' דין ממותק, ולכן נקרא ורב חסד, אשר הוא בגימטריא מנצפ"ך, שהם הה"ג, להורות שהם בחי' גבורה, אלא שהיא ממותקת, ונעשית חסד.

נוצר חסד, כבר נתבאר שהוא תיקון הח', ונכלל בו שני בחי': אם בחי' בינה של החכמה, במלת נוצר. וגם בחינת יסוד של הכתר, במלת חסד. ודע, שהבינה נקרא רצון, ומשם נמשכת נשמת מרע"ה, שהוא בגי' כמנין נוצר, שהם אותיות רצון. גם נודע, כי מצח הרצון הוא בבינה. וזהו הטעם, שהאותיות מתגלות במקום המצח, בסוד הכרת הפרצוף. ולכן אות ר) נ' של נוצר היא גדולה, וכבר נודע, שהאלפא ביתא דאותיות גדולות הם בבינה.

ומלת נוצר, ה"ס האחוריים דחכמה, שהוא בגי' קפ"ד, שהוא אחוריים דהויה דע"ב דידין. וגם הוא סוד הפנים דבינה, שהוא אהיה דמלוי ידין, שהוא בגי' קס"א. והנה קפ"ד וקס"א, הם בגי' נוצר.

ומלת חסד שהוא כנגד יסוד שבכתר הנוצר, וכבר נודע מ"ש בסוף אדרת נשא, כי חסד גניז בפום אמה. והביאוד הוא: שהה"ח יורדין אל היסוד, כדי שיתנם בנוקבא בעת הזווג, ולכן היסוד נקרא חסד. והנה לסיבה זו, נקרא התיקון הזה מזל עילאה כנ"ל, והוא לפי שהוא בסוד היסוד של הכתר, המזיל טללי ברכה וחסדים טובים. ולכן התיקון הזה, הוא הויה א' דידין, שהוא בגי' חסד. ומזה המזל יונק אבא עלאה, שהוא ג"כ הויה דכורא כנ"ל.

אבל התיקון הי"ג שהיא ונקה, גם כן הוא נקרא מזל ש) עלאה כנ"ל, והטעם הוא, לפי שהוא בחינת החסד שבכתר, אשר הוא נוזל ויורד בפי האמה כנוצר. וזה התיקון הי"ג, הוא שם אהיה דמילוי ידין, שהוא בגי' ונק"ה. ולכן מזה המזל הנקרא אהיה, יונקת ממנו ת)

והם ירדו ונמשכו יותר למטה לתיקון הששי, הנקרא ורב חסד, וז"ס שנתבאר באד"ר, בפסוק מן המצר קראתי יה כו', פ"י: כי התיקון הא' מן י"ג, נקרא מצד, לפי שהוא במקום צר מאד ואינו רחב, ונקרא מצר הזקן, ומשם קראתי אל שם י"ה, הנשאר בשם אלהים שבפאתי הראש. כי שם אל מאלהים, כבר נתגלה בתיקון הא'. אבל שם י"ה שעדיין לא נתגלה שם, לכן משם קראתיו, שיתגלה.

האמנם אותו שם י"ה, לא נתגלה שם, רק עד למטה במרחב. וזהו ענני במרחב י"ה, והוא בתיקון ה', הנקרא ורב חסד, ששם מתרחב רוחב הזקן כנ"ל, ושם ירד ונתגלה שם י"ה הנוצר, ולא נתגלה בתיקון הא' הנק' מצד הזקן.

ונמצא, כי שני שמות אל, שבשני שמות אלהים, שבשתי פאתי הראש, נתגלו למטה במצד, שהוא תיקון הא' שבדיקנא, שני אל אל, בשני צדדי הזקן. ושני שמות י"ה י"ה, שבב' שמות אלהים הנוצר, נתגלו למטה במרחב הזקן, בתיקון ה' שבדיקנא, בב'. צדדי הזקן. נשארו עתה שתי אותיות ממין סתומות, בשני שמות אלהים אלהים הנוצר, ואלו ירדו למטה, ונתגלו בתיקון הי"ב הנקרא וחסאה, שהוא בחי' הפה. והמם הא', היא בסוד ק) שפתותיו הסוגרות את הפה, ונעשות כרמות אות מם סתומה. והמם האחרת, היא בסוד השינים, שהם ג"כ כמין חומה עגולה, הסותמת מוצא הפה.

והרי נתבאר טעם קריאת התיקון הא' בשם אל. ובביאוד ברכת אבות, במלת האל הגדול כו', נתבאר יותר ענין זה וע"ש.

ורב חסד, הוא תיקון ה'. והענין הוא, כי הנה לעיל נתבאר, שתיקון זה הוא בגבורה של אוה"מ, וא"כ קשה, איך נקרא ורב חסד. וגם קשה במש"ל, שהי"ס הפנימיים הם כסדרן מעילא לתתא, ותיקון ורב חסד הוא בהוד של

הנחות ומראה מקומות

(ש) ג"א ל"ג עלאה (כת"י).

(ח) ג"א מוסיף אחי"ה אימא (דפו"י).

(ק) ג"א בסוד שתי שפתותיו (דפו"י).

(ר) ג"א ר' (דפו"י).

אימא עלאה, כי גם היא נקראת אהיה. ולכן אמרו באדרת האזינו, דאבא גניז וטמיר יתיר מאימא. והטעם הוא, לפי שהוא יונק ממזל העליון הח', ואימא יונקת ממזל הי"ג התחתון.

נושא עון, הוא תיקון העשירי, הוא נצח דכתר כנו"ל. ומלת נושא, נשא כתיב חסר ו' והוא בגי' שכ"ה ניצוצות הדינין, המתמתקים בשם יהו"ה. כי חיבור שכ"ה ושם הויה, הם בגי' נשא. וז"ס מ"ש באד"ר, חזי הוינא, וארו חד נהורא עלאה נהיר, וסליק לשכ"ה עיבר כו'. וארו חד חשוך אתסחאי כו', א"ל נושא עון חמיתא. הרי שנושא עון, ה"ס שכ"ה ניצוצין, שהם דינין חשוכין, שהיו נרחצים ומתמתקים ע"י שם ההויה, הנקרא נהורא עלאה. וחיבור שכ"ה ויהו"ה בגי' נשא כנו"ל.

לאלפים, ה"ס ספירת ההוד דבכתר. לפי שהנר"ה הם א) חברים ורעים זה לזה, כמ"ש חז"ל ב) על פסוק תהום אל תהום קורא כו', קול שני רעים אני שומע. לפי שהם נקראים תרי פלגי גופא, ולכן נכללים יחד במלת לאלפים, תרי אלפי שנין. והם נצח והוד. והענין הוא, כי כאן נכלל הנצח בהוד כדי למתקן. אבל ההוד לא הוצרך להכלל בנצח בתיקון נושא עון. וביאור ענין לאלפים, נתבאר באורך בשער רוה"ק, בענין תיקון העונות, ושם כתבתי תיקון אחד שנתן לנו מורי ז"ל, שיכוין בו האדם תמיד, וינצל מיצה"ר ג) וע"ש באורך.

ד) דרוש ז'

בסוד ועבור וי"ג מדות באר היטב. כבר הודעתיו, שיש ברישא דא"א י"ג חוורתיו, והם ג' שמות יהו"ה, שיש בהם י"ב אותיות. וב' הויות מהם, שהם תמניא חוורתיו, נמשכות דרך הפנים. והויה הג' שהם ד' חוורתיו אחרות.

נמשכות דרך אחורי רישא. וכנגד אלו ב' הויות הנמשכות כנגד הפנים, ה"ס שני הויות, שהזכרו בתחילת הי"ג מדות של רחמים, כמשה' ה' ה' אל רחום כו'. כמבואר לעיל, כי הי"ג מדות, מתחילין מן שם א"ל, ואין שני הויות אלו בכלל הי"ג מדות.

והנה משני הויות אלו, יוצאין שני שמות מצפ"ץ מצפ"ץ, בחילוף אלפא ביתא דאתב"ש כנו"ל. והוא שם א' מצד ימין כנגד א"א. ושם א' מצד שמאל, כנגד ז"א. כי גם בעתיקא קדישא, יש בו ב' בחי': אריך, וז"א.

והנה כל א' משני שמות אלו, כולל כל הי"ג תיקוני דיקנא. באופן זה: כי ד' תיקונין עלאין, הם בסוד מוחין, והם נרמזים באות מ' של שם מצפ"ץ. וט' תיקונין תתאין, הם נרמזים באות צ', של שם מצפ"ץ. והטעם הוא, כי הד' ראשונים הם בחי' הארבעה הנכללים בכתר חכמה, כי אלו יש להם יתרון ומעלה, להיותם כוללין רישא דאריך כנודע, והט' האחרים, הם נמנים אח"כ מן הבינה ולמטה. ולהיות שעכ"פ ודאי, שגם יש אל הבינה יתרון על הח' אשר תחתיה, לכן חזר למנות הח' בפני עצמן, והם פ' של מצפ"ץ. והי' אחרונה של מצפ"ץ, הם הט' תיקונין של ז"א. נמצא, כי בכל שם מאלו הב', נכללים שניהם: דיקנא דא"א, ודיקנא דז"א.

והנה משני שמות אלו מצפ"ץ משתלשים שני פאתי הראש, ושם בפאתי הראש, הם שתי שמות אלהים במלוי יודין, שכל א' מהם הוא בגי' מצפ"ץ. והנה משני פאתי הראש, שהם ב' שמות אלהים כנוכר, משם משתלשין שני רישי דיקנא, הנקרא א"ל א"ל, בסוד אל רחום וחנון כו'. כי אלהים במילוי, יש בו י"ג אותיות, כנגד י"ג תיקוני דיקנא הנמשכים ממנו.

ונתחיל לבאר תיבות אל רחום וחנון כו', שה"ס י"ג תיקוני דיקנא. א"ל: הנה בתחילה

הגחות ומראה מקומות

(א) נ"א זכרים (דפ"י).

(ב) תענית כה: ועיין זה בראשית נא: פקודי

(ג) לחזן לפני דרושי ר"ה ד"ה עוד יחוד

(ד) פ"ח שער הסליחות פרק ח'.

רכה:

משני שמות א"ל א"ל, שבשני שמות אלהים
שבפאתי הראש. והרי הם ד' שמות א"ל
ואם תצייר כל א' מהם, בציור הנ"ל,
העולה בגי' נ"ב, יהיו ארבעתם בגי' קדק"ד,
ובגי' יצחק, אשר הוא מקור ושרש הדינין
וגבורות, שהוא שם אלהים, אשר בו נכללו
כל הי"ג תיקוני דיקנא כנוכר. וכבר הודעתך,
שהדיקנא היא שרש כל הדינין כולם, אלא שהם
נכפסם שם, ואינם ניכרים.

אחר כך תצייר עוד שם א"ל בציור שני
כזה, והוא היות אות א צורת יוד ואו דלת.
ואות ל, צורת ד"ו. (ה) כזה ל. ומספר כולם הם
ארבעים (ב) וה"ס מם סתומה, אשר בה נכללים
כל הדינים בבטן המלאה, ושם הם נכפין, ע"י
שם אל, הכופה אותם שם, בסוד ואל זועם
בכל יום, זועם ולא נזעם, זועם אל הדינין,
זכופה אותה. ואע"פ ששני אל יש בבי' רישי
דיקנא עכ"ז כבר ידעת, כי בעתיקא תרוייהו
אתהדרו חד, ואתכללו בחד.

רחום: אם תצרף ציור הראשון העולה
בגימטריא קדק"ד, עם ציור הבי' העולה
בגי' מ', יהיו שניהם בגי' רמ"ח, ועם ו'
אותיות שיש במילוי שם א"ל, שהם אלף
למד, יהיה הכל בגי' רחום. כי כבר הודעתך,
שכל מדה מן הי"ג מדות, צריך לכלול בהם
שם א"ל, וחכור זה, שלא נצטרך לכופלו בכל
מדה ומדה.

וחנון: הוא בגי' ק"ך צרופים, לרמוז על
שורש הכל, שהוא שם אלהים שבפאתי הראש

תצייר אות אלף שהיא יוד ויו יוד. (א) ואת
ל, שהיא אותיות כף ויו, ושניהם ירי וכ"ז
עולים בגי' נ"ב. כי שם זה הוא שורש שם ב"ן,
שהיא הויה דההין.

ובתחילה צריך להודיעך, כי בכל מדה
ומדה מאלו הי"ג מדות, צריך שנכלול בה שם
אל. והטעם הוא, לפי ששרש כל הדיקנא הוא שם
אל כמו שנבאר.

ונחזור לענין ראשון, דע, כי משני שמות
אלהים אלהים, אשר בשני פאתי הראש, משם
נמשכין תרי רישי דיקנא כנ"ל. וכל אחד
משניהם, לוקח שם אל משם אלהים שלמעלה
ממנו. ובכל א' משניהם, יש בו א"ל קוצין
דשערי, כמו שנבאר לקמן דרוש אחר כע"ה.
הנהגה שם למעלה בתיקון הא' דדיקנא, שהוא
מקום צר, ונקרא מצר הזקן, הנהגה שם יש שם
י"ה א' מן אלהים הא', אות י"ד בימין, ואת
ה' בשמאל. וז"ס מן המצר קראתי יה. ולמטה
בתיקון הששי, אשר שם מתחיל הזקן להתרחב,
יש שם שם י"ה אחר, מן אלהים השני. אות
י"ד בימין, ואת ה' בשמאל. והו ענני במרחב
י"ה. ואת ג"ס סתומה שבשם אלהים, היא
למטה בתיקון הי"ב, שהוא הפה, אשר צורתו
כמין מם סתומה, כזה ס. והרי נתבאר, איך
שם אלהים כולל כל הי"ג תיקוני דיקנא.

ונחזור לבאר דרך פרט, ענין ב' שמות
א"ל א"ל, אשר בתיקון א', בבי' רישי דיקנא.
הנה הבי' שמות אלו של אל, מתפשטין ונמשכין

הגהה

(א) א"ש: הנה הציור הזה, עולה ג"כ
בגי' קפ"ד, וע"ה הוא קפ"ה, כמנין שם אל
במילואו, שהוא אלף למ"ד. וכן שם זה הוא
יוד ויו יוד כף ויו, הם בגי' קפ"ד, וגם הוא
אחוריים דשם ע"ב דיודין.
(ב) א"ש: לא הבנתי החשבון, ואינם
זולת ל', ואולי ירצה לחשוב היר"ד במילואו
כ', והו חסירה ופשוטה בלי מילוי הוא ששה,

הגחות ומראה מקומה

(ה) נ"א י"ד (פע"ח).

חשבון ארבע אותיותיו הפשוטות שהם בגי' כ"א, ישאר בגי' אפים עם הכללות.

ורב חסד: הנה תיבת אפים הנ"ל, הנה היא בגי' ק"ל, ונודע כי כל סוד ק"ל הוא מצד הדין, לפי שהוא בנוקבא. ונודע כי סוד ק"ל, הוא רבוע האחוריים של שם הויה דמ"ה דאלפין כנודע, כזה: יוד. יוד. הא. יוד. הא. יוד. יוד. הא. ואו. יוד. הא. ואו. הא. וצריכין אנו לחבר עמו בחי' הע"ב שהוא בגי' חסד, ואז נעשה ע"ב ק"ל, והוא בגימטריא רב. והנה כל מילוי אלפין הוא בועיר אנפין הנקרא ואו, ולכן נאמר עם ואו יתירה, ורב חסד. ואחר אשר נתחבר הע"ב עם הק"ל, נתהפך הכל לבחי' חסד, שהיא הויה דע"ב דיודין, שהיא בגימטריא חסד, וזהו ורב חסד.

ואמת: הוא בגי' אהיה פעמים אהיה, וכן הוא ט) שבעה הויות דס"ג, שהם בגי' אמת. והם בתרין תפוחין קדישין דא"א, הנקרא אמת. והיא מדה ז' מן הי"ג מדות.

(ג) סוד י"ג מדות. א"ל: הוא יוד יוד, יו כ"ו, א' אל, אלף אלף למה, יוד יוד (י) יוד, אלף. (כ)

כ"א כ"א כ"א כ"א כ"א (ל)
א"ל (ד) נמשך מן האלהים שבמלוי ביודין, עולה בגי' מצפ"ץ, ורומז בפאתי הראש. כל א"ל, הוא ב"ן בא' מציריו. ויש א"ל בפאתי הזקן מימין, וכן משמאל, ונמשכין משני פאתי הראש, הרי הם ד' א"ל, העולים בגי'

כנ"ל. הנה יש בו ק"ך צרופים כנודע והם כמנין חזנון. וגם חזנון עם ה' אותיותיו, ועם הכולל, יהיה הכל בגי' קכ"ו, והם ג' שמות מ"ב היוצאים מג' שמות ע"ב ס"ג מ"ה כנודע, והנה ג"פ מ"ב גי' קכ"ו.

ארך: הוא שני אלפין, שיש בשני שמות א"ל א"ל כנוכר, בהיותם מלאים כזה אלף אלף, הם בגי' ארך עם הכולל. עוד פירוש אחר, והוא, כי הנה ש"ע נהורין נמשכין מן עתיק, ודס מתחברין בשני שמות אלו של א"ל א"ל שבתיקון הא' כנ"ל. והנה שני שמות א"ל במלויים כזה, אלף למד אלף למד, הם בגי' ש"ע, ואלו ה"ס ש"ע נהורין, דכלילן בתרין תפוחין קדישין דיליה. וכבר הודעתין בביאור אד"ר, כי מספר ארך נשארין אליו. ומספר ק"ן יורדין בז"א, בתרין תפוחין דיליה, וכנגד מספר ארך הנשארים בו נקרא ארך.

אפים: הוא בגי' אהיה במלוי יודין העולה קס"א, ואם תסיר מקס"א שם א"ל, ישאר בגי' אפים עם הכולל. והענין הוא, כי כשתסיר מן שם אהיה הנזכר בחי' א"ל שהוא חסד, (ז) החסד שבו, ישאר הנשאר בחשבון אפים, והוא בגי' ק"ל, שהוא בחי' הגבורה שבו, כמו שנבאר בתיקון ורב חסד. ונמצא כי סוד החסד, שהוא שם א"ל, הנרמז במלת ארך כנוכר, בא ונצטרף עם הגבורה, ושניהם יחד נקראים ארך אפים. גם פי' (ח) כי הנה שם אהיה במלוי ההין הוא בגי' קנ"א, וכשתסיר ממנו

הגהה

(ג) אמ"ש: לא נמצא תשלום דרוש זה, ומצאתי דרוש קרוב אל הנזכר, ואעתיקהו פה, וז"ל, סוד כו'.
(ד) אמ"ש: כך מצאתי כתוב, ואולי השומע שמע מש"ל וכתב בריש מילין, שיש שני

הגחות ומראה מקומות

- (ז) נ"א שהוא החסד (ה"ו).
(ח) נ"א מוסיף גם פי' ב' (דפרי"י).
(ט) נ"א פירוש אחר שבעה (פע"ח).
(י) נ"א יי"י (דפרי"י).
(כ) אל והאלף מנוקד בחטף פתח כנקודתה (ה"ו).
(ל) כו עד י"ג פעמים והוא י"ג אחי"ה ככתוב לקמן שורה אחרונה בדיף רצ"ו ט"ב (ה"ו).

דמתערבין שם כחות שאר השערות, עם שערות הדיקנא, לכן אנו משליכין אותם במצולות ים, בכח החסד העליון, שהוא לאלפים.

נושא: הוא אחוריים דא"ל, כזה: אלף, אלף למד, ועם ההויה דב"ן ועם ט' אותיותיה. עון: הוא אחוריים דשם אדני, שהם בגי' קכ"ו. גם הם ג"פ מ"ב אותיות, דשלשה הויות: ע"ב, ס"ג, מ"ה.

ופשע: הוא שלשה מלויי אהיה, והם תנ"ה, ועם השם עצמו תנ"ה כמנין ופשע.

וחטאה: עם הכולל שלשים, והא"ל הא' ציורה יר"ד, והל' ציורה ד"ו, הרי ל' כמנין וחטאה עם הכולל.

ונקה: הוא אהיה דיודין, שמנקה אותו התעוררות של השערות, אשר השליכם במצולות ים.

והנה אלו הי"ג תיקונים, נמשכו מן הי"ג נימין שיש ברישא חוורא, וכל נימא היא אות ר', וכל ר' הוא אהיה (פ). י"ג ויין עולים בגי' הי"ה הויה ויהי"ה. (ט) ועם ג' מלות (נ) כמנין י"ג ויין והכולל, עם הי' אותיותיהם.

שם א"ל יוצא מן אהיה דיודין כמש"ל, נמצא שצריך לכיין בשם א"ל בגי' יודין וא', ואח"כ בשם א"ל, וכל יוד מנוקדת בנקודתה, וכן האלף, ותחת כל אות שם אהיה, וכן תחת א"ל שם אהיה, הרי י"ג פעמים אהיה. שה"ס

קדקד, שה"ס יצחק. (ה) גם בציור שני של א"ל הוא מם כאמור, ועם קדקד הנזכר, הרי רמ"ה, ועם ר' אותיות מלוי א"ל, הם רומח, שהם אותיות רחום.

וחנון: הוא ק"ך צירופי שם אלהים. גם חנון עם ה' אותיותיו והכולל, הם קכ"ו, שהם ג"פ מ"ב אותיות, שיש בגי' שמות ע"ב ס"ג מ"ה, וע"ב הוא סוד יוד יוד, לפי שההויה מתחלת ביוד ומסיימת ביוד. (ו)

ארך: אלף אלף, עולה רכ"ב, שהוא ארך עם המלה. (ז)

אפים: הוא מלוי אהיה דיודין, כשתסיר ממנו שם א"ל, או אהיה דההין, כשתסיר ממנו אהיה פשוט. נשאר ק"ל, ועם התיבה כמנין אפים. וק"ל הנשאר ממילוי אהיה, עם ע"ב, עולה ר"ב, והדין נהפך לרחמים. ור"ב בגימטריא יצחק, ועולה בבחי' שם ע"ב, שהוא בגי' חסד, וזהו ורב חסד. והה' גבורות, משתכנין ע"י חמש חסדים, בהתעוררותם.

ואמת: הוא אהיה פעמים אהיה. גם ז"פ הויה דס"ג בגימ' אמת, ואלו ה"ס ש"ע נהורין דבתרין תפוחין.

נוצר חסד: הוא שם א"ל. שציורו יוד יוד מ' די יודין שבהויה דע"ב.

לאלפים: הוא אהיה דההין, עם יוד אותיותיה, שהם קס"א, כמנין אלפים, ומשום

הגהה

(ט) א"ש: גם זה לא הבנתי כלל. ואולי היה הוה יהיה, הם כנגד מלך מלך ימלוד, ובהם ג' הויות, שהם י"ב אותיות, והיה הוה יהיה, הם בגי' ס"ו, וי"ב אותיות של ג' הויות, יהיו הכל ע"ה, כמספר י"ג ויין. נכתב בסוף שעה"כ, וז"ל, מן תיבות עם עד תיבות והכולל, לא היה כתוב בספר הרש"ו, לכן כתב א"ש לא הבנתי.

(ה) אמ"ש: גם זה יובן במ"ש, כי ד"פ ב"ן הם בגי' קדק"ד.

(ו) א"ש: אפשר לומר, שהויה דע"ב דיודין, מתחלת ביוד, ומסיימת ביוד. ושם אל יוצא מן הויה דס"ג כנודע.

(ז) א"ש: כבר נתבאר לעיל, שהם ב' אלפין, משני א"ל א"ל.

(ח) א"ש: לא הבנתי ואולי רצה לומר שויין במילוי יודין, הוא כ"ב, ואהייה ע"ה הוא כ"ב.

הגהות ומראה מקומות

(ג) עם י' אותיותיהם ועם ג' מלות כמנין י"ג ויין והכולל (דפו"י).

(מ) ר"ל שא' צורתה יוד, ולי' צורתה יוד, והוא בגי' מ' כמספר די יודין שבשם הויה דע"ב.

ברגע קטן עזבתיך כר, וכן גער חית קנה
(כר וזה ציורו: ס)

י	ו	ד	י	ו	ד
אהיה	אהיה	אהיה	אהיה	אהיה	אהיה
			י	ו	ד
			אהיה	אהיה	אהיה
			א	ל	ף
			אהיה	אהיה	אהיה

והנה ט"פ אם עם הכולל, הם ש"ע. הט'
אר"א. (ע) מ"ב מ"ב אחד לכל פ) אחד, נשאר
א"ם ומתפשטין בכל הספירה, הרי ט' א"ם. (י)
וש"ע נהורין הנזכר מנין אר"ך, הם בא"א.
ומנין ק"ן, הם בז"א.

הש"ע נהורין הנזכר, יוצאים נישם א"ל
א"ל במלואו, שהוא קפ"ה, ושניהם בגי' קפ"ה
קפ"ה, ש"ע נהורין. וא"ל א"ל הנזכר, הם ראשי
פאתי הריקנא דא"א במצר הזקן בצד ימין יש י'
ובשמאל ה', הרי שם י"ה. וכן במרחב הזקן יש
גי'כ י"ה שני. ונתבארר לעיל, בפסוק מן המצר
קראתי י"ה, ענני במרחב י"ה. וסוד זה י"ה,
הוא י"ה אותיות שבפסוק, יברכך ה' וישמרך.
והארת הפנים, שהוא סוד פסוק יאר ה'
פניו אליך, ה"ס ואמת, שהם הש"ע נהורין
ווי' הקצוות כ"א כלולה מי' הרי ע', והכולל,
זהו סוד ואמת.

(צ) סדר הי"ג מדות הפנימיים, הם אל,
א"ל, מלכות החכמה שבכתר. רחום, יסוד שלה.
וחנוך, הוד. ארך, נצח. אפים, ת"ת. ורב חסד,
גבורה. ואמת, חסד. נוצר חסד, בינה, עם יסוד
שבכתר, וחכמה שבחכמה, ומלכות שבכתר,

הגהה

(י) אמ"ש גם זה לא הבנתי ומוכרח
שהשומע שמע וטעה וכתב מה שעלה בזכרונו.
ואולי ירצה לומר, כי מן אבא עד המלכות הם
ש"ע.

הגהות ומראה מקומות

- העליון דאימא כלול באבא, נמצא כי נשאר מ"א
לבד באמא וג"ם באבא.
- (פ) נ"א ל"ג אחד (דפ"י).
- (צ) מזולתו (ה"ו).
- (ק) מזולתו (ה"ו).

- (ס) נ"א וזה ציורו אהיה יוד אהיה יוד אהיה
אהיה יוד אהיה. אהיה יוד אהיה אלף אל
אהיה (נ"א אהיה אהיה אהיה אהיה) (דפ"י).
- (ע) עיין ע"ה שער א"א פרק י"ג והכונה
היא כי יש מ"ב באבא ומ"ב באימא, ושער המ"ב

שהיא ראשונה בפסוק בהיותה בסדר הנזכר, היא קוראה אל הויה העליונה, כסדר הנזכר.

אל, זהו התיקון הראשון, וכבר נתבאר אצלנו באדרת נשא, בדף קל"ה ע"ב, כי ג' א"ל הם: אל שדי, אל ההויה, אל אדני, ושלשתם נכללים באל הראשון, הנקרא אל שדי. והוא בעולם הבריאה, ובו כלולים שרשי יצירה ועשייה, בסוד ג' אלהים שבפרשה ויכולו. וטעם היות אל שדי בבריאה הוא, לפי שהבריאה הי"ס הבינה, היא הספירה הג' סוף לג"ס ראשונות, אשר שם נאמר לעולמו העליון די, וזהו אל שדי. כי הו"ת, עולם אחר הם.

ודע כלל זה, כי בכל מקום אשר נגמר תחום מדרגה א', נזכר בה שם שדי, כדי להבדיל בין זו לזו, אף עפ"י שיהיה כל המדרגות ההם בעולם הקדושה.

גם דע, כי כל ג' א"ל הנזכר, שרשם הם בבריאה, שהיא הבינה, הנקראת ארץ אדום. ולכן שלשתם רמוזים בשם אהיה דאלפין, באופן זה: כי האל הראשון, שהוא אלף אלפים, שרשו באלף הראשונה שבו. (א) ואל יהוה, שהוא נ"ו עלמין, שרשו בשתי אותיות ראשונות, שהם אל מן אלף, וה' מן ה' הראשונה, יו מן היוד, ה' מן ה' תתאה, הרי ז"ן, ואל אדני שהוא צ"ו עלמין, שרשו בשאר אותיות הנשארות, שהם פ' מן אלף, א' מן הא, ד' מן יוד, אלף מן ה"א, הרי הם צ"ו, עם כוללות ה' אותיות מלוי שם אהיה הנזכר.

נוצר חסד: דע, כי נוצר הוא בינה דחכמה, וחסד יסוד שבכתר, כמבואר אצלנו, ושניהם אינם רק תיקון א', הטעם הוא, לפי שהבינה היא ח' ממטה למעלה, היסוד הוא שמיני ממעלה למטה, ולכן הם שוים בבחינה זו.

(ר) ענין ועבור: כבר ידעת, כי משני נקודות ראשונות של עשר נקודות, של קודם

התיקון, כאשר נתקנו ונעשו מהם שני ראשין דא"א, והם הכתר והחכמה שבו, יש בהם כ' בחינות, אורות פנימיים, י' מן הכתר, וי' מן החכמה. וכן יש בהם עשרין מקיפין, עשרה מן הכתר, ועשרה מן החכמה. והנה אפילו במקיפין, יש בהם בחינות רבות, והם נר"ן. והנה הפנימיים, אין כולם מתגלים בייג תיקוני דיקנא דאריך. ואמנם מן החכמה מתגלים ח', שהם מן הבינה שבה, עד מלכות שבה. ומן הכתר מתגלים ששה, שהם חג"ת נה"י שבו. ואמנם היסוד דכתר, נכלל עם הבינה של החכמה. נמצא שהם י"ג תיקונים בלבד. וכל השאר של הכתר ושל החכמה, אינם מתגלים, לפי ששערו הדיקנא הם דינים, ואלו הם רחמים, לכן לא נתגלו בה.

ואמנם המקיפין נתגלו כולם בדיקנא, ובמקום הי"ג שבחוף, הוא שיעור כל העשרים שבפנים. והנה הפנימיים נגלים ממטה למעלה, אל במלכות, רחום ביסוד כר. נוצר: נון רבתי, בינה, חסד, יסוד שבכתר. והנה נוצר חסד, שהם בינה ויסוד, שניהם הם תיקון א' לבד, לפי שהבינה היא ח' ממטה למעלה. והיסוד ח' ממעלה למטה. ועוד שהן שיערי בינה הם מתחלקים עד ההוד, ואח"כ חוזרים ונכללים ביסוד, הנקרא כ"ל, כמספר חמשים, כמו שהיו נכללים בבינה, ואין הפסק ביניהם, כי אין בחי' נוקבא באריך, להורות היותו יחיד לגמרי. אבל הנוקבא, היא שם בסוד נקודה, וע"כ אינה נתגלית בו. ומשם והלאה מתחילין דבר ונוקבא, והיא סוד תמר, הכלול זכר ונקבה ביחד, כי המלכות כלולה היא ביסוד.

ונקה: הוא החסד שבכתר, המתגלה בפני האמה, כי המזל הזה, הוא המיוחד אר"א. ולעולם החסד, הוא יומא דכלהו, כי כדי

הגהה

(א) א"ש: נלענ"ד, להגיה, שהוא אלף ואלף, שכן אל שדי במלואו, הוא אלף חסד אחר, ועם כוללת הב' שמות, הם אליף וא'.

הנחות ומראה מקומות

(ר) מזולתו (ח"ו).

תיקון ה'ט': לאלפים, השערות הקצרות שבין המזל עצמו, הוד דכתר פנימי, ונצח דכתר מקיף מצד הימין, ונצח דחכמה, מקיף בצד שמאל.

תיקון ה'י': שערות שתחת הצואר, נושא עון, נצח דכתר הפנימי, והוד דכתר מקיף מצד ימין, והוד דחכמה מקיף מצד שמאל.

תיקון י"א: הם שערות הנוסר, היותם ע"י תיקון, דלא נפיק נימא מן נימא, ופשע, ת"ת דכתר פנימי, ויסוד דכתר מקיף מצד ימין, ויסוד דחכמה מקיף שמאל, כי החוטם מפסיק עד למטה, ולכן כל אלו נחלקים לימין ולשמאל כנוכר.

תיקון ה"ב: הפה, וחסאה, גבורה דכתר פנימי, ומלכות דחכמה מקיף. תיקון ה"ג: שורת השערות, שתחת המזל הח', גם הוא משתלשל עד הטבור, ונקמה גדולה דכתר פנימי, ומלכות דכתר מקיף, הכלול ביסוד דכתר, המקיף מצד הימין דתיקון י"א, הנקרא ופשע כנוכר. ונמצא שיש לו בחינת יסוד, משום דהוי בחינת חסד פנימי, המתגלה בפום אמה שהוא היסוד ת).

(א) סוד ועבר, הנה מלת ועבר, הוא אותיות: עיבור, וצירופו, ע"ב רי"ו, וסוד העיבור, נעשה ע"י היסוד, הנקרא שדי, והנה אם תמנה הויה פשוטה שהיא כ"ז, וגם תעשה אותה בחי ע"ב, ובחי רי"ו, יעלה הכל כמנין שדי, והווי ועבר ה', כי ב' תיבות אלו הם בגי' שדי.

(ב) גם ועבר ה' על פניו ויקרא כר, הנה ר"ת ועבר ה' על, הוא בגי' פ"ו, כמנין אלהים. גם ר"ת פניו ויקרא פ"ו הוא, כמנין אלהים, הרי ב' אלהים, והנה אלהים הא', כבר נתמתק קצת, בתיבת ועבר, שסודו ע"ב רי"ו, כמבואר לעיל, ולכן די לו מיתוק קצת, ע"י

להמשיך הטפה באורה ממש מלמעלה, צריך ע"י חסד, שאינו משתנה מהתפשטות. והטעם שהם ממטה למעלה הוא, לפי שהאור הגדול שבהם, צריך התפשטות, כדי שיקבלוהו התחתונים מהם, (ש) וכי מתחיל מחכמה, ואח"כ מתגלין אותם שבכתר, מן הטעם שאמרנו. אבל המקיפין, כל העשרים מתגלים, וגם שהם ממעלה למטה, מפני שהם לצורך עצמם, ולא לצורך שיקבל זולתם. ולכן בשני מצרים הסמוכים לראש, שהוא התיקון הא' הנקרא א"ל, הוא מלכות פנימי, וכתר שבכתר מקיף במצר מימין. וכתר שבחכמה, מקיף לצד שמאל.

תיקון ה"ב: מה שעל הפה, ונקרא רחום, יסוד פנימי, וחכמה שבכתר מקיף.

תיקון ג': ארחא דתחות חוטמא, ונקרא חנון, הוד פנימי, ובינה שבכתר מקיף.

תיקון ה"ד: מה שתחת הפה, ארך, נצח פנימי, וחכמה שבחכמה מקיף.

תיקון ה"ה: ארחא דתחות פומא, אפים, ת"ת פנימי, ובינה דחכמה מקיף.

תיקון ה"ו: שער רחב שבפנים עד הפה, ורב חסד, גבורה פנימי, מפני שהפנימי מורה: דין, וצמצום, וגבול, ומדה. וחסד שבכתר מקיף, ולכן אהרן היה כהן ולוי. ולכן הפנימי גבורה, ולוי. והחיצון חסד, וכהן. וזה מצד ימין דדיקנא. אבל בשמאל, חסד. שבחכמה המקיף.

תיקון ה"ז: הפנים עצמם. ונקרא ואמת, חסד פנימי, וגבורה דכתר, מקיף מצד ימין. וגבורה דחכמה, מקיף מצד שמאל. ולכן הפנים הם אדומים, ומטילים אימה ויראה, מצד הגבורה שבהם.

תיקון ח: שודות השערות, המשתלשלות עד הטבור, והוא מזל הח', ונקרא נוצר חסד, והוא בינה דחכמה פנימי, מצד שמאל, ות"ת דחכמה מקיף לו. ומצד הימין, הוא יסוד דכתר פנימי, ות"ת דכתר מקיף לו.

הגהות ומראה מקומות

(א) פעי"ח שער הסליחות פרק א'.

(ב) מזולתו (ח"ו).

(ש) ג"א וכן (דט"י).

(ת) ע"כ מזולתו (ח"ו).

תיבת פניו, שהיא בגי' קמ"ו. וה"ס (א) אבל השם הב' של אלהים שלא נתמתק כלל, צריך למתקו בתיבת ויקרא, שעולה בגימטריא שכ"ב, עם כללות ה' אותיותיו. והוא בגי' ב' שמות דאיהו דיודין, קס"א קס"א. גם ועבר כבר נתבאר ענינו אצלנו.

וזהו מה ששמעתי נוסף, הנה באתה גבור, ואתה קדוש ג) נעשה החיבוק בסוד החכמה, כי הגבורה לעולם היא מתלבשת בענין מוחא דא"א כנודע. ובחיבוק הזה היו ג"פ ע"ב, שהוא ע"ב דהויה דיודין מן הימין, והויה דס"ג עם עשרה אותיותיו מן השמאל, והויה דמ"ה עם כ"ו שלה באמצע. ואז אפי' הע"ב הימני היה גבורה, לפי שג"פ ע"ב הם רי"ו, בגי' גבורה. ולכן עתה בויעבור, אנו צריכין להמשיך הטפה מצד או"מ החכמה שבו שהוא חסד עלאה, דהוי יומא דכלהו, כדי שאחר ההמשכה תשאר הטפה בכל אורה, וזהו ועבר: ע"ב רי"ו. ד)

והואיל ואתא לידן ענין ועבר, ה) נבאר עתה ענין ע"ב רי"ו, הנזכר אצלנו פעמים הרבה, גם נבאר ענין מלת תבל, הנזכר אצלנו, שהוא בגי' ב"פ רי"ו. דע, כי יש רי"ו א' בשם הוי"ה, ורי"ו א' בשם אהיה. וזה ביאורם: כי רי"ו של הויה הוא זה, כנגד אות יוד של ההויה, יש הויה אחד במלוי יודין, העולה ע"ב. וכנגד אות ה' ראשונה, יש הויה א' דס"ג, ועם יוד אותיותיה הרי ע"ג. וכנגד אות ו', יש הויה אחד דמ"ה דמלוי אלפין, ועם מספר יהו"ה

פשוטה שהיא כ"ו, יהיה הכל בגי' ע"א. וכנגד אות הא אחרונה, יש הויה אחד רבין דמלוי ההין, והע"ב שלו הוא: י, יה, יהו, יהו"ה, כנודע.

ואמנם ע"ב הראשון דמלוי יודין, הוא חסד ממש כי שלש הויות אחרונות, אינם ע"ב ממש, אלא ע"י חיבור וצירוף. ולכן זה הע"ב הא', נקרא ע"ב ממש. ו) והג' ע"ב האחרונים, הם בגי' רי"ו, שהוא בגי' גבורה.

עוד טעם שני אל הנזכר, כי הנה הע"ב הב' הוא ע"ג, והג' בגי' ע"א, ובהתחברות שניהם יחד, הם ע"ב ע"ב, וזהו לשון ע"ג, מלשון הגעה, להורות שאין מספרם שלם כמו הע"ב הא', וצריכין להתחבר ולגעת אל הויה השלישית, ואז יהיה בין שניהם ע"ב ע"ב. והרי נתבאר בחי' ע"ב רי"ו שיש בשם ההויה, והוא אשר אנו מוכירין תמיד, בשם ע"ב רי"ו. ז)

עוד יש בחי' רי"ו שני של שם אהיה, וזה עניינו: הנה בשם אהיה, אין בו ד' מלויים, רק ג' בלבד, שהם: אהיה דמלוי יודין, ודאלפין, ודההין. ובשתים הראשונות דיודין ודאלפין, יש בכל אחד משניהם, כ"ו אותיות של מלוי המלוי, וכאשר תרבעם בסוד האחרונים, יהיה בכל א' מהם מ"ד אותיות, ח) והנה מ"ד וכ"ו הם ע"א, הרי הם ע"א דיודין, וע"א דאלפין. אבל אהיה דההין, אין בו רק כ"ה אותיות של מלוי המלוי, ועם ריבועו שהם ט) מ"ד אותיות, הרי ס"ט, ותחבר עמו ד' אותיות

הגהה

שהם ב' פנים ימין ושמאל, ואלו השמות הם סוד הפנים העליונים, כמ"ש בעז"ה בסוד ואמת שבי"ג מדות, שהם ב' תפוחין, והם ז' שמות ס"ג, שהם כמנין ואמת. ואלהים הב' שלא נמתק כו', והשאר כמו שכתוב כאן).

(א) אמ"ש, לא נמצא יותר (בפע"ח סוף פ"ג דסליחות כתב תשלומי וז"ל, אחר תיבת קמ"ו, וז"ל, הוא סוד הפנים העליונים, שיש בהם ב' שמות ס"ג, כל אחד עם אותיותיו, הרי ב"פ ע"ג ע"ג, והם גי' קמ"ו, שהם בגי' פניו,

הגהות ומראה מקומות

(ג) פע"ח שער הסליחות פרק א' ובי.

(ד) ע"כ מוולתו (ת"ו).

(ח) פע"ח שער הסליחות סוף פרק ח'.

(ו) לכן הוא לעולם סוד ע"ב של ועבור

(ז) שיש בשם הוי"ה (כת"י).

(ח) נ"א ל"ג אותיות (פע"ח).

(ט) נ"א ל"ג אותיות (פע"ח).

היסוד שבה ואז ע"כ ג"כ מתרבים האורות אשר שם, מלבד ההארות המגולות שעולות מלמטה מחג"ת דז"א, ועי"כ נבקע היסוד דאימא אשר בדעת דז"א, בעת שאומרים ויעבור, ואז אימא עלאה נותנת בדרך הלואה והשאלה את היסוד שלה אל לאה, ועי"כ תוכל להזדווג עם ז"א, בעת שאומרים י"ג מדות, כמבואר לעיל בדרוש דויעבור. ולכן א"א ויעבור עד אחר ברכת כהנים.

(ל) דרוש א'

בענין נפילת אפים, שנהגו לומר אחר ויעבור וי"ג מדות. ותחילה אכתוב דרוש א' קצר, והוא זה. דע, כי בין בתפלת שחרית, או מנחה, או ערבית, לעולם יש בכל א' מהם בחי' זווג עליון, אבל יש חילוק ביניהם, כי זווג דשחרית, הוא פכ"פ. ורמנחה ודערבית, הם בסוד אחר באחור. וזה עניינם: כי בתפלת שחרית, החסד מתעורר בעולם כנדע, בסוד וישכם אברהם בבקר, ולכן יש כח בידינו, לכלול ד' עולמות אבי"ע זב"ז עד האצילות, כמבואר לעיל באורך בתפילת השחר. ולכן אחר שנכללו ד' עולמות זב"ז עד האצילות, אז אנו עושים נפילת אפים, בסוד העלאת מ"ן למעלה, ואז אנו מעלים נפשתינו מן העשיה, ורוחינו מן היצירה, ונשמותינו מן הבריאה, ואז יהיה נעשה הזווג ההוא על ידינו בבחי' ככ"פ, לפי שמדת החסד הוא אשר הביא אותה, ותיקן אותה, לכשתהיה פכ"פ עמו. אבל בתפלת המנחה, אין אנו יכולין לעורר העולמות, ולכלול אותם זב"ז, כמבואר במקומו, שלטעם זה אין במנחה קרבנות זמירות ויוצר כו'. ואמנם הזווג אשר נעשה אז, הוא ע"י שם אלהים, שהוא מרת הדין, המתעורר אז בעולם כנדע. וכיון שע"י שם אלהים נברא העולם, כמשה"כ בראשית ברא אלהים כו', לכן כיון שבעת ההיא הוא מתעורר בעולם, לכן הוא

אהיה הפשוטות, הרי ע"ג. והנה זו האחת המיותרת על ע"ב, אם תחברנה עם ע"א דיודין, ויהיו ע"ב. ועם ע"א דאלפין, ויהיו ע"ב. והרי גם ג"פ ע"ב, שהם בגי' רי"ו. והרי לך שני פעמים רי"ו, א' דהויות. וא' דאהיה. וכאשר לוקחת המלכות שניהם, נקראת היא תב"ל, שהוא ב"פ רי"ו הנזכר.

גם סוד ויעבר, כבר נת"ל, כי בעת שאומרים ויעבר נבקע היסוד דאימא שבדעת ז"א (י) וכר. גם נתבאר שם, כי ענין בקיעה זו, הוא לצורך זווג לאה עם ישראל, מן החזה דז"א ולמעלה, ועי"כ נתקן פרצוף לאה, כדי שתהיה ראויה אל הזווג הנזכר.

וענין בקיעה זו נעשית באופן זה שנבאר עתה, כי הנה בעמידה שבלחש, היו יעקב עם רחל עומדים בנו"ה דז"א. ואחר כך בחזרת העמידה, עלו עד חג"ת דז"א, כמו שנת"ל הטעם, לפי שעתה אין אימא עלאה רובצת על הבנים, ועי"כ היסוד שלה עולה ונגבה למעלה בדעת דז"א דוקא, ונשאר כל הת"ת דז"א באורות מגולים, ואז בהתגלות האורות האלו, מתרבים האורותיהם ועולים בג"ר דז"א, (כ) וברוב ההארות ההם, אין היסוד דאימא סובלת אותם, ונבקע היסוד דאימא, העומד בדעת דז"א מאליו, ואז כל אורך ז"א מראשו ועד רגלו הם מגולים, ואז אנו אומרים ויעבר כו'.

והענין יובן במה שנת"ל, בענין נשיאות כפים של ברכת כהנים, ועיי"ש שביארנו הטעם, שהוא לתקן כל פרצוף לאה, ע"י אותו הנשיאות כפים, לפי שע"י ברכת כהנים, נכנסין אורות המקיפים בתוך ראש ז"א, ונתקן כל פרצופה. ועדיין חסר בחי' היסוד שבה בלבד, לפי שבענין ברכת כהנים, נעשים שני קוים שלה הימין והשמאל, ונתקן חצי קו האמצעי עד כנגד הת"ת שלה בלבד, כמבואר אצלנו בדרוש פרצוף לאה, חסר ממנה בחי'

הגהות ומראה מקומות

(י) לעיל דרושי ויעבור דרוש א'. (כ) עיין לעיל דרושי חזרת העמידה דרוש א'.

(ל) פע"ח שער נפילת אפים פרק א'.

עתה באורך, ענין נפילת אפים דשחרית. כבר נת"ל, כי זווג ישראל עם לאה, נעשה ע"י ויעבר וי"ג מדות. ועתה בנפילת אפים, נעשה זווג יעקב ברחל. גם נת"ל, בענין הוידי שמתודים קודם הי"ג מדות, כי בעת ברכת ש"ש, ירדה טפת החסדים מן המוח עד החזה, ועדיין לא נתגלו. ואח"כ ע"י הוידי, יורדין החסדים עד הלב (ס) במקום הגלוי. ואח"כ אומרים ויעבר, לעשות זווג ישראל עם לאה מן החזה ולמעלה, כיון שכבר ירדה טפת החסדים עד החזה, ונתגלו שם במקום הלב. ועתה בנפילת אפים, יורדת טפת החסדים עד למטה ביסוד דו"א, ומשם יוצא לחוץ וניתן בדעת יעקב, המכוון כנגד יסוד דו"א כנודע, ומשם יורדת ביסוד דיעקב, ונותנו לרחל בסוד זווג. וכמו שנתבאר ענין זה היטב, לעיל בביאור ויעבר ממה שמ"כ בקונטריסי. וע"ש, (א) איך החורג יורדין מרגלי לאה אל יעקב ורחל. ונלע"ד שלסיבה זו הוצרכה לנפילת אפים ממש בזווג זה, להורות הורדת החסדים עד למטה בזווג התחתון הזה, משא"כ למעלה בזווג העליון דלאה שהם למעלה.

והנה ענין נפילת אפים הוא זה, כי הנה עתה הוא זמן הורדת טפת מ"ד של החסדים בנוקבא רחל. וצריך להקדים להעלות מ"ן כדי לקבל אח"כ המ"ד, בסוד אשה כי תזריע

הכולל את כל העולמות כולם, וע"י נעשה הזווג בעת ההיא. וכיון שהוא בסוד הדין, לכן הזווג ההוא הוא בבחי' אחר באחר, כיון שאינו נעשה על ידינו, אלא נעשה בסוד הדין. אבל כיון שיש שם או התעוררות העולמות ובחי' הזווג, לכן יש שם נפילת אפים בתפילת המנחה.

אבל בתפילת ערבית, אין בנו כח לכלול אז את העולמות ולעוררם, וגם מה"ד והגבורה דשם אלהים, אין זמן שליטתם בעת ההיא, ולכן אין מי שיעורר העולמות, ולכן אע"פ שיש שם זווג, אין שם נפילת אפים, כיון שאין התעוררות העולמות.

עוד יש ט"א, והוא, כי בתפילת שחרית ומנחה, הנוקבא היא המעוררת התשוקה לגבי דכורא, ועולה אליו בעולם האצילות, ולכן היא צריכה אלינו שנעלה אותה בסוד מ"ן. אבל בערבית, אין הנוקבא עולה אליו, אלא הוא יורד אליה למטה, בהיכל קה"ק דבריאה, ושם נעשה הזווג והוא, ולכן אין שם נפילת אפים, כי בעלה הוא המקדים התעוררות אליה, ואין אנו מעוררין אותם (מ) בכוח המ"ן.

(ג) דרוש ב'

בענין נפילת אפים באורך, וז"ל, ונבאר

י פ ה

(א) איך הגבורות והחסדים יורדים מרגלי לאה אל יעקב ורחל כו', א"כ כשנאמר כי מ"ש רז"ל כאן, הוא עצמו מ"ש לעיל בדדוש שני דכוונת ויעבור ז"ל, וכן עזה"ד לאה זו העליונה, קבלה החורג הנקראים רוח, וירדה ונתלבשה ביעקב ורחל, לעשות להם מוחין, כדרך שעושה אימא עילאה בישראל ולאה כו', לא נשמע כמוהו בשום מקום בכל דברי רז"ל, שנה"י דלאה תתלבש בסוד מוחין דיעקב

הגהות ומראה מקומות

(מ) נ"א אותה (כת"י). (ג) פע"ה שער נפילת אפים פרק ב'. (ס) נ"א ליג עד הלב (כת"י).

עצמו מראש הגג, עד למטה בקרקע. ז"ס כונת נפילת אפים.

ותכוין, כי עתה אשר הפלת עצמך בסוף העשיה, אתה מלקט ומברר מ"ן מן העשיה. ואח"כ תכוין, שאתה עולה משם אל היצירה, ומלקט ומברר ג"כ משם מ"ן. ומשם תכוין לעלות אל הבריאה, ללקוט ולברר משם. ומשם תעלה אל האצילות בנוקבא דז"א, ושם תמסרם, ותניחם תוך היסוד שלה בסוד מ"ן.

ודע, שאותם ניצוצות המתבררות, אינם יכולות לעלות מעצמם, אם לא ע"י שיכוין האדם לשתף נר"ן שלו עמהם, וע"כ יעלו אותם הברורים עם נר"ן שלו.

גם דע, כי אלו הברורים הם נתונים תוך הקליפות עצמם כנ"ל, ולכן תכוין להוריד נפשך בעולם העשיה, והיא תלקט ותברר משם אותם הברורים, ותעלה עמך. וזה יהיה, בכח זכות מצות תפלה שאתה מקיים.

והנה זה דומה, אל מ"ש חז"ל, שהצדיקים אחר מיתתו, יורדין לגיהנם, שה"ס מקום מדור הקליפות, ואוחזין ברשעים, ומצילין אותם משם. וכמ"ש בחגיגה, (פ) אר"י מתי אמות ואכבה עשן מקברו. וסוד הענין הזה שהצדיקים בעת מיתתו, גורמין זוג עליון למעלה אל זר"ן. וגם ז"ס מיתת הצדיקים בנשיקה. גם ז"ס מ"ש בזהר ויקהל ר"א ע"א, כד מית צדיק התחתון כד"ן אלביש קנאה הצדיק העליון, ומזדווג בנוקבא, ואז נפש הצדיק ההוא, מבררת אותם הנשמות הנתונות בגיהנם, שהוא מקום מדור

וילדה זכר. וארז"ל (ע) אשה מזרעת תחלה יולדת זכר. וכבר נתבאר במקומות רבים, וגם בביאור פסוק אל נקמות ה' כ"ר, שתקנו בזמירות תפלת השחר, (ח) שענין המ"ן, הם ממה שמתברר בכל יום ויום ע"י תפלותינו, מן הו' מלכים דמיתו, וממה שאנו מבררין מהם, אנו מעלים את המ"ן.

והנה אלו המלכים אשר לא יכלו להתברר בעת בריאת העולם, ונשארו עד עתה בלתי בירור, הנה מקומם הוא בג' עולמות ב"ע, באופן זה: כי בעולם העשיה, יש שם קליפות, ובח"י המלכים שהם מבחי' עולם העשיה, הם קרובים אל הקליפות ההם, ונתונים בתוכם. גם בעולם היצירה יש שם קליפות ושם עומדים בח"י המלכים שהם מבחי' עולם היצירה. וקליפות שבעולם הבריאה, יש שם המלכים שהם מבחי' עולם הבריאה. ונמצא שאנו צריכין להעלות בסוד מ"ן, כל אלו הבחי' של המלכים דמיתו שבב"ע, ולהעלות חלק מ"ן מן העשיה, ומן היצירה ומן הבריאה.

וזהו מה שצריך לכוין בנפילת אפים, בעת שנופל על פניו. כי הנה עתה אנו בתפלת י"ח, עומדים בעולם האצילות, כנ"ל במקומו. ושם אנו נכללין, וכוללין עצמינו תוך נוקבא דז"א רחל. ואנו עבדיה ובניה, מעלין לצורכה אליה אלו המ"ן, ואנו מפילים עצמנו מלמעלה מן עולם האצילות, אשר אנו עתה שם, ויורדין עד למטה בסוף עולם העשיה, כאדם המפיל

ש ע ה י פ ה

אל אחיו. וא"כ איך ובמה נה"י דלאה מתלבש בהם בסוד מוחין, ומה גם לפי מ"ש רז"ל בפ"א מדרושי ר"ח, כי כל ימי החול יעקב ורחל עומדין איהו בנצח והיא בהוד, ואורות דאבא יוצאין דרך הנצח, ואורות דאימא יוצאין דרך (צ) ההוא יעקב נוטל חלקו וחלקה יע"ש.

וגם כי כל זאת בבחי' אב"א מיירי, מ"מ נתינת מוחין מלאה לרחל לא הוזכר כלל לעשותה כאמה בתה. ועוד השתא בעת ויעבור ונפילת אפים, סדר עמידתם הוא, כי ישראל ולאה עומדים פב"פ, והיא מן החוזה שלו ולמעלה, ותחתיהם תחות המיטה, עומדין יעקב בנצח דז"א, ורחל בהוד דז"א, ופניהם איש

הנהרות ומראה מקומות

(ח) לעיל ענין תפלת השחר דרוש א'.
(פ) חגיגה טו: (צ) צ"ל תחוד.

(ע) ברכות ס. נדה לא. רש"י פרשת ויגש
בפסוק ואת דינה בתו.

הטוב הזה, ויהבין ליה שלם מן רקייע, שהוא בחי' היסוד, הנקרא שלום. והרי נתבאר היטב דרוש המ"ן, ואופן בירורם ותיקונם, ומקום עמידתם בתחילה.

אמנם צריך שתדע, כי לא כל הרוצה ליטול את השם יטול, כי אין יכולת לכוין כוונה זו, אלא מי שהוא צדיק גמור, שהוא כדאי בזכותו לרדת ולברר אותם הברורין מתוך הקליפה בעל כרחם, ועל הפחות צריך שיהיה ויכוין כונה גמורה בכל התפילה ההיא, מתחילתה עד סופה היטב מאד, ואם לא כן, הנה בעת שמוסר נפשו ומורידה אל הקליפה, הנה לא די שלא יוכל הוא לברור משם נשמות הנופלות שם, אלא אדרבא תשאר נפשו שם בתוך הקליפה. ודומה זה, אל ענין האדם שנפטר מזה העולם כנ"ל, שאם יהיה צדיק גמור, יוכל לרדת אל הקליפות, הנקראים גיהנם, ולהעלות משם נשמות, שנפלו שם בטיט היון של גיהנם, שה"ס הקליפה. ומי שמעלתו פחותה מזה, יהיה בו כח לצאת מתוך גיהנם, אך לא להוציא אחרים. ומי שהוא רשע, יורד בגיהנם ונשאר שם הוא בעצמו. וכן ממש עד"ו הוא בענין נ"א, כי הנה הוא יורד אל מקום הקליפה, ואם הוא צדיק גמור, יש בו יכולת לברר ולהוציא משם נשמות הנופלות שם, ולהעלותם בסוד מ"ן. ויש מי שאינו יכול להעלות אחרים, כי אין בו כח לבררם ולהוציאם, ודי לו במה שיעלה את עצמו. ויש מי שנפשו נשארת שם אחר רדתה בעת נ"א, ואינו עולה משם כלל. וכן ממש עד"ו הוה ממש, בענין שינת האדם בלילה, אשר גם היא בסוד המיתה, כי נפשו יורדת אל דרגא דאילנא דמותא, במקום הקליפה, ואז יש מי שיכול לברר וללקוט נשמות, ולהעלותם בסוד מ"ן לצורך זווג הלילה, כנזכר בר"מ בפרשת צו. ויש מי שעולה הוא לבדו. ויש מי שנשאר שם בקליפה, ואינו עולה כלל, כנזכר בזהר שלהי פרשת ויקרא. ובוה תבין סוד גדול, שמצאנו ראינו דבר מתמיה, כי לפעמים שיהיה האדם צדיק גמור,

הקליפות ממש, ומעלים אותם בסוד מ"ן, ומעורר זווג עליהן, ונתקנות אותם הנשמות ע"י. והנה ענין זה עצמו נעשה ע"י נפילת אפים. וזהו מ"ש בזהר ויקהל ר' ע"ב, כי בנ"א מפקיד אדם נפשו, באלנא דמותא, ומוסר עצמו למיתה. וכן אמר בפרשת במדבר. והענין הוא, שהנה בחי' מיתה האמיתית, הוא מקום הקליפה, בסוד רגליה יורדות מות. וצריך שהאדם ימסור עצמו למיתה, ויכוין להוריד נפשו עד מקום המיתה, שהם הקליפות, ולכוין שיוציא משם בכח זכות תפלתו, אותם הברורין אשר שם. וזה יהיה ע"י נפשו, שהיא מן העשיה, ויחברם עמה, ויעלו משם עמה אל עולם היצירה, ושם ע"י רוחו, שהיא מן היצירה, יכוין לברר ג"כ הברורים שבעולם היצירה, ויעלם משם עד הבריאה, ושם ע"י נשמתו שהיא מן הבריאה, יכוין לברר ג"כ הברורין שבעולם הבריאה, ויעלם משם עם כל אלו ג' מיני בירורין, עד עולם האצילות. ויכוין לשתף שם נר"ן שלו, עם ג' חלקי הברורין האלו, ויכניס הכל תוך היסוד דנוקבא דז"א דאצילות, ואז ירדו מ"ד מלמעלה מיסוד הזכר, ואז ירד ג"כ שפע ואור גדול באותן המ"ד, אל נר"ן של האדם הנה, שעושה כנ"א, וגרם לכל המצוה הזו, ויושפע בו כח אור גדול, הראוי אל נפשו מלמעלה, כי בלי ספק שהעושה מצוה רבה זו, למסור עצמו למיתה בכל שלשה עולמות הנזכר, כדי לברר אותם הנשמות, ולגרום זווג זו"ן, בלי ספק ששכרו עצום מאד, ולכן טרם צ' שירדו טפת מ"ד של הזכר, להתערב עם אותם הברורין הנקרא מ"ן, לתקנם, ולבוראם בריות חדשות טובות. וקודם זה יורדין בתחלה מ"ד עלאין, לצורך האדם הנה, שעשה נפילת אפים, ואותו האור מתעבר בנפשו, אשר נכנסת שם, ומתחדשת נפשו שם, ומתתקנת בתכלית השלימות. וז"ס מ"ש בזהר ויקהל ר' ע"ב, שהארם העושה נ"א בכוונה, נוטל חלק ברכתו בתחלת כל הברכות, יען כי הוא גרם כל

הגהות ומראה מקומות

(צ) נ"א ולכן גרם (ה"ו).

ולכן צריך לכיין, כשמזכיר זאת ההויה, כאלו הוא במלוי ההיין. וזה פירוש הכתוב: אליך ה', פי' בעבורך ה', שהיא הנוקבא דז"א, הנקראת שם ההויה דמלוי ההיין, הנה אליך ובסיבתך, נפשי אשא ועושה אני נ"א זו.

ומלת נפשי אשא סובלת שני פירושים: האחד, הוא מסירת נפשו למות, אשר תכליתה הוא להשיאה, ולנושאה אחר כך, ולהעלותה בסוד מ"ן כנ"ל, ולכן הזכיר ענין מסירת נפשו למות בלשון נשיאות, כמ"ש אשא, להורות כי תכלית הכוונה היא כדי לנושאה אח"כ, ולהעלותה בסוד מ"ן. גם הוא לשון מתנה, כמו ותרב משאת בנימיין, כלומר בעבורך ה', אני נתן נפשי, ומוסרה אל המיתה. והרי אמר, איך הוא מוסר עצמו למות, והפיל נפשו מהאצילות, עד עולם העשיה למטה כנ"ל.

והנה עתה צריך לברור שלשה בירורים, משלש עולמות בי"ע כנ"ל, ולכן צריך עוד לכיין בשלש הויות אחרות, וכולם במלוי ההיין, העולים ג"פ ב"ן, לפי שכל בחינת המ"ן, הוא ע"י הויה דב"ן, והוא המעלה את המ"ן כנודע. והנה ההויה דב"ן המעלה את המ"ן דעולם הבריאה, היא גדולה מהויה דב"ן המעלה מ"ן דעולם היצירה, ושל יצירה גדולה משל עשיה, ולכן צריך לכיין בשלש הויות דב"ן.

ובהויה הראשון דב"ן, תכוין שהויה זו היא בעשיה, וזו ההויה עוזרת ומסייעת לנפשיך, שתוכל לברור ולהעלות מ"ן מן העשיה. ובהויה דב"ן השני, תכוין שאז אתה עולה ביצירה, עם הבירורין דעשיה, ועם נפשך המשותפת עמהם, ואז רוחך שהיא מן היצירה, מעלה מ"ן של היצירה, בכח עזר וסיוע הויה זו הב", אשר היא בעולם היצירה. ובהויה דב"ן השלישית, תכוין שאז אתה עולה עם כל הבחי' הנזכר, אל הבריאה, ואז נשמתך שהיא מן הבריאה, בוררת ומעלה מ"ן מן הבריאה, ע"י הויה זו השלישית, שהיא בעולם הבריאה. ואז

ואח"כ מתהפך לאיש אחר, ונעשה רשע גמור, כמו שמצאנו ביוחנן כ"ג, ששימש פ' שנה בכהונה, ולבסוף נעשה צדוקי. אבל הענין הוא, כי כאשר האדם מוסר נפשו למיתה בנ"א, עד מקום הקליפה, ומחמת איזה עון אשר בידו, אין נפשו יכולה לעלות משם, והקליפה אוחזים אותה, ונשארה שם לעולם, ואז נותנין לו נפש אחרת רעה מצד הקליפה.

וזהו מ"ש רז"ל (ק) שהרשעים בחייהם קרויים מתים. כי הנה בעת נ"א יורדין אל מקום המיתה, ונשארין שם, ואין נפשותיהם יוצאות משם, וניתן להם נפש רעה תמורתה, ואין מרגישיין בעצמם הענין הזה, ואז נהפכין לרשעים גמורים רח"ל. ולכן הנני מזהירך מאד מאד בענין זה, שיהיה האדם המכוין בנ"א ע"ד הנזכר, שיהיה צדיק גמור, או שעל הפחות יכוין בתפילה ההיא מתחלתה ועד סופה כנ"ל. ומי שיעשה נ"א ע"ד הנזכר, הנה אין קץ לשכרו, כי גורם הזווג עליון, וגורם בירור ותיקון אותם בירורין אשר בתוך הקליפה. ולזה ארז"ל (ר) שכל האומר נ"א בכונה, אחר תפלתו אויביו נופלין לפניו, מדה כנגד מדה, כיון שהוא הפיל עצמו לתיקון הנזכר. (ש)

(ת) דרוש ג'

בביאור מזמור לדוד אליך ה' נפשי כו', וכונתו בכל המזמור. ועתה נבאר הכונה, שיכוין באמרו המזמור של נ"א. הנה נתבאר שהכונה היא להעלות המ"ן הנזכר, מן ג' עולמות בי"ע, אל נוקבא דז"א דאצילות. והנה הם ד' בחינות, וארבעתם נרמזו כאן. ובתחלה נזכרה בחי' נוקבא דז"א שבאצילות, אשר כל תכלית נ"א ומסירת הנפש והעלאת המ"ן, הוא לצורכה, ונרמזה בשם ההויה הנזכר בפסוק אליך ה' נפשי אשא, ונודע שההויה שבנוקבא, היא דמלוי ההיין העולה בגי' ב"ן.

הנחות ומראה מקומות

(ש) עיין ע"ה ח"ב שער ל"ט: שער מ"ן ומ"ד.

ובסוף דרוש ד' ודרוש י"א כלל ט"ז.

(ת) פע"ה שער נפילת אפים פרק ב'.

(ק) ברכות יח:

(ר) עיין ב"מ נ"ט: מעשה דאימא שלום.

שם ע"י מ"ד כנ"ל. ואז יוכל האדם לקבל הנצוצות ההם שנחקנו, ויזכה להיות בבחי' נר"ן מתוקנות בשלימות ודי למבין. יאולי כי זה הוא בעצמו מה שנת"ל, בענין השפע רב ועצום שיודר עליו מן השמים בעת נ"א. והנה יש אצלי ספק אחד בענין נ"א, והוא:

כי מודי ז"ל ביאר לי בתחילה ענין ג' ההירות דב"ן כנזכר, הנדמוזים בר"ת, שהם בגי' עולמות בי"ע כנזכר. ופ"א א"ל מודי ז"ל באופן אחר, והוא, כי בנ"א אין שם רק העלאת מ"ן רבחי' נפשות לבר, כנרמו בפסוק אליך ה' נפשי אשא, ולא אמר רוחי ונשמת. ובחינת הרוחין עולים, במזמור אשרי יושבי ביתך. ובחינת הנשמות עולות, במזמור יענך ה' כו'. כמשי"ת עתה בע"ה. וא"כ איך יצדקו יחד דבריו אלו עם אלו.

והנלע"ד בזה הוא, באחד משני דרכים: או אם נאמר ע"ד מה שנתבאר אצלנו, כי יש נר"ן מבי"ע, ויש נר"ן ממלכות ות"ת ובינה דאצילות, כנזכר אצלנו בזה דיש פרשת משפטים. ונדע, כי שלש עולמות בי"ע, הם נוקבין, והם נקראים חיילי המלכות דאצילות. ולכן כל מה שהוא ממדרגת מלכות דאצילות ולמטה, הכל נקרא נפש. ונמצא כי בנ"א, אע"פ שעולים בחינת בי"ע כולם, הם נקראים נפש לבר. ואח"כ בחינת הרוח ונשמה דעולם האצילות, הם באשדי ויענך ה' כו'.

אבל היותר נלע"ד באמיתות ענין זה, הוא הדרך הב', כי הנה נתבאר אצלנו, כי יש בעשיה ג"כ ה' פרצופים, ששם הם: נר"ן, ח"י. וכל ה' בחי' אלו, נקראים נפש. וכן ביצירה, יש חמשה פרצופים, וכולם נקראים רוח. וכן בבריאה כו', וכולם נקראים נשמה. והנה בנ"א, אינם עולים רק בחינת הנפש שבכל עולם מהם, ובבחינה זו נקרא נפש. ובבחי' היותם (א) ששלשה עולמות בי"ע נקראים נר"ן, והראיה לזה, כי הנה ביארנו, שנזכר במזמור של נ"א, ג' היות דב"ן, וכל הויה דב"ן נדע שהיא בסוד הנוקבא, שבכל עולם

תכוין שאתה עולה עם נר"ן שלך, ועם ג' חלקי הבידודין הנזכר, עד נוקבא דאצילות, הנרמות בשם ההויה, שבפסוק אליך ה' נפשי אשא כנזכר. ותכוין כי גם הרכודא נותן בה טפת מ"ד מבחינת נפש בלבר, אלא שהיא נפש דכורא.

והנה סדר שלש היות הנזכר, הם נרמות בשלש מקומות: הויה רב"ן הא', שהיא בעשייה, נרמות בר"ת נפשי אשא א"להי הוא בגי' ב"ן. והויה רב"ן הב' שביצירה, נרמות במלת אלהי, שהיא בגי' מ"ו. ותחבר עם המ"ו הנזכר, הראשי תיבות של כך בטחתי אל אבושה, ויהיה הכל בגימטריא ב"ן. או תחבר מספר מ"ו הנזכר עם הר"ת של א"להי ב"ך בטחתי אל, ויהיה ב"ן, והדרך הראשון יותר ישר. והויה רב"ן הג' שבבריאה, נרמות, בר"ת אל יעלצו אויבי לי, ותחשוב מלת לי כולה שהיא ארבעים, ויהיה הכל ב"ן ג'.

והנה נודע, כי לא כל אדם זוכה להיות לו נפש רוח ונשמה, כנזכר בזה ויקרא, ובריש פרשת משפטים. ולכן אע"פ שאין באדם רק בחינת נפש בלבר, עכ"ז יכוין שע"י חלק הרוח אשר לו, אע"פ שלא זכה לו עדיין אותו חלק הרוח, יברר ויעלה אותם המ"ן שביצירה ועד"ו בענין הנשמה.

ואמנם אעירך בסוד גדול, והוא, כי עיקר כונת העלאת המ"ן האלו, הוא באופן זה, שהאדם יכוין בעת נ"א, ללקט ולברר ע"י נפשו, כל הנצוצות של בחי' חלק נפשו, הנתונים תוך קליפות העשייה, שעדיין לא נבררו, שיובררו עתה, ויעלם עמו, כדי להשלים נפשו בשלימותה, ויעלם לנוקבא דאצילות, כדי שיתוקנו בסוד מ"ן, ע"ד הנז"ל. ועד"ו יכוין, שע"י רוחו מברר כל הניצוצות של בחינת חלק רוחו, הנתונים תוך קליפות היצירה. וכן עד"ו יכוין להעלות בכה נשמתה, כל הניצוצות של בחי' חלק נשמתה, הנתונים תוך הקליפות בדיאה. ויעלה ג' חלקים אלו, ביסוד דנוקבא דאצילות בסוד מ"ן, ויתתקנו

הגחות ומראה מקומות

(א) נ"א בשלשה (דפו"י).

ועולם, והיא הנקרא נפש של אותו עולם, ונמצא שבנ"א אנו מעלים הנפש, דבכל עולם ועולם, ובבחי' האחרת נקרא נר"ן כנוכר, ובמזמור אשרי יושבי ביתך, עולים הרוחץ שבכל עולם, ובמזמור יענך ה', עולים הנשמות שבכל עולם ועולם, וכמשי"ת במקומו בע"ה, כנלע"ד ליישב דברי הרב מורי ז"ל.

ודע, כי פעם אחת א"ל מורי ז"ל, שאמר לאחד מן החברים, סוד א' בענין נ"א, ושלא רצה לגלותו לי, לפי שיש ח"ו סכנה בדבר, ולא הבנתי דבריו, אם כוונתו לומר שיש סכנה למי שמכין כוונה זו, או הסכנה היא למי שאינו מכין כוונה ההיא, ואחר כך שאלתי את פי אותו החבר, ואמרתי לו מה היא הכוונה שמסר לך מורינו ז"ל בענין נ"א, והשיב לי, כי מה שא"ל מורי, הוא זה, שיותר כשנופל על פניו שלא ישים פניו תוך ידו השמאלית ממש, אמנם ישים פניו על זרועו השמאלית (א) גם שמעתי מן החבר הנזכר, שא"ל מורי ז"ל,

הגהה

בסדר נוסח התפלה, דשם כתב דישים ראשו בין ברכיו, ופניו בקרקע, ותירץ, דהתם בלא כוונה, אמנם כשמכין למסוד עצמו למיתה, ויורד תוך בי"ע, אז צריך להיות פניו בקרקע.

(א) א"ש: אולי בעבור, שבנ"א מוסר האדם נפשו למיתה, ואם ישים האדם פניו תוך ידו השמאלית, יגביר כח מדת הדין עליו, ויסתכן ח"ו, והוא קרוב אל הנדע, שאין נפ"א בלילה מטעם הנזכר. הרב ש"ש הקשה מלקמן

ש ע ה י פ ה

(ב) והם ב' היות, שהם בגימטריא ב"ן, ואלו הב' נותנם ז"א לנוקבא בביאה ראשונה, וזהו ענין ההוא רוחא דשרי בגווה כ"ו, ואלו הב' גבורות, נעשים כלי לקבל המ"ן, ובביאה שניה נותן לה המ"ן עצמו, שהם הג' גבורות אחרות, אשר נמתקו ביסוד דז"א כ"ו, גם אלה נפלאו ממני, איך מחלק בין ב' גבורות לג' גבורות, שהב' הם הכלי, והג' הם המ"ן עצמם, וכל דברי רז"ל הם המדברים, כי כל

המ"ן שיום בכל הה"ג, ועיין בשער מוחין דז"א פ"ט, ובשער סנת"א פ"ג, ובשער דרושי הצלם דרוש שני, ובשער הנוקבא פ"ב אות כ', ובשער הירח פ"ג, וגם לעיל דרושי העמידה ועיין בשער האונאה פ"ה שכתב, שיוסף כולל ג' חסדים וג' גבורות הממותקות, אבל שהוא המ"ן לא אפשר, כי הוא יסוד דדוכרא, ועיין בשער מדומ"ן פ"ה.

הנחות ומראה מקומות

תע"ס שיעור י"ד אות ע'. (ג) יבמות לד.

ד' ע"ה ח"ב שער דרושי הצלם פרק ב' דרוש

החרי"ג.

(א) מזולתו (ה"ו).

(ב) זהר ויצא תחילת דף קנ"ה ע"ב שער

מאמרי רשב"י זיע"א תרומה דף צ"ו ד"ה ומצאתי.

(א) דרוש ד

כבר נתבאר אצלנו, שיכוין להפיל עצמו עד עולם העשיה, ומשם יעלה מ"ן ע"י ההויה דב"ן, הנרמזת במזמור זה, והענין במה שנודע בזהר (ב) בפסוק וצדיקים ירשו ארץ, כי ארץ העליונה נוקבא יתבא בין תרין צדיקים, צדיק עליון, וצדיק תחתון, והם יוסף ובנימין, וזה יובן, במ"ש רז"ל (ג) אין האשה מתעברת מביאה ראשונה, אלא מביאה שניה, כמבואר אצלנו, שהענין הוא, כי בביאה ראשונה, יהיב בה רוחא דשרי בגווה, וה"ס בנימין, שפירושו ב"ן ימ"ן, שה"ס שני הגבורות שלא נתמתקו תוך היסוד דז"א (ד) כנודע, (ב) והם שני היות, שהם בגי' ב"ן.

ואלו השנים נותנים ז"א לנוקבא בביאה ראשונה. וזהו ענין ההוא רוחא דשדי בגווה, בסוד ויהי בצאת נפשה כי מתה, כמבואר אצלנו. ואלו הב' גבורות נעשים כדי לקבל המ"ן, ולהעלותם לגבי דכורא, לקבל מ"ד דייליה.

ואח"כ בביאה ב', נותן לה המ"ן עצמן, שהם ג' גבורות האחרות, אשר נמתקו ביסוד דז"א, ע"י ה' ג' החסדים. והנה הם ו' היות, שהם ג"פ ב"ן, בגי' יוסף, ולכן יוסף נקרא דכורא, לפי שהוא מן הגבורות שנתמתקו ע"י החסדים. אבל בנימין, הוא בעלמא דנוקבא כנוכר בזהר ויצא, לפי שהוא מן הגבורות לבד, בלתי מיתוק החסדים זכרים.

גם בזה תבין, איך יוסף נולד מן רחל, והיה תחילה מעלמא דנוקבא, וחזר להיות דכורא, ועלה למעלה. (ג) ועוד, כי הג' גבורות שלו, הם העולות בתוך היסוד דז"א ממטה למעלה, בסוד אור חזר, ועי"כ הם מגדילות את נוקבא דז"א כנודע.

גם בזה תבין, כי אלו הג' גבורות, להיות שנמתקו ע"י החסדים, גם עתה כשנתנים ביסוד

י פ ה ש ע ה

דלחש יע"ש, נראה כי זווג דויעבור דישראל ולא, הנעשה ביועבור מן החזה ולמעלה, קורא ליה זווג עליון, ואמר שהוא זווג הויה ואהיה. כי זווג דישראל ורחל, קי"ל שאינו נעשה אלא ביום שבת, כמ"ש רז"ל לעיל בדרוש ב' דעמידה, במלת קונה הכל ז"ל, ונמצא כי אז בזווג ההוא, נכנסים ברחל ג' יסודות: יסוד דאבא, יסוד דאימא, יסוד דז"א, המלביש את שניהם בתוכו. וזהו הטעם שנתבאר אצלינו, כי הזווג של ז"א שהוא ישראל עם רחל, הוא זווג עליון מאד, ואינו נעשה רק ביום השבת, כמו שיתבאר במקומו יע"ש.

והנה אנא, אנפשאי כתבית מה שנראה לע"ד, בכל אלו הזווגים, כי יסוד הכל הוא, מ"ש רז"ל בשער פרצופי זרין פ"ה, כי ה' פרצופים כוללים יש לז"א, שהם גרנח"י שבו,

(ג) ועוד כי הג' גבורות שלו, הם העולות בתוך היסוד דז"א, ממטה למעלה, בסוד אור חזר, ועי"כ הם מגדלות את הנוקבא דז"א כנודע כו', לא ידעתי, שהרי הגבורות אחר שיורדים ביסוד, אינם עולים כלל, ושם עומדין בתורת פקדון, בסוד והיה האוכל לפקדון, ומשם יוצאין כל הה"ג יחד כולם כאחד באור חזר, וניתנים ברעת דנוקבא להגדילה וכל זאת מבואר בכל דברי רז"ל. והנה המתבאר בדברי רז"ל בכל אלה הדרושים הוא, כי זווג דישראל ולא, מן החזה ולמעלה, נעשה ביועבור, וזווג דיעקב ורחל, נעשה בנפילת אפים. ולפ"ז מ"ש רז"ל בפ"א משער הזווגים, באותה הגהה דמ"ב, הובא לעיל ז"ל, ובזה יתורץ כי בכל א' יש זווג, אלא שהזווג העליון בנפילת אפים היא, ואינם יעקב ורחל הקטנים

הגהות ומראה מקומות

(ה) ג"א ל"ג ג' (דפו"י). (ו) תע"ס שיעור ט' מתחילתו.

ההויה דההין, שהיא בחי' רוחא דשדי בגוה, הנקרא בנימין, בסודו, מוסד האדם נפשו בנפילת אפים, באומרו אליך ה' נפשי אשא, ר"ת בגי' ב"ן. והנה ע"י נ"א, מפיל נפשו למטה בעולם העשיה, כי בעמידה הוא עומד באצילות, ומפיל עצמו עד העשיה. ובשם ההויה דאליך ה' נפשי, יכוין כי הויה דס"ג, ה"ס אימא, מקנא בכורסייא דבריאיה. הויה דמ"ה, הוא ז"א, מקנן ביצירה. הויה דב"ן, היא נוקבא מקנא בעשיה, ובאומרו הויה זו דאליך ה' נפשי אשא, יכוין שקושר ומעלה עשיה שהיא הויה דב"ן ביצירה, שהיא הויה דמ"ה. ומעלה וקושר יצירה דבריאיה, שהוא הויה דס"ג. ואח"כ מעלה שלשתם עד המלכות דאצילות, בסוד הויה דב"ן, יתד מעולה שיש בה, ואז נפשו של אדם נעשית גם היא מ"ן בתוכה, עם שאר המ"ן שעלו מן השלשה עולמות כנוכר.

אמד הכותב חיים, כפי הנראה מכל הנזכר הוא, שההויה של אליך ה' נפשי אשא, המפורשת בפסוק, היא כנגד נוקבא עצמה דאצילות, הנקראת הויה דב"ן. ויכוין להעלות ג' היות: ע"ב, ס"ג, ו) מ"ה, שבבי"ע ע"כ.

וכונת המשך הפסוק היא כך: אליך נוקבא דו"א, הנקראת הויה דההין, נפשי אשא, ואעלה אליך אחר שנפילתי עד העשיה, בסוד נ"א כנוכר, אחזור להעלות אליך עם המ"ן אשר בעשיה, כי כוונת הנפילה של הנפש עד שם, הוא ללקט משם בחי' הניצוצות דמ"ן, שנפלו תוך הקליפות אשר שם. וכן בכל עולם ועולם, ולהעלותם כולם למעלה, עד נוקבא דאצילות, ושם יתקנה, ע"י המ"ד שיתן בה ז"א בזווג זה, ועי"כ יתקנה, ויהיו נשמות גמורות מתוקנות.

והנה המ"ן, הם הג' גבורות הנמתקות כנוכר וה"ס ג"פ ב"ן כנז"ל, ושלשתם הם נדמזות כאן, והם: נ' של נפשי, ושני אלפין שבמלת אשא, הדי ב"ן א'. אלהי בגי' מ"ה, ועם ר"ת כך בטחתי אל אבושה, הדי ב"ן ב'. וד"ת אל יעלצו אויבי, עם מלת לי, הדי ב"ן שלישי, ואלו ה"ס המ"ן כנוכר. וע"י ג' ב"ן אלו, תכוין להעלות ג' מיני מ"ן, של ג' עולמות בי"ע, שה"ס נר"ן, אל המלכות דאצילות, הנקראת נשמה לנשמה, כי שם יתקנה כנוכר. ובקונטרס אדם א' מצאתי, וז"ל, ובסוד

י פ ה ש ע ה

נקבות, אין הדברים כפשוטן, אלא התלבשות פרצופים עליונים בתחתונים, כל זה יע"ש, וגם במקומות אחרים.

והנה בעמידה רלחש, נמשכים המוחין דבנוקבא דישסו"ת, והמוחין ההם אינם יכולים לבנות ולתקן ולהחזיר פב"פ, אלא פרצופי נפש דזו"ן הגדולים, שהם הפרצופים דנה"י שלו ולמטה והם הנקראים יעקב ורחל, זו"ן הקטנים. וכל זווג דעמידה דלחש הוא אלא יעקב ורחל. ואח"כ בחזרת העמידה, כל אותם המוחין הנמשכים מחכמות דישסו"ת, אינם מזעלים לבנות ולתקן ולהחזיר פב"פ, אלא פרצופי רוח דזו"ן הגדולים, חג"ת שלהם. וזהו שכתב רז"ל, שבחזרת העמידה, עולין יעקב ורחל

והם מתלבשים זה בתוך זה ממש, בדרך כללות כל האצילות כולו, כי א"א הוא כתר דאצילות, בחי' יחידה, וגר' שבו נשארות מגולות, ועליו מלבישים אר"א דכללות, שהם בחי' חיה ונשמה דכללות. ועל אר"א מן החזה שלהם, מלביש ז"א דכללות, שהוא בחי' רוח דכללות. ועליו מן החזה שלו ולמטה, מלבשת המלכות דכללות שהיא בחי' נפש דכללות. כן הענין בחמשה פרצופים דנרנח"י דז"א עצמה, כל פרצוף מלביש את חבירו, עורף עליו, וכל פרצוף ופרצוף מאלו הנרנח"י, יש לו נוקבא שוה אליו ממש. אלא שבתחילה היתה בסוד נקודה, ואח"כ נגדלת שוה אליו, ואח"כ חוזרת עמו פב"פ, וכל גידול הפרצופים בין זכרים בין

הגהות ומראה מקומות

(ו) נ"א ב"ן מ"ה ס"ג (ח"ו).

(ז) דרוש ה'

ובר"ת אליך ה' נפשי אשא העולה בגי' ב"ן, יכוין אל הכלי דמ"ן, שהוא ביסוד דנוקבא, והם ב' הגבורות כנוז"ל. והמ"ן עצמן, שהם ג' גבורות הנמתקות, יכוין בר"ת נפשי אשא, ובר"ת אלהי בך בטחתי, ובר"ת אל יעלצו אויבי לי כנוז"ל.

עוד שמעתי מאדם א', ששמע ממוז"ל, כי מי שחטא בחילול השם, ארוז"ל שאינו מתכפר לו עד מותו, כמ"ש אם יכופר כו', הנה יש לו תיקון וכפרה, ע"י מסירת נפשו למיתה, בעת נ"א, בפסוק אליך ה' נפשי אשא, כמ"ש בווהר פדשת ויקהל. (ו) וזהו מה שצריך לכיין, להמשיך ג' היות דב"ן דההין, מז"א לנוקבא, ואלו הן: מ"י ו"ה ה"איש, ר"ת בגי' ב"ן, וזה כנגד הרוח, ולפי שאנו ממשיכין אותם מז"א, שהוא בחי' רוח כנודע, לכן אנו מתחילין מבחינת הרוח, נפשו בטוב תלין, ד"ת ב"ן, והוא כנגד הנפש, כדמשמע מתיבת נפשו, בטוב תלין, ס"ת ב"ן, כנגד הנשמה.

הגהה

האדם נפשו למיתה, וראיתי להעתיקו פה, וז"ל, דרוש ה' בענין מסירת כו'.

(א) א"ש: עוד מצאתי דרוש אחד מכ"י הרב הגדול מורינו ז"ל, שהוא בענין מסירת

יפה שעה

הוא דיעקב ורחל זר"ן הקטנים, פדצופי נה"י שלו, ובחזרת העמידה שנתקנים פדצופי חג"ת דזר"ן והגדולים, וגם הם נקראים יעקב ורחל, מתעכב הזווג עד שעת נפילת אפים, וז"א הגדול, כיון שכבר יש לו גדלות של נשמה כל צודכו, מועיל לו להזדווג עם לאה, העומדת מן החזה ולמעלה, ואין זה קושיא, שדכר ונוקבא דפרצוף נה"י, דכר ונוקבא דפרצוף חג"ת מזדווגים, ופרצופים עליונים מהם, אין זווג בהם, כי כבד כתב דז"ל בשער חר"פ פ"י ז"ל, אבל לעולם אי אפשר להזדווג הכלים הפנימים בלתי חיצונים, אבל להפך אפשר, כי יזדווגו הכלים החיצונים, וימשיכו טיפה מזה לזה, והפנימי כשלא ימשוך טיפין, לא יקרא

בחג"ת דז"א, ומפני שכל אלו המוחין נמשכים על ידי ז"א הגדול, ולו נמשכים, וממנו יוצאים להנתן ביעקב ורחל דפרצופי נה"י שלו, ודפרצופי חג"ת שלו, כמ"ש דז"ל בשלהי דרוש ששי דכוונת העמידה יע"ש, נמצא גם ז"א הגדול דגדל גם הוא, אלא שאין כ"ז עדיין כדי להחזיר זר"ן הגדולים פב"פ, ועיין מ"ש דז"ל שלהי שער העקרדים, שכל אלו המוחין אינם נמשכים אלא מישסר"ת, וישסר"ת הם בחי' נשמה דכללות כל האצילות, ונמצא לא נתקן עדיין בזו"ן הגדולים, אלא בחינת כללות נשמה שבהם, ואינם יכולים עדיין לא לחזור פב"פ, ולא להזדווג למטה במקומם פב"פ, ונמצא כי זווגים הנעשים בעמידה בלחש,

הגחות ומראיח מקומות

(ו) אות ק"ג ודפדפי דף ר"ז (ז) פעה שער נפילת אפים פרק ד', (ח) נ"א בבור (דפרי"י).

בניה אצלה תמיד, ת"ת ומלכות, ולפיכך זווג העליון תמידי, לא יפסק. אלא שבנשמות הצדיקים המוסרים עצמם על קדוש השם, יהיה הזווג העליון שלם ומשובח, כי ע"י הנשמות יאירו ת"ת ומלכות הארה נפלאה, וכפי ערך הארתם, יהיה הזווג העליון שלם ומשובח, וירשו הבנים הנהו תרין עטרין דגניזין בגווייהו, ונהרין אנפי מלכא, כנוכר באד"ז. ואז ונהר יוצא דהיינו בינה, מעדן דהיינו חכמה, להשקות את הגן, דהיינו ת"ת. ומשם דהיינו בינה, יפרד והיה לארבעה ראשים, דאתעבידו לז"א ד' מחין, ואינון ד' בתי תפילין דרישא, כנוכר באדר"ו, דקאמר יפרד, משום דמתפרשן ברחמי ברינא, מה דלאו הכי לעילא, דכלהו חד. כנוכר' בזהר חיי שרה.

וכאשר אין איש מוסר עצמו עק"ה, לא בכח בק"ש, ולא בפועל כעשרה הרוגי מלכות, אז אין הזווג שלם לצורך הבנים ת"ת ומלכות, להריק להם ברכה עד בלי די, אלא להחיותם ולהעמידם על עומדם לבר, ואז תקרא אתרכת מעל בנין כנודע.

(ט) דע, שעד זמן הי' הרוגי מלכות, היו מאירים ת"ת ומלכות, והיה די באורם להעלות מ"ן לבניה ממטה למעלה, עם קצת סיוע מהצדיקים, אשר מוסרים עצמם עק"ה בכח בעת ק"ש. אבל בזמן העשרה הרוגי מלכות, שמש וירח קדרו בעון הדור, ולא היה בהם כח להעלות מ"ן, עד אשר נהרגו הרוגי מלכות בפועל, ואז האירו בנשמותיהם לת"ת ומלכות, ועצרו כח להעלות מ"ן לקבל מ"ד, הבאים מחכמה, הנקרא מחשבה, ועז"א כך עלה במחשבה, וזש"ה ממתים ידך הי' ממתים מחלד, והזכיר שני מיני מיתות, אם למסור עצמו

השם, לעלות ממטה למעלה, בסוד הקדוש, שהיא החכמה. אבל מסירת עצמם למיתה, הוא בסוד המלכות, שהוא אתר דמותא, וקדוש השם למעלה, וזש"ה כי עליך הורגנו כל היום, עליך ממש, כי הם למעלה מן המלכות. וגבי מוסר עצמו למיתה, כתיב אליך הי' נפשי אשא, ולא כתיב עליך, כי הם למטה במלכות. וז"ס משרז"ל, ואפילו הוא נוטל את נפשו, הו"א דייקא, כמ"ש ועבד הלוי הוא, דהיינו בינה, הנוטלת נשמות הצדיקים, לעלות בהם למחשבה העליונה. וז"ס מ"ש למרע"ה, שתוק, כך עלה במחשבה על ר"ע, כשנהרג על קידוש השם. ודע כי זווג העליון השלם שהוא תמידי (ח) הי"ס א, י' למעלה בסוד מ"ד וי' למטה בסוד מ"ן וי' באמצע, בסוד דעת עליון, המזווג חר"ב. הזווג תחתון, בסוד יאהדונה"י, י' בראש מים זכרים, י' בסוף מים נקבות, וששה אותיות באמצע, בסוד ת"ת. והנה גם לזווג העליון יש בחי' אחרת, ונקרא זווג שאינו שלם, אמנם הוא תמידי, והוא בסוד יאההויה"ה, י' בראש, הי' בסוף, בסוד י"ה. והם י' בראש מ"ד, והי' בסוף מ"ן. כי אין להם כח לעלות ממטה למעלה בבניה, כי אם הי' עליונות כח"ב ח"ג. ובמלכות עולים כולם ממטה למעלה, בסוד י', ולפיכך בבניה הי' ובמלכות י'.

ועוד, כי הבניה היא אם הבנים, והמלכות היא אם הנשמות הצדיקים. ובני הבניה שהם ד"ו, בסוד הי', הם מ"ן דילה, והם ת"ת ומלכות. ובני המלכות שהם נשמות הצדיקים, הם מ"ן דילה, סוד י', הטיפה הנמשכת מן היסוד, שהוא הצדיק. ועוד כי כל נשמה ונשמה כלולה מעשר, לפיכך י' בסוף. והנה מ"ן דבינה, לעולם אינם פוסקים, כי

י פ ה ש ע ה

זווג שלים יע"ש. ובשבת כאשר נמשכים המוחין מאבא ואימא עלאין, שבחינתם חיה דכללות כל האצילות, אז חוזרים כל בחינות זרין בכללותם, ואז נעשה זווג גמור שלים.

הנחות ומראח מקומות

(ח) נ"א שאינו תמידי (כת"י) ובפע"ח ל"ג שהוא תמידי. (ט) פע"ח שער נפילת אפים טרק א'.

למיתה, וזהו לצורך יד ה', והיא המלכות הנקראת יד ה'. ואם למסור עצמו עק"ה, וזהו

ממתים מחלה, והחלד היא אימא עלאה, שהיא נעלמת ונחלדת כעין דרסה וחלדה, שאינה נגלית. חלקם בחיים, שהם עולים בחיים העליונים, כי חיי המלך היא בינה. וצפונך, בסוד נתיב לא ידעו עיט, שהוא שביל דקיק (י) טמיר גניז, יאז ישבעו בנים, ת"ת ומלכות, והניחו יתרם לעולליהם, נה"י, או נשמות הצדיקים דאתיין מת"ת ומלכות, ואינן עוללין דילהון.

הנה הווג העליון התמיד, הוא בסוד יא"ה ה"י ה"ה, כאשר כתבתי, י' בראש חכמה, ה' בסוף, ד"ו פרצופים, שני בנים. וכאשר יהיה ע"י נשמות הצדיקים, המוסרים עצמם עק"ה, אז יהיה בסוד א, י' בראש מ"ד, י' בסוף מ"ן, מנשמות הצדיקים המוסרים עצמם על קד"ה. ו' באמצעיתא, סוד דעת עליון, ושם המחבר הווג העליון, יא"ה ה"י ה"ה, הוא שם בן ד' במילוי יודין, יוד הי וי"ו הי, והוא נשמתם הפנימית. הנקרא מולא, דחיבורא דילהון תלוי במולא.

ושם המחבר הווג התחתון, יאהרונה"י, הוא שם בן ד' במילוי אלפין, העולה מ"ה, והוא מחשבה, חשב מ"ה, בסוד קול דבור ומחשבה, והוא שקיו דאילנא, כנוכר בתיקונים.

והנה הווג העליון, בהתחברו ונעשה יא"ה ה"י ה"ה, (כ) אותיות הראשונות הם אהיה, והאחרונות הם יהרה, ונמצא שגברה בינה על החכמה, וטעם הדבר הוא, להיות כי חיבורא דילהון, הוא בשם ד' במילוי יודין, והוא ה' על י', נוקבא על דכורא, כמבואר בתיקונין, לפיכך גבר שם אה"ה על שם יה"ה, נוקבא על

דכורא, בינה על חכמה, ועלתה להיות עטרת בעלה העליון.

וביאור הענין, כי החכמה נעלמה מעיני כל חי, ואין כח לקבל שפע, ומה גם ע"י מולא, כי אם ל) שהחכמה תשפיע בבינה, והבינה תשפיע משפע החכמה שבה, ע"י התלבשות אור החכמה בה. ולפיכך הבינה גוברת, לשיכלו לקבל השפע הבנים הנעימים. ולפיכך נקראת אם הבנים. ועוד, כי שפע היורד הוא מן החכמה, כי מצד בינה עצמה דינין מתערין, ולפיכך שם בן ד' המורה על החכמה, (מ) הוא בסופו קרוב יותר אל הבנים, לשיקבלו השפע רחמים מחכמה שבה, ולא דינין מצד עצמותה.

ועוד, כי האשה העליונה הוריעה תחילה, ואח"כ האיש העליון, ולפיכך קדמו אותיותיה, לאותיות הזכר העליון, ובאותיותיה קדמו הזכרים לנקבות, כי היוד והאלף קדמו לב' הההין, שהן נקבות. וכן באותיות הזכר, קדמו היוד והויו לב' הההין. לפיכך ילדה זכר תחילה, והוא ת"ת ברא בוכרא. ואחר ילדה בת, ואף השפע היורד, היא נזונת ממנו, וז"ס ה' דעל ו', (ג) כי ו' ברא בוכרא נולד תחילה, ונתגלה תחילה, ואח"כ נתגלית (ס) מבין חדוי כנוכר באד"ז. ונמצא שהווג העליון, שהוא לצורך החתן והכלה, בא שפע מהזכר העליון לחתן, וממנו נזונת הנקבה. והווג התחתון שהוא לצורך נשמות התחתונים, יוצאין נשמת הזכר והנקבה יחד, כלולים זב"ז. אלא שאח"כ, מתפרשן לפום ארחייהו דבני נשא למטה. ולפיכך הווג של ת"ת ומלכות, שהוא יאהרונה"י, נכללין זב"ז, אותיות הזכר עם אותיות הנקבה, והיו לבשר אחד, ומולדין נפשות (ע) כיוצא בהם.

ומ"מ זווג יא"ה ה"י ה"ה, (פ) יש בו קצת

הנה הווג העליון התמיד, הוא בסוד יא"ה ה"י ה"ה, כאשר כתבתי, י' בראש חכמה, ה' בסוף, ד"ו פרצופים, שני בנים. וכאשר יהיה ע"י נשמות הצדיקים, המוסרים עצמם עק"ה, אז יהיה בסוד א, י' בראש מ"ד, י' בסוף מ"ן, מנשמות הצדיקים המוסרים עצמם על קד"ה. ו' באמצעיתא, סוד דעת עליון, ושם המחבר הווג העליון, יא"ה ה"י ה"ה, הוא שם בן ד' במילוי יודין, יוד הי וי"ו הי, והוא נשמתם הפנימית. הנקרא מולא, דחיבורא דילהון תלוי במולא.

ושם המחבר הווג התחתון, יאהרונה"י, הוא שם בן ד' במילוי אלפין, העולה מ"ה, והוא מחשבה, חשב מ"ה, בסוד קול דבור ומחשבה, והוא שקיו דאילנא, כנוכר בתיקונים.

והנה הווג העליון, בהתחברו ונעשה יא"ה ה"י ה"ה, (כ) אותיות הראשונות הם אהיה, והאחרונות הם יהרה, ונמצא שגברה בינה על החכמה, וטעם הדבר הוא, להיות כי חיבורא דילהון, הוא בשם ד' במילוי יודין, והוא ה' על י', נוקבא על דכורא, כמבואר בתיקונין, לפיכך גבר שם אה"ה על שם יה"ה, נוקבא על

והנה הווג העליון התמיד, הוא בסוד יא"ה ה"י ה"ה, כאשר כתבתי, י' בראש חכמה, ה' בסוף, ד"ו פרצופים, שני בנים. וכאשר יהיה ע"י נשמות הצדיקים, המוסרים עצמם עק"ה, אז יהיה בסוד א, י' בראש מ"ד, י' בסוף מ"ן, מנשמות הצדיקים המוסרים עצמם על קד"ה. ו' באמצעיתא, סוד דעת עליון, ושם המחבר הווג העליון, יא"ה ה"י ה"ה, הוא שם בן ד' במילוי יודין, יוד הי וי"ו הי, והוא נשמתם הפנימית. הנקרא מולא, דחיבורא דילהון תלוי במולא.

הגהות ומראה מקומות

- (ל) ג"א ע"י בינה כי החכמה משפיע (פע"ח) וכת"י.
 (מ) ג"א רחמים (פע"ח).
 (ג) ג"א ד' על ו' (פע"ח).
 (ס) מוסיף הכלה (פע"ח).
 (ע) ג"א נשמות (פע"ח).
 (פ) ג"א אי הה יו הה (פע"ח וכת"י).

- (י) ג"א דנחית מן י' ואפתח רחמת דאמא ואושיד מ"ד. תמלא בטנם ומקבלת להו אמא עלאה הנקראת בטן ואתמלאת מהחיא שביל דקיק וגניז (בטן בסוד מבטן מי יצא הקרה שהוא ז"א לפני הווג מעובר בבטנה) ואז ישבעו וכו' (פע"ח). ועיין בהקדמת ספר הנוהר אות רל"ח. ובדפוס דף י"ג: (כ) ג"א א"י ה"ה י"ו ה"ה (כת"י ופע"ח).

התפשטות דין למטה אחר שנוקבא על דכורא, והמחברם הוא שם בן ד' במלוי יחיד, ה' על י, ודינא איהו. אבל זווג ע"י א, הוא רחמים גמורים, דכולא דכורא, יר"י, ובינה אושדת מיין לקבליה, בסוד נקודת האמצעית שבה, סוד י, ולפיכך י בראש י בסוף, הוא פלא יועץ, כשהוא באלף, והוא זווג עליון, סוד רוחא ברוחא נכללים זב"ז בפנימיותם, כי זווג יא"ה הו"י ה"ה מלבר, וזווג א' מלגאו. וה"ס הנשיקין הנעלמים בעולם עליון.

הנה הצדיקים המוסרים עצמם עק"ה, עולים עד המלכות, והם מ"ן דילה, ועולים עוד עד בינה, ונעשים מ"ן דילה, לעלות למחשבה. והמ"ן והמ"ד, הם בסוד כ', עשר מלמטה למעלה, ועשר מלמעלה למטה.

הזווג התחתון, שהוא יאהדונה"י, הוא בסוד כף כפופה, והזווג העליון שהוא א, הוא בסוד ד' פשוטה, שהיא אימא עלאה, פ) עשר מלמעלה למטה, ועשר ממטה למעלה, ולפיכך יש כ' כפופה, וד' פשוטה, ולפי שהמוסר עצמו עק"ה, הוא עושה שני זווגים אלו, שהם: כ' כפופה, וד' פשוטה, ולפיכך נאמר למרע"ה, על ר"ע שנהרג עק"ה, ז) כך עלה במחשבה, וז"ס שאמרו על ר"ע, ק) נכנס בשלום ויצא בשלום, תרי שלומות, לעילא ותתא.

ו) ודע, כי הזווג יא"ה הו"י ה"ה, הוא ע"י הדעת, אשר מרע"ה מרכבה אליו, והוא נשמה לת"ת, וגופא לבינה, ולפיכך יקרא המאור הגדול פעם ת"ת, ופעם יקרא בינה, וכלא חד, וזווג

הא, ע"י דעת עליון, נשמתא לבינה, ולפיכך נאמר למשה שתוק כך עלה במחשבה, כי עלה למעלה ממנו, להיות מרכבה לזווג הפנימי, ומרע"ה ש) לזווג שם אהיה, ת) ולפיכך נאמר לו בתחלת נבואתו, אהיה אשר אהיה.

והנה ביחוד ק"ש עם בשכמל"י, הוא בסוד נשיקין, ולפיכך סמוך להיכל אהבה, אשר שם הנשיקין, צריך ליחד, ולפיכך ד' דאחד רבתי, לרמוז לד' העליונה דהא, ה' עלאה נמי ד' היות, א) כנזכר בזהרה, ואנו מיחדין אותה בסוד נשיקין עלאין, ולפיכך יצאת נשמת ר"ע באחד, כי נתכוין ליחדא בסוד הנשיקין העליונים, ובשכמל"י, הוא סוד נשיקין התחתונים, דת"ת ומלכות, ב) והם הם ציקי קדירה, שהריחה בת מלך, הכלה הכלולה, שהריחה הנשיקין העליונים, ורצתה להזדווג בחתן, רוחא ברוחא, בסוד הזווג העליון הפנימי, ולא אמרו משה, כי הוא היה בסוד הנשיקין ג) פה אל פה אדבר בו, ולא היה צריך לאמרו, כי הוא היה המזווג ת"ת ומלכות, בסוד רוחא ברוחא, בסוד נשיקין, ומזווג חו"ב, גופא בגופא, בסוד הדעת כנ"ל, ויעקב, הוא המזווג גופא בגופא לת"ת ומלכות, ורצה ליחדא בסוד הנשיקין בשעת מיתתו, כי כמו שהמוסר עצמו עק"ה, מיחד ד) בינה בסוד נשיקין עלאין, כך המוסר עצמו למיתה, מיחד ת"ת ומלכות, בסוד נשיקין תתאין, מה גם המתכוין לכך בשעת מיתתו ממש, וז"ס מיתת הצדיקים בנשיקה, ודע, כי גם בתפלת הצדיקים, מתעוררין מ"ן לקבל מ"ד, בין בבינה בין במלכות, אלא

הגהות ומראה מקומות

- פ) נ"א ל"ג מן עשר עד ולפיכך (כת"י).
 ז) מנחות כ"ט:
 ק) חגיגה טו: עלה בשלום וירד בשלום.
 ר) פע"ח שער נפילת אפים פרק ו'.
 ש) נ"א מרכבה לזווג (פע"ח).
 ת) עיין בפע"ח שכותב כאן את הרבור המתחיל ולפיכך בקש מרע"ה הכתוב להלן דף שי"א ט"א.
 א) נ"א ד' הות (כת"י).
 ב) לשון פע"ח ולפיכך אין אנו אומרים ברוך שם אחד, אבל צריך לכוון להמשיך לה אחד
- כדאיתא בזהר פרשת תרומה, ולעתיד לבא שתהיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים או יהיה ה' למלך על כל הארץ ולא יהיה אחיזה לחיצונים כלל בה שהיה במקום מלכות בסוד אור הלבנה כאור החמה וביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, והבן גם זה מאד והן הם ציקי קדירה.
 ג) נ"א מוסיף בסוד פה פע"ח, ונ"א ל"ג נשיקין (כת"י).
 ד) נ"א חו"ב (פע"ח).

נת"ל אצל קדיש הדוד לה' קראו בשמו. ושם נתבאר, ששני המ"ב שבקדיש הזה, שניהם הם של הויה דע"ב דידין. לפי שהוא ענין הורדת השפע מן האצילות אל הבריאה, ובעולם האצילות הם הויות דע"ב דידין, וע"ש הענין באורך.

דרוש א

(ז) בענין ס"ת, שמוציאין בשני ובחמשי בחול. ונבאר תחילה מנהג מורי ז"ל, שהיה נוהג לנשק הס"ת, וללותו, לילך אחריו כשמוליכין אותו מן ההיכל אל התיבה לקרות בו. ואח"כ היה נשאר שם סמוך אל התיבה, עד שהיו פותחין הס"ת, ומראין אותו לקהל כבודע, ואז היה מסתכל באותיות הס"ת ממש. והיה אומר, שעל ידי הסתכלות האדם מקרוב כ"כ, שיוכל לקרוא האותיות היטב, עי"ז נמשך אור גדול אל האדם. ואח"כ היה חוזר למקומו הראשון, ויושב שם מיושב, עד סיום קריאת הפרשה. לא כאותם הנחגים לעמוד, וזמן הרבה התפלל מז"ל בביתו בעשרה, ולא חשש שיהיה שם ס"ת לקרוא בו, בין בחול בין בשבת.

ועתה נבאר מה ענין הוצאת ס"ת עתה בעת הזה, ובימים אלו, כמ"ש דז"ל (ח) עזרא תיקן לישראל, שיהיו קוראים בתורה שני וחמישי. והנה נתבאר אצלנו, כי ביום ב' זה, שולטת עולם היצירה בעולם. ולכן טוב לעסוק בתורה בשני ימים אלו. והנה היצירה היא כנגד ז"א, שהוא אות ר' של ההויה. גם ז"א נקרא תורה שבכתב, ולכן בשני ימים אלו בלבד, מוציאין ס"ת. משא"כ בשאר ימי החול, כבודע.

ואמנם טעם הוצאת ס"ת אחר נ"א הוא, כי הנה בחי' תורה שבכתב איננה רק בחי' היסוד דאבא, המתלבש תוך קו האמצעי דז"א

שאינן נשיקין, לא עלאין ולא תתאין, כ"א ע"י שימסור עצמו למיתה, או עק"ה, כי אז יהיו מ"ן לעילא או לתתא. וכן נשיקין, או לעילא, או לתתא. ויהיה הזווג שלם, גופא בגופא, ורוחא ברוחא. והנה אעפ"י שהמסור עצמו למיתה מיוחד ת"ת ומלכות בסוד נשיקין. וכן המוסר עק"ה, מיוחד חו"ב בסוד נשיקין. זהו לפי שעה, אבל אינו נעשה מרכבה תמיד לכך, אא"כ ימסור עצמו למיתה על התורה ועל המצות, ועק"ה בפועל, כמו שעשה ר"ע.

וסוד נשיקין התחתונים, שהם בת"ת ומלכות, רוחא ברוחא, הוא התעלמות הגוף העליון, וביטול הנתלין בו שהם הקליפות, כדי שיתדבקו אז רוחא ברוחא, ולא יהיה להם מעכב. וזה צריך בחשאי, לבל יינקו הקליפות מהרוח החיוני המחיה את כולם, חוץ מיום הכפורים דנהרא אימא עלאה בתתאה וכלא חד, ולפיכך אומרים בשכמל"י בקול רם, ע"כ הגיע דרוש זה, שהועתק מכ"י מורינו האר"י ז"ל. (ה)

ולפיכך בקש מרע"ה מהקב"ה, שתנתן התורה ע"י ר"ע, והודיעו הקב"ה, שהתורה ניתנה לישראל, מגופה של בינה, הנמשכת עד מלכות, בסוד ה' גבורות, ולכן ראוי שתנתן התורה ע"י משה, שהוא הדעת, אשר משה מרכבה אליו, שהוא גופא דבינה, נשמת הת"ת, הוא תורה שבכתב, ולא תורה שבע"פ שהוא הפנימיות. ולכן התחיל וידבר אלהים, ולא וידבר ה'. וכל זה (ו) כששמע שהיו אומרים הלי"מ, שהוא סוד הר"ק הנמשכות מן הבינה ולמטה, שה"ס הדעת, מצד הדינים דמתערין מינה, ר"ל הגבורה, אז נחה דעתו עליו, שהפנימיות לא נתגלה. והבן זה מאד, ולפיכך נאמר בתחלת נביאתו, אהיה אשר אהיה ע"כ. כונת הקדיש שלאחר נפילת אפים, כבר

הנחות ומראה מקומות

(ה) הגו"ה אמר משה וויטאל גין ונכד להרב המחבר מהרה"ו ז"ל עוד מצאתי כתוב בספר אחד יתרון דברים על מאמר הנזכר לעיל וז"ל.

(ז) פ"ע שער ס"ת פרק א'.

(ח) בבא קמא פב.

(ו) וכל זה רומז במה שהולינו בבתי מדרשות

מורשה קהלת יעקב, כי משה הוא היסוד דאבא, והאורות שבתוכו הם התורה, ויעקב אשר בחוץ, יורש ולקח האורות תאלו. וכבר נתבאר זה אצלנו במקומו.

אמנם היותר נלע"ד ששמעתי בבירור ממור"ל, הוא באופן זה, כי הבקיעה הא' היא בקיעת היסוד דאימא, והחסדים אשר בו, אשר מתפשטים בז"א, ומלבישים ומקיפים את היסוד דאבא בתוכם כנודע. וע"י בקיעה זו דיסוד דאימא, יוצא אור היסוד דאבא, מחוץ יסוד דאימא, אל תוך גוף ז"א. והבקיעה הזאת, היא ענין פתיחת ההיכל, להוציא הס"ת מתוכו, כי ההיכל הוא יסוד דאימא, אשר בתוכו הס"ת, שהוא היסוד דאבא. ואח"כ באה הבקיעה הב', והיא בקיעת היסוד דז"א עצמו, שיצא האור של היסוד דאבא לחוץ, אל יעקב הנתון במקום ההוא כנודע. ובקיעה זו, היא ענין פתיחת תיק הס"ת עצמו, שיתגלה הארת התורה, הכתוב בתוכו, לחוץ אל כל הקהל כנודע. ואח"כ בעת שקורין בתורה, אז הוא יוצא האור שבתוכו לחוץ, שהיא התורה עצמה, שנקראת אור, וזהו היותר אמיתי אצלי מדרך הראשון.

דרוש ב'

(ל) נבאר מספר העולים לקרות בתורה. הנה בריש פרק הקורא את המגילה, תמן תנינן, בשני ובחמישי ובשבת במנחה, קורין ג'. ברי"ח ובחש"מ, קורין ד'. בי"ט, ה'. וביוה"כ, ו'. בשבת בשחרית ז'. (מ) וכל אחד מהחלוקות, יתבאר במקומו בע"ה.

ועתה נבאר, ענין הג' שקורין בשני

כנודע. גם ז"ס עליית מרע"ה להר סיני ביום, (ט) לקבל לחות התורה הורידם ביום ה' י'.

הנה הווג הנעשה בעמידה, היה ע"י שנבקע היסוד דאימא, ונפתח, ויצאו מתוכו חריג לחוץ, אבל היסוד דאבא, אשר הוא מלוכש תוך היסוד דאימא, לא נבקע, ונשאר סתום עדיין כמתחילה, והאורות שבתוכו, שהם החריג שבו ג"כ, אינם יוצאין הם עצמן לחוץ. כיון שהיסוד סתום, אמנם יוצאת הארתם בלבד לחוץ, כדי לתקן פריצוף יעקב, כנ"ל בברכת אבות. אבל המוח עצמו של החריג אשר בתוכו, נשאר בפנים, ואינו יוצא לחוץ.

אמנם עתה אחר אשר נעשה הווג של העמידה, נבקע היסוד דאימא (כ) והמחזין שבתוכו מאירין לחוץ ביעקב ורחל, העומדים שם מבחוץ בנ"ה דז"א כנודע. אמנם כדי לצאת אלו האורות לחוץ כנזכר, צריכות שני מיני בקיעות. ובענין שני בקיעות אלו, נסתפקתי איך שמעתי ממורי ז"ל, כי הנעל"ד ששמעתי ממנו הוא, כי הבקיעה הראשונה היא הוצאת יסוד דאבא חוץ מגופא דז"א, כי כבר הוא יוצא מתוך יסוד דאימא, אשר נשלם ונסתיים במקום החזה דז"א כנודע. ובקיעה הב' היא, בקיעת יסוד דאבא עצמו, להוציא אורות שלו מתוכו. ונמצא כי פתיחת ההיכל הוא נעשה בתחילה, והוא ענין הז"א עצמו, שנבקע להוציא יסוד דאבא מתוכו, לחוץ מגופו. ופתיחת הס"ת עצמו נעשה אח"כ, וה"ס בקיעת היסוד דאבא עצמו, הנקרא ס"ת, ומתגלים החריג שבתוכו, הנקראים תושבי"כ כנודע, ומאירין ביעקב, וז"ס, תורה צוה לנו משה

הנחות ומראה מקומות

ג' העולין שבת למנחה ובב וזו. ישראל ה' אותיות נגד העולין ביו"ט. הוי"ה ד' אותיות נגד העולין ברי"ח וחול המועד. אלקינו ו' אותיות נגד יום כפורים. הוי"ה אחד ד' אותיות נגד העולים בשבת (פע"ח).

(ט) נ"א מסיף ביום שני (דפו"י).

(י) נ"א שעלה ביום ה' וירד ביום ב' (פע"ח).

(כ) נ"א דאבא (פע"ח).

(ל) פע"ח שער קריאת התורה פרק ב'.

(מ) הגה"ה מצאתי כתוב רמז להעולין בספר

תורה בכל שעה סימנך: שמע הוא אותיות נגד

שהם כנגד חסד וגבורה, הקודמין אל הת"ת, שהוא ישראל העולה בבחי' שלישית, כי נראה שיותר חשובים הם הכהן והלוי מישראל שהוא הג'.

אבל הענין הוא, כי הנה הו' אנשים העולים בתורה ביום שבת בשחרית הנה הם כנגד ב' פרקים תחתונים דנצח דאבא, המלובשים ונסתמים תוך ב' פרקים תחתונים דנצח דאימא, והם עצמם מלובשים תוך חסד ונצח דז"א. וכנגדם שני פרקים תחתונים דהוד דאבא, אשר בתוך ב' פרקים תחתונים דהוד דאימא, אשר בתוך גבורה והוד דז"א. וכנגדם ב' פרקי היסוד דאבא, שהם היסוד והעטרה שבו, אשר תוך ב' פרקי דיסוד דאימא. אשר בתוך הת"ת והיסוד דז"א. (ג) והנה ד' פרקים דנצח והוד, הם סתומים לגמרי, ומלובשים כנוכר. אבל השני פרקים דיסוד דאבא, הם מגולים, לפי שהיסוד דאימא נשלם ונפסק בחזה דז"א, ומשם ולמטה מתגלה היסוד דאבא גילוי גמור. (ב) ונמצא כפי זה, כי שנים הראשונים שהם כנגד חסד וגבורה דז"א, אשר בתוכם מלובשים ב' פרקים עליונים, א' דנצח דאבא, וא' דהוד דאבא, ואין להם גלוי גארה כלל, לפי שה"ס ב' הזרועות, הצומחין ויוצאין

והמישי. (א) הנה אע"פ שנת"ל, כי גם התג"ת דאימא, והג"ת דז"א, נתגלית הארתם כנ"ל, שבחזרת העמידה עולים יעקב ורחל עד הג"ת דז"א. אבל עם כל זה, אין הג"ת דאבא מתגלית עתה, רק הנהי' שלו בלבד, הם המתגלים עתה בשני ובה' דימי החול, כי נבקעים נהי' דאבא, ויוצאת הארתם לחוץ, ולכן קורין ג' עולין. כהן: כנגד הנצח, קו ימין. לוי: כנגד ההוד, קו שמאל. ישראל: כנגד היסוד, קו האמצעי. והנה הארה זו אינה נשארה כך רק לפי שעה, ואח"כ חוזרין ומתעלמין בפנים כמתחילה, ולכן תיכף אחד הקדיאה, סוגרין הספר תורה, ומחזירין אותו למקומו תוך ההיכל.

ונבאר עתה יותר באורך, ענין הכהן יהלוי והישראל, הנוכרים. הנה נתבאר לעיל, שהחסדים המתגלים מבחי' יסוד דאימא תוך גופא דז"א, אינם רק בב' שלישים תחתונים דת"ת שבו, שהוא מן החזה שבו ולמטה. ובענין ס"ת דשחרית דשבת שעולין ז', נתבאר שם במקומו, כי לסיבה זו עיקר העולים הוא הג' והששי, לפי שהם כנגד הת"ת והיסוד דז"א, לפי ששם הוא עיקר גילוי החסדים, יותר מבכל השאר. ואמנם יש בזה מקום שאלה, שא"כ איך תקנו דז"ל, שיעלה תחילה כהן, ואחריו לוי,

י פ ה

דאימא, הם חוץ ממקיפים דל"ם דצלם דאימא. (ב) נמצא כפי זה, כי שנים הראשונים שהם כנגד חו"ג דז"א כו', ואין להם ניצוץ הארה כלל, לפי שהם שני זרועות, הצומחין ויוצאים מן השליש העליון שבת"ת דז"א, שהם האורות מכוסים לגמרי כו'. והא השתא בתר חזרת העמידה קיימינן, וקיימא אימא זקופה ועומדת, וכל הג"ת דז"א אורותיו מגולים, כמ"ש רז"ל, וא"כ כמו שיש כח בנו"ה דז"א לישראל, העולה לגלות הארת אבא שבהם, על ידי סיוע אורות המגולים, כן בהר"ג דז"א השתא מיהא גם בהם היו האורות מגולים, ולמה מצדכינן לכהן ולוי.

(א) והנה אע"פ שנתבאר לעיל, כי גם הג"ת דאימא, והתג"ת דז"א, נתגלית הארתם, כנ"ל שבחזרת העמידה עולין יעקב ורחל עד הג"ת דז"א כו'. הג"ת דאימא שנתגלים, לא שמעתי מעולם, וכי בחול יש שום עלייה לזעיר אנפין (ס) שעולם בהג"ת דאימא, ולעולם המוחין אינם נמשכים אלא מלובשין בנה"י. ואולי המקיפין שכתב רז"ל בדרוש ששי דר"ה, שנמשכים מהג"ת דאימא יע"ש, קרי כאן גלוי הג"ת דאימא, אלא שאם אותם המקיפין הם הל"מ דצלם דאימא, גם מאבא נמשכים מקיפין דל"מ דצלם שלו בברכת כהנים כמ"ש רז"ל, אלא ודאי אותם המקיפין הנמשכים מהג"ת

הגהות ומראה מקומות

(ג) והשביעי כנגד מלכות כמ"ש להלן. (ס) צ"ל שעולה.

הששי, שהוא כנגד היסוד, כולו הוא מגולה לגמרי, ולכן הוא מעולה מאד. והוה הטעם שאמר בזהר שלח לך, גבי רבי כרוספדאי חמיד לבא, דמימיו לא סליק לס"ת אלא שתיתאי כר.

ונמצא לפי זה, שהששי הוא מעולה מכל השבעה עולים. גם נמצא, שהששי והג', אעפ"י שאינם עושים שום תיקון בידם, כמו שעושים הכהן והלוי שמגלים מקום הסתום כנ"ל, מ"מ צריך שיהיו האנשים היותר חשובים במעלה שבכל העולים או, כרי שיהיו ראויים לקבל האורות המגולים ההם כנזכר. והנה נתבאר פה, ענין ז' עולים דשבת. ובמקומו יתבאר יותר בע"ה. (א)

דרוש ג'

(ס) ועתה נבאר ענין הארם עצמו, כשעולה לקרוא בתורה, צריך לזהר, שיראה מקום הקריאה, ויסתכל בפסוק אשר עתיד להתחיל, ואח"כ תכסה הכתיבה ע"י מפה של הס"ת, ואז תברך ברכת התורה שלפניה, ואח"כ תפתח ותקרא, ואח"כ תחזור ותסתום הכתיבה, ואז תברך ברכת התורה של אחריה, ואעפ"י שיש פוסקים שכתבו שאין צורך לכל זה, כמ"ש ב"י וע"ש.

גם צריך לזהר, כשיעלה לקרוא בס"ת, שיאחז בס"ת בשני ידיו, ולא בתיק, כ"א ביריעה עצמה, יד א' מצד זה ויד א' מצד זה אבל תאחז אותה ע"י מפה של הס"ת, לא

מן השליש העליון שבת"ת דו"א, ששם האורות מכוסים לגמרי, ולכן אין כח ביד שום ישראלי לפותחם ולגלות הארתם, אלא הכהן והלוי, אשר מצד מעלת יחוסם ומשפחתם, יש בהם כח לגלות הארתם. ונמצא, כי אעפ"י שהם כנגד מקום הסתום, עכ"ז שבח ומעלה הוא להם, שאין מי שיוכל לגלות הארתם, אלא הם, ולכן תקנו שיעלו הכהן והלוי ראשונים. אבל הנ"ה דו"א, ששם פרק תחתון דנצח, ופרק תחתון דהוד ראבא, אעפ"י שגם הם סתומים שם, עכ"ז יש להם קצת הארה יתירה, מבחי' האורות המגולים ביסוד דו"א, אשר שם עומד באמצעותם, ומאיר בהם. ולכן הר' וזהו, שהם כנגד אלו, הם יכולים להיות ישראליים, אבל עכ"ז אין מעלתם גדולה, כיון שהוא מקום סתום. ומה שאנו רואים שהם ג"כ מתגלים ע"י עלייתם, אין הענין תלוי במעשיהם, רק בכזון ולוי שעלו בתחילה, כי כיון שלסיבת מעלת יחוסם כנזכר, היה בהם כח לגלות החסד והגבורה, ממילא נתגלו גם הנצח וההוד, ואז היה יכולת ביד הישראליים הרביעי והה', לעלות ולגלותם.

ונמצא, שהיותר גרועים במעלה מן השבעה העולים, הם הרביעי והה', אבל הג' והר', הם משובחים ומעולים יותר מן הו' העולים, לפי שהאורות אשר שם, מגולים לגמרי מפאת עצמם, כי שם הוא מקום הגילוי בקו האמצעי בדוקא.

אמנם יש חילוק ביניהם, כי הששי מעולה מן הג', כי הג' אין בו גילוי רק בב"ש התחתונים בלבד, שהם מן החזה ולמטה. אבל

הגהה

(א) א"ש: מספקא לי, ביום שיש חתונה, שעולים בס"ת יותר מו', אם יותר טוב לעלות ששי למנין, או יותר טוב שיעלה סמוך למשלים, אעפ"י שעלו יותר מו' וז', ונלענ"ד, שיותר טוב הוא לעלות סמוך למשלים, לפי שהסמוך

הגהות ומראה מקומות

(ס) פעה שער ס"ת פרק ב'.

שמאלך, ואם תחבר ב"פ י"ד הנזכר, יהיו בגימטריא כ"ח, עם ה"ב' אהיה עצמם שהם בגי' חדש כנזכר, נמצא כי כ"ח וחדש, הם בגי' ש"ם, והם בגי' ספ"ר.

ונמצא, כי ספר הוא בחי' ב' שמות אהיה דיודין וההיך, העולים חדש, ועם כ"ח אותיותיהם, הם בגי' ש"ם, והם ספ"ר. וז"ס כוונת הס"ת, ואחר שאחזת אותו בשני ידיך, וכוונת בו הכוונה, או תכוין לכלול יד שמאל ביד ימין כנודע, ואז תסיר משם יד שמאלך, ותשאר יד ימינך לברכה אחוזה בס"ת, כל זמן קריאתך בו כנזכר.

ענין הקדיש שאומרים אחר קריאת התורה,

בידך ממש, כאומרים ז"ל (ע) כל האחוז ס"ת ערום, נקבר ערום מאותה מצוה. (ב)

הנהגה זו היא הכוונה, שיכוין בשעה שאחוז ס"ת בידו, (ג) יכוין שהס"ת ה"ס שני שמות אהיה, א' במלוי יודין, וא' במלוי ההיך, שהם קס"א וקנ"א, ושניהם בגי' חדש, ותכוין, שע"י ב' ידיך האוחזות בו, נשלם ונעשה שם, בסוד וקורא לך שם חדש.

והנהגה ש"ם וספר חשבונם שוה, והענין הוא, כי באהיה דיודין יש בו י"ד אותיות, ד' בפשוטו, ועשרה במלואו, תהי זה כנגד יד ימינך, שהיא כנגד י"ד אותיות הנזכר, וכנגדם יש י"ד אותיות אחרים באהיה דההיך ביד

הגהה

(ב) אמ"ש, נלענ"ד, שאין החיוב הזה, אלא בעת קריאת הס"ת בציבור, שאז מתגלים בכך כלום.

י פ ה

שהוא פנים דיסוד דאימא הוא קס"א, כמו שאמרו רבותינו ז"ל בשמו של מרע"ה. וגם החריג דאימא, כשיוצאים מפי היסוד דאימא, לוקחים עמהם בחי' לבוש, והוא שם קנ"א דאימא, כמ"ש רז"ל בדרוש הציצית דרוש ד' יע"ש. ושם בפ"א כתב רז"ל ז"ל, גם ביאור א' יש, והוא, כי הנה החסדים המגולים דאימא, הם סובבים ומקיפים יסוד דאבא מן החוזה ולמטה, ולהיות הארתם מגולה, גורמים להרבות אורה, ואז נבקע כל היסוד, ויוצא האור לחוץ יע"ש. ונמצא כי למעלה במקום הסתום, מסובב מקס"א דיסוד דאימא, ובמקום הגלוי, הוא מסובב בחסדים המלוכשים בקנ"א, נמצא קס"א וקנ"א גורמים הביקוע, ועיקר הכונה שצריכה להיות, עיין מ"ש רז"ל פרק ר' משער הנקודים, ותבין מאן חשיב ומאן ספון על ידי קריאתו בתורה, להיותו הוא בונה כל העולמות כולם, מראש האצילות, על ידי היותו ממשיך אור האוון העליונה, ודי בזה.

(ג) יכוין כי הס"ת, הוא סוד שני שמות של אהיה, א' דמלוי יודין, וא' במלוי ההיך כר', לעיל בפ"א כתב, כי הס"ת הוא עצמו יסוד דאבא, המתלבש תוך גופה דז"א, ז"ל, כי הנה בחי' תורה שבכתב, איננה רק בחי' היסוד דאבא, המתלבש תוך קו אמצעי דז"א כנודע כר', ועיין שער הארת המוחין זרין פ"ח. ואם כן מאן דכר שמה דקס"א וקנ"א, שהם שמות דאימא, כי יסוד דאבא צריך להיות משמות היות, שכן כתב רז"ל בשער ההוא פ"ו, כי משה אחוריים דע"ב, העולים דפ"ק וקס"א, יען הוא אחוריים דיסוד דאבא, ופנים דיסוד דאימא, אלמא יסוד דאבא פנים שלו שם ע"ב, ואחוריים רבוע ע"ב. לכן אומר אני, שלעולם יסוד דאבא, הוא בחינת היות, ומה שצריך לכיון בקס"א וקנ"א הוא, כי הם הגורמים ליסוד דאבא שיבקע, ויצא אורותיו לחוץ. והוא, כי יסוד דאבא נתון קצתו העליון עד החוזה דז"א, תוך יסוד דאימא, ופנימיות

הנחות ומראה מקומות

(ע) שבת יד. מגילה לב.

ועתה נבאר בו דרוש א', נמשך עם מה שנתל' בכונת נ"א עצמה. ע"ד הראשון ששמעתי ממורי ז"ל.

הנה בתחילת ביאור תפלת השחר נתל', כי כמו שהד' עולמות אבי"ע, עולים למעלה בסדר המדרגות, מהתחלת קרבנות של שחר, עד תפלת י"ח. כמו כן אחר תפלת י"ח, חוזרין הד' עולמות אבי"ע, לירד במקומם כסדר המדרגות זא"ו. אמנם בעת עלייתם, עולים ממטה למעלה, שבתחילה עולה עשיה, ואח"כ יצירה, ואח"כ בריאה. אבל עתה בעת ירידתם

הוא ממש ע"ד כוונת הקדיש שלאחר נפילת אפים. וכבר ביארנו שהוא בסוד שני בחי' מ"ב, משני בחי' של היות ע"ב ע"ב דמלוי יודין, וע"ש באורך. (פ)

דרוש א

בענין אשרי יושבי ביתך, הכוונה אשר תכוין בו. הנה לעיל בסיום כוונת נ"א, נתבאר באופן א' ענין אשרי, וענין מזמור יענך ה' ביום צרה, וענין ובא לציון גואל.

י פ ה

בראשונה, כדי להמציא מציאותם, לא כן עתה, כי בכונה תליא מילתא, וברגע קטן נעשה הכל. ובוה ניהא שבתפילה א' עולים כל מאי דאפשר לברר, ובאותה תפילה עצמה בא הלידה, עת הזמיר הגיע. מ"מ מה נעשה במ"ש רז"ל בשער מדומין פ"ב ז"ל, והנה או בפעם הב', שהוא זווג הב', לא נצטייר ממה שהוברר מן הנשמות, ולא נעשה מהם צורת ולד, כי עדיין אינם ראויין ליתקן באותה שעה שעלו מתוך הקליפות, אלא הם עומדין שם, עד זווג אחר שיהיה אחר זווג זה כו', כלל העולה, שאין שום בחי' מ"ן שאין עולים פ"א בבחי' מ"ן, ואחר כך בזווג השני שלאחריו, הם נתקנים ומצטיירים, ונעשה נשמה מתקנת, ואז יורדת ומתלבשת בגוף יע"ש. ואם כן איך עתה ברגע עולים כל הברורים מבי"ע, ומתקנים ומצטיירים לנולדים. כי על כן נלע"ד, שהנה נודע שבעת תיקון כל העולמות, היו שם שני מיני של ברורים, אחד בחי' המצטרך לפרצופים עצמם, לתקן עצמם וגופם, ואחר שנתקנו עצמות הפרצופים, כל חלק הנוגע להם, חיצוניות ופנימיות נרנח"י שבהם, באופן שאחר שנגמר כל הברור המצטרך להם בעת ההיא, אע"פ שעדיין נשאר גם מחלק עצמותם להתברר, מ"מ כל מה שהוצרך להם בעת תיקון העולם נברר וגמר ברורם. ואח"כ היה עיבור

הנה בכונת אשרי שכתב רז"ל, שעולים כל הברורים דבי"ע דבחינת רוח ובמזמור יענך ה', ג"כ עולים כל הברורין דבי"ע דבחינת נשמה, לא ידעתי כל אלו הברורים, הנעשית עתה גם בנפילת אפים, למאי אצטרכו, אחר שכבר בעליית העולמות קודם תפילה, כבר היו ברורים עולים, כמ"ש רז"ל קדם כל בדרוש ב' דכונת התפלה ז"ל, והבחי' הב' הוא, ענין פנימיות העולמות, שהם בחי' הנפשות של בני אדם בעשיה, והרוחין שביצירה, והנשמות שבבריאה יע"ש. ובדרוש א' ז"ל, והנה בהיותו בסדר העשיה כו', יכוין להעלות כל הנפשות אשר שם, אל עולם היצירה כו'. ובסדר היצירה יכוין להעלות כל הרוחין אשר שם, אל עולם הבריאה. ובסדר הבריאה, יכוין להעלות כל הנשמות אשר שם, אל עולם האצילות יע"ש. הרי שבעליית העולמות, כבר עלו כל נר"ן מכל בי"ע, ואם כן מה ענין חזרת כל הברורין הללו, שהם מתחילים מן נפילת אפים עד הלידה, ועוד, כי רז"ל למדנו להועיל, שכל הדברים דעיבור ותיקון וברור א"פ שבעת תיקון העולמות, על כל דבר ודבר, היה שם עידן עידינין, שהרי העיבורים, יש מהם מז' חדשים ומט', ומי"ב, ואח"כ יניקה וגדלות עד י"ג שנה, כל הנז' אצטריך, בעת תיקון העולמות ואצילותם

הגהות ומראה מקומות

(פ) פ"ע"ה שער קריאת התורה פרק ג'.

השפע אל עולם הבריאה, ונוטל חלקו הראוי לו. ואח"כ יורד אל היצירה, ונוטל חלקו. ומשם יורד אל העשיה, ונוטלת חלקה הראוי לה, מן השפע ההוא. אבל עדיין ג' עולמות בי"ע, הם למעלה בעולם האצילות, במקום שעלו בתחלה. ובהיותם עומדים שם באצילות, הם עומדים זלמ"ז, זה מלביש לזה וזל"ז, תוצה לו כנודע. וזכור ענין זה. ובהיותם שם, לוקחים שפע הראוי להם, כפי סדר מדרגתם כנ"ל, ואחר עלינו לשבת, אז יורדין ג' עולמות למקומם, עם השפע הראוי להם, שקבלוה כבר בהיותם באצילות.

הוא להפך, כי בתחילה יורדת הבריאה, ואח"כ היצירה, ואח"כ העשיה. ואז נמצא, שחזרו כל העולמות למקומם הא', וזהו מה שנת"ל.

אבל צריך שתדע, כי אין הענין כך, שאין העולמות יורדין, אלא עד שאומרים עלינו לשבת, כמשי"ת בע"ה. אבל הענין הוא כך, כי הנה נת"ל, שכל הדי' עולמות עלו, ונכללו למעלה בעולם האצילות. וסיבת עלייתם הוא, כדי לקחת כל עולם ועולם השפע הראוי ליתן לו, ואז אחר העשות הזווג העליון שבעולם האצילות בעת נ"א, אז יורד השפע משם לכל העולמות, כפי הראוי להם. ובתחילה יורד

י פ ה ש ע ה

דבריה, הכל הוא בנרנח"י דעולמות עצמם, והוא הוא עצמות פנימיות. ומ"ש בדרוש ב' ז"ל, והבחי' הב' היא ענין פנימיות העולמות, שהנפשות של בני אדם באים מהם, כנודע שנפשות בני אדם באים מן הפנימיות. והמלכים (ת) מן החיצוניות. דאלת"ה איך אפשר שהם בחי' נפשות של בני אדם, וכי נפשות בני אדם הם אלהות, שהם עצמם פנימיות העולמות, הלא רב המרחק, זה בורא עולם וזה נברא, אלא על כרחין הכי קאמר, פנימיות העולמות שהם בחי' נשמות, שמהם באים נשמות בני אדם.

כלל הדברים, שאני אומר, שכל הנרנח"י שאנו מעלים מאבי"ע, עד תפילת י"ח, שהיא באצילות, הכל הוא עצמות העולמות, הוא הפנימיות, הוא עצמות הפרצופים עצמם. ומ"ש רז"ל, שבעלות הנפשו דעשיה, יכלול נפשו עמהם, וכן ברוחין יכלול רוחו, ובנשמות יכלול נשמתו, פשוט הוא, שכיון שהוא נאצל ונולד מהם, והוא בחי' בן שלהם, וגם הוא מכויץ להעלותם, יכול לכלול עצמו עמהם, להעלות גם הוא. ולא מפני כך הוא והם שוים. והכי דייק רז"ל בדרוש א', שכתב ז"ל, וצריך

שני, לצורך מ"ן שלהם, שהם בחינת נשמות הבאות ומתלבשות בבני אדם, וחלק זה ביררו המאציל, בעת שברא ויצר ועשה אדה"ר, כי מחלקי זו"ן דאצילות ולמטה, כל ג' עולמות בי"ע, ובפרטות כל פרצוף שבכל עולם ועולם, כל המ"ן שלהם היו מבוררים וכלולים באדה"ר, וכל זה מבואר בפרק הא' דשער מדומ"ן, ועיין בשער הנסירה פ"ב, ואח"כ בחטא אדם הראשון, הנה מאי דהוה. באופן שהיה שם שני ענינים גדולים וברורים, חלק הפרצופים עצמותם, וחלק המ"ן שלהם שהם הנשמות, המתלבשים בבני אדם. גם עתה ישנם כמותם ממש, ובמקומות רבות כתבו רז"ל, ועיין גם בספר מבוא שערים ש"ב ח"ג פ"ח שכתב ז"ל, והנה כל מה שאנו מבררים תמיד בתפילתינו, מיום בריאת האדם עד ימות המשיח, הכל מאלו הבחי' של מלכים הנתונים תוך הקליפה, ויש בחי' מתבררים בכל יום אף גם עתה, הנוגעים אל האצילות, ויש לכל עולם מבי"ע. ויש לנשמות, וכן כיוצא בכל הפרטים יע"ש. הרי שכתב לעולמות אבי"ע, אלמא שני מינים ושני עניינים הם, ושניהם ישנם, ונעשים על ידי תפילתינו. והנה לפי זה שכתב רז"ל, שנכוין להעלות בעליית העולמות, הנפשו דעשיה, ורוחין דיצירה, ונשמות

הגהות ומראה מקומות

(ת) צ"ל והמלאכים.

עתה באשרי יושבי ביתך, תכוין להעלות מ"ן דבחי' הרוח, שיש בגי' עולמות הנזכר. והטעם הוא, כי אין הגר"ן באים לוולד בפעם אחת, ולכן תחילה באה הנפש, ועתה באשרי בא הרוח, וכמו שנתבאר גי' היות דב"ן בנ"א כנ"ל להעלות גי' חלקי בירודי הנפש, שבגי' עולמות ביי"ע בבחי' מ"ן, כמו כן נרמזו באשרי שלש היות דב"ן, להעלות מ"ן של רוח, משלש עולמות ההם. ותכוין כי גם הדכורא עתה נתון בה טיפת מ"ד, של בחי' הרוח.

ואלו הם, גי'פ ב"ן הנזכר: הא', ר"ת וס"ת של שני תיבות ארוממך אלהי, וס"ת מלת המלך, (ו) ב"ן שני הוא, ר"ת ארוממך אלהי המלך, עם מלת אלהי כולה, הרי ב"ן שני, ב"ן גי', הוא נרמז במלת בכל יום אברכה, בכל בגי' ב"ן.

י פ ה ש ע ה

נשאר לנו להבין, איך בתפילה א' עולים כל הבירורין האלה, ונתקנים ונולדים, והוא כתב כי שני הזווגים הם צריכים, דע, שלא כתב רו"ל שצדיקים שני פעמים, כי בפעם שעולים, אינם יכולים להוליד עד זוג שני, אלא דוקא בחלקי נפשות בני אדם, אותם שהם מ"ן דעצמות הפרצופים, והטעם, כי הנה הפסוק אומר חדשים לבקרים, שנשמתו של אדם עולה בכל לילה בעת השינה בסוד מ"ן, ביסוד המלכות, ומתחדשת לה מזהין וחוזרת בבוקר, ואינה צריכה שני זווגים כדי לצאת משם. ועי' מ"ש רו"ל בשער הנסירה פ"ג, וכן בעת תיקון העולמות, ששום פרצוף כדי להתקן, איצטריך ליה ב' זווגים, פעם א' כדי לעלותו בסוד מ"ן, ופעם שני כדי שיוליד, וראיה עצמית מו"א, שהרי בשער מדומ"ן פ"ד, מנה רו"ל זווגים תחתונים דאו"א שנודווגו להוליד זו"ן, וכתב שהם שנים, פעם ראשונה נודווגו כדי להעלותו מביי"ע, ולהמציא ולהאציל אותו, ואחר זמן יניקתו חזרו ונודווגו

הכונה של קודם אשרי, הנה קודם שתאמר אשרי, תכוין בהויה דע"ב דידוין, (צ) שה"ס עולם האצילות. ותכוין להמשיך שפע משם, אל עולם הבריאה, שהיא הויה דס"ג, וכן היא בחי' ה' ראשונה שבשם ההויה, וגם בחי' שם אל שדי. וכל עוד שאתה אומר הסדר הזה, מן אשרי עד סיום קדושת ובה לציון, תמיד תכוין בשמות הנזכר, שהם הויה דס"ג, וה"א ראשונה שבשם, וא"ל שדי. לפי שכל הסדר הזה, הוא בעולם הבריאה. זה מה שתכוין, קודם שתאמר אשרי, וגם תמיד כל עוד שאתה אומר הסדר כנזכר. (ק)

ועתה נבאר הכונה, שתכוין במזמור עצמו. הנה נת"ל, כי בנ"א העלינו בחי' מ"ן מבחי' נפשות בלבד, ואז גם הזכר לא נתן בה בחי' מ"ד, אלא מבחי' נפש בלבד מצד הזכר. ואמנם שישתתף גם את עצמו כו', להעלות נפשו עם נפשות דעשיה כו', וכבד ביארנו ענין העלייה של העולמות שאינן עולין רק בחינות הנפשות והרוחות והנשמות אשר בהם בלבד יע"ש. ומעתה אחר תפילת י"ח בנפילת אפים, שמשליך עצמו מאיגרא רמא לבאר שחת ומתחיל להעלות מביי"ע הבירורין, עד שבמזמור יענך נמצא, כי עלו נר"ן דנפשות, נר"ן דנשמות, נר"ן דרוחות, השתא הוא המעלה חלקי הנשמות של בני אדם, שבתוך המלכים, שבכל עולם ועולם, שהם המ"ן דכל פרצוף ופרצוף שבכל עולם ועולם, והם הם דברי רו"ל בדרוש גי' דנפילת אפים ז"ל, ואמנם אעירך בסוד גדול והוא, כי עיקר כוונת עליית מ"ן האלו כו', לברור עי' נפשו, כל ניצוצות בחי' חלק נפשו הנתונים תוך קליפות דעשיה דיצירה, וכן עד"ן יכוין להעלות בכח נשמתו כל הניצוצות של חלק נשמתו הנתונות תוך קליפה דבריאה יע"ש. ועתה הראתה לדעת, למה אצטריך להעלות כל אלו הבירורין פעמים.

הגהות ומראה מקומות

(צ) ג"א מוסיף אשר הוא בבריאה (כת"י).
(ד) ג"א הרי ב"ן ב"ן שני (כת"י).

(צ) ג"א מוסיף והוא יו"ד שהוא באצילות
דהויה (פע"ח).

תִּיבַת הַמֶּלֶךְ, ש) ואח"כ תאמר יעננו ביום קראנו. וגם כי ר"ת יעננו ביום קראנו, הוא בגימ' יב"ק.

גם תכוין כוונה א' בזה המזמור, והוא כי תכוין שבמזמור זה יש ע' תיבות, כמנין ע' קלין דיולדה, וכנזכר בזה פרשת פינחס. (ת) וביאור ענין זה הוא כך, כי הגה נת"ל, שבנ"א היה זווג יעקב ורחל, ואז נתעברה רחל מאותו הזווג, ונשארה מעוברת בהיותה בעולם האצילות. ואמנם צריך לינתן באותו העובר אשר בתוכה שפע גמור שלם בנר"ן, ואח"כ נולד הוולד ההוא, והשפע ההוא, וכל עולם ועולם לוקח חלקו, מאותו הוולד הנולד. והנה חלק הנשמה, לוקחתו הבריאה. וחלק הרוח, לוקחתו היצירה. וחלק הנפש, לוקחתו העשיה. והנה הנקבה הנזכרת יורדת מן האצילות, אל עולם הבריאה, בהיותו עדיין למעלה באצילות כנזכר, ושם בעולם הבריאה, יולדת הנקבה הנזכר, וכאשר צועקת אותם הקולות כשרוצה לילד, אז מזדווג הזכר עמה בבחי' חלק הנשמה, ונגמר העובר גם בחלק הנשמה כנזכר, ועיי' הזווג הזה, נפתח רחמה ויולדת, ויוצא הוולד בעולם הבריאה.

והנה במזמור הזה של יענך ה', הוא זמן זעקת היולדת, דראמת ע' קלין כנזכר, והם כמנין ע' תיבין שבמזמור הזה, ואז ניתן בעובר ההוא חלק הנשמה, כי בנפילת אפים ניתן בו כח הנפש. ובאשרי כח הרוח, וביענך כח הנשמה כנ"ל, וענין זה נעשה עיי' זווג זה המחודש עתה כנזכר.

והנה היא עתה בעולם הבריאה, ואח"כ יולדת, חמן לידתה הוא בקדושת ובא לציון

עוד יש כוונה א' באופן אחר, והוא, כי הגה כתיב שארה כסותה ועונתה לא יגרע. ובנ"א, הורדנו אל הנקבה בחי' העונה, שהוא הזווג. ועתה באשרי, אנו מורידין לה מלמעלה, בחי' שארה, שהם המזונות. וזה נרמז במלת אשרי, שהוא אותיות שארה. וכמו שלענין העונה, נרמזו ג"פ ב"ן, כן לענין המזונות, הוזכרו ג"פ אשרי, והם: אשרי העם שככה לו, אשרי העם שה' אלהיו, אשרי יושבי ביתך. וזהו הטעם שתקנו לומר ב' פסוקים של אשרי יושבי ביתך, ואשרי העם שככה לו. אעפ"י שאינן מכלל מזמור תהלה לדוד ארוממך אלהי כר', לרמזו ג' אשרי, כנגד המזונות של שלש עולמות. ובמזמור אשרי שאחר ברוך שאמר, נתבאר שם כוונת פסוק פותח את ידיך כר' ע"ש.

מזמור יענך ה' ביום צרה כר', עתה תכוין להעלות מ"ן של בחינת נשמה, אשר בגי' עולמות ביי"ע כנ"ל, ולכן נרמזו כאן ג"פ ב"ן אחרים, ואלו הם: הא' הוא ס"ת שם אלהי יעקב, גי' ב"ן. הב' הוא ר"ת נרננה בישועתיך, ב"ן. הג' הוא ס"ת יעננו ביום קראנו, גי' ב"ן. ותכוין כי גם הזכר נותן בה טפת מ"ד של נשמות דכורין.

גם צריך לכוין במזמור הזה כמה שמות של יב"ק, שהם בגימט' יהו"ה אלהים. ואלו הם: יענך ה' ביום צרה, ר"ת יב"ק. ונפלו ואנחנו קמנו, ר"ת יב"ק. ואנחנו קמנו ונתעודד, ר"ת יב"ק. ונתעודד יהו"ה הושיעה המלך, ר"ת יהו"ה, והוא צירוף א' מ"ב צירופי ההויה, ולכן לתורות זה, צריך לחבר מלת המלך, עם מלת הושיעה, ולתת טעם מפסיק אחר

י פ ה ש ע ה

לשון רז"ל שכתב במזמור דיענך ה' דחיקא לי טובא וליה עינינו רק עיין מ"ש רז"ל בחג הסוכות סוף כל דבריו בדרוש שמיני עצרת יע"ש.

הגהות ומראה מקומות

ש) עיין בפע"ה פ"ד משער קריאת התורה שמחק זאת מספרו. (ת) דף רמ"ט: משפטים הגה"ה להר"מ זלה"ה. וגם מביא מספר מלכיאל קי"ט: אחרי ס"ה. (א) צ"ל ב'.

גם שם ביארנו, ענין פסוק ה' חפץ למען צדקו כר', שנתקן בסוף קדושת ובא לציון, ושם ביארנו, שצריך לכיין ברית של צדקו יגדיל תורה, שהוא שם ציית, הגרמו בגי' אותיות אחרונות, של שם שקוציית, משם בן מ"ב אותיות, גם תכוין כי שם אבגית"צ, גרמו ברית של צדקו יגדיל תורה ויאדיר, שעולה בגימטריא כך.

ובאמרו ברוך אלהינו שבראנו לכבודו כר', צריך לכיין בכונה גמורה, כי הגה עתה אנו בעולם הבריאה, אשר משם נמשכת התורה שניתנה לנו, וכנזכר בזהר בראשית, ח"ל, אית אורייתא דאצילות, ואית אורייתא דבריאה כר'. גם מן הבריאה נמשכו נשמות ישראל, בסוד מ"ש רז"ל א) כל הנשמות חצובות מכסא הכבוד, כי משם החלק הנקרא נשמה, וזה גרמו באמרו ברוך אלהינו שבראנו לכבודו, שה"ס עולם הבריאה, והבדילנו מן התועים, בסוד מה שברא נשמתינו מן הטוב שבעולם הבריאה, והבדילנו ע"י מן התועים, ונתן לנו תורת אמת, היא התורה שנתנה לנו מעולם הבריאה, ולכן בכאן אנו מתפללים, שיפתח לבנו בתורתו, שמן הבריאה, וצריך לכיין כל זה בכונה גמורה, ובוה ית"ל מש"ל, שיכוין בשם ציית, מן שקוציית, ברית צדקו יגדיל תורה, והטעם הוא, לפי ששם שקוציית, הוא השם ה' האחרון שבו שמות של שם בן מ"ב כנודע, שהוא בעולם היצירה, כמבואר אצלינו בענין אנא בכח כר', ונודע כי זה השם ה' האחרון שבו שמות, הוא כנגד יום שבת, שהוא יום הו', והנה שם זה, הוא בהיכל הו' העליון, ב) הנקרא היכל קה"ק דעולם היצירה, שהוא כנגד בינה דבריאה, ושם זה הוא עולה בגי' ת"ק, כמנין אותיות מלוי שם שדי, ומשם סוד התורה, כי השם הזה הוא כנגד יום השבת, שהוא יום השביעי. ג)

הנחות ומראה מקומות

זה הוא במלכות דיצירה ואין סתירה ח"ו כי יש ערך הסוד מכלים לאורות כמבואר בפתחה לסירוש הסולם דף מ"ו אות י'.

ג) ג"א מוסיף שבו ניתנה התורה (ח"ו).

גואל, ומה שילדת, מתחלקת בגי' עולמות ביי"ע, ובתחלה ניתן בבריאה, חלק הנוגע לה בשפע, והולד ההוא הנולד הוא בחי' הנשמה כנזכר, ווי"ס קדושת ובא לציון, כי הוא בחי' קדושה נמשכת מלמעלה מן האצילות וקראוה בזהר פרשת תרומה, בשם תוספות קדושה, שהוא בחי' קדושה, הניתנת עתה אל הבריאה, והיא כדוגמת הקדושה שבעולם האצילות, וכדוגמתה יולדת עתה בעולם הבריאה, ואמנם הקדושה הזו, נתקנה בשתי לשונות, לשון הקדש ותרגום, הטעם הוא, כי צריך להמשיך השפע והאורות הנזכר אל עולם הבריאה, בבחי' פנים ובבחי' אחר, ולכן נאמרה בלשון הקדש, כנגד בחי' הפנים, ובלשון תרגום, כנגד בחי' האחוריים, כמבואר אצלינו בענין קריאת הפרשה שמרית, כי לשון התרגום, הוא בחי' האחוריים העליונים.

הנה ראיתי מן המדקדקים שאין לומר מלות התרגום בקול רם, אלא בלחש, ויש שאינן חוששין, ת) ומנהג מורי ז"ל היה, לאומרם בקול רם, ולא היה חושש למדקדקים לאומרם בלחש.

ואמנם כוננת קדושת זו, נתבארה באורך לעיל, גבי נקדישך ונעריצך, וע"ש, ועכ"ו, נכתוב כאן קיצור א', והוא, כי להיות קדושה זו, היא דוגמת קדושה שבאצילות כנזכר, כי יולדת דוגמתה בעולם הבריאה, לכן יש בה הארת גי' מוחין חב"ד, ודוגמתם יולדת בבריאה, וז"ס ג"פ קק"ק, וכולם כנגד החכמה, וברוך כבוד ה' ממקומו, כנגד הבינה, והי' ימלוך לעולם ועד, כנגד הדעת, וכבר נתבאר כל זה, בקדושת נקדישך כר'. גם נתבאר שם, כי פסוק של ה' ימלוך, שאנו אומרים עתה בקדושת ובא לציון, הוא כנגד מה שאומרים בקדושת נקדישך, ובדברי קדשך כתוב לאמר, ימלוך ה' לעולם אלהיך ציון.

ת) ואומרים כל התרגום בקול רם עם שאר הקדושה בלשון הקדש ומנהג וכו' (כת"י).

א) עיין שבת קנב:

ב) עיין לעיל בעליות העולמות שכתוב ששם

ענין בקדיש שלאחר ובא לציון גואל. נתבאר לעיל בענין קדיש של הקרבנות, ושם נתבאר, שצריך לכיין בשתי בחי' מ"ב שבו, להוריד הארה מן הבריאה אל היצירה, ע"י שני בחי' מ"ב, הא' מבחי' הויה דס"ג, והשני מבחינת הויה דע"ב דמלוי יחידן.

ונבאר ענין כוונת תפלה לדוד, וענין זה נרמז בזוהר פרשת פינחס, וכבר נתבאר לעיל בסדר מדרגות תפלת השחר, שצריך לכיין להוריד בתחילה אור מן הויה דע"ב שבאצילות, אל היצירה. (א) ואח"כ מהויה דס"ג שבבריאה, אל היצירה, כי כל סדר זה של תפלה לדוד, הוא בעולם היצירה כנ"ל. ולכן צריך לכיין בסדר הזה תמיד, אל אות ו' שבהויה, ואל הויה דאלפין דמ"ה, ואל שם א"ל יהויה, שאלו השמות הם בעולם היצירה. והנה עתה יורד השפע הנוגע לחלק היצירה, וה"ס הרוחין, כנ"ל במזמור יעקב ה' כו', וכבר נת"ל באשרי יושבי ביתך, שעדיין ג' עולמות בי"ע הם למעלה באצילות, אלא שבהיותם שם, לוקחים כאו"א שפע הראוי להם זא"ז כסדר המדרגות.

ענין הקדיש שלאחר תפלה לדוד, גם הוא נת"ל בקדיש של הקרבנות, ושם נתבאר, שיכיון להוריד הארה מן היצירה אל העשיה, ע"י ב' בחי' של מ"ב, א' של הויה דס"ג, וא' של הויה דמ"ה.

ענין פטום הקטורת שלאחר התפלה, נזכר בזוהר פרשת פנחס, וכבר נת"ל, שהסדר הזה הוא בעשיה, ולכן יכיון בו באות ה' אחרונה של הויה, ובהויה דב"ן דההין, ובשם אל אדני, שאלו השמות הם בעשיה.

ענין הקדיש שלאחר פטום הקטורת, גם הוא נת"ל בקדיש של הקרבנות, ושם הארכנו בביאורו, והוא הנקרא קדיש יתמי, וע"ש בביאורו.

הגהה

(א) א"ש: גלעניד, שצ"ל אל הבריאה. שום הפרש למ"ש קודם לזה. ואולי ההפרש (ב) א"ש: ק"ל, כי בכוונה הזאת אין הוא במ"ש עתה, במלת המברך.

הנחות ומראה מקומות

(ד) נ"א ל"ג מן תיבת ונתבאר עד וע"ש (כ"י).

בזה שינוי א', הוא שיכוין כי המברך, הם מ"ב ר"ך, כנוזר בוזה פרשת תצוה וזה"ס הגבורות הנקראים מ"ב, שמתחברות עם החסדים, ומתמתקות ונעשים ר"ך.

ונבאר עתה כוונת עלינו לשבת כו', הנה השבח הזה צריך לאומרו אחר כל תפלה מהג' תפלות, ולא כאותם שנוהגים לאומרו בשחרית בלבד. והנה הוא שבח גדול מאד מאד, וכמו שתראה עניינו, בביאורו שנבאר עתה בע"ה. וכן כתוב בתשובה שאלה לגאון הרב רבינו האי, ור' שרירא גאון ז"ל, ושם האריך בסיפור שבחו במאד מאד. ושם הביא ג"כ תשובת הרב רבינו גרשום מאור הגולה. והרי"ף ז"ל.

ועתה נבאר בחי' השבח הזה, כי הנה נת"ל באשרי, כי אחר שנעשה הווג בנ"א, עומדים ג' עולמות ב"ע בעולם האצילות, ומקבלים כל א"א שפע חלקו הראוי לו, בסדר המדרגות זא"ו. ועתה אנו צדיקים, שג' עולמות האלו יחזרו לירד במקומם הא', כדי שכל עולם ועולם מהם, יחלק טרף ומזון לבני ביתו המקום לו, כד"א הכפירים שואגים לטרף כו', מן השפע אשר קבלו הם עד עתה. ואמנם אנו יראים, פן בירידתם יתאחזו בהם הקליפה שם, ויקחו מן השפע שהוא, לכן אנו אומרים השבח הזה של עלינו לשבת, שע"י זה השבח מתבטלים החיצונים, ואינם יכולים להתאחו בקדושה.

הענין הוא, במה שנודע אצלנו בסוד החשמל, בענין נעילת המנעלים, בברכת שעשה לי כל צרכי, כי הקליפות נתונות בין אורם לאוה"מ, ופניהם אל אוה"מ, ואחודיהם נגד אור המקיף, לפי שאורו עצום ורב, ומסמא עיניהם, ואינם יכולים ליהנות ממנו. ונמצא שהאור המקיף, הוא המבטל התאחויות הקליפה בקדושה. ועתה בעלינו לשבת, יורד בחי' אוה"מ לכל ג' עולמות, ולכן החיצונים מתבטלים בשבח הזה.

ונמצא כי ב' כוונות וסיבות, יש בשבח הזה של עלינו לשבת, ושניהם נתלים זב"ז: הא' הוא, כי אחר אשר עתה קבלו ג' עולמות ב"ע, בחי' אור פנימי שלהם, הנה עתה הם

מקבלים אוה"מ שלהם. ולפי שאוה"מ יותר גדול ומעולה מן האור הפנימי כנודע, ולכן בא עתה באחרונה בעלינו לשבת, וזה הכוונה צריך לכווין בתחילה. ואח"כ, יכוין כונה אחרת, נקשרת עם הראשונה, והוא שיכוין שע"י ירדת אוה"מ בג' עולמות, יתבטל אחיות הקליפות אשר בג' עולמות, ולכן הוא מוכרח לומר שבה זה, אחר כל תפלה מן ג' תפלות שבכל יום.

אמנם צריך עוד כוונה א' שלישית, קודמת אל הב' הנזכר, והוא, כי בתחלה אנו צריכין לספר בשבחו יתברך, ובגנות הקליפה. ועי"כ יהיה נחלש כח הקליפה, ונכנעים. ואח"כ צריך לכוין ב' כוונות הנזכר, והוא כי אחר סיפור השבח הזה, יורד אוה"מ של ג' עולמות ב"ע. וגם עי"כ מתבטלת אחיות החיצונים. ואחר גמר ג' כוונות אלו, אז יורדין שלשה עולמות ב"ע למקומם הא', אחר סיפור שבח עלינו לשבת, ונותנים טרף לביתם וחוק לנערותם, והם יורדין מעצמם, שלא ע"י, כנ"ל בסוד קדיש בתרא, גבי קדיש הודו.

וביאור כל ארבע בחי' אלו, יתבאר עתה בע"ה. הנה מן עלינו לשבת, עד ואנחנו משתחווים, צריך לכוין כוונה ראשונה, והיא לתת שבח וגדולה להשי"ת, בכל ד' עולמות אבי"ע דקדושה, וליחדם יחד, כדי שע"כ יתגרשו משם הקליפה, כי ע"י סיפור שבחו יתברך, וגנות הקליפה, נכנעים והולכים להם, כנוזר בוזה פרשת בא, בענין מצוה לספר ביציאת מצרים.

ואח"כ מן ואנחנו משתחווים ואילך, יורד אוה"מ בכל העולמות ואז מתגרשים הקליפות והרי אלו שני כוונות ביחד. ואחר גמר עלינו לשבת, יורדין כל העולמות למקומם הא' כנוזר כי כבר אינם יראים עתה מן הקליפות שכבר נתבטלו. והנה ביארנו ד' בחי' אלו דרך כלל.

ועתה נבארם דרך פרט: עלינו לשבח לארון הכל, הוא סיפור שבח לעולם האצילות, הנקרא אדון הכל, לפי שכל שאר העולמות נבראו ממנו, והוא המציאם, והם בראויו ומעשה ידיו ועבדיו, והוא אדון לכולם, כנודע

מלמעלה למטה, עד העשיה כולה. ה) ואומר
שהוא גוטה שמים ויוסד ארץ, רמו לאימא
עלאה סתימאה, הנקראת הוא, בסוד ועבד
הלוי הוא. ואומר, שאימא הנקראת הוא, נטתה
השמים שהוא ז"א, ויסדה ארץ, שהיא נוקבא
דז"א.

ואח"כ הוכיר בחי' אוה"מ, ואמר ומושב
יקרו בשמים ממעל, ר"ל כי אוה"מ מושבו הוא
בשמים, שהוא ז"א, וה"ס בחי' עשרה שמות
אורות מקיפים שיש בז"א, ו) כמבואר אצלנו
בדרוש שמות הספירות וע"ש. וכנגד שם א'
של אוה"מ, אשר הוא מקיף כללות כל עשר
ספירות דאר"מ דז"א, אמר ממעל, כי הוא מקיף
כל כללות ז"א. ושכינת עוזו בגבהי מרומים,
הם עשרה שמות של אוה"מ, לייס ו) נוקבא
הנקראת שכינת עוזו. הוא אלהינו ואין עוד
אחר, הוא שם א' של אוה"מ לכל כללות י"ס
דנוקבא דז"א. אמת מלכנו ואפס זולתו, הוא
שם א' של אוה"מ, אשר הוא מקיף עליון על
כל כללות זרין לבי ביחד.

והביא ראייה לכל הנ"ל, מן הפסוק, חמ"ש
ככתוב בתורה וידעת היום והשבות אל לבבך.
וכנגד אוה"מ של כל כללות הנז', אמר כי
ה' הוא האלהים בשמים ממעל, לפי
שאוה"מ הוא מעילא לתתא. וכנגד אוה"מ
של כל כללות הנזכר, אמר ועל הארץ מתחת,
לפי שהוא מלמטה למעלה. ולזה לא אמר בשמים
במעלה, ועל הארץ בתחת, רק ממעל ומתחת,
להורות שהאר"פ מתחיל מלמעלה למטה, והמקיף
מתחת אל מעלה.

והנה יש עוד קצת כונות במקצת שמות,
בשבח זה. ואלו הם: עלינו, בגימטריא קס"ו,
כמספר רבוע ואחוריים דהויה דס"ג. עלינו
לשבח לאדון הכל, ר"ת בגי' קל"ה, והם בגי'
שני שמות דע"ב וס"ג. לשבח לאדון הכל,
ר"ת לל"ה, הוא שם א' משמות ע"ב, והוא
בגי' אדני, גדולה ליוצר בראשית, ר"ת גל"ב,
ותכוין להחליף הבי' בירי, א' מ"ב אלפא

שהאצילות נקראת אלהות. אבל הבריאה, נקרא
כסא הכבוד שלו, ומכ"ש יצירה ועשיה.

לתת גדולה ליוצר בראשית, הוא עולם
הבריאה, ולפי שממנו נוצר עולם היצירה,
נקרא יוצר בראשית, כי הוא יצר את עולם
היצירה.

שלא עשנו כגויי הארצות, הוא כנגד
עולם היצירה, שעשה את עולם העשיה, ולכן
נוצר בו בלשון עשיה, באומריו שלא עשנו
כר'. ולא שמנו כמשפחות האדמה, כנגד עולם
העשיה בעצמו.

הנה בעולם הבריאה, זכרנו שבח עולם
הבריאה, ולא סיפרנו בגנות הקליפה, לפי
שהבריאה היא כנגד הבינוה, ואין הקליפה אשר
שם, נאחזות בקדושה אשר שם, כנודע אצלנו,
ומכ"ש בעולם האצילות. אבל בזכרנו היצירה
ועשיה, סיפרנו בגנות הקליפה, כמ"ש שלא
שמנו כר', ולא עשנו כר', לפי שקליפה אשר
שם ביצירה ועשיה, נאחזין בקדושה, בסוד עץ
הדעת טררי, כמבואר אצלנו.

ואחר שזכרנו שבח ד' עולמות, ואפילו
שבח יצירה ועשיה, שלא נדמו אל הקליפה,
הנקרא גויי הארצות ומשפחות האדמה, אז אנו
מזכירין בביאור גנות הקליפה מה עניינם,
לפי שהקליפות עומדות בסיוע עולם העשיה
כנודע. וזהו מה שאנו אומרים, שלא שם חלקנו
כהם כר', שהם משתחווים להבל וריק כר'.
ואחר שהזכרנו שבו יתברך, ואח"כ זכרנו
גנות הקליפות, אז הקליפות נכנעים ונחלשים
מאד כנ"ל, ואז אנו כורעים בכריעה, ואומרים
ואנו משתחווים לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה
כר', ואז יורד אוה"מ אל כל העולמות, ועי"כ
מתבטלים החיצונים, ואינם יכולים להתאחו.
וזהו הטעם הכריעה הזו, לכיין להוריד אוה"מ
דרך ירידה בכל העולמות, מלמעלה למטה, עד
העשיה כולה.

הנה ענין ואנו משתחווים עד ויוסד ארץ,
הוא בעולם האצילות, בבחי' אר"פ שבו, שהוא

הנהרות ומראה מקומות

ה) ג"א ליג עד עשיה כולה (כת"י). ו) ע"ח ח"ב שער מ"ד פ"ג. שער הנקדמות דף ר"ב

ז) ג"א מוסיף נוקבא דז"א (דפרי"י).

י"פ א"ל, הם בגימטריא י"ש עולמות הנזכר, ושם זה של א"ל, הוא מסוד שם אהיה, שהוא בגימטריא כ"א, ועם י אותיותיו במילואו, הרי א"ל. ולכן תמצא, כי אותיות הקדמות לשם א"ל באלפא ביתא, הם א"ך, כי לפני אות האלף, אין שם כ"א אות אלף כמותה, ולפני אות למד באה אות ך', וב' אותיות א"ך בגימטריא אהיה. ונודע, כי שם אהיה הוא בבינה, הנקראת עלמא דאתי. והנה נמצא, כי שני אותיות הראשונות, והם יש מן יששכר, הם בגימטריא י"פ א"ל.

וג' אותיות שכ"ד, הם באופן זה, כי כאשר נוסיף על שם א"ל, אותיות הקדמות אליו באלפא ביתא, שהם א"ך כנ"ל, יהיה בגי' ב"ן. והנה י"פ ב"ן, הם שכ"ד. וי"ס יש שכ"ד לפעולתך ושבנו בנים לגבולם, כי יש שכר י"ס י"פ ב"ן, ואלו ה' בנים הם כולם בלאה, אמו של יששכר.

ח"ס הלא אנכי טוב לך מעשרה בנים. שאמר אלקנה לחנה, כי אלקנה חנה, הי"ס א"רא. כי אלקנה בגי' הוא רבוע ואחוריים דהויה דידיון, שהיא באבא, והיא בגימטריא קפ"ד, ועם הכולל קפ"ה. וגם אלקנה הי"ס שם ההויה, על ידי הכאה, יפ"י, הפ"ה, ופ"י, הפ"ה, שהם גימטריא מקום, כמנין אלקנה. ואמנם חנה, בגימטריא הויה דס"ג, שהיא באימא.

גם אלקנה בגימטריא ר"פ א"ל, חנה בגימטריא ב"פ א"ל, הרי שניהם ח"פ א"ל. וכשתוסיף א"ל א' כולל לאלקנה, וא"ל א' כולל לחנה, יהיו י"פ א"ל כנ"ל. ואם תוסיף על כל שם א"ל מאלו ה', אותיות א"ך כנזכר, יהיו י"פ ב"ן, וזהו מ"ש אלקנה לחנה, הלא אנכי טוב לך מי בנים, כי בהצטרפות אנכי עמך, אנו כוללים עשרה בנים, ואני נותנם לך (א').

ביתות שבספר יצירה, והם א"כ ב"י כ"י, ועי"כ יהיה עניינו, צירוף שם יג"ל, והשם הזה הוא הששי שבשם מ"ב אותיות כנודע, שהוא רמז באנא בכח כ"י. ומורי ז"ל הזהירני מאד מאד כאן, שאכוין בזה השם של יג"ל תמיד, בכל פעם שאומר עלינו לשבח. גם הזהירני, שאכוין בר"ת שהוא נוטה שמים, שר"ת בגי' תר"ן, שהוא כמספר י"פ אדני, שבי"ס נוקבא דז"א. על כן נקוד לך כ"י, גם שבח הזה צריך לאמרו אחר עלינו לשבח, בגי' תפילות, ע"ד שאומרים עלינו לשבח. גם טוב מאד ויעיל לאדם תועלת גדולה, להזהר ולומר אחר סיום שני שבחים הנזכר, פסוקי הויה ה' למלך על כל הארץ כ"י, ויכוין שבפסוק זה מתחיל בר' ומסיים בד', שהם בגי' עשרה, ותכוין שהם בחי' עשרה היות דב"ן דמלוי ההין, ותכוין להאיר ולהמשיך ולהאיר עשרה בנים אלו בלאה, אשר זה סוד פסוק, הלא אנכי טוב לך מעשרה בנים.

ולכן צריך שנבאר כאן פי' הפסוק הזה: הנה עשרה בנים אלו, הי"ס עשרה ספירות נוקבא דז"א. ובכל ספירה מהם, יש הויה אחד דמלוי ההין דב"ן וחיבור כולם, הם נקראים עשרה בנים. ולהבין זה, צריך שנבאר שם יששכר בן יעקב, כי הנה מצינו צירוף השם הזה, שהוא שני תיבות יש שכ"ד, כנזכר בזהר פרשת ויצא. והענין הוא, כמו שאמרו בזהר פרשת תרומה קס"ו ע"ב, כי י"ש עולמות הם תחות כורסיא, הנקרא עלמא דאתי. ואמנם סודם הוא בלאה, שהיא בחי' המלכות דבינה, אימא עלאה כנודע. ולכן לאה זה, נאמר עליה תחות עלמא דאתי, כי אימא עלאה היא עלמא דאתי עצמו, ולאה שהיא המלכות שבה, היא תחות עלמא דאתי, ונודע כי יששכר הוא בנה של לאה.

זה ביאורן של דברים אלו: כי הנה

הגהה

(א) א"ש: אגב ראיתי לכתוב, מה ששמעתי ממקובלים קדמונים, כי חז"ל אמרו, כשנפקדה חנה וילדה שמואל, התחיל למות בני פנינה, בעון שהיתה מכעיסה לחנה, כמ"ש

וכעסתה צרתה, ולא נשאר לפנינה זולתי בן אחד, ואף הוא הועילה לו תפלת חנה, כשהתפללה עליו שלא ימות, ונקרא על שם חנה. ונרמזה בפסוק משא נינוה, ספר חזרוני

ועתה אכתוב נוסח התפלה, שקבלתי ממורי ז"ל. ובראשונה אכתוב ענין א' שא"ל מורי ז"ל, בענין הפזמונים והפיוטים שתקנו האחרונים. דע לך, כי מורי ז"ל לא היה אומר שום פזמון, ושום פיוט ובקשה, מאלו שסדרו האחרונים, כגון ר' שלמה בן גבירל וכיוצא. לפי שאלו האחרונים לא ידעו דרכי הקבלה, ואינם יודעים מה שאומרים, וטועים בסדר דבורם, בלי ידיעה כלל. ובפרט פזמון יגדל אלהים חי כו', וכן ודוי אשמנו באומר ובפועל כו'. וכן ביום הכפורים, לא היה אומר ודוי של רבינו נסים, ור' ש"ט ן' אדרוטל, ור' יצחק בן ישראל, שתקנו כל אחד ודוי, בערבית, ושחירת, ובמוסף, ובמנחה, ובנעילה לא היה אומר אותם כלל. אבל היה אומר התפלות והבקשות ופזמונים שתקנו הראשונים, כמי תפלת ר"ע ע"ה, ותפלת ר"א בן ערך, ותפלת רבי נחוניא בן הקנה ע"ה. וכן היה אומר כל הפיוטים ופזמונים, שתיקן ר"א הקליר, הלא המה במחזור האשכנזים, לפי שכל אלו הראשונים, תקנו דבריהם על פי חכמת האמת, והיו יודעים מה שתקנו. ואף גם אם הם באמצע ברכות יוצר היה אומרם, לפי שהם היו תנאים, והיו יודעים מה היו מתקנים, וכל דבריהם היו מיוסדים על פי האמת. ושמעתי בשם מורי ז"ל, כי הקליר סדר קרוב"ץ במחזור האשכנזים, הוא רבי אלעזר ב"ר שמעון, כנזכר במדרש על פסוק מכל אבקת רוכל, זה ר' אלעזר ב"ר שמעון, דהוה קראי ותנאי ופייטן וקרוב"ץ, אבל אני לא שמעתי ממורי ז"ל (ב). ואמנם בעיקרי המנהגים עצמם, שיש הפרשים רבים ושנויים רבים, בענין נוסח התפלות בעצמם, חוץ מענין הפזמונים והפיוטים הנוספים בתוך התפלות, אלא בנוסח הברכות

והתפלות עצמם, יש שנויים רבים בין סדורי התפלות, בין מנהג ספרד, ובין מנהג קאטלוניא ובין מנהג אשכנז, וכיוצא בזה. הנה בענין הזה א"ל מורי ז"ל, שיש ברקיע י"ב חלונות, כנגד י"ב שבטים, וכל שבט ושבט עולה תפלתו דרך שער א' מיוחד לו, וה"ס י"ב שערים הנו' בסוף יחזקאל. והנה אין ספק, כ"א תפלות כל השבטים היו שוות, לא היו צורך ליי"ב חלונות ושערים. וכל שער יש לו דרך בפני עצמו אלא ודאי מוכרח הוא שכיון שתפלותיהם משונות, לכן צריכים שערים מיוחדים לכל שבט ושבט, כי כפי שרש ומקור נשמות השבט ההוא, כך צריך להיות סדר תפלתו. ולכן ראוי לכל א' וא', להחזיק כמנהג סדר תפלתו כמנהג אבותיו, לפי שאין אתנו ידע מי הוא משבט זה, ומי הוא משבט זה. וכיון שאבותיי החזיקו במנהג ההוא אולי הוא מן השבט ההוא, הראוי לו אותו המנהג, ועתה בא לבטלו, ואין תפלתו עולה למעלה, אם לא בדרך הסדר ההוא. אבל צריך שתדע שאין זה אלא בענין תיבות משונות באמצע התפלה וכיוצא בו כגון להקדיש הודו קודם ברוך שאמר או אח"כ וכיוצא. אבל מה שהוא מיוסד עפ"י הדין המפורש בתלמוד, זה הוא דבר השווה לכל נפש, ואין חילוק ביניהם כלל בכל השבטים.

וזה נוסח התפלה, כאשר קבלתי ממורי ז"ל, וכדי שלא אאריך, אכתוב סדרו, כפי דפוס הסדור של כל השנה ממנהג ספרד, הנדפס בשנת רפ"ד ליצירה. הנה כל ברכות הנאמרות בשחר קודם התפלה, לא קבלתיים ולא שמעתיים ממורי ז"ל. אבל ענין ברכת הנתן ליעף כת, היה הוא ז"ל נוהג לאומרה שלא כמ"ש הש"ע. גם ראיתי אותו עונה אמן באמצע שתי ברכות, של אשר קדשנו על

הגהה

ז"ל, ראיתי שכשהיה ש"ץ בקהל בימים נוראים היה אומר כל הוידוים הנוכח, משום שמנהגם של ישראל תורה. (עיין להרב חיד"א בברכי יוסף או"ח סימן קי"ב אות ד', ובמחזיק ברכה שם אות ג).

נחום האלקושי, ר"ת חנה, וסמך לו אל קנא ונוקם ה', הם אותיות אלקנה, הרי שהיה בן חנה ואלקנה. או אפשר לומר, שהיה בן חנה ממש, כמשה כי פקד ד' את חנה, ותהר ותלד ג' בנים ושתי בנות כו', ע"כ מ"כ. (ב) א"ש: אעפ"י שכתב זה אבא מארי

דברי תורה, ובין ברכת והערב נא ה' אלהינו, כנראה שהם שתי ברכות, וכמ"ש בעל הטורים כי והערב נא ה' אלהינו, הוא ברכה שניה בפני עצמה, ואינה סיום ברכה א'.

אלהינו ואלהי אבותינו, זכרנו בוכרון טוב מלפניך, ופקדנו בפקודת ישועה כו', הנה דלת של בפקודת, תהיה דגושה. רבש"ע כמו שכבש א"א את רחמיו כו', במדת החסד, ובמדת הרחמים ותכנס לנו למ"ה, ובטובך הגדול ישוב חרון אפך כו'. והביאך ה' אלהיך כו', והטיבך והרבך מאבותיך, ונאמר ע"י נביאך ה' חננו לך קוינו כו', בעת צרה, ונאמר ועת צרה היא ליעקב ממנה יושע, ונאמר בכל צרתם לו צר כו', אלו דברים שאדם עושה אותם אוכל מפירותיהם בעוה"ז, וצ"ל מפירותיהם בתוספת מם.

לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר כבגלוי עם כף. קדש שמך בעולמך, על עם מקדשי שמך, ובישועתך מלכנו תרום ותגביה קרננו ותושיענו בקרוב למען שמך ברוך המקדש שמו ברבים, אבינו שבשמים חי וקיים עשה עמנו חסד כו'.

אחר פרשת התמיד, קודם פסוק וערבה לה' כו', יאמר פטום הקטרת כו', ואח"כ יאמר פסוק וערבה. וזה נוסח פטום הקטרת, בין בסדר הקרבנות, בין אח"כ בסוף התפלה, ובין בפיטום הקטרת דתפלת המנחה, כולם שוים.

וזהו נוסחו: אתה הוא ה' אלהינו שהקטירו אבותינו לפניך כו', ת"ר פטום הקטרת כו'. ולא היה מוסיף בה פסוק, והקטרת אשר תעשה במתכונתה, כמנהג קצת בני אדם. יגוטל מהם מלא חפניו כו', ושבולת נרד ביחה, כי שניהם הם דבר א', ולא שתי סמים. קלובה שלשה. יין קפריסין, יוד ראשונה בצירי ולא בפתח, לפי שהוא סמוך למלת קפריסין. מלח סדומית רובע, ואין צ"ל יובע הקב, כי סתם רובע האמור במשנה ובברייתא, הוא רובע הקב. מכפת הירדן כל שהיא בחיריק, לא כל

שהוא. בורית כרשינא למה היא באה, כדי לשפות בה את הצפורן, כדי שתהא נאה. יין קפריסין למה הוא בא, כדי לשרות בו את הצפורן, כדי שתהא עזה. והלא מי רגלים יפין לה כו', תניא רבי נתן אומר כו', תני בר קפרא כו', מפני שהקול יפה לבשמים, הביח של לבשמים, בשבא ולא בקמץ, כמנהג קצת ב"א, כי הנה בפירוש אמרו רז"ל בגמרא שהבל הקול היוצא מפי האדם, בשעה שכותש הבשמים במכתשת, גורם שיהא ריחם נודף ומבושם. כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה. וכאן יאמר ג' פסוקים, ה' צבאות עמנו כו', ה' צבאות אשרי אדם בוטח בך, ה' הושיעה כו'. ובכל פעם שיאמר פטום הקטרת, צ"ל אחריו ג' פסוקים אלו, ואח"כ יאמר וערבה לה' מנחת יהודה כו'. ולא יאמר שום פסוק אחר כלל, ולא שום תפלה, כמו שנרפס בסדורים, אחר עלינו לשבת, וזה נוסחתה, רבון העולמים גלוי וידוע לפניך שמדת הדין מתוחה, ואפילו בזמן שיהיה המגפה ר"ל, לא יאמר אותה תפלה, ולא שום פסוק אחר (ח) מאותם שנהגו לומר אחר פטום הקטרת, כגון ויאמר אליהם ישראל אביהם כו', וכיוצא. ולא היה נוהג לומר ביום שבת, פסוק וביום השבת שני כבשים בני שנה כו', כמנהג ספרדים, לפי שאלו הם מענין קרבן מוסף שבת, ואין עתה זמנה, עד אחר סיום תפלת שחרית.

אביי הוה מסדר כו', בהגיעך אל מלת והקטרת קודמת לאברים כו', אין להקפיד מכאן ואילך להזכיר מלת קודמת, רק וקטרת לאברים, ואברים למנחה כו', עד הבזיכין שהם באחרונה, ואז צ"ל ובזיכין קודמין לתמיד של בין הערבים כו', עליה השלם כל הקרבנות כולם, ולא יאמר השלים.

אנא בכח גדולת ימינך כו', ויאמר כל שני תיבות ביחד, אנא בכח, ויפסיק. גדולת ימינך, ויפסיק. תתיר צרורה, ויפסיק. ונלע"ד שהטעם הוא, לכיון אל מה שנתבאר אצלנו, כי כל

הגהות ומראה מקומות

(ה) עיין לעיל סוף דרושי תפילת השחר.

ומקיים. ברוך עושה בראשית. ברוך מרחם על הארץ. ברוך מרחם על הבריות. ברוך משלם שכר טוב ליראייו. ברוך חי לעד וקיים לנצח. ברוך פודה ומציל. ברוך שמו. בא"י אמיה, האל אב הרחמן, המהולל בפה עמו, משובח ומפואר בלשון חסידיו ועבדיו. ובשירי דוד עבדך נהללך ה' אלהינו, בשבחות ובזמירות, ונגדלך, ונשבחך, ונפאריך, ונמליכך, ונזכיר שמך מלכנו אלהינו, יחיד חי העולמים, מלך משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול, ברוך אתה ה' מלך מהולל בתשבחות.

וצ"ל ברוך מרחם על הבריות, בשבא הבית, והריש חיריק, והיוד בחולם. וכן נזכר בספר היכלות. גם צ"ל מהולל בפה עמו, ולא יאמר בפי ביו"ד, לפי שמלת בפה היא בגימטריא פ"ו, כמנין פ"ו תיבות שיש בברוך שאמר. גם בתשבחות, התיו בחיריק, ולא בשורק כמ"ש המדקדקים. והרד"ק ז"ל כתב, שהוא במשקל תפארת.

מזמור לתודה כו', יהי כבוד כו', הוא רחום כו', ויאמר פסוק זה אפילו בשבת. ויברך דוד כו', יאמר אותו מעומד, עד שיאמר ד' תיבות אלו, אתה הוא ה' האלהים, שרית שלהם אהיה, כנז"ל באורך ענין זה, וישב אח"כ במלת בחרת.

או ישיר כו', ה' ימלך לעולם ועד, יאמר פסוק זה ב"פ בלשון הקודש, ובפ"ג בלשון תרגום, ה' מלכותיה קאים כו'. כי בא סוס פרעה כו', ובני ישראל הלכו כו', כי לה' המלוכה כו', ועלו מושיעים כו', והיה ה' למלך כו', ישתבח שמך, ולא יאמר פסוק שמע ישראל קודם ישתבח כו', כאשר נמצא בקצת סידורים הנדפסים. גם אין לומר ובכן ישתבח שמך כו', אא"כ הוא בשבת, שאומרים נשמת כל חי, ואח"כ אומר ובכן ישתבח שמך כו', גדולה גבורה תהלה ותפארת, ויקדים גדולה לגבורה, כי כן הסדר ביי"ט. וכן נזכר בווהר פרשת תרומה. בא"י מלך גדול ומהולל

שם מאלו הוי שמות של מ"ב, יש בו ששה אותיות, ומתחלקים לג' בחי': בשתים אותיות יכסה פניו, ובשתים יכסה רגליו, ובשתים יעופף. ולכן צריך לחבר כל שני אותיות ביחד. גם היה אומר מורי ז"ל שבח זה בנעימה, ובניגון, ואחר סיומו יאמר בשכמל"ו.

רבון העולמים אתה צויתנו להקריב כו', שיהא זה שיח שפתותינו חשוב ומקובל ומרוצה לפניך כו', גם כשהיה קורא איזה פרשה, או איזה פסוק מן התורה, או מן הנביאים, או מן הכתובים, היה אמרו כפי ניגון טעמו ממש, אם בתורה או בנביאים כו'. לא היה נהג לומר קודם איזהו מקומן, פסוק עורי צפון ובואי תימן כו', באתי לגני כו', כמנהג קצת בני אדם. רבי ישמעאל אימר ב"ג סדות כו', וכן ט' שני כתובים המכחישים זא"ו, ולא היה אומר וכן, אלא הכף בפתח, ואומר קדיש דעל ישראל כו'.

הודו לה' קראו בשמו כו', מופתיו ומשפטיו פיהו, ולא פיו. ה' מלך ה' מלך ה' ימלוד כו', יאמר ב"פ מעומד, ואח"כ פסוק והיה ה' למלך על כל הארץ כו', ג"כ מעומד. ואח"כ ישב ויאמר הושיענו עד הללויה. ואח"כ אם הוא בחול, יאמר למנצח בנגינות מזמור שיר כו'. ואם הוא שבת, יאמר מזמור השמים מספרים כבוד אל כו', ואח"כ יאמר סדר המזמורים, שהם רננו צדיקים בה', עד סיום הלל הגדול כנודע.

ברוך שאמר, צריך לקום מעומד, ויאמר אותו עד סיום הברכה מלך מהולל בתשבחות, ואח"כ ישב. ויאמר מזמור לתודה מיושב. ובהגיעו לברוך שאמר, ימשמש בב' הציציות אשר לפניו, ויאחזם בידו עד גמר הברכה. וזה לרמז, כי שני י' הציציות, וכן ברוך שאמר, שניהם הם בעולם הציצית.

ברוך שאמר, יש בו פ"ו תיבות, וי"ג ברוך, וזה נוסחו: ברוך שאמר והיה העולם. ברוך הוא. ברוך אומר ועושה. ברוך גזור

הגהות ומראה מקומות

(ט) ג"א וכאן שני כתובים המכחישים זה את זה ולא היה אומר בצירי הכף אלא בפתח (כ"י).

(י) ג"א ליג שני (כ"י).

בתשבחות. התיו בחיריק, כמ"ש הטעם לעיל בברוך שאמר. הבחור בשירי זמרה מלך אל חי העולמים אמן. ושמעתי מפי חכם אחד, כי שבה זה, תקנו אברהם אבינו ע"ה ונרמו בר"ת שאחר סיום הברכה: א"ל התודאות. ב"ורא כל הנשמות, ר"בון כל המעשים, ה"בחור בשירי זמרה, מ"לך אל חי העולמים. אמנם אני לא קבלתי דבר זה ממורי ז"ל (א).

ואומר קדיש עד דאמירן בעלמא זה נוסחו: יתגדל ויתקדש שמייה רבא כר, ככתוב בסידור. ויאמר די ברא בשתי תיבות מחולקות ולא בתיבה אחת דברא. גם מן וישתבת, עד ויתהלל, כל תיבה מאלו השבעה, מתחיל באות וא"ו הם ז' ווין. תשבחתא. התיו הראשונה בחיריק, כנ"ל במלת תשבחות. ונוסח קדיש זה, נהגה בכל הקדישים, אף בקדיש היתומיה שאומרים אותו על מיתת אביהם.

ברכו את ה' המבורך, ועונין הקהל ברוך ה' המבורך לעולם ועד. ובעוד שהש"צ אומר ברכו, יאמרו כל הקהל בלחש, ישתבח ויתפאר שמו של מ"ה כר, ככתוב בסידור.

ברוך אתה ה' אמי' יוצר אור כר, הנה כשיתחיל ברכה זו, צריך למשמש בתפלה של יד, כי היא ותפלה של יוצר אור, הם בעולם הבריאה, כמבואר לעיל.

ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, ולא יאמר וטובו, אלא ובטובו. ופי' הוא: כי השי"ת מחדש בכל יום את מעשה בראשית. ע"י טובו, שהוא אור הגנוז לצדיקים, כנוכר בזהר פרשת תרומה.

בקול דברי אלהים חיים, ולא יאמר קול דברי אלהים חיים כר. ובנעימה קדושה, צריך להפסיק בין מלת ובנעימה, למלת קדושה. וגם צ"ל קדושה בשורק, והענין הוא, כאלו אומר כן, בשפה ברורה ובנעימה, כולם כאחד עונים קדושה באימה. ואומרים בראה ק"ק

ה' צבאות, וכ"כ אבודרהם, וגם רש"י ז"ל. והאופנים וחיות הקדש ברעש גדול מתנשאים לעומת השרפים לעומתם משבחים ואומרים כר. וכן הוא נוסח האשכנזים.

לאל ברוך נעימות, צ"ל הלמד בקמץ, ר"ל לאל הידוע, שהוא ברוך, יתנו לו נעימות. ואם תהיה נקודה בשבא, אז יהיה פירש לאל של ברוך, ואין לו הבנה, כי האל עצמו הוא הברוך. וכן למלך אל חי וקיים, צריך לנקוד אות הלמד ראשונה בקמץ, כלומר למלך הידוע שהוא אל חי וקיים. וזמירות יאמרו ותשבחות ישמיעו, התיו נקוד בחיריק, כנ"ל בברוך שאמר במלת בתשבחות. המחדש בטובו בכל יום תמיד כר, ולא המחדש טובו, כמש"ל גבי ובטובו מחדש בכל יום תמיד. גם אין לומר כמנהג האשכנזים, והתקין מאורות קודם חתימת הברכה, אלא כמנהג הספרדים.

אהבת עולם כר, והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך כצ"ל, כי התורה נאמר בה ותורה אור, והיא המאירה עינינו, להבין בכח הפלפול, ידיעת התורה. ודבק לבנו במצותיך, שיאהב לקיים המצות. הפך מן הנהגים לומר והאר עינינו במצותיך, ודבק לבנו בתורתיך. ובאמרו מהר והבא עלינו כר, ישים ב' צדדי הטלית ע"ג שתי כתיפיו. ואח"כ יקבץ ארבע ציציות ביד שמאלו, ויניחם על לבו ביד שמאלו, כל עוד שהוא קורא ק"ש, עד ודבריו חיים וקיימים, כמו שנת"ל. מהר והבא עלינו ברכה ושלוש מהרה מארבע כנסות כר, כצ"ל.

שמע ישראל כר, ויסגור עיניו ביד ימינה, עד שישלים בשכמל"ו. כשיגיע אל וקשרתם לאות על ידיך, ימשמש בתפלה של יד. והיו לטטפות בין עיניך, בתשרי. וכן כשיגיע אל וקשרתם אותם כר.

וכשיגיע אל ויאמר, שהוא פרשת ציצית תקח ראשי חוטי הדי' ציציות ביד ימין, ושרשם

הגהה

(א) א"ש: גם אני שמעתי שתחילת ברכת ישתבח תיקון אותה שלמה המע"ה ונרמו בו די אותיות בר"ת ש"מך ליעד מילכנו ה"אל.

ואפשר לומר שתחילת הברכה תיקון אותה שלמה המע"ה והברכה של ברוך כר תיקון אותה אברהם אבינו ע"ה.

וידוי על חטאיו בדרך קצרה: רבש"ע, חטאתי עויתי פשעתי לפניך, יר"מ תתמחול ותסלח ותכפר לי על כל מה שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך, מיום שנבראתי עד היום הזה, ואם ירצה יתודה באורך בפרטות. ואחר כך יאמר ומלפניך מלכנו כו'. גם צריך לשאול על מזונותיו דרך קצרה במקום הזה, קודם שיאמר ומלפניך מלכנו כו'.

בחזרה, יאמר נקדישך ונעריצך, כמנהג בני ספרד, לא כמנהג בני אשכנז, שאומרים נקדש את שמך כו'. וכן במוסף לא יאמר נעריצך ונקדישך כמנהג בני אשכנז, כי אפ' כתר יתנו כו', כמנהג בני ספרד. וכשיגיע הש"צ אל נקדישך כו', יכול האדם או לחזור למקום שעמד שם בתפלה, וישאר שם עד אחר העמידה, שלא כמנהג קצת יחידים, שאחר הקדושה פוסעים ג' פסיעות לאחוריהם, ונותנים שלום לימנם ושמאלם, וכל זה מנהג בטעות.

בברכת כהנים, כשמגיעים אל וישם לך שלום, יאמר החולם רבש"ע אני שלך כו'. ככתוב בסידור, ויש לו להשלים תפילה זו, עם גמר ברכת כהנים, כדי שיענו הקהל אמן אחר תפלתו ג"כ, ואז תתקיים תפלה זו של רבש"ע.

בין חזרת העמידה, לנפילת אפים, אין לו להפסיק כלל ועיקר, זולתי באמירת הוידוי אלהינו ואלהי את"ל כו'. ואח"כ יאמר ויעבור וי"ג מדות פ"א, ותכף יעשה נפילת אפים, ואותם ע"ב פסוקים הכתובים בסידור בני ספרד, אין לאומרם כלל ועיקר, לא או ולא אח"כ, ולא ירבה לומר פעמים רבות ויעבר. גם לא ירבה בוידויים פעמים הרבה, כי אדרבה הכופל ודויו, הוא ככלב שב על קיאו, ע"ד מ"ש רז"ל עבירות שהתודה עליהם ביוה"כ הוה כו'.

אל מלך יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות כצ"ל. ולא יאמר מתנהג בלא וי"ו,

הנאחזות בכנפי הטלית, יהיו ביד שמאל, ותניחה כך נתונה על הלב בצד שמאל. וכל עוד שאתה אומר פרשת ציצית, תהיה מביט ומסתכל בציציות ההם, וכשתגיע אל וראיתם אותו, תעבירם ע"ג עיניך, ותנשקם. וכמ"ש בתשובות הגאונים, ובספר עמודי גולה, הנקרא סמ"ק, שזו היא אחת מן רמ"ח מ"ע שיסתכל בציציות. (כ) וכשתגיע אל ודבריו חיים וקיימים ונאמנים ונחמדים לעד, הנה במלת לעד תנשקם ותעבירם ע"ג עיניך, ותסירם מידך, שישתלשלו למטה כדרכן.

גואלנו גואל אבותינו יוצרנו צור ישועתינו כצ"ל, ולא יאמר צורנו, למלך אל חי וקיים, בקמץ הלמד, ולא בשבא. ע"ד מה שנת"ל גבי לאל ברוך כו'. רם ונשא גדול ונורא כצ"ל, ולא יאמר גדול גבור ונורא. צ"ל תהלות לאל עליון גואלם, בלשון רבים, ולא בלשון יחיד ככתוב בסדורים תהלה לאל עליון. ובאמרך תהלות לאל עליון, יקום מעומד עד סוף תפלת י"ח.

העמידה: בקיץ, יאמר ברכנו. ובחורף, יאמר ברך עלינו, שלא כאותם שנהגו לומר ברך עלינו, בין בקיץ בין בחורף. תשכון בתוך ירושלם עירך כו', וכסא דוד עבדך כו' כצ"ל, שלא כאותם שמדלגים וכסא דוד עבדך, ואומרים שאינה מעין ברכה זו, אלא מעין ברכת את צמח דוד עבדך כו'. ופעם א' נסתכל מוז"ל במצח אדם א', וא"ל, שכל ימיד לא התפללת תפלת י"ח שלימה, והיה זה, בשביל שהיה מדלג וכסא דוד עבדך, והודה לו האיש ההוא שכך היה נוהג.

על הצדיקים ועל החסידים, ועל שארית עמך בית ישראל ועל פליטת בית סופריהם כו' כצ"ל. שמע קולינו ה' אלהינו אב הרחמן רחם עלינו כו' כצ"ל. וכשיגיע אל תיבת מלפניך מלכנו ריקם אל תשיבנו כו', יאמר

הנהגות ומראה מקומות

(כ) וגם בחגיעך אל פסוק ואחרי עיניכם תנשק הציצית בפיך ותשימם על גבי עיניך כנוכר לעיל (ה"ו).

ואח"כ יסיר תש"ד מעומר, ויניחנה בכיס. ואח"כ ישב, ויסיר תש"י מיושב, כמי שהוא בעת הנחה, ויניחנה בכיס. ואח"כ יסיר הטלית. ולפעמים בימי החום, אחר שהיה מודיו"ל מסיר תש"ד מעל ראשו, היה מעביר הטלית מעל ראשו, ומורידה על כתיפיו, ואח"כ מסיר תש"י, ואח"כ מסיר הטלית לגמדי.

אבל בתפלת המנחה, אם היה אומרה סמוך לשקיעת החמה, והיה רואה שכבר שקעה החמה היה תכף מסיר מעל ראש תש"י, ואח"כ היה מוריד הטלית בין כתיפיו, משום דלילה לאו זמן ציצית הוא, וכשהוא בין כתיפיו אין חשש אם הוא לילה, כמו שנבאר בספר המנהגים של מורי ז"ל. גם לקמן יתבאר בסדר שכיבת הלילה, כי טלית קטן נכון שיהיה על האדם תמיד ביום ובלילה, ולישן עמו ושם יתבאר.

תפלת ערבית:

בברכה ראשונה, אשר בדברו מעריב ערבים בחכמה. פותח שערים בתבונה כצ"ל. ויאמר מעריב ערבים בחכמה, ויפסיק. ואח"כ יאמר פותח שערים בתבונה, ויפסיק. ואח"כ יאמר משנה עתים כו'. בשבת, אל ארון על כל המעשים כו', דעת ותבונה סובבים הודו, ולא יאמר סובבים אותו. שרפים וחיות ואופני הקדש כצ"ל, ככתוב בתיקנים תיקון ע/ כי כן סדרן. ולא יאמר שרפים ואופנים וחיות הקדש, כי שרפים הם בבריאה, וחיות ביצירה, ואופנים בעשיה. אחר תפלת מוסף בשבתות וי"ט, יאמר אין קדוש כה' כו'. וסדר פטום הקטרת כמו בחול, ולא כאותם שנהגו שלא לאומרו בשבתות וי"ט. ענין האלפא ביתא. ושיר המעלות שנוהגים לאומדם במוצאי שבת מורי ז"ל לא היה נוהג לאומדם כלל ועיקר ע"כ.

לפי שר"ת מלות אלו, הוא אמ"י ע"ל כר"ב, בסדר וירכב על כרוב. (א)

נפילת אפים. ישים ראשו בין ברכיו ופניו טוחות בקרקע, כמ"ש הרמב"ם ז"ל. וכשישלים, זוקף ראשו, ואומר אבינו מלכנו מיושב, עד עזרנו אלהי ישענו כו'. ואם הוא ביום ב', או ביום ה', אז יקום, ויאמר סדר והוא רחום, הגדפס בסידור של בני ספרד. אבל לא יאמר הסדר ההוא, בין חזרת התפלה ובין נ"א, אלא אחר פסוקי עזרנו אלהי ישענו כו', יאמר אל מלך יושב כו', ויעבר ואנשי אמונה כו', ויעבר כו', תמהנו כו', ויעבר כו', או"א אל תעש כו', ואח"כ כל סדר והוא רחום כו'. ואח"כ יושבים, ואומר ש"צ קדיש, עד דאמירן בעלמא. ואמר מוז"ל, אעפ"י שעתה אומרים שנים או ג"פ ויעבר, אין בזה חשש, כי ה"ס זוג לאה וישראל, כמבואר במקומו, ונודע מאמר רז"ל (ל) הבעל ושונה יהיו בניו זכרים והבן זה. (מ)

גם מרז"ל היה נוהג בזה הקדיש, או בקדיש שאחר העמידה, או אחר חזרת ס"ת למקומה, שאז כל הקהל עומדין, שהיה נשאר עומד, עד שיענה אמר יש"ר כו', עד דאמירן בעלמא, ואז היה יושב. משא"כ בשאר הקדישים, שלא היה עומד לענות איש"ר.

אח"כ אומר אשרי יושבי ביתך. ויענך ה'. ובא לציון כו'. ואומר קדיש תתקבל, ואח"כ תפלה לרוד כו', וקדיש יהא שלמא, קוה אל ה' כו', ופטום הקטרת, ונוסחו כמו שכתבתי לעיל בסדר הקרבנות וע"ש. תנא דבי אליהו כו', אר"א כו', וקדיש על ישראל. ואין לומר מ"ש בסידור, רבש"ע גלוי וידוע כו', ואפילו בזמן המגפה ח"ו, ולא שאר פסוקים שנוהגים לומר בכאן בזמן המגפה. עלינו לשבח כו', וע"כ נקוה לך כו'.

הגהה

(א) א"ש: וכן מצאתי מפורש בתיקונים, ומתנהג עם וי"ו.

הגהות ומראה מקומות

(ל) נדה לא: עירובין ק: (מ) נ"א מוסיף והוא דבר עמוק (פע"ח).

ג) דרוש א

בענין תפלת מנחה. כבר נתבאר אצלינו בדרושים, בענין השינויים שיש בין התפלות דחול ושבת. אמנם קיצור הדברים הוא זה, כי הנה זוג דתפלת המנחה, הוא ישראל ט) עם לאה, שהוא בחצי העליון דז"א מחוזה ולמעלה. וכבר נודע, כי שם במקום החוזה, הוא מקום היסוד הראשון דז"א, כי שם מסתיימים ר' קצוות העיקריים של ז"א עצמו, כי מה שהיו תחילה תג"ת ונה"י, נעשו לו עתה חב"ד וחג"ת, ובבחי' היסוד ההוא אשר שם, מזדווג עם לאה, אבל רחל, היא עם ז"א אחר באחור, אלא שכיון שלאה חורה בצד פנים, נשאר מקום פנוי לרחל, ואז נגדלת אחר באחור שהו בשוה בכל שיעוד קומת ז"א כולו עד ראשו. אמנם רחל, אינה מזדווגת עמו, לסיבה הנזכרת כי היא אחר באחור.

אבל יש ספק, אם בתפלת המנחה, נכנסין בז"א, הו"ק דמוחין דמצד אימא בלבד. או אם גם נכנסים אף הג"ר דמוחין דמצד אימא. ע) גם אני מסופק, אם נכנסין בו ר"ק דמוחין דאימא לבד, וגם נכנסין הו"ק דמוחין דאבא לבד, ע"ד שהוא בתפלת ערבית. ט) אמנם פשיטא לי, שנכנסין בו מוחין דו"ק דגדלות דמצד אימא.

והנה בדרוש האי שביארנו לעיל בדרושי ק"ש דשחרית, ושם נתבאר באורך ענין תפלת המנחה, וטעם למה אין בה יחוד ק"ש, ולמה יש בה ז"א, וע"ש היטב. גם נתבאר שם. ז) כי לפי שנשאר בז"א עדיין הרושם, של אותם

המוחין שנכנסו בו בשחרית, לכן אין צורך לחזור עתה לומר ק"ש עוד פ"א. אמנם עכ"ז מכח ההוא רשימו, יש זוג גמור במנחה כנוכר, ולכן יש בו ז"א. אמנם הוא נמשך, מכח הארת ק"ש דשחרית כנוכר שם. גם נתבאר, כי תפילת המנחה היא דינין, לפי שהזוג הזה הוא של לאה, שהיא דינין. וגם כי רחל שהיא רחמים, עומדת אחר באחור, וכנ"ל בדרוש שקדם לזה. ק) ולא עוד, אלא שאין לו עתה מוחין חדשים, אלא מן הרשימו של המוחין דשחרית, ולכן הוא זמן שליטת הדינים. אבל אינו כמו בערבית, כי אז תכלית שליטת הדינים, כמו שנתבאר בדרוש שקדם לזה. ואמנם פ"א שמעתי ממורי ז"ל, כי תפלת המנחה היא דינא קשיא, ולכן אין העיקר שלה רק תפלת העמידה, ואין בה יחוד ק"ש. אמנם היא בעולם האצילות. אבל אם היינו מחברים עמה ומזכירים את היכלי עולם הבריאה, היו הקליפות מתעוררות בעולם. אמנם תפלת ערבית היא דינא רפיא כר', כמשי"ת בע"ה יע"ש.

ד) דרוש ב

בענין תפלת המנחה, מיוסד על פסוק ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו כר', ופסוקים אחרים. הנה נודע מ"ש בזה תרומה קס"ו ע"ב, ענין אותם הי"ש עלמין דשריין תחות כורסיא, ר"ז כמנין אור בסטרא דימינא. וק"ג עולמות בסטרא דשמאלא כר'. וביאור הענין הזה נתבאר במקומו. ש) אמנם אותם

הגהות ומראה מקומות

ונמצא כי מה שנעשה ביחוד קריאת שמע דשחרית ומה שנעשה בתפלת המנחה הכל שוין ולכן אין עתה יחוד ק"ש מעכב. ק) להלן ח"ב בתחילתו דרוש ענין שינוי התפילות. ר) פע"ח הקדמה לשער מנחה ומעריב. לקוטי תורה ושער הפסוקים פרשת וישלח. ש) שער מאמרי רשב"י זע"א פרשת תרומה דף ק"א.

ג) פע"ח תפלת מנחה פרק א'.

ט) ז"א מוסיף שהוא ז"א עצמו (פע"ח).

ע) להלן חלק ב' בענין שינוי התפילות

כתוב שאין נכנסין ומתפשטים בו ג"ר דמוחין רק ר"ק דמוחין דאימא דגדלות.

פ) להלן ח"ב בענין שינוי התפילות כתוב הו"ק דמוחין דאבא דגדלות אינם נכנסים כלל בשעת מנחה.

ז) להלן ח"ב ענין שינוי התפילות כתוב

עולמות ע"י קטרוגו, שיכול לקטרג על ישראל, וי"ש אחי י"ש לי רב. כלומר: כל הי"ש הם לי, אם ארצה לקטרג על ישראל.

ענין הידוי של אחר תפלת המנחה, גם הוא ע"ד מה שביארנו בוידוי דשחרית, שתכה באגרוף על החזה בכל תיבה ותיבה מן תיבות הידוי, ובאותה הכוונה עצמה שביארתי בתפלת שחרית. ענין הקדישים של תפלת המנחה, כבר נתבאר לעיל, עם שאר הקדישים של תפלת שחרית, ושם כתבתי ביאור כונתם גבי קדיש הודו.

שאר מנהגים שיש בתפלת המנחה, הנה בענין הצדקה, עיקר נתינתה היא בשחרית, גבי ויברך דוד כנ"ל. אבל עתה בזמן המנחה, הוא זמן הדינים, ואינו כ"כ מוכרח נתינת הצדקה עתה כמו בשחרית. אבל עכ"ז, היה מודו"ל נהג לתת צדקה גם במנחה, קודם שיתחיל להתפלל, והיה נותן שלש פרוטות, ע"ד מ"ש בשחרית. גם היה נוהר מאד, לאומרה בטלית ותפילין. וכבר כתבתי (ב) בתפלת שחרית, כי בראשונה היה נהג להניח במנחה תפילין, כסברת ר"ת, ואח"כ עשה זוג תפילין ע"ד שימוש רבא, והיה מניחם בתפלת המנחה, והיה נוהר מאד שלא להיות מעוטף בטלית ותפילין אחר שקיעת החמה. ותיכף היה מסירם מעל ראשו, והיה חושש בדבר זה מאד. וכבר נת"ל ג"כ ענין זה, גבי נוסח התפלה בסופה.

גם היה נוהר מאד בתכלית, שלא לאומרה בלא חזרה, אלא בתחילה בלחש, ואח"כ בקר"ר, כמו בתפלת שחרית. ומכ"ש בתפלת שחרית ומוסף, ואף אם היה סמוך לשקיעת החמה מעט. ולא עוד, אלא אפילו אם היה בע"ש, קודם לשקיעת החמה, היה אומרה בלחש, ואחר כך אומרה בקר"ר. גם היה נוהר מאד, שלא לאומרה אלא סמוך לשקיעת החמה, כנוכר בגמרא (ג) על פסוק יראוך עם שמש כו.

הגהות ומראה מקומות

(ב) דרושי התפילין דרוש ו'.

(ג) ברכות כט:

ק"ג עולמות דבסטר שמאלא, הם בגימטריא מנחה, לפי שהם מתעוררים אחר חצות היום, אשר אז מתעורר שמאלו של יצחק, ולכך נקרא תפלת המנחה.

גם דע, כי הנה כל הדינים הם מגבורות מנצפ"ד, ואותיות מ"ן דמנחה, הם שני אותיות ראשונות דמנצפ"ד. גם נודע, כי כל הה"ג דמנצפ"ד, חוזרין להתקבץ בחוטמא קדישא, אות ח', אשר שם הוא מקום ומקוד כל הדינים, והתבסמותם. כמבואר אצלנו, בפסוק ואסף איש טהור את אפר הפרה כו, וע"ש. ואח"כ הם נמשכין בפומא קדישא, אשר היא אות ה' כנודע, (ת) וי"ס ב' אותיות ח"ה של מנחה. והרי נתבאר, איך שם מנחה מורה על מציאות הדינים של הגבורה, שהם ק"ג, כמעין מנחה. והנה נתבאר, כי הווג דמנחה, הוא בסוד אחר באחור, כשיעור קומת ז"א כולו. וענין זה לא היה אלא במשכן שילה, וזהו מה שרמזו דו"ל א) אל המנחה זו משכן שילה, ואל הנחלה זו בית עולמים. כי שם במשכן שילה, היה הווג ג"כ ע"ד הנוכר. ואלו הם אותיות מנחה, מנחה ו', פי': כי המנחה היא בחי' הגבורה דז"א, הנק' ו'. גם ז"ס, וידא מנחה כי טוב, כי הוא נמשך מן הר"ז עולמות דבסטר א ימינא, שהוא החסד הנקרא טוב, ובהצטרפות כולם הם י"ש עולמות. והנה אותיות אלו של מנחה, המורות על הגבורה והדינים, יחזרו לעתיד לבא ויהיו אותיות נחמה.

ונחזור לבאר הפסוק שאמר, ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו. כי הנה המנחה, הי"ס ק"ג עולמות שביד שמאל, והיא הגבורה. וזמ"ש ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו, ולא אמר בידו לשון רבים, דק בידו לשון יחיד, כי יען היא יד שמאלית דיעקב ז"א, ולפי שעשו הרשע נמשך מן הגבורה, לכן נתן לו חלקו משם, ועשו הרשע רמז לו, כי גם הוא אם ירצה יוכל להתאחוז ולינק מכל הי"ש

(ת) כנגד ה' מוצאות הפה (פע"ה).

(א) זבחים קא:

גם צריך לזוהר, שבעת העמידה של תפלת המנחה, בלבד שתאסוף ותחבק ב' יריך זו ע"ג זו, יד ימנית על השמאלית. גם צריך שתעצים עיניך ותסגרם, בעת עמידת תפלת המנחה (ג) בלבד, וכבר נתבאר ב' עניינים אלו. וביאור הכוונה שצריך לכוין בשניהם, לקמן באותם הדרושים של שינויים שיש בין שלש תפלות, וע"ש.

דרוש א

בתפילת ערבית. ובתחילה אכתוב המנהגים אשר בתפלת ערבית, המזמורים שנהגו לומר קודם תפלת ערבית, לא היה נוהג מורי ז"ל לומר שום מזמור כלל זילתי ג' פסוקים אלו, הם: ה' צבאות עמנו משגב כו', ה' צבאות אשרי אדם בוטח בך, ה' הושיעה המלך כו', ואח"כ אומר קדיש, וברכו, ותפלת ערבית. (א) וכן בליל מ"ש, לא היה נוהג לומר אלפא ביתא, ואותם המזמורים כלל, ובענין הצדקה, אין צורך לתת קודם תפלת ערבית כמו בשחרית, יען שעתה הוא זמן דינים קשים. גם ענין הנ"ל בתפלת המנחה, והוא, לזוהר לאסור ולחבק שתי ידיו זו ע"ג זו, וכן לסגור ולעצום עיניו בעת התפלה, כל זה צריך לעשותו גם בתפילת ערבית. אבל כאן יש יתרון אחר, והוא, כי עתה בתפלת ערבית צריך לעשות ב' דברים אלו, משעה שמתחיל אשר בדברו מעריב ערבים כו', עד השלום כל העמידה כולה, וטעם הדבר נתבאר שם בתפלת שחרית, בדרושים הנז' אשר שם, וע"ש היטב.

האצילות. אבל תפלת ערבית, היא דינא רפיא, ולכן אנו אומרים פה יחוד ק"ש עם ברכותיה, אשר ה"ס היכלי עולם הבריאה כנודע. אבל איננה דומה לת"ש, כי אז שהיה בקר, והיה החסד מתעורר בו, היה בנו כח ויכולת, להעלות ד' עולמות מן העשיה עד האצילות, ולכן נסדרו אותם הארבע סדרים: של הקרבנות, והזמירות, והיוצר, והעמידה, כנ"ל במקומו באורך. אבל עתה בערבית, כיון שהוא דין, אין בנו כח רק להעלות היכלי הבריאה בלבד, שהוא עולם העליון מכולם, ואין בו קליפות. ואלו היה דינא קשיא, לא היינו מעלים אפילו היכלי הבריאה. אבל כיון שהיא דינא רפיא, אנו יכולים להעלותם. ועכ"ז אין אנו מזכירין מהם, רק היכלי הרחמים בלבד, כמשי"ת

(ד) ונבאר תחילה ענין ההיכלות אלו מה ענינם. ואח"כ נחזור אל ענייננו. דע, כי הנה בכל עולם ועולם מד' עולמות אבי"ע, יש בו ה' פרצופים, שהם: א"א, ואו"א וזו"ן, וכל אחד מהם, כולל ז' היכלות, שבו כלולין י"ס שבו. והנה ז"א שבבריאה, יש לו ז' היכלין דכורין, הכוללים י"ס. ואלו הם ההיכלות של תפלת יוצר בתפלת שחרית, כנ"ל במקומו. אבל גם היכלי הנוקבא, נכללין אז עמהם. אבל אלו ההיכלות של יוצר דערבית, הם ז' היכלות נוקבין דז"א, דבריאה.

ודע, כי אלו ז' היכלי ז"א, וז' היכלי נוקבא דבריאה, הם נקראים שבע נערות אסתר, לפי שכולם הם בחי' היכלין נוקבין, בערך ההיכלות דאו"א, שהם דכורין. והם נקראים שבעת הסריסים, המשרתים את פני המלך כו'. משום דמסרסין גרמייהו מן הזווג בימי החול, ואינם נפתחים אלא ביוצר דשבת, כמשי"ת בע"ה וע"ש.

הגהה

(א) א"ש: טעם הפסוקים הנזכר, כדי שלא יהיה הקדיש ראשון על דבר ריקון.

הגהות ומראה מקומות

(ג) ג"א ל"ג בלבד. וע"י להלן ב"ה בתפלת ערבית. (ד) פ"ע"ה שער מנחה ומעריב פרק ד'.

אין אנו אומרים או ברכת השכיבנו. (ח) אמנם פסוק ה' שפתי תפתח, הוא בחינת היכל ק"ק דדכורא דבריאה, והוא מתדבק ונקשר יחד עם העולם האצילות, ועליו ארו"ל ט) דכגאולה אריכתא דמיא. ולכן פסוק זה נאמר מעומד, כי כל ענייני הדכורא הם בעמידה. אבל ברכת השכיבנו, היא בהיכל ק"ק דנוקבא דבריאה, ולכן היא אין בה עמידה, כי כל ענייני הנוקבא הם מיושב, כנזכר בזהרה. והנה עתה יורד ז"א בהיכל הזה, ושם מזדווג עם הנקבה. (י) אבל דע, כי ביום הזווג הוא עם ז"א עצמו. אבל עתה בלילה, אין הזווג רק בבחי' היסוד לבדו, שיורד בהיכל הזה, והוא לבדו המזדווג עמה. (כ)

(ל) ועתה אבאר, שינוי א' שיש בענין הזווגים, של חול ושבת. ובו יתבאר ביאור הברכה זו של השכיבנו. דע, כי בתפלת ערבית אין ז"א מ) מזדווג עם הנוקבא, רק היסוד בלבד, (ג) והוא היורד בהיכל קה"ק דנוקבא דבריאה, ושם מזדווג עם הנוקבא, אחר באחור. ומן הזווג הזה, נבראים נשמות של בני אדם, הנולדים מן זווג תחתון, הנעשה קודם חצות לילה. (ס) ואחר ח"ל, הזווג העליון הוא דז"א עצמו, הנקרא ת"ת, ומן הזווג ההוא נבראים מלאכים חדשים, כנזכר בפרשת פקודי. ולכן נאסר לעמי הארץ הזווג התחתון קודם חצות לילה, והותר להם אחר ח"ל, לפי שאז כתגלה הארה גדולה, כיון שהוא זווג לברא מלאכים כנזכר.

ובזווג דתפלת שחרית דחול, הוא זווג זר"ן אפין באפין, להוציא נשמות בני אדם. אבל בשבת אחר חצות לילה, יש יכולת בזווג

ועתה נבאר פרטו, (ה) הנה ברכת מעריב ערבים, היא בהיכל לבנת הספיר של הנקבה כנזכר. ונודע, כי ההיכל זה, הוא בחי' יסוד, כנזכר בתפלת יוצר דשחרית. וזמ"ש בברכה זו המבדיל בין יום ובין לילה, כי הוא בחי' הרקיע שהוא היסוד, המבדיל בין מים למים. וזמ"ש, ה' צבאות שמו ה', הוא יסוד הכולל נר"ה עמו, הנקראים צבאות.

ברכת אהבת עולם, היא בהיכל אהבה דנוקבא דבריאה כי גם זה הוא היכל רחמים כמו היסוד. אבל שאר ההיכלות לא נזכרו פה. (ז) כוננת יחוד הק"ש דערבית היא ממש ע"ד הק"ש דשחרית. וכבר נתבאר שם, ג' חלוקים שיש ביניהם. וכוננת רמ"ח תיבותיה, הי"ס דמ"ח איברי ז"א דאצילות, שיורדין למטה ומצטיירין בהיכל אהבה דנוקבא דז"א דבריאה ע"ד מה שנתבאר בהיכל אהבה דדכורא דז"א דבריאה, דיוצר דשחרית.

אמת ואמונה, הוא בהיכל הרצון דנוקבא דבריאה. ולכן צ"ל אמת ואמונה. כי אמונה היא מדת לילה. אבל ביום, צריך להזכיר מדת יום. ולכן אנו אומרים אמת ויציב, שהוא בהיכל הרצון דדכורא דז"א דבריאה. גם לטעם זה בבקר אומרים יוצר אור, ובלילה מעריב ערבים. זה אור, וזה חושך, דכורא ונוקבא כנודע.

השכיבנו אבינו כו', הוא בהיכל ק"ק נוקבא דבריאה, והוא הנקרא מסתו שלשלמה, אשר שם נעשה הזווג של תפלת ערבית. וכאן הי"ס השכיבה על המטה, שה"ס הזווג, והענין הוא, כי ביום אנו מעלים את הנוקבא בעולם האצילות, ושם תזדווג עם ז"א בעלה ולכן

הגהות ומראה מקומות

- א) אלא זה אחד זמן ערבית והעד שאמד שים שלום הוא כדי להוציא נשמות וצ"ע.
- ב) פע"ח שער מנחה ומעריב פרק ו'.
- ג) היינו ישראל.
- ד) היינו יעקב.
- ה) ג"א ואין זווג זה משפיע נשמות למלאכים החדשים שאין המלאכים נבראים מיסוד התחתון (פע"ח).

- ה) פע"ח שער מנחה ומעריב פרק ה'.
- ו) ע"ח ח"ב שער כסא הכבוד פרק ד'.
- ז) פע"ח שער מנחה ומעריב פרק ד'.
- ח) ברכות ט:
- ט) הגהה א"מ ומינה לא תזיע כי זווג ערבית כבריאה.
- י) הגהה א"מ נ"ל שזה אינו קאי הזווג דערבית שהרי לעיל כתב שז"א כולו יורד בהיכל אהבה.

עליון ההוא, אפילו להוציא נשמות בני אדם, שהם יותר מעולים מהמלאכים כנודע, ונם אז הם זרין בוזוג פנים בפנים.

דרוש א

מנהגים בענין שכיבת הלילה. הנה התחלת הלילה, ישכב על צד שמאל, כנזכר בהרמב"ם ז"ל. ואחר ח"ל, אם ירצה לישן, יתהפך על צד ימינו, ומועיל מאד לבטל כחות החיצונים. עוד דע, כי לילה לאו זמן ציצית הוא, כנזכר בגמרא. אמנם אין זה אלא בטלית גדולה, שמתעטפין בו בשעת התפלה. הטעם הוא, במה שנתבאר אצלנו בדרושי הציצית, כי הטלית והציציות, הוא בחי' אה"מ, הנמשך מצד אימא עלאה אל ז"א, הנקרא מדת יום. אבל נוקבא דז"א, הנקראת מדת לילה, כי אז זמן שליטתה, אין לה בחינת אר"מ משם. אבל הטלית קטן, כבר נתבאר, כי בחינתו הוא מבחינת זמן הקטנות, שאז הז"א הוא בבחינת העיבור דתלת כלילין בתלת, ולכן נהוג אפילו בלילה, לפי שבלילה הז"א ישן בסוד העיבור, שחזור להתעבר בתוך אימא עילאה, בסוד ק) ג' דקטנות, ובחי' זו אינה מתבטל אפילו בלילה. כי דוקא טלית רבחי' הגדלות, הוא שנפסק ומתבטל בלילה. אבל ציצית דזמן ג' כלילין בג', אינו מתבטל כלל לעולם אפילו בלילה. ולכן צריך לזוהר, שלא להסיר מעליו ציצית קטן, לא ביום ולא בלילה, וישכב עמו בלילה, ויועיל מאד לבטל כחות החיצונים, ואין זמן שצריך להסיר אותו מעליו, אלא בכניסתו לבית המרחץ.

וראיה לדבר, ממה שאמרו בגמרא מנחות ר) שכשנכנס דוד למרחץ, וראה עצמו ערום, אמר אוי לי, שאני ערום מן המצות, עד שנסתכל במילה כר. ואם בהיותו ישן היה מסיר ציצית קטן, א"כ למה לא היה מצטער

ועתה נבאר ברכת השכיבנו, כי הנה זיווג זה ושכיבה זו, היא אין בה זיווג ע) לצורך המלאכים. ולכן נקרא אבינו, כי הוא לצורך נשמותינו התחתונים. ולפי שהזיווג הזה נעשה ע"י היסוד בלבד כנזכר, לכן אמר לשלום, שהוא היסוד. וכנגד מה שהוא אחר היסוד, פ) אמר והעמידנו מלכנו לחיים טובים ולשלום. כי הת"ת עצמו, הוא המתגלה, ומזדווג עם הנקבה, ומביא עמו המשך חיי הבינה, הנקרא חיים טובים. וכנגד היסוד, אמר ולשלום. נמצא כי לחיים טובים ולשלום. הם הת"ת והיסוד. ולפי שהזיווג הזה הוא לצורך בריאת נשמות מלאכים, לכן אמר מלכנו, כי אין מלך בלתי חיילות, שהם המלאכים. ויען שאחר חצות הוא זמן הקימה מן המטה, אמר והעמידנו.

ז) וענין ברכת אבות של העמידה, שמעתי ממורי ז"ל, שהוא באצילות. ותכין בה, כי הנה בק"ש של ערבית, נכנסו ו"ק דמוחין גדולות דמצד אימא כנ"ל. ועתה בברכת אבות, נכנסין ו"ק דמוחין גדולות דמצד אבא. אבל ג"ר דמוחין גדולות בין מצד אבא בין מצד אימא אינו נכנסין כלל בתפלת ערבית. והנה אע"פ שלעיל בברכת אבות דשחרית ביארנו כי אין ה"ק דמוחין דאבא נכנסין עד שכבר נגמרו ליכנס ג"ר דמוחין דאימא. והטעם הוא כי שם כיון שעתידין לכנס, לכן נכנסין כל המוחין דאימא יחד. אבל עתה, שאינן נכנסין ג"ר דמוחין דאימא כלל, לכן נכנסין ו"ק דמוחין דאבא, אעפ"י שהם לא נכנסו. ונמצא, כי יש שינוי בין ברכת אבות דשחרית, ובין ברכת אבות דערבית. וצריך כוונה אחרת בברכת אבות

הנהות ומראה מקומות

ז) פ"ח שער מנחה ומעריב פ"ק ד'.
ק) ג"א בסוד ג' כלילין בג' דמרי'.
ר) מנחות מג:

ע) ולפי שאין עת הזיווג להוליד חיילות המלך שהם המלאכים לכן אינו נקרא אלא אבינו (פ"ח).

פ) ג"א אחר חצות (פ"ח וכ"י).

אותם. ופעם א' הייתי עם בני אדם בלילה, ובתוך הדברים שהייתי מדבר עמהם, הזכרתי שם סמאל, ואח"כ בבקר הלכתי לבית מורי ז"ל, ונסתכל בי, וא"ל, הרי בלילה שעברה עברת על לאו ושם אלהים אחרים לא תזכירו, והזהר כל ימך שלא תזכרנו, לא שמו ממש, ולא כיוצא בו, ובפרט בלילה, שאז ניתן לו כח להתגבר עליך ועל אחרים בסבתך, אם תזכיר שמו. ועיין בשער הפסוקים בפסוק זה, ושם כו'.

דרוש ב

דע, כי בזהר חיי שרה אמר א) גבי ההוא גברא דאתא למשאל מן רשב"י ע"ה ענין התפלות, וא"ל, כי בתפלת שחרית, הוי ימינו תחבקני, ובתפלת המנחה, הוי שמאלו תחת לראשי, ובתפלת ערבית אהייהבת אתתא בין דרועי מלכא, וביאור הענין הוא, כי בתפלת שחרית, הוא זווג יעקב ברחל. (א) אבל אין זווג ללאה, אבל יש שם בחי' ימינו

בכל לילה, שהיה נשאר בלי שום מצוה. (ש) אלא ודאי שאין זמן שיהיה פטור מן הציצית קטן, אלא דווקא במרחץ.

גם דע, כי בחצות לילה הראשונה, אין ראוי לומר כלל שום סליחות, ולא להזכיר י"ג מדות דויעבר, וזולתי יום הכפורים, וענין הסליחות שאומרים בלילי חדש אלול, יתבאר במקומו גבי תפלת ר"ה. גם אין ראוי לומר שום קינה, ולא לעורר שום בכיה על חורבן הבית, רק אחר חצות, כנזכר בזהר פעמים רבות פרשת ויקהל, כי בחצות הלילה, אז מתעוררת הבכיה למעלה על חורבן ב"ה, ואז זמנה האמיתית.

גם צריך לזהר מאד האדם, שלא להזכיר בפיו שם סמאל, וז"ס ושם אלהים אחרים לא תזכירו, ובפרט בלילה שאז זמן שליטתו וממשלתו, ולא עוד, אלא שגם הוא אסור להזכיר מעין דברים אלו, כגון אלו בני אדם הרגילים לומר בלשון לעז איל דיאב"לו וכיוצא בדברים אלו, אין להזכירם כלל, לפי שגם השדים הם בחלקו, ומתגבר כח כשמזכירין

ש ע ה י פ ה

ונהיי נעשו חג"ת, מ"מ השתא מיהא אינו אלא חג"ת, ועיין מ"ש רז"ל בשער פרצופי זרין פ"ג ז"ל, ולכן הזווג דפרצוף גמור, הוא ביסוד האמיתי תחתון, וזווג דיניקה שהם נקראים חג"ת, נקרא חיבוק, וזווג עליון דפרצוף המוחין לבדו, נקרא נשיקין יע"ש, ואם כן נמצא, שכל הזווגין דמן החזה ולמעלה, אינן אלא חיבוק, אלא שבבוקר הוא במידת החסד בסוד ימינו תחבקני, ובתפילת ב) מתעורר הגבורה, וא"ת ותפילת ערבית כה"ג הוי, כמ"ש רז"ל גם לקמן, שהיא דישראל ולא מן החזה ולמעלה, ואם כן מאי אולמי דתפילת ערבית, דע, כי גם תפילת ערבית אינה אלא בסוד חיבוק, אלא שהיא הזמנה והכנה לחצות, שזווג

(א) אבל אין זווג ללאה, אמנם יש שם בחי' ימינו תחבקני כו', ואח"כ בתפילת מנחה, אז לאה איתמר בה, שמאלו תחת לראשי, ובתפילת ערבית, אז אשתכחה לאה בין תרין דרועין דמלכא, ואז ז"א מזדווג ממש עם לאה כו', ואע"ג שרז"ל בכל דרושי ויעבור, הוא כתב שיש זווג דישראל עם לאה יע"ש, שכל דרוש דויעבור מלאים מזה, וגם בתפילת מנחה, הוא זווג דז"א דישראל עם לאה, מן החזה ולמעלה, כמ"ש רז"ל בכ"מ, ועיין לעיל בדרוש ראשון דמנחה, נלע"ד, שכל הזווגים שהם בחזה, ומן החזה ולמעלה, כולם הם בסוד חיבוק, אע"ג שכתב רז"ל, שבחזה הוא יסוד העיקרי דז"א, שנתעלו חג"ת ונעשו חב"ד,

הגהות ומראה מקומות

(ש) עיין מג"א בש"ע אר"ה סימן כ"א ס"ק ג', ובסידור צלותא דאברהם למרן חנה"צ מהר"א מטשכינאו וצוק"ל חלק ב' דף תתניו, ואני
 גותנים לא לחסיר הט"ק לא ביום ולא בלילה
 כהאר"י ז"ל. (א) אות רכ"ז ובדפו"י דף
 קל"ב ע"א. (ב) צ"ל ובתפילת המנחה.

תחבקני, הוא בחי' החסד המעורר האהבה. ואח"כ בתפלת המנחה, או לאה אתמר בה שמאלו תחת לראשי. ובתפלת ערבית, או אתייהיבת לאה בין ב' דרועין דמלכא, ואז ז"א מזדווג ממש עם לאה. וז"ס פסוק ויהי בבקר והנה היא לאה.

וז"ס תפלת ערבית רשות, כי על ידי ב' תפלות שחרית ומנחה, כבר אתייהיבת לאה בין דרועי מלכא, והזווג מוכן מעצמו. אמנם אחר החורבן בזמן הגלות, עשאוה חובה. והטעם הוא, כי רחל, אע"פ שיש בה ה"ג ודינים, הנה היא עומדת באחורי נ"ה דז"א, אשר בתוכם יש חסדים מגולים, ומאירים וממתקים הגבורות שבראש רחל. כי ז"ס מ"ש בזה נ"ה תצוה, דדינים דנוקבא נייחין ברישא כו', כמבואר אצלינו. אבל לאה היא דינא קשיא, לפי שמקומה באחורי רישא דז"א עד החזה, שכל החסדים אשר שם הם סתומים, ואינן מאירים. ולא עוד, אלא שגם השעה גורמת, כי בלילה הדינים מתגברין כנודע, לכן קבעוה חובה, להתפלל ערבית, כדי לגרום לז"א להזדווג עם לאה, למתק הגבורות אשר בה, ע"י החסדים שנותן בה, כנזכר באד"ר, כי ענין הזווג, הוא ה' חסדים דיהיב בה דכורא, לבסמא ה"ג שבה.

ואמנם בתחילת הלילה בתפלת ערבית, עדיין לאה שיעור אתפשטותא אינו, אלא עד החזה דז"א, וא"כ היסוד דז"א הוא למטה משיעורה, ואינו יכול להזדווג עמה. אבל הענין הוא, כי כשהגדיל ז"א, עלה שלישי ראשון דיסוד שלו, ונתחבר עם הת"ת שבו, וממנו נגדל הת"ת דז"א כנודע, ועי"ז השלישי דיסוד שעלה לת"ת, הוא מזדווג עם לאה.

ואמנם אחר חצות לילה, או לאה מתפשטת עד סיום כל קומת ז"א בסיום רגליו, והם שוים כחדא, (ב) והשוואה זו היא בסוף הלילה, ואז כשמשחיר השחר, אז הוא מזדווג עמה, כנזכר בזהר בראשית דף קע"ה. אמנם כפי התפשטות לאה למטה, כך שיעור דחיית רחל למטה, שהיא נדחית מעט מעט למטה, ונעשית בסוד נקודה ויורדת אל הבריאה, לתת מזון לנערותיה אשר שם. וז"ס הפסוק, ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחוץ לנערותיה. ושאר חלקים של רחל מתחברות עם לאה, ונכללות יחד, ומתארך פרצוף לאה עד למטה כנזכר.

והואיל (ג) ואתא לידן, נבאר ענין התרדמה והנסירה של הנקבה, כי הכל ענין א', בנסירת לאה ורחל, כי שתיהם עומדות באחוריו כנודע. הנה הכתוב אומר, ויפל ה' אלהים תרדמה כו'.

י פ ה

דחצות הוא זווג גמור דז"א עם לאה, כי אז באה לאה פב"פ עם ז"א בכל שיעור קומת ז"א כנודע. (כ) והשוואה זו היא בסוף הלילה, ואז כשמשחיר השחר אז הוא מזדווג עמה כו'. לפי"ז מבואר שאין הזווג אלא כשמשחיר השחר. ועיין לעיל בדרוש ג' דק"ש שכתב ז"ל, והענין הוא, כי יעקב ולאה זוגייהו של אחר חצות לילה, הנה הוא מתמיד ונמשך כל חצות לילה עד אור הבוקר יע"ש. וכן לקמן דרוש ד' כתב ז"ל, ובחצות הלילה חזרת לאה פב"פ, והנה היא ארוכה בכל קומת ז"א יע"ש, ונמצא זוגייהו מתחיל וממשיך והולך עד אור הבוקר, אבל מ"ש כאן והשוואה זו היא בסוף הלילה קשה.

ש ע ה (ג) והואיל ואתא לידן, נבאר ענין התרדמה והנסירה כו', דע, כי נסירת הלילה, אינה דומה לנסירת היום כלל. כי ביום, זרין גדולים כל צורכם, ולא נסתלק מזעיר אנפין כל המוחין, ונשאר בו הרשימו, ומכחו לא חזר לקטנות, כמ"ש רז"ל בדרוש ב' דעמידה במלת באהבה יע"ש. והנה עיקר הצורך שהוצרך הדבר שיהיו זרין אב"א, כתבו רז"ל כמה פעמים, ומהם בפ"ה משער תיקון הנוקבא, כי מן הפנים דזרין, אין אנו יראים שמא ינקו מהם החיצונים, כי מן הפנים אינם יכולים לינק, נשאר אחוריהם כדי שלא יתאחו בהם החיצונים, הונחו זרין אב"א, איש באחיהו ידובקו והיו לאחדים, וע"י כן רוח זר לא יקרב לעבור בתוכם יע"ש. ואם כן בלילה

בהיותה דבוקה באחוריו קודם הנסירה, היה חלק אור המוחין שבתוך ז"א, הראוי להגדיל הנקבה, נכנס תחילה תוך ז"א, ואח"כ יוצא האור מתוכו, דרך נקב אחורי החזה לחוץ, ובונה הכלים של הנוקבא, והיתה היא צריכה לקבל ולניק ממנו, ולכן לא יכלה להגדיל לגמרי, ולכן באה הנסירה, והוא, שהמוחין ההם, נתנם ה' אלהים, שהם אור"א, אל הנקבה עצמה שלא ע"י ז"א כנזכר, ועי"כ נגדלו עוד הכלים שלה, ונעשית פרוצוף שלם שלא ע"י ז"א, ואחר שנגדלה, ויביאה אל האדם פב"פ, ונדווגו יחד.

(ד) וא"ת, והרי כיון שנסתלקו המוחין ממנו, ונתנו לנוקבא, איך מזדווג עמה, אך הענין הוא, כי אותם המוחין הראשונים, שהיו לו ע"י הנה"י דתבונה, ההם שנסתלקו

והענין הוא, שאחר שבאו המוחין ונכנסו תוך ז"א, בהיותם מלובשים תוך נה"י דתבונה, ועי"כ נגדל ז"א, הנקרא אדם, וכאשר רצה להגדיל גם את נוקבא, שהיתה בסוד נקודה קטנה מאחורי צלעותיו, אז מה עשה, הפיל תרדמה על ז"א.

וענין התרדמה הוא, שהמוחין שנכנסו בו, חזרו להסתלק ממנו, כי הם חיותו, ונשאר ישן ונרדם. ואח"כ נכנסו מאחוריו, אל תוך הנקבות, ובתחילה יורדין תוך לאה, ואח"כ מתפשטין עד תוך רחל, וכל זה שלא ע"י ז"א, ועי"כ נכללות יחד לאה ורחל, ונעשות פרוצוף א', בכל אחורי ז"א, וננסרה מאחוריו, וזה שאמר הכתוב, ויקח אחת מצלעותיו, פ"י: שנסרה.

ואח"כ ויביאה אל האדם, כי בתחילה

י פ ה ש ע ה

עד באתה, כל המוחין הנמשכים הם דבחינת אב"א, ובמלת באהבה נעשית הנסירה, ומשם ואילך נמשכים מוחין דפנים, ואח"כ נעשה הווג בשים שלום, והרי ז"א הרויח ריוח גדול, שמסיבת הנסירה באו מן מוחין דבחי' פנים, וע"י מזדווג, לא כן במוחין הבאים לזעיר אנפין כשמתעורר, שאפילו דבחינת גדלות דאחור אינם, שהרי בק"ש שעל המטה אין נכנסין מוחין, אלא ו"ק דמוחין דגדלות דאימא, נמצא שאפילו מוחין דגדלות דאחור אין בו לגמרי, איך הוא מזדווג, ונמצא מפסיד ע"י הסתלקות המוחין, יותר ממה שמרויח, כי בתפילת ערבית יהיו לו ו"ק דמוחין דגדלות דאור"א משניהם, והשתא אפילו אחר חצות, אין בו אלא ו"ק, נמצא שע"י שניתנו בנוקבא מפסיד הוא בדבר, ולזה תירץ, דאין הכי נמי שבק"ש שעה"מ אין בה כי אם ו"ק דגדלות דאימא, אלא שבהיותו ישן, ועלתה נשמתו למעלה לאור"א עילאין, בסוד מ"ן, קבלה הארה גדולה שם למעלה, וכשמתעורר באותה הארה, יכול להזדווג אע"פ שאינה אלא הארה בלבד, ולא מוחין נמשכין למטה, כשאר כל המוחין, וע"י אותה הארה שירויח יכול להזדווג.

אחר הנסירה, הרי החיצונים ינקו מאחוריים דז"א ובפרט בזמן ממשלתם, הן אמת שרז"ל בשלהי דבריו דשער החשמל כתב ז"ל, והנה ביום כשמסתלקין המוחין נשאר הרשימו כו', ובליילה אפילו אותו רשימו מסתלק כו', ואז יונקים החיצונים, ואז אינם צריכים להיות אב"א, כי אין בפנימיותם אור גדול שינקו החיצונים, ולכן אין חשש אם ינקו החיצונים מאחוריים, אם לא בהיות בתוכם מוחין ראשונים דגדלות, ואז צריכים לחזור אב"א עכ"ל. ולפ"ז ניחא כל חצות הלילה הראשונה, כי ז"א בסוד הדורמיטא, ואין בתוכו אורות דיצירה, לפיכך אין אנו חוששין ליניקת החיצונים, אבל אחר חצות הלילה, שחוזרים המוחין בנ"א, כמ"ש רז"ל לקמן, הרי יש בתוכו מוחין ראשונים דגדלות, ואיך ינקו מאחוריו החיצונים כי אין מי שיכסה אחוריו.

(ד) וא"ת, והרי כיון שנסתלקו המוחין ממנו, וניתנו לנוקבא, איך עמה כו'. מאי קושיה, וכי כשהוא ישן מזדווג, הרי אין הווג אלא בחצות, אחר שחזרו לו המוחין ונתעורר, ולעד"ן, שהכונה היא, דבשלמא בנסירה תחילה

ממנו, ונתנו לנוקבא. ואמנם אז עלה הוא יותר למעלה, ונכנסו בו מוחין אחרים חדשים יותר מעולים, והם מן הנהי"י דא"י עלאין, הנקראים חר"ב, ונמצא שע"י הדורמיטא משיג מעלה יתירה, וכאשר מזדווג אח"כ עמה, הוא בכח המוחין החדשים היותר מעולים כנזכר, וזכור ואל תשכח זה, ולא תחשוב שבעת הדורמיטא, נשאר ז"א בלי מוחין. (ה) ומצאתי בקונטרס אדם א', כי אז בעת הנסירה, המשיכה אימא אל הנוקבא דז"א, עשרה חסדים, שהם (ת) היות דע"ב דידוין, כי חסד בגי' ע"ב.

(א) דרוש ג

בענין הלילה. כבר הודעתיו, איך הוצרכה השינה והתרדמה להפיל על האדם, לצורך

זרין כנדע. ואמנם הזווג הזה, הוא בענין היום. (ג)

י פ ה ש ע ה

(ו) וזה לצורך עצמן כדי שיחזירו להתחדש כו'. לפי שבזמן שהיה בית המקדש קיים כו', עירוב פרשיות שנו כאן, פתח בק"ש שעה"מ, וסיים בתפילה. אלא שכונתו לומר, שבזמן שבית המקדש קיים, ביום שהיו זרין פב"מ, היו ד' מוליכים נשמות חדשות ובחי פנים. ובלילה בזווגייהו, כי היה בסוד אב"א, היו ג"כ מולידין ג"כ נשמות חדשות דבחי אב"א. ומכ"ש שנשמות של ישראל שהיו עולות ומתחדשות. לא כן עתה בעונותינו, שאפילו בשעת התפילה שזרין חוזרים פב"מ, כיון שאינה לחזרה אלא לפי שעה, אפילו באותו זוג אין מלידים אלא נשמות חדשות דבחי אב"א בלילה. אפי"ז אינו, כי אם לחדש נשמות ישראל, הישנים בעולם הזה ונשמותיהם עולות למ"ן, והולדה מחדש ליתא בזווג הלילה ועי' מ"ש רז"ל שלהי ד"א מדרושי ק"ש.

(ה) ומצאתי בקונטרס אדם אחד, כי אז בעת הנסירה המשיכה אימא אל הנוקבא דז"א, עשרה חסדים, שהם עשר היות דע"ב, כי חסד גימטריא ע"ב. מאין באו עשרה חסדים, אי משום מה שלוקחת ע"י ז"א, לא היתה אלא הארתם, ואח"כ ע"י לוקחת עצמותם, כמ"ש רז"ל בכמה מקומות, שער דרושי הצלם, בדרוש החר"ג אות ד', ובשער הנסירה פ"א, ובשער תיקון הנוקבא פ"ב אות ח' ואות ב', ובשער הירח פ"ג, ובשער מוחין דז"א פ"ט. ויותר נראה במ"ש רז"ל בפ"ב בשער תיקון הנוקבא, כי עשר ספירות דז"א, בהם עשר היות פשוטות בפנים, ומרובעות באחוריים, הנוקבא אינה נוטלת אלא המספרות דכולם, נמצא שע"י הנסירה המשיכה אימא מו"א לנוקבא, עשר פעמים ע"ב, והרי לגבי נוקבא חסדים בערכה.

הגחות ומראה מקומות

ק"א ק"ב ק"ג מהן נשמות חדשות, ונשמות חדשות אב"א ונשמות חדשות פב"מ.
(ג) ג"א ואמנם הענין הזה הוא בזווג היום (כת"י).
(ד) צ"ל מלידים.

(ת) ג"א מוסיף שהם י' היות (דפ"י).
(א) פע"ה שער ק"ש שעל המטה פרק י"א.
(ב) שער המצות פרשת תצא. ועיין בתע"ס שיעור י"ד בלוח התשובות לפירוש המלות בתשובות

לזווג של היום, כי זה הזווג הנעשה בלילה, גורם תיקון וכוננות כלי היסוד דנוקבא, כדי שתוכל אח"כ להעלות מ"ן בכלי ההוא, בזווג הנעשה ביום.

ועתה נבאר, ענין כוננות ותיקון זה הכלי דיסוד דנוקבא, מה עניינו. (ז) הנה מקום עלית הנשמות בכל לילה, היא ביסוד המלכות, נוקבא עליונה, שהוא בית הרחם שלה. והמקום ההוא נקרא יד, אשר ז"ס, בידך אפקיד רוחי, שאנו אומרים בכל לילה על מטתינו. והטעם היותו נקרא יד, הוא זה, כי הנה ה"ג הם, שה"ס ה' אותיות מנצפ"ך, זה' אותיות אלהים, ושרשם הם למעלה, בה' מקומות, כנזכר באד"ר, (ה) והם: בחוטמא, ובפומא, ובדרועין, ובידין, ובאצבען. (ו) ובכל מקום מה' מקומות הנז', נכללין שם כל הה' גבורות, אלא שהגובר שם בכל מקום מהם, אינו רק גבורה א' מהם בלבד, והיא הניכרת והנגלית שם, ובה כללות כל הה"ג. כי בחוטמא ניכר ונגלה גבורה א' מהם בלבד, ובה כללות כולם, ועד"ז הוא בפומא כו'. ואמנם בסוף הה' מקומות, במקום החמישי האחרון שבהם, שם נגלו ונכרו כל הה"ג כולם. ולכן כנגדם היו ה' אצבעות היד, כל אצבע נפרד מחבירו, כי שם נתגלו כל גבורה וגבורה היטב, משא"כ בשאר הה' מקומות, כי אין שם בגילוי רק חוטם א', או פה אחד, וכיוצא. (ז)

והנה גם בזווג הלילה, אנו מיחדים יחוד ק"ש י"ל מכתינו. והנה החסידים הראשונים, לא היו צריכים רק לומר פסוק הראשון שמע ישראל, כנזכר בגמרא (דברכות ד) דסגי להו בחד פסוקא דרחמי. אבל עתה אנחנו דורות האחרונים, הלואי שנפרט כל פרטי הכונות והיחוד, כדי שנוכל לגרום זווג העליון של אחר ח"ל, כדי לחדש את הנשמות הישנות. והנה בתחלה, אנו אומרים כל סדר הק"ש, וזה הוא כדי לזווג את אר"א בתחלה, וינחילו עטרות ומוחין לבניהם ור"ן, כדי שגם הם יוכלו אח"כ אחר חצות לילה, להזדווג לצורך חדוש הנשמות כנזכר. ונמצא כי כמו שהזווג דור"ן של היום, הוא גדול משל לילה, כך יחוד ק"ש של היום, הוא גדול משל הלילה, וכבר נתבאר אצלינו באורך, ועי"ש.

והנה ז"ס חדשים לבקרים רבה אמונתך, כי המלכות הנקראת אמונה, נעשית גדולה ורבה בכל לילה, ע"י כל נשמות התחתונים, העולים בכל לילה, להכליל ולהתעבר בתוכה, כדי להתחדש שם בהיותם בתוכה, ואח"כ בבקר יוצאות משם מחודשות, וזמ"ש חדשים לבקרים.

והנה הזווג של הלילה, בין הזווג דאר"א, ובין הזווג דור"ן, כיון שהוא גרוע מזווג של היום, מוכרח הוא שיהיה, לצורך התחלת תיקון

י פ ה ש ע ה

יש מי שזכה אפילו לנפש דאצילות, ולהכי סתם שאין עלייתם אלא ביסוד המלכות, והפסיק עצמו דיבר ברוב, אבל אם המצא תמצא גם בדורינו, מי שזכה לרוח דאצילות, עלה יעלה גם לז"א, וכן אם זכה למדרגה יותר עליונה, ועיין בשער הנסירה פ"ב, ובשער מדומ"ן כמה מקומות.

הנחות ומראת מקומות

ר"ת של פומא, חוטמא, דרועין, ידין, ה' אצבעות, פחד יה"א ר"ל ע"י גבוראין זה פחד על החצונים כולם בעת שמתגלים כמו בגט"י.

(ז) ע"ח ח"ב שער דרושי הצלם דרוש ב' מ"ק.

(ז) הנה מקום עליית הנשמות בכל לילה, הוא ביסוד המלכות נקבה עליונה כו', דע, כי לאו דוקא, אלא שסתם נשמה היא מבריא, וכל ג' עולמות בי"ע, חיילות המלכות הם, ואין עלייתם למעלה אלא במלכות, וכן כל נשמות מבי"ע, אין עלייתם אלא במלכות, וכבר כתב רז"ל במקום אחר, כי בדורות הללו, לא

(ד) ברכות ה'.

(ה) אד"ר דף קל"ז ע"ב. שער מאמרי רשב"י דף רצ"ז ט"ב ד"ה ותואיל ואתא לידן.

(ו) בפע"ח יש הגה"ה וז"ל נלפע"ד נתן כי

שהיא שרש כל הדינים והגבורות, וע"י יתמתקו הגבורות והדינים שבנוקבא, כנודע שאין הדינים מתמתקים, אלא ע"י שרשם. ולכן (ט) אלו הה"ג נקראים יד כנוכר, וזו היד מקומה באימא עלאה, ומשם נמשכה אל היסוד נוקבא

והנה לפי שהה"ח, נתגלו בה' אצבעות יד ימין, והה"ג נתגלו בה' אצבעות יד שמאל, ולכן הוצרך שבכל יום, נסמך את נוקבא דז"א, שה"ס תש"י, (ח) ולקשרה בזרוע שמאל שהיא כנגד בחי' גבורה יד שמאל דא"א.

י פ ה ש ע ה

ביד שאינו אלא מבחין. ועוד מה לנה"י, שכיון שהם לבושי המוחין, כיון שהמוחין מסתלקין, מוכרחים להסתלק עם לבושיהם. תאמר ביד שאינו אלא כלי לבר. ועוד יש כמה (ה) ק"ו, ראשונה צריך שתעייין בשער הנסירה, במקום הנז"ל, ושם תראה היות ראשית הכל, תרי כתפין דא"א, שהם הם תרי עטרין דדעת דז"א, ונמשכו לז"א, על ידי שנתפשטו ונתלבשו באר"א, כתף ימין עטרא דחסדים, נתלבש ונתפשט בו"ק דאבא. וכתף שמאל עיטרא דגבורות, נתפשטה בו"ק דאימא. ואח"כ ירדו הני עטרות האלה, בשני יסודות דאז"א, כמ"ש רז"ל בדרוש א', דשער דרושי הצלם יע"ש. והנה בהיות עיטרא דגבורות, שהוא כתף שמאל באימא, וביסודה דילה נעשה כלי מין דאימא, והוא מ"ש רז"ל בשער הארות זרין פ"ז ז"ל, והענין הוא, כי יד א"א ירדה למטה ברחם יסוד דאימא, והנה הימין כלול בשמאל, ושמאל כלול בימין, וכמו שה' אצבעות יד שמאל דא"א, הם בה"ג, כן ה' אצבעות יד ימין, הם ה"ג, והם סוד ה' אותיות מצפ"ך, שהם כפולות, ואלו נתהוו שם ברחם יסוד דאימא, ומשם נעשה הכלי של היסוד דאימא, להעלות מ"ן שבהם יע"ש. והנה אע"פ שרז"ל כתב היד וה' אצבעות, אין האמת כן, שהרי היד דא"א נעשה חכמה דאימא, כמ"ש רז"ל בשער הולדת או"א פ"ו, אלא על הכתף יד קאמר, כי כל הזרוע בכללות יד מקרי, והוא עיטרא דגבורה כלול ה'. והוא שכתב דז"ל, ששודש הכל הוא יד שמאל דא"א, שודש כל הדינים והגבורות, ולפי שהם ה"ג נקראים יד, כלומר שורשם אינו אלא כתף, אלא היותם

(ח) ולקשרה בזרוע שמאל שהיא כנגד בחי' גבורה יד שמאל דא"א, שהיא שודש כל הדינים והגבורות כו'. פירוש: כי ב' פרקין כתפין דא"א, הם עצמם נמשכו, והיו חו"ג דזעיר אנפין, כמש"כ רז"ל בשער הנסירה פ"ו ופ"ז יע"ש, ונמצא כשקשרה בזרוע שמאל דז"א, היינו עיטרא דגבורה, הנמשכת מכתף שמאל דא"א.

(ט) ואלו הה"ג נקראים יד, וזו היד מקומה באימא עלאה, ומשם כו'. ועוד כלי זה עניינו הוא כו'. וענין מיעוץ זה למעלה בנוקבא עליונה דז"א, כי היד עליונה של אימא, ירדה ביסוד שלה, ומיעכה אותו באצבע, ותיקנהו ועשאתו כלי כו', והנה כבר ידעת, כי בכל יום חוזרים להסתלק המוחין כו', וכיון שהנה"י מסתלקין, כ"ש שגם הידים של אימא, שהם יותר גבוהים כו', ונתבטל הכלי שלה כו'. אומר אני, שאפילו מי שלא ראה מאורות מימיו, לא יאמר שהדודש הזה הם דברים כפשוטן, שהרי מהיכן פתח, להיכן סיים. תחילה אמר, שהם כתף דא"א ה"ג שהם י"ד, וזו הי"ד מקומה באימא עלאה, ואם היא מקומה דאימא, נמצא שאינה ידה של אימא, שאם היא ידה עצמה, צריכה למימר מקומה. ועוד שכתב, שידה של אימא ירדה, ומיעכה באצבע ביסוד דמלכות, ועשתה כלי. ולפי זה הירידה והנסירה היא מבחין ובודאי כשהשלימה מלאכתה והלכה לה, לא תעמוד שם לעולם, כי המקום דאי צורך גבוה הוא, ומסיק שכאשר מסתלקין המוחין, כ"ש וק"ו שמסתלק היד שהוא בגבוה מן הנה"י, והאי כ"ש וק"ו פירכא הוא, מה לנה"י (ד) שכן בפנים, תאמר

הגהות ומראה מקומות

(ד) צ"ל שהם. (ח) צ"ל קושיות.

אימא עלאה תמיד, לצורך הכלי נוקבא דז"א, וז"ס מקדש ה' כוננו יריך, ירצה: המקדש הנקרא ארני, שהיא נוקבא דז"א, הנה יריך העליונים, כוננו ותקנו אותה, ועשו בו בחי' כלי כנוכר.

והנה כבר ירעת, כי בכל יום ויום חוזרין להסתלק המוחין העליונים מזו"ן, והנה המוחין ההם הם תוך הנה"י דאימא כנודע, וכיון שהנה"י מסתלקים, מכ"ש שגם הידים דאימא, שהם יותר גבוהים מן הנה"י, שיסתלקו גם הם למעלה, ונתבטל הכלי שלה. ולכן אנו צריכים לעשות בכל יום תמיד, ב' בחינות: הא' להמשיך לה בלילה ע"י זווג, אותם הידים העליונים, כדי לכוננה ולעשותה כלי ביסוד שבה. וזה לצורך בחינת השנית, שהיא אח"כ בזווג היום, תוכל להעלות מ"ן, ולצייד ולדות כנוכר.

וכיון שכן הוא, נמצא, שאין זווג הלילה מועיל להוציא נשמות חדשות, כיון שעדיין אין שם כלי, אמנם יועיל לחדש הנשמות הישנות, כדוגמת הכלי שבה, שגם הוא נתחדש עתה בזווג של הלילה, בפסוק הזה של ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד של הק"ש, כמבואר אצלינו. ואחר אשר נתקן הכלי, בפסוק בשכמל"ו. אז אנו אומרים אח"כ פסוק בידך אפקיד רוחי כו', להעלות שם תוך הכלי ההוא

י פ ה

הבאר ההוא כו', הנה בחי' נתינת המ"ן אלו בתוך היסוד שלו, היה ע"י חר"ג של אימא, שהם ב' הידים שלה, שבהם ה' ה' אצבעות, שהם סוד ה"ג מנצפ"ך הכפולות, אשר אלו ירדו למטה, ועשו בחי' מ"ן ביסוד נוקבא דז"א, יעויין שם. הרי בפירוש, כי סוד כרייה זו, ומעוך באצבע, הכל הוא ענין הנסירה, שאחד שהנוקבא קבלה הארת הגבורות ע"י ז"א בעלה, ונגדלה אחורי החזה שלה, אח"כ אר"א הם עושים הנסירה, ע"י שמתלבשים

דז"א. ואז נתקן היסוד ההוא, ונעשה כלי כנוכר.

וסוד הכלי הזה עניינו הוא, כי הנה נודע מ"ש רו"ל ז) אין האשה מתעברת מביאה ראשונה. גם ארז"ל ח) אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי. והענין הוא, כי בביאה ראשונה, נותן הזכר בנוקבא ה"ג, ואלו הן נשאות תמיד בה ביסוד שלה, בבחינת שם הויה דההין, הנקרא רוחא דרשי בגויה, ובכחם היא מעלה אח"כ בשאר הביאות את המ"ן תמיד.

וגם יש שם הכנה ביסוד ההוא, לקבל טיפת מ"ד, ולציירה בציוד ולד, ואם לא היה אותו הכלי, כל הטיפות של שאר הביאות, היו נפסרות ומתבטלות. ולכך אין האשה מתעברת מביאה ראשונה, כי הטפה הראשונה, עושה אותה כלי. ואחר היות שם כלי, אז שאר הטיפות של אחר כך, מצטיירות שם ומתעברות. והנה בזמן הראשונים, היו מוציאים הבתולים באצבע, והיו ממעכין ביד. והטעם היה, כדי שגם הביאה ראשונה לא תהיה לבטלה והיו מתקנין הכלי שבה באצבע, כדי שתתעבר גם מביאה ראשונה.

וענין מיעוץ זה, היה למעלה בנוקבא העליונה דז"א, כי היר העליונה דאימא, ירדה ביסוד שלה, ומעכה אותו באצבע, ותקנה אותו ועשאתו כלי. ונשאר שם בחי' ה' אצבעות

ה' נקדא יד, וזו היה מקומה דאימא, כי עיטרא דגבורות נמשכה על ידי אימא, ונתפשטה בו"ק, וביסודה נעשה כלי המ"ן דילה ולחלק המלכות. נקדים מ"ש רו"ל שם ז"ל, ופי' הענין הוא, כי הנה ענין חפירה זאת הבאר, להעשות לה בית רחם, נעשה ע"י השרים, שהם אר"א, בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע כו', דא אר"א, שגדלוה והעלוה שוה בשוה בכל קומת ז"א פב"פ, אשר ע"י כן נעשה כו'. ואחר כך כרוה נדיבי עם, הוא בחי' נתינת בה המ"ן בתוך

הגחות ומראה מקומות

(ז) יבמות לד. ח) סנהדרין כב:

שנתחדש עתה, את נשמותינו, כדי שיתחדשו גם הם עתה בלילה.

ואח"כ בווג היום, אז כבר נתקן הכלי כנזכר, ואז מוציאים נשמות חדשות, אלא שאינן רק בסוד אחר באחור, כנ"ל כי אחר החרבן, אינו אלא באופן זה.

ועד"ן הוא ג"כ בווג העליון דא"א, כי בפסוק א' דק"ש, שהוא שמע ישראל של הלילה או נעשה בחי' תיקון כלי דיסוד דאימא עצמה, ע"י ידים אחרות יותר עליונות ט) ואחר שהיא נעשית כלי, בפסוק א' דשמע ישראל כר', הנה אח"כ בפסוק הב', של שבכמל"ו, היא מכוננת כלי נוקבא דז"א, ע"י הידים שלה, שמורידה אותם למטה, ביסוד שבה. ואח"כ בק"ש דשחרית, או בפסוק הראשון דשמע ישראל, מזדווגים א"א זוג גמור. ואחר כך בפסוק הב' דבשכמל"ו, מורידה אימא, כח ושפע היוצא מן הזווג הגמור שלה כנזכר, אל הנוקבא דז"א, כדי שיהיה בה כח להעלות מ"ן של המוחין ההם, להוציא נשמות חדשות בווג העמידה כנ"ל. וכבר נתבאר זה בספר התיקונים, כי פסוק שמע, הוא כנגד אימא, ובשכמל"ו, הוא כנגד מלכות.

והנה כבר ידעת, כי נוקבא דז"א, נקראת אסתר, כי היתה אסתר רחמה צר, וחיבה על בעלה, כי תמיד מעיינה סתום כבתולה, ולכן

י פ ה ש ע ה

בנוקבא נה"י דאימא, ולקחת עצמות הגבורות, הם המ"ן שלה, וזאת החותם שלוקחת ע"י אימא, הוא חותם היסוד שלה, והוא עצמו כלי היסוד שלו והה"ג, והכל כמבואר הכל בדברי רז"ל בכל המקומות, אשר באו לציון לעיל, והו' שכתב רז"ל שהיד דאימא ירדה ביסוד דמלכות, ומיעכה, כי הידים דאימא הם גבורותיה הניתנים בזו"ן, הם הגבורות ירדו עד היסוד דנוקבא, ונעשו ציר חדלת כלי

הגהות ומראה מקומות

ט) שער הפסוקים ויגש בפסוק והיה בתבואות ונתתם המישיית לפרעה. ע"ח ח"ב שער הארת ומ"ד פרק י"א כלל י"א.

אנו צריכין לחדש בה בכל יום, בחי' כלי היסוד שבה כנזכר.

ואחר שביארנו ענין השינה, לתועלת עליית הנשמות התחתונים בכל לילה. מזה יתבאר גם ענין השינה והדורמיטה של ז"א, והענין הוא, כי גם הוא בעת שינה שלו, עולה נשמתו למעלה באימא עלאה, להיות שם בסוד מ"ן, כדי לזווג את א"א, כדי שמן הזווג ההוא ימשכו המוחין לצורך נוקבא דז"א, כדי לבנותה ולגדלה כשיעור קומתו.

והנה יש בכאן ענין א', והוא, כי הנה לפעמים עולה ז"א לבדו, ולפעמים עולים שניהם. והענין הוא, כי הנה אנחנו מצאנו ראינו, כי גם בנשמות התחתונים בעת השינה, עולים הנשמות של הזכרים והנקבות. והטעם הוא, כי כיון שצורך עליית הנשמות בסוד מ"ן, הוא לצורך התחדשות נשמות הזכרים והנקבות, לכן צריכים כולם לעלות, לפי שהכלל הוא שלעולם אין שום מ"ן עולים לצורך עצמן, אלא לצורך זולתם, ושמור כלל זה. ונמצא כי מ"ן של נשמת הנוקבים עולים לצורך נשמות הזכרים. ומ"ן של הזכרים עולים לצורך נשמות הנקבות. וזוהו נלמד לענין זו"ן, כי כאשר זו"ן צריכים שניהם לקבל מוחין, אז צריכים שניהם לעלות בסוד מ"ן. ז"א, לצורך נוקבא, ונוקבא, לצורך ז"א. ואז כיון שהשפע בא לשניהם, מוכרח הוא שעתה תהיה הנקבה

(כ) חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת, ואח"כ מתפללים. ושעה אחת אחר התפלה עצמה. (ל) ופריך בגמרא, אי"כ מאחר ששוהים כ"כ בכל תפלה ותפלה, תורתם ומלאכתם אימתי נעשית. ומשני, מתוך שחסידים היו כו'. וצ"ל, מה ענינם של אלו החסידים, כי בלי ספק להכרח גדול היו עושים דבר זה. אמנם סוד הענין דע, כי קודם חורבן ב"ה, כמעט שלא היו צריכים ישראל להתפלל, לפי שזו"ן היו תמיד פב"פ, כי מוחין דז"א, היו קיימין בו תמיד, ולא היו מסתלקים כלל, ולא היה או צורך אל מעשה התחתונים ותפלתם, כדי להמשיך מוחין אל זר"ן, כדי לזווגם פב"פ. אבל אחר חורבן ב"ה בעו"ה, נסתלקו המוחין מן זר"ן, וע"י תפלתנו, אנו גורמין להחזיר ולהמשיך מוחין בזר"ן, כדי שיזווגו בעת התפילה, וישפיעו שפע בעולם, ואחר התפילה חוזרין המוחין להסתלק מהם, עד זמן תפלה האחרת, וכה דרכם תמיד בכל תפלה ותפלה של ימי החול. גם ז"ס מ"ש בגמרא, (מ) שהיו קצת ת"ח מתפללים תפלת נדבה באמצע היום, וכונתם היתה להחזיר המוחין פעם אחרת, ולגרום זווג עליון בשאר עתות היום. גם ז"ס מ"ש בגמרא (נ) שהיו קצת אותם החכמים, שהיו נוהגין ללבוש תפילין כל היום כולו. והטעם הוא, שע"כ היו גורמין אל המוחין העליונים דזר"ן, שלא יסתלקו מהם כל היום, כמו שנתבאר זה לעיל בדרושי תפילין, בדרוש למה זמן התפילין הוא ביום ולא בלילה וע"ש. וגם שם נתבאר ענין הנזכר פה, בסוד הסתלקות המוחין, אחר כל תפלה ותפלה. ושם נתבאר ענין הסתלקות הוזה מה ענינו, ולהיכן מסתלק, ומה נעשה ממנו ע"ש. (ס) ונחזור לענינו, כי החסידים הראשונים

טפלה אל הזכר, ואז היא מקבלת מוחין שלה ע"י ז"א בעלה. וכיון שהארתה נמשכת לה על ידו, אי אפשר שתהיה שוה כמוהו, ואינה נגדלת כשיעור קומתו.

האמנם כאשר המוחין הם לצורך הנוקבא לבדה, אז עולה ז"א לבדו, בסוד מ"ן, לצורך מוחין של נוקבא, ואז היא בעצמה מקבלת המוחין שלה, שלא ע"י ז"א, לפי שאין באין עתה מעורבין המוחין שלו ושלה יחד, כדי שנאמר שהוא מקבל שניהם תחילה ואח"כ הוא נותנם מידו אליה, כמו שבזמן ששניהם עולים לצורך המוחין של שניהם. ולכן כיון שהוא עולה לבדו עתה, בסוד השינה והדורמיטא כנ"ל, לכן המוחין שלה מקבלתם היא על ידי עצמה, שלא ע"י ז"א, וע"כ נבנית ונגדלת בכל שיעור קומת ז"א כנזכר.

(י) דרוש ד

בסדר כולל בלילה. ונבאר תחלה ענין כולל, בענין השינה של האדם, אימתי הוא טוב לישן, או להיפך. הנה זמן השינה הוא בלילה, ואז השינה טוב מאוד, כמו שיתבאר. האמנם השינה ביום, רעה היא לצדיקים, וטובה לרשעים. זולתי ביום שבת, כמשי"ת עניינה בסדר היום, וגם גבי עניין יום השבת, וע"ש. ואמנם עניין השינה של הלילה, נבאר אותה בסוד ברכת המפיל חבלי שינה כו', וגם עתה נבאר קצת עניינה מה היא.

ואמנם דע, כי טוב הוא לזהר שלא יישן האדם תיכף אחר תפלת ערבית, אמנם ישהא עד שיעברו ג' שעות מן הלילה, ואח"כ ישן. ועניין זה תלוי במ"ש רז"ל בפרק אין עומדים,

הגהות ומראה מקומות

תפלה מג' תפלות היום וצריך לידע מה ענינם של אלו החסידים וכמו שראינו שחז"ל שאלו בגמרא ואמרו אי"כ תורתם אימתי נעשית כו', ובלא ספק להכרח גדול כו' (כ"י).
(מ) עיין ברכות כ"א. (נ) סוכה כה.
(ס) לעיל דרושי תפילין דרוש ה'.

(י) פע"ח שער תקון חצות פרק א'. תע"ס שיעור י"ד מן אות י"ד נתבאר כל דרוש זה.
(כ) ברכות ל: משנה.

(ל) שם לא: נ"א חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת קודם התפלה ושעה אחת אחר התפלה ושעה אחת בתפלה עצמה הרי ג' שעות בכל

אשר הפיל עליו המאציל תרדמה וישן. וסוד השינה היא סוד הסתלקות המוחין ממנו, ונודע שהמוחין שלו מלובשים תוך נה"י דאימא, וכל זה מסתלק ממנו ויוצא, ונכנס ברישא דנוקבא דז"א. ועי"כ נבנית, בסוד ויבן ה' את הצלע. ועיין בדרוש השופר, ובדרוש הנסירה, הנעשית ב"י ימי תשובה, כי שם נתבאר אמיתות ענין זה. וזה הענין נמשך עד חצות לילה, ואז כבר נבנית הנוקבא, ונתקנה, ואז חוזרין המוחין למקומן ברישא דז"א, בחצות הלילה, ומזדווג בנוקבא. וז"ס חיוב האדם לקום בחצות הלילה, להורות ענין חזרת המוחין ברישא דז"א, להזדווג בנוקבא, כמשי"ת ענינו, הבן היטב ענין קימת ח"ל, בסוד חצות לילה אקום להודות לך כו', ולגרום זווג העליון.

הנה כונת השינה בעצמה, פ) הענין הוא למעלה, בענין הדורמיטא והתרדמה של ז"א, כי הנה נפלה עליו תרדמה וישן, ואז המוחין שלו מסתלקין ממנו, ונודע שהמוחין שלו הם בחי' נשמתו ורוחניותו, ועולה נשמתו למעלה עד אר"א, ושם הוא מעלה מ"ן באימא עלאה, וגורם זווג עליון דאר"א, ועי"כ חוזרין להמשיך אליו מוחין חדשים, כדי שיוכל להזדווג עם

היו שוהים שעה אחת אחר תפלתם, כדי לגרום למעלה קיום העמדת המוחין בזו"ן, שעה א' אחר התפלה, ולא יסתלקו תיכף, וז"ס מ"ש רז"ל, ע) על מרע"ה שלא היו ידיו פרושות, יותר מג' שעות. והטעם הוא, לפי שאין כח ביד האדם להמשיך מוחין הנזכר, יותר מג' שעות, כענין הנזכר בחסידים הראשונים.

ונלע"ד חיים, כי מה שמניחין תפילין כל היום, הטעם הוא, לפי שבחי' התפילין הוא, רשימו של המוחין שנסתלקו, כנ"ל בדרוש התפילין. אבל ענין התפלה עצמה, שהוא להמשיך המוחין עצמם, אין כח באדם להעמידם זולתי ג' שעות כנזכר. דאל"כ יתקשו שני המאמרים אלו זע"ז כן נלע"ד. (י) ונמצא כי כפי זה, אין ראוי לאדם שישן תיכף בלילה אחר תפלת ערבית, וישהא שיעוד ג' שעות, להעמיד המוחין העליונים דזו"ן, כי השינה היא סוד הסתלקות המוחין שבו, כמו שנבאר עתה בע"ה.

והנה ענין כונת השינה, עניינה הוא שצריך האדם לכיון, כי גם בעת השינה עובר את בוראו, בסוד בכל דרכיך דעהו. והוא שיכוין האדם, שהוא עצמו הוא בחי' ז"א דכורא,

י פ ה ש ע ה

(י) נמצא כי כפי"ז אין ראוי לאדם שישן תכף בלילה אחר תפילת ערבית, וישהא שלש שעות, להעמיד המוחין העליונים דזו"ן. מספקא לי, אי גם בתפילת ערבית אחר תפילה, מסתלקין המוחין דו"ק דגדלות דאבא ואימא, שבאו לו ע"י תפלת ערבית, דומיא דתפילת שחרית, ומ"ש רז"ל שלא ישן עד שלשה שעות כדי להעמיד בו המוחין, היינו רשימו דמוחין הנשאר בו, כמו בשחרית, או דילמא, כיון שעיקרם אינם אלא ו"ק, שאינם מוחין גמורים, אפשר שאינם מסתלקים כלל עד עת השינה. ועל מ"ש רז"ל, שיותר מג' שעות אין כח ביד האדם להמשיך ולהעמיד המוחין, וכי על ידי עסק התורה אין בה כח להעמיד המוחין,

הנהרות ומראח מקומות

(פ) ג"א גם כונה ב' של השינה (פע"ח). (ע) ספר הבהיר הנדפס מחדש אות מ"ט.

ה"ס זוג יעקב עם לאה, כמבואר אצלינו פעמים הרבה, בענין ביאור ק"ש דשחרית, ובדרושים שכתבנו לעיל.

ואמנם רחל, הנקראת עקרת הבית, נוקבא אמיתית דו"א, אין לה זוג א"ו, וכמו שנבאר עניינה. והיכן מקומה עתה בלילה, כי ירדה אל הבריאה, ושם היא צועקת ושואלת לשי"ת, על חורבן בית מקדש וכמש"ה קול ברמה (צ) נשמע כו', רחל מבכה על בניה כו', וגם היא נותנת זמירות והודאות אליו כל הלילה, בסוד אלהים אל דמי לך כנזכר בזהר פרשת לך (לך. ק)

והענין הוא, כי רחל נקראת אלהים, ונקראת אל, ואינה שוקטת ושותקת כל הלילה, ותמיד משבחת אליו יתברך. וביאור דברים אלו הוא, כי הנה נודע מ"ש בשער הפסוקים, בפרשת ויצא, על פסוק, ותגנוב רחל את התרפים, ובפסוק עקב עונה יראת ה', וע"ש היטב מאד, כי שם נתבאר, איך רגלי לאה ועקביים שלה, הם נכנסים ומתלבשים תוך כתר דרחל. וכל מקום הזה, הוא בשליש אמצעי דת"ת דו"א. ונמצא כי שיעור קומת לאה ורחל, הם זו ע"ג זו, והתחלתם מן הדעת דו"א, עד סיום נה"י שלו, אבל הם בעצמם יותר ארוכות וגבוהות משיעור זה, לפי שאם הכתר דרחל לא היה מלביש את רגלי לאה, אלא שהיה מקומו למטה מרגלי לאה, היו רגלי רחל צריכים להתפשט יותר למטה מרגלי זעיר אנפין, ובהכרח היתה נכנסת בגבול עולם הבריאה. ולכך נעשה הדבר הזה, שכתר שלה ילביש את רגלי לאה, ולא יצטרך מקום בפני עצמו אל כתר רחל, ועי"כ לא תצטרך להתפשט ולהכנס בעולם הבריאה, אמנם תעמוד בעולם האצילות, ויהיו רגליה ורגלי ז"א שרים. והנה נודע, שבתפלת ערבית, הזוג הוא מיעקב ולאה. ולפי שבהיות לאה באחורי ז"א, היא

נוקבא אחר ח"ל, ואעפ"י שבכל הזוגים דא"א צריך שיעלו שניהם זר"ן בסוד מ"ן, אין זה אלא כשהזוג הוא לצורך שניהם, אבל הזוג הזה דא"א, איננו אלא לצורך תיקון הנקבה, בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע, ולכן מספיק שז"א לברו יעלה מ"ן לצורך נוקבא.

והנה כמו כן ממש, צריך האדם התחתון לכיין בעצמו, כי רוחניותו ונשמתו מסתלקת ממנו, והוא מעלה אותם בתחילת הלילה בסוד מ"ן, לגבי נוקבא דו"א, לצורך שלה, כדי שתוכל אח"כ היא, באותו רגע ממש של ח"ל, להעלות מ"ן לגבי בעלה שהוא ז"א המתחיל להזדווג עמה בחצות הלילה. ואעפ"י שהזוג הזה מתמיד והולך כל חצות אחרונה של לילה, עד אור הבקר, אין בכך כלום, כיון שכבר העלתה מ"ן לגבי בעלה בתחילת הזוג, ברגע ח"ל.

וה"ס מ"ש בזהר, כי בעת ח"ל, מכריזין למעלה, שירדו נשמות הצדיקים התחתונים, למקומם בעוה"ז, לשבחה למריהון, ולאתעסקא באורייתא, בסוד מ"ש הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות, כנזכר בזהר ויקהל קצ"ו ע"א.

אבל בחצות הראשונה של הלילה, אז קב"ה עייל בג"ע, ומשתעשע שם עם נשמות הצדיקים. וענין השעשוע הזה, הוא שנשמותיהן עולות בסוד מ"ן, ומעוררות הזוג, והוא משתעשע בהם. ואח"כ הם יורדות למטה, לעסוק בתורה אחר ח"ל.

וצריך לבאר, מה ענין גודל השבח והמעלה הרבה והעצומה, שהפליגו רז"ל בדרושים, ובזהר, פעמים הרבה לאין קץ, במעלת מי שעוסק בתורה אחר ח"ל, כמה כחו גדול עד מאד.

והנה ענין שבח העוסק בתורה אחר ח"ל, הענין הוא זה, כי הנה הזוג הנעשה בח"ל,

הגהות ומראה מקומות

(צ) מאחורי דו"א הנקרא מ"ה ועם ר' הרי רמ"ה ובעוה"ז לפעמים נעשית מר"ה. וזהו רחל מבכה על בניה ר"ת מערב לרמו שהשכינה במערב. (ק) לחלו דף שני"ב ט"א ד"ה אך כמה.

(צ) כל דרוש זה נתבאר בתע"ס שיעור י"ד מן אות כ"א. וז"ל פע"ח מע"ח כי רמה היא רחל היוצאת מאחורי דועיר אנפין מתחזה ולמטה והיא בח"י אלקים ואחוריים דאלקים הוא ר' ויוצאת

עד החזה שלו בלבד, אי"כ גם בחזרתה פב"פ להזדווג עם יעקב, אינה מתפשטת רק עד החזה דו"א בלבד, ואחר תפלת ערבית, חוזרת לאה למקומה אחר באחור כבתחילה עם ועיר אנפין, ונמצאו אז לאה ורחל שתיהן אחר באחור עם ז"א, לפי שרחל עמדה עם ז"א אחר באחור, גם בעת תפלת ערבית, כי הזווג לא היה רק יעקב בלאה כנוכר. (צ)

הנה אחר שנפלה עליו השינה התרדמה, וכבר נתבאר עניינה לעיל, שהוא שהנה"י דאימא עם המוחין דז"א אשר בתוכם, מסתלקים מו"א, ונכנסים בתוך נוקבא דז"א, והיא לאה הבן זה. אבל אמיתות הענין הזה נתבאר בדרוש השופר. והטעם הוא, לפי שהמוחין נכנסין מעילא לתתא, ובתחלה פוגעין בלאה, ונכנסין בה, אמנם דע, כי לפעמים כאשר המוחין נכנסין להגדיל את רחל, אז מתערבות ומתחברות שתיהן יחד רחל ולאה, לפי שהנה אורך נה"י דאימא, הם ארוכות כשיעור אורך ז"א כולו, אשר אורכו כאורך לאה ורחל. אי"כ בהכנס הנה"י תוך הנוקבא, צריכין הם להתפשט בשתי הנקבות לאה ורחל, להיותם מתלבשים בתוכם, כי נוקבא א' לא תספוק להלבישם, ואז כיון שהנה"י דאימא הם בחי א' בלבד ארוכה, אי"כ בהתלבשם תוך לאה ורחל, מוכרח הוא שיתחברו שניהם ויתערבו, ויעשו פרצוף אחד בלבד גבוה הקומה, ע"ד מה שנתבאר אצלינו, בענין התחברות בינה עם תבונה, שנעשות שתיהן פרצוף א' וע"ש. אבל יש בזה הפרש א', כי אם עיקר הזווג בזמן ההוא לרחל או, אע"פ ששתיהן מתחברות ונעשות פרצוף א', עכ"ז או לאה נותנת בדרך הלואה והשאלה, את הגוף ואת הכלים שלה לרחל, כדי שתתארך על ידם, ואז כל הפרצוף ההוא נקרא בשם רחל. ואם הזווג הוא בלאה, אז הוא להיפך, כי רחל נותנת ללאה בדרך השאלה והלואה את הגוף והכלים שלה להגדילה ואז הכל נקרא פרצוף לאה. (ק)

אמנם עתה הוא זווג דלאה כנודע, ולקחת בהלואה מן רחל כמשי"ת. והענין הוא, שעתה קודם ח"ל, נכנסין נה"י דאימא תוך לאה להגדילה, בהיותה עדיין באחור, והם נכנסין מעט מעט, והשלמת זמן כניסתם הוא בחצות לילה ממש, כי אז נתפשטו עד סיום רגלי רחל, ונגמר הכל להעשות פרצוף אחד כנוכר, והכל נקרא ע"ש לאה. ובח"ל חוזרת לאה פב"פ, והנה היא ארוכה ככל שיעור קומת ז"א, ע"י מה שלקחת בהלואה מן רחל כנוכר, ואז מזדווגת עם יעקב כמבואר לעיל, וכן ית"ל בע"ה.

ונחזור לבאר, ענין הלואה והשאלה זו מה עניינה, הנה נתבאר אצלינו במקומות רבים, שבתחלת אצילות רחל נוקבא דז"א, שהיא ספירת מלכות שבי"ס דאצילות, לא נאצלה רק בבחי' נקודה א' בלבד, הנקודה ההיא היא שרשה ומציאותה. ואח"כ ע"י כניסת המוחין בז"א, נמשכין אליה בדרך תוספת, ט' נקודות אחרות, ואז נגמרת ונעשית בת י"ס שלימות, ואז יכולה להזדווג עם ז"א. ונמצא כי שרש רחל ועיקרה, אינה רק נקודה א' בלבד, וכל הט' נקודות אחרות, הם בסוד תוספות, ואינה משרשה ומציאותה.

הנה עתה, אחר ח"ל, לוקחת לאה לעצמה, אלו הט' נקודות של התוספות, וע"י נגדלת כשיעור אורך ז"א, בהיותה אחר באחור, ונמצאת לאה נגדלת, ורחל מתמעטת והולכת, עד שנשארת בסוד נקודה אחת בלבד. אבל פחות מאותה הנקודה שהיא שרשה ומציאותה בעת האצילות, אינה מתמעטת בשום אופן בעולם. וכבר נת"ל, שהכתר דרחל מלביש רגלי לאה, כדי שיספיק להם המקום ההוא, ולא תצטרך רחל לרדת למטה מן האצילות כנ"ל.

ואמנם, אי"א להיות כך, אלא כאשר לאה ורחל עומדות באחורי ז"א, בבחי' ב' פרצופים זלמ"י, ואז תדחוק העליונה את רגליה ותכניסם

הגחות ומראה מקומות

(ק) תע"ס שיעור י"ד לוח התשובות לפירוש המלות תשובה קל"א.

(צ) ע"ה ח"ב שער לאה ורחל פ"ג ספר בית שער לכונות מן אות קסח.

אורך ז"א. ואמנם רחל בעת ההיא, נגמר ענין התמעטותה, עד שנשארה בסוד נקודה אחת, ורגלי לאה דחו אותה, והוכרחה לכנס ולירד למטה בעולם הבריאה. ונדוע, כי מדור הנשמות הוא בעולם הבריאה, הנקרא כסא הכבוד, וה"ס גן עדן העליון, כמבואר אצלנו בדרוש חטא אדה"ר, כי ג"ע העליון הוא כנגד עולם הבריאה שהיא בינה, גן עליון, בסוד נקודת יסוד שבה. וג"ע תחתון הוא בעשיה, בנקודת יסוד דמלכות. וז"ס מ"ש רז"ל (ב) שבח"ל, נכנס הקב"ה בג"ע, להשתעשע שם בנשמות הצדיקים, והוא בחי' נקודה השרשית של רחל, אשר אין לה זוג, אמנם ירדה אל הבריאה, ושם משתעשע בנשמותיהן של צדיקים. וז"ס מש"ה, והי בחצי הלילה כ"ר, והנה אשה שוכבת מרגלותיו כ"ר, כי קודם ח"ל, עומדת עמו באחוריו. (ג) ובח"ל, ירדה למטה ממרגלותיו של ז"א, שהוא בעולם הבריאה, כי עד סיום מרגלותיו נקרא אצילות, ואז ויחרד האיש וילפת, על שנטרדה בת זוגו מאצלו, ונפלה בעולם הבריאה, כי כל זה הוא מחמת עונותיהם של ישראל, שאל"כ היו שניהם זו"ן פב"פ תמיד לעולם כנודע. וכמו שהקב"ה יושב ושואג על בת זוגו שנטרדה ממנו, כמו כן נוקבא, בוכה וצועקת ושואגת לבעלה, הוא מבפנים באצילות, והיא מבחוץ בבריאה. וז"ס אלהים אל דמי לך אל תחרש כ"ר, הנדרש בוהר לך לך כנ"ל, בענין השכינה, הנקראת אלהים, ונקראת אל, (ד) כי אל דומה אליה, ואל תחרש ולא תשקוט בקול צעקה, אל דודה, יעלנה מבור שאון, אל מקומה הראשון אצלו בעולם האצילות. והנה במה שביארנו, יתבאר לך כמה דרושים ומאמרי רז"ל מזוהר, שנראה כסותרים

בתחום התחתונה, וישבו שם דחוקות. אמנם עתה, שמתחברות ונעשות פרצוף א', אי אפשר שהמקום שהוא כנגד שלישי האמצעי תפארת דז"א, שיהיו שם אורות כפולים אלו בתוך אלו, לפי שא"א לחלק א' מהגוף, להתפשט ולהתלבש תוך חלק אחר שבו, משא"כ בהיותם גופים מחולקים כנודע. ונמצא שמוכרח הוא, שעתה תרד רחל ותתפשט בעולם הבריאה. והנה מוכרח הוא, שהנקודה העשירית התחתונה היא המתפשטת בבריאה, והיא המלכות של רחל וזכור זה.

אמנם דע, כי מ"כ בקונטריסי היפך מזה. (ר) ששמעתי ממוז"ל פ"א, שהט' נקודות הבאות לרחל דרך תוספות, אלו נתקשרו ונתחברו עם לאה, ונעשו פרצוף א', ונשארו למעלה באצילות. אבל הנקודה השרשית של רחל, שהיתה בה בעת אצילות, אינה מתחברת עם לאה, והיא היורדת למטה בבריאה בח"ל. ופעם אחרת שמעתי, כי הט' נקודות הבאים לה דרך תוספות הם היורדות למטה בבריאה. אבל הנקודה השרשית, א"א לה לירד בבריאה בשום אופן, וע"י הקרבנות והזמירות ותפלת יוצר דשחרית, אז אנו מעלין כל ניצוצי האצילות (ש) שירדו בעולמות אלו. וגם הט' נקודות של נוקבא דאצילות עצמה, כמבואר אצלנו באורך בסדר תפלת השחר. ואמנם אמיתות ענין זה, נתבאר באורך בדרושי התפילין, בטעם למה תפילין נהגים ביום ולא בלילה, ושם נתבאר היטב הדרוש הזה (ת) כולו, מתחילתו עד סופו, בכל דרושי הלילה, ושם הוא אמיתות ענין זה. (א) ונחזור לענין ראשון, כי בעת ח"ל, חוזרת לאה פב"פ להודווג עם יעקב, וקומתה בכל

הגהות ומראה מקומות

(ר) עיין בתע"ס שיעור י"ד בלוח התשובות לענינים תשובה קצ"א מבאר אמיתיות כל ג' השמועות. (ב) זהר לך פב: תולדות קלו: וישלח קצת: ויחי רלא: זהר חדש רות מאות תקצ"ז מאמר חצות לילה עד אות תרי"ז. (ג) ג"א בצדו (פע"ח). (ד) ג"א שאל דמי לה ולא תחרש ולא תשקוט (כ"י).

(ר) עיין בתע"ס שיעור י"ד בלוח התשובות לענינים תשובה קצ"א המבאר כל ג' השמועות במקורם באופן שאין סתירה וכלם אמיתים ונכונים. (ש) ג"א אבי"ע (פע"ח). (ת) לעיל דרושי התפילין דרוש ה' ד"ה והנה. (א) בפע"ח מסיים בזה הלשון אך מה שכתבתי לעיל נלפע"ד יותר אמיתי עכ"ל, עיין לעיל אות

זה את זה, כי הנה בזהר לך לך, ובהרבה מקומות נתבאר, שאחר ח"ל, הקב"ה משתעשע בנשמותיו של צדיקים שבעוה"ז, העוסקים בתורה בח"ל, וכמש"ה חברים מקשיבים כו'. ובמ"א מהזהר משמע, שבח"ל הוא זמן זוג עליון דו"ן. ובמקומות אחרים משמע, כי זה הזוג דח"ל, הוא זוג דאו"א, ולסיבה זו הוא סתום ונעלם, ונעשה מעצמו, שלא ע"י מעשה התחתונים ותפלתם. והרי ג' (ה) מקומות וג' סותרים זה א"ז.

אך במח שנת"ל, שלשתם הם אמת. כי בבחי' רחל שירדה למטה בבריאה, ואין לה זוג עם בעלה ז"א, אמרו שהנה הם משתעשעות בנשמותיהם של צדיקים ושומעים קול העוסקים בתורה בח"ל. ובבחי' לאה המזדווגת עם יעקב, אמרו כי זר"ן מזדווגים בח"ל, וגם זה נקרא שעשוע עם הנשמות, כנ"ל בתחילת דרוש זה, כי הוא ענין עליית הנשמות בסוד מ"ן אל לאה, ולהיות כי יעקב ולאה ה"ס אחוריים עצמו דאו"א, כמבואר אצלנו, כי לכן נקראת לאה עלמא דאתכסייא, לכן הזכירוהו בשם זוג או"א אבל איננו אלא זוג יעקב ולאה כנזכר. (ו) הכלל העולה מזה הוא, שצריך האדם

להתנהג באופן זה שנבאר, ועי"כ יהיה אהוב למעלה, ונחמד למטה, ומושכין עליו חוט של חסד ביום, ויהיה נקרא מכלל בני היכלא דמטרוניתא קדישא. וזה ענינו: הנה בתחילת הלילה כשרוצה לישן, ואמר הסדר שנסדר בע"ה, בענין ברכת המפיל חבלי שינה כו', ויכוין שענין השינה הזו, תכליתה היא, להעלות נשמתו בסוד הדורמיטא, כדי שתהיה נשמתו בסוד מ"ן, כדי לזווג לאה עם יעקב אחר ח"ל, כי קודם חצות, גם לאה עומדת באחור כנ"ל. וכשקום בח"ל, אז אינו יכול (ז) להעלות מ"ן, ולכן יכוין אל הבחי' האחרת של רחל, לפי שאז ממש אחר חצות, (ח) יורדת בעולם הבריאה כנ"ל, ואז תעשה שני דברים: הא' הוא, ענין הבכיה בעת חצות ממש, על חורבן

הבית, לפי שאז ממש, היא עת ירידתה מן האצילות אל הבריאה, והקב"ה בעלה ז"א, צועק כארי מבפנים, והיא מבחוץ כנ"ל, ושתף עצמו בצער השכינה, שהיא זו הנקודה השרשית של רחל שירדה למטה, ויבכה כמו חצי שעה או יותר, על טירוף רחל וגירושה וגלותה, ועל חורבן ב"ה, כי כל זה נעשה ע"י עונותינו.

ולכן צריך שיכוין באופן זה, שהנה ע"י עונותינו גרמנו, שיפלו הנשמות למטה בקליפות ויתערבו טוב ברע כנודע, ולסיבה זו הוכרחה רחל הנזכר, לירד למטה בגלות, ולכנס בין הקליפות, כדי ללקט ולהוציא משם אותם הנשמות, וז"ס אל גנת אגוז ירדתי כו', והבן זה מאד. ונמצא כי ירידת רחל בח"ל, היתה לסיבה הנז', ואנו גרמנו כ"ז בעונותינו, ולכן צריך האדם לבכות, ולהשתתף בצערה זה. ובפרט מי שידע שהוא נמשך משורש נשמת קין בן אדה"ר, אשר זוהמת הנחש מתרבה בו, והנה בוהמא היא נטבעין ניצוצות הנשמות, ואדם זה ידו במעל יותר משאר בני אדם, ומורי ז"ל מאד הזהירני בזה.

ואחר שעשה בכיה זה, מיד יקום ויעסוק בתורה עד אור הבקר, וגם בזה יכוין שהוא לצורך רחל כנזכר, וכמו שנבאר. וז"ס דוד המלך ע"ה, שהיה עוסק בתורה בשירות ותשבחות כל ח"ל, לתת עזר וסיוע אל השכינה שהיא רחל הנזכרת. ואל הסוד הזה רמזו בזהר על פסוק ולא אמר איה אלוה עושי גותן זמירות בלילה. והכונה היא, שתכוין לתת נחת רוח אל רחל העומדת בבריאה, כי כמו שבח"ל הראשונה, היתה לאה הולכת ונתקנת, עד נקודת ח"ל, ואז מזדווגת עם בעלה, כן בחצות האחרונה של הלילה, רחל הולכת ונתקנת, בכח ועסק התורה של בני אדם התחתונים. ובעת עלות השחר, נמצאת רחל מתוקנת, כדי שתוכל לעלות בתפלת שחרית בעולם האצילות, ותזדווג עם בעלה, ובלי ספק

הגהות ומראה מקומות

(ה) תשובה קצ"ב. (ז) נ"א אינו צריך (כת"י).

(ח) נ"א בעת חצות (כת"י).

(ה) נ"א בקיאות (דפו"י).

(ו) תע"ס שיעור י"ד לוח התשובות לענינים

כל זה על אמיתותו, גורם שהזווגים הנז', נעשית ע"י ממש, ואין קץ ותכלית לשכרו, ואין למעלה ממנו, ויהיה מכלל אותם הצדיקים הגוזרים למטה, ודבריהן מתקיימים למעלה. ומכאן ואילך נבאר כל הכונות דרך פרט. אמר הכותב, הנה עד עתה נתבאר דרוש כולל, בכל סדר הלילה, ועתה נבאר הפרטים, על הסדר, ונחלקם לב' חלקים. החלק הא', במה שקודם השינה. והחלק הב', במה שאחר ח"ל, בקומו מן השינה. בחלק הא' במה שקודם השינה, דע דרושים רבים נאמרו לי בענין זה, ואכתבם כל א' בפני עצמו, בלתי עירוב. ובראשונה אוכיר סדר הענין, ואח"כ אבאר הכונה שצריך לכון בו.

(ט) דרוש ה

בסדר הענין בקצרה. הנה תחיל ותאמר ברכת המפיל. (י) ואח"כ תקרא ג' פרשיות: שמע, והיה, ויאמר. וביאור כוונת ק"ש זו, נבארה לקמן בע"ה. אמנם ראוי שג"כ תכוין בה, כמו שנתבאר בק"ש דשחרית, ולא תחסר בה שום כונה כלל, מכוונת ק"ש דשחרית, זולתי באותם מקומות הפרטים, אשר דבריהם חלוקים זה ע"י.

כיצד: הנה בג' שמות ה' אלהינו ה', דבק"ש דשחרית, ביארנו, שהם הויה דע"ב, ואהיה דידון, והויה דע"ב. (כ) אבל בק"ש זו, צריך שתכוין אל ג' היות דע"ב דידון. גם במלת לעולם ועד, תכוין בו תחילה, מה שנתבאר בק"ש דשחרית, ואח"כ תכוין אל מה שנבאר בק"ש זו, בכוונת הרי"ו אשר יש בו, שהם ע"ב וקד"ם, והמ"ם סתומה של לעולם, ותכוין בכל הכתוב לקמן בענין ק"ש זו דזמן השכיבה. ובמלת ובשעריך, תכוין כי ר"ת וס"ת כ"ו, כמנין שם הויה.

והנה צריך שתכוין, שאתה עושה נשמתך מרכבה, לאלו הרמ"ח תיבין, שיש בק"ש זו.

הגהות ומראה מקומות

(ט) פע"ח פרק ב' וד' ט' י י"א מקריאת שמע אינם שייכין בשבת זולת כונת אנא בכח ודו"ק. (כ) ג"א מוסיף וס"ג.

שהמכוין לכל זה שנתבאר, הנה הוא נקרא באמת שושבינא דמטרוניתא.

ובזה תבין שבח העצום, שהפליגו לספר בזה, בשבח מי שעוסק בתורה אחר ח"ל. דע, כי העיקר הוא, שצריך להשתדל בכל כחו, לעסוק בתורה כל חצות לילה, עד שיעלה עמוד השחר, וילך להתפלל, ולא יפסיק בשינה כלל, ודבר זה אין למעלה ממנו.

אבל אם אין באדם יכולת להיות נעור כל חצות אחרונה של הלילה, אז יקום ממש בחצות, ויבכה על החרבן כמו חצי שעה כנ"ל, ואח"כ תעסוק בתורה שעה אחרת, ותכוין לשני הכונות הנז'. ואח"כ תחזור לישן, ובלבד שתחזור ותקום, כמו חצי שעה קודם עלות השחר, ותחזור לעסוק בתורה, באופן שקודם שיעלה עמוד השחר, תהיה מתקשר עם השכינה רחל הנזכר, וכאשר הגיע עלות השחר, אשר אז עולה השכינה עם דודה באצילות כנודע, הנה ימצאוהו נעור, ומתקשר עמה, בסוד בני היכלא דמטרוניתא. ותעלה אותך עמה, בעת עלותה בתפלת השחר, וז"ס אעירה שחר: אני מעורר השחר, כי העיקר הוא שיהא ניעור בעת עמוד השחר. וכבר נתבאר אצלנו, ענין זווג אחר, הנעשה בעת עלות השחר, בסוד למנצח על אילת השחר, כנזכר בזהר כמה פעמים וע"ש, והבן זה היטב.

וצריך להודרו בכל יכולתו, לקום בחצות לילה ממש. והנה אם הוא בלילי הקיץ הקצרים אף כשיקום משנתו, יהיה קרוב לעמוד השחר, אל תחוש לעסוק בתורה באותה שעה, רק שתעשה סדר הבכיה כנזכר. ואח"כ אם ישאר זמן, תעסוק בתורה. ותזהר מאד, שלא תתבטל מזה אפילו לילה א', כי הוא ענין רב התועלת. הכלל העולה מכל זה הוא, כי נתבאר לך, איך כמה גדולה ונפלאה מעלת אדם, העושה כסדר שאמרנו, שיכוין אל הזווגים הנעשים בכל יום, מתחלת תפלת ערבית עד סוף תפלת המנחה. ואין ספק שהיודע לכון

(ט) פע"ח פרק ב' וד' ט' י י"א מקריאת שמע שעל המטה. (י) הגהה ג"ב א"מ כל כונות אלו

ושנשמתך מתלבשה בהם, כדי שעל ידם, תעלה נשמתך לרקיע, לפני אדוניה יתברך. ויט.

וכדי להשלים מספר הרמ"ח תיבין, צריך, שטרם שתתחיל הק"ש, תאמר אל מלך נאמן, או תכפול ג' תיבות, ה' אלהיכם אמת, כנודע, שאין בק"ש רק רמ"ה תיבות.

ויכוין שבפרשת שמע ישראל, (ל) יש מ"ב תיבין, כנגד שם בן מ"ב: אבגית"ץ כו', ויכוין שהוא עושה את ראשו מרכבה אל שם בן מ"ב הנזכר, וראשו מתלבשת בו, לעלות למעלה ע"י כנוכר.

ובפרשת והיה אם שמוע תשמעו, שיש בה ע"ב תיבין, עד מלת ושמעתם. ויכוין בהם אל שם ע"ב, היוצא מפסוק ויסע ויבא ויט, ויעשה זרועותיו וגופו עד בטנו, מרכבה אל שם זה, ושהם מתלבשים בו כנוכר.

ויכוין, כי מן ושמעתם, עד סוף פרשת והיה אם שמוע, יש חמשים תיבין. ויכוין להלביש גופו מן בטנו ולמטה, עד סיום הגוף, בסוד ן' שערי בינה, הרמזים כאן. וז"ס מבטן מ"י יצא הקרח.

ובפרשת ויאמר, יכוין שיש בה ע"ב תיבין ויכוין להלביש תרין ירכין ויסוד דלילה, בשם בן ע"ב דויסע ויבא ויט, שהוא נרמז ג"כ כאן בע"ב תיבין שבפרשת ציצית.

והנה כוונה זו, נתבארה בשלהי תיקון ע', דף קל"ג ע"ב ע"ש. ותכוין, שאלו הרמ"ח תיבין, הם רמ"ח איברי דכורא, ותכוין לחברם עם נוקבא, הנקראת מטה, שהיא המלכות. ולכן אח"כ, תאמר פסוקים אלו, הנה מטתו שלשלמה כו', כולם אחוזי חרב כו', ג"פ, בכל פעם יש בהם ן' תיבין. ובג"פ יש בהם ששים תיבין וה"ס הששים גבורים עצמם הנזכרים באלו הפסוקים. וה"ס ן' דנוקבא, וכל א' כלול מ"י, הרי ששים, שכולם בחי' הגבורה. גם תכוין, כי ר"ת הנה מטתו שלשלמה, הוא שם

והענין הוא, שבתחילה אנו מתקנין המלכות בעולם הבריאה במקומה, כי שם היא נקראת מטתו שלשלמה כנ"ל, וטעם הדבר הוא, כי בהיותה כאן, איננה רק בבחי' דל"ת. וכמו שנתבאר אצלינו, כי כל גובה קומתה, הוא מן החזה דו"א ולמטה, שהם שיעור ד' ספירות שבו, שהם תנוה"י, ולכן נקרא דלת. והנה חסרים ממנה שיעור ן' ספירות, כדי שתהיה קומתה שוה אל קומתו. וענין זה התיקון, נעשה ע"י ב' פסוקים אלו, שהם: הנה מטתו שלשלמה כו', כולם אחוזי חרב כו', שהוא בבחי' עולם הבריאה, אשר שם היתה בבחי' דלת בלבד, וע"י אלו ה"ס תיבות, שה"ס ן', כל א' כלולה מ"י כנוכר, נשלמת ל"ס, היא שלימה כמחזה, כשיעור כל ה"ס דדכורא, אשר שם בבריאה. ולכן, אין אנו מזכירין רק ששה החסרים ממנה, אשר עולים לחשבון ס'.

ואחר שתקננו אותה למטה בעולם הבריאה כנוכר, ונשלמה ל"ס כנוכר, אז אנו מעלים אותם אל האצילות, ולכן אנו צריכים תיקון

הגהות ומראה מקומות

- (א) צ"ל השכיבנו (דפו"י).
 (ב) פעה שער ק"ש שעל המטה סוף פרק ה'.
 (ג) ג"א מוסיף ס' תיבין (דפו"י).
 (ד) זהר ויהי אות שליג ובדפו"י רכ"ה:

- (ל) ז"ח פרשת אחרי אות ג"ח ובדפו"י דף מ"ה ט"ד בהסולם מאמר שמות מ"ב וע"ב ונש"ב ורמ"ה תיבין שבק"ש. ובז"ח מדרש רות אות תשי"ד ובדפו"י דף צ' ט"ג.

מנפשך אשר בעולם העשיה, ואז עייך תוכל לעלות לעולמות העליונים, ותכוין בלב שלם, כאלו אתה עומד לפני ב"ד, ונידון לפניהם, ונתחייב מיתה, ואתה מוסר עצמך לקבל מיתה בסבר פנים יפות עיי ב"ד, לכפר עונות. ותכוין כאלו אתה מקבל ד' מיתות ב"ד: סקילה, שריפה, הרג, וחנק.

ותשים נגד עיניך, שני שמות: יהוה אדני, בחיבור יאהדונהי, ותאמר בלב שלם, ירמי אריא, שאם חטאתי לפניך באות י' של הויה, ובאות א' של אדני, יהיה נחשב לפניך כאלו נסקלתי בב"ד, עיי אות א' של אדני, ויחשוב בעצמו, כאלו בעת ההיא מת, ונסקל עיי ב"ד, ואם חטאתי באות ה' ראשונה של הויה, ובאות ד' של אדני, יהיה נחשב לפניך, כאלו נשרפתי בב"ד, עיי אות ד' של אדני, ואם חטאתי באות ו' של ההויה, ובאות נ' של אדני, יהיה נחשב לפניך, כאלו נהרגתי בסייף בב"ד, עיי אות נ' של אדני, ואם חטאתי באות ה' אחרונה של הויה, ובאות י' של אדני, יהיה נחשב כאלו נחנקתי בב"ד, עיי אות י' של אדני, וכבר ידעת מ"ש בתיקון באות משם הויה, בהתלבשו בנרתקו שם אדני.

גם טוב מאד, לכוין בארבע מיני כוונות, ויחודים, שביארתי בדרוש אחרון של הציצית, שהם מועילים לתקן ד' מיני מצות, אם פגם האדם בהם, וע"ש. והם: ציצית, ותפילין, וק"ש, ותפלה, ואח"כ תכוין, כאלו נפטרת מעולם העשיה, ונפשך עולה מעשיה אל היצירה, ותכוין ממש, כאלו נפשך פורחת ועולה בעת הזה מעולם העשיה אל היצירה, והעליה זו היא בכח שם מ"ב אבגית"ץ כו' שקוצי"ת. שהם ז' שמות, כנגד ז' ספירות, מחסד על מלכות, ולכן אחר הוידוי עם הכוונות הנז', תאמר תפלת אנא בכח כו', ואל תזכור שם בן מ"ב בפ"ך ממש, אבל תכוין איך נרמו בר"ת של תפלה זו דאנא בכח כו', ואחר

אחר, והוא להשלימה ולתקנה גם למעלה בבחי' עולם האצילות, שיושלמו בה ה' החסרים ממנה, ותהיה קומתה שוה אל קומתה, אשר בעולם האצילות. וכנגד תיקון זה, אנו אומרים ס' אתון דברכת כהנים.

אמר הכותב, הבט נא וראה, ענין עלית הנוקבא באצילות אחר השינה, כנראה שז"ס ענין העלאת אריא לנוקבא לעילא, לתקנה לה בסוד המוחין, ולהגדילה. בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע כו', ונמצא כי הדי' היא רחל, והדי' היא לאה, ושתייהם עולות ונעשות פרצוף אחד שלם, וגבוה ככל שיעור ז"א, כנ"ל בסדר כולל בלילה, וע"ש היטב כנלע"ד. ואח"כ, אנו (ע) מתחברין יחד שתי בחי' אלו, שהם: בחינתה בבריאה, עם בחינתה באצילות, כדי שתהיה בסוד מטה, וכנגד זה אנו אומרים ס' תיבין דיושב בסתר עליון כו', וז"ס מלת עליון הנזכר כאן, שהוא רומז אל התחברות האצילות שהוא עליון, עם הבריאה.

אחר כך יתודה סדר הוידוי על עונותיו, וצריך להתודות מעומד כנודע. אמנם שאר הסדר, אם תוכל לאומרו מעומד שפיר טפי, ואם תאמר אותו מיושב, אין בכך כלום.

ואמנם כשאתה מתודה, צריך שתכוין שאתה עומד בעולם העשיה, ונדע שהנפש הוא מעולם העשיה, גם נודע, שהנפש היא החוטאת, בסוד ונפש כי תחטא, והנה בחי' נפשך, היא האומרת עתה הוידוי הזה.

וסוד הענין הוא, לפי שעתה רוצה האדם לישן, והשינה היא אחד מס' במיתה, ובפרט עתה שכונתך היא להעלות נפשך, בסוד מ"ן למעלה, כנזכר בדרושים שקדמו, ולכן צריך שתחשוב בעצמך, כאלו עתה אתה נפטר מן העולם, ורצונך להעלות נפשך למעלה כנזכר, והנה להיות החטאים מצויים בנפש, הקליפות דביקים בה, ואינן מניחים אותה לעלות, ולכן באומרו הוידוי בלב שלם, מתפרדין הקליפות

הגהות ומראה מקומות

(ע) נ"א מחברין (דש"י).

משבעה שמות אלו, היוצא מאות ראשונה של שם בן מ"ב דבריאה, והשאר נכללין בו. ואח"כ יחזור לאומרו, ויכוין להעלות בו את נשמתו, מן בריאה לאצילות, בסדר הנ"ל.

ויכוין בשם בן מ"ב שבעולם האצילות, וה"ס מ"ב אתון, שיש בשם ההויה: ארבעה אותיות פשוטות, וי' דמילוי, וכ"ח דמילוי המילוי דאלפין, וסדרן כך: מילוי המילוי, ואח"כ המילוי, ואח"כ הפשוט. אבל הזרה, שבשני מ"ב אלו, דבריאה ודאצילות, אל תזכירם, אלא תכוין בהם במחשבה בלבד. אבל המ"ב דיצירה, תזכרנו בפיק, על דרך אותיות תפלת אנא בכח גדולת ימינך תתיר צרורה כו', ולא באותיותיו ממש. ואחר שהשלמת כל שם בן מ"ב האלו, שלשתם כנוזכר, או תאמר אח"כ בשכמל"ו כנודע, וטוב הוא, שתכוין תמיד בשם אבגית"ץ עד שתישן, ותמיד תכוין בכל העליות הנז', כאלו ממש נפשך או רוחך או נשמתך עולה עתה לרקיע, ופורחת משם, ע"ד עליות הנז' בכח השמות הנז'.

ובליל ב' של שבוע, יעשה הסדר הנזכר ממש. אבל ההפרש הוא, שעיקר כוונתו תהיה בשם הב', של קר"ע שט"ן, השולט ביום הב', שהוא גבורה, חילוף השם הא', שהיה שולט ביום א'. ונמצא שאחר שסיים תפלת אנא בכח כו', יחזור לכוין בפרטות בשם קר"ע שט"ן, בסוד בשתיים יכסה פניו כו', כנ"ל ממש ושאר השמות כלולין בו. גם יכוין בפרטות אל אות שניה שבשם בן מ"ב דבריאה, גם אל השם הב' היוצא ממנו.

ונחזור אל הענין, שצריך שיכוין שנית בפרטות, בשם קר"ע שט"ן, ויכוין שהוא בגבורה, וההויה ניקוד בשבא, והויה האחרת מנוקדת מן ר"ת, ויאמר אלהים יהי רקיע, יהוה.

ובליל ג'. יכוין בפרטות אל שם נג"ד יכ"ש, והיותו נקודה בחולם. והיה אחרת, מנוקדת מן ר"ת, ויאמר אלהים יקוו המים,

שאמרת תפלה הנז', אשר ע"י עולה נפשך אל היצירה הנז' בסדר תפלת השחר, כי אין שום עליה אלא ע"י שם בן מ"ב. גם נתבאר שם, כי שם בן מ"ב זה הוא ביצירה.

הנה אח"כ יש בזה שנויים, והמשל בזה, כי בליל א' מהשבוע, שהוא ליל מ"ש, אחר שגמרת כל התפלה הנז', תחזור לומר ששה תיבות ראשונות, שהם אבגית"ץ, אשר בהם נרמז שם אבגית"ץ. ותכוין, ששם זה הוא בספירת החסד, המושל ביום א' מהשבוע. ותכוין, כי שאר ו' שמות, נכללין בזה השם הראשון השולט עתה. גם תכוין אל ההויה, אשר בספירת החסד, שנקודה סגול בכל ד' אותיותיה, כנוזכר בתיקונים שלהי תיקון ע'. גם יכוין, אל שם ההויה, בנקוד הנרמז בר"ת ד' מלות בראשית ברא אלהים את, כזה: יהוה כנוזכר שם בספר התיקונים קל"ג ב'. ויכוין שבשם הזה של אנא בכח כו', מעלה נפשו מן העשיה אל היצירה באופן זה, כי בשתי אותיותיו הראשונים, מכסה פניו של נפשו. ובשתי אותיותיו האמצעיות, מכסה רגליו. ובב' אותיותיו אחרונות, יעוסף למעלה, כי שם של מ"ב זה נרמז, בסוד שרפים עומדים ממעל לו כו', בשתיים יכסה פניו כו', כנודע. ואח"כ יחזור לאומרו, ויכוין להעלות בו את רוחו מן היצירה לבריאה, כסדר הנזכר. ויכוין בשם בן מ"ב שבעולם הבריאה, והוא בשני בחי', שהם: אהיה יהוה, גם הוא אהיה אהיה. וכל בחי' מאלו, הוא בגימטריא מ"ב. וגם תכוין בפרטות, באות ראשונה של אהיה יהוה, ובאות ראשונה של אהיה אהיה ע"ד מה שביארנו בשם אבגית"ץ, ושאר הו' אותיות כלולות בה.

גם נודע מ"ש בזהר בר"מ, סוף פרשת יתרו דף צ"ג ע"ב, בענין ז' שמהן, דנפקי משם אהיה יהוה והם נתלין בז' אותיות וזה סדרן: יהוה. יהוה בנקוד אלהים. מצפן. יה ארני. אל, אלהים. מצפן. פ) ולכן עתה שהוא בליל ראשון, תכוין בפרטות, אל שם ראשון

הגהות ומראה מקומות

(פ) עיין בפירוש הסולם על הזרה פרשת יתרו מן אות הקל"ג מאמר ב' מרגלן ביאור ז' שמות אלו.

יהוה. וגם יכוין בפרטות אל שם אות ג', דשם בן מ"ב דבריאה, ואל שם הג' היוצא ממנו.

ובליל רביעי, יכוין אל שם בט"ר צת"ג, ובהיותו (צ) בחיריק. והויה אחרת, מנוקד מן ר"ת ויאמר אלהים יהי מאורדת, יהוה. ואת רביעי דשם מ"ב דבריאה, ושם ד' היוצא ממנה.

ובליל ה', יכוין בפרטות אל שם הק"ב טנ"ע, והיותו בשורק, הנקרא קיבוץ, והויה אחרת, מנוקד מר"ת, ויאמר אלהים ישרצו המים יהוה. ואת ה' דשם מ"ב דבריאה, ושם ה' היוצא ממנה.

ובליל ו', יכוין בפרטות אל שם יג"ל פז"ק, והיותו בשורק וא"ו. והויה אחרת, מנוקד מן ר"ת ויאמר אלהים תוצא הארץ, יהוה. ואת ו' דשם מ"ב דבריאה, ושם ששי היוצא ממנה.

ובליל שבת, יכוין בפרטות, אל שם שקוצי"ת והיותו כלולה מכולם. והויה אחרת מנוקדת, מן ר"ת ויאמר אלהים הנה נתתי, יהוה. ואת ז' דשם מ"ב דבריאה, ושם הז' היוצא ממנה.

ואל תשכח את אשר זכרנו לעיל, שבכל לילה מז' לילי השבוע, תכוין אל ספירה אחרת, מחסד עד המלכות, כי מלכות שולטת בליל שבת.

גם טוב מאד, לכוין בהעלותך נפשך ורוחך ונשמתך ע"י ג' מיני מ"ב הנזכר לעיל, שתכוין לשתף ולחבר עמך, כל הנשמות והרוחות והנפשות של ישראל, אשר אין בהם כח לעלות מעצמם, ותכוין להעלותם עמך. ובפרט אם אתה בקי ומכיר בשרשי הנשמות, ויודע ומכיר בנשמות של אהוביך וקרוביך וחביריך, שתעלם

גם טוב מאד, לכוין בהעלותך נפשך ורוחך ונשמתך ע"י ג' מיני מ"ב הנזכר לעיל, שתכוין לשתף ולחבר עמך, כל הנשמות והרוחות והנפשות של ישראל, אשר אין בהם כח לעלות מעצמם, ותכוין להעלותם עמך. ובפרט אם אתה בקי ומכיר בשרשי הנשמות, ויודע ומכיר בנשמות של אהוביך וקרוביך וחביריך, שתעלם

וגם נתבאר שם, מה שצריך לכוין במלת בגרונם, בסוד אותיות גרון, וע"ש. גם תכוין, כי ר"ת רוממות אל בגרונם, הם באר למפרע, וה"ס הויה ואלהים, יהרה ודאני, שהם ב' יחודים, וכללותם הוא בגימטריא באר. ותכוין

הגהה

(א) א"ש: אחת לידך המפורש בפסוק, והב' בסופי חיבות.

הגהות וזמראה מקומות

(צ) ג"א ל"ג בחיריק (דפ"י). (ר) כי אות ה' פעמים מציינים אותה בציור ר"ו ולפעמים בציור ר"י (ע"י פע"ה).

להעלות נפשך למעלה, בסוד מ"ן, הנובעים ועולים מתתא לעילא בבאר העליון, כמו שהודעתין, כי כל בחי' באר היא סוד מ"ן, מתתא לעילא. הפך מ"ד, שהם מעילא לתתא.

ובמלת פיסיות, תכוין לשם ההויה דמילוי ההיין, שהוא נקרא חרב פיסיות, ר"ל: חרב שיש לו שתי פיות, באופן זה, כי אם תציייר צורת ה' בג' ציורים, שהם: דו, דו, ווו. הרי הם בגימטריא מ"ב. ובהויה דבין יש ד' ההיין, ב' ההיין הראשונות, הם בגימטריא פ"ד, ועם הכולל, הרי פ"ה א'. וכן בשני ההיין אחרונות, הם פ"ה שנית, הרי שני פיות בהויה זו.

ובמלת פיסיות, תכוין לשם ההויה דמילוי ההיין, שהוא נקרא חרב פיסיות, ר"ל: חרב שיש לו שתי פיות, באופן זה, כי אם תציייר צורת ה' בג' ציורים, שהם: דו, דו, ווו. הרי הם בגימטריא מ"ב. ובהויה דבין יש ד' ההיין, ב' ההיין הראשונות, הם בגימטריא פ"ד, ועם הכולל, הרי פ"ה א'. וכן בשני ההיין אחרונות, הם פ"ה שנית, הרי שני פיות בהויה זו.

ובמלת פיסיות, תכוין לשם ההויה דמילוי ההיין, שהוא נקרא חרב פיסיות, ר"ל: חרב שיש לו שתי פיות, באופן זה, כי אם תציייר צורת ה' בג' ציורים, שהם: דו, דו, ווו. הרי הם בגימטריא מ"ב. ובהויה דבין יש ד' ההיין, ב' ההיין הראשונות, הם בגימטריא פ"ד, ועם הכולל, הרי פ"ה א'. וכן בשני ההיין אחרונות, הם פ"ה שנית, הרי שני פיות בהויה זו.

ובמלת פיסיות, תכוין לשם ההויה דמילוי ההיין, שהוא נקרא חרב פיסיות, ר"ל: חרב שיש לו שתי פיות, באופן זה, כי אם תציייר צורת ה' בג' ציורים, שהם: דו, דו, ווו. הרי הם בגימטריא מ"ב. ובהויה דבין יש ד' ההיין, ב' ההיין הראשונות, הם בגימטריא פ"ד, ועם הכולל, הרי פ"ה א'. וכן בשני ההיין אחרונות, הם פ"ה שנית, הרי שני פיות בהויה זו.

ובמלת פיסיות, תכוין לשם ההויה דמילוי ההיין, שהוא נקרא חרב פיסיות, ר"ל: חרב שיש לו שתי פיות, באופן זה, כי אם תציייר צורת ה' בג' ציורים, שהם: דו, דו, ווו. הרי הם בגימטריא מ"ב. ובהויה דבין יש ד' ההיין, ב' ההיין הראשונות, הם בגימטריא פ"ד, ועם הכולל, הרי פ"ה א'. וכן בשני ההיין אחרונות, הם פ"ה שנית, הרי שני פיות בהויה זו.

ובמלת פיסיות, תכוין לשם ההויה דמילוי ההיין, שהוא נקרא חרב פיסיות, ר"ל: חרב שיש לו שתי פיות, באופן זה, כי אם תציייר צורת ה' בג' ציורים, שהם: דו, דו, ווו. הרי הם בגימטריא מ"ב. ובהויה דבין יש ד' ההיין, ב' ההיין הראשונות, הם בגימטריא פ"ד, ועם הכולל, הרי פ"ה א'. וכן בשני ההיין אחרונות, הם פ"ה שנית, הרי שני פיות בהויה זו.

ובמלת פיסיות, תכוין לשם ההויה דמילוי ההיין, שהוא נקרא חרב פיסיות, ר"ל: חרב שיש לו שתי פיות, באופן זה, כי אם תציייר צורת ה' בג' ציורים, שהם: דו, דו, ווו. הרי הם בגימטריא מ"ב. ובהויה דבין יש ד' ההיין, ב' ההיין הראשונות, הם בגימטריא פ"ד, ועם הכולל, הרי פ"ה א'. וכן בשני ההיין אחרונות, הם פ"ה שנית, הרי שני פיות בהויה זו.

ובמלת פיסיות, תכוין לשם ההויה דמילוי ההיין, שהוא נקרא חרב פיסיות, ר"ל: חרב שיש לו שתי פיות, באופן זה, כי אם תציייר צורת ה' בג' ציורים, שהם: דו, דו, ווו. הרי הם בגימטריא מ"ב. ובהויה דבין יש ד' ההיין, ב' ההיין הראשונות, הם בגימטריא פ"ד, ועם הכולל, הרי פ"ה א'. וכן בשני ההיין אחרונות, הם פ"ה שנית, הרי שני פיות בהויה זו.

ובמלת פיסיות, תכוין לשם ההויה דמילוי ההיין, שהוא נקרא חרב פיסיות, ר"ל: חרב שיש לו שתי פיות, באופן זה, כי אם תציייר צורת ה' בג' ציורים, שהם: דו, דו, ווו. הרי הם בגימטריא מ"ב. ובהויה דבין יש ד' ההיין, ב' ההיין הראשונות, הם בגימטריא פ"ד, ועם הכולל, הרי פ"ה א'. וכן בשני ההיין אחרונות, הם פ"ה שנית, הרי שני פיות בהויה זו.

ובמלת פיסיות, תכוין לשם ההויה דמילוי ההיין, שהוא נקרא חרב פיסיות, ר"ל: חרב שיש לו שתי פיות, באופן זה, כי אם תציייר צורת ה' בג' ציורים, שהם: דו, דו, ווו. הרי הם בגימטריא מ"ב. ובהויה דבין יש ד' ההיין, ב' ההיין הראשונות, הם בגימטריא פ"ד, ועם הכולל, הרי פ"ה א'. וכן בשני ההיין אחרונות, הם פ"ה שנית, הרי שני פיות בהויה זו.

ובמלת פיסיות, תכוין לשם ההויה דמילוי ההיין, שהוא נקרא חרב פיסיות, ר"ל: חרב שיש לו שתי פיות, באופן זה, כי אם תציייר צורת ה' בג' ציורים, שהם: דו, דו, ווו. הרי הם בגימטריא מ"ב. ובהויה דבין יש ד' ההיין, ב' ההיין הראשונות, הם בגימטריא פ"ד, ועם הכולל, הרי פ"ה א'. וכן בשני ההיין אחרונות, הם פ"ה שנית, הרי שני פיות בהויה זו.

ובמלת פיסיות, תכוין לשם ההויה דמילוי ההיין, שהוא נקרא חרב פיסיות, ר"ל: חרב שיש לו שתי פיות, באופן זה, כי אם תציייר צורת ה' בג' ציורים, שהם: דו, דו, ווו. הרי הם בגימטריא מ"ב. ובהויה דבין יש ד' ההיין, ב' ההיין הראשונות, הם בגימטריא פ"ד, ועם הכולל, הרי פ"ה א'. וכן בשני ההיין אחרונות, הם פ"ה שנית, הרי שני פיות בהויה זו.

(ש) דרוש ו

בברכת המפיל חבלי שינה כו', באורך. הנה בברכה זו, נבאר כמה הקדמות רבות התועלת, ושים לבך אליהם. דע, כי בששת ימי בראשית כשנברא העולם, מצינו שבריאת אדם וחיה נבראו בע"ש, (יא) וה"ס בחי' זרין העליונים, שנתקנו אז ביום ע"ש, וכמו שנבאר עניינם בע"ה. והנה נודע, כי ז"א נרכז באות ו' דהויה, והטעם הוא, לפי שאין בו רק ו' רק בלבד בתחילת אצילות, והיו חסרין ממנו ג"ר, ואז הורידה אימא עלאה נה"י שבה למטה בז"א, ומהם נתהוו ונעשו ג' מחיין בז"א, שהם חב"ד. ואז נתעלו החג"ת הראשונים שלו, ונעשו בבחי' תלת חללי

י פ ה ש ע ה

(יא) והוא סוד בחי' זרין העליונים, שנתקנו אז ביום ערב שבת כו'. פירוש: כי נתקנו בזמן שהגיע זמנם להתקן, ואחר כך ביום ה' קטרגה הלבנה ונתמעטה, ואחד כך ביום הששי, כדי להוליד אדה"ר, הוצרך תיקון מחדש, וזהו שנתקנו זרין העליונים לבא לידי זוג.

(יב) גם בזה תבין מ"ש בס"ה, כי ירכין

הנחות ומראח מקומות

(ש) פע"ח שער ק"ש שעל המטה פרק ג'.

כי כבר זכתה לחזור אפיון באפיון, הבן כלל זה, של דלת ושל ה"א היטב.

הנה נמצא, כי בהיותה באחור, היא טפילה אליו, וצריכה אליו שיאיר בה (יג) והוא פותח עיניו להשגיח ולהביט בה, אבל אינו מביט אלא במקום החזה שבו, ומשם נוקב אור עיניו, ויוצא לאחור ומאיר בה, כפי מה שהיה באצילות עצמו, ובהיות הוא מביט בה, גם א"א מביט ומשגיח ומסתכל בז"א, כנזכר באד"ר.

ואחר שנתקנה באחור, כשבא ע"ש, עלה ברצון המאציל העליון להחזירה פב"פ, ויהיה זוגם שלם. כי בהיותם אחור באחור, אז זוגם ג"כ הוא אחור באחור, ועוד, כי בהיותה באחור, צריכה להיות ג"כ הנקבה גרועה וקטנה ממנו, לפי שהנה היא אז מקבלת הארה ע"י בעלה, ולכן רצה להחזירו בפנים, שיהיו שניהם שוים, ואז מה עשה, הפיל ה' אלהים תרדמה על האדם שהיא ז"א, ולא אשתאר ביה רק קיסטא דחיותא.

וביאר מילת קיסטא דחיותא, הגזכר בווהר בכמה מקומות. ר"ל: מדת החיים, פ"י: שעתה חזר ז"א להיותו כבראשונה, כמדתו, שלא היו בעת אצילותו רק ר"ק בלבד כנ"ל.

ש ע ה י פ ה

מאיר אליה דרך אחורי הת"ת שלו, נותן לה הארת הגבורות, וגם הארת החסדים, כנודע כי מהארת חסדי נר"ה שלו, נתקן חר"ב שלה, ועל ידי הגבורות נתקן כל שאר פרצוף שלה, וזהו עצמן ההבטה וההשגחה, שכתב רז"ל כאן, שמביט ומשגיח בה, שכל זה הוא עצמות אור העינים, והבטה מקרי. ועיין מ"ש רז"ל בדרוש החר"ג את י"ב, כי דברינו אלה משם לקוחים.

הגחות זמראה מקומות

מחין ושני ורועות וגופא ושני ירכין ויסודה, נמצא כי שיעור נה"י של הזכר הוא אורך כל הנוקבא.

(ב) אות קפ"ד ובדפ"י דף ק"ד ע"א.

עתה בעת הזו, שהוא בתחילת אצילותה, אין במלכות הזו, רק חלק עשירי שבה בלבד, ואינה נקראת רק בחי נקודה קטנה כנודע. ואח"כ התחיל המאציל לתקנה, ולהגדיל ולעשותה פרצוף גמור, (ת) כלול מ"ס, ע"י ט' נקודות שהוסיף בה כנזכר.

זהו ענין תיקונה והגדלתה, כי בתחילה מבחי' האחוריים דנה"י דז"א, נעשו בה ג' מחין חב"ד. אבל נודע כי כל שיעור קומתה הוא, שיעור אורך שמן החזה שלו ולמטה, והוא, כי הירכין שלו נחלקים לפרקין א) כנודע, באופן שמן הת"ת שלו דמן החזה ולמטה, נעשה הכתר שבה, ומן אחורי נה"י שבו, נעשו כל ט"ס שבה, מחכמה עד מלכות שבה, כנודע אצלינו, וכבר נתבאר, כי לסיבה זו נקראת הנקבה, בשם אות דלת, כי שיעור קומתה אינו, רק כנגד ד' ספירות אלו בלבד. אבל אין זה, רק בהיותה אחור באחור, ואחר שחזרה פב"פ, נקראת ה"א, ע"ד מ"ש בסבא דמשפטים, (ב) בסוד יהודה, דאתקריאת דלת, ואתקריאת ה"א, דא מסכנו, ודא עתירו, והענין הוא, כי בהיותה אחור באחור, כנגד ד"ס אלו, נקראת דלת, דלה ועניה, היושבת באחור, ובחזרה פב"פ, אז נקראת ה"א, בסוד העושר,

(יג) והוא פותח עיניו להשגיח ולהביט בה, אבל אינו מגיע אלא במקום החזה שבה, ומשם נוקב אור עיניו כו'. לעד"ן עיקר הדבר הזה, כי הנה שורש האור שבעינים, הוא נמשך משני עטרין דחר"ג שבדעת כי כל עטרא לבדה היא, כי עטרא דחסד בה כלולים ה' ה"ת, ה' היות העולים ק"ל, כמספר עין, והוא מאיר בעין ימין, וכן עטרא דגבורות, בה כללות ה"ג, ה' היות ק"ל ומאיר בעין שמאל, וכאשר ז"א מתקן את נוקבא, לעשותה פרצוף גמור,

(ח) הגה"ה ולנפע"ד חיים כי זהו מחלוקת רז"ל (ברכות סא): שי"א פרצוף וי"א זנב (פע"ח).

(א) וד"ל פע"ח אמנם כבר ידעת כי כמה פרקים יש בירכיים ושוקיים, ומהם נעשו לה

ובהיותו חוזר אל מדתו הראשונה, אין בו כח להאיר בנוקבא ולהשפיע בה, לפי שאז אין בז"א דק ר"ק בלבד. ונוקבא אין בה בחי מוחין, ושום אבר מן גופא, רק חלק עשירי (ב) מעשרה חלקים שיש לה בגדלותה כנ"ל.

והנה כשאין בו רק ו"ק, אין בו בחי חיות, רק אותו חלק העשירי מן החיות שהיה לו, שהוא מגיע לנוקבא, ואז נחלק אותו החיות שאינו רק חלק העשירי בלבד, ונחלק בו"ק ובמלכות שבו. וזה הוא ביאור קיסטא דחיותא, כי הוא מדת חיי ז"א, בהיותו בבחי אצילות בן ר"ק בלבד. ובשער הפסוקים, פרשת וישב בפסוק ויוסף הורד מצרימה, נתבאר ענין השינה והחלום והפתרון מה עניינם, באר היטב.

ואחר שחזר ז"א אל מדתו הראשונה, בן ר"ק בלבד, נסתמו עיניו ועפעפיו, ולא יכול להשגיח ולהאיר בנוקבא כבראשונה. וגם הסתכלות א"א בו, נחסרה ממנו. וכנגד הסתלקות הארת עיני א"א ממנו, אמר המפיל חבלי שינה על עיני, כי בחסרון הסתכלות עליון בו, נפלה שינה בעיניו. ומוזה נמשך, כי גם הוא סילק הארתו והשגחתו בנוקבא, וסגר עיניו בעפעפיו, ולא נסתכל בה. וכנגד זה אמר, ותנומה על עפעפי.

ונמצא, כי כמו שז"א חזר למדתו הראשונה כן נוקבא אחר אשר הגדילה אחר באחור פרצוף שלם כנזכר, חזרה למדתה הראשונה להיותה בסוד נקודה קטנה, ע"י הפלת התרדמה כנזכר, ולכן עתה נקראת צלע, ולא פרצוף. וזש"ה, ויקח אחת מצלעותיו (יד) ואחר שנתמעטה, נסרה המאציל מאחוריו, והעלה אותה למעלה כנגד הפנים דז"א (טו) ואז האיר בה א"א, והשלים תיקונה, והגדילה, ובנאה בנין שלם, כמו שהיה בעלה בתחילה, ונמצאו עתה שניהם שוין ממש זה כזה אדם וחיה. ואח"כ חזרה הבינה להלביש נה"י שלה ברישא דז"א, לעשות לו מוחין כנ"ל, ונמצא, כי אז היו שניהם פב"פ.

אמר חיים הכותב, נלע"ד, כי זה סוד עליית לאה למעלה, כמו שנת"ל בדרושים שקדמו. ולכן היא כנגד פנים ממש דז"א. ואפשר שאח"כ מתחברת עם כלים דרחל, ונעשות שתיהן פרצוף א'. ולהיות כי לאה היא אחוריים דאימא, לכן עלתה למעלה. והבן זה.

אבל צריך שתדע, כי יש שני בחי' של פב"פ: בחי' הא' היא זו שזכרנו עתה, כי נעשו פב"פ, ע"י המאציל העליון, ואז באו אל הנקבה, גם היא בחי' פנים, מלמעלה מן

י פ ה ש ע ה

אדרבא הולכת ונתקנת ומתגדלת, וכן בכל יום התפילה במלת באהבה, שנעשית הנסירה, אז אפילו ז"א אינו מתמעט, כמ"ש רז"ל שם, וכן ברה"י יע"ש, מעולם לא מצינו שלצורך הנסירה מתמעטת הנוקבא.

(טו) ואז האיר בה א"א, והשלים תיקוניה והגדילה ובנאה בנין שלם. לא בדרושי ר"ה, ולא בשום מקום נזכר, שא"א סייע בגידול הנוקבא, והכתוב אומר ויבן ה' אלהים את הצלע, ואינן א"א, כמ"ש רז"ל כמה פעמים.

(יד) ואחר שנתמעטה, נסרה המאציל מאחוריו כו', בשעת הנסירה, לא מצינו מיעוט בנוקבא, כי הנה שני נסירות נעשות בכל נסירה, א' בלילה שמסתלקין המוחין מז"א, ומתמעט הוא, וחוזר לבחי' ו"ק, וישן הוא, מ"מ הנוקבא אינה ישנה, כמ"ש רז"ל לעיל דרוש ג', כי אינו עולה למין אלא ז"א לברו, ואע"ג שהמלכות מתמעטת בכל לילה, ע"י שחודרת בסוד נקודה, וחוזרת לבי"ע, מ"מ הנסרת היא לאה, ולאה אינה מתמעטת, אלא

הנהרות ומראה מקומות

(ב) נ"א מד' (דפרי').

לכחי ר"ק, ועיי"כ נמשכת תנומה על עפעפי ז"א, מלהשגיח בנוקבא, וגם היא חוזרת לבחי נקודה אחת. ואח"כ א"א הנזכר עצמו, מגדיל ומאיר את הנוקבא כנ"ל, וכנגד זה אנו אומרים, ומאיר לאישון בת עין, כי א"א מאיר בנקבה, הנקראת אישון בת עין כנודע. והענין הוא, כי בהיות המלכות בסוד נקודה אין בה פרצוף שלם, רק נקודה א' כלולה מ"ס, אבל אינם בה בפרטות, ותמיד המלכות עומדת בבחי' נקודה כנודע, עד שאנו צריכים לבנותה בנין גמור, ע"י ברכת אבות כנ"ל. ואז בהיותה בסוד נקודה זו, או נקראת המלכות, אישון בת עין, בכל ספר הזוהר והתיקונים, וזכור היטב כלל זה, וזה ענין אומרו ומאיר לאישון בת עין, שהוא הנקודה הזאת, ועל ידי הארתו בה, מגדילה, ונעשית פרצוף גמור כנ"ל.

וצריך שתדע, כי זו הנקודה, יכולה לעמד עם ז"א פכ"פ בכל עת וזמן. (ג) וזכור גם זה. ועיין בהקדמת ביאור תפלות ר"ה, ושם נתבאר היטב ענין ומאיר לאישון בת עין, וגם בדרוש התפילין למה נוהגים ביום ולא בלילה, נתבאר היטב טעם לזה, שהנקודה הזו, היא בחינת הכתר שבה, ושאר ה' נקודות באים לה בסוד תוספת לבד.

הכלל (יז) העולה מכל זה, כי כל מה שנעשה בע"ש בראשית, נעשה עתה בכל

המקום, שנמשכו בחי' הפנים של ז"א. (טז) בחי' השנית היא, כי אע"פ שחזורים פכ"פ, הוא מכנגד החזה דז"א ולמטה, כשיעור שהיתה עומדת בתחילה מאחוריו, חזרה עתה להיות בפניו, שיעור ההוא עצמו בלבד. ואז נכנסין אורות הנה"י דז"א, מצד בחי' הפנים שלהם, ומאירים בה, ונעשים בה ג' מוחים, ואינם נמשכים מלמעלה כנזכר. כי כן ער"ו בהיותה מאחוריו, היו מאירים אחוריים דנה"י שלו בה, ונעשו בה ג' מוחין כנז"ל.

וצריך שתדע, שאין הכונה לומר, שהנה"י שלו נעשו ממש מוחין דילה. אמנם הכוונה היא, שהנה"י שלו מאירין בגלגלתא דילה, ואז נעשה מהם גלגלתא א', לקבל בתוכה מוחין עלאין שיבואו אליה. אבל אפשר, שלפעמים אין בנקבה רק ג' אורות אלו דנה"י דז"א לברם, בסוד מוחין דנוקבא. ולפעמים יש גרעון אחר גרוע מכל זה, והוא שאפילו ג' האורות האלו דנה"י דז"א לברם, אינם בה בסוד מוחין, רק בחי' ניצוצות מתנוצצות מהם, ובחי' זו השלישית, היא בחי' מוחין דנוקבא בימי החול, שלא בזמן התפלה. והסתכל ג' מיני מוחין אלו של הנוקבא וזכרם.

ונמצא מכל זה הנה"ל, שא"א הוא המפיל שינה על עיני ז"א, שלא להסתכל בו, וחזור

ש ע ה י פ ה

לז"ן למעלה לחיק אביהם, ושם נעשה הזווג כדי להוליד אדה"ר, ושם נתעברה הנוקבא מנשמת אדה"ר, גם בכל לילה בק"ש שעה"מ, במלת אחד, שעולים ז"ן למ"ן לאר"א, שאע"פ שהנוקבא היא עתה למטה בבריאה, וספירותיה דאצילות ניתנו ללאה, מ"מ כל זה הוא בכלים, אבל נשמתה הנשארה בה, עולה מבריאה, ועולה עם ז"א למ"ן, כמו בתפילת שחרית, שבעת ק"ש עדיין היא נקודה בבריאה, ונשמתה עולה לאצילות, ועולים עם ד' א"א למ"ן.

(טז) הבחי' הב' היא, כי אע"פ שחזורים פכ"פ, הוא מכנגד החזה דז"א ולמטה כו'. כל הפרק מיירי גופא דעובדא מעשה בראשית, ובאגב אשמיענו זה, כי הוא נתחדש בזמן בית ב', כמ"ש רז"ל, גם בשער סדר אבי"ע פ"ה, ובשלהי שער יעקב ולאה יע"ש.

(יז) הכלל העולה מכל זה כי כל מה שנעשה בע"ש בראשית, הוא נעשה עתה בכל לילה כו'. בפ"א משער מדומ"ן מבואר, כי ע"ש דבראשית אחר שנעשית הנסירה, העלו אר"א

הגהות ומראה מקומות

(ג) ע"ה שער ל"ד: תקון הנוקבא טרק ב' כלל ז' ד"ה ואמנם. (ד) צ"ל ז"א.

לילה, כדי שבשחרית בברכת שים שלום, תחזור עמו פב"פ. וכבר נת"ל, כי יש ב' בחי' פב"פ. ונמצא כי עתה בלילה, הגבורות הדיינים אשר מצד הנקבה מתגברין, והיא הולכת ונגדלת, עד שנמצא שבעת הבקר, כל גבורותיה מתחברות בנקודת ציון שבה, ושם נעשה הזווג בסוד ה"ג שבנקודת ציון שבה. ובזה יתבאר לך ענין שליטת הנקבה בלילה, הנזכר בוזהר, לפי שהזכר אין לו שליטה או, כי נפלה שינה על עיניו, וביתא אתמסר בידהא, בסוד ותקם בעוד לילה כו'. כנודע.

(ד) ועתה נבאר כונת ברכה זו יותר, דרך סוד ורמז, עם שהכל כונה אחת היא, עם מה שביארנו עתה, והכל נקשר זב"ו. הנה הסתכלות והארה העליונה, נמשך מן הויה דע"ב דידין, אל הויה דס"ג, ומשם אל הויה דמ"ה דאלפין, ומשם אל הויה דב"ן דההין. אבל כל זה הוא, בסוד מדת יום, כי השפע נמשך דרך הזכר, כי הוא הגובר והשולט ביום. אבל בלילה, שאז מרת לילה גוברת, נמשכה הארה מן הויה דע"ב דידין עצמה, דרך ישר אל הויה דב"ן דמלוי ההין, ואז מתמלאת גם היא, ונעשית בידין כמו הראשונה. (יח) ולהיות כן, צריך שתסתלק ההארה מהויה דס"ג והויה דמ"ה.

וכל זה נרמז, בברכה זו של המפיל חבלי

שינה על עיני, היא הסתלקות הארה מהויה דס"ג, הנקרא עיני, לפי שיש במילוייה ג' יודין, הנקראים עיניו, כנזכר בתיקונים תיקון ע'. ותנומה על עפעפי היא הסתלקות ההארה מהויה דמ"ה דאלפין, ונקרא עפעפי, כי הוא לבוש אל הויה דס"ג, כנודע כי שלש אלפין דמ"ה, בהם מתלבשין ג' יודין דס"ג. כי אות יוד במילואה, מצוירת באות א', כזה א', כמבואר אצלינו. וגם ט"א, כי ציור האלפין, הם ממש כדמות עפעפי, כי ב' יודין א' עליונה וא' תחתונה, הם כדמות ב' עפעפיים, וע"י הסתלקות ההארה משתייהם, נמשכת הארת הויה דע"ב דידין אל הויה דב"ן דההין, שהיא המלכות, הנקראת אישון בת עין. וענין ההארה הזאת, הוא בחינת התהפכותה להיותה מילואה ג"כ ביודין, כמו ההויה העליונה כנזכר.

(ה) דרוש ז

הנה כבר נת"ל, ענין הק"ש, בדרושי ק"ש דשחרית, בתכלית הביאור, בכל אותם הדרושים כולם, וע"ש היטב. גם לעיל בדרוש סדר הלילה בקצרה, ביארנו, כי הק"ש הזו, דשחרית כונתם שוה, זולתי בכמה פרטים שנתבארו שם, באותם הדרושים דק"ש דשחרית, וע"ש. וגם בקצת פרטים אחרים, שהם בתיבות אלו: ה', אלקיננו ה', ובמלת לעולם ועד, כנ"ל

י פ ה ש ע ה

(יח) ולהיות כן צריך שתסתלק ההארה מהויה דס"ג, ומהויה דמ"ה כו', לא ידעתי איך תסתלק ההארה מהויה דס"ג, הנרמז באו"א, וכי באו"א יש הסתלקות המוחין בלילה בסוד השינה. ואם תאמר כן, כי גם הם נחשבים זרין לפרצוף שלמעלה מהם, אי"כ מ"ש רז"ל לעיל כמה פעמים, כי סוד השינה של ז"א הוא עליית נשמתו למין להיכן הוא עולה, הרי למעלה גם הם ישנים. ועיין מ"ש רז"ל לעיל סוף דרוש שני. ועוד, כי גם עתיק בערך הפרצוף

הנהות ומראה מקומות

(ד) פע"ח שער ק"ש שעל המטה פרק ד'. (ה) פע"ח שער ק"ש שעל המטה פרק ה'.

ממוציא שז"ל, דלית ליה תיובתא, בר בטורח
סגי ויתיר, ולא חזי אפי' מלכא לעלמין כר,
וע"ש. (ו)

זה ענינה, דע, כי המוציא שז"ל, פוגם
במחשבה, כי אינו משתמש בשום כלי ובשום
ערוה, ועונשו גדול, שפוגם בדעת עליון דאר"א.
וכמו שמעשיו הם זכר בלי נקבה, כן כביכול,
גורם למעלה, שממשיך אותה הטפה של אותה
נשמה, מן הזכר העליון, ואינה נשפעת במלכות
אבל יוצא לחוץ אל הקליפה הנקראת קליפת
נוגה, הנזכר בזהר פרשת ויקהל, והיא גם כן
סוד אותה טיקלא, דאודמנת בההוא סטרא
דעשיקת נשמתין, כנזכר בתחלת הסבא דפרשת
משפטים דף צ"ה וצ"ו. הנה אשת זנונים
דס"א, פתי לחה באמצעות קליפת נוגה,
כנזכר שם פרשת ויקהל, ונמשכת אותה הנשמה
אליה, ואז מתחבר בה כח מויק אחר, הנמשך
מאותה אשת זנונים, ונעשית בחי' גוף א'
אל אותה הנשמה. נמצא שהמוציא שז"ל,
גורם שאותם טיפות של הנשמות, שעתידות
לצאת ממנו בבחי' בנין, שיתערבו בס"א, ושם
יתלבשו בגופות, הנעשות מסטרא דנחש אשת
זנונים. ונמצא שהפך החזיר הקדושה אל
הטומאה, והטוב אל הרע.

והנה כדי לתקן עון זה, צריך שימית

בדרוש סדר הלילה בקצרה. והנני מבארם
עתה בע"ה.

אבל צריך שתדע שעיקר כונה זו, היא
כדי לתקן ולכפר על עון אחד חמור מאד,
אשר הוא המונע עליית הנשמה בלילה
לאדוניה. וע"י כונה זו, נתקן האדם מאד מאד
ממה שחטא. ואע"פ שכבר נתבאר תיקונו
בשער השביעי, הנקרא שער רוה"ק, והוא תיקון
המוציא שז"ל, הנה התיקון ההוא יועיל לנקות
לו עונו, שלא יכנס לגיהנם, ושימחלו לו
עונותיו אלו. אבל עדיין צריך תיקון אחר
גדול וחזק ממנו, כמשי"ת עתה בכונת ק"ש
זו, והוא לתקן ולהחיות אותם הטיפות בעצמם
שיצאו לבטלה, ונכנסו בקליפות ולהחזירם אל
הקדושה.

זה ענינה, דע, שבכל עבירות שבתורה,
אפילו החמורות, אין בהם מי שמוליד מויקין
ממש, כמו המוציא שז"ל כמשי"ת, כי אפילו
הבא על כל העריות שבתורה, נולדים משם
ממורים גופניים בעוה"ז, והאמת הוא שמי
שעובר שאר עבירות, מתלבשין בו המויקין,
ונעשים קטגורים עליו. אבל המוציא שז"ל,
עונשו גדול לאין קץ. הלא תראה מה שהפליגו
בזהר במקומות רבים, ובפרט בפרשת ויחי,
שאמר שכל העבירות תליין בתיובתא, לבר

י פ ה ש ע ה

שעליו, אינו אפילו בחי' וחשיבות זרין אינו,
שהרי זרין מלבישין לפרצוף שעליהם, מן החזה
ולמטה, ועתיק מלביש לשעליו מן הטבור
כנודע, ועיין בשער בריאת העולמות ענף ה'.
ואם כן כל האצילות כולם ישנים. אלא מעתה
נעשה הדבר כמו ק"ש, כמ"ש רז"ל בס"א
דשער מדומין יע"ש, ואם גם בזאת תאמר כן,
קשה איך הע"ב בשעה שהוא מסלק הארתו
מסיג וממיה מאיר לבין. ומה שזכני ה'
להבין לע"ד הוא, כי הנה נודע, שאי אפשר
לד"א לקבל שום אור מא"א, אלא ע"י אר"א,
ועיין מ"ש רז"ל בשער א"א פ"ו, ושם תראה,

הנחות ומראה מקומות

(ו) זהר ויחי דף ר"ט: ספר ראשית חכמה שער הקדושה פרק י"ו.

בלק דף ר"א ע"ב. ויש אדם שלא יוכל להמית
אלא דבר יום ביומו, וכמספר הימים שחטא,
כך צריך ימים אחרים כנגדם, לתקן עון זה.
יש בענין הזה כמה פרטים, ואין אנו עתה
בביאורו.

ונמצא, כי עיקר התיקון הוא, שיכוין
להמית ע"י הק"ש של מטתו, אותם הגופים
של המזיקים. ועי"כ יוכל האיש הזה להעלות
עם נפשו, אותם הנשמות למעלה אל הקדושה,
לתקנם בכל לילה.

ודע, כי כמו שיוצאין המזיקין אלו מן
האדם המוציא שז"ל, להיותו בלא אשה. כך
האשה, בוראה מזיקין בלא איש. וזה נרמז
בפסוק לא תאונה אליך רעה, ר"ל: לא
תאונה אליך, שאתה זכר, הרעה שהיא לילית
אשת זנוגים. ונגע לא יקרב כו', ר"ל נגע
שהוא סמא"ל דכורא, אל יקרב באהליך שהיא
אשתך, כמ"ש שובו לכם לאהליכם.

ואמנם ענין כוונת מיתת הגופות הנו/
הוא בכוונת שמות, העולים בגי', כמנין וחרב
פיפיות בידם, כמשי"ת בע"ה. וזה ענינו, הנה
אחר אשר נתבאר, כי עון זה פוגם עד אר"א,
אם כן צריכין אנו להוריד שפע מזל קדישא

אותם הגופות הטמאות, המלבישים לאותם
הנשמות, ועי"כ אותם הנשמות יברחו משם,
ויחזרו אל שרשם שבקדושה. ונמצא שצריך
שני כונות, אחת להמית הגופות ההם. ב'
להחזיר הנשמות ההם, אל מקום הנוקבא
העליונה דקדושה, שיתוקנו שם, ויצויירו כשאר
כל הנשמות, ואח"כ יבואו בעוה"ז כשאר כל
הנשמות.

גם יש עון אחר דומה לזה, והוא מי
שמשמש מטתו, ואינו שוהא עד שיצאו כל
הטפין לגמרי, כי אותם שיורי הטיפות היוצאות
לבטלה, אף על פי שאינם ראויים להוליד,
עכ"ז נבראים מהם ג"כ בחי' מזיקים ומשחיתים
דעים ע"ד הנזכר. (א) ובכל זה הנזכר, תבין
סוד גדול, הנזכר בזהר פרשת בלק, על פסוק
לא ישכב עד יאכל טרף כו' ובדרושי חז"ל,
בענין אותם אלפים ורבבות של מזיקין, שהאדם
ממית בכל לילה ע"י הק"ש של המטה. וצריך
האדם לכיון בכל ק"ש שאומר על מטתו, לכיון
בתיקון עון זה, ולהמית כל אותם הגופות של
מזיקין הנו'.

ויש אדם שגדול כח כונתו, עד שיוכל
להמית בכל לילה, אלף וקכ"ה, כנזכר בפרשת

ה ג ה

לנשותיהם עד שיזרעו תחלה. מ"מ המקרא
נדרש לכמה אופנים, וממילא תיתי, שגם
הטפות הקודמות אל טפת הזרע הגמור, הוא
בכלל החומרא הזאת, כנלענ"ד.

(א) א"ש: היינו דאמר קרא, שכר פרי
הבטן, שמשחין עצמן על הבטן, עד שיצאו
כל אותן הטיפות לגמרי, בסוד שיורי כוסות.
אעפ"י שחז"ל דרשו האי קרא, בממתנינים

ש ע ה י פ ה

שאפשר לה, הילכך הע"ב דמזל קדישא מאיר
לב"ו, שהוא המלכות, חלק גבורותיה שלוקחת
על ידי אימא, שהוא בחי' מלוי דע"ב, או מ"ב
דע"ב, ככל מ"ש רז"ל שם, והוא ממש כי
הנוקבא לוקחת עצמות הגבורות, שלא על ידי
ז"א, אלא ע"י אימא.

ורז"ל קיצד במקום שהיה דאוי להאריך
כל הצורך, ובמקום שהיה לו לבא בדרך ארוכה,
בא דרך קצרה קצור דקיצור, ובהקדמת דבריו
הנחמדים הכל בא על נכון ויציב.

ע"י אימא, ולא ע"י אבא, ובאימא היא בחי'
מים, ונוקבא היא בחי' רקיע ושם ב"ן יע"ש.
מעתי ברור מללו, כי כיון שנסתלקו המוחין
מז"א, הנה הע"ב מסלק הארתו מס"ג, ר"ל
חלק אורות הטיפה, הנמשך מע"ב דמזל
לס"ג, שבז"ת דאבא ואימא מסתלק, ואז גם
הס"ג שבז"ת דאבא ואימא, מסלק הארתו ממה
שבז"א, כי הרי ז"א קאי ועומד בהסתלקות
המוחין, הילכך חלק המשכת המוחין שלו
מסתלק, לא כן בנוקבא, שאדרכא היא השתא
מקבלת מוחותיה ע"י אימא, ונגדלת כל מה

גם זהו סוד פסוק, טרף נתן ליראיו, כי רפ"ח הנזכר, שהם בגימטריא טרף ע"ה, שהם אותה הטיפה הנזכר, אשר נטרפה בחיצונים, ונעשית טרפה, חוזרין יריאיו של השי"ת, וטורפין אותה מתוך הקליפה. באופן, שיש ג' הבנות במילת טרף: הא', הוא בחי' רפ"ח עם הכולל, נקרא טרף. הב', היא ענין היות נטרפים מן החיצונים, ולוקחים אותם. הג', היא ענין יראי ה', שחוזרין לטרוף אותם מהחיצונים, ע"י כוונת ק"ש שעל המטה כנ"ל, וכמו שנבאר בפסוק, לא ישכב עד יאכל טרף.

וביאר הכתוב, באיזה אופן ניתן הטרף הנזכר ליראיו, ואמר, כי הוא כאשר יזכור לעולם בריתו, ר"ל כאשר ימשיך שפע דעת העליון, מזלא קדישא הנקרא זכור, למטה ביסוד התחתון, וזהו בריתו. (א) ונמצא, כי ענין המשכה זו, צריכה להתכוין בק"ש שעל המטה.

וז"ס לא ישכב עד יאכל טרף, שע"י ק"ש שעל המטה, טורף האדם אותם הטיפות הנמשכות מן רפ"ח עליון כנזכר, מיד המזיקים החיצונים, ומחזירין אותם למקומם לקדושה. גם זה סוד יפול מצדך אלף כו', שהם אותם הגופות הטמאים, שהלבישו לאותם הנשמות, שימותו ויפלו, ואז לא תוכל עוד הקליפה לגשת אליך, רצונו לומר אל הנשמות הנז', היוצאות ממך, לחזור להלבישם, כיון שכבר מתו, וזוהו יצדק לומר, אליך לא יגש. דפשיטא היא, כיון שיפול מצדך אלף, ודאי הוא שאלריך לא יגש. אבל הכוונה לומר, (ז) שלא יחזרו להתחבר עם הנשמות הנז'.

עלאה דא"א, הנקרא דעת עליון החוסף על אר"א, כנודע דבמזלא אתכלילן. ומרוב האור הגדול שהוא הנשפע משם, אין יכולת אל הקליפה להתגבר, ולקבל הארה היא כלל ועיקר, ואז הם מתיים. וכבר הודעתך, כי זה המזלא עלאה דדיקנא עילאה דא"א, הוא נקרא דעת החוסף על אר"א, והוא בחי' שלשה היות דיודין, שכל א' בגימטריא ע"ב ושלשתם בגימטריא רי"ו. וז"ס ע"ב רי"ו, שנתבאר אצלינו בענין ויעבור, וע"ש, שאותיות ע"ב רי"ו, הם ויעבר, והם צירוף עיבור, כי הוא עיבור של המשכת טיפת הנשמה משם, כי כללות כולם ביחד הם בחי' מציאות הויה דיודין העולה ע"ב. ובפרטן, הם ג' היות, העולות רי"ו. ואם תחבר ע"ב רי"ו, יהיו בגי' רפ"ח. וז"ס פסוק, והנה פרח מטה אהרן לבית לוי, כי אהרן הוא חסד, שהוא בגימטריא ע"ב. ולוי הוא גבורה, שהוא בגימטריא רי"ו, ושניהם יחד בגי' פרח.

גם ז"ס ורוח אלהים מרחפת, והיא מלה מורכבת מב' תיבות: מ"ת, רפ"ח. ואותיות מ"ת, הם בר"ת וס"ת. ואותיות רפ"ח, הם האמצעיות, שבין אותיות מ"ת. והוא ענין קליפת נוגה, הנקראת בשם רוח אלהים מרחפת, לפי שע"י קליפה זו, הנקראת נוגה, ונקראת רוח אלהים, אותה הטיפה העליונה של הנשמה, הנמשכת ויורדת מן רפ"ח העליון, שהם ההיות הנ"ל של הדעת העליון, הנקרא מזלא, הנה היא נמשכת למקום המיתה הנ"ל בענין עון המוציא שו"ל. ונמצא שהרפ"ח, נכנסת באמצע המיתה, שהם אותיות מ"ת, של מרחפת.

הגהה

ממנו משך הזרע, מנין טרף, והוא בפיה, בסוד אכלה ומחתה פיה בקליפה, וכנגדה פיה הקדוש בקדושה, כנלענ"ד.

(א) א"ש: אפ"ל, שגם זה נרמז בפסוק, והנה עלה זית טרף בפיה, כנודע שנח הוא בחי' צדיק התחתון. והיונה הוא בסוד השכינה, ועלה זית, הוא בסוד צדיק העליון, המושך

הגהות ומראה מקומות

(ז) נ"א כי לאותן הנשמות שהן נמשכין ממך וזה אליך, לא יגש אליהם להתלבש בהם כי אחר שיפלו וימותו לא יוכלו עוד ליגש לאותן הנשמות ונשמות לחזור וליקחם (פע"ח וכ"י).

וגם ז"ס יעלו חסידים בכבוד כו, סי':
 כי הנה נת"ל, שיש שני מיני איסורים בדבר
 זה: א' הוא המוציא שו"ל, והעושה זה נקרא
 רע, כמ"ש בזהר על פסוק לא יגורך רע, ועל
 פסוק ויהי ער בכור יהודה רע, ועל פסוק אוי
 לרשע רע כו, והטעם הוא, מפני שכל כוונתו
 היא לעבירה גמורה. ועוד ט"א על פי הסוד,
 כי הטיפה היא מתלבשת באותה הקליפה
 דאשת זנונים, בבחי' רע גמור, בלי שום טוב
 כלל, כיון שכל כוונתו היתה לרעה לבר, ורשע
 הב', ח) נקרא מי שאינו משהא עצמו על
 הבטן, עד שיכלו כל ניצוצות הזרע, ולאיש
 הזה אם אין בידו עבירה אחרת אלא זאת,
 ואפילו זאת אינה עבירה גמורה, אמנם היא
 כלולה מטוב ורע, כי כונתו בתשמיש ההוא
 היה לטובה, בבת זוגו, אלא ששיתף בו רעה
 זו, ולכן כנגד זה, הנה שיורי הטיפות ההם,
 מתלבשות בקליפת גוהה, הנקראת טוב ורע,
 כנודע אצלנו, וכוור זה. וכיון שהוא כן,
 נמצא שהעושים עבירה זו השנית, וחוזרים
 עתה בתשובה, ורוצים לתקנה, ולחזור ולקחת
 הטיפות ההם מתוך הקליפות, יקראו חסידים.
 וזמ"ש, יעלו חסידים בכבוד כו, חזר דיבר
 על הכת השנית משני הכתות הנז'.

אמר חיים הכותב, הנה לעיל בתחילת
 הדרוש, נראה להפך, שכל שני מינים אלו,
 נכנסים בקליפת גוהה, אבל מה שנלע"ד הוא,
 שלעיל לא נאמרו הרברים בדקדוק, וכאן הוא
 האמת, כי הנשמות הנמשכות משו"ל, מקבלתם
 אשת זנונים, אשת סמא"ל, ובה מצטיירות
 גופות לאותם הטיפות, כיון שכולו רע. אבל
 שיורי הטיפות, של אותם שלא שהו עצמם
 בעת הזווג, אותם אינם נמסרות אלא ביד
 קליפת גוהה, הנקראת טו"ר, כנלע"ד.
 אמר עוד, ירננו על משכבותם, והיל"ל
 ירננו במשכבותם. אבל הכוונה לומר, ירננו
 יאמרו קריאת שמע, כדי לתקן העון, שעשו על

משכבותם, שלא המתינו עד שיכלו שיורי טיפי
 הזרע כנזכר.

וביאר באיזה אופן הוא הרינון הנזכר,
 כדי להמית הגופות ההם, ואמר רוממות אל
 בגרום כו, וביאורו יבן, במה שנתבאר אצלנו
 בענין אר"א, כי שיעור קומתם הוא, מן הגרון
 דא"א עד טבורא דלבא דא"א ט) עצמו. והנה
 דיקנא קדישא דא"א, אשר התיקון הא' שלו,
 נקרא א"ל, ועל שמו כל הדיקנא נקראת
 א"ל. י) וזו הדיקנא הנקראת רוממות א"ל,
 הנה חפיה ותליא על הגרון דא"א, וזה מ"ש
 רוממות אל בגרום, בגרון דא"א, שהחסידים
 הנזכרים מתחזקים על ידו. ונקרא גרום ומוז
 הדיקנא נמשך ההוא מולא קדישא, הנקרא
 וחרב פיסיות. וחרב זה לוקחים אותם בידם,
 וזהו וחרב פיסיות בידם. והענין הוא, כי ההוא
 מולא קדישא, הוא בחי' אותם הג' היות
 דידין, העולים רי"ו כנ"ל, וגם הוא גימטריא
 וחר"ב.

והנה נמצא, כי כל תיקון עון זה, הוא
 ע"י המשכת שפע דעת עליון, הנקרא מולא
 קדישא, אשר הוא בחי' ג' היות דמילוי ידין,
 כמנין וחרב. ולכן אנו צריכין עתה לבאר,
 באיזה מקום מן הק"ש, צריך לכיון כוונה
 זו. אמנם נבאר בדרך קצרה הענין, והוא,
 כשאומר פסוק שמע ישראל כו, ומכוין בענין
 הזווג דאר"א, בג' תיבות ה' אלהינו ה', כמו
 שיתבאר בע"ה, אז צריך לכיון, שאותם ג'
 היות דמילוי ידין, העולים רי"ו, אשר בדעת
 העליון מולא עלאה, הם משפיעים שפע גדול,
 בה' אלהינו ה', שהם אר"א ודעת שלהם, והם
 מקבלים מאלו הג' היות, ומושפעים מהם.
 ומאלו ג' היות הנז', יורד השפע עד ג'
 מוחין דנוקבא דו"א. וע"י כל אלו ההשפעות,
 מתבטלים החיצונים ומתיב. וכבר ידעת שענין
 הדיקנא הוא לאכפיה דינין, כנזכר באדרא.

הגהות ומראה מקומות

ח) שער המצות פרשת בראשית. ט) נ"א דו"א (דפו"י). י) דאית ביה א"ל קוצין הקיפין.

(כ) דרוש ח

בכוונת ק"ש הזאת על מתכונתה באר היטב. דע, כי הנה כדי שתבין עניינה, צריך שתשגיח תחלה באורך, אל מה שביארנו בזוהר פרשת נשא קל"ה ב', בביאור ענין אוירא דכ"א, ובוצינא דקרדינותא. ושם הקדמנו הקדמה אחת יקרת העדר, ותשגיח בכולה, ומשמ תבין מה שנבאר כאן. ואמנם נבאר כאן הענין בקצרה, דע, כי תחלת כל זווג וזווג, בין דאבא עם אימא, בין ז"א עם נוקבא, צריך שבתחילה יעשו בהם בחי' כלי בביאה ראשונה, בסוד מ"ש ל) אין האשה כורתת ברית, אלא למי שעשאה כלי. ואח"כ מזדווגים פ"ב, להתעבר ולהוליד.

והנה הזווג הנעשה בלילה, אינו לצורך עיבור והולדה, רק לעשותה כלי. וביום הוא לצורך עיבור והולדה ממש. והענין הוא, כי בחצות הלילה, או מזדווגים אר"א, בסוד ביאה ראשונה, לעשותה כלי. ומכח זה הזווג, נמשך כח זווג דזרין אחד ח"ל, בסוד ביאה ראשונה ג"כ, ואיננה רק לעשותה כלי. ואח"כ ביום, יש זווג עליון דאר"א, וזווג תחתון דזרין, ושניהם בסוד ביאה שניה, להתעבר ולהוליד. כי בק"ש, או הוא זווג אר"א כנודע. ובתפלת שחרית בש"ש, או הוא זווג זרין. וכן בלילה, הק"ש שאנו אומרים על המטה, היא לצורך זוג אר"א, בסוד ביאה א', לעשותה כלי. ואחר ח"ל עד הבקר, או הוא זווג זרין.

והנה כפי זה, מן הראוי היה, שלא נקרא ק"ש זו שעל המטה עד ח"ל, מטעם הנ"ל. אבל אנו אומרים ק"ש, קודם שנישן, כי אח"כ בחצות, נעשה הזווג למעלה ע"י נשמותינו, וכמ"ש בע"ה. ולכן אנו אומרים ק"ש, בהיותינו עומדים עדיין בעוה"ו, קודם שנפקיד נשמותינו למעלה. וכונותינו היא, שיועיל ק"ש זו לזווג שבחצות הלילה כנ"ל. (מ)

הגהות ומראה מקומות

- (כ) פע"ח שער ק"ש שעל המטה פרק ו'.
 (ל) סנהדרין כב:
 (מ) פע"ח שער ק"ש שעל המטה פרק ז'.
 (ג) נ"א הבינה תתאין שהם סוד ע' שנין עלאין ולהמשיכם מבינה עד המלכות ע"י ז"א וזוה שמע (פע"ח).

והענין הוא, שבתחילה ע"י ברכת המסיל חבלי שינה כו', עם הכוונה הנ"ל, הנה הוא דוחא דז"א, דיהיב בנוקבא בביאה א', לעשותה כלי, חוזר ומסתלק ממנה, בסוד ותנומה על עפעפי כו', ונדבק במקודו בתוך ז"א. ואז אין הנוקבא מאידה ע"י ז"א כלל, אלא מבחי' אימא עלאה, שעליה נאמר ויבן ה' אלהים את הצלע, כנ"ל בסוד ומאיד לאישון בת עין, והולכת ונתקנת, עד שבאחרונה ויביאה אל האדם, דהיינו בש"ש דתפלת שחרית. ונמצא שעתה הנקבה חזרה לסתום פתחאה ומקורה כאשר בתחלה, בתולה, ואיש לא ידעה. והנה אנו צריכין בחצות הלילה, לעשות בחי' כלי בה, ובאימא עלאה כנ"ל. ושני בחי' אלו, שהם: עשיית הכלי, באימא ובנוקבא דז"א, נעשות בחצות הלילה ממש, ע"י ק"ש שעל המטה. ושם באדרת נשא נתבאר איך גם אימא עלאה, צריכה להעשות כלי מחדש בכל לילה, והטעם, לפי שכאשר אימא עלאה נחיתה נה"י דילה, בסוד ג' מוחין, גו רישא דז"א, הנה ההוא דוחא עלאה דיהב בה אבא בביאה קדמאה לעשותה כלי, הנקרא אוירא דכ"א, מנחילתו לז"א, וצריכה היא לקבל מחדש כלי אחר.

ועתה נבאר ענין הק"ש. שמע: הכוונה היא, להמשיך את השבע קצוות (ג) עלאין שבאימא עלאה, מחדש עד המלכות שבה, להמשיכן ממנה, אל נוקבא, ע"י ז"א עצמו. וזה נדמו במלת שמ"ע, ר"ל: ש"ם ע'. כי הנוקבא הנקדאת שם, מקבלת שפע מן ז' קצוות הבינה, הנקדאת ע', כל קצה כלול מעשרה, הרי ע'. ולכן ע' זו גדולה, מאלפא ביתא דאתון רברבן, דאינון בבינה, עלמא דאתי. וע"י קבלתה זה השפע, יכולה המלכות לעלות עד הבינה. ולפי שכל שרש ומציאות המלכות, איננה רק נקודה חדא קטנה כנודע, היא תחת ר"ק הת"ת, ולכן היא צריכה לקבל עתה מכל

ונמצא שתכוין שני כוונות ביחד: הא' היא, כי ה' אלהינו ה', ה"ס הכנה והומנה אל או"א ודעת להזדווג. כוונה שניה היא, כי ג' היות הנז', העולות רי"ו, הנרמוזות גם כן בג' תיבות אלו כנזכר, גם הם מתעוררים לרדת מלמעלה. ואין עתה רק הכנה והתעוררות בלבד, (ע) לחבר יחד או"א ודעת.

ואחר אשר כבר נתעוררו, צריך שנעלה מ"ן אל אימא עלאה, כדי לקבל כלי הנזכר מבעלה, שהוא ג' היות שעולים רי"ו כנזכר. ונדוע שהמ"ן דאימא, הם זו"ן בניה, וז"ס אחד: א"ח ד', א"ת, ז"א. ד', נוקבא. כי שניהם מתייחדים לעלות בסוד מ"ן באימא עלאה, ונדוע כי גם אנחנו ישראל התחתונים, צריכין לשתף עצמנו בזווג זה, אלא שאין בנו כח לעלות, אלא ע"י מסירת עצמינו בד' מיתות ב"ד על קידוש השם. ולכן במלת אחד, צריך לכוין למסור גם אנחנו נפשתינו על קדוש השם, ולהעלות נפשתינו בסוד מ"ן, והם בהתחברותינו עם זו"ן בעת עליותנו, והם יסייעונו לעלות. ובק"ש דשחרית, נתבאר כוונה זו באורך וע"ש. ואחר שכוונת להעלות מ"ן במלת אחד, או תכוין אח"כ, כי אבא יהיב התוא רוחא וההוא כלי באימא, (פ) שהם בחי' ג' ההיות העולות רי"ו כנזכר. והרי תקננו בחי' כלי באימא עלאה, בפסוק שמע ישראל כו'.

אח"כ בפסוק בשכמל"ו, תכוין (צ) להמשיך כלי במלכות, ולכן אנו צריכים עתה לתקנה פעם אחרת, באופן זה, והוא, כי הנה נת"ל, וגם נתבאר עיקר דרוש זה באדרת נשא קל"ה ע"ב כנ"ל כי הבינה עלאה בהלבישה נה"י שבה, בסוד מוחין לז"א, הייבת ביה ההוא רוחא, וההוא כלי דביסוד דילה. ואז אותו הרוחא, שהוא הויה דמלוי יודין, מתחלק, חציו ניתן בז"א, וחציו ניתן בסוד זוג בנוקבא

הז' קצוות עליונות. אבל ז"א, אינו צריך לקבל שפע רק מב' קצוות לבר, והם חו"ג שבחכמה לבר. זה נרמז במלת ישראל: שי"ר א"ל. שי"ר, גבורה. א"ל, חסד. כנזכר בתקונים. וז"ס ישראל עלה במחשבה, שהיא חכמה עלאה.

והנה נודע, כי נוקבא דז"א מתחיל שיעור קומה, מן הת"ת דז"א ולמטה. ונמצא, כי החסד והגבורה דז"א, הם לברם לז"א, ולא לנוקבא. ולכן הם לברם, צריכין לקבל מן החסד והגבורה שבחכמה עלאה, ועדיין ג"ר שהם ג' מוחין דז"א, או דנוקבא, אין עדיין מקום המשכתם עתה, עד מלת אחד, כמו שנבאר בע"ה.

והנה אחר שהמשכנו ב' מיני שפע אלו, לו ולה, נמצא כי ישראל נתקן ועלה במחשבה שהיא חכמה, וגם המלכות קבלה איזה תיקון, ועלתה בבניה. ואז שניהם מעוררים אותם לזווג עליון, נוקבא מעוררת לאימא, וישראל לאבא.

ואז מתעורר היסוד (ס) העליון דאבא, בבחי' ג' היות דמלוי יודין, שהם בגימטריא רי"ו. וכבר ביארנו, כי המשכת השפע הזה, נמשך מדעת עליון דעתיק, דאתגניז בין גלגלתא ומוחא דא"א, בסוד אוירא, דיתייב על קרומא דאוירא, ומוחא, כמבואר 'אצלינו באד"ו. ומשם נמשך עד דעת עליון דלעילא מאו"א, והוא מזלא עלאה דדיקנא דא"א, כנ"ל בתחילת הדרוש, ומשם נמשך לדעת דאבא, ומשם ליסוד שבו.

והנה ג' היות דיודין הנז', נרמוזים בג' תיבות: יהו"ה, אלהינו, יהו"ה. ותכוין, כי ב' היות אלו הם ביודין, והויה א' דיודין נרמזה במלת אלהינו, באופן זה, כי הויה דיודין בגימטריא ע"ב, וד' אותיותיה הפשוטות, הם גימטריא כ"ז, ועם הד' אותיות עצמן, הרי ק"ב כמנין אלהינו.

הגהות ומראה מקומות

לא קבלה נמצא כי עתה רק הכנה להתעורר.
(ס) ואח"כ נותנן ברישא דז"א (פע"ח).
(צ) יחוד זו"ן (פע"ח).

(ס) ג"א ל"ג העליון (דפוי").
(ע) וז"ל פע"ח תחילה לקחם אבא גם אלקינו
כנ"ל אך כוונת אלקינו להכין את אימא ועדיין

הוא, שעתה בהעלות נפשך בסוד מ"ן, בסוד פקדון לבר, תכוין להעלות אותם טיפות של הנשמות שהוצאת בשו"ל, ותכוין תחילה להמית גופין דלהון, ע"י הרי"ו העליון והתחתון, אשר כ"א מהם עולה גימטריא ח"רבו, ובחרב זה אתה ממית אותם, ואז תכוין להעלותם עם נפשך בסוד מ"ן. ותכוין שע"י הרי"ו התחתון, נעשית נוקבא דו"א גם היא כלי, כדוגמת אימא עלאה סתימאה, הנקראת ם סתומה, כי שם נוצר הולד, במ' יום של יצירת הולד, וז"ס אות מ' סתומה של לעולם.

ותכוין להעלות שם אותם הנשמות, (ר) כדי שעתה יצויירו שם גו נוקבא עלאה, תוך אותו הכלי הנקרא ם סתומה, ולכן צריך שתזהר שלא תכוין בענין זו המם סתומה, עד שתשלים הכוונה האחרת, שהיא לעשותה כלי. לפי שבתחילה צריך לעשות הכלי ההוא, הנרמז באותיות לעול ועד, ועי"ו תמית גופין של המזיקין. ואח"כ תכוין במם סתומה, אחר שגמרת לומר ב' תיבות לעולם ועד. ותכוין להעלות אותם הנשמות, אל תוך הכלי הנזכר, שהוא בחי' מם סתומה, כי בו נגמר צורת הולד במ' יום. ואם תכוין באות מ' סתומה, קודם שתאמר מלת ועד, תמצא שישארו אותם הנשמות תלויות באויר, לפי שעדיין הכלי הנזכר לא ניתן בה, עד תשלום מלת ועד כנזכר.

ותכוין, כי כמו שאתה מחבר ומתקן ובונה כל רמ"ח איברי הזכר, ברמ"ח תיבין דק"ש. ש) כן בתוך מם סתומה זו, של לעולם, נוצרין רמ"ח איברים של הגוף, דאותם הנשמות. אבל כוונה זו תכוין אותה, כאשר תגמור כל הק"ש, כי אז נשלמו כל רמ"ח תיבותיה. וכבר נת"ל בפסוק יפול מצדך אלף כו', ולכן באומרך יושב בסתר עליון, בהגיעך לפסוק הנו"ל, תכוין הכוונה הנ"ל, להמית אותם גופות המזיקין

הגהות ומראה מקומות

(ר) ומח שהיה תחילה זכר בלי נקבה עתה יוצרו בסוד נקבה באותה הכלי שהוא מ"ם סתומה (פע"ח).

(ש) לעיל דרוש ה' דף שני"ג ד"ה והנה צריך.

לעשותה כלי, גם הוא ביסוד שבה. וה"ס הויה דההין, שביסוד שבה כנודע. והנה חצי היוד, היא ה' הרי איך ממלוי יודין, ניתן חציו אליה, ונעשית ההין.

והנה בחי' הכלי הנ"ל אשר באימא, כבר נתבאר, שהוא ג' הויות העולות רי"ו כנו"ל. אבל הכלי דיהיב ז"א בנוקבא שאמרנו עתה, שהוא בחי' הויה דההין, הנה הוא באופן זה, (ק) שהם אחוריים הפשוטים ומלאים דההין, העולות ע"ב קר"ם, כזה: י, י"ה, יה"ו, יהו"ה, הרי ע"ב. יו"ד, יו"ד ה"ה, יו"ד ה"ה ר"ו, יו"ד ה"ה ר"ו ה"ה. הרי קר"ם. וחיבור שניהם, הוא רי"ו ג"כ.

וכמו שהרי"ו העליון, רמזנוהו בג' תיבות שהם ה' אלהינו ה', ואמרנו בהם ב' כוונות הנ"ל, כן זה הרי"ו התחתון, נרמז בג' תיבות: ברוך, שם, כבוד. שהם גם כן חב"ד, כנזכר פרשת ואתחנן, אלא שהם בחי' ג' מוחין דו"א עצמו. ובתחלה אנו ממשיכין בג' תיבות אלה, ג' מוחין הנקראים חב"ד, אל נוקבא דו"א, הנקראת מלכות, ואז מאירין ג' מוחין דילה, תוך גולגלתא דילה, הנקרא מלכותו. וזמ"ש בשכ"מ. וכמו שלמעלה, העלינו מ"ן, כן עתה בזווג זה התחתון דו"ן, צריכין להעלות רוחינו בסוד פקדון בבחי' מ"ן. אבל בזווג דעיבור והולדה, הנעשה אחר תפלת שחרית, אז צריך מסירת נפשינו למיתה, בסוד נפילת אפים, כמבואר במקומו. אבל בזווג זה, שהוא לעשותה כלי, די להעלות נפשותינו בסוד פקדון.

והנה עד עתה, היה התעוררות והכנה, ועתה במלת לעולם ועד, אז נותן ז"א דרך היסוד בו, אל היסוד דנוקבא, בחינת הכלי של הרי"ו התחתון הנזכר, ותכוין כי מלות לעולם ועד, הם בגימטריא רי"ו ם. והענין

(ק) אמנם הרי"ו ההוא משתנה בו כי אין נותן כולו כי בו נשאר שורש החסדים שם ע"ב ואינו נותן בה רק הגבורות שהם רי"ו התחתון שהם י (פע"ח).

בהשחתת זרעו לבטלה במזיד, או באונס, ומאותם הטיפות נבראים מוזיקים ושידין ורחיקין, הק"ש שעל המטה נעשית חרב, והורגת אותם. שעל מציאות מיני שדים ומוזיקין אלו, אמרו רז"ל (ת) על פסוק וחרב פיפיות בידם, שע"י ק"ש שעל המטה, הורג שיעור גדול מהם. כמ"ש בזוהר, על פסוק לא ישכב עד יאכל טרף, ולכן צריך שיכוין האדם, כי בק"ש יש רמ"ה תיבות כנוכר, שהם: מ"ב, וע"ב, ון, וע"ב. ולכן אחר שתשלם הק"ש, תחזור לומר פעם אחרת ה' אלהיכם אמת, כמו שעושה הש"צ, ועי"כ יושלמו כל הרמ"ה תיבות. וכשאומר פסוק שמע ישראל, יכוין כי יש בו ששה תיבות אחרות, וסך הכל רומ"ח. ויכוין שהרומ"ח הזה, הוא רי"ו ול"ב. פירוש: כי ג"פ ע"ב, שיש בג' הויות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, הם רי"ו. הל"ב, הם ל"ב נתיבות חכמה. והם ששה שמות אלהים, שיש במוח דו"א בקטנותו, ג' מן אבא, וג' דאימא. ויש בכל א' מהם שלשה מלויים באות ה' שבהם, וסימנם יה"א שמה רבא, כנ"ל בסוד הקדיש, והם יודיין ההין אלפין. והנה יה"א, בגימטריא י"ו, והם י"ו בגימטריא אלהים דמצד אבא, וי"ו בג' אלהים דמצד אימא, הרי ל"ב נתיבות מוחין דקטנות. וזהו סוד הרומ"ח, להרוג בו המוזיקין הגו'. (א)

הגהה

(א) אמר שמואל: הדרוש הזה כך מ"כ, ולא נעלם מעיני כל יודע, כי בודאי נפלו בו טעיות. והנה בתחילת חשבון הרמ"ה אותיות, עיניך תראה, כי אינם אלא רל"ו אותיות, שהם: מ"ב, וע"ב, ון, וע"ב, ועם ו' אותיות של פסוק שמע ישראל הם רמ"ב, ועם ג' תיבות שכופל הש"צ, יעלה רמ"ה, ועדיין חסרים ג'. האמנם בכונת הק"ש של שחרית, בדרוש ענין סדר הרמ"ח תיבין, נתבאר הענין וע"ש. ועוד מ"ש נעשה רומ"ח מלא בוא"ו, נראה שהוא סומך אל מ"ש שם, כי

כנו"ל. ועיין בסדר תפלת שחרית, בפרשת ואהבת, ושם תמצא כוונה אחת שביארנוה שם, שצריך לכוין אותה עתה, בזו הק"ש שעל המטה ועיין שם.

(ש) דרוש ט

עוד בכונת ק"ש הנזכר, הנה כשתאמר הק"ש צריך לכוין, כי מן תיבת ואהבת, עד ובשעריך, יש מ"ב תיבות, וסימנך: דוברת ב"ם. ויכוין אל שם מ"ב, שהוא אבגית"ץ כו', ויכוין לעשות ראש ומרכבה לשם הזה.

ובפרשת והיה אם שמוע, עד ושמתם, יש ע"ב תיבות. וסימנם: ונתתי עשב, ע"ב ש'. ויכוין בשם ע"ב, ויכוין, לעשות גופו ושתי זרועותיו, מרכבה אל השם הזה.

ומן ושמתם עד על הארץ, יש ו' תיבות, כמנין אדמה, וסימנם: על האדמה. וה"ס ו' ש"ב. ויכוין לעשות בטנו ומעיו, מרכבה אל החמשים הגו'.

ובפרשת ציצית, יש ע"ב תיבות. ויכוין, לעשות שני שוקיו, ואות ברית קדש, מרכבה אל שם בן ע"ב זה.

ונודע, שאם אדם חוטא לפעמים חס ושלום

הגהות ומראה מקומות

(ש) פ"ח שער ק"ש שעל המטה פרק י"א. (ת) ברכות ה.

(א) דרוש י

בסוד מ"ן, בחינת הרוחין שלנו, לפי שהיא צריכה אליהם, כדי להזדווג ע"י בז"א.

והנה נתבאר, כי בידך הראשונה, תכוין לשם בוכ"ו, ובידך הב', תכוין אל ד"ל אותיות, שיש במילוי המילוי של שם אדני, והם כמנין יד"ך שבס"ת.

ור"ת פ'דית אותי יהוה, תכוין כי הוא שם קדוש, מע"ב שמות, דויס"ע זיב"א וי"ט וכ"ו, פא"י. (ב) ובשם ההויה שבפסוק זה, תכוין, כי היא מנוקדת, שבא סגול בכל אות ואות, ויחשוב ויכוין בהויה זו המנוקדת כך, עד שישתקע בשינה, מתוך מחשבה זו. גם יכוין למסור נפשו, כשאומר פ'דית אותי יהוה, יכוין שהיא הויה דב"ן דההי"ן.

ודע, כי מורי ז"ל, לילה אחד א"ל כוונה אחת בפסוק זה, והענין תלוי, אם נכוין פקדון רוחינו ביסוד דרחל, או ביסוד דלאה, ואמר לי מורי ז"ל, כי בכל שאר הלילות, יותר טוב שלא לכוין אלא בכוונה הנ"ל, אשר היא מיוסדת, על היותינו מפקידים רוחינו ביסוד דרחל, בסוד מ"ן, אבל בלילה אחד א"ל, כי כפי אותה שעה ראה בחכמתו, שהייתי צריך להפקיד רוחי ביסוד דלאה, ולפ"ו, צריך לכוין פסוק זה באופן אחר, כמו שיתבאר עתה, אבל תמיד בשאר לילות, יותר טוב הוא, לכוין ביסוד דרחל בכוונה הנ"ל.

וזה ענין כוונה זו, הנה נת"ל, שבתביבת בידך, נזכר פעם אחת ידך, ובס"ת בידך אפקיד רוחי פעם שנית ידך, הרי הם ב' ידות, וצריך לכוין, כי יד הא' הוא שם אהיה, לפי שלאה הוא עלמא עלאה, הנקרא אהיה, ותכוין כי אותיות הקודמות לשם אהיה, הוא אדט"ד,

נבאר פסוק בידך אפקיד רוחי כ"ו, באר היטב, מכמה כוונות, והוא, כי צריך שתכוין, אל מה שהודעתך פעמים רבות, ענין השני ידים דאימא עלאה, אשר יש בהם חמשה אצבעות בכל יד, והם נעשו כלי אל המלכות, להיות לה בתוכם ענין המ"ן, ואלו ה"ס ה' אותיות כסולות דמנצפ"ד, ואלו נמשכים לה משם בוכ"ו, הנמשך מן שם אהיה שבבינה, שעולה בגימטריא ל"ד, כמנין יד"ך, כמבואר באורך, בברכת אתה גבור וע"ש, ותכוין במלת בידך, אל שם בוכ"ו הנזכר, העולה גימטריא ידך, והנה ע"י השם הזה, נעשית הנוקבא באר וכלי דמ"ן, הנרמז בר"ת בידך אפקיד רוחי, ותכוין להעלות שם נשמתך בסוד מ"ן, כדי שתקבל אחר כך המלכות מבעלה מ"ד, ותתמלא מהם, ואז תהיה נקרא באר כנודע.

ואח"כ תכוין, כי גם בס"ת של בידך, נרמזו אותיות ידך למפרע, והיא סוד היד השמאלית של הבינה העליונה כנזכר, ולכן היא למפרע, כנודע בסוד ויסע ויבא ויט, ודי למבין, ולכן באה גם כן בס"ת, ולא בר"ת, ותכוין, שאלו הב' ידים הם מתחברות, יד ימנית ע"ג יד שמאלית, ונעשות כדמיון בית קיבול, לקבל בתוכן המ"ן, ותכוין להעלות שם בתוך ב' ידים אלו, את נפשך בפקדון בסוד מ"ן.

וטעם אמרו אפקיד רוחי, ולא נפשי, או נשמתו, הוא, לפי שהרוחין הם מז"א, הנקרא רוח כנודע, ולכן אנו צריכין להפקיד לה

הגהה

ועיניך תראנה צדק, כי כל הדרושים האלו של החשבון הנזכר, צריכים תיקון סופר, ואין בידי כח לשלוח יד בהם, עיין בנה"ש דף כ"ח, ובדפוס וילנא דף ל"א סימן נ"ה, בשאלות לחכמי מערב שנתקשו ג"כ בזה,

הגהות ומראה מקומות

(א) פע"ה ק"ש שעל המטה סוף פ"ו ופרק י"א.

ואותיות שלאחריו, הם בוכ"ו, כמנין ירך. והנה ארט"ד ובוכ"ו, גימטריא ב"ן, שהם בחי' שם ב"ן, של מ"ן, שביסוד של לאה. ואח"כ תכיון בר"ת בידך אפקיד רוחי, בא"ר, והיא בחי' שם ב"ן הנזכר, שהוא ארט"ד ובוכ"ו, ושם אהיה במלוי ההין, העולה קנ"א. והנה ב"ן וקנ"א, גימטריא בא"ר. וז"ס הבאר העליון דלאה. וכבר ביארנו, כי הבאר התחתון דרחל היא חיבור הויה ואלהים הויה ואדני, והרי הם שתי בארות. ועוד יש באר שלישי למעלה, ביסוד אימא עלאה, ואין כאן מקום ביאורו. וזכור ענין אלו הבארות הנפרדים שיש בכל בחי' בפני עצמה, לא ראי זה כראי זה. (ג) גם בלילה הזאת א"ל, שאכיון כוונה אחת בק"ש, והיא בענין שמצינו ב"פ שם בק"ש, וב"פ ע"ד. והם שני אותיות הראשונות של שמע ישראל, הרי שם א'. גם אות ראשונה דק"ש היא ש', ואות אחרונה דק"ש היא מ', של אני ה' אלהיכם, הרי שם שני. וכן ע"ד ראשון דשמע הוא ע' דשמע, וד' דאחה, הרי ע"ד ראשון מאותיות גדולות. ע"ד שני, הם שני אותיות אחרונות דברוך שם כו', הרי ע"ד שני. והנה בענין הדרוש הזה, ביאר לי כוונה גדולה ועצומה ושכחתיה.

ודע, כי א"ל מוז"ל, כי מי שיש לו כח השגה, לדעת שכבר השלים נפשו, והנה נתבאר בשער ח' שער הגלגול ד"ו, וע"ש בדרוש הגלגולים, כי אי אפשר לו לאדם שתכנס רוחו בו, אלא עד שיתקן הנפש תחילה, כנזכר פרשת משפטים, וזה יתיר ייבין ליה רוחא כו', לפי שהנפש היא מתוקנת, ואיך תעשה מרכבה ולבוש אל רוחו, שעדיין לא נכנס בו להתקן, והוא מורכב מטו"ר, ולכן בהכרח הוא שתסתלק נפשו, המתוקנת בתכלית השלימות. והסתלקות הזוה הוא, כאשר האדם שוכב על מטתו בלילה, ומפקיד נפשו בידו יתברך, או נפשו נשארה למעלה בבאר, מ"ן דמלכות.

ואל תתמה ממלת אף, כי הכונה לומר, כי זכה אל הרוח, אבל לא בשיתוף עם הנפש ממש, וזהו אף רוחי כו'. ולרמוז אל כל הנזכר, לכן נרמז בר"ת בלילה אף רוחי, מלת באר, לרמוז אל מה שביארנו, שעולה הנפש אל הבאר העליון, ונשארה שם.

והנה האדם שהשיג בעצמו, שהשלים חלק הנפש בכל פרטיה. וכבר הרוח מתחיל לבא בו לפרקים, כמו בסוד תוספת שבת, כגודע אצלינו, צריך שיאמר פסוק זה של נפשי איתך כו', עם הכוונה הנז', ובוזה יזכה אל רוחו. ואם לא יעשה כן, אפשר שכיון שנפשו נשלמה, ואין בו כח להמשיך רוחו, אם כן הרי עומד בעוה"ז לבטלה, ואולי ח"ו יסתלק מן העולם בלא זמנו, וז"ס ימותו ולא בחכמה. כי בסיבת שאין בו חכמה ע"ד הנזכר, אפשר שימשך להם המיתה. ואעפ"י שאומר פסוק בידך אפקיד רוחי כו', זה הוא בחי' הנשמות העולות דרך פקרון לבר, ויעלו וירדו למקומם

הגהה

(ג) א"ש: ק"ל, כי בשער הקדמות בפרק ערכי הכינוים, במלת באר, כתב היפך זה. ועיין מ"ש התרי"ח דקיי"ג ע"א.

אל שם אהיה פעמים אהיה, שעולים בגימטריא אמת. וחשבון זה נקרא חשבון המרובע. וזה הפסוק יהיה סיום כל דבריך, ותישן מתוך כוונות אלו, ומחשבה זו.

עוד יכוין בר"ת, בידך אפקיד רוחי, ר"ת בא"ר כנ"ל, והם חיבור הויה אלהים הויה אדני, שיהיו משולבים, כזה: יאהדונה"י, אילההויהם. והכוונה היא, להעלות נפשותינו מבור זה, אל באר מים חיים נובעים, על ידי היחוד הזה הנזכר

גם פדית אותי יהו"ה, ר"ת פא"י, שם אחד משמות ע"ב כנ"ל. והוא חיבור יהו"ה ואדני. ויכוין בתיבות אלו, שהשית פודה אותי, ר"ל אות י' של ברית קדש שלי, שנמסר אל החיצונים ב"מ, ע"י השחתת זרעו לבטלה, והקב"ה יפרהו ויקחהו מידם, בכח שם יהו"ה. הנזכר בזה הפסוק עצמו, שהוא יהו"ה א"ל אמ"ת.

וצריך שיכוין בהויה זו, שיש בה ג' ציורים של רי"ה, באופן זה: תחלה אותיות י"ה, הם ציור רי"ה, כזה: י"ה, אח"כ תצרף אותיות ה"ה, והם ציור רי"ה, כזה: ה"ו, ואח"כ תצרף אותיות ר"ה, והם ציור רי"ו (ב) כזה: ר"ה. והרי הם ג"פ רי"ו.

ותכוין, כי כל רי"ו מאלו, ה"ס שם א"ל, כי א"ל פשוט ומלא, הוא בגימטריא רי"ו, והנה ג"פ א"ל, הוא מגן, ופשוט זמלא הוא רי"ו, ורי"ו הוא בגימטריא יראה, וכל הכונות הנז', נרמזו יחד בפסוק מגן אם יראה ורומח במ' אלף בישראל. מגן הוא ג"פ א"ל. יראה, הוא אותיות רי"ו, ורומח שבק"ש הנ"ל. והכוונה, שבכח כונות אלו, נלחם האדם עם המזיקין, והורג אותם, כמבואר אצלינו במקומו, בפסוק זה, באומרו או לחם שערים כו', או ירדו לשערים עם ה' כו', ועיין בשער רוה"ק, כי הוא מדבר על בחי

אבל פסוק של נפשי אויתך כו', הוא מועיל לענין הנזכר. וחזקרהו.

גם א"ל מוז"ל בענין הנזכר, שמי שידע בעצמו שהשלים חלק נפשו כנזכר, צריך שיכוין אלו הכונות בכל לילה כמשי"ת, ואלו הם: הנה אחר שאמר תפילת אנא בכח כו', שבו נרמז שם בן מ"ב דיצירה כנ"ל, אשר ע"י העלינו את נפשינו, מן העשיה אל היצירה, ע"י שם זה של מ"ב שביצירה. הנה אח"כ עוד תכוין, בשם אהיה אשר אהיה, שהוא שם מ"ב שבבריאה, כנ"ל, כי ב"פ אהיה, בגי מ"ב, ותכוין, שע"י שם מ"ב זה דבריאה, אתה מעלה בחי' רוחך מן היצירה, אל הבריאה.

ודע, כי יש שם מ"ב אחר בבריאה, והוא עליון וגבוה מן המ"ב הנזכר, והוא, שם אהיה יה"ו, ומ"ב הראשון, הוא תחת זה המ"ב, אבל שניהם הם בבריאה, ולכן טוב לכוין בשניהם.

אח"כ בידך אפקיד רוחי כו', תכוין, כי ר"ת הוא באר, והוא חיבור שמא שלים של יהו"ה ואלהים, וחיבור שמא שלים של הויה ואדני, וכולם בגימטריא באר, גם תכוין, כי אלהים הוא בגימטריא אהיה אדני.

ובזה תבין, למה חיבור הויה אלהים נקרא שמא שלים, יותר משם הויה אדני, כנזכר בפרשת ויקהל, והטעם הוא, כי בו נכלל ג"כ שם אהיה, גם תכוין, כי יהו"ה ואלהים בגימטריא יב"ק.

ובתיבות יהו"ה אל אמת, תכוין כוונות אלו: יהו"ה הוא כזה: י"ה, יהו"ה יהו"ה, ותכוין בד' אותיות אחרונות, שהם ממולאות בההין, והם בגימטריא ב"ן, גם תכוין, כי י' באצילות, י"ה בבריאה, יהו"ה ביצירה, יהו"ה בעשיה, ולכן הוא במילוי ההין כנזכר, ובמלת א"ל, תכוין אל הויה דס"ג, שיש בה תלת יודין ואלף, שעולים א"ל כנודע. ובמלת אמת, תכוין

הגהות ומראה מקומות

(ב) ג"א מוסיף רי"ו ג' (דפרי).

נעשה א"ל. ואל זה נמשך מאימא לזרין, הנקראים ר"ה, להחיות אותם. עוד תכין, כי שם אלה הנזכר, הוא בגימטריא מ"ב, והם מ"ב אותיות, שיש בפשוט, ומלוי, ומלוי המלוי דהויה. והנה שם אלה זה העולה מ"ב, הוא בחינת קרקפתא דרישא דז"א.

גם תכין, כי אות א' שבשם זה, ציורו יוד, כזה: א'. והיא בגימטריא עשרים. וגי' אותיות הנשארות משם אלוה, הם בגימטריא מ"א, וד' סך הכל ס"א וע"ה ס"ב, וה"ס הויה, באופן זה: יוד ה"ה ויו ה"ה. ושם זה, הוא בריק דז"א.

גם תכין, כי ל' של שם זה, היא כ"ו, כזה: ל'. בגימטריא הויה. ותכין כי הויה זו, היא הויה דס"ג, ואם תחבר כ"ו דלמד, עם ג' אותיות הנשארות שהם אר"ה, סך הכל יהיה ל"ח. ושם זה הוא מוריד ההתפשטות מלמעלה, מוריד המוח תוך הקרקפתא, וההתפשטות בריק.

גם תכין באות ר' של שם הנזכר, כי יש י' בראשו, כזה: ר', והוא י"ו, ועם ג' אותיות הנשארות שהם אל"ה, יהיה הכל גימטריא ב"ן, והיא הויה דב"ן, ושם זה הוא כנגד המלכות. גם תכין באות ה' של שם הנזכר, שצידה ד"ו, שהיא בגימטריא י', ועם ג' אותיות האחרות שהם אל"ו, יהיה הכל בגי' מ"ו, ושם זה הוא חיבור יהויה אחי"ה, אשר בכתר, והוא מוריד ההתפשטות משם ולמטה, ע"כ.

ג) דרוש א

בענין קומו מן המטה בח"ל, אחר שיטהר וינקה גופו, וירחץ פניו ידיו ורגליו, וילבש

המזיקין הנזכר. (א) ובתיבת א"ל, תכין אל שם י"א"י, היוצא מהויה דס"ג. ובתיבת אמת, תכין אל אהיה פעמים אהיה, שהוא בגימטריא אמת, בסוד כולו זרע אמת, כמבואר אצלנו. אח"כ תאמר אתה תקום תרחם ציון, ובתיבת תרחם, תכין אל ג"פ רי"ו, שנתכונת בציור שם ההויה הנזכר, והיא יהויה אל אמת. ושלשתם בגימטריא תרחם. גם תכין, כי תרחם בגימטריא יהויה ואהיה, וב' שמות מצפ"ץ והכולל. ויכין, שאם נמסרו גר"ן שלו ביד הקליפה, ע"י השחתת זרעו לבטלה, יסתלקו עתה משם, ויחזרו ויתעלו אל הקדושה, עם נפש האדם עצמו העולה עתה שם, בסוד בידך אפקיד רוחי כו'.

אחר הכל, תכין אל שם אלוה, ויש בו כמה כוונות: ראשונה, תכין ששם זה הוא מלבוש הנשמה, השומר אותה מיד החיצונים, כמ"ש בסבא רמשפטים על פסוק בבגדו בה. ולכן בלילה אשר הנשמה עולה, צריך להעלותה ע"י שם זה, ולהעלימה מן החיצונים, שלא יתאחזו בה, כמי שמתכסה בטליתו. וענין עליה זו, הוא שעולה עד יסוד דנוקבא העליונה, בסוד מ"ן כנודע, ואז נעשית באר מין נבעין, ולכן יכין בשם הנזכר במלואו, כזה: אלוה, אלף למד וו ה"א. (ב)

עוד יכין, אל מ"ש בסבא על פסוק, שארה כסותה ועונתה כו', ואמר כי כסותה, הוא שם אלוה, והוא השם המלביש את הנשמה, להעלימה מן החיצונים שלא יתאחזו בה כנ"ל. והנה הכוונה הכוללת בשם זה, נזכר בזהר פרשת לך לך, שביאורו הוא: א"ל ר"ה, ר"ל, כי שם א"ל, הוא חיות המחיה לשני אותיות ר"ה, שה"ס זר"ן, והחיות הנמשך להם, הוא מן אימא, שהיא סוד שם אהיה דיודין, ויש בו ג' יודין ואלף, שהוא שם י"א"י, וממנו

הגהה

(א) א"ש: נלענ"ד, שדרש לשערים, כמו (ב) א"ש: אפשר שלזה רמו איוב, במ"ש לשערים. כימי אלוה ישמרני, ע"כ.

הנחות ומראה מקומות

ג) פע"ח שער תקון הצות פרק ג'.

מלת נפלה: נפל ה'. ונשאר במקומה. כטטרון הנער, בסוד אי לך ארץ שמלכך גע'ר. גם תכוין, כי הש"ך דינין שהם בגימטריא נע"ר, כמבואר אצלינו, גברו על הרחמים, וחסד מהם המיתוק הממתקן, שהם אות ה' אשר אז נקרא נערה, נע"ר ה', כמבואר אצלינו בזוהר פרשת בא דף ל"א ע"ב, ושם ביארנו, כי הש"ך הם ה' פעמים דין, שבחמשה אדני, וכשניתן עמהם ה' אלפין, מתמתקים, ונעשים ה' שמות אדני.

ובפסוק על זה היה דוה לבנו כ"ר תכוין כי זה הוא יסוד, ועל היסוד הזה הוא ההוד, ועתה ההוד נהפך לדוה. ונמצא, כי ע"ז שהוא היסוד, יהיה דו"ה, תמורת הוד. ועל אלה שהם ו"ק, הנקראים אלה, חשכו עינינו. או תכוין ג"כ אל סוד אחר בסוד אלה אלהיך ישראל, כי על אלה חשכו עינינו.

ואח"כ תאמר פסוקי ישעיה, בסימן ס"ג, והם: הבט משמים וראה כ"ר, אתה אבינו כ"ר, למה תתענו כ"ר, למצער ירשו כ"ר. ואח"כ פסוקים שבסימן ס"ד, והם ועתה ה' אבינו כ"ר, אל תקצוף כ"ר, ערי קדשיך כ"ר, העל אלה כ"ר. ואח"כ תאמר פסוקים דנחמה, שבסימן ס"ב, והם: על חומותיך ירושלים כ"ר, ואל תתנו דמי לך כ"ר, נשבע ה' בימיני כ"ר, כי מאספיו יאכלו כ"ר. ואח"כ תאמר ג' פסוקים אלו, והם: אתה תקום תרחם ציון כ"ר, כי רצו עבדיך כ"ר, בונה ירושלם כ"ר, והרי נשלם ענין תיקון רחל.

ואח"כ תתחיל בתיקון לאה. ותאמר לדוד מזמור לה' הארץ כ"ר, כל המזמור. וכשתאמר שאו שערים ראשיכם, תכוין שעתה הקב"ה נכנס בג"ע, להשתעשע בנשמות הצדיקים כנ"ל וזה אומרו שאו שערים ראשיכם. ויכוין, כי בתחילה אומר והנשאו, שהם עליית יסוד ומלכות, שה"ס שני אותיות ר"ה, של הו"נשאו. ו"ה נשאו. ואח"כ אמר ושאו, והוא רמו אל ו' עלאה, ת"ת, וזהו שאו ו' ד) ובפסוק ישא ברכה מאת ה' וצדקה מאלהי

מלבושו, ויסדר ברכותיו, על סדר הנזכר בגמרא, וכמ"ש הרמב"ם בהלכות תפלה. כבר נת"ל, שאחר ח"ל, נעשו ב' דברים: הא', הוא זווג לאה ועקב. והב', הוא לבכות על רחל, שירדה בבריאה, בסוד שכינה בגלות, היורדת למטה בעת הזו ממש. ולכן, צריך שתלך ותשב אצל הפתח סמוך להמוזוה, שה"ס השכינה, פתח העליון. ותסיר המנעלים, ותשב יחף, ותעטוף ראשך כאבל, ותרבה בכייה כפי כחך, תקח אפר מקלה, ותשים על מצחך במקום הנחת תפילין. גם תכוף ראשך, ותחבק פניך בקרקע ממש, ותכוין בזה על שריפת התורה, שנעשית אפר. וגם תכוין, למה שנתבאר אצלינו בשער רה"ק, איך מיום שנחרב בית המקדש, ונשרפה התורה, נמסרו סודותיה ורוזיה לחיצונים, וזה נקרא גלות התורה בעו"ה. ותאמר תחילה על נהרות בבל כ"ר, ותכוין לבכות על חורבן הבית. ואח"כ מזמור לאסף אלהים באו גוים כ"ר, ותכוין לבכות על הריגת הצדיקים, ואח"כ תאמר פסוקים אלו, זכור ה' מה היה לנו כ"ר, עד סיום מגילת איכה, ותכפול בסוף פסוק השיבנו כ"ר, הכונות אשר יש בפסוקים אלו, הם אלו: בפסוק זכור ה' מה היה לנו, תכוין ר"ת מילה, ר"ל: שבמקום המילה, נכנסה הערלה, הנקרא חרפה, כמ"ש בבני יעקב, כי חרפה היא לנו. וז"ש, זכור ה' מה היה לנו בתחילה, המילה והקדושה. ואח"כ הביטה וראה את חרפתינו, עתה ששלטה הערלה בעולם.

גם תכוין, כי מה שהיה תחלה גוברת מדת רחמים בעולם, שהוא הויה דמ"ה דאלפין, חזר להיות מה"ד, הנקראת אלהים, בגימטריא לנו. וז"ש, זכור ה', כי שם מ"ה חזר ונהפך ונעשה לנו. והענין הוא, כי מ"ה במלוי, הוא מס הא, גימטריא פ"ו, שהוא אלהים, הרי שמן מ"ה, נעשה לנו.

ובפסוק נפלה עטרת ראשינו, תכוין ר"ת נער. והכוונה שתכוין, כי השכינה הנקראת הא אחרונה של ההויה, נפלה בעונותינו. וזהו

הנחות ומראה מקומות

(ד) נ"א זהו ושאו ו' שאו (כת"י).

ישעו, יכוין אל שם הויה, בא' משנים עשר צירופים, אשר נרמזו בס"ת, יהו"ה וצדקה מאלהי ישעו, ההי"ו. גם יכוין בצירוף אחד מי"ב צירופים הנז', וגם יוצאת מס"ת, וצדקה מאלהי ישעו זה, והוא היו"ה.

ואח"כ תאמר מזמור, כאל תערוג על אפיקי מים כו', כולו, ומזמור הסמוך, והיא שפטני אלהים כו', כולו. ולפי ששני מזמורים אלו מיוסדים, בענין חשק ותשוקת המלכות לעלות עם דודה שהוא התפארת, וגם ישראל בניה הם בתשוקה הנזכר. ויכוין אל הנהו שבעין קלין, דרמאת ההוא איילתא עלאה, וז"ש כאל תערוג. ה)

ובס"ת, חסדו ובלילה שירה עמי, תכוין בא' מי"ב צירופי הויה, והוא והה"י. ובפסוק אלה אזכרה, יכוין לתקן המלכות הנקראת אלהים, אשר היא נתקנת, תיקון אחר תיקון, כי תחילה היא אל"ה מן אלהים, ואח"כ ניתוסף עליה אות י', והיא על"י: על י', ואח"כ ניתוסף אות מם, וזהו אדדם: אדד ס'. והרי נשלמה בשם אלהים מלא, וז"ש עד בית אלהים, ופי': אודדה איתה, ואעלה אותה, עם אותיות אל"ה וי' הנז', עד שיתחברו עם אות מם, ותעשה בית אלהים. ואם הוא באותם לילות, שבין פסח לעצרת, שהם ימי הספירה, תכוין באומרך אעבור בסך אדדם, אל מספר ימי הספירה, שהם מ"ט כמנין אדד"ם.

ואח"כ יאמר מזמור יענך ה' ביום צרה כו', כולו. ותכוין בג' הויות דב"ן דמלוי ההין, שיש בזה המזמור, כמו שביארתי בסדר תפלת שחרית. בביאור זה המזמור. ותכוין כי ע' תיבין שבוה המזמור, הם ע' קלין דרמאת איילתא, כנ"ל במזמור כאל תערוג על אפיקי כו'. ותכוין, כי ר"ת יענך ה' ביום צרה, בגי' יב"ק, שסודו יהו"ה אלהים. או ג"כ אהיה יהו"ה אדני. וכן ר"ת ונפלו ונאנחו קמנו בגימטריא יב"ק, ונאנחו קמנו ונתעודד, ר"ת בגימטריא יב"ק. יעננו ביום קראנו, ר"ת יב"ק.

גם תכוין, כי ר"ת ונתעודד יהו"ה, השיעה המלך, הוא א' מי"ב צירופי יהו"ה. והוא ויה"ה.

ואח"כ תאמר, מזמור אלהים יחננו כו', והענין הוא, כי אחר אשר השכינה תערוג כאל כו', וענה אותה, במזמור יענך ה' ביום צרה. אז אנו שואלים על עצמנו, אלהים יחננו ויברכנו, לנו אנו ישראל התחתונים. ודע, שבימי העומר, תכוין בכל תיבה ותיבה, ובכל אות ואות, מן הנוגעים ומיוחדים לאותה הלילה כנזכר בדרוש ספירת העומר (ו) וע"ש.

ודע, כי כוונות אלו המזמורים, הם ענין זווג לאה, ועיבורה, ולידתה, בסוד ותקם בעוד לילה כו', וזכור זה היטב. ולכן תאמר מזמור, הללויה אודה ה' בכל לבב כו' כל המזמור כולו. ותכוין, כי יש במזמור זה כ"ב אותיות אלפא ביתא כדודע. ולכן אחר שתסיים המזמור, תכוין עוד בה' אותיות מנצפ"ך, אשר בהם נשלמו כ"ז אותיות של אלפא ביתא, כי אלו הם בחי' ציור הוולד, בכ"ז אותיות אלו, והבן זה.

גם תכוין, בה' אותיות מנצפ"ך, שהם שם א' קדוש, השולט אחר ח"ל, כנזכר בזהר פרשת שלח לך. וגם תכוין אל ג' שמות הנז' שם, והם באופן זה, (ז) כלך, סעפה, יאעוצה. כי שם זה יוצא, מה' אותיות מנצפ"ך כנזכר.

והענין הוא, כי בח"ל הראשונה, נתקנה לאה בכל איבריה, וכולם הם גבורות ודינין, בסוד מה שביארתי פרשת בא, דף ל"ח ע"ב, בסוד נערה ונער. וכמו שהודעתך לעיל, שתכוין בר"ת נפלה עטרת ראשינו, נער, שהם ש"ך כחות הדין, כמנין נע"ר. ואחר ח"ל, היא מתמתקת, בסוד ה' אותיות שהם מנצפ"ך ה"ג, כנזכר בפרשת וירא דף ק"א ע"ב בס"ת. וענין ה"ג אלו, הם בית רחם האשה, יסוד שבה, כנזכר באדרת נשא, קמ"ב ע"ב. ובחי' זו, נתקנת בחצות האחרונה של לילה, ע"י עסק

הנהות ומראה מקומות

(ז) זהר שלח לך אות ה' ע"ש בפירוש הסולם מאמר שמא דשלטא מפלגא ליליא.

(ח) זהר משפטים קיט: אחרי סח. פנחס רמט: (ו) להלן ענין ספירת העומר דרוש י"ב.

ותבנה חומות ירושלם. ואח"כ תקום ממקומך, ותלך למקום אחר, לעסוק בתורה. עד עלות השחר כנז"ל. (ח)

וכשתאמר עד אנה בכיה בציון כ', צדיך שתכוין בזה כי ציון היא כנגד רחל וירושלים כנגד לאה. ותכוין להמתיק את שתייהן, מגבורותיהם. והנה לאה עומדת מן החזה דו"א ולמעלה, ורחל מן החזה ולמטה. והנה האורות הניתנין אל רחל, הם מן האחוריים דו"א, שהפנים שלה, הם שם מ"ה. והאחוריים והם דיבועה, הוא בגימטריא ק"ל, בזה האופן: יוד, יוד הא, יוד הא ואו, יוד הא ואו הא. והוא כמנין ע"ד אג"ה. גם מגיעים אליה, אורות המגולות ביסוד דאימא, אשר בהיותם למעלה כנגד לאה, הם אורות סתומים. והוא בחי' ההבל היוצא מן היסוד ההוא דאימא, והוא מילוי הוי"ה דס"ג, שהוא בגימטריא ל"ו, כמנין בכי"ה. וזהו, עד אנה בכיה, הכוינה לומר, שעתה הם חסרים מן רחל הנקראת ציון, שני מיני אורות הנז' טהם בגימטריא עד אג"ה בכי"ה. ואני צועקים אליו יתברך, שעד אנה תמשך בכיה זו ברחל, על חסרוז האורית האלו השפע שלה. אשר שניהם עולים עד אנה בכי"ה, שהם ק"ל ול"ה, ומלת ציון כבד נתבאר במ"א.

ויכגד לאה, אמר מספר בירושלים, כי האורות המאידים בלאה, ה"ס האחוריים דיסוד אבא, המאירים בלאה, כגודע כי שם הוא בחי' משה, המאיר בלאה, כמבואר אצלנו במארו"ל ט) כל המהלך ד"א בא"י כו'. והוא רבוע דהויה דע"ב ייורדו, והוא בגימטריא קפ"ה, כמנין מספ"ד. והענין, שהאורות שלה שהם קפ"ד, נהפכו למספר, שהוא תמורת האור, שהוא בגימטריא קפ"ד.

הגהות ומראה מקומות

בעוה"ז וכל החלומות שיחלום האדם אחר חצות לילה אין בהם ממש מטעם הנזכר לכן בהקיצו משנתו יקום ולא יחזור לישן אלא יעסוק בתורה בשירים ובתשבחות לאל יתברך עכ"ל.

ט) שער מאמרי רז"ל דף כ"ב טור א' ד"ה

שם פ"ג.

התורה, שעוסקים התחתונים בעוה"ז, ומקשטים ומתקנים קישוטי מטרוניתא.

ואח"כ תכוין בשם א' קדוש, של ע"ב שמות, דויסע ויבא זיט, והוא אל"ד. ותכוין, כי שם זה הוא בסוד הלירה של לאה. וגם שם הזה עולה בגימטריא עם כללותו, כמנין לאה. וצדיך שתכוין, כי בתחילה עדיין לא היה כך, והוא למעלה בפסוק, על חומותיך ירושלם כו', המזכירים את ה' אל"ד ר"מי ל"כב, ותכוין כי אז היה ברית אד"ל, ועתה נהפך ונעשה אל"ד, בסוד הלירה כנוכר.

ודע, כי פעם א' אח"כ, שמעתי ממוז"ל סדר המזמורים הנ"ל, באופן זה: כי לרוד מזמור לה' הארץ ומלואה, אין לאומרו אלא אחר מזמור של יענך ה' ביום צדה כו'. והנה סימן מזמורים אלו הוא כך, כי בליל החול סדרם הוא, כאי"ל תערוג, שהם: כאיל תערוג: כו', יענך ה' ביום צדה, לה' הארץ ומלואה. ובליל ד"ח סימנם כלא"ה, שהם: כאיל תערוג, לה' הארץ ומלואה, אלהים יחנונו ויברכנו, הללויה אודה ה' בכל לבב, והענין הוא, כי אם הם לילי ר"ה, או ימים שאין בהם נפילת אפים, אין לבכות ולהתאבל על החרבן. וגם אין לומר כל המזמורים והפסוקים, אלא יתחיל ויאמר מזמורים אלו, שסימנם כלא"ה בלבד, ואח"כ יעסוק בתורה.

גם צדיך שתדע, שאחר שכבר גמדת כל המזמורים של הללויה אודה ה' כו', צדיך שתבכה בכל לילה על עונותיך, ותבקש מחילה מלפניו יתברך, ולכן אחר שתאמר מזמור הללויה כו', תאמר מזמור של בבא אליו כו', כולו בכיה ותחינה בבקשה, ואח"כ תאמר עד אנה בכיה בציון ומספר בירושלם, תקום תרחם

(ח) פע"ח כת"י מצאתי כתוב הגהה וז"ל מצאתי כתוב בשם הרב ר' אברהם גלאנטי ז"ל המשכים ללמוד וחזור לישן נשמתו מייללת ואומרת עליו נתנני ה' בידי לא אוכל קום כי הנשמה אחר שנשתלחה למעלה בחצי הלילה לא תחזור עוד למעלה עד בלילה האחרת והיא הולכת ומתפשטת

הכל במלכות, ולא ביסוד. וזהו תבנה חומות ירושלם, כי ירושלם איננה רק חומות. גם בפסוק לב נשבר ונרכה כר, שבמזמור בבא אליו נתן הנביא כר, נתן לי מזול יחוד א' גדול, שאכזב בו קודם השכיבה, כנודע אצלנו, ענין מנהג היחודים האלה מה ענינם, בשער רוח'ק, ואיני זוכר אלא קצתו, ועלה בדעתי להעתיקו פה, כי נלע"ד שטוב לכונן בו עתה ג"כ, והוא זה: מלת לב, הוא ל"ב אלהים דמעשה בראשית, ר"ת ל"ב נ"שבר ו"נרכה, הם בגימטריא אלהים. ר"ת אלהים לא תבוה, הם ת"ל, וה"ס ה' שמות אלהים, שהם בגימטריא ת"ל, שמשם נמשכים בחי' תלתלים, וקוצא דשערי דז"א, ויוצאים מן הה"ג שבו, שהם ה' שמות אלהים. ולכן נרמז ונכתב בפירוש שם אלהים ג"כ בענין זה, באומרו אלהים.

ותמתיקם בס"ת של הפסוק הזה. כיצד: שם אלהים פשוט, הנרמז בר"ת לב נשבר ונרכה, תמתיקהו בס"ת שבהם, שהם אותיות בר"ה, שהוא גימטריא אור, וה"ס אלף למד אהיה, כמבואר אצלנו, עם הכולל. וה' אלהים הרמוזים בר"ת לא תבוה, והם ת"ל. תמתיקם בס"ת, שהם ג' אותיות אלהים לא תבוה, והם מאה, שהם בגימטריא מ"ו, והם מלוי דהויה דע"ב דיוחין, העולה גימטריא מ"ו כנודע, גם תכונן, כי ד"ת של ז"בחי א"להים ר"וח נ"שברה, הוא בגימטריא רנ"ח, וה"ס ג' שמות אלהים שבגרון, כמבואר אצלנו בסוד ניהר גרונני, וזהו זבחי אלהים. ותכונן להמתיקם ע"י ס"ת אלו עצמם, שהם גימטריא הויה דמלוי ס"ג, והם זבחי אלהים רוח נשברה, ימח"ה, והם בגימטריא ס"ג, ע"כ.

(א) לעמוד בח"ה, צריך כמה תנאים:

וטעם היותה נקראת ירושלם, הוא, כי לאה היא למעלה, אחרת הפנים דז"א ממש, ולכן יש לה הארה, נמשכת מן הפנים, וכבר ידעת, שהארת הפנים היא שם אל במלואו, שהוא קפ"ה, בסוד ב' שמות אל במלואם, והם ש"ע נהורין דאנפין עלאין כנודע. ולכן תכונן, כי ג' אותיות יר"ו מן ירושלם, הם בגימטריא, א"ל אלף למד, והם רי"ו, וג' אותיות שלם מן ירושלם, הם בגימטריא ש"ע נהורין, שהם ב"פ אלף למד, והרי הווכרו ג"פ ג' שמות אל במלואם, שמקומם בתרין תפוחין קדישין, ובחוטם אשר באמצע, והרי נתבאר טעם, למה ירושלם היא בלאה.

ואחר שזעקנו עד אנא בכיה בציון, ומספר בירושלם, אנו מתפללים אליו יתברך, תקום תרחם ציון, כנגד רחל. ותבנה חומות ירושלם, כנגד לאה, והכוונה, שבכח שני היסודות דא"ר א תאיר בהם, ותקום לשתייהם מנפילתם. וז"ש תקום: ת"ק מ"ו, כי ת"ק הוא אחרונים דאהיה דיוחין, אשר הם בגימטריא תקמ"ד, תסיר מ"ד שהם חשבון אותיות הפשוטות, והנשאר הוא ת"ק, וגם מלוי דהויה דע"ב דיוחין בגי' מ"ו, וזהו ת"ק מ"ו, תרחם, הם ג"פ רי"ו, שיש בציון ארבעה אותיות ההויה, כמו שנת"ל בסדר השכיבה, ושם נתבאר, אחר כונת אבגית"ץ כו' ע"ש, והכוונה היא, שע"י ג' רי"ו אלו, תרחם ציון ותבנה חומות ירושלם, שהם רחל ולאה. וכבר ידעת, כי ציון הוא בחי' הנקודה הפנימיות דרחל, שהיא יסוד שבה, ולכן שם הוא ענין תרחם הנזכר, שהם ג' ציורי רי"ו שבהויה, שהם סוד מ"ן שבה, אמנם ירושלם, היא בחי' מלכות שאינה בחי' פנימית, רק חומה חיצונית, כמבואר אצלנו בסדר ליל הו"ה, ח) בענין חומת ותחום, כי

הגהה

(א) א"ש: מצאתי בשער רוח הקודש, אזהרה אחד טובה, למי שקם בחצות לילה, וראיתי להעתיקם פה, ח"ל לעמוד כר.

הנהגות ומראה מקומות

ח) להלן ענין יום הכפורים דרוש ה', וענין ש"ו ח"א ד"ח. ע"ח ח"ב שער הידה. תע"ס שיעור סוכות דרוש ר'. ספר הלקוטים דף קי"ז ע"ק. מבו"ש ט' מן אות ס"ט כל ההמשך.

האי הוא להחזיר בני אדם בתשובה. הב' הוא ליתן צדקה באופן שלא ידע הוא למי נתנה, המקבלה ג"כ לא ידע ממי קבלה. והג' הוא לקרות הפסוקים בכל יום, באהבה וביראה, ובתפילין. ותכוין להמשיך ולעורר היראה, מן אות י'. והאהבה, מאות ה'. והתורה, שהם הפסוקים מאות ו'. והתפילין שהם מצוה, מאות ה' אחרונה. הדי' הוא, להניח תפילין בכוונה זו: כי ד' פרשיות תש"ר, הם כנגד ד' אותיות היות. וכ"א אזכרות שבהם, כנגד שם אהיה.

ד' בתים שלהם, כנגד ד' אותיות אהיה. ויכוין, שבד' אותיות היות, יש ד' שמות עסמ"ב, ואלו כולם, הם מן ג' אותיות יה"צ בלבד, בד' מליים הנו, זולתי היא אחרונה. ד' פרשיות תש"י, הם כנגד ד' אותיות היות, ובהם ד' שמות יה"צ פשוטים בלתי מלוי. וכ"א אזכרות שבהם, כנגד שם אהיה. והבית שלהם, כנגד שם אדני. כמבואר אצלנו בשער התפילות והמקיים בכל יום תנאים הנו, יזכה שיעזרהו להתעורר לעמוד בח"ה. י)

הנהגות ומראה מקומות

י) עד כאן מצאתי כתוב.

תם ונשלם חלק ראשון שבח לאל בורא עולם

מפתחות לשער הכונות חלק א

טור	דף	
א	א	הקדמה א' קטנה בענין התפלה
א	א	כוונת שם אראריתא בשומע תפלה
א	א	הקדמה א' בענין צרות המשיח
א	ב	אסור לאדם להתפלל תפלתו בעצבון
א	ב	אזהרה שיקיים קודם התפלה מצות ואהבת לרעך כמוך
ב	ב	אזהרה שלא יכניס האצבעות בתוך האזן בתפלה
ב	ב	בענין אהבת החברים שצריך מאד מאד
ב	ב	אזהרה שלא להרים קול ביתר שאת ובפרט בחול
ב	ב	אזהרה שאין לומר בתפלה פרשת המן ועשרת הדברות
ב	ב	מנהג הרב ז"ל בקומו בלילה בסדר הברכות ובקדימת ציצית לתפילין
א	ג	בענין הי"ח ברכות שחייב האדם לסדרם וכיצד להתנהג בענין אמן
ב	ג	דרוש במ"ש חז"ל יפנה ויטול ידיו
ב	ו	סדר נט"י של שחרת וכוונת הברכה עצמה היטב
א	ח	כוונת ברכת אשר יצר וכז'
א	י	כוונת ברכת אלקי נשמה וכז'
ב	י	כוונת ברכת הנותן לשכוי בינה וכז'
א	יא	כוונת ברכת מלביש ערומים והנותן ליעף כח
א	יב	אזהרה שלא ללבוש שני מלבושים ביחד וסוד הענין הנזכר
א	יג	כוונת נעילת מנעליו וסדרם ובו יתבאר סוד החשמל
א	טז	כוונת ברכת המעביר שינה מעיני
א	טז	ענין כוונת ק' ברכות שתיקן דהע"ה לברך בכל יום
א	יז	הקדמה א' מה ההפרש בין ברכות המצוות וברכות הנהנין לבין י"ח ברכות העמידה
ב	יז	עוד טעם ב' וכוונה יותר באורך על ענין הנזכר
א	יח	סוד שביל דקיק ונתיב הנזכר בספר הזהר היכן רומזים
א	יט	הקדמה א' קטנה בזמן קריאת שם ההויה
ב	יט	הקדמה א' בענין ביהכנ"ס
א	כ	הקדמה הנכנס לביהכנ"ס מה יכוין והנכנס בשבת מה יכוין
א	כב	ואחר שנכנס לביהכנ"ס יאמר מזמור אלקים יחננו
א	כג	גם אזהרה שלא לרבר בביהכנ"ס גם אזהרה לומר התפלה בכוונה
א	כג	דרוש ראשון בענין הציצית הגדול והקטן
ב	כז	דרוש שני בענין הציצית. ואזהרה לא ללבוש התפילין לפני הטלית
ב	ל	יבאר טעם שאין להטיל הציצית בטלית עד שירחיק ג' אצבעות משפתו
ב	ל	שם יבאר ה' אצבעות מגודל ועד זרת
א	לג	גם יבאר שאין להקפיד להניח בטלית סימן א'
ב	לג	דרוש הג' בענין הציציות וק"ש
ב	לד	יבאר ענין המוחין מה ענינם וכיצד נכנסים
א	לז	דרוש ד' יבאר בענין הציצית מקושר עם האמור וענין התכלת והלבן והציץ
ב	מג	דרוש ה' בענין הציצית והתפילין
ב	מז	דרוש ו' בקצת דקדוקים שיש בציצית ומנהגי האר"י זלה"ה

שפא	הכונות	מפתחות	שער
טור	דף	שם נתבאר גם ד' כוונות	דרוש ז' כוונות האדם בעת שמתעטף בציצית.
ב	מח	הרמוזות בר' אותיות הוי"ה והם:	התפלה וציצית ותפילין וק"ש
א	נ	דרוש ראשון בסדר כתיבת התפילין	וכוונתה
א	נ	שם נתבאר טעם של מנין השיטות של יד ז' ושל ראש ד'	
ב	נ	שם נתבאר ג"כ כוונה אחרת קטנה	בענין הפרשיות
ב	נג	דרוש שני בדבר כתיבת התפילין	
ב	נג	שם נתבאר ג"כ התפילה של קודם	הכתיבה וכוונת הפרשיות והבתים והאזכרות
ב	נו	שם נתבאר ג"כ קידוש ה' בעת	הכתיבה וצורות האותיות
ב	נח	דרוש שלישי קטן יבאר בו טעם	להמרש הבתים של ראש שהם ד', ושל יד א'
א	ס	דרוש ד' קטן יבאר בו מנין השינן של תפילין של ראש	
ב	סא	דרוש ה' ארוך ויבאו בו טעם למה	אנחנו מניחין תפילין ביום ולא בלילה ולפני התפלה סא
ב	סא	שם נתבאר עוד טעם שני למה	מניחין התפילין קודם התפילה
ב	סה	גם נתבאר למה קודמת תפלה של יד	לשל ראש
ב	סו	גם נתבאר עוד טעם לסדר הנחת תפילין	
ב	סז	שם נתבאר עוד טעם סדר הנחת התפילין	
א	סח	שם נתבאר עוד כוונת הנחת התפילין	ביתר שאת
ב	סט	נתבאר ג"כ אימתי חליצת התפילין	אחר התפלה
ב	סט	דרוש ששי בענין תפילין כסברת ר"ת ז"ל	
ב	ע	שם נתבאר שנית ביאור תפילין	כסברת ר"ת ז"ל
א	עה	דרוש ז' בענין התפילין	מחדש בקיצור בכל עניניו
ב	עז	ד"א בענין הכללים שיש בסדר	תיקון התפלה של שחרית
ב	עט	דרוש שני בענין הנזכר גם נתבאר	כוונה קצרה בק"ש
ב	פא	דרוש שלישי בענין הנזכר	
א	פב	שם נתבאר שאין מניחין טלית	קטן אלא על החלוק
א	פה	שם נתבאר כוונות כל הקרבנות	עד הודו כו'
ב	פו	שם נתבאר כוונות פרטיות	בקרבת הנזכר
ב	פז	שם נתבאר יחוד א' גדול בפטום	הקטורת לזמן מגפה ב"מ מסוגל מאד
א	צא	שם נתבאר אגב אורחין כמה	כוונות גדולות
א	צב	סוד הקדיש של קודם הודו כו'	ושאר הקדישים
א	צה	שם נתבאר טעם סמיכות גאולה	לתפלה ואין ביניהם קדיש
א	צז	נתבאר ג"כ סוד קדיש יתמא	
ב	צז	שם נתבאר כוונת הקדיש	בעצמו
ב	צז	שם נתבאר עוד כוונת יה"ר	וכוונת מקצת אמנים
א	צט	שם נתבאר עוד טעם לקדיש של	ערבית קודם העמידה
ב	קד	וטעם לקדיש של קודם העמידה	בתפלת המנחה
א	קה	שם נתבאר עוד טעם וכוונת של	הקדישים של שאר היום
ב	קה	שם נתבאר עוד שאין לקום	מעומד בעת שאומרים הקדיש
ב	קה	ואימתי קמים בקדיש	
א	קו	כוונת הודו לד' קראו בשמו	
א	קח	כוונת ד' מלך ד' מלך ד' ימלוד	וכו'
א	קח	שם יצוה שצריך לומר ד' מלך	וכו' מעומד
א	קט	שם יצוה לומר מזמור אלקים	יחננו בחול ובשבת מזמור השמים וכו'

שפב   שער   מפתחות   הכונות

טור	דף	
ב	קט	ענין ברכת ברוך שאמר
ב	קי	ענין מזמור לתודה וכו' וענין י"ח פסוקים של יהי כבוד. וענין אשרי יושבי ביתך כו'
א	קיד	כוונת החמשה הללויה עד ויברך דוד כו'
ב	קטז	כוונת ישתבח שמך וכו' וברכו
ב	קטז	כוונת ברכת יוצר אור
א	קיט	כוונת ברכת אהבת עולם עד שמע ישראל
א	קכ	כוונת ק"ש דרוש א' למה נאמרה ד' פעמים
א	קכ	גם יבאר שם מדוע אין ק"ש בתפלת המנחה. ומדוע בתפלת ערבית אין נ"א
ב	קכא	גם יבאר שם מ"ש חז"ל יהא אדם זהיר בתפלת המנחה
ב	קכב	דרוש שני בענין שינוי ההפך שיש בד' בחי' הק"ש
א	קכה	דרוש ג' בענין ד' יחודי הק"ש הנזכר
ב	קכו	גם יבאר שם ענין תפלת הותיקין
ב	קכח	דרוש ד' בענין ד' יחודי הק"ש
ב	קלב	דרוש ה' בענין הרמ"ח אותיות שיש בק"ש
ב	קלה	אזהרה שקודם השמע והם שלשה אזהרות
א"ב	קלו	גם ד' כוונות אחרות קטנות
א	קלח	גם נתבאר סוד התפילין מרובעים
א	קמ	כוונות אחרות קרובות אל הנזכר
א	קמא	דרוש ו' בענין ק"ש בארוכה
א	קס	דרוש ז' בענין הק"ש ע"ד מאמר הנקרא קו המדה
א	קסב	שם יחוד בשכמל"ו ע"ד המאמר של קו המדה כנזכר
ב	קסד	דרוש שמיני מיוסד מכמה דרושים קטנים בענין הג' פרשיות
ב	קסד	שם בתחילה ענין מ"ש חז"ל לשים ריוח בין הדבקים
א	קסה	שם כללות ענין הג' פרשיות דשמע והיה אם שמע ויאמר
ב	קסו	שם דרוש אחר קצר על הנזכר ביתר שאת
ב	קע	שם ענין סדר רמ"ח שבק"ש
ב	קעא	שם כוונת כוללת בפסוקים ובאותיות מראש הק"ש ועד סופה
א	קעד	ענין ה' אלקיכם אמת אשר הש"ץ כופלים
ב	קעד	ענין ד' פעמים אמת שתיקנו קודם עזרת ד' פעמים אמת אורי עזרת וכו'
א	קעו	ענין ט"ו וזין שיש באמת ויציב
א	קעו	עוד ענין ח' פעמים אמת הנזכר
ב	קפב	דרוש העמידה דרוש א' בפסוק א' שפתי תפתח וכו'
א	קפג	דרוש ב' בברכת אבות בארוכה
א	ריד	דרוש ג' בברכת אבות
א	רטז	דרוש ד' בכונת ברכת אבות
ב	רכא	דרוש ה' בכונת ברכת אבות מלוקט מדרושים קטנים
ב	רכח	דרוש ו' כולל בענין הי"ט ברכות של העמידה
ב	רמו	שם כוונת פסוק אלהי נצור לשוני מרע כו' וענין הג' פסיעות
ב	רמט	דרוש א' בחזרת העמידה של ש"ץ
ב	רנג	דרוש ב' בסוד הקדושה מכ"י הרב הגדול ז"ל
א	רבח	דרוש ג' בסוד הקדושה וכוונתה כו'

שפג

הכונות

מפתחות

שער

טור	דף	
א	רסא	דרוש ד' כולל ג' קדושות של יוצר ועמידה ובא לציון
א	רסב	שם כוונת ברכת אתה קדוש כו'
ב	רסב	שם ענין כוונת מהדים דרבנן
ב	רסב	דרוש ה' כולל ב' דברים ענין נשיאות כפים וברכת כהנים
ב	רסה	שם כוונה אחת בענין האותיות והתיבות של ברכת כהנים
ב	רסח	שם כוונה אחרת קרובה אל הנזכר
א	רעא	שם סוד פסוק אם עונות תשמר יה
ב	רעא	שם כוונה אחרת על ברכת כהנים קרובה אל הנזכר
א	רעב	כוונת ברוך הוא וברוך שמו בשני אופנים
א	רעב	כוונת אמן שעונים הקהל
א	רעב	שם מאמר ספר הזהר בפרשת וילך בדרך רפ"ה ע"ב
א	רעה	שם חילוק שיש בין האמנים הנזכר
א	רעה	שם ענין כוונת האמן באופן אחר
ב	רעה	שם סוד בריה דר' ספרא שדילג מאיגרא למימר אמן
ב	רעו	שם סוד פסוק ה' בחכמה יסד ארץ וכו' סוד מ"ו וי"ט ושם אדני
א	רעו	שם סוד ענייית אמן בצירופים אחרים מחולפים באלפא ביתות
ב	רעו	שם סוד אל מלך יושב על כסא רחמים
א	רעח	שם סוד ענין הוידי שחקנו לומר אחר העמידה
א	רעט	דרוש א' בענין ויעבור למה נתקן ומה כוונתו
א	רפד	דרוש ב' יותר בביאור בענין ויעבור
ב	רפד	שם סוד מ"ש חז"ל שכאשר נזדווג יעקב עם לאה היתה שם רחל עומדת תחת המטה
א	רפו	דרוש שלישי בביאור תיבות הי"ג מדות והם אל רחום כו'
א	רפו	דרוש רביעי יבואר בו מציאותה של הי"ג תיקונים הנזכר
א	רפט	דרוש ה' יבאר בו שמות הי"ס והתחלקותה ביי"ג תיקונים
ב	רפט	שם נתבאר ג"כ סדר מקומות האורות הפנימים
ב	רצ	שם נתבאר ג"כ שמות י"ג תיקוני דיקנא איך הם מכוונים עם שמות הספידות
ב	רצא	דרוש ו' בביאור שמות אלו הי"ג תיקונים ולמה נקרא כן
א	רצג	דרוש ז' בסוד ויעבור והי"ג מדות באר היטב
ב	רצט	שם נתבאר סוד תיבת ויעבור בכמה אופנים
ב	שא	דרוש א' בענין נפילת אפים כו'
א	שב	דרוש שני בענין נפילת אפים באורך גדול
א	שג	שם נתבאר היטב דרוש המיין נוקבין ואופן בירורם
א	שה	שם נתבאר סוד משחז"ל הרשעים בחייהם קרויים מתים
א	שה	שם נתבאר מ"ש חז"ל כל האומר נפילת אפים אויביו נופלים לפניו כו'
א	שה	דרוש ג' בביאור מזמור אליך ה' נפשי אשא
ב	שז	דרוש ד' בענין נפ"א בסוד המיין נוקבין
ב	שי	דרוש ה' בענין מסירת האדם נפשו למיתה
א	שיד	שם כוונת הקדיש של אחר נפ"א
ב	שיד	דרוש א' בענין הספר תורה של יום ב' וה'
ב	שטו	שם נתבאר ג"כ סוד פסוק תורה צוה לנו משה כו'
ב	שטו	דרוש ב' במספר העולים לס"ת ולמה הם רומזים

טו	ד	
ב	שי	דרוש שלישי יבאו בו כיצד יתנהג האדם כשעולה לקרוא בתורה
א	שיח	גם במה יתכוין בעת האחיזה בס"ת
ב	שיח	שם בכונת הקדיש של אחר קריאת הס"ת
א	שיט	דרוש א' אשרי יושבי ביתך כו'
א	שכא	שם הכוונה של קודם אשרי
א	שכא	שם הכוונה של אשרי כו' המזמור בעצמו
א	שכב	שם כוונת מזמור יענך ה' כו'
ב	שכב	שם כוונת ובא לציון גואל כו'
א	שכד	עוד שם כוונת הקדיש של אחר ובא לציון גואל
א	שכד	שם כוונת תפלה לדוד כו'
א	שכד	שם כוונת הקדיש של אחר תפלה לדוד כו'
א	שכד	כוונת סדר קוה אל ה' ופטום הקטורת
ב	שכד	שם כוונת הקדיש של אחר פטום הקטורת
ב	שכד	שם כוונת ברכו בתדא וברכו קמא של יוצד
א	שכה	שם כוונת עלינו לשבח בארוכה באר היטב
		שם כוונת פסוק והיה ה' למלך על כל הארץ כו'.
א	שכז	ופידוש פסוק הלא אנכי טוב לך מעשדה בנים וכוונת שם יששכר.
א	שכח	נוסח התפלה כמו שהיה אומר הרב ז"ל וציווים אחרים בתפלה
א	שלד	דרוש דאשון בענין תפלת המנחה
ב	שלד	דרוש שני בענין תפלת המנחה מיוסד על פסוק ויקח מן הבא בידו מנחה כו'
ב	שלה	שם נתבאר ענין הוידוי של אחר תפלת המנחה
ב	שלה	שם נתבארו ענין הקדישים של תפלת מנחה
ב	שלה	שם נתבארו כל המנהגים השייכים בתפלת מנחה
א	שלו	דרוש א' תפלת ערבית ותחלה אבאר המנהגים אשר בה
ב	שלו	שם כוונת הברכות מיוסדות על הז' היכלות וכו'
ב	שלה	שם מנהגים בענין שכיבת הלילה וכו' וכיצד ישן על איזה צד
ב	שלט	דרוש שני בענין הלילה והתרדמה והנסירה.
א	שמב	דרוש ג' גם בענין הלילה מקושר עם הנזכר
א	שמז	דרוש ד' בסדר כולל בלילה ובענין שינת האדם מתי טוב לישן
א	שמח	שם נתבאר ענין קימת לילה מה עניינה
א	שמט	שם נתבאר שבת העוסק בתורה אחר חצות לילה וכו'
ב	שנג	דרוש ה' בלילה ג"כ בסדר וענין בקצרה כו'
א	שנח	דרוש ששי גם בלילה בביאור ברכת המפיל כו'
ב	שנט	שם נתבאר סוד הדל"ת והה"א של מדת המלכות וסוד קיסטא דחיותא
ב	שסב	דרוש ז' בענין ק"ש שעל המטה
א	שסז	דרוש ח' כוונת הק"ש הנזכר על מתכונתה באר היטב
א	שע	דרוש ט' עוד בשאר הפרשיות של הק"ש הנזכר
א	שעא	דרוש עשירי בביאור פסוק בידך אפקיד רוחי בכמה כוונות
ב	שעד	דרוש א' בענין קימתו מן המטה בחצות הלילה
ב	שעח	נתבאר תנאים טובים למי שרוצה לקום בחצות הלילה